LEADING TOWARDS
A BETTER FUTURE

THAICOM

รายงานประจำปี 2562

สารบัญ

			หน้า
สารจากประธานคณะกรรมการและประธานเจ้าหน้าที่บริหาร			1 - 2
ส่วนที่ 1	**การประกอบธุรกิจ**		
	1. นโยบายและภาพรวมการประกอบธุรกิจ	ส่วนที่ 1	1 - 8
	2. ลักษณะการประกอบธุรกิจ	ส่วนที่ 1	9 - 22
	3. ปัจจัยความเสี่ยง	ส่วนที่ 1	23 - 27
	4. ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ	ส่วนที่ 1	28 - 36
	5. ข้อพิพาททางกฎหมาย	ส่วนที่ 1	37 - 40
	6. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสำคัญอื่น	ส่วนที่ 1	41 - 46
ส่วนที่ 2	**การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ**		
	7. ข้อมูลหลักทรัพย์และผู้ถือหุ้น	ส่วนที่ 2	1 - 7
	8. โครงสร้างการจัดการ	ส่วนที่ 2	8 - 23
	9. การกำกับดูแลกิจการ	ส่วนที่ 2	24 - 79
	10. ความรับผิดชอบต่อสังคม	ส่วนที่ 2	80 - 85
	11 การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง	ส่วนที่ 2	86 - 90
	12. รายการระหว่างกัน	ส่วนที่ 2	91 - 97
ส่วนที่ 3	**ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน**		
	13 ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ	ส่วนที่ 3	1 - 7
	14. การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ	ส่วนที่ 3	8 - 17
การรับรองความถูกต้องของข้อมูล			
เอกสารแนบ			
เอกสารแนบ 1	รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจควบคุม และเลขานุการบริษัท		
เอกสารแนบ 2	รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการของบริษัทย่อย		
เอกสารแนบ 3	รายละเอียดเกี่ยวกับหัวหน้างานตรวจสอบภายใน และหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท (compliance)		
เอกสารแนบ 4	รายละเอียดเกี่ยวกับรายการประเมินทรัพย์สิน		
เอกสารแนบ 5	รายงานคณะกรรมการตรวจสอบ		
เอกสารแนบ 6	รายงานคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน		
เอกสารแนบ 7	รายงานคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา		
เอกสารแนบ 8	รายงานคณะกรรมการบริหาร		
เอกสารแนบ 9	สรุปสาระสำคัญสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียม สัญญาร่วมทุน และใบอนุญาต		
เอกสารแนบ 10	รายงานความรับผิดชอบของคณะกรรมการต่อรายงานทางการเงิน		
เอกสารแนบ 11	งบการเงินบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562		

คำอธิบายคำย่อ

Analog (อะนาล็อก)	สัญญาณข้อมูลที่มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง
Bandwidth (แบนด์วิดท์)	ช่วงของความถี่ที่สัญญาณไฟฟ้าใช้ นอกจากนี้ยังหมายถึงอัตราการส่งข้อมูลเมื่อสื่อสารผ่านสื่อกลางหรืออุปกรณ์เฉพาะ โดยสัญญาณอะนาล็อก และสัญญาณดิจิตอลมีแบนด์วิดท์ ซึ่งสามารถวัดโดยใช้หน่วยเป็นเมกะบิตต่อวินาที
Broadband (บรอดแบนด์)	เทคโนโลยีในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (Internet) ความเร็วสูง
Broadcast Beam	ขนาดความกว้างของสัญญาณจากดาวเทียมที่ฉายลงมาบนพื้นโลก ซึ่งเกิดจากการนำเอาพื้นที่การให้บริการของ SPOT Beam จำนวนหนึ่งมารวมกัน โดยขึ้นอยู่กับความต้องการของพื้นที่การให้บริการ แต่จะเน้นการให้บริการในลักษณะการสื่อสารแบบทางเดียว
C and Ku-Bands	กลุ่มความถี่ที่ใช้ในด้านโทรคมนาคมผ่านดาวเทียม โดยมีความแตกต่างดังนี้

	C-band	Ku-band
ระยะความถี่	6/4 GHz	14.5/12.75 GHz
พื้นที่ครอบคลุม	พื้นที่กว้าง	พื้นที่เจาะจง
ขนาดของจานดาวเทียม	ใหญ่ (ราคาสูง)	เล็ก (ราคาต่ำ)
การถูกรบกวนโดยฝน	ไม่มาก	มากกว่า C-band
ระดับความเข้มของสัญญาณ	มาตรฐานปกติ	ความแรงสูง

Compression	การบีบอัดสัญญาณเพื่อให้สามารถส่งข้อมูลได้มากขึ้นผ่านช่องสัญญาณที่มีขนาดเท่าเดิม
Digital	สัญญาณไฟฟ้าหรือข้อมูลที่มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่ต่อเนื่อง โดยมีการเก็บข้อมูลเป็นสองสถานะ เช่น สถานะบวกหรือลบ หรือ สถานะเปิดหรือปิด เป็นต้น
Digital Broadcasting	การแปลงสัญญาณภาพโทรทัศน์เป็นตัวเลขเมื่อทำการส่ง และการแปลงสัญญาณกลับเป็นภาพเมื่อได้รับ
Digital Direct-to-Home (DTH)	ระบบการส่งรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมตรงสู่บ้าน
Downlink	การรับสัญญาณจากดาวเทียม
Frequency (ความถี่)	อัตราการเปลี่ยนแปลงของเฟสของคลื่นแบบ Sinusoid (หรือ Sine Wave)
Gateway	มี 2 ความหมาย 1) สำหรับทาง Networking: Gateway เป็นตัวกลางที่ทำหน้าที่ส่งผ่านข้อมูลระหว่างเน็ตเวิร์กหนึ่งกับเน็ตเวิร์กอื่นๆ 2) สำหรับระบบดาวเทียม (รวมถึง IPSTAR) : Gateway คือสถานีแม่ข่ายที่เชื่อมต่อระหว่างระบบดาวเทียมกับเครือข่ายภาคพื้นดิน (เช่น internet)
Geostationary Earth Orbit (GEO)	วงโคจรประจำที่สำหรับดาวเทียมเพื่อการสื่อสารเป็นส่วนใหญ่ อยู่สูงจากพื้นโลกประมาณ 35,786 กิโลเมตร เส้นทางโคจรอยู่ในแนวเส้นศูนย์สูตร ดาวเทียมจะหมุนรอบโลกด้วยความเร็วเชิงมุมเท่ากับโลกหมุนรอบตัวเองทำให้ดูเหมือนลอยนิ่งอยู่เหนือจุด ๆ หนึ่งบนโลกตลอดเวลา วงโคจรพิเศษนี้เรียกว่า “วงโคจรค้างฟ้า” ด้วย

	การใช้ดาวเทียมเพียง 3-4 ดวงก็สามารถครอบคลุมพื้นที่ ได้ทั่วโลก (ยกเว้นบริเวณขั้วโลกเหนือและขั้วโลกใต้)
Hertz (Hz)	หน่วยวัดความถี่ , จำนวนครั้งที่คลื่นเสียง หรือคลื่นแม่เหล็กสลับใน 1 วินาที 1 GHz = 1,000,000,000 Hertz 1 MHz = 1,000,000 Hertz
IPSTAR-1 Satellite	ดาวเทียมไทยคม 4 (เป็นดาวเทียม Broadband)
Low Earth Orbit (LEO)	วงโคจรระดับต่ำที่อยู่ห่างจากพื้นโลกประมาณ 200-2,000 กิโลเมตร ดาวเทียมที่อยู่ในวงโคจรนี้ สามารถโคจรรอบโลกได้ในเวลาประมาณหนึ่งชั่วโมงครึ่ง โดยต้องใช้ดาวเทียมอย่างน้อย 32 ดวง จึงจะสามารถครอบคลุมพื้นที่ได้ทั่วโลก
MCPC	ย่อมาจากคำว่า Multi-channel per carrier คือ ลักษณะของการส่งข้อมูล ที่มีการส่งข้อมูลหลาย ๆ ช่อง เข้าไปในสัญญาณตัวเดียวกัน เช่น เราสามารถส่งสัญญาณโทรทัศน์หลาย ๆ ช่อง เข้าไปในสัญญาณดิจิตอลสัญญาณเดียว (carrier) เพื่อส่งขึ้นสู่ดาวเทียม
Medium Earth Orbit (MEO)	วงโคจรระดับกลาง ที่อยู่เหนือวงโคจรระดับต่ำ (2,000 กิโลเมตร) และอยู่ต่ำกว่าวงโคจรค้างฟ้า (35,786 กิโลเมตร) และต้องใช้ดาวเทียม 10-20 ดวง จึงจะสามารถครอบคลุมพื้นที่ได้ทั่วโลก
Radio Frequency (RF)	ความถี่ที่อยู่ระหว่าง 100 KHz และ 20 GHz
Shaped Beam	สัญญาณดาวเทียมที่มีการปรับแต่งรูปร่างบริเวณของการฉายบนพื้นโลก เพื่อให้ครอบคลุมและเข้ากับลักษณะของภูมิประเทศนั้น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วพื้นที่การให้บริการมักจะเป็นบริเวณกว้าง เน้นการให้บริการในลักษณะการสื่อสารแบบสองทาง และเป็นบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่น้อย
Spot Beam	สัญญาณดาวเทียมที่มีความแรงของสัญญาณ ครอบคลุมพื้นที่ให้บริการที่จำกัด ซึ่งเมื่อมองจากดาวเทียมจะมีพื้นที่ให้บริการเป็นวงกลมแคบ ๆ หลาย ๆ วงเรียงติดกันในลักษณะรังผึ้ง เป็นรูปแบบของสัญญาณที่ให้บริการในลักษณะการสื่อสารแบบสองทาง ในบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่จำนวนมาก
Teleport	สถานีบริการภาคพื้นดินเพื่อใช้เป็นศูนย์ให้บริการที่ครบวงจรในการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์และวิทยุผ่านดาวเทียม นอกจากนี้ยังให้บริการการเชื่อมต่อเครือข่าย และบริการอินเทอร์เน็ตคุณภาพสูงให้แก่ผู้รับบริการในท้องถิ่นห่างไกลอีกด้วย
Terminal	จุดสุดท้ายของเครือข่าย โดยในโครงการ IPSTAR หมายถึง โมเด็มของดาวเทียม (อุปกรณ์ภายใน) จานดาวเทียม และ สายเคเบิล (อุปกรณ์ภายนอก)
Transponder	ช่องรับส่งผ่านสัญญาณดาวเทียมจากสถานีภาคพื้นดินผ่านจานสายอากาศและนำสัญญาณนั้นมาแปลงความถี่ให้ต่ำลง และขยายสัญญาณให้มีกำลังแรงขึ้นเพื่อส่งสัญญาณกลับมาสู่สถานีรับสัญญาณปลายทางบนพื้นโลก โดย 2-3 ทรานสพอนเดอร์ที่ครอบคลุมพื้นที่บริเวณเดียวกัน เรียกว่า “Beam” เช่น “India Beam” หมายถึง ทรานสพอนเดอร์ต่าง ๆ ที่มีพื้นที่ครอบคลุมประเทศอินเดีย
Turnaround Service	การรับสัญญาณจากดาวเทียมดวงอื่น ๆ เพื่อส่งสัญญาณนั้นขึ้นสู่ดาวเทียมไทยคม
Turnkey Service	การให้บริการแบบครบวงจร ที่ผู้ซื้อบริการสามารถนำไปใช้งานได้เลย

TTC & M	ย่อมาจากคำว่า Telemetry Telecommand and Monitoring เป็นระบบควบคุมการทำงานของดาวเทียม
Uplinking	การส่งสัญญาณขึ้นสู่ดาวเทียม
Very Small Aperture Terminal (VSAT)	ระบบที่สามารถให้บริการได้ทั้งเสียง ข้อมูลและภาพ โดยส่งและรับสัญญาณจากดาวเทียมซึ่งประกอบด้วยการส่งข้อมูลจากคอมพิวเตอร์และข้อมูลสื่อสารชนิดอื่น ๆ

สารจากประธานคณะกรรมการและประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

เรียนท่านผู้ถือหุ้น

ในปี 2562 ที่ผ่านมา บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) มีรายได้รวม 5,000 ล้านบาท และมีผลการดำเนินงานขาดทุนสุทธิ 2,250 ล้านบาท โดยผลขาดทุนส่วนใหญ่มาจากการด้อยค่าของสินทรัพย์มูลค่าดาวเทียม อันเนื่องจากราคาตลาดของการบริการมีการปรับตัวลดลง อย่างไรก็ดี บริษัทยังมีสถานะการเงินที่มั่นคง กล่าวคือ ยังมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานเป็นบวก โดยในปี 2562 บริษัทมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน 1,660 ล้านบาท และมีสภาพคล่องสูง มีเงินสดรวม 5,703 ล้านบาท ขณะที่มีหนี้สินระยะยาว 4,203 ล้านบาท

เพื่อวางแนวทางให้บริษัทสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปในระยะยาว คณะกรรมการบริษัทร่วมกับฝ่ายบริหาร กำหนดวิสัยทัศน์ใหม่ของบริษัท ที่เปิดกว้างมากขึ้น จากการมุ่งเน้นเป็นผู้สร้างดาวเทียมเพื่อให้บริการการออกอากาศโทรทัศน์ และรับส่งข้อมูลด้านโทรคม มาเป็นผู้ให้บริการแบบครบวงจรโดยมุ่งเน้นไปที่ความต้องการของลูกค้า โดยวิสัยทัศน์ใหม่ที่กำหนดขึ้นคือ ผู้ให้บริการด้านสมาร์ทโซลูชั่น และแพลตฟอร์มเทคโนโลยีจากอวกาศสู่ภาคพื้นดินชั้นนำแห่งเอเชีย เพื่อเสริมสร้างความสำเร็จแห่งอนาคต (An Asian leading provider of space-air-ground-maritime enabled platforms and smart solutions for a better future) เนื่องจากในอนาคต จะเกิดการผสมผสานของเทคโนโลยีในทุกๆ ด้าน จะมีการเชื่อมต่อระบบทั้งดาวเทียม (Space) อากาศยานไร้คนขับ (Air) และระบบสื่อสารภาคพื้นดิน เช่น IoT (Ground) เข้าด้วยกัน ซึ่งจะทำให้เกิดข้อมูลจำนวนมากที่เรียกว่า Big Data ซึ่งจะมีการนำเอาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) มาคิดวิเคราะห์และนำเสนอเป็นข้อมูลที่เกิดประโยชน์สูงสุดให้ลูกค้า (Smart Solutions)

โดยอาศัยวิสัยทัศน์ข้างต้น บริษัทจะผลักดันธุรกิจภายใต้แนวทางที่เปิดกว้าง ร่วมกับพันธมิตรในทุกๆ ด้าน เพื่อขยายโอกาสทางธุรกิจให้กว้างมากขึ้น เช่น การสร้างดาวเทียมร่วมกับพันธมิตร และการแสวงหาความร่วมมือกับพันธมิตร ทั้งที่เป็นผู้ประกอบการระดับโลกที่ดำเนินโครงการบรอดแบนด์อินเทอร์เน็ตผ่านดาวเทียม หรือบริษัทในประเทศไทยและต่างประเทศที่มีศักยภาพทางด้านอากาศยานไร้คนขับ หรือบริการอื่นๆ

สำหรับการบริหารโครงการดาวเทียมภายหลังสิ้นสุดสัมปทาน ขณะนี้ กสทช. ได้ออกประกาศแนวทางต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจดาวเทียม ที่อนุญาตให้ดาวเทียมต่างชาติเข้ามาให้บริการในประเทศได้ (หากปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ กสทช. อยู่ระหว่างการจัดทำ) ความชัดเจนดังกล่าวทำให้บริษัทมีทางเลือกในการดำเนินธุรกิจโดยดาวเทียมของไทย และโดยอาศัยดาวเทียมต่างประเทศ ทั้งนี้ขึ้นกับว่าเงื่อนไขใดจะเกิดประโยชน์สูงสุด และคู่ขนานกับการวางแผนการดำเนินการ ภายใต้ใบอนุญาตของ กสทช. บริษัทก็จะเสนอตัวทำงานร่วมกับพันธมิตรในประเทศไทย ในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการดาวเทียมที่ได้มีการส่งมอบตามสัมปทาน

ในด้านการบริหารจัดการองค์กร บริษัทได้มีการปรับโครงสร้างองค์กร และบริหารจัดการกำลังคนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับศักยภาพของบริษัทอย่างต่อเนื่อง และได้วางแนวทางการขับเคลื่อนองค์กรให้สามารถดำเนินธุรกิจได้ยืดหยุ่นและคล่องตัวมาก

ขึ้น เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยอาศัยแนวทางการบริหารแบบ Agile Management และเสริมด้วยแนวคิดของ Customer Focus ควบคู่กับการใช้องค์ความรู้ทางธุรกิจเข้ามาตัดสินใจ

คณะกรรมการบริษัทได้สืบสานและต่อยอดการพัฒนารูปแบบและวิธีการของการกำกับดูแลกิจการที่ดีอย่างต่อเนื่องในทุกๆ ด้าน และในปี 2562 บริษัทได้รับการเลื่อนอันดับชั้นขึ้นเป็นผู้ประกอบการดาวเทียมอันดับ 9 ใน “The Global Top 20” (จากอันดับ 10 ในปี 2561) จากผลสำรวจและจัดอันดับผู้ประกอบการเทเลพอร์ต ประจำปี 2562 ของสมาคมเทเลพอร์ตโลก (Top Teleport Operators 2019) นอกจากนี้ ยังได้รับรางวัลหุ้นยั่งยืน ประจำปี 2562 ต่อเนื่องเป็นปีที่ 5 รวมถึง รางวัลประกาศเกียรติคุณ(Sustainability Disclosure Recognition) ประจำปี 2562 จากสถาบันไทยพัฒน์ รางวัลเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นว่าพันธกิจของคณะกรรมการในการขับเคลื่อนด้านธรรมาภิบาลนั้น ประสบความสำเร็จทั้งในระดับประเทศและภูมิภาค เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ถือหุ้น และนักลงทุนต่อระบบการบริหารจัดการของบริษัท

ในนามของผู้บริหารและคณะกรรมการบริษัท ขอขอบคุณทุกภาคส่วนที่ได้ช่วยส่งเสริม สนับสนุนและให้ความไว้วางใจต่อบริษัทไทยคม และขอให้คำมั่นว่า คณะกรรมการบริษัทจะทำหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรอย่างรอบคอบ ยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณและหลักการกำกับกิจการที่ดี มีแผนกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงการสร้างประโยชน์และผลตอบแทนดีที่สุดให้กับท่านผู้ถือหุ้น ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน

(นายประเสริฐ บุญสัมพันธ์)
ประธานกรรมการ

(นายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์)
ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

ส่วนที่ 1
การประกอบธุรกิจ

1. นโยบายและภาพรวมการประกอบธุรกิจ

ประวัติความเป็นมาของบริษัท

บริษัทเริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2534 โดย บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (อินทัช) (เดิมชื่อ บริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)) บริษัทเป็นผู้ให้บริการด้านโทรคมนาคมผ่านดาวเทียมภายใต้สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศระหว่างบริษัทกับกระทรวงคมนาคม (ปัจจุบันอำนาจการดูแลสัญญานี้ได้ถูกโอนไปอยู่ภายใต้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม) เป็นระยะเวลา 30 ปี สิ้นสุดสัญญาในปี 2564 โดยทำหน้าที่จัดสร้างจัดส่งดาวเทียมขึ้นสู่วงโคจรเพื่อให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียม โดยต้องจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม(กระทรวงดิจิทัลฯ) ในอัตราร้อยละของรายได้ค่าบริการช่องสัญญาณดาวเทียมที่ได้รับหรืออย่างน้อยเท่ากับจำนวนเงินขั้นต่ำที่ระบุไว้ในสัญญา และต้องส่งมอบดาวเทียม สถานีควบคุมดาวเทียม รวมทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจดังกล่าว ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของกระทรวงดิจิทัลฯ เมื่อได้ดำเนินการก่อสร้างและติดตั้งเรียบร้อยแล้ว

เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2534 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โปรดเกล้าฯ พระราชทานนามดาวเทียมสื่อสารแห่งชาติดวงแรกของโครงการอย่างเป็นทางการว่า “ไทยคม” (THAICOM) มาจากคำว่า Thai Communications หรือ ไทยคมนาคม เพื่อเป็นสัญลักษณ์เชื่อมโยงประเทศไทยกับเทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ บริษัทประสบผลสำเร็จในการจัดส่งและให้บริการดาวเทียมไทยคมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 8 ดวง ได้แก่ ดาวเทียมไทยคม 1 ไทยคม 2 ไทยคม 3 (ดาวเทียมไทยคม 1 – 3 ได้ปลดระวางเป็นที่เรียบร้อยแล้ว) ไทยคม 4 ไทยคม 5 ไทยคม 6 ไทยคม 7 และไทยคม 8

นอกจากนี้บริษัทยังมีการขยายการประกอบธุรกิจไปยังธุรกิจการให้บริการอินเทอร์เน็ต ธุรกิจการให้บริการโทรศัพท์ และธุรกิจให้บริการจำหน่ายอุปกรณ์จานรับสัญญาณดาวเทียม ในปี 2540 2543 และ 2550 ตามลำดับ

บริษัทได้เข้าเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2537 โดยมีบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ มีสัดส่วนการถือหุ้นในบริษัทร้อยละ 41.13

1.1 วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม และกลยุทธ์ในการดำเนินงานของบริษัท

วิสัยทัศน์

“ผู้ให้บริการด้านสมาร์ทโซลูชั่น และแพลตฟอร์มเทคโนโลยีจากอวกาศสู่ภาคพื้นดินชั้นนำแห่งเอเชีย เพื่อเสริมสร้างความสำเร็จแห่งอนาคต”

พันธกิจ

- สร้างช่องทางของรายได้ใหม่ๆ โดยใช้หลักการของการรวมโซลูชั่นส์ให้ครอบคลุมทั้งทางอวกาศ ทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ เข้าไว้ด้วยกัน (Space-Air-Ground-Maritime Integrated)
- สร้างความร่วมมือ และความรู้ด้านการตลาดในประเทศเพื่อพัฒนาต่อยอดธุรกิจให้ก้าวหน้า
- สร้างการเป็นองค์กรที่คล่องตัว ปรับเปลี่ยนได้อย่างรวดเร็วเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงองค์กรและธุรกิจ
- สร้างประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้นภายใต้กรอบธรรมาภิบาล และหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี
- สานปณิธานสร้างคุณค่าสู่สังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ในการดำเนินงานของบริษัท

บริษัทกำหนดนโยบายการดำเนินธุรกิจโดยวางแผนให้ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์หลัก เพื่อให้บริษัทเป็นองค์กรที่สร้างผลกำไรและเติบโตอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ กลยุทธ์ในการดำเนินงานของบริษัทประกอบด้วย

(1) กลยุทธ์ด้านธุรกิจ

บริษัทกำหนดแผนกลยุทธ์ด้านธุรกิจ เพื่อเป็นกรอบในการนำเสนอสินค้าและบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน และสร้างการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน โดยแบ่งกลยุทธ์ด้านธุรกิจออกเป็นสามส่วน ดังนี้

1. กลยุทธ์สำหรับบริการหลัก

บริการด้านบรอดคาสต์ (บริการออกอากาศโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม): บริษัทให้ความสำคัญกับการพัฒนาบริการแพร่กระจายช่องรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมเพื่อยกระดับอุตสาหกรรมบรอดคาสต์ในประเทศไทย โดยการนำเสนอบริการที่มีคุณภาพเพื่อรองรับการออกอากาศรายการโทรทัศน์ที่มีความคมชัดสูงในระบบ High Definition และ Ultra-High Definition และบริการเสริมต่าง ๆ เพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพให้กับผู้ประกอบการและนำส่งคุณภาพการรับชมรายการที่มีความคมชัดสูงสู่ประชาชนในประเทศไทย และประเทศในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงและเอเชียใต้ รวมถึงยังมุ่งสร้างความแข็งแกร่งในการเป็นดาวเทียมที่ได้รับความนิยมสูงที่มีจำนวนฐานผู้ชมและจำนวนช่องรายการโทรทัศน์เป็นจำนวนมาก ณ ตำแหน่งวงโคจร 78.5 องศาตะวันออก อย่างต่อเนื่อง

สำหรับภูมิภาคแอฟริกา บริษัทมีแผนกลยุทธ์ในการสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งขันโดยการมุ่งเน้นกลุ่มประเทศเป้าหมายอย่างชัดเจน โดยบริษัทจะนำประสบการณ์และความเชี่ยวชาญมาประยุกต์ใช้ รวมทั้งการสร้างความร่วมมือกับพันธมิตรให้บริการสถานีภาคพื้นดินในทวีปยุโรปเพื่อให้บริการแพร่สัญญาณภาพและเสียงผ่านดาวเทียมจากประเทศยุโรปสู่ทวีปแอฟริกาอีกด้วย

บริการด้านบรอดแบนด์ (บริการอินเทอร์เน็ตผ่านดาวเทียม): บริษัทให้ความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้งานแบนด์วิดท์บนแพลตฟอร์มไอพีสตาร์และแพลตฟอร์มของพันธมิตรทางธุรกิจ เพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มปริมาณการใช้งานแบนด์วิดท์ดาวเทียมไทยคม 4

โดยการผสมผสานการให้บริการแบนวิดธ์ขนาดใหญ่แก่ผู้ประกอบการโครงข่าย กลุ่มภาคธุรกิจ และกลุ่มภาครัฐบาลในภูมิภาค กับการให้บริการบรอดแบนด์อินเทอร์เน็ตแก่ผู้ใช้งานรายย่อยในประเทศที่มีศักยภาพ นอกจากนี้ บริษัทมีแผนขยายบริการนาวา (NAVA) หรือบริการสื่อสารความเร็วสูงผ่านดาวเทียมแบบเคลื่อนที่ทางทะเลไปยังตลาดต่างประเทศให้เพิ่มมากขึ้น สำหรับแผนระยะยาว บริษัทได้ร่วมมือทางธุรกิจกับพันธมิตรในการดำเนินโครงการดาวเทียมบรอดแบนด์รุ่นใหม่ๆ (Next Generation High Throughput Satellite) ที่มีโครงสร้างต้นทุน และราคาต่อหน่วยต่ำเพื่อการให้บริการด้านบรอดแบนด์สำหรับอนาคต

2. กลยุทธ์สำหรับบริการทางนวัตกรรมใหม่

บริษัทมุ่งพัฒนาบริการที่จะเป็นแพลตฟอร์มในการเชื่อมต่อการสื่อสาร โดยนำจุดเด่นของระบบสื่อสารและเทคโนโลยีดิจิทัลผ่านดาวเทียมที่สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา มาผนวกกับการใช้งานระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และใช้จุดแข็งของบริษัททางด้านการสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยี มาสร้างเป็นบริการใหม่ๆ แบบอัจฉริยะ (Smart Solutions) เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ได้แก่ การให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแก่เรือเดินทะเล (แพลตฟอร์ม NAVA) และการเป็นผู้

ให้บริการ TV solutions แบบครบวงจร (แพลตฟอร์ม LOOX TV และ TV Head-end) โดยให้บริการกับลูกค้าทั้งในประเทศไทยและในภูมิภาค

3. กลยุทธ์ในการขยายธุรกิจ

บริษัทให้ความสำคัญกับการขยายธุรกิจทั้งทางแนวตั้งและแนวราบในระดับภูมิภาค โดยทางแนวตั้งจะเป็นการขยายบริการที่ใช้ดาวเทียมในลักษณะดาวน์สตรีมลงไปในห่วงโซ่ธุรกิจและผสมผสานกับระบบบริการอื่นๆ ทั่ว อวกาศ อากาศ และภาคพื้นดิน เป็นต้นว่าการให้บริการบรอดแบนด์อินเทอร์เน็ตไปสู่ผู้ใช้งานปลายทางและบริการอินเทอร์เน็ตทางเรือ ส่วนการขยายธุรกิจทางแนวราบจะมุ่งเน้นการทำธุรกิจที่มีความเกี่ยวเนื่องกับดิจิตอลเทคโนโลยี และธุรกิจหลัก เช่น เทคโนโลยีด้านการสำรวจระยะไกล (Remote Sensing) การเชื่อมโยงหรือส่งข้อมูลถึงกันได้ด้วยอินเทอร์เน็ตบนทุกอุปกรณ์ (Internet of Things – IOT) และการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) เป็นต้น มาใช้ในการดำเนินธุรกิจของบริษัทและลูกค้า โดยบริษัทมีแผนการขยายธุรกิจทั้ง 2 มิติอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันและสร้างการเติบโตให้กับบริษัทอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ บริษัทยังตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงได้เริ่มแผนการขยายธุรกิจไปยังธุรกิจใหม่ที่ไม่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจดาวเทียม อาทิเช่น นวัตกรรมอากาศยานไร้คนขับหรือโดรนเพื่อใช้ในงานเกษตรกรรม ซูจุดเด่นในการออกแบบโดรนให้มีฟังก์ชั่นการใช้งานที่เหมาะสม ใช้งานง่าย และมีระดับราคาที่เกษตรกรและผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงได้ มุ่งเสริมประสิทธิภาพให้แก่ภาคเกษตรกรรมของไทย เพื่อช่วยแก้ปัญหาด้านการขาดแคลนแรงงาน และยกระดับผลผลิตด้านการเกษตร ช่วยลดต้นทุนเกษตรกร และส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของไทยโดยรวม มากไปกว่านั้น บริษัทยังพัฒนาแอพพลิเคชั่นสำหรับเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ หรือ UAV (UNMANNED AERIAL VEHICLE) โครงการรถมอเตอร์ไซด์ไฟฟ้าภายใต้รูปแบบการแบ่งสัดส่วนรายได้เพื่อให้บริการขนส่งที่มหาวิทยาลัย เป็นต้น

(2) กลยุทธ์ด้านบุคลากร

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ในฐานะที่เป็นบริษัทไทยและดำเนินกิจการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศที่มุ่งเน้นการสร้างความมั่นคงและเติบโตอย่างยั่งยืนในธุรกิจสื่อสาร บริษัทเล็งเห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์ โดยมีความเชื่อมั่นว่าพนักงานที่มีคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการนำพาองค์กรสู่ความเจริญเติบโตและความสำเร็จที่ยั่งยืน และยังเป็นปัจจัยบ่งชี้ถึงความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจในยุคปัจจุบันอีกด้วย บริษัทจึงมุ่งมั่นในการดูแลอัตราส่วนกำลังคน รวมทั้งต้นทุนของพนักงานให้อยู่ในระดับที่มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นไปที่ การแสวงหาคนดี รักษาคนเก่ง สร้างความผูกพันในองค์กร และสร้างความพร้อมให้พนักงานทุกระดับเป็นผู้มีความรู้ความสามารถโดยมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มศักยภาพของพนักงานให้สามารถแข่งขันได้ในโลกยุคดิจิทัล มีคุณธรรม สร้างโอกาสและความท้าทายใหม่ ๆ เพื่อกระตุ้นให้พนักงานได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ของตนอย่างเต็มที่ พร้อมถ่ายทอดและปลูกฝังหลักการทำงานที่ยึดมั่นในค่านิยมขององค์กรเพื่อความเจริญก้าวหน้าไปพร้อมกับความเจริญเติบโตของบริษัท

(3) กลยุทธ์สู่ความยั่งยืน

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสู่ความยั่งยืน เพื่อมุ่งสู่ Thaicom Sustainability Goals ภายใต้แนวคิด “Connectivity for Sustainability” ไทยคมจึงดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงในทุกมิติ โดยมีการใช้กลยุทธ์เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนใน 3 ด้าน คือ

1. ธุรกิจที่มีความรับผิดชอบ

บริษัทมีจุดมุ่งหมายด้านธุรกิจที่จะสะท้อนเจตนารมย์ที่บริษัทมีความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้มีส่วนได้เสีย โดยการนำเสนอสินค้าและบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและสร้างการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน และยึดมั่นในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลและจรรยาบรรณธุรกิจที่ดี

2. ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

บริษัทให้ความสำคัญต่อการรักษาต่อสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นความรับผิดชอบในการลดและบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากากรดำเนินงานของบริษัท ประกอบกับการรักษาทรัพยากรและสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีอย่างยั่งยืน

3. ความรับผิดชอบต่อคนและสังคม

บริษัทตระหนักถึงความรับผิดชอบในด้านสิทธิมนุษยชนและกฎหมายแรงงาน การบริหารจัดการ การดูแลพนักงานและผู้มีส่วนได้เสียโดยคำนึงในเรื่องดังกล่าว รวมไปถึงการดูแลสังคมส่วนรวม โดยใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์และบริการของบริษัทที่เน้นเรื่องการเข้าถึงข้อมูลและการสื่อสาร รวมทั้งนวัตกรรมที่ตอบโจทย์ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย ส่งเสริมเรื่องการศึกษาและสร้างอาชีพให้ชุมชนอย่างยั่งยืน

1.2 การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการที่สำคัญ

การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการที่สำคัญของกลุ่มบริษัทในช่วง 3 ปี ที่ผ่านมา

ปี 2562

ในช่วงปลายปี 2562 ต่อเนื่องถึงต้นปี 2563 ได้เกิดปัญหาการขัดข้องทางเทคนิคบนดาวเทียมไทยคม 5 ซึ่งความขัดข้องนั้นเริ่มเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 26562 หลังจากนั้น บริษัทฯได้ร่วมกับบริษัทผู้ผลิตดาวเทียม พยายามแก้ไขและกู้คืนความขัดข้องดังกล่าว แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการให้บริการ บริษัทฯจึงได้ทำการโอนย้ายลูกค้าออกจากดาวเทียมไทยคม 5 และในที่สุดบริษัทฯได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของบริษัทผู้ผลิต โดยได้ปลดระวางดาวเทียมไทยคม 5 ออกจากวงโคจรในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2563

ในปี 2562 บริษัทจำหน่ายเงินลงทุนในหุ้นสามัญที่บริษัทถืออยู่ทั้งหมดในบริษัท แคมโบเดียน ดีทีวี เน็ตเวิร์ค จำกัด จำนวน 1,000 หุ้น หรือคิดเป็นร้อยละ 100 ของทุนจดทะเบียนของ ในราคา 800 ดอลล่าร์สหรัฐต่อหุ้น รวมเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 800,00 ดอลล่าร์สหรัฐ หรือ 24.6 ล้านบาท เนื่องจากการแข่งขันที่รุนแรงในประเทศกัมพูชา

บริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ มหาชน ผู้ประกอบการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ซึ่งบริษัทย่อยของบริษัท คือ บริษัท เซนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีดี ลิมิเต็ด ถือหุ้นร้อยละ 49 ได้เข้าลงทุนซื้อกิจการของบริษัท วิมเปิลคอม จำกัด ซึ่งเป็นผู้ประกอบการโทรศัพท์เคลื่อนที่ใน สปป.ลาวเช่นเดียวกัน โดยเข้าซื้อหุ้นร้อยละ 100 จากรัฐบาล สปป.ลาว การเข้าซื้อกิจการในครั้งนี้เป็นการช่วยเพิ่มโครงข่ายโทรคมนาคมของแอลทีซีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยขยายฐานลูกค้าให้กว้างมากขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มลูกค้าวัยรุ่น ทั้งนี้ หลังจากการเข้าซื้อกิจการ บริษัท วิมเปิลคอม จำกัด ได้เปลี่ยนชื่อเป็น บริษัท ทีพลัส ดิจิทัล จำกัด

นอกจากนี้ ในปี 2562 บริษัทได้รับการจัดอันดับจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในการคงมาตรฐานบริษัทจดทะเบียนที่มีการกำกับดูแลกิจการอยู่ในเกณฑ์ CG "ดีเลิศ" ระดับห้าดาว ต่อเนื่องเป็นปีที่ 7 (2556-2562) จากการที่

บริษัทได้ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินธุรกิจอย่างถูกต้อง ยึดมั่นนโยบายต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อย่างครบถ้วนและรอบด้านของการดำเนินธุรกิจ

บริษัทได้รับคัดเลือกให้อยู่ในรายชื่อ Thailand Sustainability Investment (THSI) หรือ หุ้นยั่งยืน ประจำปี 2562 ต่อเนื่องเป็นปีที่ 5 สะท้อนถึงการเป็นบริษัทที่มีการดำเนินธุรกิจอย่างสมดุลระหว่างผลประกอบการทางการเงิน และความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสีย ตลอดจนสามารถนำประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล หรือ Environment Social and Governance : ESG ไปใช้เป็นกลไกในการพัฒนาธุรกิจสู่ความยั่งยืนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บริษัทได้รับรางวัลประกาศเกียรติคุณ (Sustainability Disclosure Recognition) ประจำปี 2562 จากการประเมินสถานะการเปิดเผยข้อมูล ตามที่สถาบันไทยพัฒน์ได้มีการจัดตั้งประชาคมการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน หรือ “Sustainability Disclosure Community” (SDC) เพื่อช่วยองค์กรยกระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืน รวมทั้งการพัฒนาองค์กรสู่ความยั่งยืนในระยะยาว

และบริษัทยังได้รับรางวัล Drive Award 2019 สาขา Technology ในฐานะที่เป็นองค์กรที่มีการสร้างและผลักดันให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ควบคู่ไปกับการใส่ใจสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน ตลอดจนร่วมขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

ปี 2561

ในปี 2561 บริษัทมีการปรับโครงสร้างบริษัทย่อย คือ บริษัท ดีทีวี เซอร์วิส จำกัด โดยเปลี่ยนชื่อเป็น บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด เพื่อเตรียมการสำหรับการดำเนินธุรกิจใหม่ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี เพื่อเสริมกับธุรกิจหลักของบริษัทในปัจจุบัน

และนอกจากนี้ บริษัทมีพัฒนาการที่สำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการ โดยบริษัทได้รับการรับรองในฐานะสมาชิกแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านทุจริต จากสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) ต่อเนื่องเป็นวาระที่ 2 หลังจากได้รับใบรับรองครั้งแรกเมื่อปี 2558

ปี 2560

ในปี 2560 บริษัทได้รับอนุมัติจากผู้ถือหุ้น ในการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นครั้งที่ 1/2560 เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2560 ในการขายหุ้นสามัญทั้งหมดที่ บริษัท ดีทีวี เซอร์วิส จำกัด (บริษัทย่อยของบริษัท) ถืออยู่ในบริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) (ซีเอสแอล) จำนวน 250,099,990 หุ้น หรือคิดเป็นร้อยละ 42.07 ของหุ้นที่ออกและชำระแล้วทั้งหมดของซีเอสแอล ให้แก่บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด (เอดับเบิ้ลยูเอ็น) ซึ่งเป็นบริษัทย่อยของ บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) ในราคาเสนอซื้อ 7.80 บาทต่อหุ้น คิดเป็นมูลค่ารายการเท่ากับ 1,950.78 ล้านบาท โดยผ่านการทำคำเสนอซื้อหลักทรัพย์แบบมีเงื่อนไข (Conditional Voluntary Tender Offer) ที่ดำเนินการโดยเอดับเบิ้ลยูเอ็น

1.3 โครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัท

บริษัทประกอบธุรกิจในกลุ่มธุรกิจหลัก 3 กลุ่ม คือ (1) ธุรกิจดาวเทียมและบริการที่เกี่ยวเนื่อง (2) ธุรกิจอินเทอร์เน็ตและสื่อ และ (3) ธุรกิจโทรศัพท์ในต่างประเทศ ซึ่งบริษัทจะเน้นการลงทุนระยะยาว โดยพิจารณาจากปัจจัยพื้นฐานของธุรกิจที่จะเข้าไปลงทุนรวมถึงแนวโน้มของธุรกิจนั้น ๆ เป็นสำคัญ นอกจากนี้ บริษัทมีนโยบายการลงทุนในสัดส่วนที่มากพอเพื่อให้สามารถมีอำนาจในการบริหารจัดการและกำหนดแนวทางการดำเนินธุรกิจในบริษัทย่อยและบริษัทร่วมนั้น ๆ

1. ธุรกิจดาวเทียมและบริการที่เกี่ยวเนื่อง

บริษัทเป็นผู้ให้บริการและดำเนินโครงการดาวเทียมสื่อสารแห่งชาติภายใต้สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศระหว่างบริษัทกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม) (“กระทรวงฯ”) เป็นระยะเวลา 30 ปี สิ้นสุดปี พ.ศ. 2564 จนถึงปัจจุบันบริษัทได้จัดส่งดาวเทียมขึ้นสู่วงโคจรแล้วจำนวนทั้งสิ้น 8 ดวง คือ ดาวเทียมไทยคม 1 ไทยคม 2 ไทยคม 3 (ดาวเทียมไทยคม 1 - 3 ได้ปลดระวางเป็นที่เรียบร้อยแล้ว) ไทยคม 4 ไทยคม 5 ไทยคม 6 ไทยคม 7 และไทยคม 8

บริษัทได้จัดตั้งบริษัทย่อย บริษัทร่วม และกิจการร่วมค้าขึ้น เพื่อให้บริการสื่อสารดาวเทียมและบริการที่เกี่ยวเนื่องต่าง ๆ ดังนี้

บริษัท	ประเภทธุรกิจ
บริษัท ไอพีสตาร์ จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4
บริษัท ไอพีสตาร์ นิวซีแลนด์ จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 ในประเทศนิวซีแลนด์
บริษัท ไอพีสตาร์ ออสเตรเลีย พีทีวาย จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 ในประเทศออสเตรเลีย
บริษัท โอไรอ้อน แซทเทลไลท์ ซิสเทม พีทีวาย จำกัด	ให้บริการด้านการสื่อสารข้อมูลผ่านดาวเทียมและโซลูชั่นเพื่อธุรกิจ
บริษัท ไอพีสตาร์ อินเตอร์เนชั่นแนล พีทีอี จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4
บริษัท ไอพีสตาร์ โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4
บริษัท ไอพีสตาร์ เจแปน จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 ในประเทศญี่ปุ่น
บริษัท ไอพีสตาร์ (อินเดีย) ไพรเวท จำกัด	จัดจำหน่ายอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม และบริการให้คำปรึกษาด้านเทคนิคที่เกี่ยวกับดาวเทียม
บริษัท สตาร์ นิวเคลียส จำกัด	ให้บริการด้านวิศวกรรมพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารและอิเล็กทรอนิคส์
บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด	ให้บริการด้านธุรกิจกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์
บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล แซทเทลไลท์ จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 7 และไทยคม 8
บริษัท ทีซี โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด	ให้บริการด้านเทคโนโลยี

2. ธุรกิจอินเทอร์เน็ตและสื่อ

บริษัท	ประเภทธุรกิจ
บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด	จัดจำหน่ายอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม บริการให้คำปรึกษาและติดตั้งระบบสำหรับเครือข่ายบรอดแบนด์แบบครบวงจร (System Integration)

3. ธุรกิจโทรศัพท์ในต่างประเทศ

บริษัทเป็นผู้ให้บริการธุรกิจโทรศัพท์ผ่าน บริษัท เซนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด (เซน) ซึ่งเป็นกิจการร่วมค้าของบริษัทประกอบธุรกิจหลักโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (Holding Company) ซึ่งลงทุนในธุรกิจโทรคมนาคมในต่างประเทศ ซึ่ง

ปัจจุบันมีการลงทุน 1 บริษัท ได้แก่ บริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ มหาชน ซึ่งเป็นกิจการร่วมค้ากับรัฐบาลของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยได้รับสิทธิในการดำเนินธุรกิจโทรคมนาคมในประเทศลาวเป็นเวลา 25 ปี สิ้นสุดปี 2564 นอกจากนี้ รัฐบาลลาวและเชน ยังได้ลงนามสัญญาร่วมทุนฉบับใหม่เพื่อต่อสัมปทานอีก 25 ปี โดยเริ่มจากปี 2565 ถึงปี 2589

บริษัท	ประเภทธุรกิจ
บริษัท เชนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี ลิมิเต็ด	ประกอบธุรกิจหลักในการลงทุนด้านการสื่อสารโทรคมนาคมในระดับนานาชาติ
บริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ มหาชน	ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์สาธารณะ โทรศัพท์ระหว่างประเทศ และอินเทอร์เน็ตใน สปป.ลาว
บริษัท ทีพลัส ดิจิทัล จำกัด [1]	ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ใน สปป.ลาว

หมายเหตุ

[1] บริษัท วิมเปิลคอม จำกัดได้จดทะเบียนเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท ทีพลัส ดิจิทัล จำกัด เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2562

1.4 ความสัมพันธ์กับกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้น

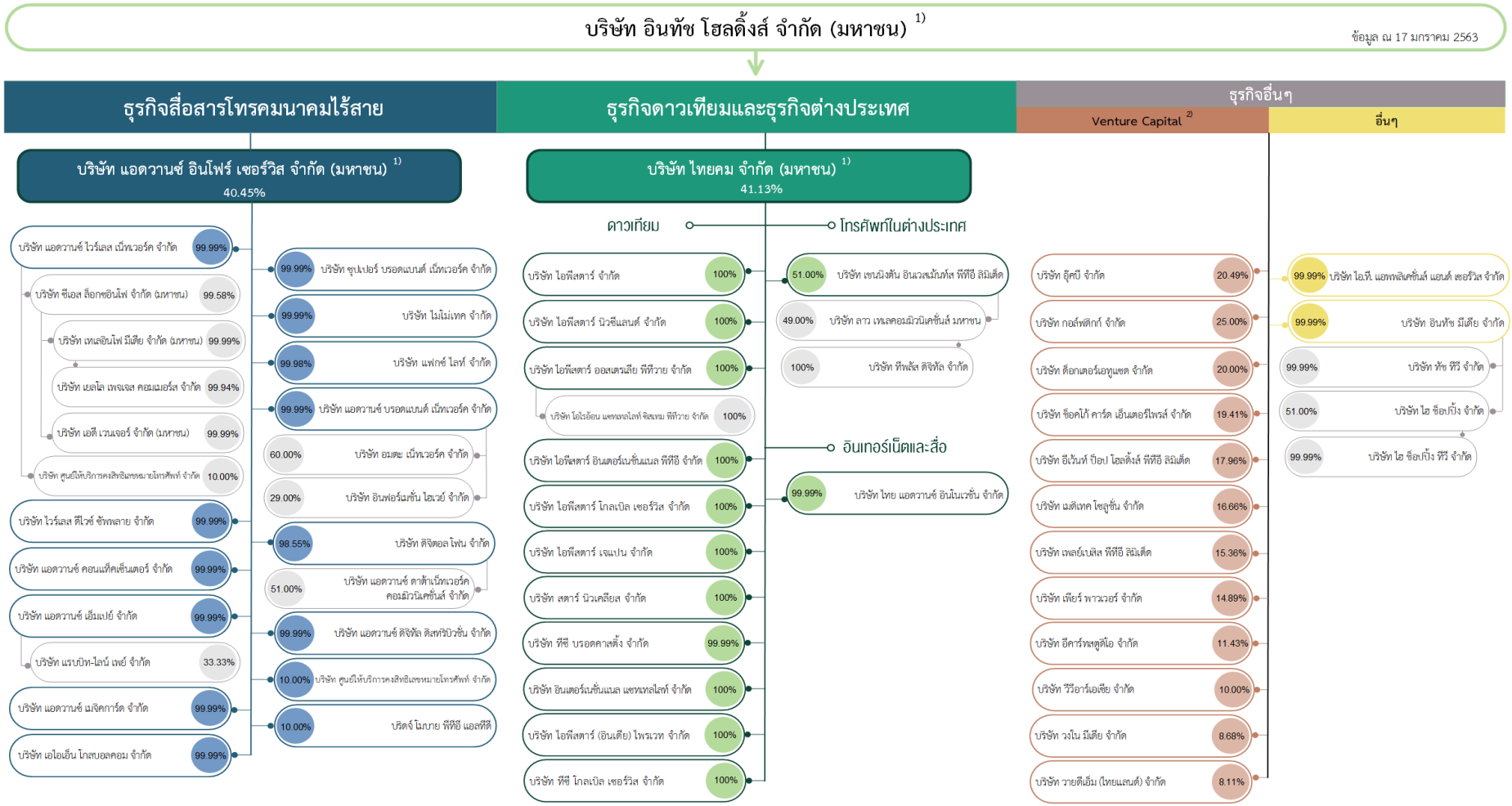

หมายเหตุ :
1) บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2) ไม่รวมเงินลงทุนที่เป็นตราสารหนี้
3) INTUCH ถือหุ้น ITV (52.92%) ซึ่งปัจจุบันหยุดการดำเนินธุรกิจ และอยู่ระหว่างการพิจารณาข้อพิพาทกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

2. ลักษณะการประกอบธุรกิจ

โครงสร้างรายได้

โครงสร้างรายได้ของบริษัทและบริษัทย่อย ตั้งแต่ปี 2561 ถึง ปี 2562 มีดังนี้

หน่วย: ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์ / บริการ	ดำเนินการโดย	2562		2561	
		รายได้	ร้อยละ	รายได้	ร้อยละ
บริการสื่อสารดาวเทียม และบริการที่เกี่ยวเนื่อง	ไทยคม ทีซี บรอดคาสติ้ง และบริษัทในกลุ่มธุรกิจไอพีสตาร์	4,594	91.87	5,850	71.57
บริการอินเทอร์เน็ตและสื่อ	ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น และ แคมโบเดียน ดีทีวี เน็ตเวิร์ค	122	2.44	229	2.80
ตัดรายการระหว่างส่วนงาน		-53	-1.06	-71	-0.87
รายได้จากการขายและบริการ		**4,663**	**93.25**	**6,008**	**73.50**
กำไร (ขาดทุน) จากอัตราแลกเปลี่ยนสุทธิ		0	0.00	6	0.07
กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย		0	0.00	1,950	23.86
รายได้อื่น		337	6.74	210	2.57
รวมรายได้		**5,000**	**100.00**	**8,174**	**100.00**

รายได้จากการขายและบริการจำแนกตามส่วนงานทางภูมิศาสตร์ สำหรับปี 2561 ถึง ปี 2562 มีดังนี้

รายชื่อประเทศ	2562	2561
ไทย	2,251	3,225
ออสเตรเลีย	250	252
อินเดีย	660	650
ญี่ปุ่น	618	663
พม่า	127	180
มาเลเซีย	258	273
ประเทศอื่น ๆ	499	766
รวม	**4,663**	**6,008**

ลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัทสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มธุรกิจหลัก ดังนี้

2.1 ธุรกิจดาวเทียมและบริการที่เกี่ยวเนื่อง

2.1.1 บริการสื่อสารดาวเทียมและบริการที่เกี่ยวเนื่อง ดำเนินการโดย บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทกลุ่มไอพีสตาร์

ดาวเทียมไทยคม

ดาวเทียมไทยคม แบ่งกลุ่มออกเป็น 2 ประเภท คือ ดาวเทียมแบบทั่วไป (Conventional Satellite) และดาวเทียมบรอดแบนด์ (High Throughput Satellite, HTS)

- **ดาวเทียมแบบทั่วไป** (Conventional Satellite)

ดาวเทียมแบบทั่วไปเป็นดาวเทียมที่ให้บริการสำหรับผู้ใช้บริการประจำที่ (Fixed Satellite Service: FSS) โดยสัญญาณจะถูกส่งจากสถานีภาคพื้นดินขึ้นสู่ดาวเทียมและส่งกลับมายังสถานีรับสัญญาณภาคพื้นดิน ณ ตำแหน่งใด ๆ ภายใต้พื้นที่ครอบคลุมบริเวณกว้าง (Footprint) ของดาวเทียม คุณสมบัติดังกล่าวช่วยให้ผู้ประกอบการช่องรายการโทรทัศน์ และผู้ประกอบการโทรคมนาคมสามารถส่งและรับสัญญาณได้ในบริเวณกว้างทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค

- **ดาวเทียมบรอดแบนด์** (Broadband Satellite)

ดาวเทียมบรอดแบนด์ (High throughput Satellite, HTS) เป็นดาวเทียมที่ให้บริการบรอดแบนด์อินเทอร์เน็ต (แบบจุดต่อจุด) ด้วยเทคโนโลยีการออกแบบดาวเทียมโดยใช้การจัดสรรคลื่นความถี่ขั้นสูงและการออกแบบพื้นที่ให้บริการเป็นวงกลมแคบ ๆ หลาย ๆ วงเรียงติดกันในลักษณะรังผึ้ง ทำให้ดาวเทียมบรอดแบนด์สามารถจัดสรรคลื่นความถี่เพื่อเพิ่มขนาดความจุแบนด์วิธในการให้บริการได้มากกว่าดาวเทียมแบบทั่วไปหลายเท่า จึงสามารถช่วยให้ผู้ประกอบการลดต้นทุนแบนด์วิธต่อหน่วย (Mbps) ในการให้บริการได้อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ดาวเทียมบรอดแบนด์สามารถนำเสนอบริการให้กับภาครัฐบาล ภาคธุรกิจ รวมถึงผู้ประกอบการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่อีกด้วย

ปัจจุบันบริษัทให้บริการดาวเทียมแบบทั่วไปจำนวน 4 ดวงในวงโคจร ได้แก่ ดาวเทียมไทยคม 5 ไทยคม 6 ไทยคม 7 และไทยคม 8 และดาวเทียมบรอดแบนด์อีก 1 ดวง คือ ดาวเทียมไทยคม 4 โดยรายละเอียดคุณสมบัติของดาวเทียมไทยคมแต่ละดวงมีดังต่อไปนี้

	ไทยคม 4	ไทยคม 5	ไทยคม 6	ไทยคม 7	ไทยคม 8
ชนิดของดาวเทียม	ดาวเทียมบรอดแบนด์ High Throughput (HTS)	ดาวเทียมแบบทั่วไป	ดาวเทียมแบบทั่วไป	ดาวเทียมแบบทั่วไป	ดาวเทียมแบบทั่วไป
ที่ตั้งวงโคจร	119.5 องศาตะวันออก	78.5 องศาตะวันออก	78.5 องศาตะวันออก	120 องศาตะวันออก	78.5 องศาตะวันออก
ผู้ผลิต (ประเทศ)	Space Systems Loral	Aerospatiale (ฝรั่งเศส)	Orbital Sciences Corporation	Space Systems Loral	Orbital ATK (สหรัฐอเมริกา)

	ไทยคม 4	ไทยคม 5	ไทยคม 6	ไทยคม 7	ไทยคม 8
	(สหรัฐอเมริกา)		(สหรัฐอเมริกา)	(สหรัฐอเมริกา)	
รุ่น	LS-1300S	Spacebus 3000	Star 2.3	LS-1300	Star 2.4
อายุดาวเทียมตามการออกแบบ*	12 ปี	12 ปี	15 ปี	15 ปี	15 ปี
จัดส่งสู่วงโคจร	สิงหาคม 2548	พฤษภาคม 2549	มกราคม 2557	กันยายน 2557	พฤษภาคม 2559
ชนิดของ Beams ที่ให้บริการ / ทรานสพอนเดอร์	84 Ku-Spot Beams 8 Ku-Spot Beams (Augment) 3 Ku-Shaped Beams 7 Ku-Broadcast Beams	25 C-band ทรานสพอนเดอร์ 15 Ku-band ทรานสพอนเดอร์	24 C-band ทรานสพอนเดอร์ 9 Ku-band ทรานสพอนเดอร์	14 C-band ทรานสพอนเดอร์	24 Ku-band ทรานสพอนเดอร์
พื้นที่ให้บริการ	14 ประเทศ: ออสเตรเลีย กัมพูชา จีน อินเดีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น มาเลเซีย เมียนม่าร์ นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ เกาหลีใต้ ไต้หวัน ไทย และเวียดนาม	C-band: ประเทศไทย ภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง และภูมิภาคเอเชียใต้ ทวีปแอฟริกา ยุโรป เอเชีย และออสเตรเลีย Ku-band: ประเทศไทย ภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง	C-band: ภูมิภาคเอเชียใต้ และทวีปแอฟริกา Ku-band ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	C-band: ประเทศไทย ภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง และภูมิภาคเอเชีย	Ku-band: ประเทศไทย ภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ภูมิภาคเอเชียใต้

*อายุดาวเทียมตามการออกแบบ ไม่คำนึงถึงสัมปทานและใบอนุญาตประกอบกิจการดาวเทียม

ในช่วงปลายปี 2562 ต่อเนื่องถึงต้นปี 2563 ได้เกิดปัญหาการขัดข้องทางเทคนิคบนดาวเทียมไทยคม 5 ซึ่งความขัดข้องนั้นเริ่มเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 26562 หลังจากนั้น บริษัทฯได้ร่วมกับบริษัทผู้ผลิตดาวเทียม พยายามแก้ไข และกู้คืนความขัดข้องดังกล่าว แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการให้บริการ บริษัทฯจึงได้ทำการโอนย้ายลูกค้าออกจากดาวเทียมไทยคม 5 และในที่สุดบริษัทฯได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของบริษัทผู้ผลิต โดยได้ปลดระวางดาวเทียมไทยคม 5 ออกจากวงโคจรในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2563

ลักษณะผลิตภัณฑ์หรือบริการ

(1) บริการแพร่ภาพสัญญาณโทรทัศน์ (Broadcast) และการบริการสื่อ (Media)

(1.1) บริการส่งต่อช่องรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมไปยังสถานีกระจายสัญญาณปลายทาง

บริษัทให้บริการส่งช่องรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมแบบครบวงจร ทั้งในระบบความคมชัดปกติ (Standard Definition) และในระบบความคมชัดสูง (High Definition และ Ultra-High Definition) แก่ผู้ประกอบการสถานีโทรทัศน์ภาคพื้นดิน สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม และผู้ผลิตสื่อโทรทัศน์ เพื่อส่งรายการโทรทัศน์หรือสื่อโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นรายการบันเทิง รายการกีฬา หรือรายการข่าว ไปยังสถานีปลายทางภายใต้พื้นที่คลอบคลุมของดาวเทียมไทยคม บริการนี้จึงเป็นทางเลือกที่สมบูรณ์แบบสำหรับผู้ประกอบการ ในการส่งช่องรายการโทรทัศน์หรือสื่อโทรทัศน์ของตนไปยังสถานีปลายทางทั่วประเทศในภูมิภาค หรือในทวีปที่ต้องการ เช่น สถานีทวนสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดิน ผู้ให้บริการโครงข่ายทีวีดิจิทัล และผู้ประกอบการเคเบิลทีวี เป็นต้น

(1.2) <u>การให้บริการส่งสัญญาณโทรทัศน์บนแพลตฟอร์มไทยคม (Multi-Channel Per Carrier (MCPC) platform)</u>

บริษัทให้บริการส่งสัญญาณภาพและเสียงไปยังผู้รับชมปลายทางบนแพลตฟอร์มที่มีประสิทธิภาพ ด้วยบริการแบบครบวงจร (one stop shop) เพื่อให้ผู้บริการโครงข่ายทีวีดิจิทัลสามารถขยายไปสู่ฐานกลุ่มผู้รับชม บริษัทสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องครอบคลุมตลอดพื้นที่เอเชีย ยุโรป ตะวันออกกลาง และแอฟริกา ทั้งย่านความถี่ซีแบนด์และเคยูแบนด์

(1.3) <u>บริการส่งช่องรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมถึงบ้านผู้รับโดยตรง</u>

บริษัทให้บริการส่งช่องรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมถึงบ้านผู้รับโดยตรงแบบครบวงจร ทั้งในระบบความคมชัดปกติ (Standard Definition) และในระบบความคมชัดสูง (High Definition และ Ultra-High Definition) ที่มีคุณภาพและมีความแรงของสัญญาณสูง เพื่อให้ผู้ประกอบการโทรทัศน์แบบบอกรับสมาชิก และผู้ประกอบการสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมสามารถเข้าถึงผู้รับชมที่ติดตั้งจานรับสัญญาณดาวเทียมไทยคมที่มีขนาดเล็กได้โดยตรง ทั้งนี้ บริษัทมีความพร้อมในการให้บริการเสริมอื่น ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ เช่น การรองรับรายการที่ผู้ชมต้องชำระค่าใช้จ่ายเมื่อรับชม (pay-per-view) ระบบเรียกชมรายการตามสั่ง (video-on-demand) เมนูแนะนำรายการอิเล็กทรอนิกส์ (electronic programme guides) รวมทั้งการรองรับโฆษณาและรายการโฮมชอปปิ้ง (home shopping) เป็นต้น

<u>สถานีบริการภาคพื้นดิน (Teleport and Digital Direct-to-Home (DTH) Center)</u>

สถานีบริการภาคพื้นดิน (Teleport หรือ Telecommunications Port) เป็นสถานีศูนย์กลางที่ให้บริการเสริมต่าง ๆ ในด้านธุรกิจการแพร่สัญญาณโทรทัศน์และโทรคมนาคม สถานีบริการภาคพื้นดินไทยคมเป็นสถานีเทเลพอร์ตที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9002 และ 9001:2000 มีการติดตั้งอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน เพื่อให้บริการด้านการแพร่สัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมแก่ผู้ประกอบการทั้งในและนอกประเทศ บริษัทได้นำเสนอการให้บริการแบบครบวงจร โดยรวมการรวมแบนวิดธ์กับบริการเสริมเข้าด้วยกัน เช่น การกระจายสัญญาณโดยเทป การบีบอัดสัญญาณโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ทั้งในระบบความคมชัดปกติ (Standard Definition) และในระบบความคมชัดสูง (High Definition และ Ultra-High Definition) การถ่ายทอดสัญญาณดาวเทียม การตรวจสอบสัญญาณตลอดจนการให้บริการใหม่ คือ การให้บริการส่งรายการโทรทัศน์หรือวีดีโอผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ต (Over-The-Top, OTT)

นอกจากนี้ บริษัทได้ร่วมมือกับบริษัทในเครือ ได้แก่ บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด ซึ่งเป็นผู้ให้บริการโครงข่ายแบบบอกรับสมาชิก สำหรับช่องรายการที่มีเนื้อหาของประเทศไทย

(2) การบริการบรอดแบนด์ (Broadband) และการให้บริการข้อมูล (Data)

(2.1) ตลาดผู้ใช้บริการรายย่อย

บริษัทช่วยให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตสามารถนำเสนอบริการบรอดแบนด์ความเร็วสูงแก่ผู้ใช้งานกลุ่มผู้อยู่อาศัยและธุรกิจขนาดย่อมในพื้นที่ชนบทห่างไกลในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก บริการดังกล่าวได้รับความไว้วางใจจากผู้ประกอบการมาอย่างยาวนานด้วยระบบควบคุมคุณภาพการให้บริการแบบ Uniform Quality of Service หรือ QoS ของไอพีสตาร์ที่มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศและมีความคุ้มค่าด้านต้นทุนเมื่อเปรียบเทียบกับดาวเทียมแบบทั่วไป ส่งผลให้ผู้ประกอบการอินเทอร์เน็ตมีความได้เปรียบในการแข่งขันและสามารถขยายการให้บริการไปยังลูกค้าทั้งกลุ่มผู้อยู่อาศัยและธุรกิจขนาดย่อมทั่วประเทศ

(2.2) ตลาดผู้ให้บริการโครงข่าย

บริษัทให้บริการดาวเทียมบรอดแบนด์แบบครบวงจรกับผู้ประกอบการโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อใช้ในการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ผ่านดาวเทียมในบริเวณที่ระบบโครงข่ายภาคพื้นดินไม่สามารถเข้าถึงด้วยต้นทุนที่มีประสิทธิภาพ โดยสามารถรองรับรูปแบบการใช้งานสถานีฐานที่หลากหลาย เช่น macro cells, micro cells, small cells และ IP-node-Bs โครงข่ายไอพีสตาร์สามารถให้บริการเชื่อมต่อโทรศัพท์เคลื่อนที่ครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อรองรับการขยายตัวของสังคมเมืองและการใช้งานเสียงและข้อมูลที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว

(2.3) ตลาดกลุ่มภาคธุรกิจ

บริษัทสร้างความเหนือกว่าในการแข่งขันให้แก่ผู้ประกอบการภาคธุรกิจที่มีความต้องการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์และการสื่อสารแบบความเร็วสูงที่เชื่อถือได้เพื่อดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง รวมถึงเป็นระบบสำรองเมื่อเครือข่ายภาคพื้นดินล้มเหลว ไม่ว่าจะอยู่ในอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่มีสถานีบริการทั่วประเทศ ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ที่ต้องการระบบสำรองเพื่อความต่อเนื่องในการใช้งานแอพลิเคชั่นออนไลน์ หรือธนาคารที่ต้องการเครือข่ายที่น่าเชื่อถือสำหรับการทำธุรกรรมทางการเงิน เครือข่ายอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ผ่านดาวเทียมไอพีสตาร์เพื่อภาคธุรกิจสามารถให้บริการโดยไม่มีข้อจำกัดด้านจำนวนสถานีบริการ ร้านค้า หรือธนาคารที่เชื่อมต่อกับเครือข่าย

(2.4) ตลาดกลุ่มภาครัฐบาล

หน่วยงานภาครัฐของประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกสามารถพึ่งพาประโยชน์จากไอพีสตาร์ได้ บริการไอพีสตาร์เพื่อภาครัฐบาลสามารถช่วยกระจายการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐให้ครอบคลุมทั่วประเทศ อีกทั้งช่วยเพิ่มโอกาสการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและเชื่อมการสื่อสารของภาครัฐด้วยต้นทุนที่มีประสิทธิภาพ ไอพีสตาร์เป็นบริการที่พิสูจน์แล้วสำหรับหน่วยงานภาครัฐในการขยายการเข้าถึงการข้อมูลข่าวสารและการติดต่อสื่อสารทั่วประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการเชื่อมต่อการสื่อสารเมื่อเกิดภาวะวิกฤตภัยพิบัติในพื้นที่ต่าง ๆ การให้บริการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม การให้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตชุมชน หรือการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์สำหรับการใช้งานภายในของหน่วยงานภาครัฐและการให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ

(2.5) บริการสื่อสารความเร็วสูงผ่านดาวเทียมแบบเคลื่อนที่

นาวา (NAVA) คือแพลตฟอร์มในการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านดาวเทียมแบบเคลื่อนที่ทางทะเลแบบครบวงจร เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการสื่อสารแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการเดินเรือและอุตสาหกรรมนอกชายฝั่ง (Offshore) เพื่อการรับส่งข้อมูล เชื่อมต่อการสื่อสารให้กับลูกเรือและผู้โดยสาร เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและสร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัยให้กับผู้ประกอบการ

สถานีควบคุมเครือข่ายภาคพื้นดินไอพีสตาร์

สถานีควบคุมเครือข่ายภาคพื้นดินไอพีสตาร์ถูกออกแบบให้มีความสามารถรองรับการใช้งานที่หลากหลาย เช่น การให้บริการติดต่อสื่อสารที่เข้าถึงผู้ใช้บริการไม่ว่าจะเป็นกลุ่มลูกค้าองค์กร ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต หรือผู้ใช้บริการทั่วไป โดยสามารถให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง บริการเครือข่ายภายในองค์กร การประชุมทางไกล การแพร่ภาพและเสียง บริการรับส่งข้อมูลและบริการโทรศัพท์ สถานีควบคุมเครือข่ายภาคพื้นดินไอพีสตาร์มีหน้าที่สนับสนุนการสื่อสารแบบ wide band จากสถานีควบคุมเครือข่ายภาคพื้นดินไปยังอุปกรณ์รับส่งสัญญาณปลายทางไอพีสตาร์ และการสื่อสารแบบ narrow-band จากอุปกรณ์รับส่งสัญญาณปลายทางไอพีสตาร์กลับไปยังสถานีควบคุมเครือข่ายภาคพื้นดินไอพีสตาร์ อนึ่ง ปัจจุบันบริษัทมีสถานีควบคุมเครือข่ายภาคพื้นดินไอพีสตาร์ 15 สถานีใน 10 ประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก

(3) การบริการด้านที่ปรึกษา และออกแบบระบบสื่อสารดาวเทียม

ในปี 2562 บริษัทได้ให้บริการด้านที่ปรึกษา และออกแบบระบบสื่อสารดาวเทียมอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อตอบสนองความต้องการให้แก่ผู้ประกอบการดาวเทียม ภาคธุรกิจและภาครัฐ ที่มีความต้องการที่จะเริ่มต้นดำเนินธุรกิจดาวเทียม โดยบริษัทมีการให้บริการแบบครบวงจรในส่วนของการเป็นที่ปรึกษาให้กับลูกค้าในทุกๆ เรื่อง อาทิเช่น การวางแผนการใช้งานวงโคจร การประสานงานความถี่ การขอใบอนุญาต การให้คำปรึกษาเรื่องการออกแบบดาวเทียม รวมถึงการทำการตลาดและการเงินการลงทุนในการทำธุรกิจ ด้วยประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจดาวเทียมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศของบริษัทที่มีมาอย่างยาวนาน บริษัทมีความมั่นใจในศักยภาพของการให้บริการดังกล่าวแก่กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย เพื่อตอบสนองความต้องการและยกระดับความเข้าใจในการดำเนินธุรกิจดาวเทียมให้กับลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ปัจจุบัน บริษัทให้บริการด้านที่ปรึกษาแก่ภาครัฐของประเทศบังกลาเทศ และกำลังศึกษาถึงโอกาสในการร่วมมือกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียใต้อีกด้วย

การตลาด การแข่งขัน และแผนกลยุทธ์ในปี 2563

(1) ภาวะอุตสาหกรรมบริการแพร่ภาพสัญญาณโทรทัศน์ (Broadcast) และการบริการสื่อ (Media)

ถึงแม้ว่าแนวโน้มการรับชมโทรทัศน์ในปัจจุบัน พฤติกรรมผู้บริโภคจะเปลี่ยนไปรับชมผ่านระบบอินเทอร์เน็ตมากขึ้น โดยการรับชมผ่านมือถือสมาร์ทโฟนและแทบเล็ต แต่ความต้องการการใช้งานดาวเทียมยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องจากความต้องการในการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของช่องโทรทัศน์จากความคมชัดแบบมาตรฐาน (Standard Definition) ไปเป็นความคมชัดที่สูงขึ้น (High Definition และ Ultra High Definition) ในทุกภูมิภาค

ภาวะอุตสาหกรรมในภูมิภาคเอเชีย

ในภูมิภาคเอเชียนั้นมีอัตราการเติบโตของตลาดดาวเทียมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศ อินเดีย และพม่า ถือว่ามีอัตราการเติบโตอย่างมีนัยสำคัญ

ประเทศอินเดียมีปริมาณความต้องการใช้ช่องสัญญาณดาวเทียมในย่านความถี่ C-band เพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากการใช้บริการสนับสนุนและบริการส่งช่องรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมมีเพิ่มมากขึ้นตามแนวโน้มของจำนวนช่องโทรทัศน์ที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบันและยังมีการเปลี่ยนการใช้งานจากระบบความคมชัดมาตรฐาน (Standard Definition) มาสู่ระบบความคมชัดสูง (High Definition) ส่วนความต้องการใช้งานย่านความถี่ Ku-band นั้นถูกขับเคลื่อนโดยบริการส่งรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมถึงบ้านผู้รับโดยตรง (Digital Direct-to-Home, DTH) อีกทั้งผู้ให้บริการยังมีความต้องการเพิ่มจำนวนช่องและเปลี่ยนการใช้งานจากระบบความคมชัดมาตรฐาน (Standard Definition) มาเป็นระบบความคมชัดสูง (High Definition) อีกด้วย

ในส่วนของประเทศพม่านั้น ความต้องการช่องสัญญาณดาวเทียมที่เพิ่มขึ้นเกิดจากการใช้งานดาวเทียมเพื่อสนับสนุนการสื่อสารให้เข้าถึงชุมชนทั่วประเทศ อีกทั้งมีการใช้งานเพื่อขยายบริการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ เพื่อขับเคลื่อนให้ระบบ 4G ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ

ภาวะอุตสาหกรรมในภูมิภาคแอฟริกา

เนื่องจากทวีปแอฟริกามีสภาพภูมิประเทศที่ยากต่อการขยายโครงข่ายโทรคมนาคมภาคพื้นดิน ดังนั้นดาวเทียมยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการสื่อสารของภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะการเชื่อมต่อโครงข่ายระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านดาวเทียม และบริการเครือข่ายข้อมูลในระบบ VSAT (Very Small Aperture Terminal)

การแข่งขันของอุตสาหกรรมดาวเทียมแบบทั่วไป

การแข่งขันในภูมิภาคเอเชีย

เนื่องจากภูมิภาคเอเชียมีอัตราการเติบโตของการใช้งานดาวเทียมสูง ทำให้อัตราการแข่งขันสูงตามไปด้วย อาทิ ประเทศอินเดียคู่แข่งที่สำคัญของบริษัทประกอบด้วย บริษัท SES Astra จากประเทศลักเซมเบิร์ก บริษัท IntelSat จากประเทศสหรัฐอเมริกา บริษัท Asia Satellite Telecommunications (Asiasat) จากประเทศฮ่องกง และบริษัท Measat satellite System จากประเทศมาเลเซีย ส่วนประเทศพม่านั้นคู่แข่งที่สำคัญคือ บริษัท IntelSat จากประเทศสหรัฐอเมริกา บริษัท Asia Satellite Telecommunications (Asiasat) จากประเทศฮ่องกง บริษัท Sky Perfect JSAT จากประเทศญี่ปุ่น และ บริษัท APT Satellite (Apstar) จากประเทศฮ่องกง การแข่งขันของผู้ประกอบการดาวเทียมที่เพิ่มมากขึ้นส่งผลให้มีแรงกดดันทางด้านราคาในภูมิภาคดังกล่าว แต่ทางบริษัทเชื่อมั่นว่าการแข่งขันในปัจจุบันจะไม่ส่งผลกระทบต่อบริษัทมากนัก เนื่องจากความต้องการของผู้บริโภคยังมีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งบริษัทยังมีความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้ามายาวนาน ทำให้ดาวเทียมไทยคมยังคงเป็นที่ต้องการของตลาด

การแข่งขันในภูมิภาคแอฟริกา

มีผู้ประกอบการดาวเทียมหลายรายสนใจและเล็งเห็นโอกาสในการขยายตลาดเป้าหมายมายังทวีปแอฟริกามากขึ้น โดยคู่แข่งที่สำคัญของบริษัทในภูมิภาคนี้ประกอบด้วย บริษัท Arabsat จากประเทศซาอุดิอาระเบีย บริษัท Eutelsat จากประเทศฝรั่งเศส บริษัท Intelsat จากประเทศสหรัฐอเมริกา และบริษัท SES Astra จากประเทศลักเซมเบิร์ก โดยส่วนแบ่งการตลาดในแอฟริกามากกว่า 50% มาจากผู้ประกอบการรายใหญ่เพียงสามรายนั่นคือ Intelsat, Eutelsat และ SES จากการที่มีผู้ให้บริการดาวเทียมหลายรายให้ความสนใจในภูมิภาคนี้ย่อมส่งผลให้ภูมิภาคแอฟริกามีแรงกดดันทางด้านราคาด้วยเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตาม แอฟริกายังเป็นตลาดที่มีศักยภาพในเชิงปริมาณความต้องการใช้งาน อันเนื่องมาจากการที่เป็นทวีปที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลกและมีจำนวนประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งในปัจจุบันจำนวนประชากรที่เข้าถึงเทคโนโลยีการสื่อสารยังมีอัตราที่ค่อนข้างต่ำและมีขีดจำกัด บริษัทจึงเชื่อมั่นว่าแอฟริกาเป็นภูมิภาคที่ตลาดจะยังสามารถเติบโตได้อีกและบริษัทมีความสามารถที่จะแข่งขันในภูมิภาคนี้ได้

แผนกลยุทธ์ดาวเทียมแบบทั่วไปในปี 2563

บริษัทยังคงใช้กลยุทธ์เพื่อสร้างความแข็งแกร่งในการเป็นดาวเทียมที่ได้รับความนิยมสูงที่มีจำนวนฐานผู้ชมและจำนวนช่องรายการโทรทัศน์เป็นจำนวนมาก ณ ตำแหน่งวงโคจร 78.5 องศาตะวันออก ซึ่งเป็นตำแหน่งวงโคจรของดาวเทียมไทยคม 5 ดาวเทียมไทยคม 6 และดาวเทียมไทยคม 8 โดยในปัจจุบันมีจำนวนช่องรายการโทรทัศน์จำนวน 972 ช่องรายการ (190 ช่องรายการประเภทความคมชัดสูง) ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562

สำหรับดาวเทียมไทยคม 7 และดาวเทียมไทยคม 8 บริษัทมุ่งเน้นพัฒนาความร่วมมือกับลูกค้าเพื่อให้บริการดาวเทียมในโครงการระยะยาวแก่ตลาดอินเดีย มากไปกว่านั้นบริษัทยังให้ความสำคัญในการร่วมมือกับพันธมิตรในท้องถิ่นเพื่อให้

บริการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ให้เข้าถึงตลาดพม่าอีกด้วย และในภูมิภาคแอฟริกานั้นบริษัทยังคงผลักดันในการสร้างพันธมิตรในท้องถิ่นเพื่อให้บริการอย่างครบวงจร เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า โดยเน้นนำเสนอบริการส่งช่องรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม บริการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ บริการเครือข่ายข้อมูลในระบบ VSAT (Very Small Aperture Terminal) และบริการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง นอกเหนือจากนี้ บริษัทยังร่วมมือกับพันธมิตรผู้ให้บริการสถานีภาคพื้นดินในทวีปยุโรปเพื่อให้บริการแพร่สัญญาณภาพและเสียงผ่านดาวเทียมจากประเทศยุโรปสู่ทวีปแอฟริกาอีกด้วย

(2) <u>ภาวะอุตสาหกรรมบริการบรอดแบนด์ (Broadband) และการรับส่งข้อมูล (Data)</u>

จากรายงานของ Northern Sky Research: NSR (VSAT and Broadband Satellite Markets, 17th Edition) พบว่าความต้องการใช้บริการดาวเทียมบรอดแบนด์ค้างฟ้าหรือดาวเทียม GEO High Throughput Satellite (GEO-HTS) ทั่วโลกมีแนวโน้มเติบโตขึ้นอย่างมากในอีก 10 ปีข้างหน้า โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีที่สูงถึงร้อยละ 36% ซึ่งภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก จะมีส่วนแบ่งรายได้สะสมจากแบนวิดธ์และการให้บริการอยู่ที่ร้อยละ 26 คิดเป็นอันดับที่สองรองจากทวีปอเมริกาเหนือ (ร้อยละ 28) และมีรายได้ส่วนใหญ่มาจากตลาดผู้ให้บริการโครงข่ายและโครงการของภาครัฐ

<u>การแข่งขันของอุตสาหกรรมดาวเทียมบรอดแบนด์</u>

อุตสาหกรรมดาวเทียมบรอดแบนด์กำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านท่ามกลางพัฒนาการหลากหลายที่เกิดขึ้นพร้อมกัน อาทิเช่น การขยายพื้นที่ให้บริการของผู้ประกอบการดาวเทียมรายใหญ่ การเริ่มให้บริการของกลุ่มผู้ประกอบการดาวเทียมบรอดแบนด์รายใหม่ในวงโคจรค้างฟ้า (GEO) วงโคจรระยะปานกลาง (MEO) และวงโคจรระยะต่ำ (LEO) นวัตกรรมการออกแบบดาวเทียมและอุปกรณ์ระบบภาคพื้นดิน ตลอดจนโมเดลธุรกิจและโซลูชั่นใหม่ ส่งผลให้การแข่งขันโดยรวมของอุตสาหกรรมเพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ดาวเทียมไทยคม 4 (ไอพีสตาร์) ยังคงมีความได้เปรียบในการแข่งขันในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกจากการเป็นผู้ประกอบการดาวเทียมบรอดแบนด์รายแรกที่มีประสบการณ์ในการให้บริการมากกว่า 10 ปี และมีใบอนุญาตให้บริการ (Landing Rights) ในกว่า 10 ประเทศทั่วภูมิภาค

<u>แผนกลยุทธ์บริการด้านบรอดแบนด์ ในปี 2563</u>

บริษัทให้ความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้งานแบนวิดธ์บนแพลตฟอร์มไอพีสตาร์และแพลตฟอร์มของพันธมิตรทางธุรกิจ เพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มปริมาณการใช้งานแบนวิดธ์ดาวเทียมไทยคม 4 โดยการผสมผสานการให้บริการแบนวิดธ์ขนาดใหญ่แก่ผู้ประกอบการโครงข่าย กลุ่มภาคธุรกิจ และกลุ่มภาครัฐบาลในภูมิภาค กับการให้บริการบรอดแบนด์อินเทอร์เน็ตแก่ผู้ใช้งานรายย่อยในประเทศที่มีศักยภาพ นอกจากนี้ บริษัทมีแผนขยายบริการนาวา (NAVA) หรือบริการสื่อสารความเร็วสูงผ่านดาวเทียมแบบเคลื่อนที่ทางทะเลไปยังตลาดต่างประเทศให้เพิ่มมากขึ้น สำหรับแผนระยะยาว บริษัทได้ร่วมมือทางธุรกิจกับพันธมิตรในการดำเนินโครงการดาวเทียมบรอดแบนด์รุ่นใหม่ๆ (Next Generation High Throughput Satellite) ที่มีโครงสร้างต้นทุน และราคาต่อหน่วยต่ำเพื่อการให้บริการด้านบรอดแบนด์สำหรับอนาคต

2.1.2 บริการที่เกี่ยวเนื่องสำหรับการสื่อสารดาวเทียม ดำเนินการโดย บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด (ทีซีบี)

<u>ลักษณะผลิตภัณฑ์หรือบริการ</u>

ทีซีบี ให้บริการที่เกี่ยวเนื่องกับการสื่อสารดาวเทียม เพื่อเป็นส่วนเสริมให้ธุรกิจของบริษัทมีความครบวงจร โดยแบ่งการให้บริการออกได้ดังนี้

บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ สำหรับกิจการที่ไม่ใช้คลื่นความถี่

การให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ของทีซีบีจะมีลักษณะคือ จะเป็นผู้รวบรวม (Multiplex) ข่าวสารสาธารณะ หรือรายการ หรือกลุ่มของข่าวสารสาธารณะ หรือกลุ่มของรายการ ที่ส่งมาจากผู้ให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ รวมถึงการให้บริการเข้ารหัส (Encryption) ในกรณีที่ผู้ให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์มีความประสงค์ในการกำหนดเงื่อนไขในการรับสัญญาณ อาทิเช่น การเข้ารหัสแบบ Conditional Access (CA) หรือการเข้ารหัสแบบ BISS Key ก่อนถ่ายทอดสัญญาณเสียง หรือภาพที่ใช้ในการส่งข่าวสารสาธารณะ หรือรายการจากสถานีไปยังเครื่องรับผ่านทางโครงข่ายการสื่อสารผ่านดาวเทียมที่ได้รับอนุญาต นอกจากนี้ ทีซีบี ได้เพิ่มเติมขอบเขตการให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ สำหรับกิจการที่ไม่ใช้คลื่นความถี่แบบบอกรับสมาชิก เพื่อให้บริการระบบไอพีทีวี (Transcoding & Streaming service) โดยมีขอบเขตพื้นที่การให้บริการครอบคลุมทั่วทั้งประเทศไทย

บริการโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อให้เช่าใช้และเพื่อให้บริการโทรคมนาคม (Network Provider and Service Provider)

การให้บริการโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อให้เช่าใช้ และเพื่อให้บริการโทรคมนาคม (Network Provider and Service Provider) ซึ่งประกอบด้วยประเภทของกิจการโทรคมนาคมและบริการ ดังนี้

1) บริการรับ-ส่งสัญญาณเป็น Transmission Platform
2) บริการรับ-ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม (Satellite Uplink/Downlink Service)
3) บริการรับ-ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม (Satellite Uplink/Downlink Service) จากสถานีแม่ข่าย
4) บริการสื่อสารผ่านดาวเทียมที่ใช้จานสายอากาศขนาดเล็ก (Public Very Small Aperture Terminal (VSAT) Service) เพื่อให้บริการแก่บุคคลทั่วไปจำนวนมาก
5) บริการอินเทอร์เน็ตผ่านดาวเทียม ที่มีสถานีแม่ข่ายเป็นของตนเอง
6) บริการขายส่งบริการในข้อ 1) – 5)
7) บริการให้เช่าช่องสัญญาณผ่านดาวเทียม (Transponder)
8) บริการอินเทอร์เน็ตประจำที่ผ่านดาวเทียมพร้อมบริการขายส่ง
9) บริการอินเทอร์เน็ตเคลื่อนที่ผ่านดาวเทียมพร้อมบริการขายส่ง
10) บริการ Co-Location

โดยผู้ใช้บริการสามารถเชื่อมต่อสัญญาณข้อมูล ภาพ และเสียงผ่านโครงข่ายสื่อสารผ่านดาวเทียมได้หลากหลายรูปแบบ แม้โดยปราศจากข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ของผู้ใช้บริการ

2.2 ธุรกิจอินเทอร์เน็ตและสื่อ

2.2.1 บริการอินเทอร์เน็ตและบริการที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการโดยไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด (ไทยเอไอ)

ลักษณะผลิตภัณฑ์หรือบริการ

(1) บริการแพลตฟอร์ม

บริการจำหน่ายและให้เช่าแพลตฟอร์ม หรือให้บริการทำกิจกรรมทางการตลาดเพื่อสนับสนุนการขาย หรือระบบที่ทางไทยเอไอได้พัฒนาขึ้น เช่น IPTV Channel ซึ่งเป็นช่องโทรทัศน์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือ Multimedia Streaming

Platform ซึ่งใช้ในการถ่ายทอดเนื้อหาอื่น ๆ ที่เป็น Video หรือ Audio ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น การถ่ายทอดสถานีวิทยุ โทรทัศน์ ผ่านอินเทอร์เน็ต รวมถึงแพลตฟอร์มสนันสนุนการจัดการแข่งขันเกม eSport ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้าร่วมการแข่งขัน eSport ให้กับทั้งผู้สมัคร และผู้จัดการแข่งขัน ซึ่งแพลตฟอร์มและแอพพลิเคชั่นที่ได้พัฒนาขึ้นนี้มีความเหมาะสมอย่างมากกับการใช้งานร่วมกับบรอดแบนด์อินเทอร์เน็ต รวมทั้งการพัฒนาบริการตามความต้องการเฉพาะของลูกค้า

(2) <u>การจำหน่ายอุปกรณ์จานรับสัญญาณดาวเทียมดีทีวี</u>

อุปกรณ์ชุดรับสัญญาณดาวเทียม ซึ่งประกอบด้วยจานดาวเทียมและเครื่องรับสัญญาณดาวเทียม Ku-Band เพื่อรับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 5 และดาวเทียมไทยคม 6 เป็นจานดาวเทียมขนาดเล็กราคาไม่แพง สะดวกในการติดตั้ง โดยจำหน่ายทั้งแบบครบชุด (Full Set) และเฉพาะกล่อง (IRD Box) ผู้ซื้อสามารถรับชมรายการโทรทัศน์ได้ชัดเจน โดยเน้นบริการที่ช่องฟรีทีวีทั่วไป โทรทัศน์เพื่อการศึกษา รวมทั้ง ช่องสาระบันเทิงอื่น ๆ บริษัทจำหน่ายผ่านร้านติดตั้งจานดาวเทียม ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า ห้างสรรพสินค้าบางแห่ง ฯลฯ ทั่วประเทศ ซึ่งอาจจะขายเฉพาะอุปกรณ์ หรือรวมค่าติดตั้งด้วยก็ได้

ไทยเอไอ เน้นการให้บริการหลังการขายเพื่อให้ลูกค้าสามารถรับชมรายการน่าสนใจและโดดเด่น เช่น ข่าว สารคดี ภาพยนตร์ การ์ตูน เพลง และช่องการศึกษา ได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ไทยเอไอยังให้ความสำคัญกับการอบรมเทคนิคให้ช่างติดตั้งทั่วประเทศ เพื่อเป็นช่องทางขายอีกทางหนึ่งด้วย

(3) <u>บริการให้คำปรึกษาและติดตั้งระบบสำหรับเครือข่ายบรอดแบนด์แบบครบวงจร และเครือข่ายทีวีภายในอาคาร (System Integration)</u>

เป็นการออกแบบและติดตั้งระบบฯ ตามความต้องการของลูกค้า เน้นบริการที่ใช้สื่อดาวเทียมและสื่ออินเทอร์เน็ตอื่น ๆ เช่น

1. การให้บริการ Platform เช่น IPTV บริการ VDO Conference, Data Transfer, Multimedia Online ฯลฯ
2. System Integration ให้บริการ Network และ Software

3.1 บริการสำหรับเครือข่ายบรอดแบนด์

เพื่อตอบสนองลูกค้าในการเชื่อมต่อเครือข่ายส่งผ่านข้อมูลหลากหลายเนื้อหาในรูปแบบต่าง ๆ การอบรมตามที่ลูกค้าต้องการทั้งแบบ ONE WAY และ TWO WAY

3.2 บริการสำหรับเครือข่ายทีวีภายใน

เพื่อตอบสนองลูกค้าในการติดตั้งระบบเครือข่ายทีวีภายในสำหรับสถานพักอาศัยในอาคาร ทั้งแบบรับชมฟรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และแบบรับชมโดยเสียค่าบริการรายเดือน

<u>การตลาดและการแข่งขัน</u>

(1) <u>ภาวะอุตสาหกรรมและการแข่งขัน</u>

- บริการแพลตฟอร์ม

บริษัทยังคงให้บริการกับลูกค้ากลุ่มเดิมสร้างรายได้จากอุปกรณ์เดิมที่มีอยู่โดยไม่ได้มีการขยายฐานลูกค้าออกไปมากนัก เนื่องจากการให้บริการแพลตฟอร์มนี้เป็นบริการที่แพร่หลายและลงทุนไม่สูงลูกค้าสามารถเลือกใช้บริการเลือกลงทุนเอง หรือทำเองได้ รวมทั้งการหาลูกค้าใหม่ในกลุ่มลูกค้าที่สนใจการแข่งขันเกม eSport

บริษัท ยังได้ให้บริการในการทำกิจกรรมทางการตลาดเพื่อสนับสนุนการขายให้กับบริการหรือแพลตฟอร์มหรือแอปพลิเคชันของลูกค้าอีกด้วย

- การจำหน่ายอุปกรณ์จานรับสัญญาณดาวเทียมดีทีวี

ปัจจุบันในตลาดมีอุปกรณ์รับสัญญาณโทรทัศน์หลากหลายรูปแบบ เช่น จานรับสัญญาณผ่านดาวเทียม เคเบิลท้องถิ่น และเสาอากาศแบบดิจิทัลทีวี จึงมีการแข่งขันที่สูง โดยเฉพาะทางด้านราคา ช่องรายการ รวมทั้ง มีจานรับสัญญาณดาวเทียมรุ่นใหม่ ๆ และกล่องรับสัญญาณทีวีดิจิทัล ออกมาแข่งขัน ในราคาที่ถูกลงมาก หรือคู่แข่งโดยอ้อมอย่างเช่น กล่อง AIS PLAYBOX – AIS Fibre แต่ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวรองรับสัญญาณจาก internet และผ่าน Routers

- บริการให้คำปรึกษาและติดตั้งระบบสำหรับเครือข่ายบรอดแบนด์แบบครบวงจร (System Integration)

บริการสำหรับเครือข่ายบรอดแบนด์นั้น เป็นบริการที่มีผู้ให้บริการหลายราย ซึ่งแต่ละรายจะมีความชำนาญในเทคนิคเฉพาะด้าน สำหรับไทยเอไอจะเน้นเทคโนโลยีในการส่งไฟล์ขนาดใหญ่ในรูปแบบของ IP File Transfer เป็นหลัก โดยเฉพาะแบบบรอดแบนด์ผ่านเครือข่ายดาวเทียม หรือผ่านบริการไอพีสตาร์ โดยจะเน้นไปที่การให้บริการส่งข้อมูลเพื่อการศึกษาอบรมภายในองค์กรบริการสำหรับเครือข่ายทีวีภายในนั้น เป็นบริการที่มีคู่แข่งขันในตลาดทั้งแบบให้บริการช่องทีวีผ่านดาวเทียมเช่นเดียวกับไทยเอไอ และแบบที่ให้บริการผ่านทางเครือข่ายเคเบิ้ลทีวี โดยไทยเอไอจะเน้นเจาะกลุ่มอาคารสร้างใหม่ โดยเฉพาะอาคารคอนโดมิเนียมที่เกิดขึ้นจำนวนมาก ไทยเอไอจะเน้นจุดแข็งด้วยการนำเสนอและติดตั้งเครือข่ายทีวีภายในอาคารของลูกค้าด้วยกล่อง HDTV Box ที่ให้คุณภาพในการรับชมรายการทีวีที่คมชัดกว่ากล่องดาวเทียมปกติ นอกจากนี้ ไทยเอไอ ได้มีการเจาะกลุ่มผู้ให้บริการเคเบิ้ล ท้องถิ่นเพื่อขายชุดอุปกรณ์ DTV-IP GATEWAY Box เพื่อใช้งานในการเปลี่ยนโครงข่ายเคเบิ้ลทีวีเดิมจากระบบอนาล็อก เป็นแบบระบบดิจิทัล

(2) <u>การตลาดและการขาย</u>

การตลาดและการขายแบ่งตามประเภทการให้บริการออกเป็น 2 กลุ่มบริการ คือ

1. กลุ่มที่ทำการขายตรง (Direct Sales) – คือ กลุ่มบริการ System Integration ซึ่งเน้นไปที่การติดต่อโดยตรงเพื่ออธิบายสินค้า รับทราบความต้องการของลูกค้า การสาธิตสินค้า หรือการออกแบบการวางระบบเครือข่ายทีวีภายในอาคาร อาทิเช่น โรงแรม คอนโดมิเนียม อพาร์ทเม้นท์ ซึ่งกลุ่มลูกค้ามักจะเป็นองค์กร โดยลูกค้ากลุ่มนี้จะไม่ค่อยมีการใช้สื่อโฆษณาแบบ Mass Media มากนัก จะมุ่งเน้นการจัดสัมมนาเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องผลิตภัณฑ์ และโซลูชั่นส์

2. กลุ่มที่ทำการขายผ่านตัวแทนจำหน่าย – คือ กลุ่มที่กระจายสินค้าแบบชุดอุปกรณ์ผ่านตัวแทนจำหน่ายเป็นหลัก เป็นบริการที่ไทยเอไอจะทำการตลาดโดยมีสื่อสนับสนุนการขาย ณ พื้นที่เป็นหลัก และการจัดสัมมนาอบรม กลุ่มผู้ประกอบการโรงแรม คอนโดมิเนียม อพาร์ทเม้นท์ และผู้ประกอบการเคเบิ้ลทีวี เป็นต้น พร้อมนำเสนอสินค้าหรือรายการส่งเสริมการขายใหม่ ๆ โดยผ่านช่องทางการตลาดโซเชียลมีเดียมาร์เก็ตติ้ง นอกจากนั้น จะมีสื่อ Mass Media เสริมเป็นครั้งคราว รวมทั้งจะมีระบบ Incentive สำหรับรายที่มียอดสั่งซื้อสูง แต่ทั้งนี้ ณ ปัจจุบันจะ

มุ่งเน้นทำการขายและการตลาดผ่านงานระบบโซลูชั่นส์รองรับธุรกิจโรงแรม คอนโดมิเนียม อพาร์ทเม้นท์ และบริการ System Integration ในสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้น

ลักษณะลูกค้าและความสัมพันธ์ระหว่างลูกค้ากับบริษัท

- การจำหน่ายอุปกรณ์จานรับสัญญาณดาวเทียมดีทีวี - กลุ่มลูกค้า คือ ตัวแทนจำหน่ายจานรับสัญญาณดาวเทียมหรือร้านจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า รวมทั้งช่องทาง Modern Trade กับกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็น End User หรืออาคาร องค์กรต่าง ๆ อยู่ทั่วประเทศ ความสัมพันธ์จะเป็นในรูปของการให้บริการ การสนับสนุนด้านการตลาด การดูแลให้คำแนะนำทางเทคนิค และ Logistic รวมทั้ง การบริการเปลี่ยนหรือซ่อมอุปกรณ์ที่มีปัญหาหลังจากลูกค้าได้ซื้อสินค้าหรือบริการไปแล้ว

- บริการ System Integration และ Platform - กลุ่มลูกค้า ได้แก่ องค์กรหรือหน่วยงาน ทั้งของภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชนที่มีสาขากระจายอยู่ทั่วประเทศ หรือสถาบัน ธุรกิจขายตรง ที่มีการจัดการประชุมอบรม หรือสัมมนาภายในองค์กรอยู่เป็นประจำ ตลอดจนภาคอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวหรือโรงแรม เป็นต้น รวมถึงกลุ่มลูกค้านิติบุคคลตามอาคาร อาทิเช่น คอนโดมิเนียม อพาร์ทเม้นท์ และโรงแรม ที่มีความต้องการการติดตั้งพร้อมวางระบบทีวีภายในอาคาร ทั้งที่เป็นแบบผ่านทีวีดาวเทียมหรือไอพีทีวี โดยวางแผนการตลาดมุ่งเน้นเรื่องบริการ System Integrated (SI) เพื่อตอบโจทย์กลุ่มผู้ประกอบการโรงแรม คอนโดมิเนียม อพาร์ทเม้นมท์ เพื่อบริหารจัดการต้นทุนที่มีประสิทธิภาพสูงสุด และสร้างประสิทธิผลอย่างคุ้มค่ากับการลงทุน ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างลูกค้าเป็นลักษณะแบบผู้ใช้บริการกับผู้ให้บริการ เน้นการขายนำเสนอตรงในลักษณะขายระบบแบบงานโครงการ และบริการเสริมอื่น ๆ โดยมีสัญญาเป็นรายปี

2.3 ธุรกิจโทรศัพท์ในต่างประเทศ

บริษัท ให้บริการด้านโทรคมนาคม ผ่านการลงทุนใน บริษัท เซนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี ลิมิเต็ด (เซน) ซึ่งเป็น บริษัทโฮลดิ้ง ที่จดทะเบียนในประเทศสิงคโปร์ บริษัทย่อยภายใต้ เซน เพียงบริษัทเดียวคือ บริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ มหาชน (แอลทีซี).

บริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ มหาชน

(1) ลักษณะการให้บริการ

แอลทีซี ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโทรคมนาคมครบวงจร ในสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว สำหรับการให้บริการดังต่อไปนี้

- โทรศัพท์เคลื่อนที่ (Digital Phone Service (GSM 900/1800/ WCDMA 2100, LTE 1800, 2300 และ 2600 MHz))
- โทรศัพท์โครงข่ายพื้นฐาน (Public Switched Telephone Network (PSTN))
- บริการโทรศัพท์พื้นฐานไร้สายระบบ (Fixed Wireless Local Loop – GSM)
- บริการอินเทอร์เน็ต (Fixed Broadband internet:- บริการสายวงจรเช่าอินเทอร์เน็ตและดาต้า (Leased Line service) ภายในประเทศและระหว่างประเทศ, IP Transit, Internet ADSL, Internet Fiber To The Home (FTTH) และ Mobile Broadband (Internet SIM card, MBB ในบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งแบบรายเดือน และแบบเติมเงิน)
- บริการโทรข้ามแดนอัตโนมัติ (International Roaming Service)

- บริการเสริม (Value-added service) สำหรับโทรศัพท์เคลื่อนที่

รายได้ของ แอลทีซี มาจาก ค่าบริการโทรศัพท์ภายในประเทศ และต่างประเทศ ค่าเช่าบริการเลขหมายต่อเดือน ค่าขายเครื่องรับโทรศัพท์พื้นฐานไร้สายระบบ (Fixed Wireless Local Loop – GSM) และซิมการ์ด ค่าบริการรายเดือนอินเทอร์เน็ต ค่าบริการสายวงจรเช่า ค่าบริการโทรข้ามแดนอัตโนมัติ (IR) และค่าส่วนแบ่งโทรคมนาคมระหว่างประเทศและภายในประเทศ (IC) รวมไปถึงค่าบริการสำหรับบริการเสริม (Value-added service) ต่างๆ

การแข่งขันและการตลาด

(1) ภาวะอุตสาหกรรมและการแข่งขัน

ในปัจจุบันมีผู้ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน 3 รายในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แก่ แอลทีซี ETL Company Limited (อีทีแอล) และ Star Telecom Company Limited (ยูนิเทล) และผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือ 4 ราย ได้แก่ แอลทีซี, ทีพลัส (ปัจจุบันถือหุ้นโดยแอลทีซี 100%) อีทีแอล และยูนิเทล

แอลทีซี ครองอันดับหนึ่งในส่วนแบ่งการตลาด ในขณะที่ ยูนิเทลอยู่ในอันดับที่สอง อีทีแอลอันดับที่สามและทีพลัสอันดับที่สี่

นอกจากบริการโทรศัพท์แล้ว ยังมีผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตรายใหญ่ 6 ราย ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แก่ แอลทีซี อีทีแอล ยูนิเทล ทีพลัส Planet Computer Company Limited (Planet Online) และ Sky Telecom Company Limited โดย แอลทีซี ถือครองส่วนแบ่งการตลาดมากกว่า 50%

ระบบโทรคมนาคมในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงอย่างกว้างขวางในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ด้วยการเปิดตัวเทคโนโลยีที่ทันสมัยเทียบเท่ากับแนวโน้มของโลก แอลทีซี เป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือรายแรก ที่ให้บริการโทรศัพท์มือถือ 3G ใน สปป. ลาว ด้วยเครือข่ายที่ครอบคลุมทุกจังหวัดของประเทศ และเป็นผู้ให้บริการ 4G รายแรกที่มีเครือข่ายครอบคลุมอย่างต่อเนื่อง บริการบรอดแบนด์มือถือได้รับการปรับปรุงระบบอย่างมีนัยสำคัญเพื่อให้สามารถใช้งานข้อมูลได้สูงขึ้น ในปี 2561 แอลทีซี เป็นบริษัทที่สอง ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่เปิดตัวให้บริการ 4.5G ปัจจุบันมีการให้บริการในทุกเขตเมืองใหญ่ใน 17 จังหวัดของประเทศ และในปี 2562 แอลทีซีได้เปิดการทดลองใช้ระบบ 5G เป็นบริษัทแรกใน สปป.ลาว

สำหรับบริการโทรศัพท์พื้นฐานไร้สายระบบ (Fixed wireless) ปัจจุบันวางตลาดในชื่อผลิตภัณฑ์ Win Phone เทคโนโลยีและระบบได้รับการพัฒนาเพื่อใช้ในเครือข่ายเดียวกันกับบริการโทรศัพท์มือถือ 3G และ 4G ของแอลทีซี โดยอัตราค่าใช้บริการโทรศัพท์ Win Phone ถูกกว่าอัตราค่าใช้บริการโทรศัพท์มือถือระบบรายเดือนแบบจ่ายล่วงหน้า รวมทั้งนำเสนอราคาเครื่องโทรศัพท์มือถือที่ไม่สูงสำหรับลูกค้าที่ต้องการใช้เพียงการโทร (Voice call)

ในขณะเดียวกัน Mobile Broadband Service (MBB) ซึ่งเป็นการให้บริการด้านดาต้า มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องในส่วนของอินเทอร์เน็ตซิมการ์ดทั้งในด้านจำนวนผู้ใช้งานและรายได้ เป็นที่นิยมของลูกค้าอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มของประเทศต่างๆทั่วโลก

กระทรวงไปรษณีย์ โทรคมนาคม และการสื่อสาร (MPTC) ของ สปป. ลาว ได้ออกกฎระเบียบควบคุมอัตราค่าใช้บริการสำหรับการให้บริการโทรคมนาคมในปี 2554 โดยไม่อนุญาตให้ผู้ประกอบการให้บริษัทโทรฟรีแก่ลูกค้า และควบคุมการทำแผนการตลาดของผู้ประกอบการทุกราย อย่างไรก็ตามในช่วงสองปีที่ผ่านมากฎระเบียบดังกล่าวไม่ได้ถูกตรวจสอบอย่างเข้มงวด ส่งผลให้เกิดสงครามราคาอย่างรุนแรงในช่วงปลายปี 2561 ต่อเนื่องถึงปี 2562 โดยในช่วงกลางปี 2562 MPTC ได้

เน้นย้ำผู้ประกอบการในเรื่องกฎระเบียบดังกล่าวอีกครั้ง รวมทั้งกำหนดให้ผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่และอินเทอร์เน็ตซิมการ์ดทุกราย ต้องลงทะเบียนอย่างเป็นทางการ ซึ่งส่งผลให้สงครามราคาผ่อนคลายลงบ้าง แต่ก็ยังคงมีการแข่งกันที่รุนแรงระหว่างผู้ประกอบการ

(2) การตลาด

แอลทีซี ให้ความสำคัญกับการขยายเครือข่ายเพื่อให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ด้วยการขยายตัวทั้ง 4G และ 4.5G และการเพิ่มประสิทธิภาพเครือข่าย ทำงานอย่างใกล้ชิดกับพันธมิตรทางธุรกิจเพื่อให้มั่นใจว่าการบริหารจัดการช่องทางการจัดจำหน่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการขยายฐานลูกค้า รวมถึงการขยายการบริการลูกค้า และศูนย์บริการลูกค้าทั่วประเทศ

แอลทีซี ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการตลาดด้วยการทำกิจกรรมทางการตลาดที่เจาะจงมากขึ้นโดยมุ่งเน้นไปที่กลุ่มลูกค้าเฉพาะกลุ่ม ทำการตลาดที่สื่อสารด้วยภาษาท้องถิ่น นำเสนอแพ็คเกจบริการที่ปรับให้เข้ากับไลฟ์สไตล์ของลูกค้า รวมไปถึงกิจกรรมอื่นๆที่เน้นกลุ่มเป้าหมายใหม่ เช่น วัยรุ่น ผู้ประกอบการ และ ลูกค้ากลุ่มองค์กร

แอลทีซี ยังให้ความสำคัญกับการเพิ่มปริมาณการใช้ดาต้า โดยเสนอการเข้าถึงบริการคอนเทนต์ที่มีมูลค่าเพิ่มที่หลากหลาย นอกจากนี้ แอลทีซียังมีการพัฒนาบริการและแอพพลิเคชั่นที่ให้ความสะดวกสบายแก่ลูกค้า เช่น แอพพลิเคชั่นมือถือ M-Services ที่ช่วยให้ลูกค้าสามารถเข้าถึงบริการ และชำระเงิน หรือเติมเงิน ตามการใช้งานของลูกค้า โดยตั้งแต่ปี 2561 แอลทีซีได้เสนอบริการเติมเงินอิเล็กทรอนิกส์ M-Top up ผ่านธนาคารพันธมิตรเพื่อสร้างความสะดวกสบายให้กับลูกค้ามากขึ้น และช่วยลดการพึ่งพาบัตรเติมเงิน จากประสิทธิภาพในช่วงปี 2562 ปัจจุบันการเติมเงินอิเล็กทรอนิกส์ผ่าน M-Top up ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เพื่อสนับสนุนลูกค้าองค์กรที่ต้องการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านบริการวงจรเช่า และลูกค้ารายบุคคลที่ต้องการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบ้านผ่านสายเคเบิ้ลออฟติค Fiber to The Home (FTTH) แอลทีซีดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและขยายเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ให้บริการที่ผสมผสานกับบริการประเภทอื่นๆของบริษัทตามลักษณะความต้องการของลูกค้า รวมทั้งแก้ไขปัญหาของลูกค้าในเวลาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

3. ปัจจัยความเสี่ยง

คณะกรรมการบริษัทตระหนักดีว่าการดำเนินธุรกิจใด ๆ ย่อมต้องเผชิญกับความเสี่ยงต่าง ๆ ทั้งจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การเงิน การเปลี่ยนแปลงทางนวัตกรรม ทางเทคโนโลยี ตลอดไปถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศของโลก สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่สามารถส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท ปัจจุบันบริษัทประกอบธุรกิจหลัก 3 ประเภท คือ (1) ธุรกิจดาวเทียมและบริการที่เกี่ยวเนื่อง (2) ธุรกิจอินเทอร์เน็ตและสื่อ และ (3) ธุรกิจโทรศัพท์ในต่างประเทศ โดยแต่ละสายธุรกิจย่อมมีปัจจัยความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ทั้งจากปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก

ด้วยเหตุนี้คณะกรรมการบริษัทจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงขึ้นเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ โดยคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงจะประเมินปัจจัยความเสี่ยงทั้งที่เป็นความเสี่ยงทั่วไป และความเสี่ยงเฉพาะกิจการ โดยจะทำการประเมินความเสี่ยงเป็นประจำทุกไตรมาส และนำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาทบทวนและกำหนดมาตรการในการป้องกันความเสี่ยง

สำหรับข้อมูลที่ได้แสดงต่อไปนี้ จะอธิบายถึงปัจจัยความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการประกอบกิจการ ฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินธุรกิจ รวมถึงมาตรการป้องกัน และบรรเทาความเสี่ยงของบริษัท

ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risks)

1. **ความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจ**

ปัจจุบันรัฐบาลและคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กำลัง เร่งรัดดำเนินการในเรื่องการบริหารจัดการดาวเทียมก่อนและหลังสัมปทาน แต่การดำเนินการยังไม่แล้วเสร็จ จึงส่งผลให้การให้บริการลูกค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศยังไม่มีความชัดเจนเรื่องความต่อเนื่องของบริการ เพื่อความต่อเนื่องทางธุรกิจบริษัทได้เตรียมพร้อมแผนงานความร่วมมือกับภาครัฐในรูปแบบของ Public Private Partnership (PPP) ควบคู่ไปกับการหาพันธมิตรทางธุรกิจในรูปแบบของการใช้ใบอนุญาตจากต่างประเทศ พร้อมกับการพัฒนาธุรกิจใหม่อย่างต่อเนื่อง เช่น NAVA, Drone as a services, เทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ (UAV) เป็นต้น

2. **ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของดาวเทียมไทยคม 7 และดาวเทียมไทยคม 8**

บริษัทได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม ในการดำเนินโครงการดาวเทียมไทยคม 7 และดาวเทียมไทยคม 8 จาก คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายปัจจุบัน ได้แก่ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 และพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้แจ้งอนุมัติการใช้ตำแหน่งวงโคจร สำหรับดาวเทียมทั้งสองดวงมายัง กสทช. และ กสทช. ได้ระบุการอนุมัติดังกล่าวไว้ในใบอนุญาตประกอบกิจการฯ แล้ว ต่อมาวันที่ 7 สิงหาคม 2560 กระทรวงฯได้แจ้งมายังบริษัทว่าดาวเทียมไทยคม 7 และดาวเทียมไทยคม 8 เป็นดาวเทียมภายใต้สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ (สัญญาสัมปทาน) และวันที่ 5 ตุลาคม 2560 บริษัทได้รับหนังสือจากกระทรวงฯ เรื่องขอเร่งรัดการดำเนินการตามสัญญา กรณีดาวเทียมไทยคม 7 และไทยคม 8

คณะกรรมการบริษัทจึงให้จัดประชุมวาระพิเศษ ครั้งที่ 11/2560 วันที่ 24 ตุลาคม 2560 ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าว พร้อมทั้งผลการหารือกับที่ปรึกษากฎหมายของบริษัท ด้วยความรอบคอบและด้วยความระมัดระวังแล้ว มีความเห็นว่าดาวเทียมไทยคม 7 และไทยคม 8 ไม่ใช่ดาวเทียมภายใต้สัญญาสัมปทาน เพราะการดำเนินดาวเทียมทั้งสองดวงนั้น อยู่

ภายใต้กรอบการรับใบอนุญาตฯ จาก กสทช. บริษัทได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขและข้อกำหนดในสัญญาสัมปทานอย่างครบถ้วนแล้ว มิได้ดำเนินการใด ๆ ที่ขัดต่อสัญญาสัมปทาน ดังนั้น บริษัทจึงมีความเห็นเรื่องดาวเทียมไทยคม 7 และไทยคม 8 แตกต่างจากความเห็นของกระทรวงฯ ที่ประชุมจึงมีมติให้บริษัทยื่นเสนอข้อพิพาทดังกล่าวต่ออนุญาโตตุลาการ เพื่อพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เป็นไปตามข้อ 45.1 ของสัญญาสัมปทาน โดยบริษัทได้ยื่นข้อโต้แย้งต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการในวันที่ 25 ตุลาคม 2560 เป็นข้อพิพาทหมายเลขดำที่ 97/2560

อนึ่ง ตามข้อ 45.6 ของสัญญาสัมปทาน ที่กำหนดว่า ในกรณีที่ข้อพิพาทอยู่ระหว่างการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ คู่สัญญายังคงต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในสัญญาต่อไป จนกว่าจะมีการชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ดังนั้น ในขณะที่ข้อพิพาทอยู่ระหว่างการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ บริษัทยังไม่มีหน้าที่ใด ๆ ในการปฏิบัติตามที่กระทรวงฯ ได้อ้างถึงข้างต้นจนกว่าจะมีการชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

3. **ความเสี่ยงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายรัฐในการจัดสรรคลื่นความถี่เพิ่มเติมให้แก่กิจการเคลื่อนที่เพื่อรองรับเทคโนโลยี** 5G

สืบเนื่องจากนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล โดยมีนโยบายประยุกต์ใช้งานเทคโนโลยี 5G กสทช. จึงมีการพิจารณาการเรียกคืนคลื่นความถี่ย่าน 3400 – 3700 MHz ที่ใช้งานในกิจการสื่อสารผ่านดาวเทียมในย่าน C-band เพื่อนำมาจัดสรรสำหรับกิจการโทรคมนาคมเคลื่อนที่สากล

ทั้งนี้ การเรียกคืนคลื่นความถี่ย่าน 3400 – 3700 MHz เพื่อใช้สำหรับกิจการโทรคมนาคมเคลื่อนที่สากลดังกล่าว ยังไม่มีการกำหนดกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน ในส่วนของบริษัทได้มีการเตรียมการเพื่อประเมินผลกระทบเพื่อประกอบการพิจารณาการเยียวยาตามระเบียบจาก กสทช. อันเนื่องมาจากการดำเนินการดังกล่าว พร้อมทั้ง จัดเตรียมแผนการดำเนินงานเพื่อลดผลกระทบต่อผู้ใช้งานช่องสัญญาณดาวเทียมต่อไป

ความเสี่ยงในการดำเนินงาน (Operational Risks)

1. **ความเสี่ยงจากอายุการใช้งานของดาวเทียมสั้นลง**

ปัจจุบันดาวเทียมส่วนใหญ่จะมีอายุการใช้งานไม่น้อยกว่า 15 ปี โดยอาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่ออายุการใช้งานของดาวเทียมในวงโคจร เช่น คุณภาพของโครงสร้าง ความแข็งแกร่ง และความทนทานของอุปกรณ์ต่าง ๆ ประสิทธิภาพในการจัดส่งดาวเทียมขึ้นสู่วงโคจร ตลอดจนปริมาณการใช้เชื้อเพลิงของดาวเทียม และทักษะความสามารถในการควบคุมดาวเทียมในสภาวการณ์ต่าง ๆ ดังนั้น บริษัทอาจสูญเสียลูกค้าและรายได้หากดาวเทียมของบริษัทมีอายุการใช้งานสั้นกว่าที่ได้คาดการณ์ไว้ และบริษัทไม่สามารถจัดหา หรือส่งดาวเทียมดวงใหม่แทนได้ทันเวลา ดังนั้น วิศวกรดาวเทียมของบริษัทจะทำการประเมินอายุดาวเทียมที่เหลืออยู่ตลอดเวลา และถ้าดาวเทียมใกล้หมดอายุลง ก็จะแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณามาตรการป้องกันแก้ไข เช่น การโอนย้ายลูกค้าไปยังดาวเทียมดวงอื่นๆ การเช่าดาวเทียมจากผู้ประกอบการรายอื่น หรือพิจารณาลงทุนสร้างดาวเทียมดวงใหม่เพื่อทดแทนดาวเทียมที่กำลังจะหมดอายุลง

2. **ความเสี่ยงจากการที่ดาวเทียมอาจเกิดความเสียหายหรือเกิดความบกพร่องในขณะที่อยู่ในวงโคจร**

ดาวเทียมเป็นงานสร้างทางวิศวกรรมขั้นสูง และเมื่อมีการส่งดาวเทียมเข้าสู่วงโคจรแล้ว ดาวเทียมอาจได้รับความเสียหายจากการขัดข้องของระบบการทำงานของดาวเทียม พายุสุริยะ หรือการชนกันระหว่างดาวเทียมกับวัตถุต่าง ๆ ในอวกาศ เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลให้ดาวเทียมได้รับความเสียหาย ทำให้ความสามารถในการให้บริการถ่ายทอดสัญญาณลดลง

ชั่วคราวหรือถาวร หรือเกิดความเสียหายทั้งหมด ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการให้บริการ และอาจทำให้สูญเสียลูกค้าที่มีอยู่ในปัจจุบัน และ/หรือ สูญเสียโอกาสในการหาลูกค้าใหม่ในระหว่างการจัดหาดาวเทียมดวงใหม่มาให้บริการแทน

อย่างไรก็ตาม ผู้จัดสร้างดาวเทียมได้ออกแบบให้ดาวเทียมมีคุณลักษณะที่สามารถทนทานต่อสภาพแวดล้อมในอวกาศซึ่งทำให้ดาวเทียมมีการใช้งานที่ต่อเนื่องและมีเสถียรภาพสูงมาก และบริษัทได้จัดเตรียมแผนการรองรับเหตุฉุกเฉินที่อาจจะเกิดขึ้นกับลูกค้า หากเกิดความเสียหายขั้นรุนแรงขึ้นกับดาวเทียมดวงใดดวงหนึ่งจนหมดสภาพการใช้งาน โดยมีแผนที่จะดำเนินการให้ผู้ใช้บริการส่วนหนึ่งย้ายมาใช้ช่องสัญญาณที่ยังคงว่างอยู่ในดาวเทียมไทยคมที่เหลือ นอกจากนี้ บริษัทได้เจรจาร่วมกับผู้ให้บริการรายอื่นถึงความเป็นไปได้ในการเช่าช่องสัญญาณจากดาวเทียมอื่นชั่วคราว เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง

บริษัทได้ตระหนักถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับดาวเทียมขณะที่อยู่ในวงโคจรค้างฟ้า ดังนั้น เพื่อป้องกันความเสี่ยงภัยดังกล่าวที่อาจเกิดขึ้น บริษัทจึงได้จัดทำประกันภัยดาวเทียมเพื่อคุ้มครองความเสี่ยงภัยทุกชนิด (All Risks) โดย กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และบริษัทเป็นผู้รับผลประโยชน์ร่วมกันในส่วนของดาวเทียมไทยคมภายใต้ สัญญาสัมปทาน

3. ความเสี่ยงจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

บริษัทอาจมีความเสี่ยงหากระบบควบคุมดาวเทียมถูกภัยคุกคามทางด้านสารสนเทศ อันเนื่องมาจากการเชื่อมต่อด้วยระบบคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ซึ่งอาจจะก่อความเสียหายต่อธุรกิจของบริษัทได้ ด้วยเหตุนี้ บริษัทจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Governance Committee) เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ นโยบาย และกระบวนการในการประเมินและบริหารความเสี่ยงจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยรวมถึงการประเมินสภาพแวดล้อมและสถานะของระบบสารสนเทศรวมทั้งระบบบริหารความเสี่ยงทางด้านสารสนเทศ เพื่อให้มีความยืดหยุ่นในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสมัยใหม่ และให้การออกแบบระบบการควบคุมดาวเทียมมีการเชื่อมต่อจากภายนอกน้อยที่สุด และเพื่อกำกับดูแลให้ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ภายใต้ต้นทุนที่เหมาะสม อีกทั้งบริษัทยังมีการจัดทำ Business Continuity Management และได้รับการรับรองมาตรฐานการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ISO 22301:2012 นอกจากนี้ บริษัทได้มีการทำประกันทั้งในส่วนของ Commercial Crime Insurance เพื่อป้องกันความเสียหายทางด้านการเงิน และ Cyber/Technology Professional Indemnity Insurance เพื่อลดความเสียหายจากการถูกภัยคุกคามทาง Cyber และลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการถูกฟ้องร้องเนื่องจากการละเมิดข้อมูลทั้งข้อมูลของบริษัทและข้อมูลส่วนบุคคล

<u>ความเสี่ยงอันเกี่ยวข้องกับการเงิน (Financial Risks)</u>

1. ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

บริษัทมีการให้บริการทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีรายได้บางส่วนเป็นสกุลเงินต่างประเทศ ในขณะเดียวกันบริษัทก็มีรายจ่าย รวมถึงการกู้ยืมบางส่วนเป็นสกุลเงินต่างประเทศเช่นกัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนอาจส่งผลกระทบต่องบการเงินและกระแสเงินสดของบริษัท อย่างไรก็ตามบริษัทสามารถบริหารลดความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนได้โดยการหักกลบรายได้และรายจ่ายที่เป็นสกุลเงินต่างประเทศ (Natural Hedging) ทั้งนี้ บริษัทอาจใช้วิธีการป้องกันความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนโดยพิจารณาจากฐานะสุทธิของสกุลเงินต่างประเทศด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Foreign Exchange Forward หรือ Forward Contract) การทำสัญญาสิทธิในการซื้อ

หรือขายเงินตราต่างประเทศในอนาคต (Options) การทำสัญญาแลกเปลี่ยนสกุลเงินและอัตราดอกเบี้ยล่วงหน้า (Cross Currency and Interest Rate Swap) เป็นต้น

ความเสี่ยงในการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risks)

1. **ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติตามสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสาร**

ธุรกิจส่วนหนึ่งของบริษัทคือการดำเนินกิจการตามสัญญาสัมปทาน ลงวันที่ 11 กันยายน 2534 ระหว่างกระทรวงคมนาคม (ปัจจุบันอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม) กับ บริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์แอนด์ คอมมิวนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)[1] ("**บมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์**") ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ของบริษัท ทั้งนี้ สัญญาสัมปทานดังกล่าวมีประเด็นความเสี่ยง 2 ประเด็น ตามสรุปข้อเท็จจริงดังนี้

(ก) ประเด็นเรื่องสัดส่วนการถือหุ้น

ตามสัญญาสัมปทาน ข้อที่ 4 กำหนดให้ บมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์ จะต้องจัดตั้งบริษัทขึ้นใหม่ (ปัจจุบันคือ บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)) เพื่อดำเนินงานตามสัญญาสัมปทาน โดยมีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 1,000 ล้านบาท และ บมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์ จะต้องเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทที่จัดตั้งขึ้นใหม่นั้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ซึ่ง บมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์ ได้ดำเนินการตามสัญญาดังกล่าวแล้ว โดยมีสัดส่วนการถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 แต่เนื่องจากในปี 2548 บริษัทจำเป็นต้องทำการเพิ่มทุนโดยออกหุ้นใหม่เพื่อจำหน่ายแก่บุคคลทั่วไปเมื่อปี 2548 และ บมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์ มิได้เข้าซื้อหุ้นเพิ่มทุนในครั้งนั้น จึงเป็นผลให้สัดส่วนการถือหุ้นของ บมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์ ลดลงน้อยกว่าร้อยละ 51 โดยก่อนหน้าการออกหุ้นเพิ่มทุน บริษัทได้ประสานงานกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ปัจจุบันคือ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม) เพื่อขอแก้ไขสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศในปี 2547 เพื่อเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดเกี่ยวกับสัดส่วนการถือหุ้นของ บมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์ ในบริษัทจากเดิมไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 เป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ซึ่งถือได้ว่าบริษัทได้ดำเนินการตามขั้นตอนของวิธีปฏิบัติในทางสัญญาและกฎหมายแล้ว โดยกระทรวงฯ ได้ส่งเรื่องการขอแก้ไขสัญญาสัมปทานดังกล่าวไปให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ตามข้อเสนอแนะของสำนักงานอัยการสูงสุด แต่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีวินิจฉัยว่าเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาและส่งเรื่องคืน ประกอบกับคณะรัฐมนตรีมีนโยบายลดเรื่องที่เข้าพิจารณาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเรื่องการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีตามมาตรา 22 โดยเลขาธิการคณะรัฐมนตรีไม่ได้มีคำอธิบาย หรือข้อแนะนำประการใด และระเบียบดังกล่าวมิได้ระบุไว้ประการใดว่า หากหน่วยงานราชการได้รับหนังสือปฏิเสธจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว หรือถูกส่งเรื่องคืนแล้ว จะต้องดำเนินการส่งเรื่องเข้าไปหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้ ท้ายสุดเรื่องจึงไม่ได้รับพิจารณาจากคณะรัฐมนตรี หลังจากนั้นกระทรวงฯ ยังได้หารือไปยังสำนักอัยการสูงสุดอีกครั้งหนึ่ง และสำนักงานอัยการสูงสุดก็ได้แจ้งมายังกระทรวงฯ ว่า เมื่อเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งว่า เรื่องไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา กระทรวงฯ ก็สามารถใช้ดุลยพินิจดำเนินการต่อไปได้ ซึ่งก่อนหน้านี้ สำนักงานอัยการสูงสุดก็ได้เคยให้ความเห็นไว้แล้วว่า เป็นกรณีที่สามารถแก้ไขสัญญาสัมปทานตามที่บริษัทร้องขอได้ เนื่องจากผลการแก้ไขสัญญาในเรื่องสัดส่วนไม่ทำให้สิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาเปลี่ยนแปลงแต่ประการใด กล่าวคือ บมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์ ยังเป็นคู่สัญญาที่จะต้องร่วมรับผิดกันและแทนกัน กับบริษัทผู้รับสัมปทาน นอกจากนี้ การแก้ไขสัญญาดังกล่าวก็ไม่ทำให้บริษัทจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐตามสัญญาลดลง อีกทั้งการลดสัดส่วนการถือหุ้นของ บมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์ ในบริษัทนั้น จากเดิมไม่น้อยกว่า

ร้อยละ 51 เป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดนั้น ยังถือว่าเป็นการควบคุมอำนาจเบ็ดเสร็จแล้วตามมาตรา 247 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 อีกด้วย

ต่อมา ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงบางประการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขสัญญาสัมปทาน เพื่อเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดเกี่ยวกับสัดส่วนการถือหุ้นของ บมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์ ในบริษัท ซึ่งอย่างไรก็ตาม บริษัทมิได้เป็นคู่ความในคดีดังกล่าว คำพิพากษาจึงไม่มีผลผูกผันและบังคับใช้กับบริษัท อีกทั้งในการดำเนินการเพื่อแก้ไขสัญญาดังกล่าวบริษัทได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของวิธีปฏิบัติในทางสัญญาและกฎหมาย และได้รับอนุมัติจากกระทรวงฯ แล้ว

ในภายหลัง กระทรวงฯ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามมาตรา 72 แห่งพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556 เพื่อพิจารณาแนวทางที่เหมาะสม ซึ่งบริษัทได้มีการประสานงานกับกระทรวงฯ และคณะกรรมการฯ เพื่อดำเนินการต่าง ๆ ต่อไป

(ข) ประเด็นเรื่องข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับดาวเทียมสำรอง

ภายใต้สัญญาสัมปทาน ดาวเทียมทุกดวงที่จัดสร้างและจัดส่งตามสัญญาจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ปัจจุบันคือ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม) ก่อน และจะต้องมีคุณสมบัติเฉพาะของดาวเทียม (Satellite Technical Specification) ที่ไม่ด้อยกว่าคุณสมบัติของดาวเทียมหลักและสำรองดวงที่หนึ่ง แต่จำนวนช่องสัญญาณดาวเทียมและย่านความถี่ให้เป็นไปตามที่กระทรวงฯ และบริษัทจะตกลงกัน ซึ่งในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับดาวเทียมไทยคม 4 บริษัทก็ได้ดำเนินการตามข้อกำหนดของสัญญาสัมปทานทุกประการ

อย่างไรก็ตามเนื่องจากดาวเทียมไทยคม 4 ซึ่งบริษัทได้รับอนุมัติจากกระทรวงฯ ให้ส่งเข้าสู่วงโคจรเป็นดาวเทียมสำรอง ไม่ได้มีรายละเอียดลักษณะเฉพาะ (Specification) เหมือนกับดาวเทียมไทยคม 3 ทุกประการ ทำให้มีข้อสงสัยว่าดาวเทียมไทยคม 4 สามารถเป็นดาวเทียมสำรองของดาวเทียมไทยคม 3 ได้หรือไม่ ประกอบกับศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงบางประการที่เกี่ยวข้องกับดาวเทียมไทยคม 4 เอาไว้ ซึ่งอย่างไรก็ตาม บริษัทมิได้เป็นคู่ความในคดีดังกล่าว คำพิพากษาจึงไม่มีผลผูกผันและบังคับใช้กับบริษัท อีกทั้งในการดำเนินโครงการดาวเทียมไทยคม 4 บริษัทได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของวิธีปฏิบัติในทางสัญญาและกฎหมาย และได้รับอนุมัติจากกระทรวงฯ แล้ว ในภายหลังกระทรวงฯ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามมาตรา 72 แห่งพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556 เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางที่เหมาะสม ซึ่งบริษัทได้มีการประสานงานกับกระทรวงฯ และคณะกรรมการฯ เพื่อดำเนินการต่าง ๆ ต่อไป

หมายเหตุ

(1) บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) ได้เปลี่ยนชื่อมาจาก บริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

4. ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ

4.1 ทรัพย์สินถาวรหลักที่บริษัทและบริษัทย่อยใช้ในการประกอบธุรกิจ

สินทรัพย์หลักของบริษัทที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ ประกอบด้วย ดาวเทียมไทยคม สถานีควบคุมดาวเทียม และอุปกรณ์ควบคุมดาวเทียมภาคพื้นดิน อุปกรณ์สื่อสารโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อการให้บริการระบบโทรศัพท์ และอุปกรณ์โครงข่ายอินเทอร์เน็ต

บริษัทได้ส่งมอบดาวเทียมทุกดวงที่ให้บริการภายใต้สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศระหว่างบริษัทกับกระทรวงคมนาคม (ปัจจุบันอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม) (“กระทรวงฯ”) คือ ดาวเทียมไทยคม 1 ไทยคม 2 ไทยคม 3 (ดาวเทียมทั้ง 3 ดวงได้ปลดระวางเป็นที่เรียบร้อยแล้ว) ไทยคม 4 ไทยคม 5 และไทยคม 6 รวมทั้งสถานีควบคุมดาวเทียมและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันให้เป็นกรรมสิทธิ์ของกระทรวงฯ แล้วตามข้อกำหนดภายใต้สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศดังกล่าว

ปัจจุบันบริษัทมีดาวเทียมที่ให้บริการภายใต้ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สาม จากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) อยู่สองดวง คือ ดาวเทียมไทยคม 7 และไทยคม 8 ภายใต้ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สามนี้ บริษัทได้รับอนุญาตเป็นผู้ให้บริการโครงข่ายสื่อสารผ่านดาวเทียม (Satellite Network Operator) ในลักษณะให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียม (Transponder) เป็นเวลา 20 ปี นับจากวันที่ 26 มิถุนายน 2555 ถึงวันที่ 25 มิถุนายน 2575

4.1.1 สัญญาอนุญาตดำเนินกิจการ สัญญาร่วมทุน และใบอนุญาต ของบริษัท บริษัทย่อย และบริษัทร่วม

(โปรดอ่านรายละเอียดเกี่ยวกับสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ สัญญาร่วมทุน และใบอนุญาตของบริษัท บริษัทย่อย และบริษัทร่วม ได้จากเอกสารแนบ 9 สรุปสาระสำคัญสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียม สัญญาร่วมทุน และใบอนุญาต)

4.1.1.1 สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ

บริษัทเป็นผู้ให้บริการและดำเนินโครงการดาวเทียมสื่อสารแห่งชาติภายใต้สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ ลงวันที่ 11 กันยายน 2534 กับกระทรวงฯ เป็นระยะเวลา 30 ปีนับแต่วันลงนามในสัญญา สิ้นสุดปี 2564 โดยบริษัทตกลงให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่กระทรวงฯ เป็นร้อยละของรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่าย หรือให้ผลประโยชน์เป็นรายได้ขั้นต่ำรวม 1,415 ล้านบาท ตลอดระยะเวลาสัญญา 30 ปี

4.1.1.2 ใบอนุญาตประกอบกิจการ

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการ ดังนี้

- ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่หนึ่ง จาก กสทช. เป็นผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่ไม่มีโครงข่ายโทรคมนาคมเป็นของตนเอง และเป็นกิจการที่มีลักษณะสมควรให้มีการบริการได้โดยเสรี เป็นเวลา 5 ปี นับจากวันที่ 16 สิงหาคม 2559 ถึง วันที่ 15 สิงหาคม 2564
- ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สาม จาก กสทช. เป็นผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่มีโครงข่ายโทรคมนาคมเป็นของตนเอง (เพื่อให้บริการโครงข่ายโทรคมนาคม

เพื่อให้เช่าใช้ และเพื่อให้บริการโทรคมนาคม (Network Provider and Service Provider))เป็นเวลา 20 ปี นับจากวันที่ 26 มิถุนายน 2555 ถึงวันที่ 25 มิถุนายน 2575

- ใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ตแบบที่หนึ่ง จาก กสทช. โดยสามารถให้บริการอินเทอร์เน็ตเคลื่อนที่ผ่านดาวเทียม และบริการ Co-location ภายใต้ขอบเขตของใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ตแบบที่หนึ่งประเภทไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง เป็นเวลา 5 ปี นับจากวันที่ 7 พฤษภาคม 2558 ถึงวันที่ 6 พฤษภาคม 2563

บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการ ดังนี้

- ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ เพื่อให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ ระดับชาติ จาก กสทช. เป็นเวลา 15 ปี นับจากวันที่ 21 มกราคม 2556 สิ้นสุดวันที่ 20 มกราคม 2571
- ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ เพื่อให้บริการการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ช่องรายการ จาก กสทช. ซึ่งประกอบด้วยใบอนุญาต ดังต่อไปนี้
  1. ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ เพื่อให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ช่องรายการ D-Channel เป็นเวลา 5 ปี นับจากวันที่ 28 มกราคม 2559 สิ้นสุดวันที่ 27 มกราคม 2564
  2. ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ เพื่อให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ช่องรายการ TV Lao เป็นเวลา 5 ปี นับจากวันที่ 24 พฤศจิกายน 2560 สิ้นสุดวันที่ 23 พฤศจิกายน 2565
  3. ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ เพื่อให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ช่องรายการ Lao Star เป็นเวลา 5 ปี นับจากวันที่ 28 มกราคม 2559 สิ้นสุดวันที่ 27 มกราคม 2564

บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการ ดังนี้

- ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ประเภทโครงข่าย จาก กสทช. เพื่อให้บริการโครงข่ายการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ ระดับชาติ เป็นเวลา 15 ปี นับจากวันที่ 4 มีนาคม 2556 ถึง 3 มีนาคม 2571
- ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สาม จาก กสทช. เป็นผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่มีโครงข่ายโทรคมนาคมเป็นของตนเอง เพื่อให้บริการโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อให้เช่าใช้ และเพื่อให้บริการโทรคมนาคม (Network Provider and Service Provider) เป็นเวลา 15 ปี นับจากวันที่ 10 พฤศจิกายน 2558 สิ้นสุดวันที่ 9 พฤศจิกายน 2573

4.1.2 ทรัพย์สินถาวร

4.1.2.1 สัญญาเช่าระยะยาว

(1) สัญญาเช่าที่ราชพัสดุ

บริษัท เช่าพื้นที่เลขที่ 63/21 ถนนรัตนาธิเบศร์ ตำบลบางกระสอ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี (เดิมเลขที่ 41/103 ถนนรัตนธิเบศร์ แขวงบางกระสอ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี) จากสำนักงานธนารักษ์จังหวัดนนทบุรี กระทรวงการคลัง ก่อสร้างเป็นสำนักงานและสถานีควบคุมดาวเทียม ตามสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ เนื้อที่รวม 7 ไร่ 3 งาน 14.80 ตารางวา ค่าเช่าตลอดอายุสัญญาเป็นเงินทั้งสิ้น 7,027,810 บาท

สาระสำคัญของสัญญาและภาระผูกพันของพื้นที่เช่า สรุปได้ดังนี้

ชื่อสัญญา	สัญญาเช่าที่ราชพัสดุ
คู่สัญญา	กระทรวงการคลัง โดยนางสาวสุภัทรา ส่องประทีป ธนารักษ์พื้นที่นนทบุรี ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมธนารักษ์ ตามคำสั่งกรมธนารักษ์ที่ 441/2555 ลงวันที่ 9 กรกฎาคม 2555
อายุสัญญา	3 ปี ตั้งแต่ 11 กันยายน 2561 ถึง 10 กันยายน 2564
สาระสำคัญของสัญญา	1. ผู้เช่าตกลงเช่าเพื่อทำเป็นสถานีควบคุมดาวเทียม โดยชำระค่าเช่าทั้งหมดแล้ว ณ ที่ทำการของผู้ให้เช่า 2. ในวันทำสัญญาผู้เช่าได้นำหนังสือค้ำประกัน จำนวน 7,027,810 เป็นหลักประกันความเสียหาย 3. ผู้เช่าต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ หรือภาษีอื่นใด ตลอดจนค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ภายใน 15 วันนับจากได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของผู้ให้เช่า 4. ผู้ให้เช่าจะเอาสถานที่เช่าประกันอัคคีภัยไว้กับ บริษัท ทิพยประกันภัย จำกัด โดยมีจำนวนเงินเอาประกันภัยไม่ต่ำกว่ามูลค่าทดแทนในการก่อสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้างใหม่ในขณะนั้น (Replacement value) ปัจจุบันประกันอัคคีภัยมีจำนวนเอาประกันภัยจำนวนทั้งสิ้น 108,788,536 บาท โดยผู้เช่าจะต้องเป็นผู้ชำระเบี้ยประกัน 5. เมื่อสัญญาเช่าสิ้นสุดลงหรือสัญญาเช่าระงับลงไม่ว่ากรณีใด ๆ ผู้เช่าต้องส่งมอบสถานที่เช่าพร้อมทั้งยกส่วนควบอุปกรณ์ และเครื่องอุปกรณ์ของอาคาร และสิ่งปลูกสร้างให้เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ให้เช่า

(2) สัญญาเช่าที่ดินราชพัสดุ

บริษัทเช่าที่ดินราชพัสดุ ทะเบียนราชพัสดุที่ นบ. 371 ถนนรัตนาธิเบศร์ ตำบลบางกระสอ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จากสำนักงานธนารักษ์พื้นที่นนทบุรี กระทรวงการคลัง เพื่อเป็นที่ตั้งเสาอากาศ

ไมโครเวฟและอาคารเอนกประสงค์ เนื้อที่รวม 1 งาน 83.3 ตารางวา ค่าเช่าตลอดอายุสัญญาเป็นเงินทั้งสิ้น 12,351,770 บาท

สาระสำคัญของสัญญาและภาระผูกพันของพื้นที่เช่า สรุปได้ดังนี้

ชื่อสัญญา	สัญญาเช่าที่ราชพัสดุ
คู่สัญญา	กระทรวงการคลัง โดยนายเกษม สุขแสนไกร ธนารักษ์พื้นที่นนทบุรี ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมธนารักษ์ ผู้รับมอบอำนาจตามคำสั่งกรมธนารักษ์ที่ 259/2549 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2549
อายุสัญญา	26 ปี 11 เดือน 12 วัน ตั้งแต่ 30 กันยายน 2537 ถึง 10 กันยายน 2564
สาระสำคัญของสัญญา	1. ผู้เช่าตกลงเช่าเพื่อทำเป็นที่ตั้งเสาอากาศไมโครเวฟและอาคารเอนกประสงค์ โดยจ่ายชำระค่าเช่าล่วงหน้าเป็นรายปี ณ ที่ทำการของผู้ให้เช่าภายในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี 2. ในวันทำสัญญาผู้เช่าได้นำเงินสดจำนวน 295,297 บาทเป็นหลักประกันความเสียหาย 3. ผู้เช่าต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ หรือภาษีอื่นใดตลอดจนค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ภายใน 15 วันนับจากได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของผู้ให้เช่า

(3) สัญญาเช่าที่ดินและอาคาร

บริษัท เช่าที่ดินและอาคาร Thaicom Teleport & DTH Center ตั้งอยู่เลขที่ 50 หมู่ที่ 1 ถนนวัดเจดีย์หอย ตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จากบริษัท โอเอไอ แมนเนจเม้นท์ จำกัด เพื่อใช้เป็นสถานีบริการภาคพื้นดินดาวเทียมไทยคม ค่าเช่าตลอดอายุสัญญา 3 ปี เป็นเงินทั้งสิ้น 2,266,896 บาท

สาระสำคัญของสัญญาและภาระผูกพันของการเช่าอาคาร สรุปได้ดังนี้

ชื่อสัญญา	สัญญาเช่าที่ดินและอาคาร
คู่สัญญา	บริษัท โอเอไอ แมนเนจเม้นท์ จำกัด
อายุสัญญา	3 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม 2562 ถึง 31 ธันวาคม 2564
สาระสำคัญของสัญญา	1. ผู้เช่าตกลงเช่าที่ดินและอาคาร Thaicom Teleport & DTH Center ซึ่งประกอบด้วย อาคารสถานีภาคพื้นดิน อาคาร Generator House อาคารหอพักเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ ห้องอาหาร (Canteen) และพื้นที่จอดรถยนต์จำนวน 28 คัน 2. ผู้เช่าตกลงชำระค่าเช่าตามสัญญานี้ในอัตราเดือนละ 188,908 บาท โดยชำระภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน

	3. เมื่อครบกำหนดการเช่าตามสัญญา ผู้ให้เช่าให้คำมั่นว่าจะให้ผู้เช่าได้เช่าสถานที่เช่าต่อไปอีกคราวละ 3 ปี ภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่จะพึงตกลงกัน โดยผู้เช่าต้องบอกกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรไม่น้อยกว่า 90 วัน ก่อนครบกำหนดสัญญาเช่า โดยจะคิดค่าเช่าเพิ่มอีกร้อยละ 15 ของอัตราค่าเช่าในสัญญานี้ หรือตามแต่คู่สัญญาจะตกลงกันโดยคำนึงถึงภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้น 4. กรณีที่ผู้เช่าผิดนัดค้างชำระเงินค่าเช่า หรือเงินจำนวนใด ๆ ที่ต้องชำระให้แก่ผู้ให้เช่าตามสัญญานี้ ผู้เช่ายินยอมให้ผู้ให้เช่าคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของจำนวนเงินค้างชำระ นับตั้งแต่วันครบกำหนดชำระจนกว่าจะชำระครบถ้วน 5. ในวันทำสัญญาผู้เช่าต้องวางเงินจำนวนเท่ากับค่าเช่าตามสัญญานี้ 2 เดือน คิดเป็นจำนวน 377,816 บาท ให้แก่ผู้ให้เช่าเพื่อเป็นหลักประกันความเสียหายและการปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญา รวมถึงการเลิกสัญญาก่อนกำหนด โดยผู้ให้เช่าจะคืนเงินให้ผู้เช่าโดยไม่มีดอกเบี้ยภายใน 30 วัน เมื่อมีเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น ดังนี้ ก) สิ้นสุดระยะเวลาตามสัญญาและผู้เช่าไม่ได้ปฏิบัติผิดเงื่อนไขสัญญาข้อใด ๆ อันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ให้เช่า หรือ ข) คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงทำสัญญาซื้อขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างอาคาร Thaicom Teleport & DTH Center ตามสัญญานี้ พร้อมทั้งได้ดำเนินการรับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างอาคารดังกล่าวแก่กันจนแล้วเสร็จครบถ้วนสมบูรณ์ และผู้ให้เช่าตกลงจะไม่คิดค่าปรับใด ๆ กับผู้เช่า

(4) สัญญาเช่าอุปกรณ์ระบบประกอบอาคาร

บริษัทเช่าอุปกรณ์ระบบประกอบอาคาร Thaicom Teleport & DTH Center ตั้งอยู่เลขที่ 50 หมู่ที่ 1 ถนนวัดเจดีย์หอย ตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จากบริษัท โอเอไอ แมนเนจเม้นท์ จำกัด ค่าเช่าตลอดอายุสัญญา 3 ปี เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 8,319,864 บาท

สาระสำคัญของสัญญาและภาระผูกพันของการเช่าอุปกรณ์ระบบประกอบอาคารสรุปได้ดังนี้

ชื่อสัญญา	สัญญาเช่าอุปกรณ์ระบบประกอบอาคาร
คู่สัญญา	บริษัท โอเอไอ แมนเนจเม้นท์ จำกัด
อายุสัญญา	3 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม 2562 ถึง 31 ธันวาคม 2564
สาระสำคัญของสัญญา	1. ผู้เช่าตกลงเช่าอุปกรณ์ระบบประกอบอาคาร Thaicom Teleport & DTH Center โดยมีกำหนดเวลาเช่า 3 ปี เท่ากับสัญญาเช่าอาคาร

	2. ผู้เช่าตกลงชำระค่าเงินเช่าอุปกรณ์ระบบประกอบอาคารในอัตราเดือนละ 693,322 บาท โดยชำระภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน 3. กรณีที่มีการต่ออายุสัญญาเช่าอาคารระหว่างผู้ให้เช่ากับผู้เช่าก็ให้มีการต่ออายุสัญญาฉบับนี้กันอีก โดยให้มีกำหนดเวลาเท่ากับการต่ออายุสัญญาเช่าอาคาร ซึ่งในการต่ออายุสัญญาผู้ให้เช่าจะคิดค่าเช่าเพิ่มอีกจำนวนร้อยละ 15 ของอัตราค่าเช่าในสัญญานี้ หรือตามแต่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจะตกลงกันโดยคำนึงถึงภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้น 4. กรณีที่ผู้เช่าผิดนัดไม่ชำระค่าเช่า หรือเงินจำนวนใด ๆ ให้แก่ผู้ให้เช่า ผู้เช่ายินยอมให้ผู้ให้เช่าคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของจำนวนเงินค้างชำระนับตั้งแต่วันผิดนัดชำระจนกว่าจะชำระครบถ้วน 5. ในวันทำสัญญาผู้เช่าต้องวางเงินจำนวนเท่ากับค่าเช่าตามสัญญานี้ 2 เดือน คิดเป็นจำนวน 1,386,644 บาท ให้แก่ผู้ให้เช่าเพื่อเป็นหลักประกันความเสียหายและการปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญารวมถึงการเลิกสัญญาก่อนกำหนด โดยผู้ให้เช่าจะคืนเงินให้ผู้เช่าโดยไม่มีดอกเบี้ยภายใน 30 วัน เมื่อมีเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น ดังนี้ ก) สิ้นสุดระยะเวลาตามสัญญาและผู้เช่าไม่ได้ปฏิบัติผิดเงื่อนไขสัญญาข้อใดๆ อันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ให้เช่า หรือ ข) คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงทำสัญญาซื้อขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างอาคาร Thaicom Teleport & DTH Center ตามสัญญานี้ พร้อมทั้งได้ดำเนินการรับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างอาคารดังกล่าวแก่กันจนแล้วเสร็จครบถ้วนสมบูรณ์ และผู้ให้เช่าตกลงจะไม่คิดค่าปรับใด ๆ กับผู้เช่า

(5) สัญญาเช่าพื้นที่สำนักงานในอาคาร เอสเจ อินฟินิท วัน บิสซิเนส คอมเพล็กซ์

บริษัทเช่าพื้นที่สำนักงานในอาคาร เอสเจ อินฟินิท วัน บิสซิเนส คอมเพล็กซ์ ตั้งอยู่เลขที่ 349 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จาก ทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์และสิทธิการเช่า ดับบลิวเอชเอ บิสซิเนส คอมเพล็กซ์ โดย บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน กรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในฐานะทรัสตี เพื่อใช้เป็นพื้นที่สำนักงาน ค่าเช่าตลอดอายุสัญญา 3 ปี เป็นเงินทั้งสิ้น 7,512,860 บาท

สาระสำคัญของสัญญาและภาระผูกพันของการเช่าอาคาร สรุปได้ดังนี้

ชื่อสัญญา	สัญญาเช่าพื้นที่สำนักงานในอาคาร เอสเจ อินฟินิท วัน บิสซิเนส คอมเพล็กซ์
คู่สัญญา	ทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์และสิทธิการเช่า ดับบลิวเอชเอ บิสซิเนส คอมเพล็กซ์ โดย บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน กรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในฐานะทรัสตี
อายุสัญญา	3 ปี ตั้งแต่ 1มีนาคม 2561 ถึง 28 กุมภาพันธ์ 2564

สาระสำคัญของสัญญา	1. ผู้เช่าตกลงเช่าอาคาร เอสเจ อินฟินิท วัน บิสซิเนส คอมเพล็กซ์ ซึ่งประกอบด้วย พื้นที่ทั้งหมด บนชั้นที่ 28 ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 929 ตารางเมตร 2. ผู้เช่าตกลงชำระค่าเช่าตามสัญญานี้ให้แก่ผู้ให้เช่าในอัตราเดือนละ 208,690 บาท ภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน โดยผู้เช่าตกลงชำระค่าเช่าสำหรับเดือนแรกภายในวันที่ 1 มีนาคม 2561 3. เมื่อครบกำหนดการเช่าตามสัญญา ผู้ให้เช่าให้คำมั่นว่าจะให้ผู้เช่าได้เช่าสถานที่เช่าต่อไปอีกคราวละ 3 ปี ภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่จะพึงตกลงกัน โดยผู้เช่าต้องบอกกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรไม่น้อยกว่า 6 เดือนก่อนครบกำหนดสัญญาเช่า โดยจะคิดค่าเช่าเพิ่มอีกไม่เกินอัตราร้อยละ 15 ของอัตราค่าเช่าในสัญญานี้ หรือตามแต่คู่สัญญาจะตกลงกันโดยคำนึงถึงราคาตลาด 4. กรณีที่ผู้เช่าผิดนัดค้างชำระเงินค่าเช่า หรือเงินจำนวนใด ๆ ที่ต้องชำระให้แก่ผู้ให้เช่าตามสัญญานี้ ผู้เช่ายินยอมให้ผู้ให้เช่าคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของจำนวนเงินค้างชำระ นับตั้งแต่วันครบกำหนดชำระจนกว่าจะชำระครบถ้วน 5. ในวันทำสัญญาผู้เช่าต้องวางเงินจำนวน 626,071.68 บาท ให้แก่ผู้ให้เช่าเพื่อเป็นหลักประกันความเสียหายและการปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญา

(6)) **สัญญาการให้บริการสำหรับสาธารณูปโภคภายใน**

บริษัทเช่าพื้นที่สำนักงานในอาคาร เอสเจ อินฟินิท วัน บิสซิเนส คอมเพล็กซ์ ตั้งอยู่เลขที่ 349 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จาก ทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์และสิทธิการเช่า ดับบลิวเอชเอ บิสซิเนส คอมเพล็กซ์ โดย บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน กรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในฐานะทรัสตี เพื่อให้บริการสำหรับพื้นที่สำนักงาน ค่าเช่าตลอดอายุสัญญา 3 ปี เป็นเงินทั้งสิ้น 7,512,860 บาท

สาระสำคัญของสัญญาและภาระผูกพันของการเช่าอาคาร สรุปได้ดังนี้

ชื่อสัญญา	สัญญาการให้บริการสำหรับสาธารณูปโภคภายใน
คู่สัญญา	ทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์และสิทธิการเช่า ดับบลิวเอชเอ บิสซิเนส คอมเพล็กซ์ โดย บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน กรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในฐานะทรัสตี
อายุสัญญา	3 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2561 ถึง วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564
สาระสำคัญของสัญญา	1. ผู้รับบริการตกลงรับการให้บริการสำหรับสาธารณูปโภคภายในอาคาร เอสเจ อินฟินิท วัน บิสซิเนส คอมเพล็กซ์ โดยมีกำหนดเวลาเช่า 3 ปี เท่ากับสัญญาเช่าอาคาร

2. ผู้รับบริการตกลงชำระค่าบริการสำหรับสาธารณูปโภคภายในอาคารในอัตราเดือนละ 313,035 บาท ภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน โดยผู้รับบริการตกลงชำระค่าเช่าสำหรับเดือนแรกภายในวันที่ 1 มีนาคม 2561
3. กรณีที่ผู้รับบริการผิดนัดไม่ชำระค่าบริการ ให้แก่ผู้ให้บริการ ผู้รับบริการยินยอมให้ผู้ให้ผู้ให้บริการคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อเดือน ของจำนวนเงินค้างชำระนับตั้งแต่วันผิดนัดชำระจนกว่าจะชำระครบถ้วน
4. ในวันทำสัญญาผู้รับบริการต้องวางเงินจำนวน 939,107.52 บาท ให้แก่ผู้ให้บริการเพื่อเป็นหลักประกันความเสียหาย

4.1.2.2 อาคารและอุปกรณ์

อาคารและอุปกรณ์ตามงบการเงินรวมของบริษัท ไม่ได้ติดภาระผูกพันใด ๆ โดย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 และอุปกรณ์สุทธิประกอบด้วย

รายการ	ประมาณอายุการใช้งาน (ปี)	ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 (ล้านบาท)
สิทธิการเช่าที่ดิน/อาคาร และส่วนปรับปรุง	30 / 5-10	23
ดาวเทียมไทยคม 7	17.67	859
ดาวเทียมไทยคม 8	16	2,297
อุปกรณ์	5-10	104
รถยนต์และอุปกรณ์สำนักงาน	5	20
รวม		**3,304**
สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง		9
รวมอาคารและอุปกรณ์		**3,313**

4.1.2.3 สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการสุทธิตามงบการเงินรวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 ประกอบด้วย

ประเภทสินทรัพย์	ต้นทุน (ล้านบาท)	จำนวนปีตัดจำหน่าย	มูลค่าทางบัญชี (ล้านบาท)
ดาวเทียมไทยคม 4	16,643	15.75	573
ดาวเทียมไทยคม 5	4,037	14.25	-
ดาวเทียมไทยคม 6	5,000	7.58	758
Satellite Control Equipment	95	5.00	19
อุปกรณ์ภาคพื้นดินไอพีสตาร์	78	15.75	7
TTC&M	161	27.50	9

ประเภทสินทรัพย์	ต้นทุน (ล้านบาท)	จำนวนปีตัดจำหน่าย	มูลค่าทางบัญชี (ล้านบาท)
รวม	26,013		1,366

4.1.3 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนตามงบการเงินรวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 ประกอบด้วย

ประเภทสินทรัพย์	ต้นทุน (ล้านบาท)	จำนวนปีตัดจำหน่าย	มูลค่าทางบัญชี (ล้านบาท)
ค่าสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า และสิทธิในการใช้อุปกรณ์	1,509	ไม่เกิน 20	154
ระบบซอร์ฟแวร์	94	5-10	19
ค่าความนิยม	962	-	55
รวม	2,565		228

4.2 นโยบายการลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม

บริษัทมุ่งเน้นการลงทุนในกิจการโทรคมนาคมใน 3 ธุรกิจหลักของบริษัท คือ ธุรกิจดาวเทียมและบริการที่เกี่ยวเนื่อง ธุรกิจอินเทอร์เน็ตและสื่อ และธุรกิจโทรศัพท์ในต่างประเทศ

การลงทุนในกิจการต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น บริษัทจะเน้นการลงทุนระยะยาว โดยพิจารณาจากปัจจัยพื้นฐานของธุรกิจที่จะเข้าไปลงทุน รวมถึงแนวโน้มของธุรกิจนั้น ๆ เป็นสำคัญ นอกจากนี้ บริษัทมีนโยบายการลงทุนในสัดส่วนที่มากพอเพื่อให้สามารถมีอำนาจในการบริหารจัดการและกำหนดแนวทางการดำเนินธุรกิจในบริษัทย่อยและบริษัทร่วมนั้น ๆ

ในการพิจารณาตัดสินใจเข้าทำการลงทุน บริษัทมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการดูแลการลงทุน ซึ่งจะทำงานร่วมกับส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ที่ปรึกษาทางการเงิน และ/หรือ ที่ปรึกษากฎหมายในการคัดเลือกกิจการที่จะเข้าลงทุนเป็นกรณีไป เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจลงทุนผิดพลาดทำให้ไม่ได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุนหรือมีข้อจำกัดในการเข้าร่วมบริหารงาน ที่สำคัญที่สุดบริษัทมีนโยบายที่จะเสริมสร้างให้แต่ละกิจการที่เข้าลงทุนมีความแข็งแกร่งในทุก ๆ ด้าน สามารถยืนหยัดได้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านการเงินและการพัฒนาทางเทคโนโลยี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจโทรคมนาคมเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการแข่งขันในระดับสากล

นอกจากนี้ หลังจากเข้าทำการลงทุนในบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมใดแล้ว ผู้บริหารหน่วยงานที่ดูแลการลงทุน และส่วนงานที่เกี่ยวข้องจะทำการติดตามอย่างใกล้ชิดถึงผลประกอบการและการดำเนินงานของธุรกิจดังกล่าว และนำเสนอผลการวิเคราะห์ รวมถึงแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการบริษัท และคณะกรรมการบริหารของบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมนั้น ๆ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายหรือปรับปรุงส่งเสริมให้ธุรกิจของบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมมีการพัฒนาและเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องต่อไป

5. ข้อพิพาททางกฎหมาย

5.1 การประเมินภาษีเงินได้ที่ประเทศอินเดีย

บริษัทได้เริ่มให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมกับลูกค้าในประเทศอินเดีย ประมาณไตรมาสที่สี่ของปี 2540 หลังจากที่ได้มีการส่งดาวเทียมไทยคม 3 เข้าสู่วงโคจรแล้ว โดยลูกค้าเกือบทั้งหมดเป็นผู้ให้บริการโทรทัศน์และบริการอินเทอร์เน็ต ในปี พ.ศ. 2543 กรมสรรพากรอินเดียได้มีจดหมายถึงบริษัทแจ้งว่ารายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมในอินเดียนั้นเป็นรายได้ประเภทค่าสิทธิ (Royalty) ซึ่งจะต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15 และทำการประเมินภาษีเงินได้ที่จะเรียกเก็บจากบริษัท ตั้งแต่ปีประเมินภาษี 2541-2542 (1 เมษายน 2540 - 31 มีนาคม 2541) บริษัทได้ชี้แจงไปว่าในความเห็นของบริษัทรายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณเป็นรายได้จากการทำธุรกิจ (Business Income) เมื่อบริษัทไม่มีสถานประกอบการถาวรในประเทศอินเดีย รายได้ดังกล่าวจึงไม่ต้องเสียภาษีในประเทศอินเดีย แต่กรมสรรพากรอินเดียก็ยืนยันในความเห็นเดิมของตนและทำการประเมินภาษีของบริษัทอย่างต่อเนื่อง หลังจากนั้น บริษัทได้อุทธรณ์การประเมินภาษีของกรมสรรพากรอินเดียไปที่ Income Tax Appellate Tribunal (ITAT) โดยในปี 2549 ITAT ได้พิจารณาอุทธรณ์ของ PanAmSat ในประเด็นเดียวกันนี้และตัดสินว่ารายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมเป็นรายได้จากการประกอบธุรกิจและไม่ใช่ค่าสิทธิ ที่ปรึกษากฎหมายภาษีของบริษัทในประเทศอินเดียก็มีความเห็นว่าในที่สุดแล้ว ITAT และศาลสูง (High Court) ของอินเดีย คงจะตัดสินประเด็นที่บริษัทได้อุทธรณ์ขึ้นไปนี้ว่ารายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมเป็นรายได้จากการประกอบธุรกิจไม่ใช่ค่าสิทธิ และบริษัทไม่มีภาระที่จะต้องชำระภาษีเงินได้ในประเทศอินเดียจากรายได้ดังกล่าว และบริษัทได้ร้องเรียนต่อกระทรวงการคลังของประเทศไทยขอให้ดำเนินการใช้วิธีการเพื่อความตกลงกัน (Mutual Agreement Procedure) ตามข้อ 25 ของความตกลงเพื่อหลีกเลี่ยงการเก็บภาษีซ้อนระหว่างประเทศไทยและประเทศอินเดีย โดยเจรจากับกรมสรรพากรและกระทรวงการคลังของอินเดียเพื่อให้เกิดความชัดเจนโดยเร็วว่ารายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมนั้นเป็นค่าสิทธิหรือไม่ หรือเป็นรายได้จากการประกอบธุรกิจ

เจ้าพนักงานประเมินภาษีของประเทศอินเดียได้ทำการประเมินภาษีเงินได้ เงินเพิ่ม ภาษีเพื่อการศึกษา และดอกเบี้ยจากรายได้ที่บริษัทได้รับจากผู้ใช้บริการของบริษัทในแต่ละปีภาษีตั้งแต่ปีประเมิน 2541 - 2542 ถึง 2555 - 2556 (วันที่ 1 เมษายน 2540 ถึงวันที่ 30 มีนาคม 2555) เป็นจำนวนเงินรวม 859.4 ล้านรูปี (ประมาณ 439 ล้านบาท) และเบี้ยปรับและดอกเบี้ยที่เกี่ยวข้องกับเบี้ยปรับเป็นจำนวนเงินรวม 566.1 ล้านรูปี (ประมาณ 289 ล้านบาท)

เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2552 *Income Tax Appellate Tribunal* (ITAT) Special Bench ได้อ่านคำตัดสินในคดีที่ บริษัทและบริษัทผู้ประกอบการดาวเทียมอีกรายหนึ่งคือ SES New Skies Satellite (NSS) อุทธรณ์คำสั่งของสรรพากรอินเดียและ Commissioner of Income Tax (Appeals) หรือ CIT(A) ในประเด็นที่ว่ารายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมเป็นรายได้ประเภทค่าสิทธิ (royalty) หรือเป็นรายได้จากการประกอบธุรกิจ (Business Income) สรุปได้ว่า การใช้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมเป็นการใช้ process และรายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมเป็นรายได้ประเภทค่าสิทธิ ซึ่งจะต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายตามอัตราที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ดี คำตัดสินของ ITAT Special Bench นี้ เป็นคำตัดสินเฉพาะภาษีเงินได้ และดอกเบี้ยเท่านั้น ไม่เกี่ยวกับค่าปรับและดอกเบี้ยที่เกี่ยวข้องกับค่าปรับ

ตัวแทนด้านภาษีของบริษัทที่ประเทศอินเดียได้รับคำตัดสินของ ITAT Special Bench ที่กล่าวถึงข้างต้นเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2552 และบริษัทมีเวลา 120 วัน ที่จะยื่นอุทธรณ์คำสั่งของ ITAT Special Bench ต่อศาล High Court ที่ปรึกษาด้านภาษีของบริษัทที่ประเทศอินเดียได้ให้ความเห็นว่าคำตัดสินของ ITAT Special Bench นี้ น่าจะไม่ถูกต้อง

เพราะไม่สอดคล้องกับคำพิพากษาของศาล High Court ในคดีเกี่ยวกับบริการโทรคมนาคม ซึ่งอาจนำมาเปรียบเทียบเป็นแนวทางได้ ควรที่บริษัทจะอุทธรณ์คำตัดสินของ ITAT Special Bench ต่อศาล High Court ซึ่งบริษัทได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาล High Court ที่ Delhi ไปแล้วเมื่อต้นเดือนธันวาคม 2552

เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2554 ศาล High Court ที่กรุงเดลลีได้มีคำพิพากษาในคดีเอเชียแซทว่ารายได้ของเอเชียแซทจากลูกค้าที่ไม่ได้อยู่ในอินเดียไม่ต้องเสียภาษีในประเทศอินเดีย เนื่องจากรายได้ดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นค่าสิทธิ (Royalty) แต่เป็นรายได้จากการให้บริการส่งสัญญาณ

เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2554 ศาล High Court ที่กรุงเดลลีได้มีคำพิพากษาว่าคำตัดสินของ ITAT Special Bench ที่ตัดสินว่ารายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมเป็นรายได้ประเภทค่าสิทธิ (Royalty) นั้นไม่ถูกต้อง เพราะขัดต่อคำพิพากษาของศาล High Court ที่กรุงเดลลี ในคดีเอเชียแซท และมีคำสั่งให้ส่งคำอุทธรณ์ของบริษัทกลับไปให้ ITAT พิจารณาตัดสินตามหลักกฎหมายที่ศาลได้พิพากษาในคดีเอเชียแซท

เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2554 ITAT ได้ตัดสินว่ารายได้ของบริษัทจากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมในประเทศอินเดียไม่ถือว่าเป็นค่าสิทธิ (Royalty) และเมื่อบริษัทไม่มีสถานประกอบการถาวร (Permanent Establishment) ในประเทศอินเดีย รายได้ดังกล่าวจึงไม่ต้องเสียภาษีในประเทศอินเดีย สำหรับดอกเบี้ยและเบี้ยปรับที่กรมสรรพากรอินเดียได้เรียกเก็บจากบริษัทให้ถือว่าไม่มีผล และ ITAT ได้มีคำสั่งให้ยกเลิกการเรียกเก็บเบี้ยปรับสำหรับปีประเมินภาษี 2541-2542, 2542-2543, 2543-2544, 2544-2545 และ 2545-2546 ที่กรมสรรพากรของประเทศอินเดียเรียกเก็บจากบริษัท และกรมสรรพากรของประเทศอินเดียไม่ได้ยื่นอุทธรณ์คำตัดสินในเรื่องเบี้ยปรับสำหรับปีประเมินภาษีดังกล่าวต่อศาล High Court ที่กรุงเดลลี คำตัดสินของ ITAT ในเรื่องเบี้ยปรับถือเป็นที่สุด และเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554 กรมสรรพากรของประเทศอินเดียได้คืนหลักประกันการชำระเงินค่าเบี้ยปรับที่บริษัทได้วางไว้สำหรับปีประเมิน 2541-2542 ถึง 2544-2545 จำนวน 162.4 ล้านรูปี (ประมาณ 83 ล้านบาท) ให้บริษัทแล้ว

จากคำตัดสินของ ITAT ข้างต้น บริษัทอยู่ระหว่างการดำเนินการขอคืนเงินประกัน และภาษีหัก ณ ที่จ่ายส่วนที่เหลือจากกรมสรรพากรของประเทศอินเดีย โดยภาษี หัก ณ ที่จ่ายส่วนที่ลูกค้ารับผิดชอบจ่ายแทนบริษัท บริษัทจะส่งคืนลูกค้าภายหลังคดีตัดสินถึงที่สุดโดย Supreme Court of India

เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2554 กรมสรรพากรของประเทศอินเดียได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาล High Court ที่กรุงเดลลี ที่พิพากษาว่าคำตัดสินของ ITAT Special Bench ที่ตัดสินว่ารายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมเป็นรายได้ประเภทค่าสิทธินั้นไม่ถูกต้อง ต่อศาล Supreme Court of India และศาลได้มีหนังสือลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2554 แจ้งให้ตัวแทนด้านภาษีของบริษัททราบถึงการอุทธรณ์ดังกล่าว

สถานการณ์ปัจจุบันขณะนี้เรื่องอยู่ในระหว่างการพิจารณาของ Supreme Court of India

5.2 คดีที่บริษัทถูกศาลปกครองมีคำสั่งเรียกให้เข้าเป็นผู้ถูกฟ้องคดีร่วมกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2550 นายสุพงษ์ ลิ้มธนากุล ได้ยื่นฟ้อง คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (“กระทรวงฯ”) ต่อศาลปกครองกลาง โดยอ้างเหตุเรื่องเจ้าหน้าที่รัฐและหน่วยงานทางปกครองละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบบริษัทว่าประกอบกิจการโทรคมนาคมโดยฝ่าฝืนกฎหมายหรือไม่ หลังจากที่มีการโอนขายหุ้นของ บริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)[1] ให้แก่ผู้ถือหุ้นรายใหม่

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งลงวันที่ 28 เมษายน 2552 เรียกให้บริษัทเข้ามาเป็นผู้ถูกฟ้องคดีร่วมโดยกำหนดให้บริษัทเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ 4 และบริษัทได้ยื่นคำให้การแก้คำฟ้องรวมทั้งพยานหลักฐาน ต่อศาลปกครองกลางไปแล้วเมื่อเดือนกรกฎาคม 2552

เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2554 ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาให้ยกฟ้องเนื่องจากบริษัทไม่ใช่คนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 การที่กระทรวงฯ ไม่ได้ยกเลิกสัญญาสัมปทานกับบริษัทก็ไม่เป็นการละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด ซึ่งนายสุพงษ์ ลิ้มธนากุล ได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองกลาง ต่อศาลปกครองสูงสุดเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2554 ซึ่งบริษัทได้ยื่นคำแก้อุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดไปแล้วเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2554 ที่ผ่านมา ปัจจุบันเรื่องอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด

5.3 คดีระหว่างบริษัท ไอพีสตาร์ ออสเตรเลีย พีทีวาย จำกัด และ SkyMesh Pty Ltd.

คดีนี้ SkyMesh Pty Ltd. (ปัจจุบันชื่อ APS Satellite Pty Ltd.) ฟ้องให้บริษัท ไอพีสตาร์ ออสเตรเลีย พีทีวาย จำกัด (ไอพีเอ) ซึ่งเป็นบริษัทย่อยของบริษัท ชดใช้ค่าเสียหาย จากความชำรุดบกพร่องของอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมที่นำเข้าและจำหน่ายในประเทศออสเตรเลียโดยไอพีเอตั้งแต่ปี 2554

ศาลชั้นต้นในเมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย ได้มีคำตัดสินเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2559 ให้ไอพีเอชดใช้ต้นเงินค่าเสียหาย จำนวน 5,320,159 เหรียญออสเตรเลีย พร้อมดอกเบี้ย อย่างไรก็ตาม ไอพีเอได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นไปแล้ว

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2561 ศาลอุทธรณ์ ได้มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของไอพีเอ ทำให้คดีถึงที่สุดตามกระบวนพิจารณาของประเทศออสเตรเลียแล้ว ขณะนี้อยู่ในระหว่างที่ศาลพิจารณาสรุปค่าใช้จ่ายในคดี

5.4 คดีระหว่างบริษัท และบริษัท เอเชีย แซทเทลไลท์ เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด

คดีนี้บริษัท เอเชีย แซทเทลไลท์ เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด และบริษัท ยื่นเรื่องต่ออนุญาโตตุลาการ ในเขตบริหารพิเศษฮ่องกง ในปี 2559 เพื่อให้พิจารณาความเห็นที่ไม่ตรงกัน ในการตีความข้อสัญญาบางประการ ในสัญญาความร่วมมือที่มีต่อกัน

อนุญาโตตุลาการได้มีคำตัดสินแล้วเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2560 ว่าการตีความข้อสัญญาของบริษัทถูกต้อง ทำให้บริษัทยังคงมีสิทธิตามสัญญาได้เช่นเดิม

อย่างไรก็ตาม หลังจากอนุญาโตตุลาการมีคำตัดสินดังกล่าวในวรรคก่อน แล้วยังคงมีข้อขัดแย้งในเรื่องการปฏิบัติตามสัญญาอยู่ บริษัท จึงได้ยื่นเรื่องให้อนุญาโตตุลาการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ขณะนี้ อยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการ

5.5 คดีระหว่างบริษัท และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2560 บริษัทได้รับหนังสือจากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (“**กระทรวงดิจิทัลฯ**”) ที่แจ้งว่า ดาวเทียมไทยคม 7 และดาวเทียมไทยคม 8 เป็นดาวเทียมภายใต้สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ ลงนามเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2534 ระหว่าง บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (“**อินทัช**”) (ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ของบริษัทฯ ในสัดส่วนร้อยละ 41.14) และกระทรวงดิจิทัลฯ (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเดิม) (“**สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ**”) โดยอินทัชได้จัดตั้งบริษัทขึ้นมาเพื่อดำเนินงานตามสัญญา

ดังกล่าว ทั้งนี้ หนังสือจากกระทรวงดิจิทัลฯ ระบุให้ปฏิบัติตามสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ ให้ครบถ้วนโดยด่วน อาทิ การโอนกรรมสิทธิ์และส่งมอบทรัพย์สิน การจัดสร้างดาวเทียมสำรอง การชำระเงินผลประโยชน์ตอบแทน และการประกันภัยทรัพย์สิน

เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2560 ที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทวาระพิเศษ ครั้งที่ 11/2560 ได้พิจารณาหนังสือฉบับดังกล่าว รวมถึงได้หารือกับที่ปรึกษากฎหมายของบริษัทแล้ว มีความเห็นว่าดาวเทียมไทยคม 7 และไทยคม 8 ไม่ใช่ดาวเทียมภายใต้สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ เพราะการดำเนินการดาวเทียมไทยคม 7 และไทยคม 8 เป็นการดำเนินการภายใต้กรอบของการรับใบอนุญาตจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ บริษัทได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขและข้อกำหนดในสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ อย่างครบถ้วน โดยมิได้มีการดำเนินการใด ๆ ที่ขัดต่อสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ ดังนั้น บริษัทจึงมีความเห็นในเรื่องดาวเทียมไทยคม 7 และดาวเทียมไทยคม 8 แตกต่างไปจากความเห็นของกระทรวงดิจิทัลฯ ที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทจึงมีมติให้บริษัทยื่นเสนอข้อพิพาทดังกล่าวต่ออนุญาโตตุลาการเพื่อพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากข้อกำหนดหรือการปฏิบัติตามสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ และคู่สัญญาไม่สามารถตกลงกันได้ ทั้งนี้ เป็นไปตาม ข้อ 45.1 ของสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ โดยบริษัทได้ดำเนินการยื่นข้อโต้แย้งต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการในวันที่ 25 ตุลาคม 2560 เป็นข้อพิพาทหมายเลขดำที่ 97/2560

ขณะนี้ข้อพิพาทอยู่ในกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ ในระหว่างกระบวนการอนุญาโตตุลาการ กระทรวงดิจิทัลฯได้ยื่นขอให้ศาลปกครองกลางวินิจฉัยว่าคณะอนุญาโตตุลาการมีขอบอำนาจที่จะพิจารณาคดีนี้หรือไม่ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง โดยในส่วนของกระบวนการอนุญาโตตุลาการนั้น อยู่ระหว่างรอวันนัดกำหนดกรอบระยะเวลาและประเด็นแห่งคดีของอนุญาโตตุลาการ บริษัทยังไม่มีหน้าที่ใด ๆ ในการปฏิบัติตามที่กระทรวงดิจิทัลฯ ได้อ้างถึงข้างต้นจนกว่าจะมีการชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ตามข้อ 45.6 ของสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ

หมายเหตุ

(1) ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)

6. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสำคัญอื่น

6.1 ข้อมูลทั่วไป

1) **ข้อมูลทั่วไป**

(1) **ข้อมูลทั่วไปของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)**

ชื่อบริษัท	:	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
ชื่อย่อหลักทรัพย์	:	THCOM
หมวดอุตสาหกรรม	:	เทคโนโลยี
หมวดธุรกิจ	:	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ลักษณะการประกอบธุรกิจ	:	แบ่งเป็น 3 ธุรกิจหลัก ได้แก่ 1. ธุรกิจดาวเทียมและบริการที่เกี่ยวเนื่อง 2. ธุรกิจอินเทอร์เน็ตและสื่อ 3. ธุรกิจโทรศัพท์ในต่างประเทศ
เลขทะเบียนบริษัท	:	0107536000897 (เดิมเลขที่ บมจ. 163)
ที่ตั้งสำนักงานใหญ่	:	เลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
ที่ตั้งสำนักงานสาขา	:	(1) เลขที่ 63/21 ถนนรัตนาธิเบศร์ ตำบลบางกระสอ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000 (2) เลขที่ 50 หมู่ที่ 1 ตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี 12140
สถานที่ติดต่อ	:	เลขที่ 349 ชั้น 28 อาคารเอสเจ อินฟินิท วัน บิสซิเนส คอมเพล็กซ์ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
ทุนจดทะเบียน	:	5,499,884,200 บาท แบ่งออกเป็นหุ้นสามัญจำนวน 1,096,101,954 หุ้น (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562)
ทุนชำระแล้ว	:	5,480,509,770 บาท แบ่งออกเป็นหุ้นสามัญจำนวน 1,096,101,954 หุ้น (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562)
มูลค่าที่ตราไว้ต่อหุ้น	:	5 บาท
โทรศัพท์	:	(66) 2596 5060
โทรสาร	:	(66) 2591 0705
เว็บไซต์บริษัท	:	www.thaicom.net

(2) ข้อมูลทั่วไปของนิติบุคคลที่บริษัทถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไป [1]

ข้อมูลบริษัท	ประเภทธุรกิจ	ทุนจดทะเบียน	จำนวนหุ้นที่ออกจำหน่าย	มูลค่าที่ตราไว้ต่อหุ้น	ทุนชำระแล้ว	สัดส่วนการถือหุ้น (ร้อยละ)
ธุรกิจดาวเทียมและบริการที่เกี่ยวเนื่อง						
บริษัท ไอพีสตาร์ จำกัด (ไอพีสตาร์) Trident Chambers, P.O. Box 146, Road Town, Tortola, British Virgin Islands	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4	2,000,000 ดอลลาร์สหรัฐ	200,000,000 หุ้น	0.01 ดอลลาร์สหรัฐ	2,000,000 ดอลลาร์สหรัฐ	100
บริษัท ไอพีสตาร์ นิวซีแลนด์ จำกัด (ไอพีเอ็นแซด) 24 Unity Drive North, Abany, Auckland 0757, New Zealand โทรศัพท์ (649) 414 5920 โทรสาร (649) 414 5922	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 ในประเทศนิวซีแลนด์	3,196,133 ดอลลาร์นิวซีแลนด์	3,196,133 หุ้น	1 ดอลลาร์นิวซีแลนด์	3,196,133 ดอลลาร์นิวซีแลนด์	100
บริษัท ไอพีสตาร์ ออสเตรเลีย พีทีวาย จำกัด (ไอพีเอ) 5 George Place, Artarmon, NSW 2064, Australia โทรศัพท์ (612) 8458 0500 โทรสาร (612) 8006 5592	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 ในประเทศออสเตรเลีย	6,950,000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย	6,950,000 หุ้น	1 ดอลลาร์ออสเตรเลีย	6,950,000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย	100
บริษัท โอไรอ้อน แซทเทลไลท์ ซิสเทม พีทีวาย จำกัด (โอเอสเอส) (ถือหุ้นโดยไอพีเอร้อยละ 100) Level 2, 231 Adelaide Terrace, Perth, WA 6000, Australia โทรศัพท์ (61) 8 9225 7800 โทรสาร (61) 8 9225 7811	ให้บริการด้านการสื่อสารข้อมูลผ่านดาวเทียมและโซลูชั่นเพื่อธุรกิจ	13,374,571 ดอลลาร์ออสเตรเลีย	1 หุ้น 5,960,354 หุ้น	7,414,217 ดอลลาร์ออสเตรเลีย 1 ดอลลาร์ออสเตรเลีย	13,374,571 ดอลลาร์ออสเตรเลีย	100
บริษัท ไอพีสตาร์ อินเตอร์เนชั่นแนล พีทีอี จำกัด (ไอพีไอเอ็น) 8 Marina Boulevard #05-02, Marina Bay Financial Centre, Singapore 018981 โทรศัพท์ (65) 6338 1888 โทรสาร (65) 6337 5100	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4	20,000 ดอลลาร์สิงคโปร์	20,000 หุ้น	1 ดอลลาร์สิงคโปร์	20,000 ดอลลาร์สิงคโปร์	100
บริษัท ไอพีสตาร์ โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด (ไอพีจีเอส) Intercontinental Trust Limited. Level 3,, Alexander House, 35, Cybercity, Ebene, Mauritius โทรศัพท์ (230) 213 9800 โทรสาร (230) 210 9168	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4	20,00 ดอลลาร์สหรัฐ	20,000 หุ้น	1 ดอลลาร์สหรัฐ	20,000 ดอลลาร์สหรัฐ	100
บริษัท ไอพีสตาร์ เจแปน จำกัด (ไอพีเจ) 1231-1 Hio, Oganomachi, Chichibu-gun,Saitama, Japan โทรศัพท์ +813-6279-0933 โทรสาร +813-6279-0934	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 ในประเทศญี่ปุ่น	100,000,000 เยน	10,000 หุ้น	10,000 เยน	100,000,000 เยน	100

ข้อมูลบริษัท	ประเภทธุรกิจ	ทุนจดทะเบียน	จำนวนหุ้นที่ออกจำหน่าย	มูลค่าที่ตราไว้ต่อหุ้น	ทุนชำระแล้ว	สัดส่วนการถือหุ้น (ร้อยละ)
บริษัท ไอพีสตาร์ (อินเดีย) ไพรเวท จำกัด (ไอพีไอ) 408-409, IV FLOOR, ABW TOWER,, M.G. ROAD, IFFCO CHOWK, GURGAON - 122002, Haryana, INDIA	ให้บริการคำปรึกษาด้านเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับระบบโครงข่ายของดาวเทียม	30,000,000 รูปี	30,000,000 หุ้น	1 รูปี	30,000,000 รูปี	100
บริษัท สตาร์ นิวเคลียส จำกัด (สตาร์) Trident Chambers, P.O. Box 146, Road Town, Tortolar, British Virgin Islands	ให้บริการด้านวิศวกรรมพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารและอิเล็กทรอนิกส์	50,000 ดอลลาร์สหรัฐ	10 หุ้น	1 ดอลลาร์สหรัฐ	10 ดอลลาร์สหรัฐ	100
บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด (ทีซีบี) เลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ (66) 2596 5060	ให้บริการด้านธุรกิจกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์	1,000,000 บาท	100,000 หุ้น	10 บาท	250,000 บาท	99.99
บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล แซทเทลไลท์ จำกัด (ไอเอสซี) Intercontinental Trust Limited, Level 3, Alexander House, 35 Cybercity, Ebene, Mauritius	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 7 และไทยคม 8	50,000 ดอลลาร์สหรัฐ	50,000 หุ้น	1 ดอลลาร์สหรัฐ	50,000 ดอลลาร์สหรัฐ	100
บริษัท ทีซี โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด (ทีซีจีเอส) 12th Floor, Standard Chartered Tower, 19, Cybercity, Ebene, Mauritius	ให้บริการด้านเทคโนโลยี	50,000 ดอลลาร์สหรัฐ	50,000 หุ้น	1 ดอลลาร์สหรัฐ	50,000 ดอลลาร์สหรัฐ	100
ธุรกิจอินเทอร์เน็ตและสื่อ						
บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด (ไทยเอไอ) เลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ (662) 950-5005 โทรสาร (662) 591-0708 เว็บไซต์ www.thaiai.co.th	จัดจำหน่ายอุปกรณ์รับสัญญาณโทรทัศน์ บริการให้คำปรึกษาและติดตั้งระบบสำหรับเครือข่ายบรอดแบนด์แบบครบวงจร (System Integration)	398,791,470 บาท	39,879,147 หุ้น	10 บาท	398,791,470 บาท	99.99
ธุรกิจโทรศัพท์ในต่างประเทศ						
บริษัท เซนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี ลิมิเต็ด (เซน) 8 Marina Boulevard #05-02, Marina Bay Financial Centre, Singapore 018981 โทรศัพท์ (65) 6338 1888 โทรสาร (65) 6337 5100	ประกอบธุรกิจหลักในการลงทุนด้านการสื่อสารโทรคมนาคมในระดับนานาชาติ	14,658,000 ดอลลาร์สิงคโปร์	14,658,000 หุ้น	1 ดอลลาร์สิงคโปร์	14,658,000 ดอลลาร์สิงคโปร์	51

ข้อมูลบริษัท	ประเภทธุรกิจ	ทุนจดทะเบียน	จำนวนหุ้นที่ออกจำหน่าย	มูลค่าที่ตราไว้ต่อหุ้น	ทุนชำระแล้ว	สัดส่วนการถือหุ้น (ร้อยละ)
บริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ มหาชน (แอลทีซี) **(ถือหุ้นโดยเชนร้อยละ 49)** Lanexang Avenue 0100, Vientiane, Lao People's Democratic Republic โทรศัพท์ (856) 2121 6465-6 โทรสาร (856) 2121 9690	ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์สาธารณะ โทรศัพท์ระหว่างประเทศ และอินเทอร์เน็ตใน สปป.ลาว	96,840,000 ดอลลาร์สหรัฐ	96,840,000 หุ้น	1 ดอลลาร์สหรัฐ	96,840,000 ดอลลาร์สหรัฐ	24.99
บริษัท ทีพลัส ดิจิทัล จำกัด[2] **(ถือหุ้นโดยแอลทีซีร้อยละ 100)** 23 Singha Road, Phonexay Village, Saysettha District, Vientiane Capital โทรศัพท์ (020) 7780 0700 โทรสาร (020) 7780 0701	ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ใน สปป.ลาว	500,000 ดอลลาร์สหรัฐ	500,000 หุ้น	1 ดอลลาร์สหรัฐ	500,000 ดอลลาร์สหรัฐ	100

หมายเหตุ

(1) ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562

(2) บริษัท วิมเปิลคอม จำกัดได้จดทะเบียนเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท ทีพลัส ดิจิทัล จำกัดเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2562

(3) **ข้อมูลของบุคคลอ้างอิง**

นายทะเบียนหลักทรัพย์ : บริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด
อาคารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
เลขที่ 93 ถนนรัชดาภิเษก แขวงดินแดง เขตดินแดง
กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์ : (66) 2009 9000
โทรสาร : (66) 2009 9991
www.set.or.th/tsd

นายทะเบียนหุ้นกู้และตัวแทนชำระเงิน : ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)
เลขที่ 1222 ถนนพระรามที่ 3 แขวงบางโพงพาง เขตยานนาวา
กรุงเทพมหานคร 10120
โทรศัพท์ : (66) 2296 2000
โทรสาร : (66) 2683 1304
ลูกค้าสัมพันธ์ : 1572
www.krungsri.com

ผู้สอบบัญชี : นายชวาลา เทียนประเสริฐกิจ
ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เลขทะเบียน 4301
บริษัท ดีล้อยท์ ทู้ช โธมัทสุ ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด
อาคาร เอไอเอ สาทร ทาวเวอร์ ชั้น 23-27
เลขที่ 11/1 ถนนสาทรใต้ แขวงยานนาวา เขตสาทร
กรุงเทพมหานคร 10120
โทรศัพท์ : (66) 2034 0000
โทรสาร : (66) 2034 0100
www.deloitte.com

6.2 ข้อมูลสำคัญอื่น

- ไม่มี –

6.3 ข้อมูลสำหรับนักลงทุน

นักลงทุนสามารถหาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ได้ที่ :

หน่วยงานนักลงทุนสัมพันธ์

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

63/21 ถนนรัตนาธิเบศร์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์ : (66) 2596 5068

โทรสาร : (66) 2591 0705

อีเมล : ir@thaicom.net

เว็บไซต์ : www.thaicom.net

Social Network : Facebook : Thaicom PLC.

ไทยคมลงทะเบียนการซื้อขายหุ้นที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	THCOM
Reuters	THCOM.BK
Bloomberg	THCOM TB

ข้อจำกัดในการโอนหุ้นต่างด้าว : 40%

สิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี : 31 ธันวาคม

ผู้ตรวจสอบบัญชีอิสระ : บริษัท ดีลอยท์ ทู้ช โธมัทสุ ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด

ผู้ลงทุนสามารถศึกษาข้อมูลของบริษัทเพิ่มเติมได้จากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัทที่แสดงไว้ใน www.sec.or.th หรือเว็บไซต์ของบริษัท

ส่วนที่ 2
การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ

7. ข้อมูลหลักทรัพย์และผู้ถือหุ้น

7.1 จำนวนทุนจดทะเบียนและทุนชำระแล้ว

(1) หุ้นสามัญ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 บริษัทมีทุนจดทะเบียนและทุนชำระแล้ว ดังนี้

ทุนจดทะเบียน :	5,499,884,200 บาท แบ่งเป็นหุ้นสามัญจำนวน 1,096,101,954 หุ้น มูลค่าที่ตราไว้หุ้นละ 5 บาท
ทุนที่ออกและชำระแล้ว :	5,480,509,770 บาท แบ่งเป็นหุ้นสามัญจำนวน 1,096,101,954 หุ้น มูลค่าที่ตราไว้หุ้นละ 5 บาท

(2) หุ้นประเภทอื่นที่ไม่ใช่หุ้นสามัญ

-ไม่มี-

7.2 ผู้ถือหุ้น

(1) รายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่

(ก) รายชื่อผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 10 อันดับแรกของ บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ณ วันปิดสมุดทะเบียน (Closing Date) ล่าสุดเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2562 มีดังนี้

	รายชื่อผู้ถือหุ้น	จำนวนหุ้นที่ถือ	สัดส่วนการถือหุ้น (ร้อยละ)
1.	บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)	450,870,934	41.13
2.	STATE STREET EUROPE LIMITED	71,021,966	6.48
3.	บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด	36,159,162	3.29
4.	SOUTH EAST ASIA UK (TYPE C) NOMINEES LIMITED	20,808,277	1.89
5.	นายณฤทธิ์ เจียอาภา	18,150,000	1.65
6.	นายวชิระ ทยานาราพร	16,800,000	1.53
7.	CITIBANK NOMINEES SINGAPORE PTE LTD-LEMBAGA TABUNG HAJI-ASIA PACIFIC	15,520,000	1.41
8.	นายชวลิต วิสราญกุล	11,319,000	1.03
9.	CREDIT SUISSE AG, SINGAPORE BRANCH	8,281,500	0.75
10.	NORTRUST NOMINEE LTD-CL AC	6,158,900	0.56
	รวม	**655,089,739**	**59.77**

ที่มา: บริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด

(ข) กลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่โดยพฤติการณ์มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายการจัดการหรือการดำเนินงานของบริษัท

- บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (อินทัช) ประกอบธุรกิจด้านการลงทุนในธุรกิจโทรคมนาคม สื่อ และเทคโนโลยี โดยการถือหุ้นและเข้าไปบริหารงาน (Holding Company) ปัจจุบันการลงทุนของอินทัชสามารถจำแนกออกเป็น 3 สายธุรกิจหลัก คือ ธุรกิจสื่อสารโทรคมนาคมไร้สาย ธุรกิจดาวเทียมและธุรกิจต่างประเทศ และธุรกิจอื่นๆ โดยอินทัชถือหุ้นสามัญในบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) จำนวน 450,870,934 หรือคิดเป็นร้อยละ 41.13 ของทุนชำระแล้ว (ข้อมูล ณ วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2562) ทั้งนี้ รายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่ของอินทัช ณ วันที่ 20 สิงหาคม 2562 ได้แก่

	รายชื่อผู้ถือหุ้น	จำนวนหุ้นที่ถือ	สัดส่วนการถือหุ้น (ร้อยละ)
1.	SINGTEL GLOBAL INVESTMENT PTE LTD [1]	673,348,264	21.00
2.	บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด [2]	532,380,897	16.60
3.	THE HONGKONG AND SHANGHAI BANGKING CORPORATION LIMITED	320,283,660	9.99
4.	SOUTH EAST ASIA UK (TYPE C) NOMINEES LIMITED	128,425,755	4.01
5.	สำนักงานประกันสังคม	43,537,600	1.36
6.	กองทุนเปิด กรุงศรีหุ้นระยะยาวปันผล	38,737,100	1.21
7.	UBS AG LONDON BRANCH	28,245,994	0.88
8.	นายเพิ่มศักดิ์ เก่งมานะ	27,829,500	0.87
9.	STATE STREET EUROPE LIMITED	24,515,815	0.76
10.	กองทุนเปิด กรุงศรีหุ้นปันผล	20,869,600	0.65

หมายเหตุ

[1] Singtel Global Investment Pte Ltd. เป็นบริษัทย่อยทางอ้อมของ Singapore Telecommunications Ltd. ถือหุ้นโดย Temasek Holdings (Private) Ltd. ร้อยละ 49.81 (ที่มา : Singapore Telecommunications Ltd. / Annual Report 2019)

[2] สามารถทราบข้อมูลนักลงทุนในบริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด ได้ในเว็บไซต์ www.set.or.th ทั้งนี้ ผู้ถือหุ้นในบริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด ณ 20 สิงหาคม 2562 มีดังนี้

	รายชื่อผู้ถือหุ้น	จำนวนหน่วย NVDR	สัดส่วนการการถือหน่วย (%)
1.	SOUTH EAST ASIA UK (TYPE C) NOMINEES LIMITED	66,622,317	2.08
2.	STATE STREET EUROPE LIMITED	49,442,891	1.54
3.	STATE STREET BANK AND TRUST COMPANY	49,112,000	1.53
4.	N.C.B. TRUST LIMITED-NORGES BANK 1	28,789,872	0.90
5.	GIC PRIVATE LIMITED	28,471,700	0.89
6.	N.C.B. TRUST LIMITED-NORGES BANK 5	24,081,100	0.75
7.	SOUTH EAST ASIA UK (TYPE A) NOMINEES LIMITED	20,081,488	0.63
8.	ผู้ถือหุ้นรายอื่น	265,779,529	8.28
	รวม	**532,380,897**	**16.60**

ข้อจำกัดการถือหุ้นของบุคคลต่างด้าว

บริษัทมีข้อจำกัดการถือหุ้นของบุคคลต่างด้าวซึ่งตามข้อบังคับของบริษัท ข้อที่ 11 ได้ระบุไว้ ดังนี้

"หุ้นของบริษัทสามารถโอนได้โดยไม่มีข้อจำกัด เว้นแต่หุ้นของบริษัทที่ถือโดยบุคคลที่มิได้มีสัญชาติไทย ขณะใดขณะหนึ่ง ต้องมีจำนวนรวมกันไม่เกินร้อยละ 40 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

คนต่างด้าวอาจได้มาซึ่งหุ้นใหม่เกินกว่าอัตราที่กำหนดในวรรคแรกของข้อบังคับนี้โดยการจองซื้อหุ้นใหม่ ซึ่งบริษัทออกและเสนอขายทั้งจำนวนแก่นักลงทุนโดยเฉพาะเจาะจง และ/หรือ นักลงทุนประเภทสถาบันภายใต้กฎเกณฑ์เกี่ยวการเสนอขายหุ้นแก่บุคคลในวงจำกัด (Private Placement) ของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ตามที่จะได้แก้ไขเป็นครั้งคราว) (รวมตลอดถึงหุ้นปันผล หรือหุ้นใหม่ที่ได้ออกให้แก่ผู้ถือหุ้นดังกล่าวตามวรรคสองนี้) แต่ทั้งนี้เมื่อรวมจำนวนหุ้นที่ถือโดยคนต่างด้าวในกรณีเช่นว่านี้กับหุ้นที่ถืออยู่โดยคนต่างด้าว ตามวรรคแรก และวรรคสองของข้อบังคับนี้แล้ว จำนวนหุ้นดังกล่าวต้องน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นที่ออกจำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัท ข้อจำกัดนี้ให้ใช้กับการโอนทุกทอดที่จะเกิดขึ้นต่อๆ ไปด้วย"

(2) ข้อตกลงระหว่างผู้ถือหุ้นใหญ่

- ไม่มี –

7.3 การออกหลักทรัพย์อื่น

(1) ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญให้แก่กรรมการและพนักงานของบริษัทและบริษัทย่อย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 บริษัทมีใบสำคัญแสดงสิทธิที่ยังไม่หมดอายุจำนวน 3 โครงการ คือ ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญให้แก่กรรมการและพนักงานของบริษัทและบริษัทย่อย ภายใต้โครงการออกและเสนอขายใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญของบริษัทให้แก่พนักงานของบริษัทและ บริษัทย่อย ("โครงการใบสำคัญแสดงสิทธิ") ดังนี้

(ก) ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้น ประจำปี 2559 ซึ่งได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2559 ได้พิจารณาและมีมติอนุมัติการออกและเสนอขายใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญให้แก่กรรมการและพนักงานของบริษัทและบริษัทย่อย ("โครงการใบสำคัญแสดงสิทธิ") จำนวนไม่เกิน 1,074,300 หน่วย โดยมีสาระสำคัญโดยสังเขป ดังนี้

ประเภทของหลักทรัพย์ที่เสนอขาย	:	ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญของ บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
ชนิดของหลักทรัพย์ที่เสนอขาย	:	ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญของบริษัทชนิดระบุชื่อผู้ถือ และโอนเปลี่ยนมือไม่ได้ (เว้นแต่กำหนดไว้ในข้อกำหนดสิทธิ)
จำนวนที่เสนอขาย	:	ไม่เกิน 1,074,300 หน่วย
จำนวนหุ้นที่ออกเพื่อรองรับ	:	ไม่เกิน 1,074,300 หุ้น (มูลค่าที่ตราไว้หุ้นละ 5 บาท)
ราคาเสนอขายต่อหน่วย	:	0 บาท ต่อหน่วย
อายุใบสำคัญแสดงสิทธิ	:	ไม่เกิน 5 ปี นับจากวันที่ออกและเสนอขาย

วันที่ออกใบสำคัญแสดงสิทธิ	:	6 มิถุนายน 2559
วันที่ครบกำหนด	:	1 มิถุนายน 2564
อัตราการใช้สิทธิ	:	1 ใบสำคัญแสดงสิทธิต่อ 1 หุ้นสามัญ เว้นแต่ กรณีมีการปรับอัตราการใช้สิทธิตามที่กำหนดในข้อกำหนดสิทธิและเงื่อนไขของใบสำคัญแสดงสิทธิ
ราคาการใช้สิทธิ	:	25.918 บาท ต่อหุ้น
ระยะเวลาใช้สิทธิ	:	ผู้ถือใบสำคัญแสดงสิทธิสามารถใช้สิทธิในการซื้อหุ้นสามัญที่ออกใหม่ของบริษัทได้ในวันกำหนดการใช้สิทธิ ดังนี้ (1) ครั้งที่ 1 คือ วันที่ 3 มิถุนายน 2562 (2) ครั้งที่ 2 คือ วันที่ 1 มิถุนายน 2563 (3) ครั้งที่ 3 (ครั้งสุดท้าย) คือ วันใดวันหนึ่งในระหว่างวันที่ 25-31 พฤษภาคม 2564

(ข) ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้น ประจำปี 2558 ซึ่งได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2558 ได้พิจารณาและมีมติอนุมัติการออกและเสนอขายใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญให้แก่กรรมการและพนักงานของบริษัทและบริษัทย่อย (“โครงการใบสำคัญแสดงสิทธิ”) จำนวนไม่เกิน 1,085,300 หน่วย โดยมีสาระสำคัญโดยสังเขปดังนี้

ประเภทของหลักทรัพย์ที่เสนอขาย	:	ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญของ บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
ชนิดของหลักทรัพย์ที่เสนอขาย	:	ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญของบริษัทชนิดระบุชื่อผู้ถือ และโอนเปลี่ยนมือไม่ได้ (เว้นแต่กำหนดไว้ในข้อกำหนดสิทธิ)
จำนวนที่เสนอขาย	:	ไม่เกิน 1,085,300 หน่วย
จำนวนหุ้นที่ออกเพื่อรองรับ	:	ไม่เกิน 1,085,300 หุ้น (มูลค่าที่ตราไว้หุ้นละ 5 บาท)
ราคาเสนอขายต่อหน่วย	:	0 บาท ต่อหน่วย
อายุใบสำคัญแสดงสิทธิ	:	ไม่เกิน 5 ปี นับจากวันที่ออกและเสนอขาย
วันที่ออกใบสำคัญแสดงสิทธิ	:	5 มิถุนายน 2558
วันที่ครบกำหนด	:	1 มิถุนายน 2563
อัตราการใช้สิทธิ	:	1 ใบสำคัญแสดงสิทธิต่อ 1 หุ้นสามัญ เว้นแต่ กรณีมีการปรับอัตราการใช้สิทธิตามที่กำหนดในข้อกำหนดสิทธิและเงื่อนไขของใบสำคัญแสดงสิทธิ
ราคาการใช้สิทธิ	:	37.626 บาท ต่อหุ้น
ระยะเวลาใช้สิทธิ	:	ผู้ถือใบสำคัญแสดงสิทธิสามารถใช้สิทธิในการซื้อหุ้นสามัญที่ออกใหม่ของบริษัทได้ในวันกำหนดการใช้สิทธิ ดังนี้ (1) ครั้งที่ 1 คือ วันที่ 1 มิถุนายน 2561

	(2) ครั้งที่ 2 คือ วันที่ 31 พฤษภาคม 2562 (3) ครั้งที่ 3 (ครั้งสุดท้าย) คือ วันใดวันหนึ่งในระหว่างวันที่ 25-31 พฤษภาคม 2563

(ค) ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้น ประจำปี 2557 ซึ่งได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2557 ได้พิจารณาและมีมติอนุมัติการออกและเสนอขายใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญให้แก่กรรมการและพนักงานของบริษัทและบริษัทย่อย (“โครงการใบสำคัญแสดงสิทธิ”) จำนวนไม่เกิน 1,197,700 หน่วย โดยมีสาระสำคัญโดยสังเขปดังนี้

ประเภทของหลักทรัพย์ที่เสนอขาย	:	ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญของ บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
ชนิดของหลักทรัพย์ที่เสนอขาย	:	ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญของบริษัทชนิดระบุชื่อผู้ถือ และโอนเปลี่ยนมือไม่ได้ (เว้นแต่กำหนดไว้ในข้อกำหนดสิทธิ)
จำนวนที่เสนอขาย	:	ไม่เกิน 1,197,700 หน่วย
จำนวนหุ้นที่ออกเพื่อรองรับ	:	ไม่เกิน 1,197,700 หุ้น (มูลค่าที่ตราไว้หุ้นละ 5 บาท)
ราคาเสนอขายต่อหน่วย	:	0 บาท ต่อหน่วย
อายุใบสำคัญแสดงสิทธิ	:	ไม่เกิน 5 ปี นับจากวันที่ออกและเสนอขาย
วันที่ออกใบสำคัญแสดงสิทธิ	:	5 มิถุนายน 2557
วันที่ครบกำหนด	:	1 มิถุนายน 2562
อัตราการใช้สิทธิ	:	1 ใบสำคัญแสดงสิทธิต่อ 1 หุ้นสามัญ เว้นแต่ กรณีมีการปรับอัตราการใช้สิทธิตามที่กำหนดในข้อกำหนดสิทธิและเงื่อนไขของใบสำคัญแสดงสิทธิ
ราคาการใช้สิทธิ	:	38.265 บาท ต่อหุ้น
ระยะเวลาใช้สิทธิ	:	ผู้ถือใบสำคัญแสดงสิทธิสามารถใช้สิทธิในการซื้อหุ้นสามัญที่ออกใหม่ของบริษัทได้ในวันกำหนดการใช้สิทธิ ดังนี้ (1) ครั้งที่ 1 คือ วันที่ 1 มิถุนายน 2560 (2) ครั้งที่ 2 คือ วันที่ 1 มิถุนายน 2561 (3) ครั้งที่ 3 (ครั้งสุดท้าย) คือ วันใดวันหนึ่งในระหว่างวันที่ 25-31 พฤษภาคม 2562

(2) หุ้นกู้

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 บริษัทมีหุ้นกู้ที่ยังไม่ครบกำหนดไถ่ถอน รวม 4 ชุด คือ THCOM190A, THCOM190B, THCOM210A และ THCOM210B ซึ่งเป็นจำนวนรวมกันไม่เกิน 4.55 ล้านหน่วย คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้นไม่เกิน 4,550 ล้านบาท หุ้นกู้ดังกล่าวได้จดทะเบียนและซื้อขายได้ในสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (Thai Bond Market Association) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

หุ้นกู้ของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)				
	ครั้งที่ 1/2557 ชุดที่ 1 THCOM190A	**ครั้งที่ 1/2557 ชุดที่ 2** THCOM210A	**ครั้งที่ 1/2557 ชุดที่ 3** THCOM190B	**ครั้งที่ 1/2557 ชุดที่ 4** THCOM210B
ประเภทหุ้นกู้	หุ้นกู้ชนิดระบุชื่อผู้ถือ ประเภทไม่ด้อยสิทธิ ไม่มีประกัน และมีผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้			
วิธีการเสนอขาย	เสนอขายแก่นักลงทุนทั่วไป		เสนอขายแก่ผู้ลงทุนสถาบันและผู้ลงทุนรายใหญ่	
อายุของหุ้นกู้	5 ปีนับจากวันออกหุ้นกู้	7 ปีนับจากวันออกหุ้นกู้	5 ปีนับจากวันออกหุ้นกู้	7 ปีนับจากวันออกหุ้นกู้
มูลค่ารวมของหุ้นกู้ที่เสนอขาย	600,000,000 บาท	600,000,000 บาท	1,775,000,000 บาท	1,775,000,000 บาท
จำนวนหุ้นกู้ที่เสนอขาย	600,000 หน่วย	600,000 หน่วย	1,775,000 หน่วย	1,775,000 หน่วย
มูลค่าที่ตราไว้ต่อหน่วย	1,000 บาท			
ราคาที่เสนอขายต่อหน่วย	1,000 บาท			
วันที่ออกหุ้นกู้	2 ตุลาคม 2557			
วันครบกำหนดไถ่ถอน	2 ตุลาคม พ.ศ. 2562	2 ตุลาคม พ.ศ. 2564	2 ตุลาคม พ.ศ. 2562	2 ตุลาคม พ.ศ. 2564
อัตราดอกเบี้ย	ร้อยละ 4.28 ต่อปี ตลอดอายุหุ้นกู้	ร้อยละ 4.68 ต่อปี ตลอดอายุหุ้นกู้	ร้อยละ 4.28 ต่อปี ตลอดอายุหุ้นกู้	ร้อยละ 4.68 ต่อปี ตลอดอายุหุ้นกู้
กำหนดเวลาชำระดอกเบี้ย	ชำระดอกเบี้ยทุกๆ 6 เดือน ในวันที่ 2 เมษายน และวันที่ 2 ตุลาคม ของทุกปี			
นายทะเบียนหุ้นกู้และตัวแทนชำระเงิน	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)			
การจัดอันดับความน่าเชื่อถือ	A- (Negative)			

7.4 นโยบายการจ่ายเงินปันผล

ก. นโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัท

คณะกรรมการบริษัทอาจพิจารณาการจ่ายเงินปันผลประจำปีของบริษัทโดยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น เว้นแต่เป็นการจ่ายเงินปันผลระหว่างกาลซึ่งคณะกรรมการบริษัทมีอำนาจอนุมัติให้จ่ายเงินปันผลได้เป็นครั้งคราว เมื่อเห็นว่าบริษัทมีผลกำไรสมควรที่จะทำเช่นนั้น แล้วให้รายงานให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นทราบในการประชุมครั้งต่อไป

ปัจจุบัน บริษัทมีนโยบายที่จะจ่ายเงินปันผลโดยพิจารณาจากงบการเงินเฉพาะบริษัทไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของกำไรสุทธิหลังหักเงินสำรองตามกฎหมาย (ถ้ามี) และจะต้องไม่เกินกำไรสะสมที่ปรากฏอยู่ในงบการเงินเฉพาะบริษัท ทั้งนี้การจ่ายเงินปันผลดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อแผนการลงทุน และการดำเนินงานปกติของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญและขึ้นอยู่กับกระแสเงินสด รวมถึงความจำเป็นและความเหมาะสมอื่นๆ ในอนาคตของบริษัทและบริษัทย่อย และเป็นไปตามเงื่อนไขที่บริษัทมีต่อสถาบันการเงิน

ข. นโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทย่อย/บริษัทร่วม

บริษัทย่อย/บริษัทร่วม ของบริษัทส่วนใหญ่มีนโยบายการจ่ายเงินปันผลสอดคล้องกับบริษัท โดยคณะกรรมการของบริษัทย่อย/บริษัทร่วมจะพิจารณาและเสนอให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นเห็นชอบโดยขึ้นอยู่กับแผนการลงทุน ความจำเป็น และความเหมาะสมอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการของบริษัทย่อย/บริษัทร่วมเห็นสมควร

สรุปการจ่ายเงินปันผลของบริษัท 3 ปี ย้อนหลัง

รายละเอียดการจ่ายเงินปันผล	2562	2561 [1]	2560
อัตรากำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อหุ้น (ESP) (บาท)	(2.05)	0.21	(2.42)
เงินปันผลจ่ายต่อหุ้น (บาทต่อหุ้น)	0.20	1.36	-
สัดส่วนการจ่ายเงินปันผลต่อกำไรสุทธิ (ร้อยละ)	-	649	-

หมายเหตุ

[1] ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี 2561 เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2561 มีมติอนุมัติการงดจัดสรรกำไรและงดจ่ายเงินปันผลประจำปี 2560 เนื่องจากบริษัทมีผลขาดทุน และมีมติอนุมัติการจ่ายเงินปันผลระหว่างกาลสำหรับงวดตั้งแต่วันที่ 1 - 31 มกราคม 2561 ในอัตราหุ้นละ 1.36 บาท โดยเป็นการจัดสรรจากผลกำไรจากการขายหุ้นสามัญของบริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน)

8. โครงสร้างการจัดการ

โครงสร้างการบริหารจัดการ*
บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

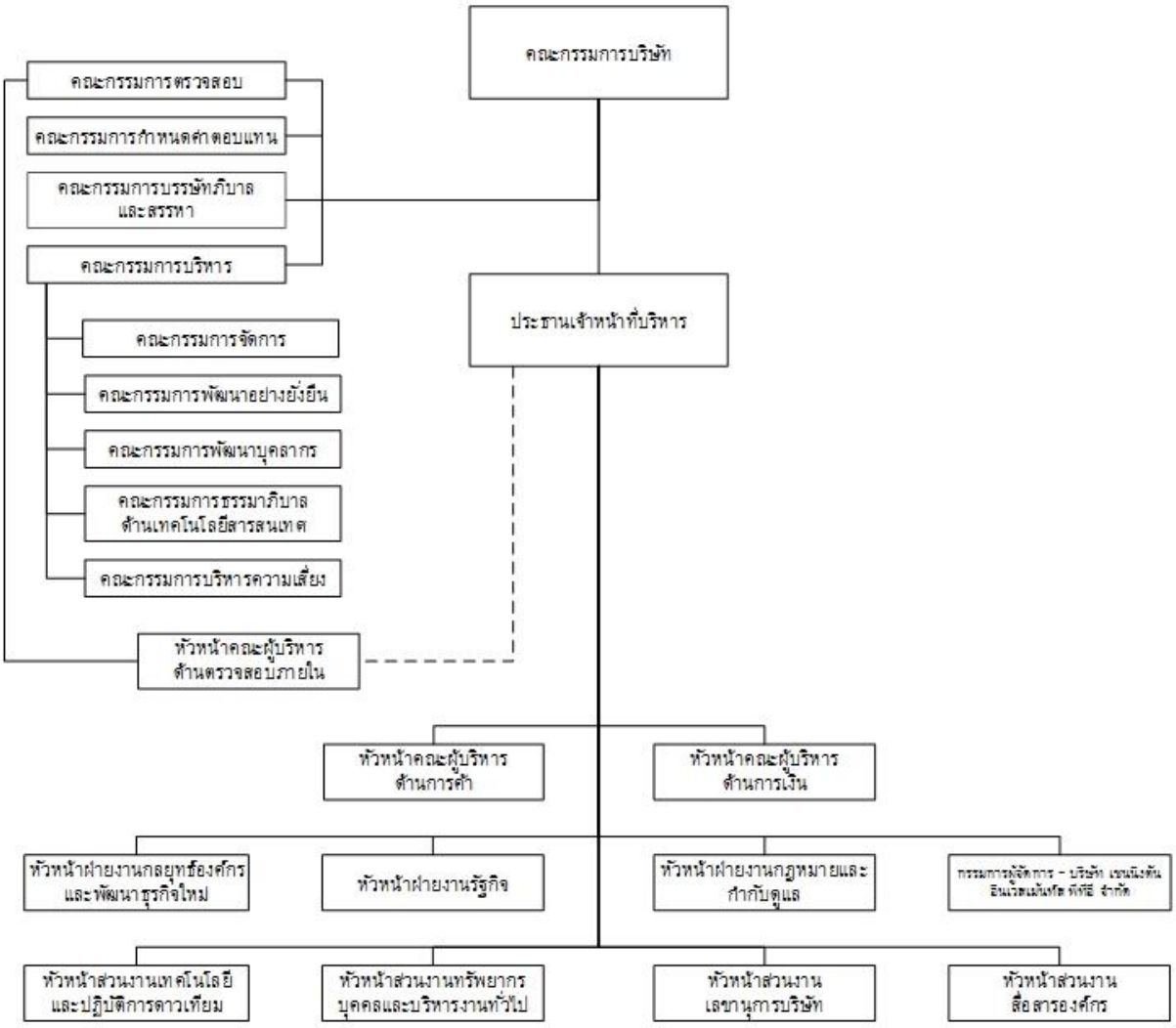

* โครงสร้างการบริหารจัดการ ณ วันที่ 16 พฤษภาคม 2562

8.1 คณะกรรมการบริษัท (Board of Directors)

ตามข้อบังคับของบริษัทกำหนดให้คณะกรรมการของบริษัทประกอบด้วยกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน และกรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดนั้น ต้องมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร และจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ กรรมการของบริษัทต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ และข้อบังคับของบริษัท ตลอดจนมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 คณะกรรมการบริษัทมีกรรมการจำนวน 9 ท่าน ดังนี้

รายชื่อกรรมการ	ตำแหน่ง	วันที่ได้รับแต่งตั้ง [1]
1. นายประเสริฐ บุญสัมพันธ์	ประธานกรรมการบริษัท และกรรมการอิสระ	1 ตุลาคม 2558
2. นางภัทรียา เบญจพลชัย	กรรมการอิสระ ประธานกรรมการตรวจสอบ และ กรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา	30 มีนาคม 2559
3. นางชรินทร วงศ์ภูธร	กรรมการอิสระ กรรมการตรวจสอบ และ ประธานคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน	8 ธันวาคม 2542
4. ศาสตราจารย์สำเริง เมฆเกรียงไกร	กรรมการอิสระ กรรมการตรวจสอบ กรรมการกำหนดค่าตอบแทน และ ประธานคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา	10 สิงหาคม 2550
5. นายสมประสงค์ บุญยะชัย	กรรมการ	11 สิงหาคม 2549
6. นายเกว็ก บัค ไช	กรรมการ กรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา และ กรรมการบริหาร	27 มีนาคม 2558
7. นายเอนก พนาอภิชน	กรรมการ ประธานกรรมการบริหาร และ กรรมการกำหนดค่าตอบแทน	1 กรกฎาคม 2560
8. นายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์	กรรมการ และกรรมการบริหาร	1 พฤษภาคม 2561
9. นายภูเวียง ประคำมินทร์[2]	กรรมการ	2 เมษายน 2562

หมายเหตุ

[1] วันที่ได้รับแต่งตั้ง หมายถึง วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการของบริษัทครั้งแรก

[2] นายภูเวียง ประคำมินทร์ ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการ ผู้แทนจากกระทรวงกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แทนนางอาทิตยา สุธาธรรม ที่ลาออกจากตำแหน่ง โดยมติที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท ครั้งที่ 4/2562 ประชุมเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2562 มีผลตั้งแต่วันที่ 2 เมษายน 2562 เป็นต้นไป

กรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัท

กรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัท คือ นายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์ และ นายเอนก พนาอภิชน ลงลายมือชื่อร่วมกันและประทับตราสำคัญของบริษัท

การประชุมคณะกรรมการบริษัท

ระหว่างปี 2562 มีการประชุมคณะกรรมการบริษัทตามวาระปกติและวาระพิเศษทั้งสิ้น 9 ครั้ง โดยการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการบริษัทของกรรมการบริษัทแต่ละท่าน สรุปได้ดังนี้

รายชื่อกรรมการ	การเข้าร่วมประชุม / การประชุมทั้งหมด (ครั้ง)		หมายเหตุ
	การประชุมสามัญผู้ถือหุ้น	การประชุมคณะกรรมการบริษัท	
1. นายประเสริฐ บุญสัมพันธ์	เข้า	9/9	
2. นางชรินทร วงศ์ภูธร	เข้า	9/9	
3. ศาสตราจารย์สำเริง เมฆเกรียงไกร	เข้า	9/9	
4. นางภัทรียา เบญจพลชัย	เข้า	9/9	
5. นายสมประสงค์ บุญยะชัย	เข้า	8/9	
6. นายเกวิก บัค ไช	เข้า	9/9	
7. นายอเนก พนาอภิชน	เข้า	9/9	
8. นายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์	เข้า	9/9	
9. นายภูเวียง ประคำมินทร์[1]	-	3/5[1]	ดำรงตำแหน่งไม่เต็มปี

หมายเหตุ

[1] นายภูเวียง ประคำมินทร์ ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการ ผู้แทนจากกระทรวงกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แทนนางอาทิตยา สุธาธรรม ที่ลาออกจากตำแหน่งเนื่องจากเกษียณอายุราชการ โดยมติที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท ครั้งที่ 4/2562 ประชุมเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2562 มีผลตั้งแต่วันที่ 2 เมษายน 2562 เป็นต้นไป

ทั้งนี้ สำหรับการประชุมกันเองระหว่างกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร ประจำปี 2562 ได้กำหนดวันประชุมไว้เป็นวันที่ 29 มกราคม 2563 เพื่อให้สอดคล้องกับวาระการประชุม คือ การประเมินผลการปฏิบัติงานของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ประจำปี 2562 และแนวทางการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ของบริษัทเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น

8.2 ผู้บริหาร (Management)

ตามโครงสร้างการบริหารจัดการของบริษัท ณ วันที่ 16 พฤษภาคม 2562 บริษัทมีผู้บริหารตามคำนิยามของประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ จำนวน 8 ท่าน ดังนี้

รายชื่อผู้บริหาร	ตำแหน่ง
1. นายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์	ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร
2. นายอนุวัฒน์ สงวนทรัพยากร	หัวหน้าคณะผู้บริหาร ด้านการเงิน
3. นายปฐมภพ สุวรรณศิริ	หัวหน้าคณะผู้บริหาร ด้านการค้า
4. นายวิชัย กิตติวิทยากุล	หัวหน้าคณะผู้บริหาร ด้านตรวจสอบภายใน

5. ดร.สกล กิตติวัชราพงษ์	หัวหน้าฝ่ายงานการตลาดและพัฒนาธุรกิจ
6. นายเอกชัย ภัคดุรงค์	หัวหน้าฝ่ายงานรัฐกิจ
7. นางพรรณี นิวาศนันทน์	หัวหน้าฝ่ายงานการเงิน
8. นายสลิล จารุจินดา[1]	หัวหน้าฝ่ายงานกฎหมายและกำกับดูแล

หมายเหตุ

(1) จากการแต่งตั้ง นายสลิล จารุจินดา ให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายงานกฎหมายและกำกับดูแล เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2562 ทำให้นายสลิล จารุจินดา เป็นผู้บริหารตามคำนิยามของประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

8.3 เลขานุการบริษัท

ปัจจุบันนางสาวยุพาพรรณ ปานเคลือบทอง ดำรงตำแหน่งเลขานุการบริษัท โดยได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการบริษัท เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2555 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งนางสาวยุพาพรรณ ปานเคลือบทอง ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของเลขานุการบริษัทจากสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ และข้อพึงปฏิบัติที่ดีของการกำกับดูแลกิจการที่ดี นอกจากนั้น ยังเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในงานเลขานุการ รวมถึงคุณสมบัติอื่นที่ช่วยให้งานเลขานุการบริษัทเป็นไปอย่างมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น (รายละเอียดเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา การฝึกอบรม และประสบการณ์การทำงานของเลขานุการบริษัท ปรากฏตามเอกสารแนบ 1)

ทั้งนี้ เลขานุการบริษัทจะรายงานตรงต่อทั้งคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการชุดต่างๆ และประธานเจ้าหน้าที่บริหาร เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการบริษัท และการประชุมผู้ถือหุ้น รวมทั้งสนับสนุนให้การกำกับดูแลกิจการเป็นไปตามมาตรฐานบรรษัทภิบาล และการประชุมผู้ถือหุ้น โดยเลขานุการบริษัทมีหน้าที่และความรับผิดชอบหลัก ดังนี้

หน้าที่ความรับผิดชอบของเลขานุการบริษัท

(1) แจ้งมติและนโยบายของคณะกรรมการและผู้ถือหุ้นให้ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องรับทราบ พร้อมทั้ง ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะเบื้องต้นแก่คณะกรรมการตามระเบียบปฏิบัติของบริษัท และข้อพึงปฏิบัติด้านการกำกับดูแลกิจการ

(2) จัดทำและจัดเก็บเอกสาร ดังนี้ ทะเบียนกรรมการ หนังสือนัดประชุมคณะกรรมการ หนังสือนัดประชุมผู้ถือหุ้น รายงานประชุมคณะกรรมการ รายงานการประชุมผู้ถือหุ้น และรายงานประจำปีของบริษัท

(3) ดำเนินการให้กรรมการและผู้บริหารจัดทำรายงานการมีส่วนได้เสียของตนเองและผู้ที่เกี่ยวข้องตามข้อกำหนดของกฎหมาย พร้อมทั้ง เก็บรักษารายงานดังกล่าว และส่งสำเนาให้ประธานกรรมการ และประธานคณะกรรมการตรวจสอบ ตามที่กฎหมายกำหนด

(4) จัดการประชุมผู้ถือหุ้น การประชุมคณะกรรมการบริษัท และคณะกรรมการชุดย่อยต่างๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับของบริษัท กฎบัตรของคณะกรรมการแต่ละชุด รวมถึงข้อพึงปฏิบัติ รวมทั้ง บันทึกรายงานการประชุมและติดตามให้มีการปฏิบัติตามมติที่ประชุม

(5) ดูแลให้มีการเปิดเผยข้อมูล และรายงานสารสนเทศในส่วนที่รับผิดชอบต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(6) ติดต่อและสื่อสารกับผู้ถือหุ้นทั่วไป ให้ได้รับทราบสิทธิต่างๆ ของผู้ถือหุ้น

(7) ดูแลกิจการของคณะกรรมการบริษัท และเป็นผู้ประสานงานระหว่างคณะกรรมการและผู้บริหาร พร้อมทั้ง ให้ข่าวสารและข้อมูลแก่กรรมการในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของบริษัท รวมถึงรายงานการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญแก่กรรมการทราบ

(8) จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัท และคณะกรรมการชุดย่อยทุกชุด รวมถึงการประเมินตนเองเป็นรายบุคคล และรายงานผลการประเมินดังกล่าวต่อคณะกรรมการบริษัท

(9) ดำเนินการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดทรัพย์ รวมถึงกฎหมายและข้อบังคับอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

8.4 ค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร

คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนของบริษัทพิจารณาหลักเกณฑ์ในการกำหนดนโยบายค่าตอบแทน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ค่าตอบแทนของคณะกรรมการ พิจารณาจากหน้าที่ ความรับผิดชอบ และผลการปฏิบัติงานของกรรมการ โดยประธานกรรมการ และประธานคณะกรรมการตรวจสอบ ได้รับค่าตอบแทนเพิ่มตามหน้าที่ และความรับผิดชอบ รวมทั้งพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนกรรมการของบริษัทจดทะเบียนในประเภท ขนาด ที่ใกล้เคียงกัน โดยจำนวนของค่าตอบแทนต้องสามารถจูงใจ และรักษากรรมการที่มีคุณภาพให้อยู่กับบริษัทได้
2. บริษัทได้กำหนดนโยบายค่าตอบแทนสำหรับประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และผู้บริหารระดับสูง ประกอบด้วย เงินเดือน โบนัส และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และผลตอบแทนอื่นๆ ซึ่งค่าตอบแทนดังกล่าวจะสอดคล้องกับผลการดำเนินงานของบริษัททั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ตลอดจนแนวปฏิบัติและมาตรฐานของกลุ่มธุรกิจชั้นนำ
3. ค่าตอบแทนระยะยาวที่ไม่ใช่ตัวเงิน บริษัทมีโครงการจัดสรรใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญต่อกรรมการและผู้บริหารของบริษัท ซึ่งนโยบายค่าตอบแทนแบบระยะยาวแบ่งเป็น 4 โครงการ แต่ละโครงการมีอายุ 5 ปี โดยบริษัทได้เริ่มใช้นโยบายนี้ตั้งแต่ปี 2556 ทั้งนี้ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้กรรมการและผู้บริหารอยู่ปฏิบัติงานกับบริษัทในระยะยาว

8.4.1 ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงิน

(ก) ค่าตอบแทนกรรมการ

กรรมการของบริษัทมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งค่าตอบแทน ได้แก่ เงินเดือน เบี้ยประชุม เบี้ยเลี้ยงเดินทางต่างประเทศกรณีไปปฏิบัติหน้าที่ โบนัส และค่าประกันสุขภาพ โดยการจ่ายค่าตอบแทนทั้งหมดต้องได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัท

สำหรับค่าตอบแทนกรรมการในปี 2562 นั้น ที่ประชุมผู้ถือหุ้นสามัญประจำปี ซึ่งประชุมเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2562 ได้มีมติอนุมัติกำหนดงบประมาณค่าตอบแทนให้แก่คณะกรรมการบริษัท และคณะกรรมการชุดย่อยของบริษัท ภายในวงเงินไม่เกิน 22,000,000 บาท

ทั้งนี้ นโยบายค่าตอบแทนกรรมการของบริษัทนั้น บริษัทจะจ่ายค่าตอบแทนให้กับประธานกรรมการ กรรมการอิสระ และกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร ในรูปแบบของค่าตอบแทนรายเดือน เบี้ยประชุมกรรมการ โบนัส และผลประโยชน์อื่นๆ ดังนี้

กรรมการ	ค่าตอบแทนรูปตัวเงิน ปี 2562 (บาท)		
	ค่าตอบแทนรายเดือน	เบี้ยประชุม (ครั้งละ)	โบนัส
คณะกรรมการบริษัท			
ประธานกรรมการ	250,000	✗	✓
กรรมการ	50,000	25,000	✓
คณะกรรมการตรวจสอบ			
ประธานคณะกรรมการตรวจสอบ	25,000	25,000	✓
กรรมการตรวจสอบ	✗	25,000	✓
คณะกรรมการบริหาร			
ประธานคณะกรรมการบริหาร	25,000	25,000	✓
กรรมการบริหาร	✗	25,000	✓
คณะกรรมการชุดย่อยอื่น ๆ			
ประธานคณะกรรมการ	10,000	25,000	✓
กรรมการ	✗	25,000	✓

หมายเหตุ

(1) ประธานกรรมการบริษัทจะไม่ได้รับเบี้ยประชุมในการประชุมคณะกรรมการบริษัทอีก และในกรณีที่ประธานกรรมการบริษัทไปดำรงตำแหน่งประธานกรรมการหรือกรรมการในคณะกรรมการชุดย่อยอื่นๆ จะไม่ได้ค่าตอบแทนและเบี้ยประชุมใดๆ

(2) ประธานกรรมการบริษัทได้รับสิทธิประโยชน์อื่นๆ ได้แก่ รถประจำตำแหน่งพร้อมคนขับ

(3) กรรมการบริษัทที่เป็นผู้บริหารของบริษัทจะไม่ได้รับค่าตอบแทนในฐานะกรรมการ

(4) กรรมการบริษัทจะได้รับเบี้ยเลี้ยงในกรณีที่ต้องเดินทางไปปฏิบัติงานให้บริษัทตามอัตราที่บริษัทกำหนด

(5) กรรมการบริษัทจะได้รับค่าเบี้ยประกันชีวิตและค่าเบี้ยประกันสุขภาพประจำปี

สำหรับปี 2562 ค่าตอบแทนรวมที่เป็นตัวเงิน สำหรับประธานกรรมการ กรรมการอิสระ กรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 14,208,167 บาท ซึ่งประกอบด้วย ค่าตอบแทนรายเดือน เบี้ยประชุม และค่าตอบแทนประจำปี และสิทธิประโยชน์อื่นๆ ทั้งนี้ กรรมการบริษัทที่เป็นผู้บริหารไม่ได้รับค่าตอบแทนในฐานะเป็นกรรมการบริษัท โดยมีรายละเอียดแยกเป็นรายบุคคล ดังนี้

รายชื่อกรรมการ	ค่าตอบแทนรายเดือนและค่าเบี้ยประชุม (บาท)							ค่าตอบแทนประจำปี*	ค่าตอบแทนรวม
	คณะกรรมการบริษัท	คณะกรรมการตรวจสอบ	คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน	คณะกรรมการธรรมาภิบาลและสังคม	คณะกรรมการบริหาร	การประชุมกรรมการอิสระ	การประชุมกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร		
1. นายประเสริฐ บุญสัมพันธ์	3,000,000	-	-	-	-	-	-	877,500	3,877,500
2. นางภัทรียา เบญจพลชัย	825,000	550,000	-	100,000	-	-	-	789,750	2,264,750
3. ศาสตราจารย์สำเรียง เมฆเกรียงไกร	825,000	250,000	150,000	220,000	-	-	-	607,500	2,052,500
4. นางชรินทร วงศ์ภูธร	825,000	250,000	270,000	-	-	-	-	607,500	1,952,500
5. นายสมประสงค์ บุญยะชัย	800,000	-	-	-	-	-	-	607,500	1,407,500
6. นายเกว็ก บัค ไช	825,000	-	-	100,000	300,000	-	-	607,500	1,832,500
7. นายภูเวียง ประคำมินทร์[1]	520,917	-	-	-	-	-	-	300,000	820,917
รวม									14,208,167

หมายเหตุ

[1] นายภูเวียง ประคำมินทร์ ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการ โดยมติที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท ครั้งที่ 4/2562 ประชุมเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2562 แทนนางอาทิตยา สุธาธรรม ที่ลาออก

ทั้งนี้ ในปี 2562 นายประเสริฐ บุญสัมพันธ์ กรรมการอิสระของบริษัท ได้รับค่าตอบแทนจากการดำรงตำแหน่งกรรมการอิสระในบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทใหญ่ของบริษัท เป็นเงินจำนวน 4,003,563 บาท

(ข) ค่าตอบแทนผู้บริหาร**

ในปี 2562 ค่าตอบแทนรวมที่เป็นตัวเงินของคณะผู้บริหาร จำนวน 7 ท่าน รวมเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 41,638,531 ล้านบาท ซึ่งประกอบด้วย ค่าตอบแทนรายเดือน โบนัสรวม และค่าตอบแทนอื่นๆ ซึ่งค่าตอบแทนดังกล่าวจะเชื่อมโยงกับการดำเนินงานของบริษัท และผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารเป็นเกณฑ์

หมายเหตุ **ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารตามคำนิยามในประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ได้แก่ ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านการค้า หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านการเงิน หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านตรวจสอบภายใน หัวหน้าฝ่ายงานการตลาดและพัฒนาธุรกิจ หัวหน้าฝ่ายงานรัฐกิจ หัวหน้าฝ่ายงานการเงิน หัวหน้าฝ่ายงานกฎหมายและกำกับดูแล

8.4.2 ค่าตอบแทนอื่นของกรรมการและผู้บริหาร

(ก) ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ (Warrant)

บริษัทได้จัดสรรใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญให้แก่กรรมการและพนักงานของบริษัทและบริษัทย่อย ตามโครงการจ่ายค่าตอบแทนระยะยาวให้แก่ผู้บริหาร โดยเป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างแรงจูงใจและตอบแทนการปฏิบัติงานของพนักงานของบริษัทและบริษัทย่อย และเป็นการรักษาทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าต่อ

บริษัทให้ทำงานกับองค์กรอย่างต่อเนื่อง และสร้างประโยชน์สูงสุดให้แก่บริษัทและบริษัทย่อยเพื่อการเติบโตที่ยั่งยืนในระยะยาว ซึ่งกำหนดให้พนักงานระดับผู้บริหารของบริษัทที่เข้าร่วมโครงการสามารถนำเงินเฉพาะที่เป็นเงินโบนัสบางส่วนตามเกณฑ์การจัดสรรที่บริษัทกำหนดให้แต่ละรายได้รับมาใช้สิทธิตามใบสำคัญแสดงสิทธิที่ออกและเสนอขายได้เท่านั้น โดยเงินโบนัสที่แต่ละรายจะได้รับนั้นจะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ รวมถึงเป้าหมายที่บริษัทจะพิจารณากำหนด ซึ่งบริษัทได้มีการจัดสรรใบสำคัญแสดงสิทธิตามโครงการดังกล่าวไปแล้วจำนวน 4 ครั้ง ตั้งแต่ปี 2556-2559 โดยมีรายชื่อและจำนวนใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ (Warrant) ที่ได้รับดังนี้

รายชื่อกรรมการและผู้บริหาร (1)	ปี 2556 จำนวนใบสำคัญแสดงสิทธิที่จัดสรร		ปี 2557 จำนวนใบสำคัญแสดงสิทธิที่จัดสรร		ปี 2558 จำนวนใบสำคัญแสดงสิทธิที่จัดสรร		ปี 2559 จำนวนใบสำคัญแสดงสิทธิที่จัดสรร	
	หน่วย	ร้อยละ	หน่วย	ร้อยละ	หน่วย	ร้อยละ	หน่วย	ร้อยละ
1. นายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์	-	-	-	-	-	-	-	-
2. นายปฐมภพ สุวรรณศิริ	32,111	4.71	116,400	9.72	97,611	8.99	96,738	9.00
3. นายอนุวัฒน์ สงวนทรัพยากร	-	-	-	-	-	-	-	-
4. นายวิชัย กิตติวิทยากุล	-	-	-	-	-	-	-	-
5. นายสกล กิตติวัชราพงษ์	31,933	4.68	48,200	4.02	35,335	3.26	35,019	3.26
6. นายเอกชัย ภัคดุรงค์	18,022	2.64	53,000	4.43	38,849	3.58	38,502	5.58
7. นางพรรณี นิวาศนันทน์	12,633	1.85	23,000	1.92	23,622	2.18	21,282	1.98
8. นายสลิล จารุจินดา	-	-	23,000	1.92	21,477	1.98	21,282	1.98

หมายเหตุ

(1) ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารตามคำนิยามในประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และเป็นไปตามโครงสร้างการบริหารจัดการใหม่ที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2562

รายงานการถือหลักทรัพย์ของกรรมการและผู้บริหาร ประจำปี 2562

บริษัทได้มีการแจ้งให้คณะกรรมการและผู้บริหารของบริษัททราบถึงหน้าที่ในการรายงานการถือครองหลักทรัพย์ของตนเอง คู่สมรส หรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะในบริษัท ต่อสำนักงาน ก.ล.ต. ภายใน 7 วันนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการหรือผู้บริหาร และทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงการถือหลักทรัพย์ดังกล่าวต้องรายงานต่อสำนักงาน ก.ล.ต. ภายใน 3 วันทำการนับแต่วันที่มีการซื้อ ขาย โอน หรือรับโอนหลักทรัพย์นั้น ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

นอกจากนี้ บริษัทยังได้กำหนดให้กรรมการและผู้บริหารของบริษัทรายงานการถือหลักทรัพย์และการเปลี่ยนแปลงการถือหลักทรัพย์ต่อคณะกรรมการบริษัทเป็นประจำทุกไตรมาส โดย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 การถือหลักทรัพย์ของกรรมการและผู้บริหารของบริษัท เป็นดังนี้

รายชื่อกรรมการและผู้บริหาร		บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)								
		หุ้นสามัญ (หุ้น)			ใบสำคัญแสดงสิทธิ (หน่วย)			หุ้นกู้ (หน่วย)		
		31 ธ.ค. 61	31 ธ.ค. 62	เพิ่ม / (ลด)	31 ธ.ค. 61	31 ธ.ค. 62	เพิ่ม / (ลด)	31 ธ.ค. 61	31 ธ.ค. 62	เพิ่ม / (ลด)
1.	นายประเสริฐ บุญสัมพันธ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	คู่สมรส หรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	นางชรินทร วงศ์ภูธร	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	คู่สมรส หรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	ศาสตราจารย์ สำเริง เมฆเกรียงไกร	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	คู่สมรส หรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	นางภัทรียา เบญจพลชัย	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	คู่สมรส หรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	นายสมประสงค์ บุญยะชัย	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	คู่สมรส หรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	นายเกว็ก บัค ไช	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	คู่สมรส หรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	นายเอนก พนาอภิชน	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	คู่สมรส หรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	นายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	คู่สมรส หรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	นายภูเวียง ประคำมินทร์	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	คู่สมรส หรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	นายอนุวัฒน์ สงวนทรัพยากร	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	คู่สมรส หรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	นายปฐมภพ สุวรรณศิริ	13,379	13,379	-	329,481	329,481	-	-	-	-
	คู่สมรสหรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	นายวิชัย กิตติวิทยากุล	50	50	-	-	-	-	-	-	-
	คู่สมรส หรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	นายเอกชัย ภัคดุรงค์	7,509	-	-	140,864	140,864	-	-	-	-
	คู่สมรส หรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	นายสกล กิตติวัชราพงษ์	8,905	8,905	-	137,182	137,182	-	1,000	-	(1,000)

รายชื่อกรรมการและผู้บริหาร		บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)								
		หุ้นสามัญ (หุ้น)			ใบสำคัญแสดงสิทธิ (หน่วย)			หุ้นกู้ (หน่วย)		
		31 ธ.ค. 61	31 ธ.ค. 62	เพิ่ม / (ลด)	31 ธ.ค. 61	31 ธ.ค. 62	เพิ่ม / (ลด)	31 ธ.ค. 61	31 ธ.ค. 62	เพิ่ม / (ลด)
	คู่สมรส หรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15.	นางพรรณี นิวาศนันทน์	-	-	-	75,274	75,274	-	1,000	-	(1,000)
	คู่สมรส หรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	นายสลิล จารุจินดา[2]	-	-	-	65,759	65,759	-	-	-	-
	คู่สมรส หรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	-	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ

(1) นายภูเวียง ประคำมินทร์ ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการ แทนนางอาทิตยา สุธาธรรม ที่ลาออกจากตำแหน่ง โดยมติที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท ครั้งที่ 4/2562 เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2562 และมีผลตั้งแต่ วันที่ 2 เมษายน 2562

(2) จากการแต่งตั้ง นายสลิล จารุจินดา ให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายงานกฎหมายและกำกับดูแล เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2562 ทำให้ นายสลิล จารุจินดา เข้าข่ายผู้บริหาร 4 รายแรกที่มีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการมีส่วนได้เสียตามนิยามของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) มาตรา 3/1 ของพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

(ข) เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

บริษัทได้จัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยในปี 2562 บริษัทได้จ่ายเงินสมทบกองทุนสารองเลี้ยงชีพสำหรับผู้บริหาร** จำนวน 7 ราย เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 2,578,397.50 บาท

หมายเหตุ

**ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารตามคำนิยามในประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ได้แก่ ประธานเจ้าหน้าที่บริหารและหัวหน้าคณะผู้บริหาร

8.5 บุคลากร

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 บริษัท และบริษัทในเครือ มีพนักงานรวมทั้งสิ้น 3,272 คน โดยแบ่งตามสายธุรกิจดังนี้

ประเภทธุรกิจ	จำนวนพนักงาน (คน)
สายธุรกิจอินเทอร์เน็ตและสื่อ	12
สายธุรกิจดาวเทียม	460
สายธุรกิจโทรศัพท์	2,800
รวม	3,272

ผลตอบแทนของพนักงานบริษัท และบริษัทในเครือ ได้แก่ เงินเดือน เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและผลประโยชน์ตอบแทนอื่น ๆ สำหรับปี 2562 รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 894,235,389 บาท

นโยบายการบริหารบุคลากร

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ในฐานะที่เป็นบริษัทไทยและดำเนินกิจการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศที่มุ่งเน้นการสร้างความมั่นคงและเติบโตอย่างยั่งยืนในธุรกิจสื่อสาร บริษัทเล็งเห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์ โดยมีความเชื่อมั่นว่าพนักงานที่มีคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการนำพาองค์กรสู่ความเจริญเติบโตและความสำเร็จที่ยั่งยืน และยังเป็นปัจจัยบ่งชี้ถึงความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจในยุคปัจจุบันอีกด้วย บริษัทจึงมุ่งมั่นในการดูแลอัตราส่วนกำลังคน รวมทั้งต้นทุนของพนักงานให้อยู่ในระดับที่มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นไปที่ การแสวงหาคนดี รักษาคนเก่ง สร้างความผูกพันในองค์กร และสร้างความพร้อมให้พนักงานทุกระดับเป็นผู้มีความรู้ความสามารถโดยมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มศักยภาพของพนักงานให้สามารถแข่งขันได้ในโลกยุคดิจิทัล มีคุณธรรม สร้างโอกาสและความท้าทายใหม่ ๆ เพื่อกระตุ้นให้พนักงานได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ของตนอย่างเต็มที่ พร้อมถ่ายทอดและปลูกฝังหลักการทำงานที่ยึดมั่นในค่านิยมขององค์กร เพื่อความเจริญก้าวหน้าไปพร้อมกับความเจริญเติบโตของบริษัท

ด้วยความเชื่อมั่นนี้ บริษัทจึงได้กำหนดนโยบายการบริหารบุคลากรเพื่อแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์อันแน่วแน่ในการสรรหา ดูแล และรักษาบุคลากรของบริษัทเป็นอย่างดี สอดคล้องกับกลยุทธ์และเป้าหมายการดำเนินธุรกิจของบริษัทในแต่ละระยะ ทั้งยังนำมาตรการต่อต้านการทุจริตมาเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการบริหารบุคลากรด้วย

บริษัทได้กำหนดนโยบายการบริหารบุคลากรด้านต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) <u>การจัดโครงสร้างองค์กรและอัตรากำลัง</u>

บริษัทจัดโครงสร้างองค์กร ตำแหน่ง และระดับตำแหน่งงาน รวมทั้งกำหนดอัตรากำลัง โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับทิศทางและเป้าหมายการดำเนินธุรกิจที่กำหนดขึ้นแต่ละปี และทบทวนเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ตอบสนองได้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2) <u>การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรอย่างเป็นธรรม</u>

บริษัทดำเนินการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรแต่ละระดับอย่างเป็นธรรม โดยมองที่คุณลักษณะ คุณสมบัติและความสามารถของตัวบุคคลที่สอดคล้องกับความต้องการของงาน รวมทั้งพิจารณาศักยภาพที่จะพัฒนาให้มีความก้าวหน้าต่อไปได้ในอนาคตควบคู่ไปด้วย โดยใช้คณะกรรมการทำหน้าที่คัดสรร ใช้การทดสอบและเครื่องมือด้านการประเมินบุคคลมาประกอบ มีกระบวนการตรวจสอบข้อมูลของผู้สมัครว่าเคยมีประวัติเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดใด ๆ หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประวัติการทุจริต เพื่อให้มั่นใจว่าได้คนดีและเก่ง เหมาะสมอย่างแท้จริงกับงาน วัฒนธรรมองค์กร และมีความพร้อมที่จะพัฒนาต่อยอดต่อไปได้ในอนาคต

3) <u>โอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการว่าจ้างและบรรจุแต่งตั้ง</u>

บริษัทให้โอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการว่าจ้างและบรรจุแต่งตั้ง รวมทั้งโอกาสด้านการพัฒนาและความก้าวหน้า โดยพิจารณาบนพื้นฐานคุณธรรม ความรู้ความสามารถ ความมุ่งมั่นและผลสำเร็จของงานที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความหลากหลาย และสามารถใช้ทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อบริษัท โดยไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดอันเนื่องมาจากเชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา เพศ อายุ สถานภาพทางการสมรส หรือความบกพร่องทางกายภาพ

4) สิทธิมนุษยชน

บริษัทมีนโยบายการเคารพกฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชน โดยในนโยบายดังกล่าวนั้น พนักงานต้องทำความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองโดยตรงอย่างถี่ถ้วน และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด หากมีข้อสงสัยสามารถขอคำปรึกษาจากฝ่ายกฎหมายหรือที่ปรึกษากฎหมาย โดยมิให้ปฏิบัติตามความเข้าใจของตนเองโดยไม่มีคำแนะนำ อีกทั้ง กรณีที่เมื่อพนักงานของบริษัทต้องไปปฏิบัติงานในต่างประเทศพนักงานควรศึกษากฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ ก่อนการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท เพื่อไม่ให้ขัดกับกฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ รวมถึงบริษัทยังสนับสนุนและเคารพการปกป้องสิทธิมนุษยชน ดูแลมิให้ธุรกิจของบริษัทเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการล่วงละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น ไม่สนับสนุนการบังคับใช้แรงงาน (Forced Labor) ต่อต้านการใช้แรงงานเด็ก (Child Labor) อีกทั้ง ยังปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายด้วยความเป็นธรรมบนพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่แบ่งแยกถิ่นกำเนิด เชื้อ ชาติ เพศ อายุ สีผิว ศาสนา สภาพร่างกาย ฐานะ ชาติตระกูล ทั้งนี้ ยังส่งเสริมให้มีการเฝ้าระวังการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านสิทธิมนุษยชนภายในบริษัท และส่งเสริมให้บริษัทย่อย ผู้ร่วมทุน คู่ค้า และผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายปฏิบัติตามหลักการสิทธิมนุษยชนตามมาตรฐานสากล และคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียที่ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิอันเกิดจากการดำเนินธุรกิจของบริษัท โดยพิจารณาชดเชยค่าเสียหายให้ไม่ต่ำกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด

5) สิทธิในการเข้าร่วมสมาคม

บริษัทเคารพในสิทธิและเสรีภาพของพนักงาน และไม่ปิดกั้นหากพนักงานประสงค์จะเข้าร่วมกับสมาคมหรือองค์กรอื่นใดที่จัดตั้งขึ้นอย่างถูกต้องตามกรอบของกฎหมายเพื่อยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับบุคคล กลุ่มบุคคล สังคม หรือประเทศชาติ โดยต้องไม่เป็นการทำงานเพื่อแสวงหารายได้อื่นจากหน้าที่การงานที่พนักงานทำอยู่ ไม่เผยแพร่ความลับของบริษัท หรือนำความรู้และเวลาของบริษัทไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตเพื่อเอื้อหรือก่อประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับตนเอง

6) การปกป้องและเคารพความเป็นส่วนตัวของพนักงาน

บริษัทเคารพในความเป็นส่วนตัวของพนักงาน โดยจะปกป้องและไม่นำข้อมูลส่วนตัวของพนักงาน เช่น เงินเดือน ประวัติการรักษาพยาบาล ประวัติครอบครัว ฯลฯ ไปเปิดเผยให้กับบุคคลภายนอกหรือผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง เว้นแต่เป็นข้อมูลที่ต้องเปิดเผยต่อบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องตามบทบัญญัติของกฎหมาย

7) การใช้ระบบคุณธรรมในการจัดสรรประโยชน์ตอบแทนการทำงาน

บริษัทใช้การประเมินค่างานอย่างเป็นระบบเพื่อจัดกลุ่มงาน และระดับตำแหน่งงานตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบและความสำคัญที่มีต่อองค์กร ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการจ่ายค่าตอบแทน ทำการสำรวจรายได้และประโยชน์ตอบแทนการทำงานของพนักงานทุกระดับ เปรียบเทียบกับตลาดงานและสภาวะการครองชีพที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าพนักงานมีรายได้และได้รับประโยชน์ตอบแทนการทำงานที่เหมาะสมสามารถแข่งขันกับตลาดงานภายนอกได้

การจัดสรรประโยชน์ตอบแทนการทำงานของบริษัทตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้ความสามารถและหน้าที่ความรับผิดชอบ ตาม “ระบบคุณธรรม” โดยยึดหลักสามประการประกอบด้วย

1. การจ่ายค่าตอบแทนตามตำแหน่งงาน
   การสร้างความเป็นธรรมภายใน โดยพิจารณาค่าของงานแต่ละงาน เปรียบเทียบให้เหมาะสมกับตลาดงานภายนอก
2. การจ่ายค่าตอบแทนตามผลงาน
   การพิจารณาผลตอบแทนตามระดับความสำเร็จของผลงาน ทั้งระดับองค์กร ทีมงาน และตัวบุคคล
3. การจ่ายค่าตอบแทนตามวิชาชีพและความสามารถของตัวบุคคล
   การให้ผลตอบแทนการทำงานโดยพิจารณาความรู้ความสามารถหรือสมรรถนะ และทักษะตามวิชาชีพและความชำนาญของตัวบุคคล

บริษัทนำระบบบริหารผลการปฏิบัติงานมาใช้ ซึ่งนอกจากจะมุ่งหวังให้เกิดความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และเป้าหมายการทำงานในทุกระดับ และทำให้พนักงานมองเห็นถึงคุณค่าในงานของตนที่มีต่อการสร้างความสำเร็จให้กับบริษัทแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมให้พนักงานได้ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งได้รับข้อมูลป้อนกลับและการชี้แนะจากผู้บังคับบัญชาเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนด้วย

ทั้งนี้ การปฏิบัติงานโดยสุจริตเป็นส่วนสำคัญในการประเมินผลงาน การให้ผลตอบแทน และการเลื่อนตำแหน่งของพนักงาน บริษัทจะไม่ประนีประนอมหากพิสูจน์พบว่าพนักงานมีพฤติกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชั่น

8) <u>การส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของพนักงาน</u>

บริษัทได้ให้ความสำคัญในเรื่องของสุขภาพ อาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานสำหรับพนักงานทุกคนทุกระดับ ทั้งในส่วนของข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการแรงงาน และสวัสดิการบริษัท ด้วยการจัดให้มีสวัสดิการที่สอดคล้องเหมาะสม

ในด้านการสร้างความผาสุกใจ ได้จัดให้มีโครงการ Wellness Program โครงการที่ดูแลพนักงานอย่างบูรณาการทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพร่างกายและจิตใจ ส่งเสริมการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพภายในองค์กร (Wellness Coach) สนับสนุนกิจกรรมชมรมกีฬาเพื่อสุขภาพ การจัดให้มีห้องพยาบาลที่ให้คำปรึกษาด้านการป้องกันและการรักษาสุขภาพร่างกาย การตรวจสุขภาพร่างกายประจำปีจากโรงพยาบาลชั้นนำ ประกันสุขภาพและการให้ความช่วยเหลือเรื่องค่ารักษาพยาบาลที่เกินจากประกันสุขภาพกลุ่มให้แก่พนักงานที่เจ็บป่วยแบบนอนพักในโรงพยาบาล หรือเจ็บป่วยจากโรคมะเร็ง นอกจากนี้ บริษัทยังจัดให้มีการดูแลให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการวางแผนการเงินและภาษีประจำปี พร้อมทั้งการจัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ซึ่งให้พนักงานสามารถเลือกการออมได้ตามความสามารถของแต่ละคน เป็นต้น

โครงการที่ต่างๆที่เกิดขึ้นก็เพื่อส่งส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของพนักงานทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา โดยบริษัทเชื่อมั่นว่าบุคคลากรที่มีความสุขจะทำงานได้อย่างมีความสุขและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อพนักงานและบริษัทเองด้วย

9) <u>การพัฒนาบุคลากร</u>

บริษัทยังคงให้การสนับสนุนและลงทุนในด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยการพัฒนามุ่งเน้นในส่วนของการพัฒนาทักษะแห่งอนาคต เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิตัลและสอดคล้องกับ

การดำเนินงานและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจขององค์กร โดยเฉพาะการส่งเสริมให้เกิดการคิดนอกกรอบ การทำงานร่วมกันแบบทีมเร็ว (Agile team) และการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม ในการนำไปต่อยอดธุรกิจหลักและธุรกิจใหม่ในอนาคต

นอกจากนี้ บริษัทจัดเส้นทางและความก้าวหน้าในการพัฒนาสายอาชีพอย่างต่อเนื่องที่เอื้อต่อการวางแผนผู้สืบทอดตำแหน่ง และการพัฒนากลุ่มพนักงานผู้มีศักยภาพสูงอย่างต่อเนื่องและเข้มข้น เพื่อให้เกิดการสานต่อในการปฏิบัติตามพันธกิจและคำมั่นสัญญาของบริษัทที่มีต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วนของสังคม และธำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมการบริหารจัดการตามธรรมาภิบาลที่ดี

เพื่อให้มั่นใจว่าบุคลากรของบริษัทตระหนักถึงความสำคัญ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายต่อต้านการทุจริต บริษัทจึงบรรจุเรื่องต่อต้านการทุจริตเข้าในเนื้อหาการอบรมพนักงานใหม่ และจัดให้พนักงานทุกคนของบริษัทได้รับการอบรมและทำแบบทดสอบประจำปี เพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ

บริษัทส่งเสริมการพัฒนานวัตกรเพื่อให้เกิดนวัตกรรม เปิดโอกาสให้พนักงานสามารถเสนอแนะความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการทำงาน รวมทั้งสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้า วิจัยต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อันเป็นการเพิ่มผลิตภาพและเพิ่มผลิตผล ซึ่งจะสร้างคุณค่าให้กับองค์กร เป็นมิตรต่อชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม

บริษัทให้ความสำคัญต่อการฝึกอบรมและพัฒนาพนักงาน เพื่อยกระดับความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของพนักงานในปี 2562 ทั้งนี้ บริษัทได้กำหนดแผนการพัฒนาที่เหมาะสมสำหรับพนักงานในแต่ละระดับครอบคลุมทั้งทักษะทางด้านการบริหารจัดการ (Managerial & Leadership Skill) ความรู้เฉพาะทางวิชาชีพ (Professional Skill) ความรู้ตามข้อกำหนดและกฎหมาย ตลอดจนการจัดโครงการพัฒนาศักยภาพให้กับกลุ่มพนักงานที่มีศักยภาพสูง (Next Generation Leader) โดยสถาบันที่มีชื่อเสียงระดับโลก ยกตัวอย่างเช่น

ระดับพนักงาน	เป้าหมายการพัฒนา	หลักสูตร
ทุกระดับ	ปฏิบัติตามข้อกำหนดตามกฎหมายและส่งเสริมเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน	• หลักสูตรดับเพลิงขั้นต้นและซ้อมหนีไฟ • หลักสูตร คณะกรรมการความปลอดภัย • หลักสูตร ระบบไฟฟ้าและปฐมพยาบาลเบื้องต้น • หลักสูตร ปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์พลังงาน • หลักสูตร AIS Academy for THAIS Intelligent Nation Series • หลักสูตร ธุรกิจใหม่ไทยคมกับกฎหมายความมั่นคง ปลอดภัยทางไซเบอร์ Cyber • หลักสูตร พรบ CyberSecurity • หลักสูตร การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ • หลักสูตร ทิศทางเศรษฐกิจ AIS • หลักสูตร การวางแผนการเงินกับธนาคารกรุงเทพ • หลักสูตร TC We Peace ธรรมและทำสมาธิ • หลักสูตร TC We Rich เงินทองต้องวางแผน

ระดับพนักงาน	เป้าหมายการพัฒนา	หลักสูตร
ระดับปฏิบัติการ	เพิ่มทักษะและเตรียมความพร้อมแก่พนักงานมุ่งสู่เป้าหมายในสายอาชีพของตน	• หลักสูตร Software Robotics UiPath • หลักสูตร Idirect system overview training for GNOC • หลักสูตร DLTV Anywhere • หลักสูตร DLTV Digital Life service for operation • หลักสูตร IDP Compression training • หลักสูตร Gilat VSAT for Opeartion Team • หลักสูตร C BAND Heights Remote Site • หลักสูตร Consult Design Thinking • หลักสูตร Kratos SigX Training and Testing • หลักสูตร Tableau Workshop • หลักสูตร Workshop on Tech PI, Cyber and Crime insurance • หลักสูตร Workshop with Facebook • หลักสูตร Agile Project • หลักสูตร Online Learning Platform - O'Reilly Media • หลักสูตร Online Learning Platform - Udemy
ระดับผู้บริหาร และผู้บริหารระดับสูง	เพื่อพัฒนาศักยภาพ และทักษะในการบริหารงานและทีมให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น รวมทั้งมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้บริหารชั้นนำทั้งในและต่างประเทศ พร้อมทั้งเพิ่มโอกาสในการสร้างกลุ่มสัมพันธ์ในทางอาชีพ (Connection)	• หลักสูตร Digital CEO ผู้นำการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล • หลักสูตร Leadership Development Program by Manchester Business Scholl • หลักสูตร Leadership Development Program by Harvard Business School • หลักสูตร Emerald Development Program by SEAC

นอกจากนี้ เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง บริษัทยังจัดทำระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง E-learning และ Online Training Course ในการให้ความรู้ต่าง ๆ แก่พนักงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวด Compliance อันได้แก่ นโยบายการกำกับดูแลกิจการ การใช้งานระบบ IT ให้ปลอดภัย โดยพนักงานทุกคนจะได้เรียนรู้ผ่านบทเรียนมัลติมีเดีย ซึ่งมีรูปแบบที่น่าสนใจและเข้าใจง่าย ทั้งยังกำหนดให้มีแบบทดสอบหลังการเรียน เพื่อให้มั่นใจว่าพนักงานได้รับทราบและเข้าใจนโยบายสำคัญของบริษัทอย่างแท้จริง

10) การวางแผนสรรหาและพัฒนาผู้บริหารเพื่อรองรับการสืบทอดตำแหน่ง

บริษัทมีการวางแผนสรรหาและพัฒนาผู้บริหารเพื่อรองรับการสืบทอดตำแหน่งอย่างเป็นระบบ โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดูแลให้มีการวางแผนสรรหาและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและโปร่งใส เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้บริหารของกลุ่มบริษัทที่จะเติบโตทั้งในสายอาชีพและสายงานด้านบริหารจัดการ โดยมุ่งเน้นในกลุ่มตำแหน่งงานที่มีความสำคัญและเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนองค์กร ซึ่งเป็นตำแหน่งงานในระดับผู้อำนวยการสำนักขึ้นไป การวางแผนสรรหาและพัฒนาผู้บริหารเพื่อรองรับการสืบทอดตำแหน่งดังกล่าว นอกจากจะเป็นการลดความเสี่ยงในด้านความต่อเนื่องของการบริหารจัดการองค์กรแล้ว ยังเป็นการรักษาบุคลากรที่มีศักยภาพสูงไว้กับบริษัท เพื่อสร้างความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนขององค์กรต่อไป

11) บทบาทผู้บังคับบัญชาในการบริหารบุคลากร

บริษัทกำหนดให้การบริหารบุคลากรเป็นหน้าที่หลักที่ผู้บังคับบัญชาทุกระดับต้องรับผิดชอบ และให้ความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการบริหารจัดการงานและองค์กร ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในเรื่องดังต่อไปนี้

- การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันระหว่างบริษัทกับพนักงาน สร้างและรักษาไว้ซึ่งสัมพันธภาพที่ดีระหว่างพนักงานกับฝ่ายบริหารและ/หรือระหว่างพนักงานด้วยกัน
- การสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับพนักงาน รับฟังความคิดเห็น ข้อกังวลใจและความเดือดร้อนของพนักงานผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย พร้อมให้คำปรึกษาที่เหมาะสม
- การพิจารณาให้ความช่วยเหลือด้วยความเป็นธรรมและด้วยหลักมนุษยธรรม บนพื้นฐานของหลักปฏิบัติและระเบียบบริหารทรัพยากรบุคคลของบริษัท รวมถึงหลักกฎหมายและหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี

ในปี 2562 บริษัทได้จัดฝึกอบรมให้กับพนักงานอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี โดยมีจำนวนชั่วโมงการฝึกอบรมเฉลี่ยอยู่ที่ 13.80 ชั่วโมงต่อคน

ปี	2562	2561	2560	2559
จำนวนชั่วโมงอบรมต่อปี	13.80	23.75	32.09	24.95

นอกจากนี้ บริษัทยังให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมให้พนักงานอบรมด้านสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นหลักสูตรภายในบริษัทและภายนอกบริษัท อีกทั้งบริษัทได้กำหนดให้มีการอบรมด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในแผนการฝึกอบรมของบริษัทอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยในปี 2562 มีหลักสูตรที่เกี่ยวดังนี้

ชื่อหลักสูตร	จำนวนพนักงานที่เข้าอบรม	หมายเหตุ
Energy Saving ปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์พลังงาน	38	หลักสูตรภายใน

9. การกำกับดูแลกิจการ

9.1 นโยบายการกำกับดูแลกิจการ

คณะกรรมการบริษัทตระหนักถึงความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดี ว่าเป็นรากฐานสำคัญในการดำเนินธุรกิจให้เจริญเติบโต อย่างยั่งยืน มีความเป็นมืออาชีพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ อันจะสร้างความเชื่อมั่นให้กับ ผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ ทุกภาคส่วน และสามารถสร้างคุณค่าให้กับสังคม ประเทศชาติต่อไปได้ ดังนั้นคณะกรรมการจึงได้ถือเป็นภารกิจสำคัญ ในการปรับปรุงนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัท ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อม ปัจจุบัน ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และรุนแรง เพื่อให้โครงสร้างความสัมพันธ์ ของผู้มีส่วนได้เสีย และแนวปฏิบัติต่างๆ ตามนโยบายสอดคล้องกับทิศทางการดำเนินกิจการของบริษัททั้งในปัจจุบัน และอนาคต

นอกเหนือจากการกำหนดนโยบายที่มีความทันสมัยแล้ว คณะกรรมการยังคอยสอดส่องดูแลเพื่อให้มั่นใจว่าฝ่ายจัดการได้มีการนำแนวปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนด ไปปฏิบัติจริง ผ่านการดูแลของคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา โดยกำหนดให้มีการรายงานให้คณะกรรมการทราบถึงผลการปฏิบัติเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ยังกำหนดเรื่องการรักษามาตรฐานการดำรงไว้ซึ่งการเป็นองค์กรที่มีธรรมภิบาลที่ดี เป็นเป้าหมายผลการดำเนินงาน หรือตัวชี้วัด หรือ KPI ของบริษัทอีกด้วย

ทั้งนี้ในปี 2562 นับเป็นปีที่ 7 ของไทยคม ในการดำรงไว้ซึ่งมาตรฐานบรรษัทภิบาลตามนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด โดยยังคงสามารถรักษาสถานะดีเลิศ หรือ 5 ดาว จากโครงการสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน จากสถาบันกรรมการบริษัทไทย หรือ CGR 2019 รวมถึงได้รับการคัดเลือกจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้อยู่ในรายชื่อบริษัทหุ้นยั่งยืนประจำปี 2562 เป็นปีที่ 5 ติดต่อกัน โดยจัดอยู่ในกลุ่มบริษัทจดทะเบียนที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดระหว่าง 3,000 - 10,000 ล้านบาท

<u>นโยบายการกำกับดูแลกิจการ</u>

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (“กลต.”) ได้ออกหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี หรือ Corporate Governance Code (CG Code) ฉบับปี 2560 ขึ้น เพื่อเป็นหลักปฏิบัติให้คณะกรรมการบริษัท ซึ่งเป็นผู้นำหรือผู้รับผิดชอบสูงสุดขององค์กร นำไปปรับใช้ในการกำกับดูแล ให้กิจการมีผลประกอบการที่ดีในระยะยาว น่าเชื่อถือสำหรับผู้ถือหุ้นและผู้คนรอบข้าง เพื่อประโยชน์ในการสร้างคุณค่าให้กิจการอย่างยั่งยืน ตรงตามความมุ่งหวังของทั้งภาคธุรกิจ ผู้ลงทุน ตลอดจนตลาดทุนและสังคมโดยรวม อีกทั้งเพื่อให้คณะกรรมการได้พิจารณาทบทวนความเหมาะสมของการนำ CG Code ไปปรับใช้อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และบันทึกการพิจารณาไว้เป็นส่วนหนึ่งของมติคณะกรรมการ รวมทั้งเปิดเผยข้อความยืนยันว่า คณะกรรมการได้พิจารณาและทบทวนการนำหลักปฏิบัติตาม CG Code ไปปรับใช้ตามบริบททางธุรกิจของบริษัทแล้ว ในรายงานประจำปี และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1)

คณะกรรมการบริษัทจึงได้อนุมัติแก้ไข นโยบายการกำกับดูแลกิจการฉบับล่าสุด เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2561 ซึ่งเป็นการปรับปรุงตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CG Code) ฉบับปี 2560 ของ กลต. ดังกล่าว โดยมุ่งเน้นบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการในแต่ละด้านของการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียน เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานของบริษัท โดยนโยบายฉบับนี้ ประกอบด้วยหลักการ 5 หมวด ได้แก่

หมวดที่ 1 คณะกรรมการบริษัท

หมวดที่ 2 สิทธิและความเท่าเทียมกันของผู้ถือหุ้น

หมวดที่ 3 บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย

หมวดที่ 4 การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส

หมวดที่ 5 การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน

ทั้งนี้ ในปี 2562 คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา และคณะกรรมการบริษัท ได้มีการพิจารณาทบทวนนโยบายกำกับดูแลกิจการ โดยมีความเห็นว่านโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัท ยังคงมีความเป็นปัจจุบัน และมีหลักเกณฑ์ที่ครอบคลุมเพียงพอต่อการดำเนินงานของบริษัท และสอดคล้องตามหลักเกณฑ์ของ CG Code จึงคงนโยบายการกำกับดูแลกิจการไว้เช่นเดิม โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง

<u>การสื่อสารนโยบายการกำกับดูแลกิจการ</u>

บริษัทได้จัดทำคู่มือการกำกับดูแลกิจการที่ดีและจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจ ประกอบไปด้วยเนื้อหาหลัก 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 นโยบายการกำกับดูแลกิจการ ส่วนที่ 2 จรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจ และส่วนที่ 3 นโยบายต่อต้านการทุจริต เพื่อใช้ในการสื่อสารและทำความเข้าใจกับทั้งคณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน ได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบ รวมถึงได้ให้มีการลงนามรับทราบและถือปฏิบัติตามนโยบายการกำกับดูแลกิจการ จรรยาบรรณ และนโยบายต่อต้านการทุจริตของบริษัทดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ เมื่อมีพนักงานเข้าใหม่บริษัทก็จะส่งมอบคู่มือดังกล่าวให้พนักงานได้อ่านทำความเข้าใจและลงนามรับทราบและถือปฏิบัติอีกด้วย ทั้งนี้ สามารถอ่านรายละเอียดเพิ่มเติมได้จากเว็บไซต์ของบริษัทที่ www.thaicom.net หัวข้อ การกำกับดูแลกิจการที่ดี > นโยบายการกำกับดูแลกิจการ

ในปี 2562 คณะกรรมการบริษัทยังคงมุ่งมั่นที่จะดูแลให้มีการปฏิบัติตามนโยบาย และแนวปฏิบัติที่ดีอย่างเคร่งครัด รวมถึงพัฒนาการกำกับดูแลกิจการของบริษัทอย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมความพร้อมให้บริษัทก้าวไปสู่การกำกับดูแลกิจการบริษัทในระดับสากล โดยเฉพาะในภูมิภาคอาเซียน ทั้งนี้ เพื่อให้บริษัทบรรลุเป้าหมายในการสร้างความมั่นคง และความเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนให้กับองค์กร ผู้ถือหุ้น รวมทั้งผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน โดยมุ่งเน้นการรักษามาตรฐานและการพัฒนาการกำกับดูแล รวมถึงส่งเสริมให้การกำกับดูแลที่ดีให้เป็นวัฒนธรรมขององค์กร โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

- มีการจัดทำคู่มือการกำกับดูแลกิจการที่ดีและจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจ ให้พนักงานได้อ่านและลงนามว่าจะปฏิบัติตามจรรยาบรรณของบริษัท ซึ่งได้มีดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2556 รวมถึงเมื่อมีพนักงานเข้าใหม่ก็จะได้ส่งมอบคู่มือดังกล่าวให้พนักงานได้อ่านและทำความเข้าใจและลงนามเพื่อลงนามว่าจะปฏิบัติตามจรรยาบรรณของบริษัท
- การปฐมนิเทศพนักงานใหม่ เพื่อให้ข้อแนะนำและให้เข้าใจวัฒนธรรมองค์กร รวมถึงเข้าใจการกำกับดูแลกิจการที่ดีและจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจขององค์กร รวมถึงเจตนารมณ์ของนโยบายการต่อต้านการทุจริตของบริษัท
- มีการประกาศใช้แนวทางปฏิบัติของคู่ค้า เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างบริษัทและคู่ค้าว่าจะนำหลักการนี้ไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการคัดเลือกและประเมินคู่ค้าด้วย โดยบริษัทได้แจ้งให้คู่ค้าทุกรายทราบถึงแนวปฏิบัติดังกล่าว และให้คู่ค้าลงนามรับทราบและถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน
- มีการให้พนักงานของบริษัททุกคนรายงานการมีส่วนได้เสียของตนเอง ครอบครัว และนิติบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูล พนักงานต้องแจ้งเปลี่ยนแปลงข้อมูลโดยเร็ว เพื่อส่งเสริมให้การทำธุรกรรมต่างๆ ของกลุ่มบริษัทเป็นไปอย่างโปร่งใส สมเหตุสมผล และคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของบริษัทเป็นสำคัญ

<u>รางวัลด้านการกำกับดูแลกิจการ</u>

ในปี 2562 บริษัทได้รับรางวัลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังต่อไปนี้

- บริษัทได้รับการประเมินโดยได้ 99 คะแนน จากโครงการประเมินคุณภาพการจัดประชุมสามัญผู้ถือหุ้น ประจำปี 2562 ของบริษัทจดทะเบียน (AGM Assessment Program) จากการประเมินโดยสมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทย (Thai Investor Association) ซึ่งเป็นคะแนนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของการประเมินของบริษัทจดทะเบียนทั้งหมด
- บริษัทได้รับการประเมินผลจากการสำรวจในโครงการดังกล่าวใน **คะแนนระดับ "ดีเลิศ"** เป็นปีที่ 7 ต่อเนื่องกัน (2556 – 2562) จากการประกาศผลการสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน ประจำปี 2562 (CGR 2019) จากสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute of Directors – IOD)

<u>การปฏิบัติตามนโยบายการกำกับดูแลกิจการ</u>

ในปี 2562 คณะกรรมการได้สอบทานการปฏิบัติตามนโยบายการกำกับดูแลกิจการ และติดตามให้มีการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวอย่างเคร่งครัด รวมถึงขั้นตอนและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง แต่อย่างไรก็ตาม มีหลักการบางเรื่องที่บริษัทยังปฏิบัติแตกต่างจากหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2555 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในเรื่องต่อไปนี้

หลักการ/แนวปฏิบัติที่ดีของ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	**คำชี้แจงบริษัท**
บริษัทได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการอิสระไว้ให้ดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่ได้เกิน 3 วาระ หรือไม่เกิน 9 ปีแล้วแต่ระยะเวลาใดจะนานกว่าหาก คณะกรรมการเห็นว่ามีความจำเป็นต้องขอให้กรรมการอิสระที่ดำรงตำแหน่งติดต่อมากันครบ 3 วาระหรือ 9 ปี ดำรงตำแหน่งต่อไป ก็ให้อำนาจคณะกรรมการบริษัทขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของกรรมการอิสระออกไปได้อีก	เนื่องจากธุรกิจดาวเทียมเป็นธุรกิจที่ต้องใช้ความชำนาญและผู้เชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ กรรมการของบริษัทต้องมีความรู้ ความเข้าใจในลักษณะของธุรกิจ การบริหารจัดการการบริหารการเงินจากการลงทุนในโครงการที่ต้องใช้เงินทุนมากโครงสร้างของระบบบัญชีจากการดำเนินธุรกิจในต่างประเทศ ที่มีความแตกต่างทางภูมิสังคม บริษัทเห็นว่าประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันมานาน มีส่วนช่วยให้กรรมการเหล่านี้ปฏิบัติหน้าที่ได้ดี ประกอบกับบริษัทมีการประเมินผลกรรมการเป็นประจำทุกปี โดยได้เริ่มทำการประเมินผลกรรมการโดยที่ปรึกษาภายนอกในปี 2558 เป็นปีแรก เพื่อประเมินความสามารถและความเป็นอิสระของกรรมการ บริษัทมีความเชื่อมั่นว่ากรรมการที่ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการสรรหา คณะกรรมการ และผู้ถือหุ้นของบริษัทยังเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมครบถ้วนทุกประการ อย่างไรก็ตามในปี 2561 คณะกรรมการบริษัทได้อนุมัติให้ปรับปรุงนโยบายการกำกับดูแลกิจการ โดยได้กำหนดคุณสมบัติของกรรมการอิสระเพิ่มเติมขึ้น ในข้อ 7) การ

หลักการ/แนวปฏิบัติที่ดีของ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	คำชี้แจงบริษัท
	จำกัดอายุของกรรมการ ไว้ที่ 72 ปี และสามารถเสนอแต่งตั้งกรรมการที่มีอายุ 72 ปี หรือเกินสูงกว่า ได้เพียงอีก 1 วาระเท่านั้น
คณะกรรมการสรรหาควรประกอบด้วยกรรมการอิสระทั้งคณะ	ณ 31 ธันวาคม 2562 คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหาประกอบด้วยกรรมการอิสระคิดเป็นร้อยละ 66.7 ของจำนวนคณะกรรมการทั้งคณะ ทั้งนี้ คณะกรรมการบริษัทมีความเห็นและเชื่อว่าองค์ประกอบของคณะกรรมการดังกล่าวมีความเหมาะสมกับธุรกิจและโครงสร้างของบริษัท ณ ปัจจุบัน

รายละเอียดของนโยบายการกำกับดูแลกิจการ ปี 2562 มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

หมวดที่ 1
คณะกรรมการบริษัท

คณะกรรมการบริษัทมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการ เพื่อดูแลรักษาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้เสียทุกรายอย่างเป็นธรรม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มมูลค่าให้กับบริษัทในระยะยาวอย่างยั่งยืน

1. **องค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท**

   1.1 คณะกรรมการบริษัทประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความหลากหลาย (Board Diversity) ทั้งในด้านเพศ ทักษะวิชาชีพ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รวมถึงมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของบริษัท และมีจำนวนกรรมการที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการกำกับดูแลธุรกิจของบริษัท กล่าวคือ จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คนตามกฎหมายและไม่เกิน 12 คน ซึ่งประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการ โดยอย่างน้อย 1 คน เป็นผู้มีประสบการณ์ด้านกิจการโทรคมนาคม และอย่างน้อย 1 คน เป็นผู้มีประสบการณ์ด้านบัญชีและการเงิน

   1.2 คณะกรรมการบริษัทประกอบด้วยกรรมการการอิสระและกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารเป็นส่วนใหญ่ โดยมีกรรมการอิสระอย่างน้อย 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมการทั้งคณะ และมีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน เพื่อให้มีการถ่วงดุลและสามารถแสดงความเห็นได้อย่างอิสระ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 คณะกรรมการบริษัท ปรากฏตามหนังสือรับรองบริษัท ประกอบด้วยกรรมการจำนวน 9 ท่าน โดยมีกรรมการอิสระ จำนวนทั้งสิ้น 4 ท่าน หรือ คิดเป็นร้อยละ 44.44 ของจำนวนกรรมการทั้งคณะ และแบ่งเป็นกรรมการที่เป็นผู้บริหารจำนวน 1 ท่าน และไม่เป็นผู้บริหารจำนวน 8 ท่าน

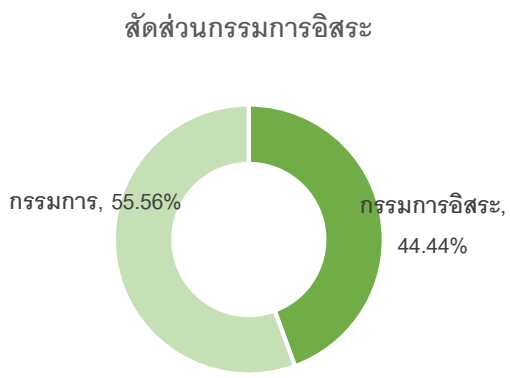

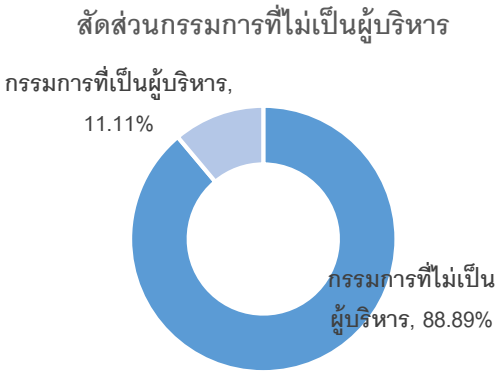

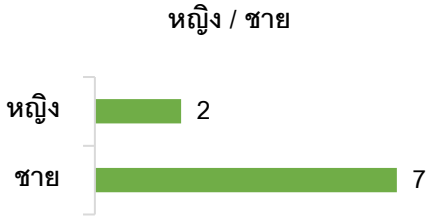

1.3 คณะกรรมการบริษัทเป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้นทั้งหมดโดยรวม มิใช่เป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

1.4 คณะกรรมการบริษัทมีนโยบายให้มีจำนวนกรรมการเป็นไปตามสัดส่วนอย่างยุติธรรมของเงินลงทุนของผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุม (Controlling Shareholders) ในบริษัท

2. คุณสมบัติของกรรมการ

2.1 กรรมการบริษัทต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด

2.2 กรรมการบริษัทต้องไม่มีลักษณะที่แสดงถึงการขาดความเหมาะสมที่ได้รับการไว้วางใจให้บริหารกิจการที่มหาชนเป็นผู้ถือหุ้นตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

2.3 เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญในการบริหารงาน รวมถึงต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ

2.4 มีเวลาอย่างเพียงพอที่จะอุทิศความรู้ ความสามารถเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้แก่บริษัทได้

3. คุณสมบัติของกรรมการอิสระ

กรรมการอิสระต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดโดยคณะกรรมการกำกับตลาดทุน และต้องสามารถดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นทุกรายได้เท่าเทียมกัน และไม่ให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ นอกจากนั้นยังต้องสามารถเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการบริษัทโดยให้ความเห็นอย่างเป็นอิสระได้

กรรมการอิสระต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(1) ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 0.1 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท ทั้งนี้ ให้นับรวมการถือหุ้นของผู้ที่เกี่ยวข้องของกรรมการอิสระรายนั้นๆ ด้วย

(2) ไม่เป็นหรือเคยเป็นกรรมการที่มีส่วนร่วมบริหารงาน ลูกจ้าง พนักงาน ที่ปรึกษาที่ได้เงินเดือนประจำ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม บริษัทย่อยลำดับเดียวกัน ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท เว้นแต่จะได้พ้นจากการมีลักษณะดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปีก่อนวันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการอิสระ ทั้งนี้ ลักษณะต้องห้ามดังกล่าว ไม่รวมถึงกรณีที่กรรมการอิสระเคยเป็นข้าราชการหรือที่ปรึกษาของส่วนราชการซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท

(3) ไม่เป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต หรือโดยการจดทะเบียนตามกฎหมาย ในลักษณะที่เป็น บิดา มารดา คู่สมรส พี่น้องและบุตร รวมทั้งคู่สมรสของบุตรของผู้บริหาร ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ผู้มีอำนาจควบคุม หรือบุคคลที่จะได้รับการเสนอให้เป็นผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท หรือบริษัทย่อย

(4) ไม่มีหรือเคยมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท ในลักษณะที่อาจเป็นการขัดขวางการใช้วิจารณญาณอย่างอิสระของตน รวมทั้งไม่เป็นหรือเคยเป็นผู้ถือหุ้นที่มีนัย หรือผู้มีอำนาจควบคุมของผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทเว้นแต่จะได้พ้นจากการมีลักษณะดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการอิสระ

ความสัมพันธ์ทางธุรกิจตามวรรคหนึ่ง รวมถึงการทำรายการทางการค้าที่กระทำเป็นปกติเพื่อประกอบกิจการการเช่า หรือให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ รายการเกี่ยวกับสินทรัพย์หรือบริการ หรือการให้ หรือรับความช่วยเหลือทางการเงินด้วยการรับหรือให้กู้ยืม ค้ำประกัน การให้สินทรัพย์เป็นหลักประกันหนี้สิน รวมถึงพฤติการณ์อื่นทำนองเดียวกัน ซึ่งเป็นผลให้บริษัท หรือคู่สัญญามีภาระหนี้ที่ต้องชำระต่ออีกฝ่ายหนึ่ง ตั้งแต่ร้อย

ละ 3 ของสินทรัพย์ที่มีตัวตนสุทธิของบริษัท หรือตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไป แล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า ทั้งนี้ การคำนวณภาระหนี้ดังกล่าว ให้เป็นไปตามวิธีการคำนวณมูลค่าของรายการที่เกี่ยวโยงกันตามประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนว่าด้วยหลักเกณฑ์ในการทำรายการที่เกี่ยวโยงกันโดยอนุโลม แต่ในการพิจารณาภาระหนี้ดังกล่าวให้นับรวมภาระหนี้ที่เกิดขึ้นในระหว่าง 1 ปีก่อนวันที่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบุคคลเดียวกัน

(5) ไม่เป็นหรือเคยเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมบริษัท และไม่เป็นผู้ถือหุ้นที่มีนัย ผู้มีอำนาจควบคุม หรือหุ้นส่วนของสำนักงานสอบบัญชี ซึ่งมีผู้สอบบัญชีของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทสังกัดอยู่ เว้นแต่จะได้พ้นจากการมีลักษณะดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปีก่อนวันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการอิสระ

(6) ไม่เป็นหรือเคยเป็นผู้ให้บริการทางวิชาชีพใดๆ ซึ่งรวมถึงการให้บริการเป็นที่ปรึกษากฎหมาย หรือที่ปรึกษาทางการเงิน ซึ่งได้รับค่าบริการเกินกว่า 2 ล้านบาทต่อปีจากบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท และไม่เป็นผู้ถือหุ้นที่มีนัย ผู้มีอำนาจควบคุม หรือหุ้นส่วนของผู้ให้บริการทางวิชาชีพนั้นด้วย เว้นแต่จะได้พ้นจากการมีลักษณะดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปีก่อนวันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการอิสระ

(7) ไม่เป็นกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของกรรมการของบริษัท ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่

(8) ไม่ประกอบกิจการที่มีสภาพอย่างเดียวกัน และเป็นการแข่งขันที่มีนัยกับกิจการของบริษัทหรือบริษัทย่อย หรือไม่เป็นหุ้นส่วนที่มีนัยในห้างหุ้นส่วน หรือเป็นกรรมการที่มีส่วนร่วมบริหารงาน ลูกจ้าง พนักงาน ที่ปรึกษาที่รับเงินเดือนประจำ หรือถือหุ้นเกินร้อยละ 1 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัทอื่น ซึ่งประกอบกิจการที่มีสภาพอย่างเดียวกัน และเป็นการแข่งขันที่มีนัยกับกิจการของบริษัทหรือบริษัทย่อย

(9) ไม่มีลักษณะอื่นใดที่ทำให้ไม่สามารถให้ความเห็นอย่างเป็นอิสระเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัท

ภายหลังได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการอิสระที่มีลักษณะเป็นไปตามข้อ (1) ถึง (9) แล้ว กรรมการอิสระอาจได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท ให้ตัดสินใจในการดำเนินกิจการของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม บริษัทย่อยลำดับเดียวกัน ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท โดยมีการตัดสินใจในรูปแบบขององค์คณะ (collective decision) ได้

บริษัทอาจแต่งตั้งบุคคลที่มี หรือเคยมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือการให้บริการทางวิชาชีพเกินมูลค่าตามข้อ 4 หรือ 6 เป็นกรรมการอิสระได้ หากคณะกรรมการบริษัทได้พิจารณาอย่างระมัดระวัง และมีความเห็นว่าการแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระ และให้เปิดเผยข้อมูลต่อไปนี้ในหนังสือนัดประชุมผู้ถือหุ้นในวาระพิจารณาแต่งตั้งกรรมการอิสระด้วย

ก ลักษณะความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือการให้บริการทางวิชาชีพ ที่ทำให้บุคคลดังกล่าวมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

ข เหตุผลและความจำเป็นที่ยังคงหรือแต่งตั้งให้บุคคลดังกล่าวเป็นกรรมการอิสระ

ค ความเห็นของคณะกรรมการของบริษัทในการเสนอให้มีการแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นกรรมการอิสระ

4. การสรรหาและแต่งตั้งกรรมการ

4.1 คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา ทำหน้าที่ในการสรรหา คัดเลือก บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และเสนอให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาแต่งตั้ง หรือเสนอขออนุมัติแต่งตั้งต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นตามข้อบังคับบริษัท

4.2 คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา จะพิจารณาทบทวนทักษะและคุณลักษณะของกรรมการ (Skill and Characteristic) และองค์ประกอบโดยรวมของคณะกรรมการบริษัทเทียบกับทิศทางในการดำเนินธุรกิจและกลยุทธ์ในปัจจุบันและอนาคต โดยจัดทำ Board Skill Matrix เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการสรรหากรรมการที่ต้องการเป็นประจำทุกปี ในการทบทวนดังกล่าว คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา ยังได้พิจารณาถึงความหลากหลาย ทั้งในด้านของทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความเป็นอิสระ สัญชาติ อายุ และเพศของกรรมการ

4.3 ในการพิจารณาเสนอแต่งตั้งกรรมการเดิมเป็นกรรมการต่ออีกวาระ คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหาจะพิจารณาปัจจัยต่างๆ ซึ่งรวมถึง ผลการปฏิบัติงาน ประวัติการเข้าร่วมและการมีส่วนร่วมในการประชุมและการสนับสนุนในกิจกรรมของคณะกรรมการบริษัท

4.4 ในการสรรหาบุคคลเพื่อมาดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการ คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหาใช้วิธีการดังนี้ในการคัดเลือกรายชื่อผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม

(1) เปิดโอกาสให้คณะกรรมการแต่ละท่านเสนอชื่อ

(2) ที่ปรึกษาภายนอก

(3) รายชื่อที่ปรากฏอยู่ในระบบรายชื่อกรรมการของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และทำเนียบกรรมการของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย

(4) ผู้ถือหุ้นรายย่อยเสนอชื่อบุคคลที่เห็นสมควรได้รับการพิจารณามายังบริษัทล่วงหน้าก่อนวันประชุมสามัญผู้ถือหุ้น โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บริษัทได้กำหนดไว้

4.5 การแต่งตั้งกรรมการให้เป็นไปตามข้อบังคับของบริษัท และข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ จะต้องมีความโปร่งใสและชัดเจน

5. ประธานคณะกรรมการบริษัท ประธานคณะกรรมการบริหาร และประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

บริษัทมีนโยบายในการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบของประธานคณะกรรมการบริษัท (Chairman of the Board of Directors) ประธานกรรมการบริหาร (Chairman of the Executive Committee) และประธานเจ้าหน้าที่บริหาร (Chief Executive Officer) โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์และคุณสมบัติที่เหมาะสม และต้องไม่เป็นบุคคลเดียวกัน เพื่อให้มีการถ่วงดุลอำนาจและโปร่งใส โดยแยกหน้าที่การกำกับดูแลและการบริหารงานออกจากกัน

5.1 **ประธานคณะกรรมการบริษัท** (Chairman of the Board of Directors) – เป็นกรรมการอิสระ รับผิดชอบในฐานะผู้นำของคณะกรรมการ ซึ่งมีหน้าที่ติดตามดูแลการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารให้บรรลุผลสำเร็จตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ในฐานะเป็นประธานการประชุมคณะกรรมการ และการประชุมผู้ถือหุ้น

5.2 **ประธานคณะกรรมการบริหาร** (Chairman of the Executive Committee) – รับผิดชอบในฐานะผู้นำของคณะกรรมการบริหาร มีหน้าที่ในการดูแลให้คณะกรรมการบริหารสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการบริษัทได้มอบหมาย รวมถึงพิจารณากลั่นกรองเรื่องต่างๆ ก่อนนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการ และ/ หรือ พิจารณาอนุมัติการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจปกติของบริษัท

5.3 **ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร** (Chief Executive Officer) – เป็นหัวหน้าของฝ่ายบริหารรับผิดชอบต่อคณะกรรมการบริษัทในการบริหารจัดการงานของบริษัทตามทิศทาง กลยุทธ์ และงบประมาณที่ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ และรายงานผลการบริหารงานต่อคณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการบริษัท แล้วแต่กรณี

6. วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการ

6.1 วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการเป็นไปตามข้อบังคับของบริษัท โดยในการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปีทุกครั้ง ให้กรรมการออกจากตำแหน่งจำนวน 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด ถ้าจำนวนกรรมการที่จะแบ่งออกให้ตรงเป็นสามส่วนไม่ได้ ก็ให้ออกโดยจำนวนที่ใกล้ที่สุดกับส่วน 1 ใน 3 โดยให้กรรมการคนที่อยู่ในตำแหน่งนานที่สุดเป็นผู้ออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจถูกเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่งใหม่อีกได้

6.2 กรรมการอิสระมีวาระการดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน 3 วาระหรือไม่เกิน 9 ปี แล้วแต่ระยะเวลาใดจะนานกว่า แต่หากคณะกรรมการบริษัทเห็นว่า มีความจำเป็นต้องขอให้กรรมการอิสระที่ดำรงตำแหน่งติดต่อกันมาครบ 3 วาระหรือ 9 ปี ดำรงตำแหน่งต่อไป ก็ให้อำนาจคณะกรรมการบริษัทขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของกรรมการอิสระออกไปได้อีก

7. การจำกัดอายุของกรรมการ

7.1 คณะกรรมการบริษัทไม่มีนโยบายที่จะเสนอบุคคลที่จะมีอายุครบ 72 ปี หรือสูงกว่า ณ วันที่ดำรงตำแหน่ง ทั้งนี้ เมื่อนโยบายนี้มีผลบังคับใช้ กรรมการปัจจุบันที่มีอายุ 72 ปี หรือสูงกว่า จะยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปได้ตามวาระการดำรงตำแหน่งของตนที่เหลืออยู่

7.2 คณะกรรมการบริษัทอาจพิจารณาอนุมัติเสนอแต่งตั้งกรรมการที่มีอายุ 72 ปี หรือสูงกว่า ณ วันที่แต่งตั้งกลับเข้าดำรงตำแหน่งใหม่ได้เพียงอีก 1 วาระเท่านั้น

8. บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัท

8.1 คณะกรรมการบริษัทมีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ ข้อบังคับบริษัท มติที่ประชุมผู้ถือหุ้น และนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัท ทั้งนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่และกำกับดูแลกรรมการจะต้องใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจทางธุรกิจอย่างระมัดระวัง สมเหตุสมผล ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีส่วนได้เสีย และเป็นประโยชน์สูงสุดต่อบริษัท

8.2 คณะกรรมการบริษัทได้มอบอำนาจให้คณะกรรมการชุดย่อยต่างๆ ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และฝ่ายบริหารตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎบัตรของคณะกรรมการชุดย่อยแต่ละชุด นโยบายเรื่องอำนาจอนุมัติของบริษัท และนโยบายอำนาจลงนามผูกพันบริษัท อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการบริษัทได้สงวนอำนาจอนุมัติในเรื่องสำคัญไว้โดยเรื่องดังกล่าวต้องได้รับการพิจารณาและอนุมัติโดยคณะกรรมการบริษัท

8.3 คณะกรรมการบริษัทในฐานะที่เป็นผู้นำสูงสุดขององค์กรต้องกำหนดพฤติกรรมองค์กรที่ถูกต้อง กรรมการทุกคนต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และต้องดูแลให้มั่นใจว่ามาตรฐานพฤติกรรมองค์กรได้รับการเผยแพร่และนำไปปฏิบัติในทั่วทุกระดับขององค์กร

8.4 คณะกรรมการบริษัทมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

(1) เป็นผู้นำและกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ของบริษัท โดยมีเป้าหมายในการเสริมสร้างการสร้างคุณค่าอย่างยั่งยืน (Sustainable Value Creation) ดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบ (Responsible Business) และปฏิบัติตัวเป็นประชากรที่ดี (Good Corporate Citizenship)

(2) ทบทวนและอนุมัติ วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัฒนธรรมองค์กร ค่านิยม และมาตรฐานทางจริยธรรมของบริษัท

(3) ทบทวนและอนุมัติกลยุทธ์ แผนธุรกิจ งบประมาณ และตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน รวมทั้งติดตามดูแลให้ฝ่ายบริหารนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ตลอดจนติดตามผลการดำเนินงานโดยเปรียบเทียบกับแผนธุรกิจ งบประมาณ และตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่กำหนดไว้

(4) พิจารณาอนุมัติรายการที่สำคัญเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อย เช่น โครงการลงทุนธุรกิจใหม่ โครงการลงทุนขนาดใหญ่ อำนาจการบริหาร การซื้อขายทรัพย์สินต่างๆ งบจ่ายลงทุนที่สำคัญ และรายการอื่นใดที่กฎหมายกำหนด

(5) พิจารณาอนุมัติ และ/หรือให้ความเห็นชอบต่อรายการที่เกี่ยวโยงกันหรือรายการได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งทรัพย์สินของบริษัทและบริษัทย่อยให้เป็นไปตามประกาศ ข้อกำหนด และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

(6) พิจารณาอนุมัติแต่งตั้ง ประเมินผลงาน กำหนดค่าตอบแทน และถอดถอนประธานเจ้าหน้าที่บริหารและผู้บริหารระดับสูงของบริษัท

(7) พิจารณาอนุมัตินโยบายและกรอบค่าตอบแทนของบริษัท

(8) กำกับดูแลการเปิดเผยข้อมูลที่มีสาระสำคัญของบริษัทให้เพียงพอและทันเวลา

(9) ดูแลให้บริษัทมีระบบและกรอบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล รวมทั้งกำหนดความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) ของบริษัท

(10) ดูแลให้มีระบบบัญชีและการรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ มีการตรวจสอบบัญชีจากภายนอก

(11) ดูแลไม่ให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท

(12) ทบทวนนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัทและประเมินความมีประสิทธิผลและการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวเป็นประจำทุกปี

(13) กำกับดูแลให้มีการนำนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัทไปปฏิบัติ และยอมรับโดยบริษัทย่อย บริษัทร่วม และบริษัทที่ร่วมลงทุนของบริษัท

(14) จัดทำรายงานความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัทต่อรายงานทางการเงิน โดยเสนอควบคู่กับรายงานทางการเงินที่ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีไว้ในรายงานประจำปี ซึ่งครอบคลุมในเรื่องสำคัญๆ ตามนโยบายเรื่องข้อพึงปฏิบัติที่ดีสำหรับกรรมการบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

(15) ให้มีการประเมินผลงานของคณะกรรมการทั้งคณะและรายบุคคล อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

9. การประชุมคณะกรรมการบริษัท

9.1 จำนวนครั้งและกำหนดการประชุม

(1) การประชุมคณะกรรมการได้มีการกำหนดตารางการประชุมอย่างเป็นทางการไว้ล่วงหน้าตลอดทั้งปี และแจ้งให้กรรมการแต่ละคนรับทราบตั้งแต่ต้นปี เพื่อจัดสรรเวลาในการเข้าร่วมประชุม

(2) คณะกรรมการบริษัทกำหนดให้มีการประชุมอย่างน้อยปีละ 8 ครั้ง และอาจมีการประชุมวาระพิเศษเพิ่มเติมตามความจำเป็น

9.2 วาระการประชุม

(1) ประธานกรรมการโดยการหารือร่วมกับประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และเลขานุการบริษัท จะเป็นผู้ดูแลให้ความเห็นชอบวาระการประชุม

(2) กรรมการท่านอื่นสามารถเสนอวาระการประชุมหรือหัวข้ออื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาพิจารณาได้

9.3 การจัดส่งเอกสารการประชุม

เลขานุการบริษัทมีหน้าที่ในการนัดหมาย จัดเตรียมเอกสารประกอบการประชุมให้เพียงพอ และจัดส่งล่วงหน้าพร้อมหนังสือเชิญประชุม ก่อนการประชุมไม่น้อยกว่า 7 วัน เพื่อให้คณะกรรมการได้มีเวลาศึกษามาก่อน

9.4 การเข้าร่วมประชุม

คณะกรรมการบริษัทคาดหวังว่ากรรมการแต่ละท่านจะใช้ความพยายามอย่างสมเหตุสมผลในการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อยที่ตนเองดำรงตำแหน่งอยู่ทุกครั้ง คณะกรรมการบริษัทตระหนักดีว่าในบางโอกาสหรือสถานการณ์อาจทำให้กรรมการไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ อย่างไรก็ตามภารกิจดังกล่าวจะไม่กระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการอย่างเป็นสาระสำคัญ ทั้งนี้ คณะกรรมการบริษัทคาดหมายว่ากรรมการจะเข้าร่วมประชุมอย่างต่ำคิดเป็นร้อยละ 80 ของการประชุมคณะกรรมการบริษัททั้งหมด

9.5 องค์ประชุมและการประชุม

(1) ในการประชุมคณะกรรมการบริษัท กรรมการต้องมาประชุมไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

(2) จำนวนองค์ประชุมขั้นต่ำ ณ ขณะที่ คณะกรรมการจะลงมติในที่ประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการอยู่ไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด

(3) ในการประชุม ประธานกรรมการทำหน้าที่เป็นประธานที่ประชุมมีหน้าที่ดูและจัดสรรเวลาให้อย่างเพียงพอที่ฝ่ายบริหารจะเสนอเอกสารและข้อมูลเพื่อการอภิปรายปัญหาสำคัญ และเพียงพอสำหรับคณะกรรมการที่จะอภิปรายในประเด็นที่สำคัญ โดยกรรมการทุกท่านมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น

(4) กรรมการผู้มีส่วนได้เสีย จะต้องไม่อยู่ในที่ประชุมเมื่อมีการพิจารณาวาระที่ตนมีส่วนได้เสีย

9.6 รายงานการประชุม

(1) เลขานุการบริษัทจะเป็นผู้ทำการจดบันทึก และจัดทำรายงานการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษร และเสนอให้ประธานกรรมการบริษัทสอบทานและส่งให้กรรมการทุกท่านให้ความเห็น โดยจะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 14 วันนับจากวันที่ประชุม ซึ่งรายงานการประชุมจะมีการบันทึกมติของที่ประชุมและข้อมูลไว้อย่างเพียงพอ ชัดเจน และเป็นไปตามกฎหมาย

(2) เลขานุการบริษัทจะเป็นผู้จัดเก็บรายงานการประชุมที่ผ่านการรับรองแล้ว รวมทั้งเอกสารประกอบการประชุม และพร้อมที่จะให้ตรวจสอบได้

9.7 การประชุมของกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร

กรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารจะประชุมระหว่างกันเองอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยไม่มีกรรมการที่เป็นผู้บริหารหรือฝ่ายบริหารเข้าร่วมประชุม เพื่อเปิดโอกาสให้อภิปรายปัญหาต่างๆ ทั้งที่เกี่ยวกับธุรกิจของบริษัท หรือเรื่องการจัดการที่อยู่ในความสนใจ และให้มีการรายงานผลการประชุมให้คณะกรรมการบริษัทและประธานเจ้าหน้าที่บริหารทราบ

9.2. คณะกรรมการชุดย่อย

คณะกรรมการบริษัทได้พิจารณาและอนุมัติในการจัดให้มีคณะกรรมการชุดย่อยจำนวน 6 ชุด เพื่อทำหน้าที่ศึกษากลั่นกรองงานและแบ่งเบาภาระหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัท โดยให้มีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการชุดย่อยอย่างชัดเจน ดังนี้

10.1 คณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee)

คณะกรรมการตรวจสอบต้องประกอบด้วยกรรมการอย่างน้อย 3 คน ซึ่งทุกคนต้องเป็นกรรมการอิสระ โดยอย่างน้อย 1 คน ต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงินอย่างเพียงพอที่จะสามารถทำหน้าที่ในการสอบทานความเชื่อถือได้ของงบการเงิน ซึ่งเป็นไปตามที่กำหนดโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการกำกับตลาดทุน กรรมการตรวจสอบมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 3 ปี และสามารถได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบอีกได้ แต่ไม่เกิน 3 วาระติดต่อกัน เว้นแต่คณะกรรมการจะเห็นเป็นอย่างอื่น คณะกรรมการตรวจสอบมีขอบเขตอำนาจหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรไว้ในกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบ

กรรมการตรวจสอบมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 3 ปี กรรมการตรวจสอบซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่ต้องไม่เกิน 3 วาระติดต่อกัน เว้นแต่คณะกรรมการบริษัทจะเห็นเป็นอย่างอื่น

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 คณะกรรมการตรวจสอบประกอบด้วยกรรมการอิสระจำนวน 3 ท่าน โดยมีรายนามดังต่อไปนี้

ชื่อ – นามสกุล	ตำแหน่ง
1. นางภัทรียา เบญจพลชัย	ประธานคณะกรรมการตรวจสอบ
2. นางชรินทร วงศ์ภูธร	กรรมการตรวจสอบ
3. ศาสตราจารย์สำเริง เมฆเกรียงไกร	กรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบต้องมีการประชุมอย่างน้อยปีละ 8 ครั้ง และต้องมีคณะกรรมการตรวจสอบมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบทั้งหมดที่คณะกรรมการบริษัทแต่งตั้ง จึงจะเป็นองค์ประชุม โดยในปี 2562 มีการประชุมจำนวนทั้งสิ้น 10 ครั้ง และรายงานต่อคณะกรรมการบริษัท (โปรดดูรายละเอียดในหัวข้อ “การเข้าประชุมคณะกรรมการชุดย่อยในปี 2562”)

ขอบเขตและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบมีขอบเขตอำนาจหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นไปตามกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท และมีการสอบทานและปรับปรุงเป็นประจำทุกปี ดังนี้

1.1 สอบทานให้บริษัทมีรายงานทางการเงินถูกต้องและครบถ้วนตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน และมีการเปิดเผยอย่างเพียงพอ

1.2 กำกับดูแลให้มีการพัฒนาระบบควบคุมภายในเกี่ยวกับการจัดทำงบการเงินให้ถูกต้องเชื่อถือได้ และให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและวิธีปฏิบัติในการรักษาความลับ (confidentiality) การรักษาความน่าเชื่อถือ (integrity) และความพร้อมใช้ของข้อมูล (availability) รวมทั้งการจัดการข้อมูลที่อาจมีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์

1.3 สอบทานให้บริษัทมีระบบการควบคุมภายใน (System of Internal Control) และการตรวจสอบภายใน (Internal Audit) ที่เหมาะสมมีประสิทธิผล

1.4 สอบทานให้มีระบบงานเชิงป้องกันและเป็นประโยชน์ให้กับหน่วยงานเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

1.5 สอบทานให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตรวจสอบของหน่วยงานตรวจสอบภายในตามมาตรฐานสากล พิจารณาอนุมัติแผนการตรวจสอบภายใน พิจารณาความเพียงพอของงบประมาณ บุคลากร พิจารณาความเป็นอิสระของหน่วยงานตรวจสอบภายใน ตลอดจนให้ความเห็นชอบในการพิจารณาแต่งตั้ง โยกย้าย เลิกจ้าง พิจารณาความดีความชอบและการลงโทษหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในหรือหน่วยงานอื่นใดที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน

1.6 สอบทานให้บริษัทปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) ข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) รวมทั้งระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท

1.7 สอบทานความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน รายงานการเงิน และการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและกฎหมาย รวมทั้งเสนอแนะการปรับปรุงระบบให้มีความปลอดภัยและทันสมัยอยู่เสมอ

1.8 พิจารณา คัดเลือก เสนอแต่งตั้งและเลิกจ้างบุคคลที่มีความเป็นอิสระเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้สอบบัญชี และเสนอค่าตอบแทนผู้สอบบัญชีของบริษัท รวมทั้งเข้าร่วมประชุมกับผู้สอบบัญชีโดยไม่มีฝ่ายจัดการเข้าร่วมประชุมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

1.9 สอบทานความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีและพิจารณานโยบายการรับบริการอื่นที่มิใช่การสอบบัญชีจากสำนักสอบบัญชีเดียวกัน รวมทั้งการประสานงานกับผู้สอบบัญชีและหน่วยงานตรวจสอบภายใน

1.10 พิจารณารายการที่เกี่ยวโยงกันหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ให้เป็นไปตาม กฎหมายและข้อกำหนดของพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้ เพื่อให้มั่นใจว่ารายการดังกล่าวสมเหตุสมผลและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อบริษัท

1.11 พิจารณารายการได้มาและจำหน่ายไปซึ่งทรัพย์สินที่มีนัยสำคัญให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อกำหนดของพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในกรณีที่เกิดรายการที่เกี่ยวโยงกันหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์และรายการได้มาและจำหน่ายไปซึ่งทรัพย์สินให้มีความถูกต้องครบถ้วน

1.12 สอบทานนโยบายและ มาตรการต่อต้านการคอร์รัปชั่น เพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทได้ปฏิบัติภาระหน้าที่ตามที่กฎหมายและ จริยธรรมที่กำหนดไว้

1.13 สอบทานให้บริษัทมีระบบการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) ที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล รวมทั้งนำผลการประเมินระบบควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงของบริษัทย่อยและบริษัทร่วมมาเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาความเสี่ยงของบริษัท

1.14 สอบทานให้มีกระบวนการรับเรื่องร้องเรียนและแจ้งเบาะแสจากพนักงานและผู้มีส่วนได้เสียต่างๆ ในเรื่องการกระทำผิด การทุจริต รวมทั้งรายการผิดปกติเกี่ยวกับงบการเงิน สอบทานสรุปผลตรวจสอบทุจริตและประพฤติมิชอบ และสอบทานมาตรการการป้องกันดังกล่าวภายในองค์กร

1.15 จัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท ซึ่งรายงานดังกล่าวต้องลงนามโดย ประธานคณะกรรมการตรวจสอบและต้องประกอบ ด้วยข้อมูลอย่างน้อยดังต่อไปนี้

1.15.1 ความเห็นเกี่ยวกับความถูกต้องครบถ้วน เป็นที่เชื่อถือได้ของรายงานทางการเงินของบริษัท

1.15.2 ความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอ และรายงานการสอบทานความมีประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในและระบบการบริหารความเสี่ยงของบริษัท

1.15.3 ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท

1.15.4 ความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี

1.15.5 ความเห็นเกี่ยวกับรายการที่เกี่ยวโยงกันหรือ รายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์และการทุจริต

1.15.6 ความเห็นเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตและการกระทำผิด และรายงานผลการสอบทานการตรวจสอบการทุจริตและประพฤติมิชอบ

1.15.7 จำนวนการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบและการเข้าร่วมประชุมของกรรมการตรวจสอบแต่ละท่าน

1.15.8 ความเห็นหรือข้อสังเกตโดยรวมที่คณะกรรมการตรวจสอบได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎบัตร

1.15.9 รายการอื่นใดที่เห็นว่าผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปควรทราบภายใต้ขอบเขตหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท

1.16 รายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบให้คณะกรรมการบริษัททราบ อย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง

1.17 พิจารณาทบทวนขอบเขตอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบทั้งโดยรวมทั้งคณะ และรายบุคคลเป็นประจำทุกปี

1.18 ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ หากพบหรือมีข้อสงสัยว่า มีรายการหรือการกระทำดังต่อไปนี้ ซึ่งอาจมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัท ให้คณะกรรมการตรวจสอบรายงานต่อคณะกรรมการของบริษัทเพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในเวลาที่คณะกรรมการตรวจสอบเห็นสมควร

1.18.1 รายการที่เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์

1.18.2 การทุจริตหรือมีสิ่งผิดปกติหรือมีความบกพร่องที่สำคัญในระบบควบคุมภายใน

1.18.3 การฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท

หากคณะกรรมการของบริษัทหรือผู้บริหารไม่ดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไขภายในเวลาตามวรรคหนึ่ง กรรมการตรวจสอบรายใดรายหนึ่งอาจรายงานว่ามีรายการหรือการกระทำตามวรรคหนึ่งต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ก.ล.ต.) หรือตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.)

1.19 ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีพบพฤติการณ์อันควรสงสัยว่ากรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทได้กระทำความผิดตามที่กฎหมายระบุและได้แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ดังกล่าวให้คณะกรรมการตรวจสอบของบริษัททราบและเพื่อดำเนินการตรวจสอบต่อไปโดยไม่ชักช้า และให้คณะกรรมการตรวจสอบรายงานผลการตรวจสอบเบื้องต้นให้แก่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และผู้สอบบัญชีทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี พฤติการณ์อันควรสงสัยที่ต้องแจ้งดังกล่าว และวิธีการเพื่อให้ได้ซึ่งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์นั้น ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำกับตลาดทุนประกาศกำหนด

1.20 กรรมการตรวจสอบทุกคนมีหน้าที่พัฒนาตนเอง โดยเข้าร่วมการอบรมและเสริมสร้างความรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

1.21 ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดหรือคณะกรรมการบริษัทมอบหมาย ด้วยความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจสอบ และมีอำนาจตามที่คณะกรรมการบริษัทได้กำหนดไว้ในประกาศนโยบายฉบับอื่นของบริษัท

ในการปฏิบัติงานตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ ให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจเชิญฝ่ายจัดการ ผู้บริหาร หัวหน้าหน่วยงานหรือพนักงานของบริษัทหารือหรือตอบคำถามของคณะกรรมการตรวจสอบและให้มีอำนาจว่าจ้างที่ปรึกษา หรือบุคคลภายนอกตามระเบียบของบริษัทมาให้ความเห็นหรือคำปรึกษาในกรณีจำเป็น

คณะกรรมการตรวจสอบปฏิบัติงานภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามคำสั่งของคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการบริษัทเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานของบริษัทโดยตรงต่อผู้ถือหุ้น ผู้มีส่วนได้เสียและบุคคลทั่วไป

ทั้งนี้ รายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบในปี 2562 ปรากฏตามเอกสารแนบ 5 รายงานคณะกรรมการตรวจสอบประจำปี 2562

10.2 คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน (Compensation Committee)

คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน ประกอบด้วยกรรมการอย่างน้อย 3 คน และมีกรรมการอิสระเป็นส่วนใหญ่ โดยประธานคณะกรรมการต้องเป็นกรรมการอิสระและได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการบริษัท มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 3 ปี และสามารถได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการกำหนดค่าตอบแทนอีกได้ แต่ไม่เกิน 3 วาระติดต่อกัน เว้นแต่คณะกรรมการจะเห็นว่ามีความจำเป็นต้องขอให้ดำรงตำแหน่งต่อไป คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนมีขอบเขตและอำนาจหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรไว้ในกฎบัตรของคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน

กรรมการกำหนดค่าตอบแทนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 3 ปี และกรรมการกำหนดค่าตอบแทนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่ไม่เกิน 3 วาระติดต่อกัน เว้นแต่คณะกรรมการบริษัทจะเห็นว่ามีความจำเป็นต้องขอให้ดำรงตำแหน่งต่อไป

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน ประกอบด้วยคณะกรรมการจำนวน 3 ท่าน โดยมีรายนามดังต่อไปนี้

ชื่อ – นามสกุล	ตำแหน่ง
1. นางชรินทร วงศ์ภูธร	ประธานคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน
2. ศาสตราจารย์สำเริง เมฆเกรียงไกร	กรรมการกำหนดค่าตอบแทน
3. นายเอนก พนาอภิชน	กรรมการกำหนดค่าตอบแทน

คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนต้องมีการประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ซึ่งต้องมีกรรมการมาประชุมเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่คณะกรรมการบริษัทแต่งตั้ง จึงจะเป็นองค์ประชุม โดยในปี 2562 มีการประชุมจำนวนทั้งสิ้น 6 ครั้ง และรายงานต่อคณะกรรมการบริษัท (โปรดดูรายละเอียดในหัวข้อ “การเข้าประชุมคณะกรรมการชุดย่อยในปี 2562”)

ขอบเขตและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน

คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนมีขอบเขตอำนาจหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นไปตามกฎบัตรของคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท ดังนี้

- กำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสมเมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมเดียวกัน และสมเหตุสมผล ทั้งที่เป็นตัวเงินและมิใช่ตัวเงินเพื่อจูงใจ และรักษาคณะกรรมการ คณะกรรมการชุดย่อย และผู้บริหารระดับสูงของบริษัทให้อยู่ต่อไป
- จัดทำหลักเกณฑ์และนโยบายในการกำหนดค่าตอบแทนของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง เพื่อเสนอให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติ และ/หรือ นำเสนอต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นอนุมัติตามแต่กรณี
- พิจารณาให้ความเห็นชอบการกำหนดค่าตอบแทนรายปีของกรรมการเพื่อเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ และ/หรือ นำเสนอต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นอนุมัติแล้วแต่กรณี
- พิจารณาสอบทานผลการดำเนินงานของบริษัทเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติจ่ายเงินโบนัสประจำปีของบริษัทตามผลการชี้วัดการปฏิบัติงานและพิจารณาโบนัส และการปรับเพิ่มเงินเดือนประจำปีของผู้บริหารระดับสูง (สูงกว่าระดับ 15 ขึ้นไป) และนำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาอนุมัติ

- พิจารณาสอบทานข้อเสนอของฝ่ายจัดการเรื่องปรับนโยบายการจ่ายเงินโบนัสพิเศษ (Special Bonus) และนำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัท เพื่อพิจารณาอนุมัติ
- พิจารณาให้ความเห็นชอบแผน EV Bonus (Economic Value Bonus) และหลักเกณฑ์ต่างๆ ในการดำเนินการตามแผน EV Bonus รวมทั้งให้ความเห็นชอบการจัดสรร EV Bonus ประจำปีให้กับผู้บริหารของบริษัทเพื่อเสนอให้คณะกรรมการพิจารณา
- พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ในกรณีที่มีปัญหาหรือข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการดำเนินการตามแผน EV Bonus และรายงานให้คณะกรรมการทราบ
- พิจารณาและให้ความเห็นชอบผลการประเมินการปฏิบัติงานเพื่อกำหนดเงินโบนัสประจำปี EV Bonus และการปรับขึ้นเงินเดือนประจำปีให้แก่ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร (CEO) ของบริษัท เพื่อเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ
- พิจารณาทบทวนโครงสร้างเงินเดือนและแผนค่าตอบแทนอื่นๆ ของผู้บริหารระดับสูง (สูงกว่าระดับ 15 ขึ้นไป) เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติ
- พิจารณาเห็นชอบแผนเกษียณอายุก่อนกำหนดของผู้บริหารระดับสูง (สูงกว่าระดับ 15 ขึ้นไป) เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติ
- พิจารณาเห็นชอบเรื่องการจ้างงานและค่าตอบแทนของผู้บริหารระดับสูง (สูงกว่าระดับ 15 ขึ้นไป ซึ่งรวมถึง เรื่องการจ้าง/แต่งตั้ง ปรับลำดับขั้น ปรับเงินพิเศษ และค่าตอบแทนพิเศษอื่นๆ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติ
- หากมีการเสนอขายหลักทรัพย์ใหม่ (หรือใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น)ให้แก่กรรมการและพนักงาน คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนควรพิจารณาให้เงื่อนไขต่างๆ เป็นไปเพื่อจูงใจให้กรรมการและพนักงานปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มให้ผู้ถือหุ้นในระยะยาว และสามารถรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพได้อย่างแท้จริง และต้องเป็นธรรมต่อผู้ถือหุ้นด้วย นอกจากนี้ หากมีกรรมการ หรือพนักงานรายใดจะได้รับการจัดสรรหลักทรัพย์เกินกว่าร้อยละ 5 ของจำนวนหลักทรัพย์ทั้งหมดที่จะจัดสรร คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน ต้องพิจารณาความเหมาะสมและให้ความเห็นชอบ อย่างไรก็ตาม ต้องไม่มีกรรมการรายใดในคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนที่จะได้รับจัดสรรหลักทรัพย์เกินกว่าร้อยละ 5 ด้วย ถึงจะมีสิทธิในการให้ความเห็นชอบ
- คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนรับผิดชอบต่อคณะกรรมการบริษัทและมีหน้าที่ให้คำชี้แจงตอบคำถามเกี่ยวกับค่าตอบแทนของกรรมการในการประชุมผู้ถือหุ้น
- ว่าจ้างที่ปรึกษาหรือบุคคลที่มีความเป็นอิสระ เพื่อให้ความเห็นหรือคำแนะนำตามความจำเป็น
- พิจารณาทบทวนและประเมินความเพียงพอของกฎบัตร และเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาอนุมัติเปลี่ยนแปลง
- รายงานผลการปฏิบัติงานที่สำคัญให้คณะกรรมการบริษัทรับทราบเป็นประจำ รวมทั้งประเด็นสำคัญต่างๆ ที่คณะกรรมการบริษัทควรได้รับทราบ

- รายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎบัตรในปีที่ผ่านมาต่อผู้ถือหุ้น เช่น ในรายงานประจำปี หรือตอบคำถามในการประชุมผู้ถือหุ้น รวมถึง รายงานนโยบายด้านค่าตอบแทนกรรมการ หลักการ/เหตุผล และวัตถุประสงค์ของนโยบายโดยเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปี
- ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองเป็นประจำทุกปี
- มีอำนาจเชิญฝ่ายจัดการ ผู้บริหาร หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องของบริษัทมาให้ความเห็น เข้าร่วมประชุมหรือให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมาย

ทั้งนี้ รายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนในปี 2562 ปรากฏตามเอกสารแนบ 6 รายงานคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนประจำปี 2562

10.3 คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา (Governance and Nomination Committee)

คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา ประกอบด้วยกรรมการอย่างน้อย 3 คน โดยเป็นกรรมการอิสระไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ทั้งนี้ กรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหามีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 3 ปี และสามารถได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหาอีกได้ แต่ไม่เกิน 3 วาระติดต่อกัน เว้นแต่คณะกรรมการจะเห็นว่ามีความจำเป็นต้องขอให้ดำรงตำแหน่งต่อไป คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหามีขอบเขตและอำนาจหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรไว้ในกฎบัตรของคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา

กรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหามีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 3 ปี และกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหาซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่ไม่เกิน 3 วาระติดต่อกัน เว้นแต่คณะกรรมการจะเห็นว่ามีความจำเป็นต้องขอให้ดำรงตำแหน่งต่อไป

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา ประกอบด้วยกรรมการจำนวน 3 ท่าน โดยมีรายนามดังต่อไปนี้

ชื่อ – นามสกุล	ตำแหน่ง
1. ศาสตราจารย์สำเริง เมฆเกรียงไกร	ประธานคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา
2. นางภัทรียา เบญจพลชัย	กรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา
3. นายเกว็ก บัค ไช	กรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา

คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหาต้องมีการประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง โดยต้องมีกรรมการมาประชุมเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่คณะกรรมการบริษัทแต่งตั้งจึงจะเป็นองค์ประชุม ในปี 2562 มีการประชุมจำนวนทั้งสิ้น 4 ครั้ง และรายงานต่อคณะกรรมการบริษัท (โปรดดูรายละเอียดในหัวข้อ “การเข้าประชุมคณะกรรมการชุดย่อยในปี 2562”)

ขอบเขตและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา

คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหามีขอบเขตอำนาจหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นไปตามกฎบัตรของคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหาซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท ดังนี้

ด้านการพิจารณาสรรหา

- กำหนดหลักเกณฑ์และนโยบายในการสรรหาคณะกรรมการ และกรรมการชุดย่อยของบริษัท
- พิจารณาสรรหากรรมการ โดยพิจารณาบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะมาดำรงตำแหน่งกรรมการ โดยพิจารณาองค์ประกอบของคณะกรรมการจากประสบการณ์ ทักษะ ความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้านอย่างน้อยด้านหนึ่งด้านใด ต้องเป็นผู้ที่พร้อมอุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่กรรมการบริษัทอย่างเต็มที่ และต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย รวมถึงต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจของบริษัท นอกจากนี้ ในการสรรหาคณะกรรมการ คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา อาจใช้บริการบริษัทที่ปรึกษาภายนอก (Professional Search Firm) และ/หรือ ใช้ฐานข้อมูลจากทำเนียบกรรมการ (IOD Chartered Director) เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาตามที่เห็นสมควร เพื่อสรรหาบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งกรรมการบริษัท ต่อคณะกรรมการบริษัทพิจารณาและเสนอขออนุมัติแต่งตั้งต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้น หรือให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติ
- พิจารณาสรรหาผู้ที่เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการบริหารและประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ในกรณีที่มีตำแหน่งว่างลง และนำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อแต่งตั้งต่อไป
- พิจารณาเสนออนุมัติแต่งตั้งบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการ และประธานคณะกรรมการชุดย่อยต่างๆ ต่อคณะกรรมการบริษัท
- พิจารณาเสนอชื่อบุคคลของบริษัทที่จะไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในบริษัทย่อย บริษัทร่วม บริษัทร่วม และบริษัทร่วมค้าของบริษัท

ด้านบรรษัทภิบาล

- กำหนดนโยบายการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัท รวมทั้ง พิจารณาทบทวนนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัททุกๆ ปี พร้อมเสนอปรับปรุงแก้ไขนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี และเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติ
- จัดให้มีการปฐมนิเทศกรรมการใหม่ ส่งเสริมให้กรรมการได้รับการอบรมและพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้กรรมการสามารถทำหน้าที่ และกำกับดูแลกิจการของบริษัทอย่างมีประสิทธิภาพ
- พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ในการสืบทอดผู้บริหารระดับสูง ตั้งแต่ระดับหัวหน้าคณะผู้บริหารด้านต่างๆ (UC) ที่รายงานตรงต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหาร (CEO) เพื่อเสนอคณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติเป็นประจำทุกปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี ของคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการแต่ละชุด (รวมทั้งประเมินผลการปฏิบัติงานตนเองของคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา) และกรรมการแต่ละคนตลอดจนทำหน้าที่สอบทานผลการประเมินของคณะกรรมการแต่ละชุด และรายงานผลต่อคณะกรรมการบริษัท
- จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานประธานเจ้าหน้าที่บริหาร (CEO) เป็นประจำทุกปี และรายงานผลต่อคณะกรรมการบริษัท
- ว่าจ้างที่ปรึกษาหรือบุคคลที่มีความเป็นอิสระ เพื่อให้ความเห็น หรือคำแนะนำตามความจำเป็นตามระเบียบข้อบังคับของบริษัท

- พิจารณาทบทวน และประเมินความเพียงพอของกฎบัตรนี้ และเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาอนุมัติเปลี่ยนแปลง
- รายงานผลการปฏิบัติงานที่สำคัญให้คณะกรรมการบริษัทรับทราบเป็นประจำ รวมทั้งประเด็นสำคัญต่างๆ ที่คณะกรรมการบริษัทควรได้รับทราบ
- คณะกรรมการสรรหาควรร่วมกับประธานเจ้าหน้าที่บริหารพิจารณาหลักเกณฑ์และวิธีการในการสรรหาและแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูง
- ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมาย

ทั้งนี้ รายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหาในปี 2562 ปรากฏตามเอกสารแนบ 7 รายงานคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหาประจำปี 2562

10.4 **คณะกรรมการบริหาร** (Executive Committee)

คณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วยกรรมการอย่างน้อย 4 คน ที่มีประสบการณ์และคุณสมบัติเหมาะสม และได้รับแต่งตั้งโดยคณะกรรมการบริษัท และจะพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย หรือลาออก หรือคณะกรรมการบริษัทมีมติให้พ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการบริหารจะรายงานผลการบริหารงานต่อคณะกรรมการบริษัท โดยมีขอบเขตและอำนาจหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรไว้ในกฎบัตรของคณะกรรมการบริหาร

กรรมการบริหารต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ และมีเวลาเพียงพอที่จะอุทิศความรู้ ความสามารถ และปฏิบัติหน้าที่ให้แก่บริษัทได้ รวมถึงต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัดและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ กรรมการบริหารไม่สามารถประกอบกิจการ เข้าเป็นหุ้นส่วน หรือเข้าเป็นกรรมการในนิติบุคคลอื่นที่มีสภาพอย่างเดียวกัน และเป็นการแข่งขันกับกิจการของบริษัท ไม่ว่าจะทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือประโยชน์ของบุคคลอื่น เว้นแต่จะได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 คณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วยกรรมการจำนวน 4 ท่าน โดยมีรายนามดังต่อไปนี้

ชื่อ – นามสกุล	ตำแหน่ง
1. นายเอนก พนาอภิชน	ประธานคณะกรรมการบริหาร
2. นายเกว็ก บัค ไช	กรรมการบริหาร
3. นายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์	กรรมการบริหาร
4. นายไพบูลย์ ภานุวัฒนวงศ์[1]	กรรมการบริหาร

หมายเหตุ

[1] นายไพบูลย์ ภานุวัฒนวงศ์ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร แทนนายปฐมภพ สุวรรณศิริ โดยมติที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท ครั้งที่ 3/2562 ประชุมเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2562 มีผลตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2562 เป็นต้นไป

คณะกรรมการบริหารต้องมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง โดยต้องมีกรรมการบริหารมาประชุมเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารที่คณะกรรมการบริษัทแต่งตั้งจึงจะเป็นองค์ประชุม ในปี 2562 มีการประชุมจำนวนทั้งสิ้น 12 ครั้ง และรายงานต่อคณะกรรมการบริษัท (โปรดดูรายละเอียดในหัวข้อ “การเข้าประชุมคณะกรรมการชุดย่อยในปี 2562”)

ขอบเขตและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร

คณะกรรมการบริหารมีขอบเขตอำนาจหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นไปตามกฎบัตรของคณะกรรมการบริหาร ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท ดังนี้

- พิจารณาและนำเสนอเป้าหมาย แผนธุรกิจ และงบประมาณของบริษัทต่อคณะกรรมการบริษัท กำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และนโยบายของคณะกรรมการบริษัท กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของบริษัท และเงื่อนไขพันธะสัญญาที่ผูกพันบริษัท
- กำหนดแนวทางการดำเนินการ การพัฒนา และการขยายธุรกิจให้เป็นไปตามแนววิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ นโยบาย และมติของคณะกรรมการบริษัท
- กำกับและติดตามผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของบริษัท และรายงานผลการดำเนินงาน พร้อมวิธีแก้ไขถ้าผลประกอบการไม่เป็นไปตามเป้าหมายให้กรรมการบริษัทรับทราบเป็นประจำทุกเดือน
- แสวงหาและประเมินโอกาสในการลงทุนในธุรกิจใหม่
- พิจารณาและให้ความเห็นแก่คณะกรรมการบริษัทเกี่ยวกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัท
- พิจารณาสอบทานและอนุมัติรายการเกี่ยวกับการลงทุนและจำหน่ายทรัพย์สิน การบริหารทรัพยากรบุคคล การเงินและการบริหารเงิน การบริหารงานทั่วไป และรายการอื่นใดที่เกี่ยวกับธุรกิจของบริษัท ภายในขอบเขตอำนาจที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท
- แต่งตั้งผู้บริหารบริษัท เพื่อปฏิบัติหน้าที่ทุกตำแหน่งตามอำนาจบริหารบุคคล และกลั่นกรองแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูง (UC ขึ้นไป) เพื่อขออนุมัติต่อคณะกรรมการ
- พิจารณาและให้ความเห็นต่อเรื่องที่ต้องผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท ยกเว้นในกิจกรรมใดๆ ซึ่งคณะกรรมการบริษัท ได้มอบหมายให้คณะกรรมการชุดอื่นเป็นผู้ดำเนินการไว้แล้ว
- พิจารณาและสอบทานการบริหารความเสี่ยง และระบบการควบคุมภายในของบริษัท
- คณะกรรมการบริหารอาจมอบอำนาจช่วงให้ผู้บริหาร หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีอำนาจในการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องตามที่คณะกรรมการบริหารพิจารณาเห็นสมควรได้ การอนุมัติรายการของคณะกรรมการบริหาร และ/หรือ การมอบอำนาจช่วงต้องไม่เป็นการอนุมัติรายการที่เกี่ยวโยงกัน หรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หรือรายการที่คณะกรรมการบริหารมีส่วนได้เสีย ตามที่กำหนดในข้อบังคับของบริษัท และตามที่กำหนดโดยคณะกรรมการบริษัท และหน่วยงานกำกับดูแล
- ว่าจ้างที่ปรึกษาหรือบุคคลที่มีความเป็นอิสระ เพื่อให้ความเห็นหรือคำแนะนำตามความจำเป็น

- มีอำนาจเชิญฝ่ายจัดการ ผู้บริหาร หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องของบริษัทมาให้ความเห็น เข้าร่วมประชุมหรือให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องตามที่จำเป็น
- รายงานผลการปฏิบัติงานที่สำคัญของคณะกรรมการบริหาร ให้คณะกรรมการบริษัทรับทราบเป็นประจำทุกเดือนในวาระการรายงานของประธานคณะกรรมการบริหาร
- ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง และประเมินความเพียงพอของกฎบัตรของคณะกรรมการบริหารเป็นประจำทุกปี โดยอยู่ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา
- ดำเนินการอื่นๆ ใด หรือตามอำนาจและความรับผิดชอบ ตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมายหน้าที่ให้เป็นคราวๆ ไป

ทั้งนี้ รายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารในปี 2562 ปรากฏตามเอกสารแนบ 8 รายงานคณะกรรมการบริหารประจำปี 2562

10.5 **คณะกรรมการจัดการ** (Management Committee)

คณะกรรมการจัดการ ได้รับการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการบริหาร ประกอบไปด้วยประธานเจ้าหน้าที่บริหารและผู้บริหารระดับสูงที่มีความรู้ ความสามารถ เพื่อทำหน้าที่สนับสนุน และกลั่นกรองข้อมูลให้กับคณะกรรมการบริหาร รวมถึงประธานเจ้าหน้าที่บริหารในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารจัดการธุรกิจของบริษัท การบริหารด้านการเงิน การพิจารณาธุรกิจใหม่ และงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหาร

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 คณะกรรมการจัดการ ประกอบด้วยกรรมการจำนวน 5 ท่าน โดยมีรายนามดังต่อไปนี้

ชื่อ – นามสกุล	ตำแหน่ง
1. นายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์	ประธานคณะกรรมการจัดการ
2. นายปฐมภพ สุวรรณศิริ	กรรมการจัดการ
3. นายอนุวัฒน์ สงวนทรัพยากร	กรรมการจัดการ
4. นายภาคย์ บุญยุบล	กรรมการจัดการ
5. นายสรรเพชญ สรรพศิริ	กรรมการจัดการ

หมายเหตุ

คณะกรรมการจัดการได้รับการจัดตั้งขึ้นตามมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหาร ครั้งที่ 3/2562 ประชุมเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2562 มีผลตั้งแต่วันที่ 4 เมษายน 2562 เป็นต้นไป

ขอบเขตและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการจัดการ

คณะกรรมการจัดการมีขอบเขตอำนาจหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหาร ดังนี้

- บริหารจัดการธุรกิจเพื่อให้บรรลุผลตามแผนกลยุทธ์ที่บริษัทตั้งไว้
- ติดตามผลการดำเนินงาน ตลอดจนประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทในกลุ่ม

- พิจารณากลั่นกรองข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติ พร้อมทั้งให้ความเห็นและแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินการ
- ติดตามประเด็นสำคัญต่างๆ ที่ได้รับจากมอบหมายจากคณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการบริษัท พร้อมทั้งให้ความเห็นและดำเนินการให้เหมาะสมตามที่ได้รับมอบหมาย
- พิจารณาสรรหาและประเมินโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ
- ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการบริษัท

10.6 **คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง** (Risk Management Committee)

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ประกอบด้วยกรรมการไม่น้อยกว่า 7 คน และไม่มากกว่า 15 คน โดยเป็นผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และอุทิศเวลาให้การบริหารและดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านการบริหารความเสี่ยงและสอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจของบริษัท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ประกอบด้วยกรรมการจำนวน 10 ท่าน โดยมีรายนามดังต่อไปนี้

ชื่อ – นามสกุล	ตำแหน่ง
1. นายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์	ประธานคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง
2. นายปฐมภพ สุวรรณศิริ	กรรมการบริหารความเสี่ยง
3. นายอนุวัฒน์ สงวนทรัพยากร	กรรมการบริหารความเสี่ยง
4. นายธีระยุทธ บุญโชติ	กรรมการบริหารความเสี่ยง
5. นายวิชัย กิตติวิทยากุล	กรรมการบริหารความเสี่ยง
6. นายประมุข ชัยวงศ์วุฒิกุล	กรรมการบริหารความเสี่ยง
7. นายเอกชัย ภัคดุรงค์	กรรมการบริหารความเสี่ยง
8. นางยุพาพรรณ ปานเคลือบทอง	กรรมการบริหารความเสี่ยง
9. นายสลิล จารุจินดา	กรรมการบริหารความเสี่ยง
10. นายคมสัน เสรีภาพงศ์	กรรมการบริหารความเสี่ยง

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง มีกำหนดการประชุมอย่างน้อยไตรมาสละ 1 ครั้ง หรือตามความเหมาะสม ในปี 2562 มีการประชุมจำนวนทั้งสิ้น 4 ครั้ง และรายงานต่อคณะกรรมการบริษัท (โปรดดูรายละเอียดในหัวข้อ “การเข้าประชุมคณะกรรมการชุดย่อยในปี 2562”)

ขอบเขตและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

- กำหนดและทบทวนกรอบโครงสร้างการบริหารความเสี่ยง นโยบายการบริหารความเสี่ยง เกณฑ์ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงและกระบวนการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและสอดคล้องกับทิศทางกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ ผลการดำเนินงานประจำวัน และสภาวการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง จากนั้นเสนอให้คณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการบริหารสอบทาน และให้คณะกรรมการบริษัท พิจารณาอนุมัติ

- สอบทานความเสี่ยงและพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการความเสี่ยงของบริษัท เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของความเสี่ยงนำไปปรับปรุงแก้ไขและนำไปปฏิบัติได้จริง
- ติดตามให้มีการรายงานความคืบหน้าของการบริหารความเสี่ยงจากหน่วยงานเจ้าของความเสี่ยงต่อคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง เพื่อร่วมกันพิจารณาให้มั่นใจว่าการบริหารจัดการความเสี่ยงยังคงมีประสิทธิผลอยู่ในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้และสอดคล้องกับนโยบายการบริหารความเสี่ยง
- รายงานต่อคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะกรรมการบริหารอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการบริหาร การดำเนินงาน สถานะความเสี่ยงของบริษัทและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ รวมถึงสิ่งที่ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและกลยุทธ์ที่กำหนด

10.7 **คณะกรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืน** (Sustainable Development Committee)

คณะกรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยกรรมการบริษัท และกรรมการที่เป็นผู้บริหารระดับสูง รวมกันอย่างน้อย 5 คน ที่มีความรู้ ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และอุทิศเวลาให้การบริหารและดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจของบริษัท ซึ่งต้องได้รับการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการบริษัท และจะพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย หรือลาออก หรือพ้นจากการเป็นประธานกรรมการบริหาร ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ผู้บริหารระดับสูงของบริษัท หรือคณะกรรมการบริษัทมีมติให้พ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืนจะรายงานต่อคณะกรรมการบริษัท โดยมีขอบเขตและอำนาจหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรไว้ในกฎบัตรของคณะกรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นไปตามแนวทางของบริษัท และสอดคล้องกับกรอบการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 คณะกรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยกรรมการจำนวน 8 ท่าน โดยมีรายนามดังต่อไปนี้

ชื่อ – นามสกุล	ตำแหน่ง
1. นายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์	ประธานคณะกรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2. นายอนุวัฒน์ สงวนทรัพยากร	กรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืน
3. นายปฐมภพ สุวรรณศิริ	กรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืน
4. นายธีระยุทธ บุญโชติ	กรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืน
5. นายสรรเพชญ สรรพศิริ	กรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืน
6. นางสาวยุพาพรรณ ปานเคลือบทอง	กรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืน
7. นายภาคย์ บุญยุบล	กรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืน
8. นางสาวปิยะนุช สุจปลื้ม	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืน

คณะกรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องมีการประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง หรือตามความเหมาะสม โดยต้องมีกรรมการเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด จึงจะถือว่าครบองค์ประชุม ในปี 2562 มีการประชุมจำนวนทั้งสิ้น 2 ครั้ง และรายงานต่อคณะกรรมการบริษัท (โปรดดูรายละเอียดในหัวข้อ “การเข้าประชุมคณะกรรมการชุดย่อยในปี 2562”)

ขอบเขตและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืน

คณะกรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืนมีขอบเขตอำนาจหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นไปตามกฎบัตรคณะกรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท ดังนี้

- พิจารณาและกำหนดเป้าหมาย นโยบาย กลยุทธ์ ตลอดจนแผนดำเนินงานเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่สอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมขององค์กร
- กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงาน ตลอดจนผู้รับผิดชอบในแต่ละด้านอย่างชัดเจน
- กำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตาม นโยบาย กลยุทธ์ แผนการดำเนินงานการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผ่านคณะทำงานการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- กำหนดประเด็นสำคัญและให้ความเห็นต่อคณะกรรมการบริษัทเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่สอดคล้องกับกรอบแนวทางในการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัท เพื่อขออนุมัติต่อคณะกรรมการบริษัท
- มีอำนาจหน้าที่ในการขอข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีอำนาจในการเชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาประชุมหรือให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องตามที่จำเป็น
- มีอำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะทำงานการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDWG) เพื่อร่วมรับผิดชอบและดำเนินงานในด้านต่างๆ เพื่อขออนุมัติต่อคณะกรรมการบริษัท
- พิจารณาให้คำแนะนำและพิจารณาอนุมัติรายงานการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อขออนุมัติต่อคณะกรรมการบริษัท
- รายงานการดำเนินงานให้คณะกรรมการบริษัททราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และรายงานสรุปการดำเนินงานตอนสิ้นปีงบประมาณ
- ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง และการปฏิบัติงานโดยรวมของคณะกรรมการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งคณะตลอดจนประเมินความพอเพียงของกฎบัตรนี้ เป็นประจำทุกปี
- ดำเนินการอื่นๆที่เห็นสมควร เพื่อให้การพัฒนาอย่างยั่งยืนของบริษัทบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด หรือตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมาย

11. ค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร

11.1 คณะกรรมการบริษัทได้กำหนดและอนุมัติกรอบและนโยบายค่าตอบแทนของกรรมการและผู้บริหารของบริษัทไว้อย่างชัดเจน

11.2 ค่าตอบแทนของกรรมการบริษัทจะสอดคล้องกับหน้าที่และความรับผิดชอบ และเมื่อเปรียบเทียบกับบริษัทในอุตสาหกรรมเดียวกันและบริษัทที่มีขนาดใกล้เคียงกันแล้ว ค่าตอบแทนดังกล่าวอยู่ในระดับที่เหมาะสมและเพียงพอที่จะจูงใจและรักษากรรมการที่มีคุณภาพไว้ และยังจัดให้มีค่าตอบแทนเพิ่มเติมเมื่อกรรมการต้องรับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบในคณะกรรมการชุดย่อย

11.3 ค่าตอบแทนกรรมการตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับบริษัทประกอบด้วย เงินเดือน เบี้ยประชุม เบี้ยเลี้ยง และโบนัส ทั้งนี้ คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนจะเป็นผู้พิจารณากลั่นกรองและเสนองบประมาณค่าตอบแทนของกรรมการในแต่ละปี เพื่อให้คณะกรรมการบริษัทและผู้ถือหุ้นพิจารณาอนุมัติ

11.4 กรรมการบริษัทที่เป็นพนักงาน หรือผู้บริหารของบริษัท หรือของผู้ถือหุ้น จะไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนในฐานะกรรมการบริษัทหรือกรรมการชุดย่อย

11.5 กรอบค่าตอบแทนของผู้บริหารได้พัฒนาขึ้นบนหลักการพื้นฐาน ดังนี้

- เพื่อให้มั่นใจว่าผลประโยชน์ของผู้บริหารและผู้ถือหุ้นของบริษัทมีความสอดคล้องกัน
- เสริมสร้างวัฒนธรรมที่อิงกับผลการปฏิบัติงาน
- เพียงพอที่จะดึงดูด รักษาไว้ และจูงใจบุคลากรที่มีศักยภาพของบริษัท
- สะท้อนถึงวงจรธุรกิจ และลำดับความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของบริษัท

11.6 ค่าตอบแทนของผู้บริหาร ประกอบด้วยเงินเดือน โบนัส กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และผลตอบแทนอื่นๆ ซึ่งค่าตอบแทนดังกล่าวจะเชื่อมโยงกับผลการดำเนินงานของบริษัท และผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารเป็นเกณฑ์

11.7 คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนมีหน้าที่ในการทบทวนกรอบและนโยบายค่าตอบแทนเป็นประจำทุกปี

12. การดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่น

12.1 กรรมการสามารถดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทจดทะเบียนอื่นได้ไม่เกิน 6 บริษัท แต่การเป็นกรรมการดังกล่าวต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่กรรมการของบริษัท และไม่มีความขัดแย้งทางผลประโยชน์

12.2 คณะกรรมการบริษัทไม่มีนโยบายให้กรรมการที่เป็นผู้บริหารและประธานเจ้าหน้าที่บริหารไปดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทจดทะเบียนอื่น (ยกเว้นบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมของบริษัท) เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท

13. การประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ

13.1 คณะกรรมการบริษัทกำหนดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองของคณะกรรมการบริษัททั้งคณะและกรรมการเป็นรายบุคคลเป็นประจำทุกปี เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัทให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้นและใช้ในการพัฒนากรรมการของบริษัท ทั้งนี้ กำหนดให้มีการประเมินโดยมีที่ปรึกษาภายนอกมาช่วยในการกำหนดแนวทางและเสนอแนะประเด็นในการประเมินอย่างน้อยทุกๆ 3 ปี เพื่อให้การประเมินเป็นไปอย่างโปร่งใส

13.2 คณะกรรมการชุดย่อยทุกคณะต้องประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองเป็นประจำทุกปีและรายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการบริษัท

13.3 คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหามอบหมายให้สำนักเลขานุการบริษัทเป็นตัวแทนจัดส่งแบบประเมินตนเอง (Self-Assessment) เพื่อให้คณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อยได้ใช้ในการประเมินตนเองและเป็นกรอบในการพิจารณาทบทวนการปฏิบัติหน้าที่ในประเด็นต่างๆ ระหว่างปีที่ผ่านมา ซึ่งแบบประเมินนี้เป็นไปตามแนวทางของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

13.4 ภายหลังจากได้รับแบบประเมินจากคณะกรรมการแล้ว สำนักเลขานุการบริษัทจะทำการสรุปผลคะแนน พร้อมเปิดเผยกระบวนการ และหลักเกณฑ์ในการประเมิน เพื่อเสนอให้คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหาพิจารณานำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัท

นอกจากนี้ บริษัทกำหนดให้มีการประเมินโดยมีที่ปรึกษาภายนอกมาช่วยในการกำหนดแนวทาง และเสนอแนะประเด็นในการประเมิน อย่างน้อยทุกๆ 3 ปี เพื่อให้การประเมินเป็นไปอย่างโปร่งใส และเชื่อถือได้ โดยในปี 2558 บริษัทได้

ว่าจ้างบริษัท AON Hewitt ซึ่งเป็นบริษัทที่ปรึกษาภายนอก (Third Party) มาทำการประเมินคณะกรรมการบริษัททั้งคณะเป็นครั้งแรก

ในปี 2562 เลขานุการบริษัทได้จัดส่งแบบประเมินผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการทั้งคณะและแบบประเมินผลการปฏิบัติงานโดยตนเองเป็นรายบุคคลให้แก่คณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อยทุกคณะ เพื่อทำการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี 2562 โดยมีหลักเกณฑ์และผลการประเมินการปฏิบัติงานดังนี้

ประเภทของคณะกรรมการ และเกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน
คณะกรรมการบริษัท	
การประเมินทั้งคณะ รูปแบบหลักเกณฑ์การประเมินแบ่งออกเป็น 7 หัวข้อ ได้แก่ (1) นโยบายของคณะกรรมการ (2) โครงสร้างและคุณสมบัติของคณะกรรมการ (3) บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ (4) การเตรียมและดำเนินการประชุม (5) การทำหน้าที่ของกรรมการ (6) ความสัมพันธ์กับฝ่ายจัดการ (7) การพัฒนาตนเองของกรรมการและการพัฒนาผู้บริหาร	3.64 / 4.00
การประเมินตนเองรายบุคคล รูปแบบหลักเกณฑ์การประเมินแบ่งออกเป็น 5 หัวข้อ ได้แก่ (1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัท (2) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับองค์กร (3) การประชุมคณะกรรมการ (4) ความสัมพันธ์กับคณะกรรมการ/คณะผู้บริหาร (5) การปฏิบัติหน้าที่ของท่านในฐานะกรรมการ	3.79 / 4.00
คณะกรรมการตรวจสอบ	
การประเมินทั้งคณะ รูปแบบหลักเกณฑ์การประเมินแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อ ได้แก่ (1) การทำหน้าที่โดยรวมของคณะกรรมการตรวจสอบ (2) การปฏิบัติหน้าที่เฉพาะด้านของคณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบด้วย (2.1) การสอบทานให้บริษัทมีการรายงานทางการเงินอย่างถูกต้องและเพียงพอ (2.2) การสอบทานด้านการควบคุมภายใน และความเป็นอิสระของหน่วยงานตรวจสอบภายใน (2.3) การสอบทานให้บริษัทปฏิบัติตามกฎหมาย ว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท (2.4) พิจารณา คัดเลือก เสนอแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีความเป็นอิสระเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท (2.5) พิจารณารายการที่เกี่ยวโยงกันหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (2.6) จัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท	2.98 / 3.00

ประเภทของคณะกรรมการ และเกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน
<u>การประเมินตนเองรายบุคคล</u> รูปแบบหลักเกณฑ์การประเมินแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ (1) โครงสร้างและคุณสมบัติของคณะกรรมการ ประกอบด้วย (1.1) กรรมการมีคุณสมบัติ ความรู้ และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับธุรกิจของบริษัท (1.2) กรรมการมีคุณสมบัติ ความรู้ และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับบทบาทที่ได้รับมอบหมาย (2) การประชุมของคณะกรรมการ ประกอบด้วย (2.1) กรรมการได้ศึกษาเอกสารและข้อมูลก่อนการประชุม (2.2) ระหว่างการประชุม กรรมการได้ให้ความเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อที่ประชุมอย่างเหมาะสม (2.3) กรรมการได้งดเว้นการเข้าร่วมประชุมและงดออกเสียงในรายการที่ตนเองมีส่วนได้เสีย (2.4) ประธานกรรมการหรือบุคคลที่ดำเนินการเป็นประธานในที่ประชุม ได้กำกับให้การประชุมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และ (3) บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ประกอบด้วย (3.1) ได้ปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการตามที่กฎหมาย กฎเกณฑ์ และกฎบัตร (Charter) ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (3.2) มีเวลาและทุ่มเทในการปฏิบัติหน้าที่ให้กับบริษัท (3.3) ไม่แทรกแซงการทำงานของฝ่ายจัดการ (3.4) มีการควบคุมและติดตามการดำเนินการของฝ่ายจัดการอย่างเหมาะสม (3.5) พัฒนาและเรียนรู้เพื่อเพิ่มทักษะในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ตลอดเวลา	3.79 / 4.00
คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน	
<u>การประเมินทั้งคณะ</u> รูปแบบหลักเกณฑ์การประเมินแบ่งออกเป็น 5 หัวข้อ ได้แก่ (1) ความพร้อมของคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน (2) การกำหนดนโยบายและกระบวนการพิจารณา (3) การติดตามและการประเมินผล (4) การประชุมคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน (5) การทำหน้าที่ของประธานคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน	2.90 / 3.00
<u>การประเมินตนเองรายบุคคล</u> รูปแบบหลักเกณฑ์การประเมินแบ่งออกเป็น 10 หัวข้อ ได้แก่ (1) ผลการดำเนินงานโดยรวมของคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน (2) ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนตามกฎบัตร (3) การกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน (4) ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน (5) มีกระบวนการพิจารณากำหนดค่าตอบแทนสำหรับกรรมการและผู้บริหารระดับสูงที่เหมาะสม สอดคล้องกับผลประกอบการธุรกิจและระดับค่าตอบแทนในอุตสาหกรรม (6) มีกระบวนการที่เหมาะสมในการประเมินประธานกรรมการบริหาร (7) จัดสรรเวลาในการพิจาณาเรื่องหลักเกณฑ์และกระบวนการพิจารณาที่เหมาะสม (8) มีการจัดสรรเวลาในการพิจารณาแนวทางแก้ไขหากไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเพียงพอ (9) มีการเตรียมตัวก่อนการประชุมทุกครั้ง (10) กรรมการสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระและปราศจากอคติ	4.36 / 5.00
คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา	
<u>การประเมินทั้งคณะ</u> รูปแบบหลักเกณฑ์การประเมินแบ่งออกเป็น 5 หัวข้อ ได้แก่ (1) ความพร้อมของคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา (2) การกำหนดแนวทางและกระบวนการพิจารณา (3) การติดตามและการประเมินผล (4) การประชุมคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา (5) การทำหน้าที่ของประธานคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา	2.98 / 3.00

ประเภทของคณะกรรมการ และเกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน
<u>การประเมินตนเองรายบุคคล</u> รูปแบบหลักเกณฑ์การประเมินแบ่งออกเป็น 9 หัวข้อ ได้แก่ (1) ผลการดำเนินงานโดยรวมของคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา (2) ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนตามกฎบัตร (3) การกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน (4) ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน (5) มีกระบวนการพิจารณาสรรหาและแต่งตั้งบุคคลที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งกรรมการและผู้บริหารระดับสูงอย่างรอบคอบ สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และความต้องการของบริษัท (6) มีการพิจารณาทบทวนนโยบายการกำกับดูแลกิจการ รวมถึงนโยบายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ (7) จัดสรรเวลาในการพิจารณานโยบายและหลักเกณฑ์ต่างๆ ของการกำกับดูแลกิจการอย่างเหมาะสมเพียงพอ (8) มีการเตรียมตัวก่อนการประชุม (9) กรรมการสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเป็นอิสระและปราศจากอคติ	4.82 / 5.00
คณะกรรมการบริหาร	
<u>การประเมินทั้งคณะ</u> รูปแบบหลักเกณฑ์การประเมินแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่ (1) โครงสร้างและคุณสมบัติของคณะกรรมการบริหาร (2) การดำเนินการประชุม (3) บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ (4) ความรู้และทักษะในการวิเคราะห์เฉพาะทาง	3.32 / 4.00
<u>การประเมินตนเองรายบุคคล</u> รูปแบบหลักเกณฑ์การประเมินแบ่งออกเป็น 14 หัวข้อ ได้แก่ (1) ความพึงพอใจในเรื่องผลการดำเนินงานโดยรวม (2) ความพึงพอใจในเรื่องการดำเนินการแก้ไขปัญหาของคณะกรรมการบริหาร (3) ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนตามกฎบัตร (4) ความเข้าใจในกลยุทธ์ของบริษัท (5) ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน (6) การกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน (7) มีกระบวนการที่เหมาะสมในการประเมินผลงาน (8) จัดสรรเวลาในการพิจารณาในเรื่องนโยบายและทิศทางขององค์กรอย่างเพียงพอและเหมาะสม (9) จัดสรรเวลาในการพิจารณาในเรื่องผลการดำเนินการของบริษัทเพียงพอและเหมาะสม (10) จัดสรรเวลาในการพิจารณาในเรื่องแนวทางการแก้ไขการดำเนินงาน หากไม่เป็นไปตามกำหนดอย่างเพียงพอและเหมาะสม (11) กรรมการมีการเตรียมตัวก่อนการประชุมทุกครั้ง (12) กรรมการสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ (13) กรรมการสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างปราศจากอคติ (14) ประธานเปิดโอกาสและสนับสนุนให้กรรมการทุกท่านแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ	3.55 / 4.00
คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง	
<u>การประเมินทั้งคณะ</u> รูปแบบหลักเกณฑ์การประเมินแบ่งออกเป็น 5 หัวข้อ ได้แก่ (1) องค์ประกอบและคุณภาพ (2) ความเข้าใจในธุรกิจ และความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง (3) กระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติ (4) กิจกรรมการตรวจสอบ (5) กิจกรรมการสื่อสาร	3.70 / 4.00
<u>การประเมินตนเองรายบุคคล</u> รูปแบบหลักเกณฑ์การประเมินแบ่งออกเป็น 12 หัวข้อ ได้แก่ (1) ความพึงพอใจในเรื่องผลการดำเนินงาน (2) ความพึงพอใจในเรื่องการดำเนินการแก้ไขปัญหา (3) ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎบัตร (4) ความเข้าใจในนโยบายการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรของบริษัท (5) ความสัมพันธ์ที่ดี	4.38 / 5.00

ประเภทของคณะกรรมการ และเกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน
ระหว่างกัน (6) การกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน (7) มีกระบวนการที่เหมาะสมในการประเมินผลงาน (8) จัดสรรเวลาในการพิจารณาในเรื่องการบริหารความเสี่ยงขององค์กรอย่างเพียงพอและเหมาะสม (9) จัดสรรเวลาในการพิจารณาในเรื่องการบริหารความเสี่ยง มาตรการบรรเทาความเสี่ยงที่สำคัญอย่างเพียงพอและเหมาะสม (10) จัดสรรเวลาในการพิจารณาในเรื่องแนวทางการแก้ไขการดำเนินงาน หากไม่เป็นไปตามกำหนดอย่างเพียงพอและเหมาะสม (11) กรรมการมีการเตรียมตัวก่อนการประชุมทุกครั้ง (12) กรรมการสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ	
คณะกรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืน	
<u>การประเมินทั้งคณะ</u> รูปแบบหลักเกณฑ์การประเมินแบ่งออกเป็น 6 หัวข้อ ได้แก่ (1) ด้านความพร้อมของคณะกรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืน (2) ด้านการกำหนดกลยุทธ์ (3) ด้านการบริหารความเสี่ยง (4) ด้านกรอบการดำเนินงานการพัฒนาอย่างยั่งยืน (5) ด้านการประชุมคณะกรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืน (6) ด้านการทำหน้าที่ของประธานคณะกรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืน	1.78 / 3.00
<u>การประเมินตนเองรายบุคคล</u> รูปแบบหลักเกณฑ์การประเมินแบ่งออกเป็น 14 หัวข้อ ได้แก่ (1) ความพึงพอใจในเรื่องผลการดำเนินงานโดยรวม (2) ความพึงพอใจในเรื่องการดำเนินการแก้ไขปัญหา (3) ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนตามกฎบัตร (4) ความเข้าใจในกลยุทธ์การพัฒนาอย่างยั่งยืนของบริษัท (5) ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันของคณะกรรมการ (6) การกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน (7) มีกระบวนการที่เหมาะสมในการประเมินผลงาน (8) จัดสรรเวลาในการพิจารณาในเรื่องนโยบายและทิศทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์กรอย่างเพียงพอและเหมาะสม (9) จัดสรรเวลาในการพิจารณาในเรื่องการจัดทำรายงานการพัฒนาอย่างยั่งยืน และผลการดำเนินการพัฒนาอย่างยั่งยืนอื่นๆ ของบริษัทเพียงพอและเหมาะสม (10) จัดสรรเวลาในการพิจารณาในเรื่องแนวทางการแก้ไขการดำเนินงาน หากไม่เป็นไปตามกำหนดอย่างเพียงพอและเหมาะสม (11) กรรมการมีการเตรียมตัวก่อนการประชุมทุกครั้ง (12) กรรมการสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ (13) กรรมการสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างปราศจากอคติ (14) ประธานเปิดโอกาสและสนับสนุนให้กรรมการทุกท่านแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ	4.27 / 5.00

14. **สำนักเลขานุการบริษัท**

บริษัทได้แต่งตั้งเลขานุการบริษัท ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เพื่อทำหน้าที่จัดทำและจัดเก็บรักษาเอกสาร รายงานการประชุม รวมทั้งรายงานการมีส่วนได้เสียของกรรมการและผู้บริหาร และการอื่นใดที่เกี่ยวข้อง โดยเลขานุการบริษัทยังเป็นผู้ทำหน้าที่ให้คำแนะนำกฎระเบียบ และหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคณะกรรมการบริษัทควรทราบ โดยเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของเลขานุการบริษัทตามที่บริษัทได้กำหนดไว้ นอกจากนั้น ยังเป็นผู้มีหน้าที่ดูแล และจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการ การประชุมคณะกรรมการชุดย่อยต่าง ๆ รวมถึงการประชุมผู้ถือหุ้น โดยเลขานุการบริษัทจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ความระมัดระวัง และความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ ข้อบังคับบริษัท รวมทั้งประสานงานให้มีการ

ปฏิบัติตามมติคณะกรรมการ และมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น ทั้งนี้ คณะกรรมการบริษัทมีอำนาจและหน้าที่ในการแต่งตั้งและถอดถอนเลขานุการบริษัท

15. การปฐมนิเทศ และการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องกรรมการและผู้บริหาร

15.1 กรรมการและผู้บริหารที่ได้รับตำแหน่งใหม่ทุกท่านต้องเข้าร่วมการปฐมนิเทศของบริษัท เพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลของบริษัท กฎระเบียบ คู่มือจรรยาบรรณ นโยบายต่างๆ และข้อมูลธุรกิจของบริษัทที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอก่อนปฏิบัติหน้าที่ โดยในปี 2562 ได้มีการจัดปฐมนิเทศให้กับกรรมการใหม่ 1 ท่าน คือ นายภูเวียง ประคำมินทร์ กรรมการผู้แทนกระทรวงดิจิตอลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2562

15.2 บริษัทมีนโยบายที่จะสนับสนุนให้กรรมการและผู้บริหารได้รับการอบรมและพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอบรมในหลักสูตรต่างๆ ที่จัดโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย เพื่อช่วยให้กรรมการสามารถทำหน้าที่ และกำกับดูแลกิจการของบริษัทอย่างมีประสิทธิภาพ

ในปี 2562 มีกรรมการและผู้บริหารของบริษัทได้เข้ารับการอบรมและร่วมสัมมนาเพื่อพัฒนาความรู้สำหรับกรรมการและผู้บริหาร ดังนี้

กรรมการ / ผู้บริหาร	หลักสูตรการอบรมหรือสัมมนา
1. นายประเสริฐ บุญสัมพันธ์ ประธานกรรมการ (กรรมการอิสระ)	- AIS Digital Intelligent Nation & AIS Academy for THAIs 2019 - Innovfest Unbound ณ ประเทศสิงคโปร์ - Advanced Security Operations Centre ณ ประเทศสิงคโปร์ - FutureNow Innovation Centre ณ ประเทศสิงคโปร์
2. นางชรินทร วงศ์ภูธร กรรมการอิสระ กรรมการตรวจสอบ และประธานคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน	- AIS Digital Intelligent Nation & AIS Academy for THAIs 2019 - Innovfest Unbound ณ ประเทศสิงคโปร์ - Advanced Security Operations Centre ณ ประเทศสิงคโปร์ - FutureNow Innovation Centre ณ ประเทศสิงคโปร์ - APSCC 2019 Satellite Conference & Exhibition in Bangkok ณ ประเทศไทย

กรรมการ / ผู้บริหาร	หลักสูตรการอบรมหรือสัมมนา
3. นายสมประสงค์ บุญยะชัย กรรมการ	- AIS Digital Intelligent Nation 2019 & AIS Academy for THAIs 2019 - Innovfest Unbound ณ ประเทศสิงคโปร์ - Advanced Security Operations Centre ณ ประเทศสิงคโปร์ - FutureNow Innovation Centre ณ ประเทศสิงคโปร์ - การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ณ บริษัทคู่ค้าที่สำคัญในประเทศจีน ได้แก่ บริษัทหัวเหว่ย และบริษัทแซดทีอี - การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ณ บริษัทคู่ค้าที่สำคัญในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่ บริษัทไมโครซอฟ และบริษัทอเมซอน - Consumer Electronics Showcases ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา
4. นายสำเรียง เมฆเกรียงไกร กรรมการอิสระ กรรมการตรวจสอบ กรรมการกำหนดค่าตอบแทน และประธานคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา	- AIS Digital Intelligent Nation & AIS Academy for THAIs 2019 - Innovfest Unbound ณ ประเทศสิงคโปร์ - Advanced Security Operations Centre ณ ประเทศสิงคโปร์ - FutureNow Innovation Centre ณ ประเทศสิงคโปร์ - APSCC 2019 Satellite Conference & Exhibition in Bangkok ณ ประเทศไทย
5. นางภัทรียา เบญจพลชัย กรรมการอิสระ ประธานกรรมการตรวจสอบ และกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา	- AIS Digital Intelligent Nation & AIS Academy for THAIs 2019 - Innovfest Unbound ณ ประเทศสิงคโปร์ - Advanced Security Operations Centre ณ ประเทศสิงคโปร์ - FutureNow Innovation Centre ณ ประเทศสิงคโปร์

กรรมการ / ผู้บริหาร	หลักสูตรการอบรมหรือสัมมนา
6. นายเอนก พนาอภิชน กรรมการ ประธานคณะกรรมการบริหาร และกรรมการกำหนดค่าตอบแทน	- AIS Digital Intelligent Nation 2019 & AIS Academy for THAIs 2019 - Innovfest Unbound ณ ประเทศสิงคโปร์ - Advanced Security Operations Centre ณ ประเทศสิงคโปร์ - FutureNow Innovation Centre ณ ประเทศสิงคโปร์ - การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ณ บริษัทคู่ค้าที่สำคัญในประเทศจีน ได้แก่ บริษัทหัวเหว่ย และบริษัทแซดทีอี - การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ณ บริษัทคู่ค้าที่สำคัญในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่ บริษัทไมโครซอฟ และบริษัทอเมซอน - Consumer Electronics Showcases ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา
7. นายเกว็ก บัค ไช กรรมการ กรรมการบริหาร และกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา	- Innovfest Unbound ณ ประเทศสิงคโปร์ - Advanced Security Operations Centre ณ ประเทศสิงคโปร์ - FutureNow Innovation Centre ณ ประเทศสิงคโปร์ - APSCC 2019 Satellite Conference & Exhibition in Bangkok ณ ประเทศไทย
8. นายอนันต์ แก้วร่วมวงค์ กรรมการ กรรมการบริหาร และประธานเจ้าหน้าที่บริหาร	- Innovfest Unbound ณ ประเทศสิงคโปร์ - Advanced Security Operations Centre ณ ประเทศสิงคโปร์ - FutureNow Innovation Centre ณ ประเทศสิงคโปร์ - APSCC 2019 Satellite Conference & Exhibition in Bangkok ณ ประเทศไทย

กรรมการ / ผู้บริหาร	หลักสูตรการอบรมหรือสัมมนา
9. นางสาวยุพาพรรณ ปานเคลือบทอง เลขานุการบริษัท	- SET: “How To Communicate Effectively In A Digital Age” - TMA Trend Talk #10: Mastering the foresight by Digital Lead - AIS Digital Intelligent Nation & AIS Academy for THAIs 2019 - โครงการ CAC ประชุมแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต - APSCC 2019 Satellite Conference & Exhibition in Bangkok ณ ประเทศไทย - Agile Mindset Development Program - Management Team
10. นายปฐมภพ สุวรรณศิริ หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านการค้า	- Harvard Leadership Program (ระยะเวลา 1 ปี จากเดือนมกราคม 2561 – เดือนมกราคม 2562) - Executive Learning Sustainment Program (Advance) - Agile Mindset Development Program - Management Team - APSCC 2019 Satellite Conference & Exhibition in Bangkok ณ ประเทศไทย
11. นายอนุวัฒน์ สงวนทรัพยากร หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านการเงิน	- พรบ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ : Regulatory Compliance: Thailand Cyber Security Law - Executive Learning Sustainment Program (Advance)

กรรมการ / ผู้บริหาร	หลักสูตรการอบรมหรือสัมมนา
12. นายวิชัย กิตติวิทยากุล หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านตรวจสอบภายใน	- Harvard Leadership Program (ระยะเวลา 1 ปี จากเดือนมกราคม 2561 – เดือนมกราคม 2562) - AIS Digital Intelligent Nation & AIS Academy for THAIs 2019 - โครงการส่งเสริมมาตรฐานคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาคธุรกิจเอกชน - Analytics and Forensic Technology Showcase - Innovfest Unbound ณ ประเทศสิงคโปร์ - Advanced Security Operations Centre ณ ประเทศสิงคโปร์ - FutureNow Innovation Centre ณ ประเทศสิงคโปร์ - Re-inventing Internal Controls in the Digital Age - Economic Sharing กับกรุงศรี
13. ดร. สกล กิตติวัชราพงษ์ หัวหน้าฝ่ายงานการตลาดและพัฒนาธุรกิจ	- Harvard Leadership Program (ระยะเวลา 1 ปี จากเดือนมกราคม 2561 – เดือนมกราคม 2562) - Executive Learning Sustainment Program (Advance) - XWF Workshop with Facebook
14. นายเอกชัย ภัคดุรงค์ หัวหน้าฝ่ายงานรัฐกิจ	- ธุรกิจใหม่ไทยคมกับกฎหมายความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ New Cyber Security Law - พรบ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ : Regulatory Compliance: Thailand Cyber Security Law - APSCC 2019 Satellite Conference & Exhibition in Bangkok ณ ประเทศไทย

16. การประเมินผลการปฏิบัติงานของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร (Chief Executive Officer)

บริษัทมอบหมายให้คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนเป็นผู้ดำเนินการ จัดการประเมินผลการปฏิบัติงานของประธานเจ้าหน้าที่บริหารเป็นประจำทุกปี โดย ใช้บรรทัดฐานที่ได้ตกลงกันไว้ล่วงหน้าตามเกณฑ์ที่เป็นรูปธรรม รวมทั้งผลปฏิบัติงานทางการเงิน และผลงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร แบ่งเป็น 7 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง การประเมินผลด้านภาวะผู้นำ

ส่วนที่สอง การประเมินด้านการบริหารจัดการด้านการเงิน

ส่วนที่สาม การประเมินด้านทักษะและทัศนคติ

ส่วนที่สี่ การประเมินด้านความสำเร็จของงานที่สำคัญตามเป้าหมายในระยะเวลามากกว่า 12 เดือน ที่ผ่านมา

ส่วนที่ห้า การประเมินด้านการตัดสินใจที่สำคัญในรอบระยะเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา

ส่วนที่หก การประเมินด้านความเตรียมพร้อมสำหรับความท้าทายที่สำคัญในอนาคต

ส่วนที่เจ็ด การประเมินด้านอื่นๆ

ทั้งนี้ ผลการประเมินดังกล่าวจะนำไปสู่การพิจารณาค่าตอบแทนของประธานเจ้าหน้าที่บริหารในแต่ละปี และนำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป

17. การติดต่อสื่อสารกับฝ่ายบริหารและการเข้าถึงที่ปรึกษาอิสระ

17.1 กรรมการมีสิทธิในการร้องขอและรับข้อมูลเพิ่มเติมตามที่ตนเห็นว่ามีความจำเป็นในการพิจารณาตัดสินใจและทำหน้าที่กรรมการของบริษัท

17.2 กรรมการสามารถเข้าถึงและติดต่อสื่อสารกับฝ่ายบริหารและเลขานุการบริษัทได้โดยตรง รวมถึงได้รับทราบข้อมูลความคิดเห็นจากผู้บริหารที่รับผิดชอบงานโดยตรง แต่การเข้าถึงและติดต่อสื่อสารนั้น ต้องไม่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงต่อการดำเนินธุรกิจปกติของบริษัท

17.3 คณะกรรมการบริษัทสนับสนุนให้ผู้บริหารระดับสูงเข้าร่วมการประชุมกับคณะกรรมการบริษัท

17.4 คณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อยมีอำนาจในการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญหรือที่ปรึกษา รวมถึงที่ปรึกษาทางกฎหมาย โดยบริษัทเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

18. แผนการสืบทอดตำแหน่งผู้บริหาร

18.1 คณะกรรมการบริษัทกำหนดให้มีแผนการสืบทอดตำแหน่งของประธานเจ้าหน้าที่บริหารและผู้บริหารระดับสูงของบริษัท เพื่อรักษาความเชื่อมั่นให้กับผู้ลงทุน องค์กร ตลอดจนพนักงาน ว่าการดำเนินงานของบริษัทจะได้รับการสานต่ออย่างทันท่วงทีหากตำแหน่งประธานเจ้าหน้าที่บริหารหรือผู้บริหารระดับสูงว่างลง

18.2 คณะกรรมการบริษัทมอบหมายให้คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา ทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และแผนการสืบทอดตำแหน่ง และสรรหาประธานกรรมการบริหาร ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และผู้บริหารระดับสูงตั้งแต่ระดับรองกรรมการผู้อำนวยการ (EVP) ขึ้นไป ที่รายงานตรงต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหาร (CEO) ของบริษัท รวมทั้งจัดให้มีการทบทวนแผนการสืบทอดตำแหน่งเป็นประจำทุกปี และรายงานให้คณะกรรมการบริษัททราบ

หมวดที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน

ผู้ถือหุ้นย่อมมีสิทธิในฐานะเจ้าของบริษัท โดยควบคุมบริษัทผ่านคณะกรรมการบริษัทที่ผู้ถือหุ้นได้แต่งตั้งให้ทำหน้าที่แทนตน และมีสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของบริษัท ดังนั้น บริษัทจึงส่งเสริมให้ผู้ถือหุ้นได้ใช้สิทธิของตน โดยบริษัทเคารพในสิทธิต่างๆ ที่ผู้ถือหุ้นและนักลงทุนสถาบันมีอยู่ตามกฎหมาย และ/ หรือ ตามข้อบังคับของบริษัท โดยบริษัทจะปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าผู้ถือหุ้นนั้นจะเป็นผู้ถือหุ้นรายย่อย หรือชาวต่างชาติ

หรือนักลงทุนสถาบัน หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และไม่คำนึงถึงเพศ อายุ ความพิการ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา ความเชื่อ หรือความคิดเห็นทางการเมือง ซึ่งผู้ถือหุ้นทุกรายมีสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

1. สนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกให้ผู้ถือหุ้นได้ใช้สิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ถือหุ้น อันได้แก่
   - สิทธิในการซื้อขายหรือโอนหุ้นของบริษัทตามที่กฎหมายกำหนด
   - สิทธิในการได้รับข้อมูลสารสนเทศ ที่ถูกต้อง ครบถ้วน เพียงพอ ทันเวลา ในรูปแบบที่เหมาะสมต่อการตัดสินใจเพื่อติดตามการดำเนินงาน รวมถึงบริษัทไม่มีนโยบายในการที่จะกีดกันหรือสร้างอุปสรรคในการสื่อสารระหว่างกันของผู้ถือหุ้นทุกๆ ราย
   - สิทธิในการเข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้น แสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ การซักถามในการประชุมผู้ถือหุ้น และร่วมพิจารณาตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่างๆ ของบริษัท
   - สิทธิในการแต่งตั้ง ถอดถอนกรรมการ
   - สิทธิในการแต่งตั้งผู้สอบบัญชี และกำหนดค่าตอบแทนผู้สอบบัญชี
   - สิทธิในการได้รับส่วนแบ่งผลกำไรของบริษัทในรูปแบบของเงินปันผลอย่างเท่าเทียมกัน
   - สิทธิในการได้รับใบหุ้น โอนหุ้น การรับซื้อหุ้นคืนอย่างเท่าเทียมกันในนามบริษัท
   - สิทธิในการกำหนดหรือแก้ไขวัตถุประสงค์ ข้อบังคับ และหนังสือบริคณห์สนธิของบริษัท
   - สิทธิอื่นๆ ตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎระเบียบอื่นใดที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อบังคับของบริษัท
2. สนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกให้ผู้ถือหุ้นทุกรายมีโอกาสอย่างเต็มที่และเท่าเทียมกันในการเข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้นและออกเสียงลงมติ ดังนี้

   2.1 ดำเนินการประชุมผู้ถือหุ้นให้เป็นไปตามกฎหมายและแนวทางการประชุมผู้ถือหุ้นที่กำหนดโดยหน่วยงานกำกับดูแล

   2.2 เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นส่วนน้อยสามารถเสนอวาระการประชุมเพื่อพิจารณาบรรจุเป็นวาระการประชุม และเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับการเลือกตั้งเป็นกรรมการบริษัท ในการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 เดือน โดยกำหนดหลักเกณฑ์การเสนอวาระการประชุมและการเสนอชื่อบุคคลไว้อย่างชัดเจนและเผยแพร่หลักเกณฑ์ดังกล่าวไว้บนเว็บไซต์ของบริษัท

   2.3 ดูแลให้มีการให้ข้อมูล วัน เวลา สถานที่ และวาระการประชุมผู้ถือหุ้น โดยมีวัตถุประสงค์และเหตุผล รวมถึงความเห็นของคณะกรรมการบริษัทประกอบในแต่ละวาระ ตลอดจนข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะต้องตัดสินใจในการประชุมคราวนั้นๆ ไว้ในหนังสือเชิญผู้ถือหุ้นอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเพียงพอต่อการใช้สิทธิของผู้ถือหุ้น

   2.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ถือหุ้นทุกราย รวมทั้งนักลงทุนสถาบันได้ใช้สิทธิในการเข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้นและออกเสียงอย่างเต็มที่

   2.5 กำหนดวัน เวลา และสถานที่ สำหรับการประชุมผู้ถือหุ้นที่คำนึงถึงความสะดวกในการเข้าร่วมประชุมของผู้ถือหุ้น

2.6 จัดทำและเผยแพร่หนังสือเชิญประชุมผู้ถือหุ้นทั้งในรูปแบบภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้ถือหุ้นทุกรายสามารถเข้าถึงข้อมูลอย่างเท่าเทียมกัน

2.7 จัดส่งหนังสือเชิญประชุมสามัญผู้ถือหุ้นพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้ถือหุ้นทุกรายทางไปรษณีย์ล่วงหน้าอย่างน้อย 21 วันก่อนวันประชุม และเผยแพร่บนเว็บไซต์ของบริษัทล่วงหน้าอย่างน้อย 30 วันก่อนวันประชุม เพื่อให้ผู้ถือหุ้นได้มีระยะเวลาเพียงพอในการศึกษาข้อมูลล่วงหน้าก่อนวันประชุม

2.8 ดูแลไม่ให้มีการกระทำใดๆ ที่เป็นการจำกัดโอกาสการเข้าประชุมของผู้ถือหุ้น หรือสร้างภาระให้ผู้ถือหุ้นจนเกินสมควร

2.9 เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นสามารถส่งคำถามเกี่ยวกับการประชุมผู้ถือหุ้นล่วงหน้าก่อนวันประชุม โดยกำหนดหลักเกณฑ์การส่งคำถามล่วงหน้าไว้อย่างชัดเจนและเผยแพร่หลักเกณฑ์ดังกล่าวไว้บนเว็บไซต์ของบริษัท

2.10 สนับสนุนให้ผู้ถือหุ้นที่ไม่สะดวกเข้าร่วมประชุมด้วยตนเอง สามารถมอบฉันทะให้บุคคลอื่นเข้าร่วมประชุมและออกเสียงแทนตนได้ โดยใช้หนังสือมอบฉันทะรูปแบบที่ผู้ถือหุ้นสามารถกำหนดทิศทางการลงคะแนนเสียงได้ ซึ่งบริษัทได้แนบไปพร้อมกับหนังสือเชิญประชุมผู้ถือหุ้น ทั้งนี้ ในการประชุมผู้ถือหุ้นทุกครั้งบริษัทจะเสนอชื่อกรรมการอิสระอย่างน้อย 1 ท่าน เป็นทางเลือกในการมอบฉันทะของผู้ถือหุ้นด้วย

2.11 สนับสนุนให้นำเทคโนโลยีมาใช้กับการประชุมผู้ถือหุ้น ทั้งการลงทะเบียน การนับคะแนน และการแสดงผลคะแนน เพื่อให้การดำเนินการประชุมสามารถกระทำได้รวดเร็ว ถูกต้อง และแม่นยำ

2.12 สนับสนุนให้มีการใช้บัตรลงคะแนนเสียงในทุกวาระ ในกรณีที่วาระใดมีหลายรายการควรจัดให้มีการลงมติแยกในแต่ละรายการ และเปิดเผยผลการลงคะแนนที่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และงดออกเสียงในแต่ละวาระให้ที่ประชุมทราบ พร้อมทั้งบันทึกไว้ในรายงานการประชุม ทั้งนี้ เพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้

2.13 สนับสนุนให้กรรมการทุกท่านและผู้บริหารระดับสูงเข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้น เพื่อตอบข้อซักถามในประเด็นต่างๆ ของผู้ถือหุ้น พร้อมทั้งเชิญผู้สอบบัญชีของบริษัทเข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับงบการเงินของบริษัท

2.14 จัดให้มีบุคคลที่เป็นอิสระเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจนับหรือตรวจสอบคะแนนเสียงในการประชุมผู้ถือหุ้น และเปิดเผยให้ที่ประชุมทราบ พร้อมบันทึกไว้ในรายงานการประชุม

2.15 ก่อนเริ่มการประชุมผู้ถือหุ้น ให้มีการชี้แจงให้ผู้ถือหุ้นได้รับทราบเกี่ยวกับจำนวนและสัดส่วนของผู้ถือหุ้นที่เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองและของผู้ถือหุ้นที่มอบฉันทะ วิธีการประชุม การลงคะแนนเสียง และการนับคะแนนเสียง

2.16 ผู้ถือหุ้นทุกรายมีสิทธิและความเท่าเทียมกันในการรับทราบสารสนเทศ การแสดงความคิดเห็น และตั้งคำถามใดๆ ต่อที่ประชุมตามระเบียบวาระการประชุมและเรื่องที่เสนอ โดยประธานที่ประชุมมีหน้าที่จัดสรรเวลาให้อย่างเหมาะสมและส่งเสริมให้มีการแสดงความเห็นและซักถามในที่ประชุม

2.17 เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นได้ใช้สิทธิในการแต่งตั้งกรรมการเป็นรายคน โดยใช้บัตรลงคะแนนเสียงเป็นรายบุคคล เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นมีสิทธิเลือกกรรมการที่ต้องการได้อย่างแท้จริง

2.18 ไม่เพิ่มวาระการประชุมหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลสำคัญที่ไม่ได้แจ้งให้ผู้ถือหุ้นทราบล่วงหน้าโดยไม่จำเป็น เพื่อความเป็นธรรมต่อผู้ถือหุ้นที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุม

2.19 ดูแลให้บริษัทเปิดเผยมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น พร้อมผลการลงคะแนนเสียงในแต่ละวาระภายในวันทำการถัดไป ผ่านระบบข่าวของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และบนเว็บไซต์ของบริษัท

2.20 จัดทำและจัดส่งรายงานการประชุมผู้ถือหุ้นให้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยภายใน 14 วันนับจากวันประชุมผู้ถือหุ้น และเผยแพร่บนเว็บไซต์ของบริษัท โดยรายงานการประชุมผู้ถือหุ้นได้บันทึกข้อมูลอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(1) รายชื่อกรรมการและผู้บริหารที่เข้าประชุม และสัดส่วนกรรมการที่เข้าร่วมการประชุมและไม่เข้าร่วมการประชุม

(2) วิธีการลงคะแนนและนับคะแนน มติที่ประชุม และผลการลงคะแนน (เห็นชอบ ไม่เห็นชอบ และงดออกเสียง) ของแต่ละวาระ

(3) ประเด็นคำถามและคำตอบในที่ประชุม รวมทั้งชื่อ- นามสกุลของผู้ถามและผู้ตอบ

3. กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานทุกคนของบริษัท ต้องไม่ใช้ข้อมูลภายในของกลุ่มบริษัทที่ยังมิได้มีการเปิดเผยต่อประชาชนเป็นการทั่วไปซึ่งเป็นสาระสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงราคาหรือมูลค่าหลักทรัพย์ของกลุ่มบริษัท เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น

4. กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานที่มีความประสงค์จะซื้อหรือขายหลักทรัพย์ของกลุ่มบริษัท จะต้องปฏิบัติตามนโยบายการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทอย่างเคร่งครัด

5. กรรมการและผู้บริหารต้องรายงานการมีส่วนได้เสียของตนและบุคคลที่เกี่ยวข้องต่อบริษัท ตามหลักเกณฑ์และวิธีการรายงานส่วนได้เสียที่คณะกรรมการบริษัทกำหนด เพื่อป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้น ทั้งนี้ หากกรรมการหรือผู้บริหารท่านใดมีส่วนได้เสียในเรื่องที่บริษัทจะเข้าทำรายการ ห้ามมิให้กรรมการหรือผู้บริหารท่านนั้นมีส่วนร่วมในการพิจารณาและอนุมัติในเรื่องนั้น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามขั้นตอน หรือมาตรการอนุมัติการทำรายการระหว่างกันของบริษัท

6. ในการพิจารณาอนุมัติการทำรายการที่เกี่ยวโยงกัน คณะกรรมการจะพิจารณารายการระหว่างกันภายในกลุ่มบริษัทโดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัทเป็นสำคัญ

หมวดที่ 3 บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย

บริษัทและคณะกรรมการบริษัทได้ตระหนักถึงสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม โดยบริษัทได้ปฏิบัติตามแนวนโยบายการกำกับดูแลกิจการและจรรยาบรรณ รวมถึงนโยบายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กิจการของบริษัทดำเนินไปด้วยดี มีความมั่นคง สร้างความเชื่อมั่น และส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันระหว่างผู้มีส่วนได้เสียในกลุ่มต่างๆ ทั้งผู้ถือหุ้น พนักงาน ลูกค้า คู่ค้า เจ้าหนี้ คู่แข่ง ตลอดจนชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมโดยรวมอย่างเหมาะสม ตามบทบาทหน้าที่ และตอบสนองผลประโยชน์ที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย อีกทั้งยังได้คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและการต่อต้านการทุจริต ซึ่งบริษัทได้ให้ความสำคัญและตระหนักดีว่าความรับผิดชอบดังกล่าวถือเป็นหัวใจของการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้

1. **นโยบายและแนวปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้น**

บริษัทปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเสมอภาค เป็นไปตามนโยบายกำกับดูแลและคู่มือจรรยาบรรณของบริษัท โดยมุ่งมั่นในการดำเนินธุรกิจเพื่อสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้กับผู้ถือหุ้น และคำนึงถึงความเจริญเติบโตในมูลค่าของบริษัทอย่างต่อเนื่องด้วยผลตอบแทนที่ดี

2. **นโยบายและแนวปฏิบัติต่อลูกค้า**

บริษัทมีนโยบายคุณภาพและระบบจัดการคุณภาพ ISO 9001 : 2008 ที่มุ่งดำเนินธุรกิจเพื่อสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้แก่ลูกค้า โดยคำนึงถึงคุณภาพผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ เชื่อถือได้ ในระดับราคาที่เหมาะสม ปลอดภัย และมุ่งมั่นที่จะรักษาความสัมพันธ์ที่ดีและยั่งยืนระหว่างลูกค้าและบริษัท รวมถึงการไม่เปิดเผยข้อมูลของลูกค้าโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งเป็นไปตามนโยบายการพัฒนาอย่างยั่งยืนและคู่มือจรรยาบรรณในส่วนของความรับผิดชอบต่อลูกค้า

3. **นโยบายและแนวปฏิบัติต่อคู่ค้าและเจ้าหนี้**

บริษัทปฏิบัติตามนโยบายที่เป็นธรรมต่อคู่ค้าและ/หรือเจ้าหนี้ ในการปฏิบัติต่อคู่ค้าและพันธมิตรธุรกิจ ซึ่งมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติไว้อย่างเป็นธรรม ทั้งในส่วนของการคัดเลือกคู่ค้าให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติของคู่ค้า และคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันยั่งยืน โดยคำนึงถึงการสร้างประโยชน์และการเติบโตร่วมกันของธุรกิจ อีกทั้ง บริษัทยังยึดมั่นในสัญญาและถือปฏิบัติตามเงื่อนไขที่มีต่อเจ้าหนี้เป็นสำคัญ เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือของบริษัทและเป็นไปตามคู่มือจรรยาบรรณของกลุ่มบริษัท ขณะเดียวกันเพื่อหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์หรือนำมาซึ่งความเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงของบริษัทหรือขัดต่อกฎหมายใดๆ ดังนี้

- บริษัทจะปฏิบัติตามสัญญา ข้อตกลง หรือเงื่อนไขต่างๆ ที่มีต่อคู่ค้าและ/หรือเจ้าหนี้อย่างเต็มที่ ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขได้ บริษัทจะแจ้งให้คู่ค้าและ/หรือเจ้าหนี้ทราบในเวลาที่เหมาะสม เพื่อร่วมกันพิจารณาหาแนวทางแก้ไขโดยใช้หลักความสมเหตุสมผล
- บริษัทต้องให้ข้อมูลอย่างเพียงพอ ไม่รายงานหรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ บิดเบือน หรือไม่ครบถ้วนแก่คู่ค้าและ/หรือเจ้าหนี้ ซึ่งอาจมีผลทำให้เกิดความเข้าใจผิดและอาจมีผลกระทบต่อการตัดสินใจ
- บริษัทต้องบริหารเงินทุนเพื่อให้คู่ค้าและ/หรือเจ้าหนี้ มีความเชื่อมั่นในสถานะทางการเงินและความสามารถในการชำระหนี้ของบริษัท
- บริษัทต้องไม่เรียก รับ หรือจ่ายผลประโยชน์ใดๆ ทางการค้ากับคู่ค้าและ/หรือเจ้าหนี้โดยไม่สุจริต หากมีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น บริษัทต้องทำการแจ้งรายละเอียดต่อคู่ค้าและ/หรือเจ้าหนี้ เพื่อร่วมมือแก้ไขปัญหาโดยรวดเร็วและหามาตรการป้องกันเพื่อมิให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวอีก
- การดำเนินธุรกิจกับคู่ค้าและ/หรือเจ้าหนี้ใดๆ ต้องไม่นำมาซึ่งความเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงของบริษัทหรือขัดต่อกฎหมายใดๆ รวมทั้งคำนึงถึงความเสมอภาค ความเป็นธรรมในการดำเนินธุรกิจและผลประโยชน์ร่วมกัน

ทั้งนี้ บริษัทได้มีการเปิดเผยนโยบายที่เป็นธรรมและรับผิดชอบต่อคู่ค้าและ/หรือเจ้าหนี้ ไว้ในเว็บไซต์ของบริษัทที่ www.thaicom.net หัวข้อ การกำกับดูแลกิจการที่ดี > นโยบายด้านอื่นๆ

4. **นโยบายและแนวปฏิบัติต่อชุมชนและสังคม**

บริษัทเชื่อมั่นและนำแนวคิดในการสร้างคุณค่าร่วมกันระหว่างภาคธุรกิจกับสังคมมาเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้ธุรกิจ ชุมชน และสังคมเจริญเติบโตไปพร้อมกันอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นสนับสนุนการศึกษา การเปิดโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีและการเรียนรู้ สร้างเสริมอาชีพและการพัฒนาทักษะ ส่งเสริมการลงทุนเพื่อสังคม โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมและลักษณะเฉพาะของแต่ละชุมชน ภายใต้การมีจิตสาธารณะ การลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการยกระดับคุณภาพชีวิตและสังคมในระยะยาว โดยเฉพาะในด้านการสื่อสารโทรคมนาคม บริษัทมีบทบาทสำคัญในการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาและรักษาคุณภาพการสื่อสาร ทั้งในภาวะปกติและภาวะภัยพิบัติ เพื่อให้ผู้ใช้บริการในชุมชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้ประสบภัย สามารถได้รับความช่วยเหลือในโอกาสแรกที่ทำได้และเป็นไปอย่างทั่วถึงและทันต่อเหตุการณ์ ทั้งนี้ ตามที่ระบุไว้ในนโยบายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และคู่มือจรรยาบรรณของบริษัท

5. **นโยบายและแนวปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อม**

บริษัทมีนโยบายดำเนินธุรกิจโดยให้ความสำคัญกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรต่างๆ โดยเน้นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรและส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลรักษาและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม การให้ความรู้และฝึกอบรมแก่พนักงานในเรื่องสิ่งแวดล้อม การป้องกันและลดมลภาวะ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน การลดผลกระทบภาวะโลกร้อน ส่งเสริมการดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติ ทั้งภายในกระบวนการดำเนินงานและบนความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน รวมถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนภายนอกบริษัท ทั้งนี้ ตามที่ระบุไว้ในนโยบายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และคู่มือจรรยาบรรณของบริษัท

6. **นโยบายและแนวปฏิบัติต่อพนักงาน**

คณะกรรมการเล็งเห็นว่าพนักงานเป็นทรัพยากรที่สำคัญของบริษัท จึงมีนโยบายส่งเสริมความก้าวหน้าของพนักงานและมีกระบวนการในการพัฒนาบุคลากรในด้านต่างๆ โดยส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมความรู้ทั้งเฉพาะทางและทั่วไปเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงาน รวมถึงยังให้ความสำคัญกับการปฏิบัติต่อพนักงานอย่างเท่าเทียม และเป็นธรรม นอกจากนี้ บริษัทมีนโยบายในการกำหนดค่าตอบแทนและสวัสดิการอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับผลการดำเนินงานของบริษัททั้งในระยะสั้นและระยะยาว และเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี บริษัทมีความรับผิดชอบในการดูแลสุขภาพอนามัยและรักษาสภาพแวดล้อมการทำงานให้มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของพนักงานอยู่เสมอ และยึดมั่นปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานอย่างเคร่งครัด และเป็นไปตามนโยบายการพัฒนาอย่างยั่งยืน นโยบายด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย และคู่มือจรรยาบรรณของบริษัท

7. **นโยบายและแนวปฏิบัติต่อสิทธิมนุษยชน**

บริษัทสนับสนุนและเคารพในสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายด้วยความเป็นธรรม บนพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยมีนโยบายตามแนวทางการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนที่ประกาศใช้ในนานาประเทศ ซึ่งรวมถึงปฏิญญา และอนุสัญญาต่างๆ ของสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิมนุษยชน รวมถึงมีมาตรการชดเชยในกรณีที่ผู้มีส่วนได้เสียได้รับความเสียหายจากการที่บริษัทละเมิดสิทธิตามกฎหมายของผู้มีส่วนได้เสีย ไว้ในนโยบายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และคู่มือจรรยาบรรณของบริษัท

8. นโยบายและแนวปฏิบัติต่อคู่แข่ง

บริษัทสนับสนุน และส่งเสริมนโยบายการแข่งขันทางการค้าอย่างเสรี เป็นธรรมไม่ผูกขาด และไม่ขัดต่อกฎหมายและจริยธรรม ตามคู่มือจรรยาบรรณของบริษัท

9. นโยบายและแนวปฏิบัติต่อการต่อต้านการทุจริต

บริษัทต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ และถือปฏิบัติตามกฎหมายทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตในประเทศไทย รวมถึงบริษัทในกลุ่มที่ดำเนินธุรกิจในต่างประเทศ โดยบริษัทได้จัดทำนโยบายต่อต้านการทุจริต พร้อมทั้งกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลเพื่อป้องกันและติดตามความเสี่ยงจากการทุจริต สำหรับเป็นแนวปฏิบัติของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานของบริษัททุกคน และมีการสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมให้พนักงานทุกคนของบริษัทปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว

นโยบายต่อต้านการทุจริตของบริษัทมีวัตถุประสงค์เพื่อ แสดงออกถึงจุดยืนของบริษัทในการต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบอย่างสิ้นเชิง โดยกำหนดเกณฑ์และแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้บริษัท และพนักงานฝ่าฝืนกฎหมายต่อต้านการทุจริต และกำหนดขั้นตอนการสอบทานและกำกับดูแลติดตาม เพื่อให้มั่นใจว่ามีการปฏิบัติตามนโยบายนี้ ตลอดจนสนับสนุนให้พนักงานเฝ้าระวัง และรายงานการพบเห็นการทุจริตผ่านช่องทางสื่อสารที่ปลอดภัย

การทุจริตหรือคอร์รัปชั่น ตามนโยบายฉบับนี้ หมายถึง การใช้อำนาจที่ได้มาโดยหน้าที่ของตนกระทำการ หรือไม่กระทำการใดที่มิชอบ โดยการเรียก รับ ยอมจะรับ ให้ ขอให้ รับว่าจะให้ หรือกระทำการใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าหน้าที่รัฐ หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานเอกชน หน่วยงานของเอกชน เพื่อให้บุคคลและ/หรือ หน่วยงานดังกล่าวข้างต้นแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน และ/หรือของกลุ่มบริษัทไทยคม เว้นแต่ กรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณี ได้กำหนดว่าสามารถกระทำได้

นอกจากนี้ ในปี 2556 บริษัทได้เข้าร่วมลงนามในคำประกาศเจตนารมณ์ “แนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต” ในโครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต (Private Sector Collective Action Coalition Against Corruption : CAC) ซึ่งดำเนินการโดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย ด้วยเล็งเห็นถึงความสำคัญที่จะดำเนินธุรกิจอย่างโปร่งใส และมีความตั้งมั่นที่จะสนับสนุนและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น

และเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2557 ที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท ได้พิจารณาและอนุมัติให้นำส่งแบบประเมินตนเอง โดยคณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาและสอบทานข้อมูลแล้ว เพื่อเข้าร่วมในการตรวจรับรองการเป็นสมาชิกแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริตภายในไตรมาสที่ 4 ของปี 2557 โดยคณะกรรมการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต ได้มีมติให้บริษัทได้รับการรับรองการเป็นสมาชิกแนวร่วมโครงการฯ เป็นที่เรียบร้อยแล้วเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2558

ในปี 2560 ที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท ครั้งที่ 14/2560 เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2560 ได้พิจารณาและอนุมัติให้บริษัทยื่นต่ออายุการรับรองการเป็นสมาชิกแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต นอกจากนี้ ในปี 2560 บริษัทได้ดำเนินการต่างๆ เพื่อปฏิบัติตามนโยบายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น ดังนี้

1. บริษัทมีการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยคณะกรรมการบริษัทได้มอบหมายให้คณะกรรมการตรวจสอบทำหน้าที่กำกับดูแลนโยบายและมาตรการต่อต้านการทุจริตเพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทได้ปฏิบัติตามภาระหน้าที่ตามกฎหมายและจริยธรรมที่กำหนดไว้และปรับปรุงเป็นประจำสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง

2. คณะทำงานธรรมาภิบาลมีหน้าที่หลักในการนำนโยบายฉบับนี้ไปปฏิบัติ และสื่อสารทำความเข้าใจกับพนักงานทุกระดับ รวมทั้งติดตามประสิทธิผลของนโยบายฉบับนี้

3. ผู้บริหารทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบทำให้มั่นใจว่า ผู้ใต้บังคับบัญชาของตนได้ตระหนักถึงและมีความเข้าใจนโยบายฉบับนี้ โดยได้รับการอบรมอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ

4. พนักงานจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกับนโยบายฉบับนี้ กรณีมีข้อสงสัยหรือพบเห็นการฝ่าฝืนนโยบายฉบับนี้ จะต้องรายงานต่อผู้บังคับบัญชา หรือผ่านช่องทางการรายงานที่กำหนดไว้ตามนโยบายการรับเรื่องร้องเรียนและเบาะแสการกระทำผิดและทุจริต

5. บริษัทมีการวางแนวปฏิบัติเรื่องระเบียบปฏิบัติอันเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายต่อต้านการทุจริต โดยพนักงานจะต้องทำการกรอกแบบฟอร์มผ่านระบบคำขอในเรื่องต่างๆ ดังนี้

(1) การบริจาคเพื่อการกุศล และ/หรือ การเป็นผู้ให้การสนับสนุน

(2) การสันทนาการ หรือการเลี้ยงรับรอง

(3) การรับหรือการให้ของขวัญ

โดยต้องระบุรายละเอียดต่างๆ อาทิเช่น รายชื่อผู้รับบริจาค หรือผู้รับการสนับสนุน รายชื่อผู้เข้าร่วมสันทนาการ หรือผู้มีส่วนร่วมของทั้งสองฝ่าย ชื่อผู้รับของขวัญ ความสัมพันธ์ทางธุรกิจ เป็นต้น เมื่อกรอกแบบฟอร์มผ่านระบบแล้วระบบจะจัดส่งข้อมูลให้ผู้มีอำนาจอนุมัติดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

นอกจากนี้ บริษัทยังสรุปข้อมูลการรายงานดังกล่าว เสนอต่อคณะกรรมการตรวจสอบเป็นประจำทุกไตรมาส เพื่อติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายต่อต้านการทุจริต

6. บริษัทกำหนดให้หน่วยงานกำกับการปฏิบัติงาน (Compliance Office) มีหน้าที่ติดตามให้ผู้บริหารและพนักงานมีการประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายต่อต้านการทุจริตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานที่ตนรับผิดชอบ เป็นประจำสม่ำเสมอ

7. บริษัทจัดให้มีการอบรมและสื่อสารนโยบายและแนวปฏิบัติในการต่อต้านการทุจริตไปถึงผู้บริหาร และพนักงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น และสามารถปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง โดยมีการจัดอบรมและทดสอบความรู้ออนไลน์ (E-Learning) และมีช่องทางในการสื่อสารผ่านนิตยสารอิเล็กทรอนิคส์ภายใต้ชื่อ “Keeping Up with Compliance” เพื่อให้พนักงานทุกคนได้รับทราบโดยทั่วกัน

8. บริษัทได้จัดตั้ง คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (Risk Management Committee) ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดกระบวนการบริหาร ประเมิน วิเคราะห์ วางแผนป้องกัน ติดตาม ควบคุมความเสี่ยงขององค์กร ซึ่งรวมทั้งด้านการปฏิบัติการ และความเสี่ยงด้านการทุจริต (Fraud Risk) เพื่อระบุถึงความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการบริหาร ในขั้นตอนการปฏิบัติงาน ที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริตภายในองค์กร

9. บริษัทได้กำหนดให้มีการประเมินความเสี่ยงจากการทุจริต เพื่อให้สามารถกำหนดแนวทางการจัดการกับความเสี่ยงในเรื่องดังกล่าว ครอบคลุมถึงการควบคุม ป้องกัน ติดตาม ตรวจสอบ รวมถึงการประเมินประสิทธิภาพสำหรับมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่ากระบวนการในการจัดการความเสี่ยงจากการทุจริตที่มีนั้น มีประสิทธิผล และรายงานผลต่อฝ่ายบริหาร คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะกรรมการบริษัท

10. บริษัทได้กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลเพื่อป้องกันและติดตามความเสี่ยงจากการทุจริต โดยมีหน่วยงานตรวจสอบภายในทำหน้าที่ในการประเมินระบบการควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิผล

11. บริษัทกำหนดให้กรรมการและผู้บริหารตามนิยามของประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ รายงานการมีส่วนได้เสียตามที่กฎหมายกำหนด และขยายไปยังพนักงานทุกคนให้รายงานการมีส่วนได้เสียของตนเอง ครอบครัว และนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องผ่านระบบการรายงานการมีส่วนได้เสียของบริษัทด้วย เพื่อให้เป็นไปตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของกลุ่มบริษัท ที่ส่งเสริมการทำธุรกรรมต่างๆ ของกลุ่มบริษัทเป็นไปอย่างโปร่งใส สมเหตุสมผล และคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของบริษัทเป็นสำคัญ

12. บริษัทได้ดำเนินการสื่อสารและให้ความรู้ความเข้าใจถึงนโยบายต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption Policy) ให้แก่กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานของบริษัท ผ่านช่องทางต่างๆ ดังนี้

- เปิดเผยนโยบายต่อต้านการทุจริตผ่านหน้าอินทราเน็ต และเว็บไซต์ของบริษัท
- จัดให้มีการอบรมและสื่อสารนโยบายและแนวปฏิบัติในการต่อต้านการทุจริตผ่านสื่อการสอนทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น และสามารถปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง
- ปฐมนิเทศพนักงานใหม่ เพื่อให้ข้อแนะนำและให้เข้าใจถึงเจตนารมณ์ของนโยบายการต่อต้านการทุจริตของบริษัท
- สื่อสารเกี่ยวกับนโยบายต่อต้านการทุจริต ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน ผ่านนิตยสารอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ชื่อ “Keeping Up with Compliance” เป็นประจำ เพื่อให้กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานทุกคนได้รับทราบและส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- จัดกิจกรรม “Catching up with HQ” ซึ่งเป็นการอบรมพนักงานของบริษัทที่ทำงานในต่างประเทศ ให้มีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องของการต่อต้านการทุจริต
- บริษัทได้ประกาศแนวปฏิบัติเรื่องการให้และรับของขวัญ เพื่อป้องกันและหลีกเลี่ยงการให้และรับของขวัญประเภทที่ไม่เหมาะสม และเพื่อให้ปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกันและเป็นไปตามนโยบายต่อต้านการทุจริต
- บริษัทมีการสื่อสารนโยบายต่อต้านการทุจริตของบริษัทไปยังบริษัทย่อยในต่างประเทศ เพื่อให้หัวหน้าหน่วยงานที่ประจำอยู่ในต่างประเทศขยายการสื่อสารนโยบายต่อต้านการทุจริตไปยังคู่ค้า และ/หรือตัวแทนจำหน่าย เพื่อให้รับทราบและถือปฏิบัติตามมาตรฐานในการต่อต้านการทุจริตเช่นเดียวกับบริษัท
- จัดสัมมนา “งานเปิดบ้านไทยคมเพื่อสร้างโอกาสในการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน ครั้งที่ 1” เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันกับคู่ค้า ในการดำเนินธุรกิจด้วยความโปร่งใสและเป็นธรรม ตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี

13. บริษัทได้ประกาศนโยบายในการงดรับของขวัญจากคู่ค้าและผู้ร่วมค้าในช่วงเทศกาลปีใหม่ รวมถึงขอความร่วมมือพนักงานในการพิจารณาให้ของขวัญเท่าที่จำเป็นและยึดหลักประหยัด

14. บริษัทได้แจ้งและสื่อสารให้คู่ค้าทราบถึงแนวทางปฏิบัติของคู่ค้าและนโยบายต่อต้านการทุจริตของบริษัท โดยให้คู่ค้าลงนามรับทราบและถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน

15. บริษัทได้มีการปรับปรุงนโยบายการบริหารบุคลากร เพื่อนำมาตรการต่อต้านการทุจริตมาเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการบริหารบุคลากรด้วย เช่น การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรอย่างเป็นธรรมเพื่อให้ได้คนดีและคนเก่ง การใช้ระบบคุณธรรมในการจัดสรรประโยชน์ตอบแทนการทำงาน การให้โอกาสอย่างเท่าเทียมในการว่าจ้างและบรรจุแต่งตั้ง

ต่อมาในปี 2561 บริษัทได้รับการรับรองเป็นสมาชิกแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต ตามโครงการการสร้างแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต(CAC) ต่อเนื่องเป็นวาระที่ 2 ติดต่อกันหลังจากได้รับการรับรองครั้งแรกในปี 2558

ทั้งนี้ บริษัทได้มีการเปิดนโยบายฉบับนี้ไว้ในเว็บไซต์ของบริษัทที่ www.thaicom.net หัวข้อ การกำกับดูแลกิจการที่ดี > การต่อต้านการทุจริต

10. นโยบายและแนวปฏิบัติในการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ

บริษัทมีการกำหนดนโยบายการเคารพกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งกำหนดให้กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานต้องดำเนินธุรกิจของบริษัทให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนไม่มีส่วนรู้เห็นช่วยเหลือ หรือกระทำการใดๆ อันเป็นการละเมิด ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับ

11. นโยบายและแนวปฏิบัติในการปฏิบัติในเรื่องกิจกรรมทางการเมือง

บริษัทมีนโยบายเป็นกลางทางการเมือง โดยให้กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานทุกคนของกลุ่มบริษัทปฏิบัติตามนโยบายการต่อต้านการทุจริตในส่วนของการช่วยเหลือทางการเมือง และคู่มือจรรยาบรรณของบริษัท

12. นโยบายและแนวปฏิบัติในเรื่องความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflict of Interests)

คณะกรรมการตระหนักถึงการดำเนินธุรกิจที่อาจจะทำให้กรรมการ ผู้บริหาร หรือพนักงาน เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และอาจเป็นผลให้ขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ จึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ในคู่มือจรรยาบรรณของบริษัท

13. นโยบายและแนวปฏิบัติในการปกป้องดูแลรักษาทรัพย์สินของบริษัท

คณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนให้กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานทุกระดับมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแลรักษาการใช้ทรัพย์สินของกลุ่มบริษัทเพื่อประโยชน์สูงสุดของกลุ่มบริษัท รวมถึงการเก็บรักษาความลับที่ได้รับรู้มาจากหน้าที่ในการทำงาน และยังมิได้เปิดเผยสู่สาธารณชน ตลอดจนการจัดเก็บเอกสารข้อมูลที่เป็นความลับตามนโยบายด้านความรับผิดชอบต่อทรัพย์สินของบริษัท และคู่มือจรรยาบรรณของบริษัท

14. นโยบายและแนวปฏิบัติในการปฏิบัติต่อทรัพย์สินทางปัญญา

บริษัทให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของบุคคลอื่น และหลีกเลี่ยงการละเมิดสิทธิดังกล่าว โดยได้กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาไว้ในนโยบายทรัพย์สินทางปัญญา และคู่มือจรรยาบรรณของบริษัท

15. นโยบายและแนวปฏิบัติต่อสื่อมวลชนหรือต่อสาธารณชน

การให้ข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับบริษัท ต้องอยู่บนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นจริง ถูกต้อง และปฏิบัติด้วยความระมัดระวังตามคู่มือจรรยาบรรณของบริษัท โดยผู้ที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือไม่ได้รับมอบหมาย ไม่สามารถให้ข้อมูลข่าวสารหรือให้

สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนหรือต่อสาธารณชนใดๆ เกี่ยวกับหรือพาดพิงกลุ่มบริษัทไม่ว่าในด้านใด อันอาจส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและการดำเนินธุรกิจของกลุ่มบริษัท

ในปี 2562 บริษัทได้จัดให้มีการให้มีการพบสื่อมวลชนและกิจกรรมสำหรับผู้ถือหุ้นดังต่อไปนี้

งานพบผู้ถือหุ้นและนักวิเคราะห์	จำนวนครั้ง / ปี
การจัดประชุมนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ (Analyst Meeting)	2
งานบริษัทจดทะเบียนพบผู้ลงทุน (Opportunity Day)	4

16. นโยบายและแนวปฏิบัติการรับเรื่องร้องเรียนและเบาะแสการกระทำผิดและการทุจริต

บริษัทยึดมั่นในการดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบ ถูกต้อง และโปร่งใส บริษัทจึงมุ่งมั่นที่จะปกป้องการดำเนินงานและทรัพย์สินต่างๆ จากความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการประพฤติที่ขัดต่อคู่มือจรรยาบรรณและการทุจริตต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งมีผลกระทบต่อชื่อเสียงหรือมูลค่าของผู้ถือหุ้นของบริษัท ดังนั้น บริษัทจึงได้จัดทำนโยบายรับเรื่องร้องเรียนและเบาะแสการกระทำผิดและการทุจริตขึ้น เพื่อกำหนดช่องทางในการรายงานและสนับสนุนให้กรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และผู้มีส่วนได้เสียให้ข้อมูลและรายงานเบาะแสการกระทำผิดหรือการทุจริตใดๆ ที่เกิดขึ้นในบริษัท รวมถึงได้กำหนดกระบวนการขั้นตอนในการจัดการกับเรื่องที่ได้รับร้องเรียน การคุ้มครองผู้ร้องเรียนหรือผู้ให้ข้อมูล และการรักษาความลับ

<u>ช่องทางในการแจ้งเรื่องร้องเรียนและเบาะแสการกระทำผิดและการทุจริต</u>

1. เมื่อพนักงานพบเห็นหรือมีเหตุอันควรเชื่อโดยสุจริตว่ามีการกระทำผิดหรือการทุจริตเกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับบริษัทหรือบริษัทในกลุ่ม ต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัด ตั้งแต่ระดับผู้จัดการทราบโดยทันที ไม่ว่าด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร หากไม่ได้รับการพิจารณาให้แจ้งต่อผู้บังคับบัญชาระดับสูงขึ้นไปจนถึงระดับหัวหน้าส่วนงาน / สายงาน

2. หากอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสมหรือไม่สะดวกใจที่จะแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา หรือสงสัยว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารของบริษัทเกี่ยวข้องกับการกระทำผิด พนักงานสามารถเลือกที่จะแจ้งผ่านช่องทาง ดังนี้

2.1 หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน โทร +662 596 5001 หรือ E-mail: wichaik@thaicom.net

2.2 ผู้จัดการฝ่ายกลยุทธ์งานบุคคล โทร +662 596 5060 ต่อ 8436 หรือ E-mail: monteainn@thaicom.net

2.3 Ethical Hotline ใน Intranet ของบริษัท ซึ่งข้อมูลจะถูกส่งผ่านโดยตรงไปยัง ประธานคณะกรรมการตรวจสอบ หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน และหัวหน้าหน่วยงานทรัพยากรบุคคล

2.4 ประธานคณะกรรมการตรวจสอบ (เป็นกรรมการภายนอกที่มีความเป็นอิสระ) หรือ คณะกรรมการของบริษัท ตามที่อยู่ดังนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
63/21 ถนนรัตนาธิเบศร์ ตำบลบางกระสอ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000
หรือส่ง E-mail มาที่ comsec@thaicom.net

3. ในกรณีที่ผู้บริหารระดับสูงที่เป็นผู้บริหารระดับฝ่าย หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน หรือหัวหน้าหน่วยงานทรัพยากรบุคคล เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดหรือการทุจริต ให้แจ้งถึงประธานคณะกรรมการตรวจสอบ หรือคณะกรรมการบริษัท

4. ผู้บังคับบัญชา หรือหน่วยงานต่างๆ ตามข้อ 1 และ/หรือ 2 เมื่อได้รับแจ้งว่ามีการกระทำผิดและการทุจริต รวมทั้งหากพบว่ามีการกระทำผิดหรือการทุจริตใดๆ เกิดขึ้น ให้แจ้งหน่วยงานตรวจสอบภายในของบริษัท (หรือหน่วยงานตรวจสอบภายในของสายงานธุรกิจที่ตนเองสังกัด) ภายใน 7 วันทำการ เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการสอบสวนที่กำหนด

5. สำหรับบุคคลภายนอก สามารถแจ้งข้อร้องเรียนและเบาะแสได้ทางเว็บไซต์ www.thaicom.net ในหัวข้อ “การกำกับดูแลกิจการที่ดี” >“รับข้อร้องเรียนและแจ้งเบาะแส” โดยข้อมูลการร้องเรียนและเบาะแสจะถูกส่งไปยัง

5.1 ประธานคณะกรรมการตรวจสอบ

5.2 หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน

5.3 หัวหน้าหน่วยงานทรัพยากรบุคคล

<u>การดำเนินการของบริษัทเมื่อได้รับข้อร้องเรียน</u>

1. เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนหรือเบาะแสการกระทำผิดและการทุจริตผ่านทางช่องทางต่างๆ ที่บริษัทกำหนด ให้ดำเนินการประเมินและตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับในเบื้องต้นให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับจากวันที่ได้รับเรื่องร้องเรียนหรือเบาะแสการกระทำผิดหรือการทุจริต

- หากตรวจสอบข้อเท็จจริงและพบว่ามีมูลการกระทำผิดหรือการทุจริต ให้หน่วยงานตรวจสอบภายใน หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายดำเนินการเสนอคณะกรรมการจรรยาบรรณ และผู้มีอำนาจตามที่ระบุไว้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน
- หากตรวจสอบและพบว่าไม่มีมูลข้อเท็จจริงใดๆ ตามที่ร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแส ให้หน่วยงานตรวจสอบภายในหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย แจ้งกลับไปยังผู้ร้องเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อยุติเรื่องร้องเรียนดังกล่าว

2. คณะกรรมการสอบสวนจะต้องสอบสวนผู้ถูกกล่าวหา ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา รวมทั้งบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง และจัดทำรายงานผลการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายใน 45 วัน นับจากวันที่ได้รับทราบหนังสือแต่งตั้ง แต่ถ้ามีความจำเป็นซึ่งไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าวได้ ให้คณะกรรมการสอบสวน รายงานเหตุผลที่ทำให้การสอบสวนล่าช้า เพื่อขอขยายเวลาต่อผู้ที่ลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ครั้งละไม่เกิน 30 วัน

3. เมื่อดำเนินการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนจัดทำรายงานผลการสอบสวนเสนอต่อผู้ที่ลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และจัดทำสำเนาส่งให้ประธานคณะกรรมการบริหาร ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร หัวหน้าหน่วยงานการเงิน หัวหน้าหน่วยงานบัญชี หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน หัวหน้าหน่วยงานทรัพยากรบุคคล หัวหน้าหน่วยงานกฎหมาย และผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วแต่ละกรณี รวมทั้งคณะกรรมการพิจารณาลงโทษทางวินัยในกรณีที่พบว่ามีการกระทำผิดทางวินัย

4. ในกรณีที่ผู้ที่ลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและ/หรือหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในเห็นว่าข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำผิดและการทุจริตไม่ชัดเจน หรือไม่ครบถ้วน ให้ผู้ที่ลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสั่งการให้

คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม หรือแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนชุดใหม่เพื่อดำเนินการสอบสวนได้ตามที่เห็นสมควร

<u>การลงโทษทางวินัยและการดำเนินการทางกฎหมาย</u>

1. คณะกรรมการพิจารณาลงโทษทางวินัยจะต้องพิจารณาลักษณะการกระทำผิดวินัยและกำหนดบทลงโทษทางวินัยกับผู้กระทำผิด และเสนอให้ผู้มีอำนาจตามที่ได้ระบุไว้อนุมัติให้ดำเนินการลงโทษทางวินัยกับผู้กระทำผิดภายใน 30 วัน นับจากวันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวน

2. เมื่อมีการอนุมัติให้ดำเนินการลงโทษทางวินัยแล้ว ให้หน่วยงานทรัพยากรบุคคลจัดทำคำสั่งลงโทษทางวินัยเสนอให้ผู้มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในนโยบายอำนาจอนุมัติ (Approval Authority Policy) อนุมัติคำสั่งดังกล่าวก่อนดำเนินการลงโทษทางวินัยกับผู้กระทำผิด และแจ้งคำสั่งลงโทษทางวินัยกับผู้กระทำผิด รวมทั้งให้ผู้กระทำผิดลงนามรับทราบคำสั่งลงโทษดังกล่าว

3. ในกรณีที่การกระทำผิดหรือการทุจริตใดๆ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน ชื่อเสียง ภาพลักษณ์ของบริษัท หรือเป็นการปฏิบัติฝ่าฝืนกฎหมาย ให้คณะกรรมการพิจารณาลงโทษทางวินัยเสนอผู้มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในนโยบายอำนาจอนุมัติ (Approval Authority Policy) ของบริษัท เป็นผู้พิจารณาตัดสินว่าจะดำเนินคดีทางแพ่งและ/หรือคดีอาญาต่อผู้กระทำผิด โดยอาจร่วมพิจารณากับหัวหน้าหน่วยงานกฎหมาย หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

<u>การแจ้งผลกับผู้ร้องเรียน</u>

บริษัทจะแจ้งความคืบหน้าและผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนการกระทำผิดและการทุจริตให้กับผู้ร้องเรียนที่ได้เปิดเผยชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล์ หรือช่องทางติดต่ออื่นๆ ไว้ อย่างไรก็ตาม ในบางครั้งด้วยเหตุผลความจำเป็นในเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลและรักษาความลับ บริษัทอาจไม่สามารถให้ข้อมูลในรายละเอียดเกี่ยวกับการสอบสวนหรือการลงโทษทางวินัย

<u>การคุ้มครองผู้ร้องเรียนหรือผู้ให้ข้อมูล</u>

1. บริษัทจะไม่ยินยอมให้มีการข่มขู่ คุกคาม ผู้ร้องเรียน รวมถึงผู้ที่ให้ความร่วมมือ หรือความช่วยเหลือในการสอบสวนด้วยเจตนาสุจริต บริษัทจะให้ความคุ้มครองและห้ามพนักงานหรือผู้บริหารของบริษัทเลิกจ้าง พักงาน ลงโทษทางวินัย หรือขู่ว่าจะดำเนินการต่างๆ จากการที่พนักงานให้ข้อมูลเรื่องการกระทำผิดหรือการทุจริต หากผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนดังกล่าวจะถูกลงโทษทางวินัย

2. หากผู้ร้องเรียนเห็นว่าตนอาจเดือดร้อนเสียหาย สามารถร้องขอมาตรการคุ้มครองได้ตลอดเวลา และบริษัทอาจให้ความคุ้มครองเพิ่มเติมเป็นพิเศษตามความเหมาะสม โดยจะพิจารณาจากระดับความร้ายแรงและความสำคัญของเรื่องที่ร้องเรียน ในกรณีที่ผู้ร้องเรียนถูกข่มขู่ คุกคาม ให้รายงานต่อหัวหน้าหน่วยงานทรัพยากรบุคคลโดยทันที ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานทรัพยากรบุคคลจะทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้ร้องเรียนหรือผู้ให้ข้อมูล ตามนโยบายฉบับนี้

3. กรณีผู้ร้องเรียนเป็นพนักงานซึ่งให้ข้อมูลการกระทำผิดหรือการทุจริตด้วยเจตนาสุจริต แม้ว่าภายหลังบริษัทได้ดำเนินการสอบสวนแล้วและพบว่าไม่มีการกระทำผิดตามที่ได้ร้องเรียน บริษัทจะไม่ดำเนินการลงโทษใดๆ กับพนักงานที่ให้ข้อมูล อย่างไรก็ตาม หากผลการสอบสวนพบว่าไม่มีมูลข้อเท็จจริงใดๆ ตามที่ร้องเรียน และได้ทำด้วยเหตุเจตนาให้ร้ายหรือจงใจให้เกิดผลที่เป็นอันตราย หรือให้ข้อมูลเท็จ บริษัทจะพิจารณาดำเนินการลงโทษพนักงาน ตามข้อบังคับเกี่ยวกับ

การทำงาน ซึ่งมีบทลงโทษตั้งแต่ ตักเตือนด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร พักงาน จนถึงให้ออกจากงาน รวมทั้งพิจารณาดำเนินคดีตามกฎหมาย

การรักษาความลับ

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องในการรับร้องเรียนและเบาะแสการกระทำผิดหรือการทุจริต ต้องเก็บรักษาข้อมูลที่ได้รับมาไว้เป็นความลับ ไม่เปิดเผยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด เว้นแต่เป็นการเปิดเผยตามความจำเป็นในการปฏิบัติงานเท่านั้นหรือเป็นการปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด

2. ห้ามนำรายงานผลการสอบสวนไปเปิดเผยแก่บุคคลใด ทั้งนี้ เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการสร้างความเสียหายต่อชื่อเสียงของบุคคลผู้ถูกกล่าวหาหากภายหลังพบว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ และเพื่อป้องกันความเสี่ยงทางกฎหมายที่อาจเกิดขึ้นกับบริษัท

หมวดที่ 4 การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส

บริษัทให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลและข่าวสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบริษัท ทั้งข้อมูลทางการเงินและข้อมูลที่มิใช่ข้อมูลทางการเงินอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และโปร่งใส ผ่านช่องทางที่เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย มีความเท่าเทียมกัน และน่าเชื่อถือ

1. บริษัทได้กำหนดนโยบายการเปิดเผยสารสนเทศ (Market Disclosure Policy) ไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน และสอดคล้องกับกฎระเบียบและข้อบังคับของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกรายสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย และเท่าเทียมกัน
2. บริษัทได้จัดตั้งหน่วยงานนักลงทุนสัมพันธ์ (Investor Relations) เพื่อเป็นตัวแทนบริษัทในการทำหน้าที่สื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้น นักลงทุน นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลของบริษัท
3. ดูแลให้มีการเปิดเผยข้อมูลงบการเงิน รายงานประจำปี และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) สามารถสะท้อนฐานะการเงินและผลการดำเนินงานอย่างเพียงพอ รวมทั้งสนับสนุนให้จัดทำคำอธิบายและการวิเคราะห์ของฝ่ายจัดการ (Management Discussion and Analysis หรือ MD&A) เพื่อประกอบการเปิดเผยงบการเงินทุกไตรมาส
4. จัดให้มีรายงานความรับผิดชอบของคณะกรรมการต่อรายงานทางการเงินแสดงควบคู่กับรายงานของผู้สอบบัญชีในรายงานประจำปี
5. เปิดเผยค่าสอบบัญชีและค่าบริการอื่นที่ผู้สอบบัญชีให้บริการในรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี
6. เปิดเผยบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อย จำนวนครั้งของการประชุมและจำนวนครั้งที่กรรมการแต่ละท่านเข้าประชุม รวมถึงการฝึกอบรมและพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่องของคณะกรรมการ ซึ่งได้แสดงไว้ในรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี
7. เปิดเผยนโยบายการจ่ายค่าตอบแทนของกรรมการและผู้บริหารระดับสูงที่สะท้อนถึงภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละคน รวมทั้งรูปแบบหรือลักษณะของค่าตอบแทนในรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี

8. บริษัทมีนโยบายให้กรรมการและผู้บริหารต้องรายงานการซื้อขายหลักทรัพย์หรือการถือครองหลักทรัพย์ของบริษัทให้คณะกรรมการทราบทุกครั้ง
9. นอกจากการเผยแพร่ข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดผ่านช่องทางของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแล้ว บริษัทยังมีการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญของบริษัท ทั้งภาษาไทยและภาษาอังฤษ ผ่านทางเว็บไซต์ของบริษัท และมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ ดังนี้

(1) วิสัยทัศน์และพันธกิจ
(2) ลักษณะการประกอบธุรกิจ
(3) รายชื่อคณะกรรมการ คณะกรรมการชุดย่อย และผู้บริหารของบริษัท
(4) งบการเงินและคำอธิบายและการวิเคราะห์ของฝ่ายจัดการรายไตรมาส (MD&A) ทั้งฉบับปัจจุบันและของปีก่อนหน้า
(5) แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี (แบบ 56-2) ที่สามารถดาวน์โหลดได้
(6) โครงสร้างการถือหุ้นและโครงสร้างองค์กร
(7) รายชื่อผู้ถือหุ้นรายใหญ่
(8) หนังสือเชิญประชุมผู้ถือหุ้น และเอกสารอื่นใดที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรายงานการประชุมผู้ถือหุ้น
(9) ข้อบังคับบริษัทและหนังสือรับรองบริษัท
(10) นโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัท จรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจ นโยบายต่อต้านการทุจริต นโยบายด้านการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร และนโยบายด้านอื่นๆ ของบริษัท
(11) กฎบัตรของคณะกรรมการชุดย่อยต่างๆ
(12) ข้อมูลติดต่อนักลงทุนสัมพันธ์
(13) ข้อมูลหรือเอกสารอื่นใดที่บริษัทนำเสนอต่อนักวิเคราะห์ ผู้จัดการกองทุน หรือสื่อต่างๆ

หมวดที่ 5 บทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

คณะกรรมการบริษัทให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลให้มั่นใจว่า บริษัทมีระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิผล และมีการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง

1. การบริหารความเสี่ยง

1.1 บริษัทได้จัดทำกรอบและนโยบายบริหารความเสี่ยง เพื่อใช้ในการระบุและบริหารความเสี่ยง เป้าประสงค์หลักของการบริหารความเสี่ยง เพื่อปกป้องมูลค่าของบริษัทและเพื่อใช้ประโยชน์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับบริษัท

1.2 คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และฝ่ายบริหารมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการออกแบบและนำกรอบการบริหารความเสี่ยงไปใช้ปฏิบัติ และบริหารความเสี่ยงของบริษัทให้อยู่ภายใต้ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ที่ได้กำหนดโดยคณะกรรมการบริษัท

บริษัทระบุ ประเมิน และจัดการความเสี่ยงในทุกขั้นตอนตั้งแต่การพัฒนาและเลือกใช้กลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ การตัดสินใจลงทุนและบริหารงานประจำวัน

คณะกรรมกรรมการตรวจสอบ มีหน้าที่ช่วยสนับสนุนคณะกรรมการบริษัท โดยสอบทานให้มั่นใจว่าบริษัทมีระบบการบริหารความเสี่ยงมีความเหมาะสมและมีประสิทธิผล

2. การควบคุมภายใน

2.1 บริษัทได้นำมาตรฐานการควบคุมภายในระดับสากล และแนวปฏิบัติที่ออกโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์มาใช้ในการพัฒนาระบบควบคุมภายในของบริษัท เพื่อให้แน่ใจว่าบริษัทจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องดังต่อไปนี้

- ความถูกต้องและเชื่อถือได้ และความทันเวลาของรายงานทั้งจากภายในและภายนอก และทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงิน
- มีการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- การดูแลรักษาทรัพย์สินของบริษัท
- ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานของบริษัท

2.2 ประธานเจ้าหน้าที่บริหารและฝ่ายบริหาร มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการออกแบบและนำระบบควบคุมภายในที่ดีไปใช้ปฏิบัติ

2.3 คณะกรรมการบริษัทได้มอบหมายให้คณะกรรมการตรวจสอบทำหน้าที่สอบทานความมีประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในอย่างน้อยปีละครั้ง และเสนอให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติก่อนที่จะรายงานให้ผู้ถือหุ้นทราบ

3. การตรวจสอบภายใน

บริษัทได้จัดตั้งสำนักตรวจสอบภายในเป็นหน่วยงานอิสระหน่วยงานหนึ่งในบริษัท หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในรายงานตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อให้การทำหน้าที่เป็นไปด้วยความอิสระและเที่ยงธรรม กิจกรรมการตรวจสอบจะช่วยให้บริษัทสามารถบรรลุวัตถุประสงค์โดยการนำวิธีที่เป็นระบบมาใช้เพื่อประเมินและปรับปรุงความมีประสิทธิผลของระบบบริหารความเสี่ยง ระบบควบคุมภายใน และระบบการกำกับดูแลกิจการของบริษัท

การประชุมคณะกรรมการชุดย่อยในปี 2562

รายชื่อกรรมการ	การเข้าร่วมประชุม / การประชุมทั้งหมด (ครั้ง)					
	คณะกรรมการตรวจสอบ	คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน	คณะกรรมการธรรมาภิบาลและสรรหา	คณะกรรมการบริหาร	คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง	คณะกรรมการพัฒนาอย่างยั่งยืน
1. นายประเสริฐ บุญสัมพันธ์						
2. นางภัทรียา เบญจพลชัย	10/10		4/4			
3. ศาสตราจารย์สำเริง เมฆเกรียงไกร	10/10	6/6	4/4			
4. นางชวินทร วงศ์ภูธร	10/10	6/6				
5. นายสมประสงค์ บุญยะชัย						
6. นายเอนก พนาอภิชน		6/6		12/12		
7. นายเกว็ก บัค ไช			4/4	12/12		
8. นายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์				12/12	4/4	2/2
9. นายภูเวียง ประคำมินทร์[1]						
10. นายไพบูลน์ ภานุวัฒนวงศ์[2]				10/12		
11. นายปฐมภพ สุวรรณศิริ				2/12	4/4	2/2
12. นายอนุวัฒน์ สงวนทรัพยากร					4/4	2/2
13. นายวิชัย กิตติวิทยากุล					4/4	
14. นายธีระยุทธ บุญโชติ					3/4	2/2
15. นายเอกชัย ภัคดุรงค์					4/4	
16. นายประมุข ชัยวงศ์วุฒิกุล[3]					3/4	
17. นางสาวยุพาพรรณ ปานเคลือบทอง					4/4	1/2
18. นายสลิล จารุจินดา					4/4	
19. นายคมสัน เสรีภาพงศ์					4/4	
20. นายธีรวัฒน์ กุสลางกูรวัฒน์[4]					-	
21. นายสรรเพชญ สรรพศิริ						2/2
22. นายภาคย์ บุญยุบล						2/2
23. นางสาวปิยะนุช สุจปลื้ม						2/2

หมายเหตุ

(1) นายภูเวียง ประคำมินทร์ ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการ ผู้แทนจากกระทรวงกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แทนนางอาทิตยา สุธาธรรม ที่ลาออกจากตำแหน่ง โดยมติที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท ครั้งที่ 4/2562 ประชุมเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2562 มีผลตั้งแต่วันที่ 2 เมษายน 2562 เป็นต้นไป

(2) นายไพบูลย์ ภานุวัฒนวงศ์ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร แทนนายปฐมภพ สุวรรณศิริ โดยมติที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท ครั้งที่ 3/2562 ประชุมเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2562 มีผลตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2562 เป็นต้นไป

(3) นายประมุข ชัยวงศ์วุฒิกุล ลาออกจากบริษัท มีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563

(4) นายธีรวัฒน์ กุสลางกูรวัฒน์ เกษียณอายุ มีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562

9.3 การสรรหาและแต่งตั้งกรรมการ และผู้บริหารระดับสูง

(1) การสรรหากรรมการอิสระ

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกกรรมการอิสระ รวมถึงคุณสมบัติ และกระบวนการสรรหา ได้เปิดเผยไว้แล้วใน หมวดที่ 5 บทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการ > 1. โครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการ > 1.3 คุณสมบัติของกรรมการอิสระ

(2) การสรรหากรรมการ และผู้บริหาร

การสรรหาและแต่งตั้งกรรมการ

คณะกรรมการบริษัทได้แต่งตั้งคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหาเพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาคัดเลือก และกลั่นกรองบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อ เพื่อการคัดเลือกและเสนอแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการตามนโยบายการสรรหากรรมการของบริษัท โดยในการพิจารณาคัดเลือกจะคำนึงถึงสัดส่วน จำนวน ความหลากหลาย และองค์ประกอบของคณะกรรมการที่เหมาะสมในด้านต่างๆ โดยจะพิจารณาจากทักษะ และความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านของคณะกรรมการบริษัทที่ต้องการเพิ่มเติมและสอดคล้องกับกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจของบริษัท รวมถึงต้องเป็นผู้ที่พร้อมในการอุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่กรรมการบริษัทอย่างเต็มที่ และต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย และหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียน โดยมีหลักเกณฑ์การสรรหา รวมถึงขั้นตอนการคัดเลือกกรรมการ ดังนี้

1. *กำหนดหลักเกณฑ์* – คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหาจะพิจารณาสรรหากรรมการโดยมีการจัดทำ Board Skill Matrix เพื่อใช้เป็นเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของกรรมการที่ต้องการสรรหา โดยพิจารณาจากทักษะที่จำเป็นซึ่งยังขาดอยู่ในคณะกรรมการบริษัท และสอดคล้องกับกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจของบริษัท
2. *วิธีการสรรหา* – พิจารณาสรรหาบุคคลโดย
   - เปิดโอกาสให้คณะกรรมการแต่ละท่านเสนอชื่อบุคคลที่พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นผู้ที่เหมาะสม
   - เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นรายย่อยเสนอชื่อบุคคลที่เห็นสมควรได้รับการพิจารณาผ่านทางเว็บไซต์ของบริษัทล่วงหน้าก่อนวันประชุมสามัญผู้ถือหุ้น โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่บริษัทกำหนด

     เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2563 ทางบริษัทได้แจ้งต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและผู้ถือหุ้นทราบว่า ได้พ้นกำหนดระยะเวลาการเสนอรายชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับการเลือกตั้งเป็นกรรมการบริษัทแล้ว ปรากฏว่าไม่มีผู้ถือหุ้นเสนอรายชื่อบุคคลที่เห็นสมควรและมีคุณสมบัติเหมาะสมได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการบริษัทแต่อย่างใด
   - ให้บริษัทที่ปรึกษาภายนอก (Professional Search Firm) ช่วยคัดกรองผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม
   - ให้เลขานุการบริษัท นำรายชื่อผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ตามที่ปรากฏอยู่ในฐานข้อมูลกรรมการ (Director Pool) ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และทำเนียบกรรมการ (กรรมการอาชีพ) ของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย มาประกอบการพิจารณา

3. *การคัดเลือก* – คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา จะทำการประเมินคุณสมบัติเบื้องต้นของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อ และคัดเลือกผู้ที่พิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสม

4. *การแต่งตั้ง* – คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหาจะเสนอชื่อบุคคลที่พิจารณาแล้วเห็นสมควรเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทพิจารณาเห็นชอบ ก่อนนำชื่อเสนอต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อเลือกตั้งเป็นรายบุคคล ในกรณีแต่งตั้งกรรมการที่ถึงคราวต้องออกตามวาระ และแต่งตั้งกรรมการใหม่

สำหรับกรณีที่ตำแหน่งกรรมการว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากออกตามวาระ ให้เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทพิจารณาแต่งตั้งแทน

อย่างไรก็ดี การเลือกตั้งกรรมการในที่ประชุมผู้ถือหุ้น มีหลักเกณฑ์และวิธีการ ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับของบริษัท โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ในการประชุมสามัญประจำปีทุกครั้ง กรรมการต้องพ้นจากตำแหน่งตามวาระเป็นจำนวน 1 ใน 3 โดยให้กรรมการที่อยู่ในตำแหน่งนานที่สุดนั้นเป็นผู้ออกจากตำแหน่ง และกรรมการที่ออกตามวาระนี้อาจถูกเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่งต่อได้

2. ให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นเลือกตั้งกรรมการตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

   2.1 ผู้ถือหุ้นคนหนึ่งมีคะแนนเสียงเท่ากับจำนวนหุ้นที่ถือ

   2.2 ผู้ถือหุ้นแต่ละคนจะใช้คะแนนเสียงที่มีอยู่ทั้งหมดตามข้อ 2.1 เพื่อที่จะเลือกตั้งบุคคลคนเดียวหรือหลายคนเป็นกรรมการก็ได้ ในกรณีที่เลือกตั้งบุคคลหลายคนเป็นกรรมการจะแบ่งคะแนนเสียงให้แก่ผู้ใดมากน้อยเพียงใดไม่ได้

   2.3 บุคคลซึ่งได้รับคะแนนเสียงสูงสุดตามลำดับลงมาเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการเท่าจำนวนกรรมการที่จะพึงมีหรือจะพึงเลือกตั้งในครั้งนั้น ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับการเลือกตั้งในลำดับถัดลงมามีคะแนนเสียงเท่ากันเกินจำนวนกรรมการที่จะพึงมีหรือจะพึงเลือกตั้งในครั้งนั้น ให้ผู้เป็นประธานเป็นผู้ออกเสียงชี้ขาด

3. กรณีที่ตำแหน่งกรรมการว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากออกตามวาระดังกล่าว ให้คณะกรรมการมีมติด้วยคะแนนไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของกรรมการที่เหลืออยู่เลือกบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ.2535 เข้ามาเป็นกรรมการแทนในการประชุมคณะกรรมการคราวถัดไป เว้นแต่วาระของกรรมการจะเหลืออยู่ไม่ถึงสองเดือน บุคคลซึ่งเข้าเป็นกรรมการแทนดังกล่าวจะอยู่ในตำแหน่งกรรมการได้เพียงวาระที่ยังเหลืออยู่ของกรรมการที่ตนแทน

การสรรหาและแต่งตั้งผู้บริหาร

สำหรับการสรรหาและแต่งตั้งผู้บริหาร ได้เปิดเผยไว้แล้วใน หมวดที่ 5 บทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ข้อ 11 การสืบทอดตำแหน่งผู้บริหาร

9.4 การกำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยและบริษัทร่วม

คณะกรรมการของบริษัทใช้อำนาจในการกำกับดูแลบริษัทย่อยและบริษัทร่วม โดยใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารงานตามวัตถุประสงค์ ข้อบังคับ และมติที่ประชุมของผู้ถือหุ้นของบริษัท ซึ่งจะทำการบริหารงานผ่านที่ประชุมคณะกรรมการ

โดยการพิจารณาและอนุมัติ และ/หรือ ให้อำนาจแก่คณะกรรมการชุดย่อยต่างๆ และ/หรือ มอบอำนาจให้แก่บุคคลใด แล้วแต่กรณี เพื่อการบริหารงาน โดยการส่งตัวแทนไปนั้นจะต้องเป็นไปตามสัดส่วนการถือหุ้นของบริษัท อย่างไรก็ตาม การดำเนินการบริหารนั้นจะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริษัทซึ่งจะต้องเป็นไปด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรักษาผลประโยชน์ของบริษัทและผู้ถือหุ้นอย่างสูงสุดเป็นสำคัญ

คณะกรรมการบริษัทจะกำกับดูแลโดยการมอบอำนาจให้กรรมการ และ/หรือ ผู้บริหาร เข้าไปเป็นตัวแทนของบริษัทย่อย และ/หรือ บริษัทร่วม โดยจะมีมาตรการและขั้นตอนในการบริหารจัดการผ่านคณะกรรมการบริษัท ซึ่งคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา จะทำการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการ และ/หรือ ผู้บริหาร แล้วแต่กรณี ผ่านที่ประชุมคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา เพื่อพิจารณาเลือกบุคคลที่เห็นสมควร แล้วจึงนำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัท เพื่อพิจารณาและแต่งตั้งให้เป็นกรรมการบริษัทย่อย และ/หรือ บริษัทร่วมต่อไป

ทั้งนี้ กรรมการ และ/หรือ ผู้บริหาร ที่ได้รับการแต่งตั้งดังกล่าว จะต้องดำเนินการบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายที่คณะกรรมการบริษัทได้มอบหมายไว้ โดยจะต้องยึดหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี จรรยาบรรณ และนโยบายต่างๆ ของบริษัท ที่ได้มีการวางไว้อย่างเคร่งครัด ซึ่งยึดถือผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น และบริษัทเป็นหลัก โดยไม่สามารถดำเนินการใดๆ อันขัดต่อวัตถุประสงค์ และข้อบังคับของบริษัท รวมถึงจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระบบควบคุมภายใน อีกทั้งการดำเนินงานในกิจการบริหารจะต้องเป็นไปตามแบบแผนที่ดีโดยไม่ขัดต่อนโยบายของบริษัทในเรื่องต่างๆ อาทิเช่น วิธีการปฏิบัติในการออกเสียงในแต่ละวาระ ขั้นตอนการขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการ กลไกการกำกับดูแล การเปิดเผยข้อมูลสำหรับฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงาน การทำรายการกับบุคคลที่เกี่ยวโยงกัน การได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งทรัพย์สิน รวมถึงระบบควบคุมภายในของบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักและมีความเหมาะสม รัดกุมเพียงพอ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และหลักกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการกำกับดูแลที่ดี และแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

9.5 การดูแลเรื่องการใช้ข้อมูลภายใน

บริษัทมีนโยบายห้ามมิให้ ผู้บริหาร และพนักงานทุกระดับ นำข้อมูลบริษัทไปเปิดเผยหรือนำไปใช้ส่วนตน หรือกระทำการที่อาจมีการขัดแย้งทางผลประโยชน์ หากฝ่าฝืนบริษัทถือว่าเป็นความผิดอย่างร้ายแรงและกำหนดบทลงโทษขั้นสูงสุด

บริษัทยังกำหนดให้ผู้บริหาร และพนักงาน ซึ่งอยู่ในหน่วยงานที่ทราบข้อมูลภายในหลีกเลี่ยง หรืองดการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทในช่วงระยะเวลา 1 เดือน ก่อนการเปิดเผยงบการเงินให้แก่สาธารณชน นอกจากนี้ บริษัทได้ให้ความรู้และความเข้าใจแก่ผู้บริหารในระดับต่างๆ เกี่ยวกับภาระหน้าที่ในการรายงานการถือครองหลักทรัพย์และการเปลี่ยนแปลงการถือครองหลักทรัพย์ของบริษัทตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตามมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 รวมทั้ง บทลงโทษและตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ส่วนการสนับสนุนข้อมูลให้กับบริษัทในเครือ บริษัทได้กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อป้องกันการรั่วไหลของข้อมูล เช่น การขอหนังสือข้อตกลงในการเก็บรักษาความลับและการห้ามถ่ายข้อมูลเอกสารโดยไม่ได้รับอนุญาต

ในปี 2562 บริษัทได้ปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการจัดชั้นความลับและการจัดการข้อมูล เพื่อปฏิบัติตามระเบียบการบริหารจัดการข้อมูลความลับของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ รวมถึงสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุน ผู้ถือหุ้น คู่ค้า และผู้มีส่วนได้เสีย ในการจัดการข้อมูลให้มีความ

ปลอดภัย และเป็นแนวทางปฏิบัติให้กับผู้บริหาร พนักงาน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการข้อมูลตามระดับชั้นความลับ โดยระเบียบฉบับนี้ บริษัทได้ถือปฏิบัติตามมาตรฐาน ISO 27001 โดยปรับให้เหมาะสมกับบริบทของบริษัท นอกจากนี้ บริษัทยังมีนโยบายด้านความปลอดภัยด้านระบบสารสนเทศ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติควบคู่กันไปอีกด้วย

9.6 ค่าตอบแทนของผู้สอบบัญชี

ในปี 2562 บริษัทและบริษัทย่อยได้จ่ายค่าตอบแทนผู้สอบบัญชี โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) ค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี (Audit Fees)

บริษัทและบริษัทย่อย ได้จ่ายค่าตอบแทนจากการสอบบัญชีให้แก่สำนักงานสอบบัญชี บริษัท ดีลอยท์ ทู้ช โธมัทสุ ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด ดังนี้

บริษัท	ค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี (ล้านบาท)
บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)	1.86
บริษัทย่อยและบริษัทร่วม	4.40
รวมค่าสอบบัญชี	6.26
Out-of-pocket	0.36
รวมค่าสอบบัญชีและ Out-of-pocket	6.62

(2) ค่าตอบแทนอื่น (Non-Audit Fees)

บริษัทได้จ่ายค่าตอบแทนจากการตรวจสอบสำหรับกรณีเฉพาะเรื่อง และค่าบริการให้คำปรึกษาด้านอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานสอบบัญชี ให้แก่สำนักงานสอบบัญชี บริษัท ดีลอยท์ ทู้ช โธมัทสุ ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด เป็นจำนวนเงิน 180,000 บาท

10. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibilities: CSR)

ความรับผิดชอบเพื่อเสริมสร้างสังคมที่ยั่งยืน

การดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน

ไทยคมตระหนักดีว่าการบรรลุและรักษาเป้าหมายตามวิสัยทัศน์และพันธกิจจะสำเร็จได้อย่างยั่งยืนนั้น บริษัทต้องมุ่งมั่นและใส่ใจการดำเนินธุรกิจที่ตอบสนองและลดผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม บริษัท จึงกำหนดวิถีสู่ความยั่งยืนที่ยังคงสร้างมูลค่าและความเติบโตทางเศรษฐกิจ และไม่ลืมที่จะสร้างคุณค่าต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ครอบคลุมและตอบสนองกับทุกกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อมุ่งสู่ Thaicom Sustainability Goals ภายใต้แนวคิด “Connectivity for Sustainability” หรือ “การสร้างโอกาส สร้างอนาคต สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ไทยคมจึงดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงในทุกมิติดังที่กล่าวมา

โดยมีนโยบายเพื่อส่งเสริมความยั่งยืนเป็นกรอบในการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม และเพื่อการ เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและมั่นคง และ ได้รับ การยอมรับและไว้วางใจจากผู้มีส่วนได้เสีย บนพื้นฐานของการ กำกับดูแลกิจการที่ดี บริษัทจึงได้กำหนดนโยบาย ในเรื่องต่างๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างตามหลักการกำกับ ดูแลกิจการที่ดี โดยประกาศนโยบายดังกล่าวไว้ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร และเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของบริษัท เพื่อให้ทราบโดยทั่วกัน สำหรับนโยบายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ครอบคลุมในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลตามนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี
2. ดำเนินธุรกิจอย่างเป็นธรรม ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมตลอดห่วงโซ่ธุรกิจ
3. ต่อต้านการคอร์รัปชั่นทุกรูปแบบ ซึ่งครอบคลุมความสัมพันธ์ต่อผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รวมถึงการ ร่วมมือและพัฒนาเครือข่ายระหว่างกลุ่มธุรกิจบนหลักการบริหารความเสี่ยงกิจการ
4. เคารพในสิทธิมนุษยชนและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยไม่เลือกปฏิบัติ
5. ถือว่าพนักงานเป็นทรัพย์สินที่มีค่าสูงสุดสำหรับองค์กร ไม่เลือกปฏิบัติในการจ้างงาน สนับสนุนการ ฝึกอบรมและพัฒนาความรู้
6. ส่งมอบสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ บริหารความสัมพันธ์กับลูกค้าและผู้บริโภค อย่างต่อเนื่อง โดยมุ่ง เน้นการเคารพสิทธิของผู้บริโภค
7. นำแนวคิดในการสร้างคุณค่าร่วมระหว่างภาคธุรกิจกับสังคมมาเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจ เพื่อ ให้ธุรกิจชุมชน และ สังคมเจริญเติบโตไปพร้อมกันอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นสนับสนุนการศึกษา การเปิด โอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีและการเรียนรู้ สร้างเสริมอาชีพและการพัฒนาทักษะส่งเสริมการลงทุน เพื่อสังคม
8. เชื่อมั่นในศักยภาพการสร้างสรรค์นวัตกรรม อันเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินธุรกิจ และ การ เติบโตอย่างยั่งยืนขององค์กร บริษัทจึงสนับสนุนให้พนักงานมีโอกาสมีส่วนร่วม ในการสร้างสรรค์ นวัตกรรม ทั้งในด้านเทคโนโลยี กระบวนการ ทำงาน และรูปแบบธุรกิจ ทั้งที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง ใหม่หรือการพัฒนาต่อยอด โดยมีเป้าหมายเพื่อการสร้างสรรค์เชิงบวก การปรับปรุงผลิตภัณฑ์
9. ดำเนินธุรกิจโดยให้ความสำคัญกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ ทรัพยากรต่างๆ โดยเน้น การสร้างวัฒนธรรมองค์กร และส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลรักษา และ ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

การต่อต้านการทุจริต

ไทยคมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ ด้วยตระหนักดีว่าการทุจริตเป็นภัยร้ายแรงที่ทำลายการแข่งขันอย่าง เสรีและเป็นธรรม และก่อให้เกิดความเสียหายต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม นโยบายต่อต้านการทุจริตของ บริษัท อยู่ในคู่มือจรรยาบรรณธุรกิจของบริษัทและเป็นแนวทางที่ทุกคนในองค์กรต้องปฏิบัติตาม โดยมีการจัด อบรมให้กับพนักงานควบคู่ไปกับเรื่องจรรยาบรรณธุรกิจ นอกจากนี้มีการประกาศให้ลูกค้าพันธมิตรธุรกิจ คู่ค้า หรือผู้ที่จะเข้ามาทำธุรกิจกับบริษัทให้รับทราบ ถึงเจตนารมณ์ และ นโยบายการต่อต้านการทุจริตของไทยคม โดย คาดหวังให้ผู้ที่อยู่ในห่วงโซ่ธุรกิจของบริษัทได้ปฏิบัติตามด้วย

ปี 2562 ไทยคมเข้าร่วมแสดงพลังร่วมกับกลุ่มบริษัทในกิจกรรมของ “แนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทย ในการต่อต้านการทุจริต (Thailand’s Private Sector Collective Action Coalition Against Corruption) เพื่อย้ำ จุดยืนของบริษัทในการต่อต้านการทุจริต

การเคารพหลักสิทธิมนุษยชน

ไทยคมสนับสนุนและเคารพการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ด้วยการดูแลไม่ให้ธุรกิจของบริษัทเข้าไปมีส่วน เกี่ยวข้องกับการล่วงละเมิดสิทธิมนุษยชน อีกทั้งยังให้ความเคารพนับถือ และปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายด้วย ความเป็นธรรมบนพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยไม่เลือกปฏิบัติ เช่น การแบ่งแยกถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ สีผิว อายุ เพศ ฯลฯ บริษัทมีนโยบายการเคารพกฎหมายและหลักการด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งพนักงานของบริษัทต้อง ทำความเข้าใจตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ และ ความรับผิดชอบของตนเองอย่างถี่ถ้วน และปฏิบัติตาม กฎหมายอย่างเคร่งครัดด้วย เนื่องจากบริษัทมีธุรกิจในหลายประเทศที่มีวัฒนธรรมและบรรทัดฐานที่แตกต่างกัน พนักงานที่ต้องไปปฏิบัติงานยังประเทศเหล่านั้น ยิ่งมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษากฎหมายขนบธรรมเนียมประเพณี และ วัฒนธรรมของประเทศ นั้นๆ ให้ถี่ถ้วน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาล่วงละเมิดกฎหมายสิทธิมนุษยชนดังกล่าว

การเสริมสร้างสังคมที่ยั่งยืน

ด้วยความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนควรได้รับสิทธิ์อย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะสิทธิ์ในเรื่องของการศึกษา และ การเข้าถึงข้อมูล และเรายังเชื่ออีกว่าการศึกษาคือพื้นฐานของการพัฒนาคนเพื่อสังคมที่ยั่งยืน บริษัทจึงมีเป้าหมาย ที่จะมุ่งพัฒนายกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมผ่านโครงการในด้านต่าง ๆ ได้แก่

- **ด้านการส่งเสริมการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม** (Long Distance Learning Education)

โครงการ “**ไทยคิด ไทยคม**” เป็นโครงการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2552 เพราะ เล็งเห็นถึง ประโยชน์จากการใช้ดาวเทียมไทยคม ในการส่งเสริมการเรียนรู้และลดความเหลื่อมล้ำ ในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล และเพิ่มช่องทางการเรียนการสอนของเยาวชนในพื้นที่ห่างไกลและพื้นที่ที่ขาดแคลนครูผู้สอน และมีส่วนช่วยส่ง เสริมเยาวชน ไทยในการพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างทัดเทียมกัน นอกจากการถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์ ผ่านดาวเทียม ไทยคมให้ช่องการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม “DLTV” ของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ให้มีประสิทธิภาพ สามารถรับชมได้ทุกพื้นที่ ทุกเวลา และ อย่างต่อเนื่องแล้ว ไทยคมยังมอบ “ชุด อุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม” ให้แก่โรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล หรือ ขาดแคลนครูผู้สอน รวมทั้งการส่งทีม งานไปติดตั้งอุปกรณ์รับสัญญาณ ดาวเทียม พร้อมทั้งฝึกอบรมการใช้งานและบำรุงรักษาอุปกรณ์ เพื่อให้ใช้อุปกรณ์ อย่างมีประสิทธิภาพ ในปี 2562 สนับสนุนการติดตั้งให้กับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัด กก.ตชด. 21, 22, 23 และ 24 ทั้ง โรงเรียนที่มีความประสงค์จะติดตั้งใหม่และเพื่อทดแทนอุปกรณ์เดิมที่ชำรุด

จนถึงปัจจุบัน ไทยคมมอบจากดาวเทียมพร้อมชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม รวมแล้วทั้ง สิ้น 7,861 ชุด มีนักเรียนที่ได้รับประโยชน์จากการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวนทั้งสิ้นประมาณ 786,100 คน

นอกจากใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมและติดตามข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ใน การนำไปปรับใช้กับชีวิตจริงของนักเรียนแล้ว ไทยคมยังได้พัฒนากล่องรับชมโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมแบบใหม่ คือ **"ดิจิทัลไลฟ์"** เพื่อตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้า "มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์" **ช่อง** DLTV และต่อยอดการใช้งานกล่องรับสัญญาณดาวเทียมแบบเดิมให้เป็นระบบภาพความคมชัดสูงหรือ HD อีกทั้งยังเพิ่มฟังก์ชั่น การใช้งานที่มีประะสิทธิภาพ และ มีแอพลิเคชั่นที่มีความหลากหลายมากขึ้น สามารถรองรับ การใช้งานได้กับทุกอุปกรณ์ ทั้งเครื่องรับโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต และยังสามารถรับชม ได้ทั้งเวลาปกติและชมย้อนหลังผ่านการกระจายสัญญาณไวไฟ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ทำให้ โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยในปี 2562 ไทยคมได้ส่งมอบให้กับโรงเรียนในสังกัดของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวนทั้งสิ้น 1,500 ชุด และ ยังมีโรงเรียนนำร่องที่เข้าร่วมในโครงการไทยคิดไทยคม **"ดิจิทัลไลฟ์ เพื่อการศึกษา"** ของบริษัทเอง เป็นจำนวน ทั้งสิ้น 10 โรงเรียน ซึ่งจะมีนักเรียนที่จะได้รับประโยชน์เฉพาะจาก**"ดิจิทัลไลฟ์ เพื่อการศึกษา"** ของไทยคม จำนวน ประมาณ 2,462 คน และมีนักเรียนในโรงเรียนสังกัดของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมนับพันคนที่จะได้ รับประโยชน์จากกล่องดิจิตอลไลฟ์นี้

นอกจากนี้ บริษัทยังดำเนินการเรื่องการถ่ายทอดความรู้เรื่องการประกอบและติดตั้งอุปกรณ์รับสัญญาณ โทรทัศน์ผ่านดาวเทียมให้แก่นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ตำรวจตระเวนชายแดน และกลุ่มครูและนักศึกษาจาก ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) โดยมุ่งหวังในการสร้างมาตรฐานทางอาชีพ และ สามารถนำทักษะความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพต่อไปได้ ปี 2562 ไทยคมได้ลงพื้นที่สอนการติดตั้งจานรับ สัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม และ การติดตั้งชุดอุปกรณ์ดิจิทัลไลฟ์ เพื่อการศึกษาให้กับนักศึกษาระดับ ปวช.และ ปวส. ที่ "วิทยาลัยเทคนิคตาก จังหวัดตาก"

- **ด้านการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์** (Knowledge Sharing)

ไทยคมมุ่งมั่นที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องดาวเทียมและอวกาศ สำหรับเยาวชนและประชาชน ทั่วไปที่สนใจ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้แก่เยาวชนไทยในด้านนี้ บริษัทมีห้องนิทรรศการดาวเทียม (Thaicom Space & Satellite Pavilion) ภายในสถานีดาวเทียมไทยคม จ.นนทบุรี ตั้งแต่เปิดให้เยี่ยมชมในปี 2537 ก็มีการปรับปรุงให้ทันสมัย มาโดยตลอด โดยวิศวกรไทยคมจะเป็นผู้บรรยายให้ความรู้และแบ่งปันประสบการณ์ ในการเยี่ยมชมเป็น หมู่คณะ รวมทั้งการสนับสนุนให้พนักงานไปบรรยายให้ความรู้แก่นักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะสาขาวิศวกรรม ศาสตร์ และสาขาที่เกี่ยวเนื่องหรือหน่วยงานที่สนใจ นอกจากมีโอกาสได้แบ่งปันความรู้และประสบการณ์ เรายัง ช่วยแนะแนวอาชีพด้วย เพราะเยาวชนเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต ปี 2562 มีกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และหน่วยราชการต่างๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด เข้าเยี่ยมชมบริษัท จำนวน 1,242 คน ยังไม่รวมลูกค้าและพันธมิตรที่เข้ามาเจรจาธุรกิจที่เรามีโอกาสได้แชร์ประสบการณ์เรื่องดาวเทียม ในแต่ ละปี ไทยคมยังรับนักศึกษาเข้าฝึกงานแบบ On-the-Job Training สร้างประสบการณ์จากการมอบหมายงานให้จริง

โครงการห้องเรียนไทยคม สนับสนุนการเรียนรู้แนวใหม่แบบ Constructionism โดยจัดการ เรียนการสอน ที่ "โรงเรียนวัดเขียนเขต จ.ปทุมธานี" ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 จนจบโครงการในปี 2562 ซึ่งเริ่มต้นจากหนึ่งห้องเรียน และ ขยายเป็นสามห้องเรียน ตั้งแต่ชั้น ม.4-6 ในปัจจุบัน มีนักเรียนเรียนจบ ไปแล้วสามรุ่น โดยเน้นกระบวนการจัดการ เรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียน มีการสืบค้นหาข้อมูลด้วยตนเอง มีการรวมกลุ่มทำโครงงานตลอดระยะเวลาที่ศึกษา และสอบใน

ภาคการศึกษาสุดท้าย นอกจากนี้ ช่วงที่ทำโครงการฯ บริษัทสนับสนุนการจัดฝึกอบรมเพิ่มเติม ให้กับครูผู้สอน ครูที่ปรึกษาในห้องเรียนไทยคม และครูในชั้นเรียนทั่วไปมาร่วมด้วย ทางโรงเรียนมีการต่อยอดสร้าง ความยั่งยืนในการเรียนรู้ โดยการนำแนวคิดแบบ Constructionism นี้ ไปประยุกต์ใช้ในห้องเรียนทั่วไปด้วย ซึ่ง ประสบผลสำเร็จในแง่พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เมื่อเปรียบกับวิธีการเรียนการสอนแบบเดิม

- **ด้านการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนยั่งยืน** (Community Development)

"โครงการกองทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน" ในฐานะที่บริษัทเป็นสมาชิกของสังคม ไทย และเป็นองค์กรที่มุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาตั้งแต่ระดับรากหญ้า โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร จึงมีแนวทางในการพัฒนาชุมชนและสังคมให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การสร้างโครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ด้วย ศักยภาพของการสื่อสาร ไปสู่กระบวนการสร้างความรู้ จากการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จนเกิดเป็นองค์ความรู้ การประยุกต์ใช้งาน และนำไปสู่การ ประกอบอาชีพ เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมจน เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี ขึ้น ด้วยแนวคิดนี้ ไทยคมจึงประสานความร่วมมือกับ **"สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก ระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย" (กศน.)** ในการต่อยอดการเรียนรู้จากโครงการ "ไทยคิด ไทยคม" ไปยังพื้นที่ ห่าง ไกลในพื้นที่สูงตามแนวชายแดนของจังหวัดเชียงใหม่ น่าน และแม่ฮ่องสอน โดยริเริ่ม ดำเนินโครงการ "**กองทุน ทางสังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน**" ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนเกิด การนำความรู้จากการศึกษา ทางไกลผ่าน ดาวเทียมมาพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนเสริมสร้างทักษะ การประกอบอาชีพของชุมชน นอกจากนี้ บริษัทยังจัด ตั้ง "**กองทุนพัฒนาสร้างอาชีพตามศักยภาพชุมชน**" ของนักเรียน กศน. โดยให้การสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ การบริหารจัดการเงินกอง ทุนอย่างเป็นระบบ ซึ่งนำแนวคิดของ "Constructionism" ผสมผสานกับ "กลไกปรัชญา การศึกษา ตลอดชีวิต" ของ กศน. เป็นตัวขับเคลื่อน บริษัทคาดหวังว่า "**การเรียนรู้ สู่การสร้างอาชีพ**" นี้ จะทำให้ ชุมชนตามพื้นที่ชายขอบของไทยมีรายได้เพิ่มมากขึ้น จนเกิดความเข้มแข็ง และสามารถสร้างความยั่งยืนให้กับ ชุมชนของตนเองได้ในที่สุด

ปี 2562 ไทยคมมอบทุนแก่นักเรียน กศน. โดยนักเรียนต้องเสนอแผนโครงการเพื่อการเรียนรู้สู่การสร้าง อาชีพตามความสนใจและความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่และการมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวน 48 โครงการ รวม เป็นโครงการภายใต้ "**กองทุนพัฒนาสร้างอาชีพตามศักยภาพชุมชน**" รวมแล้วทั้งสิ้น 84 โครงการ และมี นักเรียน กศน.เข้าร่วมโครงการรวมทั้งสิ้น 409 คน ซึ่งบริษัทได้ติดตามและประเมินผลร่วมกับ กศน. เพื่อการขยาย การสนับสนุนหรือการช่วยแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง อาทิ โครงการ กล้วยตากพลังงานแสงอาทิตย์ (ศศช.บ้านโป่ง ขาว อ.กัลยาณิวัฒนา) การเลี้ยงกบดอย (ศศช.บ้าน ห้วยวอก อ.แม่แจ่ม) การเลี้ยงแพะ (ศศช. บ้านแม่ปะกลาง อ.สบเมย) การเพราะเห็ดหอมด้วยกิ่งไม้ก่อ (ศศช. บ้านห้วยยาก อ.สบเมย) การแปรรูปกาแฟ (ศศช. บ้านหนองน่าน อ.บ่อเกลือ) เป็นต้น

(หมายเหตุ "ศศช." ย่อมาจาก *ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา ในสังกัด กศน.)*

- **การพัฒนาศักยภาพความเป็นนักพัฒนา** (Thaicom Volunteer)

โครงการ "Thaicom We Share" เป็นโครงการที่สนับสนุนให้พนักงานไทยคม และ บริษัทในเครือเข้ามามี ส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนสังคม โดยให้พนักงานร่วมกันคิด การนำเสนอวิธีการดำเนินงาน และแนวทางแก้ ปัญหา แล้วนำไปสู่การลงมือทำ เพื่อช่วยกันแก้ปัญหาสังคม ปี 2562 ไทยคม ให้พนักงานจัดกิจกรรมในรูปแบบ ดังกล่าว จำนวน 6 ครั้ง สามารถแก้ปัญหาสังคมด้านต่างๆ ได้เป็น อย่างดี อาทิ การสาธารณสุข การศึกษา การเกื้อ กูล ผู้ด้อยโอกาส และการช่วยเหลือสังคมในภาวะวิกฤติ โดยมีการติดตามผลและเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มี ความต่อเนื่อง ทำให้พนักงานได้พัฒนาตนเองในด้านที่ไม่ใช่หน้าที่ความรับผิดชอบในบริษัท เป็นการสร้างจิตสำนึก มีจิตอาสา เพื่อเป็นนักพัฒนาต่อไปใน

อนาคต เพราะเราเชื่อว่าหากพนักงานมีจิตอาสาและสำนึกในการพัฒนาแล้ว จะสามารถขยายผลเป็นนักพัฒนา ทั้งบทบาทภารกิจในหน้าที่การงานตนเองและนักพัฒนาในบทบาทสมาชิกของสังคมได้ต่อไป

สำหรับโครงการ ปี 2562 ที่พนักงานร่วมกันคิดและลงมือทำ ได้แก่ การช่วยเหลือให้เกิดการจ้างงานผู้พิการ หูหนวก การจัดการเคลื่อนย้ายศูนย์เครื่องมือแพทย์ให้ยืม การส่งเสริมคุณภาพ อาหารกลางวันในโรงเรียน การช่วย บรรเทาความเดือดร้อนจากผลกระทบของอุทกภัย และกิจกรรม เรียนรู้ธรรมชาติด้วยการปลูกป่าชายเลน มีจำนวน พนักงานไทยคมอาสา ที่เข้าร่วมโครงการรวม ทั้งสิ้น 126 คน หรือ 33.24% ของจำนวนพนักงานไทยคมและบริษัท ในเครือทั้งหมด 379 คน (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562)

- **การจัดการทรัพยากรและบรรเทาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์พลังงานและการจัดหาพลังงานทดแทน**

ไทยคมตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการที่เหมาะสมว่าเป็นความรับผิดชอบในการดำเนินธุรกิจที่อาจส่งผลกระทบโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกันและลดผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียทั้งในและนอก องค์กร จะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์และบริการตลอดจนกระบวนการดำเนินกิจกรรมางธุรกิจของบริษัท นั้น ต้องใช้พลัง งานไฟฟ้าเป็นจำนวนมาก จึงมีการตั้งเป้าหมายในการลดปริมาณการใช้พลังงานอย่างต่อเนื่อง และ เพิ่มประสิทธิ ภาพการอนุรักษ์พลังงาน นอกจากนโยบายการจัดการพลังงานเพื่อกำหนดปฏิบัติการตั้งแต่ปี 2552 ภายในองค์กร มีแคมเปญ “iSAVE” ที่มีการผลักดันมาตรการและกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีการจัดหาพลังงาน ทดแทน โดยติดตั้งโซล่าเซลล์ในส่วนของสำนักงานที่สถานีบริการภาคพื้นดินไทยคม จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีกำลัง ผลิต 92,151.87 kWh ในปี 2562 เมื่อเทียบกับปี 2561 ที่ผลิตได้ 73,500 kWh ไม่เพียงแต่ลดการใช้พลังงานและ ค่าใช้ จ่ายแล้ว แต่ยังเป็นทางเลือกในการลดการ ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของปรากฏ การณ์เรือนกระจกที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลกอีกด้วย

ไทยคมสนับสนุนการลดโลกร้อนอย่างต่อเนื่อง

ด้วยความมุ่งมั่นในการปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อมที่ดี ตั้งแต่ปี 2561 ที่ไทยคมสมัครเข้าร่วมเป็นองค์กรนำ ร่องใน “โครงการขยายผลกิจกรรมชดเชยคาร์บอน เพื่อสนับสนุนตลาดคาร์บอนภาคสมัครใจภายในประเทศ ปีที่ 5” ดำเนินโครงการโดยคณะสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากองค์การบริหารจัดการ ก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) (อบก.) บริษัทมีเป้าหมายที่จะเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรธุรกิจลดโลกร้อน เพื่อการ เติบโตอย่างยั่งยืน ในปี 2562 บริษัทได้จัดทำรายงานปริมาณการปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจกขององค์กร สำหรับ ปี 2561 อย่างต่อเนื่องเป็นปีที่สอง ซึ่งเป็นรายงานผลการคำนวณปริมาณการปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือน กระจกของ สถานีดาวเทียมไทยคม จ.นนทบุรี และ สถานีบริการภาคพื้นดินไทยคม จ.ปทุมธานี เพื่อเป็นการเปิดเผย ข้อมูลแก่ผู้มีส่วนได้เสียและหามาตรการที่จะช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของบริษัท โดยรายงานดังกล่าวได้ รับการทวนสอบจากหน่วยงานที่ได้รับอนุญาตจาก อบก. คือ สถาบันน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และบริษัทได้ขึ้นทะเบียนรับรองรายงานกับ อบก.เป็นที่เรียบร้อย

จากรายงานผลการคำนวณของปี 2561 ดังกล่าวข้างต้น บริษัทมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจาก “**สถานีดาวเทียมไทยคม จ.นนทบุรี**” เท่ากับจำนวน 1,261.00 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ซึ่งลดลง 6.31% จาก ปีฐาน (2560) และ **สถานีบริการภาคพื้นดินไทยคม จ.ปทุมธานี** จำนวน 2,920.00 ตันคาร์บอนไดออกไซด์ เทียบ เท่า ซึ่งเพิ่มขึ้น 0.89% จากปีฐาน (2560) โดยมีสาเหตุจากการใช้พลังงานไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นในปี 2561 จากการทดสอบ อุปกรณ์บาง

ตัวในปีนั้น สำหรับมาตรการที่บริษัทนำมาใช้เพื่อลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกนั้น จะใช้มาตร การส่วนหนึ่งในการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ซึ่งอยู่ในขอบเขตที่ 2 และเป็นสาเหตุหลักของการปล่อยก๊าซเรือน กระจกของไทยคมด้วย

บริษัทได้เปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตลอดจนผลการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมความยั่งยืน ซึ่งได้เผยแพร่ไว้ทั้งในเว็บไซต์ ของ บริษัท ที่ www.thaicom.net หัวข้อนักลงทุนสัมพันธ์ > เอกสารเผยแพร่ > รายงานการพัฒนาอย่างยั่งยืน

11. การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง

11.1 สรุปความเห็นของคณะกรรมการบริษัทที่เกี่ยวกับการควบคุมภายในของบริษัท

ในปี 2562 คณะกรรมการบริษัทได้ประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในโดยใช้แบบประเมินของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และแบบประเมินการควบคุมภายในของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) แล้ว เห็นว่าบริษัทมีระบบการควบคุมภายในที่เพียงพอ มีประสิทธิผลและมีการพัฒนาด้านการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม ทั้งนี้ คณะกรรมการตรวจสอบได้แสดงความเห็นไว้ใน “รายงานคณะกรรมการตรวจสอบ ประจำปี 2562”

การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน

บริษัทได้จัดทำระบบควบคุมภายในตามแนวที่ ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมทั้งได้ใช้กรอบโครงสร้างการควบคุมภายในของ COSO (Internal Control Framework) โดยมีองค์ประกอบหลักของโครงสร้างดังกล่าว 5 ประการ คือ

1) **สภาพแวดล้อมการควบคุม** (Control Environment) สภาพแวดล้อมการควบคุม ประกอบด้วยมาตรฐาน กระบวนการและโครงสร้างต่างๆ ซึ่งเป็นรากฐานของการควบคุมภายในทั่วทั้งบริษัท ทั้งนี้คณะกรรมการบริษัทได้ให้ความสำคัญในเรื่องการควบคุมภายใน และการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานโดยองค์ประกอบหลักของสภาพแวดล้อมการควบคุมของบริษัท มีดังนี้

- คณะกรรมการบริษัทมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและได้แสดงถึงความเชี่ยวชาญและความชำนาญในการทำหน้าที่กำกับดูแล คณะกรรมการบริษัทยังได้กำหนดเรื่องที่เป็นอำนาจอนุมัติของคณะกรรมการบริษัทและเรื่องที่มอบอำนาจการอนุมัติให้แก่ประธานเจ้าหน้าที่บริหารและฝ่ายบริหารไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสม
- คณะกรรมการบริษัทและฝ่ายบริหารในทุกระดับชั้นได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของคุณค่าความซื่อสัตย์และมีจริยธรรมผ่านการบังคับบัญชา การกระทำและพฤติกรรมซึ่งช่วยสนับสนุนให้ระบบการควบคุมภายในสามารถทำหน้าได้ตามที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังได้จัดทำคู่มือประมวลจรรยาบรรณขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติให้แก่กรรมการฝ่ายบริหารและพนักงาน
- โครงสร้างองค์กรมีการกำหนดสายการรายงาน อำนาจและความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารไว้อย่างชัดเจน
- กำหนดให้มีขั้นตอนในการจูงใจ พัฒนา และรักษาพนักงานที่มีความรู้ความสามารถ รวมทั้งมีวิธีการประเมินผลและการให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสม
- ประธานเจ้าหน้าที่บริหารและผู้บริหาร ได้จัดโครงสร้างองค์กร และมีการมอบอำนาจ รวมถึงกำหนดความรับผิดชอบในเรื่องการควบคุมภายในไว้ในทุกระดับของบริษัท ทั้งนี้มีการสอบทานความเหมาะสมของเรื่องดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ

2) **การประเมินความเสี่ยง** (Risk Assessment) บริษัทดำเนินธุรกิจภายใต้ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ที่กำหนดไว้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางธุรกิจของบริษัท ความเสี่ยงที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัท การทุจริตที่อาจเกิดขึ้น

รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกบริษัท ได้มีการระบุและประเมินไว้ทั่วทั้งบริษัท เพื่อกำหนดมาตรการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม

ทั้งนี้ผู้บริหารและพนักงานทุกคนของบริษัทเป็นเจ้าของความเสี่ยง ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการระบุ และประเมินความเสี่ยงของหน่วยงานที่ตนเองรับผิดชอบ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนธุรกิจประจำปี การบริหารงานและการตัดสินใจประจำวัน รวมถึงกระบวนการบริหารโครงการต่างๆ

3) **กิจกรรมการควบคุม** (Control Activities) บริษัทได้จัดให้มีกิจกรรมการควบคุมผ่านทางนโยบายและขั้นตอนปฏิบัติงานต่างๆ และนำเอาระบบการจัดการคุณภาพของ ISO มาปรับใช้กับการควบคุมการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจะช่วยให้มั่นใจว่าการควบคุมใดๆของฝ่ายบริหารที่ได้นำไปปฏิบัตินั้น สามารถจัดการความเสี่ยงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัท กิจกรรมการควบคุมของบริษัทจะถูกดำเนินการในทุกระดับขององค์กร ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการทางธุรกิจและภายใต้สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี ซึ่งรวมถึง อำนาจการอนุมัติ การสอบทาน การกระทบยอด การแบ่งแยกหน้าที่ และการสอบทานผลการดำเนินงาน

4) **สารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล** (Information & Communication) บริษัทจัดทำและใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพจากทั้งภายในและภายนอก เพื่อสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถทำหน้าที่ได้ตามที่กำหนดไว้ รวมทั้งสื่อสารข้อมูลซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายในที่จำเป็นต่อการสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถทำหน้าที่ได้ตามที่กำหนดให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องภายในบริษัท ตลอดจนสื่อสารข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องแก่บุคคลภายนอก

นอกจากนี้ บริษัทยังได้นำนโยบายการรับเรื่องร้องเรียนและเบาะแสการกระทำผิดและการทุจริตมาใช้ เพื่อกำหนดช่องทางที่ปลอดภัยและเป็นความลับสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนในการร้องเรียนและแจ้งเบาะแสการกระทำผิดและการทุจริตต่อบริษัท โดยคณะกรรมการตรวจสอบจะสอบทานรายงานการรับแจ้งข้อมูลการกระทำผิดและการทุจริตเป็นประจำทุกไตรมาส

5) **กิจกรรมการติดตามประเมินผล** (Monitoring Activities) บริษัทได้จัดให้มีกิจกรรมการติดตามประเมินผลเพื่อให้มั่นใจว่าองค์ประกอบต่างๆของการควบคุมภายในยังคงมีอยู่และทำหน้าที่ได้ตามที่กำหนด โดยผู้จัดการของแต่ละสายงานทำหน้าที่ติดตามประเมินผลการควบคุมภายในอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ผู้จัดการของแต่ละสายงานเป็นผู้มีความสามารถและมีความรู้อย่างเพียงพอที่จะเข้าใจถึงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการประเมิน รวมทั้งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับอย่างระมัดระวัง นอกจากนี้ บริษัทยังได้จัดตั้งหน่วยงานตรวจสอบภายในขึ้น เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนคณะกรรมการตรวจสอบในการกำกับดูแลระบบการควบคุมภายใน โดยมีหน้าที่สำคัญคือการทำให้มั่นใจอย่างอิสระว่าการควบคุมภายในมีอย่างเพียงพอและมีประสิทธิผล

ทั้งนี้ข้อบกพร่องของการควบคุมภายในจะมีการสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงผู้บริหารที่รับผิดชอบ คณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการบริษัท อย่างทันเวลา เพื่อให้สามารถดำเนินการแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว

คณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการบริษัทได้ทำการประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในด้านต่าง ๆ 5 องค์ประกอบ คือ การควบคุมภายในองค์กร การประเมินความเสี่ยง การควบคุมการปฏิบัติงาน ระบบสารสนเทศการสื่อสารข้อมูล ระบบติดตาม และหลักการขององค์ประกอบอีก 17 หลักการ พร้อมแสดงเหตุผลและคำอธิบาย ประกอบกับรายงานของหน่วยงานตรวจสอบภายใน และรายงานของผู้สอบบัญชีที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้แล้ว เห็นว่าบริษัทมีระบบการ

ควบคุมภายในที่เหมาะสมเพียงพอและมีประสิทธิผล โดยเฉพาะการป้องกันและควบคุมของฝ่ายบริหาร (Management Control) ที่สามารถป้องกันความเสียหายจากการนำทรัพย์สินของบริษัทไปใช้หรือจำหน่ายจ่ายโอนโดยมิชอบ การทำธุรกรรมต่าง ๆ ได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจจัดการ มีการบันทึกบัญชีที่ถูกต้องครบถ้วนเพื่อให้งบการเงินมีความน่าเชื่อถือ และมีระบบการจัดเก็บเอกสารสำคัญที่ทำให้กรรมการ ผู้สอบบัญชี และผู้มีอำนาจตามกฎหมายสามารถตรวจสอบได้ภายในระยะเวลาอันควร

อนึ่ง เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าระบบการควบคุมภายใน การบริหารความเสี่ยง และการกำกับดูแลกิจการมีประสิทธิผลและมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยให้บริษัทสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ บริษัทจึงได้จัดตั้งสำนักตรวจสอบภายในที่เป็นอิสระขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบและมีกฎบัตรที่ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการตรวจสอบอย่างชัดเจนรวมทั้งมีการทบทวนกฎบัตรเป็นประจำทุกปี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยในปัจจุบันมีผู้ตรวจสอบภายในที่มีคุณวุฒิทางวิชาชีพที่ได้รับการรับรองจากสถาบันผู้ตรวจสอบสากล เช่น Certified Internal Auditor (CIA), Certified Information Systems Auditor (CISA) และ Certified Public Accountants (CPA) โดยผู้ตรวจสอบภายในสามารถเข้าถึงข้อมูลและทำการตรวจสอบในส่วนงานต่างๆ ได้โดยไม่มีข้อจำกัดและสามารถรายงานผลการตรวจสอบโดยตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการบริษัท ประธานคณะกรรมการบริหาร และประธานเจ้าหน้าที่บริหาร เพื่อให้เกิดการแก้ไข ป้องกัน และปรับปรุงได้ในระยะเวลาที่เหมาะสม

สำหรับปี 2562 หน่วยงานตรวจสอบภายในได้นำผลจากการบริหารความเสี่ยงของฝ่ายบริหาร ทิศทางและกลยุทธ์ของบริษัท และการประเมินความเสี่ยงของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มาปรับปรุงแผนการตรวจสอบสำหรับปี 2563 โดยเน้นการให้ความมั่นใจในด้านความน่าเชื่อถือของระบบรายได้ ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานและความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร ด้านวินัยในการปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ และความมั่นคงปลอดภัยของทรัพย์สิน ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการกำกับดูแลกิจการและการต่อต้านคอรัปชั่นและการทุจริตประเภทต่าง ๆ

นอกจากนี้ หน่วยงานตรวจสอบภายในยังให้คำปรึกษาในเรื่องการปรับปรุงระบบงานและระบบสารสนเทศที่ฝ่ายบริหารนำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบรรลุเป้าหมายทางธุรกิจ เช่น กระบวนการติดตามหนี้ กระบวนการจัดซื้อ การทำประกันภัยดาวเทียม การบริหารจัดการเงินสดและทรัพย์สิน เป็นต้น หน่วยงานตรวจสอบภายในยังทำการพัฒนาผู้ตรวจสอบภายในให้มีคุณสมบัติเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในของสถาบันผู้ตรวจสอบภายในสากลหรือ The Institute of Internal Auditors, USA

<u>การบริหารความเสี่ยง</u>

บริษัทได้นำคู่มือและแนวทางการบริหารความเสี่ยงของกลุ่มบริษัทอินทัชมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของบริษัท โดยในปี 2561 ได้มีการจัดสัมมนาในเชิงปฏิบัติการพร้อมกับจัดตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงที่ประกอบด้วยประธานเจ้าหน้าที่บริหารและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องจากส่วนงานต่างๆ

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงยังได้ออกแบบขั้นตอนของกระบวนการบริหารความเสี่ยงให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของ COSO แนวทางของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยเริ่มนำมาปรับให้เข้ากับการกำหนดวิสัยทัศน์ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกในการตอบสนองวิสัยทัศน์ การกำหนดพันธกิจและวัตถุประสงค์ การกำหนดกลยุทธ์ และการกำหนดตัวชี้วัดสำหรับแผนการปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ มีการประเมินวิเคราะห์ความเสี่ยงซึ่งอาจเกิดขึ้นและมีผลกระทบที่เป็นสาระสำคัญพร้อมทั้งมี

การวางแผนบรรเทาความเสี่ยงและปรับปรุงระบบการควบคุมภายใน โดยปีที่ผ่านมา ได้ให้ความสำคัญกับระบบบริหารความเสี่ยงองค์กรที่มีประสิทธิภาพด้วยการกำหนดให้แนบหลักฐานเพื่อยืนยันว่ามีการดำเนินการตามแผนบรรเทาความเสี่ยงจริง และจัดให้คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงได้มีการทบทวนบทเรียนจากประสบการณ์ของแต่ละแผนบรรเทาความเสี่ยงหลักที่ได้ดำเนินการมาทั้งสำเร็จหรือไม่สำเร็จ ทั้งหมดนี้เพื่อให้ฝ่ายบริหารสามารถควบคุมและบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการติดตามผลเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการบริษัทอย่างเหมาะสมและด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ทำให้การบริหารความเสี่ยงของบริษัทเป็นกระบวนการที่ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากทุกระดับ

ในปี 2561 บริษัทย่อยที่อยู่ในต่างประเทศมีการประเมินและบริหารจัดการความเสี่ยงครบทุกบริษัทและมีการทบทวนการบริหารความเสี่ยงของบริษัทร่วมอื่นที่บริษัทได้ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 20 ได้แก่ บริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและกระบวนการจากส่วนกลางอันจะทำให้การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้น

11.2 ความเห็นของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับการควบคุมภายใน

บริษัท ดีลอยท์ ทู้ช โธมัทสุ ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด ซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบงบการเงินประจำปี 2562 ของบริษัท ได้ให้ความเห็นว่าไม่พบข้อบกพร่องที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับระบบควบคุมภายในด้านรายงานทางการเงินของบริษัทแต่อย่างใด ระบบควบคุมภายในของบริษัทมีความเหมาะสมเพียงพอและมีประสิทธิผล

11.3 หัวหน้างานตรวจสอบภายใน (Internal Audit) และหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท (Compliance)

(1) หัวหน้างานตรวจสอบภายในของบริษัทคือ นายวิชัย กิตติวิทยากุล ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะผู้บริหารด้านตรวจสอบภายใน ส่วนงานตรวจสอบภายใน โดยนายวิชัย กิตติวิทยากุล จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบัญชีจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นผู้ตรวจสอบภายในที่มีคุณวุฒิทางวิชาชีพที่ได้รับการรับรองจากสถาบันผู้ตรวจสอบสากล เช่น Certified Internal Auditor (CIA) และ Certified Information Systems Auditor (CISA) นอกจากนี้ ยังเป็นผู้มีความชำนาญในหลายด้าน เช่น การกำกับดูแลกิจการด้าน Compliance การควบคุมภายใน การตรวจสอบภายใน และการบริหารความเสี่ยง และยังเคยดำรงตำแหน่งกรรมการในชมรมเลขานุการบริษัทไทยและนายกสมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบเห็นสมควรว่าหัวหน้าส่วนงานตรวจสอบภายในที่ได้รับแต่งตั้งและดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งในด้านวุฒิการศึกษา คุณวุฒิด้านวิชาชีพ ประสบการณ์ในการทำงาน รวมถึงการอบรมที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมเพียงพอสำหรับการปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานตรวจสอบภายในของบริษัทอย่างมีประสิทธิภาพ

หัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท (compliance) คือ นายสลิล จารุจินดา ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่ง Head of Legal & Compliance Department

(2) กฎบัตรคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัท ได้ระบุแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ การแต่งตั้ง ถอดถอน โยกย้าย การให้ความดีความชอบ และการเลิกจ้างหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน หรือหน่วยงานอื่นใดที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในของบริษัทนั้น จะต้องได้รับความเห็นชอบและอนุมัติจากคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัท โดยเป็นไปตามขอบเขตและอำนาจหน้าที่ในกฎบัตรคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งได้มีการสอบทานและปรับปรุงเป็นประจำทุกปี (รายเอียดของกฎบัตรคณะกรรมการตรวจสอบสามารถดูได้ที่ www.thaicom.net หัวข้อ > การกำกับดูแลกิจการที่ดี > กฎบัตร

12. รายการระหว่างกัน

ในรอบปี 2562 บริษัทและบริษัทย่อยมีรายการระหว่างกันกับบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งกับบริษัทและบริษัทย่อย โดยมีรายละเอียดดังนี้

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับปีสิ้นสุด 31 ธ.ค. 2562 (ล้านบาท) งบการเงินรวม	เหตุผลและความจำเป็นของการทำรายการ
บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (อินทัช) / เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ของบริษัท ถือหุ้น 41.13% และมีกรรมการร่วมกัน - ประกอบธุรกิจด้านการลงทุนโดยการเข้าถือหุ้นและเข้าไปบริหารงานในบริษัทต่าง ๆ	1. ค่าใช้จ่าย - ค่าบำรุงรักษาระบบสารสนเทศ	1.44	บริษัทใช้บริการ การบำรุงรักษาระบบสารสนเทศที่ดำเนินการโดยอินทัช เพื่อให้ระบบการจัดการสอดคล้องกับนโยบายของกลุ่มบริษัท
	2. ลูกหนี้อื่น	0.18	
	3. เจ้าหนี้การค้า	0.13	
บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) (ซีเอสแอล) / บริษัทย่อยในกลุ่มเอไอเอส - ประกอบธุรกิจให้บริการศูนย์ข้อมูลอินเตอร์เน็ต และบริการรับ-ส่งผ่านดาวเทียมเพื่อการสื่อสาร	1. ค่าใช้จ่าย - บริษัทใช้บริการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแอพพลิเคชั่น	2.25	บริษัทใช้บริการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแอพพลิเคชั่น ซึ่งเป็นการดำเนินธุรกิจปกติ โดยจ่ายค่าบริการตามสัญญาและเงื่อนไขทางการค้าปกติเช่นเดียวกับบุคคลภายนอก
	- กลุ่มบริษัทจ่ายค่าบริการอินเทอร์เน็ต และอื่น ๆ	0.82	กลุ่มบริษัทใช้บริการอินเทอร์เน็ต และอื่น ๆ ซึ่งเป็นการดำเนินธุรกิจปกติ โดยจ่ายค่าบริการตามสัญญาและเงื่อนไขทางการค้าปกติเช่นเดียวกับบุคคลภายนอก
	2. เจ้าหนี้การค้า	1.86	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับปีสิ้นสุด 31 ธ.ค. 2562 (ล้านบาท)	เหตุผลและความจำเป็นของการทำรายการ
		งบการเงินรวม	
บริษัท ไอ.ที. แอพพลิเคชั่นส์ แอนด์ เซอร์วิส จำกัด (ไอทีเอเอส) / มีอินทัช ถือหุ้นอยู่ 99.99% - ให้บริการโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และบริการอื่นที่เกี่ยวเนื่อง	1. ค่าใช้จ่าย		
	- กลุ่มบริษัทใช้บริการด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลบัญชี และบริการด้านการให้คำปรึกษา	6.68	กลุ่มบริษัทใช้บริการโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลทางบัญชีรวมถึงการให้คำปรึกษาซึ่งเป็นการสนับสนุนธุรกิจปกติ โดยคิดค่าบริการใกล้เคียงกับราคาของบริษัทอื่นที่ให้บริการในลักษณะเดียวกัน
	2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	1.11	
บริษัท เซนนิงตัน อินเวสเม้นท์ พีทีอี ลิมิเต็ด (เซน)/ บริษัทถือหุ้นใน เซน ร่วมกับ Asia Mobile Holdings Pte Ltd.”AMH” ในสัดส่วน 51% : 49% - เป็นบริษัทถือเงินลงทุนในธุรกิจให้บริการโทรคมนาคม	1. รายได้อื่น		
	- ดอกเบี้ยรับ	103.26	บริษัทให้ความช่วยเหลือทางการเงินในรูปแบบของเงินให้กู้ยืม อัตราดอกเบี้ยที่เรียกเก็บถูกคำนวณจากต้นทุนการกู้ยืมที่เกิดขึ้นจริงบวกด้วยส่วนต่าง เสมือนทำรายการกับบุคคลภายนอก
	- บริษัทรับจ้างให้คำปรึกษา โดยเซนต้องจ่ายค่าที่ปรึกษาและบริหารงานเป็นรายเดือนโดยค่าบริการกำหนดจากต้นทุนของผู้บริหารและพนักงานที่ให้คำปรึกษาและบริหารงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของบริษัทในกลุ่ม	7.39	เป็นนโยบายในการกำกับดูแลบริษัทย่อยของบริษัท เพื่อให้การควบคุมเป็นประโยชน์สูงสุด
	2. เงินให้กู้ยืมระยะยาว	1,758.13	
	3. ลูกหนี้อื่น	5.67	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับปีสิ้นสุด 31 ธ.ค. 2562 (ล้านบาท)	เหตุผลและความจำเป็นของการทำรายการ
		งบการเงินรวม	
บริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (แอลทีซี) / ถือหุ้นโดยเชนร่วมกับรัฐบาลของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในสัดส่วน 49% : 51% - ให้บริการด้านโทรคมนาคมในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	1. ค่าใช้จ่าย - ค่าบริการควบคุมดูแลสถานีเครือข่ายภาคพื้นดิน	0.93	บริษัทย่อย (ไอพีสตาร์ อินเตอร์เนชั่นแนล พีทีอี) ใช้บริการดำเนินการ ดูแล บำรุงรักษาสถานีควบคุมเครือข่ายภาคพื้นดินไอพีสตาร์ในประเทศลาว ซึ่งเป็นการดำเนินธุรกิจปกติ โดยจ่ายค่าบริการตามสัญญาและเงื่อนไขทางการค้าปกติเช่นเดียวกับบุคคลภายนอก

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับปีสิ้นสุด 31 ธ.ค. 2562 (ล้านบาท) งบการเงินรวม	เหตุผลและความจำเป็นของการทำรายการ
บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวร์ค จำกัด (เอดับบลิวเอ็น)/ บริษัทย่อยในกลุ่มเอไอเอส - ให้บริการโทรคมนาคมบริการโครงข่ายโทรคมนาคม	1. รายได้		
	- รายได้จากการให้เช่าช่องสัญญาณดาวเทียมบนดาวเทียมไทยคม	45.26	บริษัทเป็นผู้ให้บริการเช่าช่องสัญญาณดาวเทียม ซึ่งเป็นการดำเนินธุรกิจปกติ โดยคิดค่าบริการตามสัญญาและเงื่อนไขทางการค้าปกติเช่นเดียวกับบุคคลภายนอก
	- รายได้จากการดำเนินงานวางระบบโดยรวม	0.70	บริษัทมีรายได้จากการขายอุปกรณ์พร้อมให้บริการในการการวางระบบโครงสร้างซึ่งเป็นการดำเนินธุรกิจปกติ โดยคิดราคาและค่าบริการตามสัญญาและเงื่อนไขทางการค้าปกติเช่นเดียวกับบุคคลภายนอก
	- รายได้อื่น	6.42	
	2. ค่าใช้จ่าย		
	- กลุ่มบริษัทจ่ายเงินค่าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ให้กับผู้บริหารและพนักงาน และอื่น ๆ	0.84	กลุ่มบริษัทใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่รวมถึงค่าบริการอื่นผ่านช่องทางโทรศัพท์ เพื่อสนับสนุนธุรกิจปกติ อัตราค่าบริการเป็นราคาตลาดเสมือนทำรายการกับบุคคลภายนอก
	- ค่าใช้จ่ายอื่น	0.16	
	3. ลูกหนี้การค้าและรายได้ค้างรับ	10.49	
	4. เจ้าหนี้การค้า เงินรับล่วงหน้าค่าสินค้า เจ้าหนี้อื่น และค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	4.46	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับปีสิ้นสุด 31 ธ.ค. 2562 (ล้านบาท) งบการเงินรวม	เหตุผลและความจำเป็นของการทำรายการ
บริษัท ไฮ ช็อปปิ้ง จำกัด (ไฮ ช็อปปิ้ง) / มีอินทัชเป็นผู้ถือหุ้นในไฮ ช็อปปิ้งร่วมกับ บริษัท ฮุนได โฮมช็อปปิ้ง เน็ตเวิร์ค คอร์ปอเรชั่น (ฮุนได โฮมช็อปปิ้ง) ในสัดส่วน 51% : 49% - ประกอบธุรกิจโฮมช็อปปิ้งในประเทศไทย	1. รายได้		
	- รายได้จากการให้บริการแพร่ภาพออกอากาศรายการโทรทัศน์ และบริการระบบทีวีไกด์	10.44	บริษัทย่อย (ดีทีวี เซอร์วิส) มีรายได้จากการให้บริการแพร่ภาพออกอากาศรายการโทรทัศน์ และบริการระบบทีวีไกด์ ซึ่งเป็นการดำเนินธุรกิจปกติ โดยคิดค่าบริการตามสัญญาและเงื่อนไขทางการค้าปกติเช่นเดียวกับบุคคลภายนอก
	- รายได้อื่น	2.43	
	2. ลูกหนี้การค้า	0.01	
	3. เงินรับล่วงหน้าค่าสินค้าและเจ้าหนี้อื่น	1.19	
	4. หนี้สินหมุนเวียนอื่น	1.74	
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	1. รายได้		
	- รายได้จากการให้บริการส่งสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม	7.08	บริษัทย่อย (ทีซี บรอดคาสติ้ง) มีรายได้จากการรับจ้างดำเนินการให้บริการส่งสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวทียม โดยคิดค่าบริการตามสัญญาและเงื่อนไขทางการค้าโดยปกติเช่นเดียวกับบุคคลภายนอก
	- รายได้จากการให้บริการอื่น ๆ	0.92	
	2. ค่าใช้จ่าย		
	- ค่าบริการที่ปรึกษาและจัดการ	2.77	บริษัทใช้บริการที่ปรึกษาและจัดการเพื่อสนับสนุนธุรกิจปกติ อัตราค่าบริการเป็นราคาตลาดเสมือนทำรายการกับบุคคลภายนอก
	3. ลูกหนี้การค้า	1.77	
	4. สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	0.01	
	5. เจ้าหนี้การค้า เงินรับล่วงหน้าค่าสินค้า และเจ้าหนี้อื่น	0.24	

ความจำเป็นและความสมเหตุสมผลของรายการ

ในปี 2562 บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย (บริษัท) มีรายการกับบุคคลและกิจการที่เกี่ยวข้องกัน โดยแสดงในหมายเหตุประกอบงบการเงินที่ตรวจสอบแล้ว ข้อ 4 ในงบการเงินประจำปี 2562 ซึ่งตรวจสอบแล้วโดยผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาต ได้สรุปรายการกับบุคคลและกิจการที่เกี่ยวข้องกันในการทำรายการดังกล่าวว่า รายการที่บริษัทมีกับบริษัทในกลุ่มอินทัช และกลุ่ม Singtel เช่น บริษัทย่อย การร่วมค้า ผู้บริหาร และกิจการอื่นที่อินทัช Singtel และบริษัท มีอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม จะแสดงเป็นรายการกับบุคคล หรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันกับบริษัท

บริษัทคิดราคาซื้อขายสินค้าและบริการกับกิจการที่เกี่ยวข้องกันตามสัญญาและเงื่อนไขทางการค้าโดยปกติเช่นเดียวกับบุคคลภายนอก สำหรับรายการที่มีนัยสำคัญและต้องดำเนินการตามระเบียบปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งรายการดังกล่าวคณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานรายการและได้ให้ความเห็นว่าเป็นรายการที่สมเหตุสมผลและเป็นประโยชน์ต่อบริษัท

มาตรการขั้นตอนการอนุมัติการทำรายการระหว่างกัน

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีเป้าหมายในการประกอบการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ถือหุ้น มีนโยบายการเปิดเผยข้อมูลให้แก่นักลงทุนอย่างเพียงพอ รวมทั้งยึดถือปฏิบัติตามระเบียบ ข้อกำหนด และกฎหมายต่าง ๆ ในประเทศที่บริษัทประกอบการอยู่ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับรายการระหว่างกลุ่มบริษัทกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันเป็นไปอย่างโปร่งใส ลดความขัดแย้งทางผลประโยชน์และสอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี และเป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับของหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง เช่น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกัลหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ในอันที่จะทำให้ผู้ลงทุนมีข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจลงทุนได้ บริษัทจึงกำหนดแนวทางการทำรายการระหว่างกลุ่มบริษัทกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาทำรายการดังรายละเอียดต่อไปนี้

การทำรายการระหว่างกันของบริษัท และบริษัทย่อย กับบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง บริษัทจะพิจารณาดำเนินการเสมือนหนึ่งทำรายการกับบุคคลภายนอก (Arm's length basis) เพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัทโดยจะต้องมีเงื่อนไขการค้าที่มีราคาและเงื่อนไขที่เป็นธรรมและไม่ก่อให้เกิดการถ่ายเทผลประโยชน์ ในกรณีที่ไม่ชัดเจนว่าราคาระหว่างกันเข้าข่าย Arm's length basis หรือไม่ จะต้องนำเสนอรายการดังกล่าวหารือต่อคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อขอความเห็นชอบก่อนทำรายการ

บริษัทมีการมอบอำนาจอนุมัติวงเงินแก่ผู้บริหารตามลำดับขั้น โดยจะกำหนดอำนาจของผู้มีสิทธิอนุมัติตามวงเงินที่กำหนด อย่างไรก็ตาม บริษัทห้ามมิให้กรรมการและผู้บริหารที่มีส่วนได้เสียหรืออาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์โดยส่วนตัวเป็นผู้อนุมัติทำรายการที่เกี่ยวโยงกันซึ่งตนมีส่วนได้เสีย และกรรมการที่มีส่วนได้เสียในการตกลงเข้าทำรายการที่เกี่ยวโยงกันต้องไม่เข้าร่วมประชุมและไม่มีสิทธิออกเสียงในที่ประชุม โดยคณะกรรมการตรวจสอบทำหน้าที่สอบทานการทำรายการระหว่างบริษัท หรือบริษัทย่อยกับบุคคลที่เกี่ยวโยงกันและให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างไรก็ตาม การทำรายการระหว่างบริษัทกับบริษัทที่มีบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งมีสัดส่วนการถือหุ้นต่ำกว่าร้อยละ 10 จะไม่ผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้องกับประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง การเปิดเผยการเข้าทำรายการที่เกี่ยวโยงกันของบริษัทจดทะเบียน

การทำรายการระหว่างกันพึงกระทำได้ตามปกติเนื่องจากเป็นการทำรายการตามปกติธุรกิจและตามเงื่อนไขการค้าโดยทั่วไปเสมือนลูกค้าภายนอกทั่วไปโดยปกติ รวมทั้งราคาหรือค่าตอบแทนอยู่ในกรอบซึ่งต้องได้รับอนุมัติตามระเบียบปฏิบัติทางการเงิน

ของบริษัทและต้องทบทวนกระบวนการคัดเลือกผู้ขายและผู้ผลิต (Vendor selection process) อยู่เสมอ เพื่อให้แน่ใจว่าบริษัทได้เปิดโอกาสแก่ผู้ประกอบการนอกกลุ่ม ซึ่งอาจให้ผลประโยชน์แก่บริษัทมากกว่า และเป็นแหล่งภายนอกสำหรับการเปรียบเทียบราคาและเงื่อนไขทางการค้า

บริษัททำการเปิดเผยข้อมูลรายการระหว่างกันโดยยึดแนวปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีไทย ฉบับที่ 24 (ปรับปรุง 2559) เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน และตามระเบียบปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้ ฝ่ายกฎหมายและกำกับดูแล (Legal and Compliance) และฝ่ายบัญชีจะนำเสนอรายการที่เกี่ยวโยงกันหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) เพื่อสอบทานและให้ความเห็นต่อความจำเป็นและความสมเหตุสมผลของรายการว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัทหรือไม่ ก่อนรายงานต่อคณะกรรมการบริษัทต่อไป นอกจากนี้ ฝ่ายบัญชีจะนำเสนอรายการระหว่างกันทุก ๆ เดือนเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

นโยบายหรือแนวโน้มการทำรายการระหว่างกันในอนาคต

ในอนาคตบริษัทอาจมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าทำรายการระหว่างกัน ทั้งที่เป็นรายการทางการค้าตามปกติธุรกิจและรายการที่ไม่เป็นไปตามการค้าปกติธุรกิจ โดยการเข้าทำรายการดังกล่าวจะตั้งอยู่บนเงื่อนไข ราคาที่สมเหตุสมผล และเป็นประโยชน์สูงสุดต่อบริษัท ทั้งนี้ บริษัทจะปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมถึงการปฏิบัติตามข้อกำหนดและปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลการทำรายการที่เกี่ยวโยงกัน และการได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์ที่สำคัญของบริษัทจดทะเบียนและบริษัทย่อย บริษัทจะทำการเปิดเผยรายการระหว่างกันไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินที่ได้รับการตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีของบริษัท

ส่วนที่ 3
ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน

13. ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ

13.1 รายงานการตรวจสอบงบการเงินโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

นายชวาลา เทียนประเสริฐกิจ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เลขที่ 4301 บริษัท ดีลอยท์ ทู้ช โธมัทสุ ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด ได้ตรวจสอบงบการเงินรวมของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย ("กลุ่มบริษัท") และงบการเงินเฉพาะกิจการของ บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ("บริษัท") ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงินรวมและเฉพาะกิจการ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 และงบกำไรขาดทุนรวมและเฉพาะกิจการ งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นรวมและเฉพาะกิจการ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นรวมและเฉพาะกิจการ และงบกระแสเงินสดรวมและเฉพาะกิจการสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันและหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมและเฉพาะกิจการ รวมถึงหมายเหตุสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

โดยผู้สอบบัญชีเห็นว่า งบการเงินรวมและเฉพาะกิจการข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย และของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 และผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

13.2 ตารางสรุปงบการเงิน

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

งบแสดงฐานะการเงินรวม สิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม

(หน่วย : บาท)

งบแสดงฐานะการเงินรวม	2562		2561		2560	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
สินทรัพย์						
สินทรัพย์หมุนเวียน						
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	2,621,710,435	15.41	2,830,234,585	12.75	1,960,770,857	7.56
เงินลงทุนชั่วคราว	3,080,846,431	18.11	4,227,209,793	19.04	3,407,069,423	13.13
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น	1,889,979,972	11.11	1,851,432,896	8.34	1,666,859,482	6.43
ลูกหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	5,849,681	0.03	42,699,114	0.19	90,824,861	0.35
ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	630,634,826	3.71	485,724,816	2.19	244,591,079	0.94
สินค้าคงเหลือ	124,027,672	0.73	122,483,562	0.55	124,813,587	0.48
สินทรัพย์ภาษีเงินได้ของงวดปัจจุบัน	78,804,510	0.46	96,384,799	0.43	93,203,229	0.36
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	28,188,571	0.17	22,520,023	0.10	1,837,189,239	7.08
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	**8,460,042,098**	**49.73**	**9,678,689,588**	**43.59**	**9,425,321,757**	**36.34**
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน						
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1,127,498,629	6.63	1,457,174,448	6.56	1,712,137,550	6.60
เงินลงทุนในการร่วมค้า	1,408,768,775	8.28	1,444,282,683	6.51	1,356,700,860	5.23
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	3,312,615,980	19.47	4,814,703,118	21.69	7,859,316,266	30.30
สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ	1,365,689,010	8.03	3,007,340,364	13.55	3,986,568,906	15.37
ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	11,597,293	0.07	13,614,935	0.06	15,632,576	0.06
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	228,075,766	1.34	325,027,926	1.46	427,047,889	1.65
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	797,296,114	4.69	1,117,018,424	5.03	775,824,882	2.99
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	299,195,600	1.76	344,227,641	1.55	380,643,468	1.47
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	**8,550,737,167**	**50.27**	**12,523,389,539**	**56.41**	**16,513,872,397**	**63.66**
รวมสินทรัพย์	**17,010,779,265**	**100.00**	**22,202,079,127**	**100.00**	**25,939,194,154**	**100.00**
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น						
หนี้สินหมุนเวียน						
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น	554,716,866	3.26	712,891,519	3.21	866,662,159	3.34
เจ้าหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1,028,799	0.01	169,230	0.00	829,729	0.00
ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	392,001,950	2.30	2,673,841,281	12.04	421,788,460	1.63
เงินรับล่วงหน้าค่าบริการจากลูกค้า	349,788,454	2.06	275,480,256	1.24	218,392,223	0.84
ผลประโยชน์ตอบแทนค้างจ่าย	171,654,807	1.01	258,340,350	1.16	263,344,848	1.02
ภาษีเงินได้ค้างจ่าย	140,438	0.00	34,032,013	0.15	7,225,864	0.03
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	56,577,787	0.33	91,314,282	0.41	95,844,393	0.37
หนี้สินที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย	-	-	-	-	1,055,257,237	4.07
รวมหนี้สินหมุนเวียน	**1,525,909,101**	**8.97**	**4,046,068,931**	**18.22**	**2,929,344,913**	**11.29**

(หน่วย : บาท)

งบแสดงฐานะการเงินรวม	2562		2561		2560	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
หนี้สินไม่หมุนเวียน						
เงินกู้ยืมระยะยาว	3,810,724,091	22.40	4,349,010,715	19.59	7,024,628,257	27.08
เจ้าหนี้ - อาคารและอุปกรณ์ระยะยาว	209,285,970	1.23	225,042,120	1.01	226,645,680	0.87
ประมาณการหนี้สินไม่หมุนเวียนสำหรับผลประโยชน์พนักงาน	231,765,525	1.36	160,746,632	0.72	175,939,941	0.68
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	238,134,841	1.40	284,153,167	1.28	302,925,926	1.17
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	4,489,910,427	26.39	5,018,952,634	22.61	7,730,139,804	29.80
รวมหนี้สิน	6,015,819,528	35.36	9,065,021,565	40.83	10,659,484,717	41.09
ส่วนของผู้ถือหุ้น						
ทุนเรือนหุ้น						
ทุนจดทะเบียน	5,499,884,200	32.33	5,499,884,200	24.77	5,499,884,200	21.20
ทุนที่ออกและชำระแล้ว	5,480,509,770	32.22	5,480,509,770	24.68	5,480,333,200	21.13
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	4,325,271,183	25.43	4,325,271,183	19.48	4,324,626,137	16.67
กำไรสะสม						
จัดสรรแล้ว						
ทุนสำรองตามกฎหมาย	549,988,420	3.23	549,988,420	2.48	549,988,420	2.12
ยังไม่ได้จัดสรร	873,555,310	5.14	2,936,698,328	13.23	4,201,676,132	16.20
องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	(234,364,684)	(1.38)	(155,409,877)	(0.70)	265,469,175	1.02
รวมส่วนของบริษัทใหญ่	10,994,959,999	64.64	13,137,057,824	59.17	14,822,093,064	57.14
ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	(262)	(0.00)	(262)	(0.00)	457,616,373	1.76
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	10,994,959,737	64.64	13,137,057,562	59.17	15,279,709,437	58.91
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	17,010,779,265	100.00	22,202,079,127	100.00	25,939,194,154	100.00

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

งบกำไรขาดทุนรวมสำหรับปี สิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม

(หน่วย : บาท)

งบกำไรขาดทุนรวม	2562		2561*		2560*	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
รายได้						
รายได้จากการขายและการให้บริการ	4,663,285,238	93.26	6,008,200,977	73.51	6,688,843,268	92.54
รายได้ค่าก่อสร้างภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ	-	0.00	17,980,846	0.22	186,400	0.00
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนสุทธิ	-	-	5,515,942	0.07	152,243,504	2.11
กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย	-	-	1,949,515,538	23.85	-	-
รายได้อื่น	337,065,896	6.74	192,303,277	2.35	387,141,296	5.36
รวมรายได้	**5,000,351,134**	**100.00**	**8,173,516,580**	**100.00**	**7,228,414,468**	**100.00**
ค่าใช้จ่าย						
ต้นทุนขายและต้นทุนการให้บริการ	2,968,072,357	59.36	3,301,555,523	40.39	4,312,036,220	59.65
ต้นทุนค่าก่อสร้างภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ	-	-	17,980,846	0.22	186,400	0.00
ต้นทุนค่าอนุญาตให้ดำเนินการ	702,808,759	14.06	917,473,311	11.22	978,521,346	13.54
ค่าใช้จ่ายในการขาย	42,335,305	0.85	97,842,549	1.20	105,906,051	1.47
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	937,663,149	18.75	1,362,031,738	16.66	1,515,011,381	20.96
ขาดทุนจากการด้อยค่าสินทรัพย์	1,622,699,764	32.45	2,253,000,000	27.56	3,308,681,047	45.77
ค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร	59,951,261	1.20	56,957,789	0.70	63,129,812	0.87
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนสุทธิ	128,326,746	2.57	-	-	-	-
ขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย	28,542,789	0.57	-	-	-	-
ต้นทุนทางการเงิน	299,742,497	5.99	338,242,739	4.14	382,429,405	5.29
รวมค่าใช้จ่าย	**6,790,142,627**	**135.79**	**8,345,084,495**	**102.10**	**10,665,901,662**	**147.56**
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้า	(116,447,819)	(2.33)	119,387,670	1.46	196,184,926	2.71
กำไร (ขาดทุน) ก่อนภาษีเงินได้	**(1,906,239,312)**	**(38.12)**	**(52,180,245)**	**(0.64)**	**(3,241,302,268)**	**(44.84)**
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	(343,709,537)	(6.87)	269,216,801	3.29	454,566,970	6.29
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปีจากการดำเนินงานต่อเนื่อง	**(2,249,948,849)**	**(45.00)**	**217,036,556**	**2.66**	**(2,786,735,298)**	**(38.55)**
การดำเนินงานที่ยกเลิก						
กำไรสำหรับปีจากการดำเนินงานที่ยกเลิกสุทธิจากภาษี	-	-	29,649,253	0.36	325,660,831	4.51
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปี	**(2,249,948,849)**	**(45.00)**	**246,685,809**	**3.02**	**(2,461,074,467)**	**(34.05)**
การแบ่งปันกำไร (ขาดทุน)						
ส่วนที่เป็นของบริษัทใหญ่	**(2,249,948,849)**	**(45.00)**	**229,545,355**	**2.81**	**(2,649,777,292)**	**(36.66)**
ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของ						
การดำเนินงานต่อเนื่อง	-	-	-	-	-	-
การดำเนินงานที่ยกเลิก	-	-	17,140,454	0.21	188,702,825	2.61
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปี	**(2,249,948,849)**	**(45.00)**	**246,685,809**	**3.02**	**(2,461,074,467)**	**(34.05)**
กำไรต่อหุ้น (บาท)	(2.05)		0.21		(2.42)	

หมายเหตุ *ในปี 2560 เงินลงทุนใน บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) (ซีเอสแอล) ซึ่งจากเดิมเคยถูกบันทึกเป็นเงินลงทุนในบริษัทย่อยทางอ้อม ได้ถูกเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอเป็นกลุ่มสินทรัพย์ที่ยกเลิกที่ถือไว้เพื่อขาย เนื่องจากเงื่อนไขในการทำคำเสนอซื้อแบบมีเงื่อนไข (Conditional Voluntary Tender Offer) ตามสัญญา Shares Tender Agreement ที่ลงนามระหว่าง บริษัท ดีทีวี เซอร์วิส จำกัด กับ บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด ได้เสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้วเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2560 และบันทึกเป็น กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย จำนวน 1,949,515,538 บาท ในปี 2561

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

งบกระแสเงินสดรวม สำหรับปีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม

(หน่วย : บาท)

งบกระแสเงินสดรวม	2562	2561	2560
	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน			
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปี	(2,249,948,849)	246,685,809	(2,461,074,467)
รายการปรับปรุง :			
ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์	500,283,459	719,411,686	910,015,082
ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ	1,213,974,532	1,150,329,737	2,022,365,154
ค่าตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	2,017,642	2,017,642	2,017,642
ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	97,795,101	103,920,740	125,264,936
ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์	1,613,406,614	2,253,000,000	3,308,681,047
ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	9,293,150	-	-
รายได้จากการลงทุน	(200,657,578)	(181,558,213)	(159,053,634)
การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	2,226,464	3,773,577	9,874,025
ต้นทุนทางการเงิน	299,742,497	338,242,739	400,807,998
(กำไร) ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน	248,538,557	12,420,499	(297,171,291)
ค่าตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายในการจัดหาเงินกู้ยืม	910,874	1,065,891	1,065,891
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ	65,866,756	358,394,586	494,032,966
ค่าเผื่อสินค้าเสื่อมสภาพ (กลับรายการ)	(5,570,270)	9,996,089	12,931,779
(กำไร) ขาดทุนจากการจำหน่ายอาคารและอุปกรณ์	(5,161,397)	4,585,037	(4,798,459)
การตัดจำหน่ายอาคารและอุปกรณ์	1,393,792	148,358	1,691,518
กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย	28,542,789	(1,949,515,538)	
การตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	-	7,223	950,001
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในการร่วมค้า	116,447,819	(119,387,670)	(196,184,926)
ภาษีเงินได้	343,709,537	(260,628,962)	(383,352,970)
	2,082,811,489	**2,692,909,230**	**3,788,062,292**
การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน :			
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น	(212,409,540)	(549,956,343)	(234,633,428)
ลูกหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	36,341,168	48,053,827	33,311,762
สินค้าคงเหลือ	(5,494,623)	(25,011,294)	147,918,136
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	7,888,805	25,282,541	(27,229,677)
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	5,615,895	(43,119,327)	132,322,907
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	(141,090,524)	(212,108,369)	(112,096,459)
เจ้าหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1,183,688	(681,364)	780,360
เงินรับล่วงหน้าจากลูกค้า	74,308,197	57,088,032	(465,788,925)
ผลประโยชน์ตอบแทนค้างจ่าย	(86,685,543)	(5,004,497)	(52,878,113)
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	(32,487,566)	(5,606,818)	21,961,645
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	(24,658,947)	(18,772,759)	(17,929,002)
ประมาณการหนี้สินหมุนเวียนสำหรับผลประโยชน์พนักงาน	38,012,101	(27,643,171)	143,402
จ่ายภาษีเงินได้	(83,017,850)	(66,474,200)	(234,177,100)

(หน่วย : บาท)

งบกระแสเงินสดรวม	2562	2561	2560
	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
กระแสเงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน	**1,660,316,750**	**1,868,955,488**	**2,979,767,800**
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน			
รับดอกเบี้ย	208,956,365	169,092,557	161,005,365
เงินลงทุนชั่วคราว	1,167,407,949	(818,477,229)	98,250,625
เงินสดจ่ายเพื่อซื้ออาคารและอุปกรณ์	(224,126,037)	(81,963,778)	(303,764,408)
เงินสดรับจากการขายอาคารและอุปกรณ์	25,290,324	5,989,370	7,783,701
เงินสดรับจากเงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่การร่วมค้า	46,858,086	-	18,185,988
เงินสดจ่ายสำหรับซื้อสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	(1,658,484)	(1,409,200)	(27,857,560)
เงินสดรับจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย	18,100,341	1,950,779,922	-
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมลงทุน	**1,240,828,544**	**1,224,011,642**	**(46,396,289)**
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน			
จ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นของบริษัท	-	(1,490,585,395)	(918,734,829)
เงินสดรับจากเงินกู้ยืม	-	-	480,000,000
ชำระคืนเงินกู้ยืม	(2,790,944,948)	(414,482,938)	(2,496,861,589)
จ่ายดอกเบี้ย	(318,735,726)	(318,269,838)	(391,157,693)
เงินสดสุทธิได้มาจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมจัดหาเงิน	**(3,109,680,674)**	**(2,223,338,171)**	**(3,326,754,111)**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง)-สุทธิ	**(208,535,380)**	**869,628,959**	**(393,382,600)**
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันที่ 1 มกราคม	2,830,234,585	1,960,770,857	2,683,685,053
ผลกระทบจากสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย	-	-	(329,573,477)
ผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราต่างประเทศคงเหลือสิ้นงวด	11,230	(165,231)	41,881
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันที่ 31 ธันวาคม	**2,621,710,435**	**2,830,234,585**	**1,960,770,857**

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

อัตราส่วนทางการเงิน

งบการเงินรวม	2562	2561*	2560*
อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)			
อัตราส่วนสภาพคล่อง (เท่า)	5.54	2.39	3.22
อัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว (เท่า)	4.75	2.13	2.35
อัตราส่วนสภาพคล่องกระแสเงินสด (เท่า)	0.60	0.54	0.91
อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้การค้า (เท่า)	3.03	4.05	3.79
ระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ย (วัน)	119	89	95
อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ (เท่า)	7.72	5.33	6.53
ระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ย (วัน)	47	68	55
อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้ (เท่า)	11.55	9.35	8.65
ระยะเวลาชำระหนี้ (วัน)	31	38	42
Cash Cycle (วัน)	134	118	109
อัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร (Profitability Ratio)			
อัตรากำไรขั้นต้น (%)	21.28	29.78	20.90
อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (%)	(39.18)	(33.27)	(53.74)
อัตรากำไรอื่น (%)	4.52	27.39	9.91
อัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไร (%)	(90.87)	(94.36)	(82.90)
อัตรากำไรสุทธิ (%)	(48.25)	3.82	(39.61)
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (%)	(18.65)	1.64	(15.90)
อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Efficiency Ratio)			
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (%)	(11.48)	0.95	(9.02)
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร (%)	(6.97)	22.42	2.70
อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (เท่า)	24.91	0.26	0.25
อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (Financial Policy Ratio)			
อัตราส่วนหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)	0.38	0.53	0.49
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)	0.55	0.69	0.70
อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย (เท่า)	7.69	5.75	7.48
อัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน (เท่า) (Cash Basis)	0.55	0.94	0.80
อัตราการจ่ายเงินปันผล (%)	0.00	649.41	0.00
ข้อมูลต่อหุ้น			
มูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น (บาท)	10.03	11.99	13.52
กำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อหุ้น (บาท)	(2.05)	0.21	(2.42)
เงินปันผลต่อหุ้น (บาท)	0.00	1.36	0.00

หมายเหตุ *ในปี 2560 เงินลงทุนใน บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) (ซีเอสแอล) ซึ่งจากเดิมเคยถูกบันทึกเป็นเงินลงทุนในบริษัทย่อยทางอ้อม ได้ถูกเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอเป็นกลุ่มสินทรัพย์ที่ยกเลิกที่ถือไว้เพื่อขาย เนื่องจากเงื่อนไขในการทำคำเสนอซื้อแบบมีเงื่อนไข (Conditional Voluntary Tender Offer) ตามสัญญา Shares Tender Agreement ที่ลงนามระหว่าง บริษัท ดีทีวี เซอร์วิส จำกัด กับ บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด ได้เสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้วเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2560 และบันทึกเป็น กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย จำนวน 1,949,515,538 บาท ในปี 2561

14. การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ (Management Discussion and Analysis: MD&A)

การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ (Management Discussion and Analysis: MD&A)

ในการอ่านคำอธิบายและการวิเคราะห์ของฝ่ายจัดการ นักลงทุนควรศึกษาเอกสารประกอบ ซึ่งได้แก่ งบการเงินรวม ข้อมูลทางการเงินที่มีการปรับปรุง ตัวเลขการดำเนินงานโดยสรุปในอดีต และที่มีการปรับปรุง ควบคู่ไปกับหมายเหตุประกอบงบการเงินและข้อมูลที่นำเสนอไว้ในเอกสารนี้

- เหตุการณ์สำคัญในปี 2562

<u>การด้อยค่าของสินทรัพย์ในโครงการดาวเทียม</u>

เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2562 ได้เกิดเหตุขัดข้องทางเทคนิคของระบบแจ้งสถานะของดาวเทียมไทยคม 5 ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดทางเทคนิคในการตรวจสอบสถานะของดาวเทียมไทยคม 5 โดยบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) (บริษัท หรือ ไทยคม) ร่วมกับผู้ผลิตดาวเทียมไทยคม 5 และผู้เชี่ยวชาญ ได้พยายามกู้คืนระบบที่ขัดข้องดังกล่าวหลายครั้ง ซึ่งผลการกู้คืนระบบยังไม่ประสบความสำเร็จ ในขณะเดียวกัน บริษัทได้ประสานงานกับลูกค้าทุกรายที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าวเกี่ยวกับแผนการบริหารจัดการโอนย้ายลูกค้าไปยังดาวเทียมอื่น เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของบริการทั้งด้านโทรคมนาคมและโทรทัศน์ ซึ่งเหตุขัดข้องในครั้งนี้ นี้ เป็นเหตุให้บริษัทตั้งด้อยค่าสินทรัพย์ของดาวเทียมไทยคม 5 ทั้งจำนวน รวมทั้งสิ้น 222 ล้านบาท

นอกจากนี้ บริษัทบันทึกการด้อยค่าของดาวเทียมและอุปกรณ์เป็นมูลค่ารวม 1,401 ล้านบาท โดยมีสาเหตุหลักจากภาวะอุตสาหกรรมดาวเทียมที่ชะลอตัวลงเนื่องจากพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งการแข่งขันที่รุนแรงในอุตสาหกรรม ส่งผลให้ราคาขายต่อหน่วยลดลงมากกว่าที่เคยได้คาดการณ์ไว้ อย่างไรก็ตาม การด้อยค่าของสินทรัพย์ถือเป็นรายการที่ไม่ใช่เงินสด ดังนั้นจึงไม่ได้มีผลกระทบต่อการบริหารเงินสดของบริษัท

- ภาพรวมธุรกิจ

<u>ธุรกิจบริการดาวเทียมและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องกับดาวเทียม</u>

ในปี 2562 บริษัทบันทึกรายได้จากธุรกิจบริการดาวเทียมและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องกับดาวเทียม เป็นจำนวน 4,663 ล้านบาท ลดลง 22.4% จาก 5,850 ล้านบาทในปี 2561 แม้ภาวะอุตสาหกรรมดาวเทียมยังมีการแข่งขันที่สูง แต่บริษัทยังคงใช้กลยุทธ์เพื่อสร้างความแข็งแกร่งในการเป็น “Hot Bird” หรือดาวเทียมที่ได้รับความนิยมสูงสำหรับธุรกิจดาวเทียมแบบทั่วไป ณ ตำแหน่งวงโคจร 78.5 องศาตะวันออกซึ่งเป็นดาวเทียมที่มีความนิยมสูงทั้งจากจำนวนฐานผู้ชมและจำนวนช่องรายการโทรทัศน์

ณ สิ้นปี 2562 อัตราการใช้บริการของลูกค้าเมื่อเทียบกับความสามารถในการให้บริการของดาวเทียมแบบทั่วไปซึ่งประกอบด้วยดาวเทียมไทยคม 5 ไทยคม 6 ไทยคม 7 และไทยคม 8 อยู่ที่ระดับ 55% ลดลงจาก 59% ณ สิ้นปี 2561 ซึ่งเป็นผลมาจากการลดลงของลูกค้าในช่วงไตรมาส 1/2562 โดยที่อัตราการใช้งานดาวเทียมแบบทั่วไปค่อนข้างคงที่ตั้งแต่ไตรมาสที่ 2/2562 เป็นต้นมา สำหรับดาวเทียมบรอดแบนด์หรือดาวเทียมไทยคม 4 มีอัตราการใช้บริการของลูกค้าเมื่อเทียบกับความสามารถในการให้บริการของดาวเทียมที่ระดับ 23% ลดลงจาก 30% ณ สิ้นปี 2561 เป็นผลมาจากการลดระดับการใช้งานและการยุติการใช้บริการของลูกค้าบางราย

ในปี 2562 บริษัทได้ตกลงในความร่วมมือการเช่าช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคมในระยะยาวกับ บริษัท ทรูวิชั่นส์ กรุ๊ป จำกัด เพื่อสร้างความต่อเนื่องในการให้บริการสมาชิกโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิกในประเทศไทย ไทยคมได้จัดเตรียมช่องสัญญาณบนดาวเทียมไทยคม 8 ให้แก่ทรูวิชั่นส์เพื่อให้บริการออกอากาศรายการกีฬาและความบันเทิงชั้นนำแก่สมาชิกทรูวิชั่นส์ และนอกจากนี้ บริษัทยังได้ตกลงในความร่วมมือกับลูกค้าใหม่ เช่น ลูกค้าในประเทศเมียนมาร์ และแอฟริกา เพื่อทดแทนลูกค้าที่ลดการใช้งาน

สำหรับความต่อเนื่องในการให้บริการดาวเทียมภายหลังจากที่สัมปทานสิ้นสุดลงสำหรับดาวเทียมไทยคม 4 ไทยคม 5 และไทยคม 6 ในเดือนกันยายน 2564 นั้น บริษัทยินดีที่จะเข้าร่วมยื่นข้อเสนอตามที่ภาครัฐจะมีการกำหนดขึ้นมา และมีความมุ่งมั่นที่จะได้ดำเนินธุรกิจร่วมกับภาครัฐ รวมทั้งยินดีที่จะเปิดกว้างในการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (public-private partnership – PPP) เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกค้าของไทยคม ให้มั่นใจได้ว่าดาวเทียมจะยังสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

นอกเหนือจากธุรกิจหลักของบริษัทแล้ว ไทยคมยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาธุรกิจใหม่ โดยมีจุดมุ่งหมายในการเป็นผู้ให้บริการด้านสมาร์ทโซลูชั่น และแพลตฟอร์มเทคโนโลยีจากอวกาศสู่ภาคพื้นดินชั้นนำแห่งเอเชีย เพื่อเสริมสร้างความสำเร็จแห่งอนาคต

<u>ธุรกิจบริการอินเทอร์เน็ตและสื่อ</u>

หลังจากการขายหุ้นสามัญของ บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) (ซีเอสแอล) ให้แก่ บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัดได้เสร็จสมบูรณ์ในเดือน มกราคม 2561 บริษัทจึงยุติการรับรู้ส่วนแบ่งผลกำไรจาก ซีเอสแอล และในช่วงไตรมาส 3/2562 บริษัทจำหน่ายเงินลงทุนในหุ้นสามัญในบริษัท แคมโบเดียน ดีทีวี เน็ตเวิร์ค จำกัด (CDN) เนื่องจากการแข่งขันที่รุนแรงในอุตสาหกรรม ดังนั้นรายได้จากธุรกิจการให้บริการอินเทอร์เน็ตและสื่อตั้งแต่ไตรมาสที่ 4/2562 เป็นต้นมาจึงเป็นรายได้จากบริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด (Thai AI) ในการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ชุดรับสัญญาณดาวเทียม (set-top-box) และอุปกรณ์อื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้บริการจำหน่ายและให้เช่าแพลตฟอร์ม เช่น แพลตฟอร์มสำหรับช่อง IPTV, video streaming, eSport และ LOOX TV โดยบริษัทมีรายได้จากธุรกิจบริการอินเทอร์เน็ตและสื่อในปี 2562 เป็นจำนวน 122 ล้านบาท ลดลง 46.5% จาก 229 ล้านบาท ในปี 2561

<u>ธุรกิจบริการโทรศัพท์ในต่างประเทศ</u>

ในเดือน มกราคม 2562 บริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (แอลทีซี) ได้เข้าทำสัญญาซื้อขายหุ้น จำนวน 500,000 หุ้น หรือคิดเป็น 100% ของหุ้นทั้งหมดของบริษัท วิมเปิลคอม จำกัด ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศลาว โดยการเข้าซื้อกิจการในครั้งนี้เป็นการช่วยเพิ่มโครงข่ายโทรคมนาคมของแอลทีซีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยขยายกลุ่มลูกค้าเป้าหมายโดยเฉพาะในกลุ่มลูกค้าวัยรุ่นในประเทศลาว หลังจากการเข้าซื้อกิจการ บริษัท วิมเปิลคอม จำกัด ได้ถูกเปลี่ยนชื่อเป็น บริษัท ทีพลัส ดิจิทัล จำกัด เพื่อทำการตลาดในแบรนด์ “T-PLUS”

วันที่ 16 ตุลาคม 2562 แอลทีซีเปิดตัวเทคโนโลยี 5G เป็นครั้งแรก ในงานเปิดทดลองใช้ระบบ 5G ที่จัดขึ้น ณ ที่ทำการสำนักงานใหญ่ของแอลทีซี ในเมืองเวียงจันทน์ โดยแอลทีซีวางแผนที่จะขยายการให้บริการเทคโนโลยี 5G อย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการพัฒนาของเทคโนโลยีและโซลูชั่นอื่นๆ ที่ต้องเชื่อมต่อและใช้งานผ่านอินเตอร์เน็ตความเร็วสูง และต้องเชื่อมต่ออุปกรณ์ได้จำนวนมากพร้อมๆ กัน

ณ สิ้นปี 2562 แอลทีซีมีจำนวนผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (ไม่รวม fixed wireless) ในระบบรวมทั้งสิ้น 1.42 ล้านราย และยังคงมีส่วนแบ่งในตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นประมาณ 55.3% ของตลาดรวม ซึ่งลดลงเล็กน้อยจาก ณ สิ้นปี 2561 ที่ 56.1% เนื่องจากการแข่งขันด้านราคาในอุตสาหกรรม

14.1 ผลการดำเนินงานสำหรับงวด 12 เดือน สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2562 เปรียบเทียบงวด 12 เดือนสิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561

ภาพรวมผลประกอบการของบริษัท

บริษัทมีรายได้จากการขายและการให้บริการในปี 2562 ที่ระดับ 4,663 ล้านบาท ลดลง 22.4% จาก 6,008 ล้านบาทในปี 2561 เป็นผลมาจากการลดลงของรายได้จากการให้บริการดาวเทียม เนื่องจากการลดลงของราคาขายต่อหน่วยจากการให้ส่วนลดลูกค้าไทยเพื่อการต่อสัญญาระยะยาว ประกอบกับการลดการใช้งานของลูกค้าดาวเทียมบรอดแบนด์ นอกจากนี้ ยังเป็นผลมาจากรายได้จากบริการอินเทอร์เน็ตและสื่อที่ลดลงเนื่องจากการขายเงินลงทุนในบริษัท แคมโบเดียน ดีทีวี เน็ตเวิร์ค จำกัด

ทั้งนี้ บริษัทมีผลกำไร (ขาดทุน) สุทธิในปี 2562 เป็นจำนวน (2,250) ล้านบาท คิดเป็นผลกำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้น (2.05) บาท ซึ่งหากไม่รวมค่าใช้จ่ายพิเศษต่างๆ บริษัทมีผลกำไร (ขาดทุน) จากผลการดำเนินงานปกติเป็นจำนวน (432) ล้านบาท โดยในปี 2562 บริษัทมีผลกำไร (ขาดทุน) จากผลการดำเนินงานปกติเป็นจำนวน 82 ล้านบาท

สรุปข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ

หน่วย: ล้านบาท	จำนวน		เปลี่ยนแปลง
	ปี 2562	ปี 2561	YoY (%)
รายได้จากการขายและการให้บริการ	4,663	6,008	-22.4%
ต้นทุนขายและการให้บริการ	(3,671)	(4,219)	-13.0%
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารปกติ *	(1,040)	(1,517)	-31.4%
กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงานปกติ	(48)	272	n/a
รายได้อื่น	337	192	75.3%
กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน **	(29)	1,950	n/a
กำไร (ขาดทุน) จากอัตราแลกเปลี่ยน	(128)	6	n/a
ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์	(1,623)	(2,253)	-28.0%
กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงาน	(1,490)	167	n/a
กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงานก่อนดอกเบี้ยจ่าย ภาษี และค่าเสื่อมราคา	1,766	2,246	-21.4%
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในการร่วมค้า	(116)	119	n/a
ต้นทุนทางการเงิน	300	338	-11.4%
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปีจากการดำเนินงานต่อเนื่อง	(2,250)	217	n/a
กำไรสำหรับปีจากการดำเนินงานที่ยกเลิก	-	30	-100.0%
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปี	(2,250)	247	n/a

หน่วย: ล้านบาท	จำนวน		เปลี่ยนแปลง
	ปี 2562	ปี 2561	YoY (%)
กำไร (ขาดทุน) ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	-	17	-100.0%
กำไร (ขาดทุน) ส่วนที่เป็นของบริษัทใหญ่	(2,250)	230	n/a
กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้น (บาท)	(2.05)	0.21	n/a
ค่าใช้จ่ายพิเศษ หลังภาษี: - ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ - กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุน - กำไร (ขาดทุน) จากอัตราแลกเปลี่ยน - การตัดจำหน่ายสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี - การรับรู้ต้นทุนบริการเพิ่มเติม (ค่าใช้จ่ายทางบัญชีจากการเพิ่มค่าชดเชยของลูกจ้าง) ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562	(1,818)	147	n/a
กำไรจากการดำเนินงานปกติ	(432)	82	n/a

* ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารปกติ หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร และค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร

** ผลขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุนในปี 2562 เกิดจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัท CDN ในขณะที่ผลกำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนในปี 2561 เกิดจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัท ซีเอส ล๊อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน)

รายได้จากการขายและการให้บริการ

รายได้จากการขายและการให้บริการรวมในปี 2562 มีจำนวนทั้งสิ้น 4,663 ล้านบาท ลดลง 22.4% จาก 6,008 ล้านบาทในปี 2561 เป็นผลมาจากการลดลงของรายได้ของธุรกิจการให้บริการดาวเทียมและธุรกิจอินเทอร์เน็ตและสื่อ

รายได้จากการขายและการให้บริการ หน่วย: ล้านบาท	2562	2561	% YoY
ดาวเทียมและบริการที่เกี่ยวเนื่อง	4,594	5,850	-21.5%
อินเทอร์เน็ตและสื่อ	122	229	-46.5%
ตัดรายการระหว่างส่วนงาน	(53)	(71)	-25.5%
รวม	**4,663**	**6,008**	**-22.4%**

<u>รายได้จากการให้บริการดาวเทียมและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่อง</u>

รายได้จากธุรกิจให้บริการดาวเทียมและบริการที่เกี่ยวเนื่องในปี 2562 อยู่ที่ระดับ 4,594 ล้านบาท ลดลง 21.5% จาก 5,850 ล้านบาท ในปี 2561 เป็นผลมาจากการลดลงของรายได้จากดาวเทียมไทยคมแบบทั่วไปและดาวเทียมบรอดแบนด์

รายได้จากการให้บริการดาวเทียมและบริการที่เกี่ยวเนื่อง หน่วย: ล้านบาท	2562	2561	% YoY
ดาวเทียมไทยคมแบบทั่วไป*	2,536	3,565	-28.9%
ดาวเทียมบรอดแบนด์ไทยคม 4	2,058	2,284	-9.9%
รายได้จากการบริการ	*1,873*	*2,143*	*-12.6%*
รายได้จากการขาย	*185*	*141*	*31.1%*

รวม	4,594	5,850	-21.5%

* ประกอบด้วยดาวเทียมไทยคม 5 6 7 และ 8

- รายได้จากการให้บริการดาวเทียมแบบทั่วไปและบริการที่เกี่ยวเนื่องในปี 2562 มีจำนวน 2,536 ล้านบาท ลดลง 28.9% จาก 3,565 ในปี 2561 ซึ่งเป็นผลมาจากการเซ็นสัญญาให้บริการระยะยาวแก่ลูกค้าหลักในประเทศไทย ซึ่งมีการให้ส่วนลดจากสัญญาเดิม รวมถึงการยุติการใช้บริการของทีวีดิจิทัลบางช่อง
- รายได้จากดาวเทียมบรอดแบนด์ไทยคม 4 และการให้บริการที่เกี่ยวข้องในปี 2562 มีจำนวน 2,058 ล้านบาท ลดลง 9.9% จาก 2,284 ล้านบาทในปี 2561 เนื่องจากลูกค้าต่างประเทศใช้บริการลดลง

<u>รายได้จากการให้บริการอินเทอร์เน็ตและสื่อ</u>

รายได้จากการให้บริการอินเทอร์เน็ตและสื่อสำหรับปี 2562 มีจำนวน 122 ล้านบาท ลดลง 46.6% เมื่อเทียบกับ 229 ล้านบาทในปี 2561ซึ่งเป็นผลมาจากการขายเงินลงทุนใน CDN ส่งผลให้บริษัทรับรู้รายได้จาก CDN เพียงช่วงระยะเวลา 1 ม.ค. 2562 – 16 ก.ย. 2562

ต้นทุนขายและการให้บริการ

บริษัทมีต้นทุนขายและการให้บริการในปี 2562 ทั้งสิ้น 3,671 ล้านบาท ลดลง 13.0% จาก 4,219 ล้านบาท ในปี 2561 เป็นผลมาจากการลดลงของรายได้ และของต้นทุนค่าเสื่อมราคาจากการด้อยค่าของสินทรัพย์หลังการบันทึกด้อยค่าของสินทรัพย์ในช่วงไตรมาส 4/2561

ต้นทุนขายและการให้บริการ หน่วย: ล้านบาท	2562	2561	% YoY
บริการดาวเทียมและเกี่ยวเนื่อง	3,613	4,112	-12.1%
บริการอินเทอร์เน็ตและสื่อ	112	188	-40.6%
ตัดรายการระหว่างส่วนงาน	(54)	(81)	-33.3%
รวม	**3,671**	**4,219**	**-13.0%**

<u>ต้นทุนการให้บริการดาวเทียมและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่อง</u>

ต้นทุนการให้บริการดาวเทียมและบริการที่เกี่ยวเนื่องในปี 2562 มีจำนวนทั้งสิ้น 3,613 ล้านบาท ลดลง 12.1% จาก 4,112 ล้านบาทในปี 2561 โดยอัตราการลดลงของต้นทุนจากการให้บริการดาวเทียม น้อยกว่าอัตราการลดลงของรายได้ เนื่องจากต้นทุนส่วนใหญ่ของบริษัท (ไม่นับรวมค่าธรรมเนียมส่วนแบ่งรายได้ให้กับหน่วยงานของรัฐ) เป็นต้นทุนคงที่

ต้นทุนการบริการดาวเทียมและบริการที่เกี่ยวเนื่อง หน่วย: ล้านบาท	2562	2561	% YoY
ดาวเทียมไทยคมแบบทั่วไป*	1,949	2,412	-19.2%
ดาวเทียมบรอดแบนด์ไทยคม 4	1,664	1,700	-2.1%
รวม	**3,613**	**4,112**	**-12.1%**

* ประกอบด้วยดาวเทียมไทยคม 5 6 7 และ 8

- ต้นทุนการให้บริการดาวเทียมไทยคมแบบทั่วไปและบริการที่เกี่ยวเนื่องในปี 2562 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,949 ล้านบาท ลดลง 19.2% จาก 2,412 ล้านบาทในปี 2561 โดยมีสาเหตุจากการลดลงของต้นทุนค่าธรรมเนียมให้กับหน่วยงานของรัฐตามรายได้ที่ลดลง รวมถึงการลดลงของต้นทุนค่าเสื่อมราคา
- ต้นทุนการให้บริการดาวเทียมบรอดแบนด์ไทยคม 4 และบริการที่เกี่ยวเนื่องในปี 2562 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,664 ล้านบาท ลดลง 2.1% จาก 1,700 ล้านบาท ในปี 2561 ตามการลดลงของรายได้

ต้นทุนการให้บริการอินเทอร์เน็ตและสื่อ

ต้นทุนการให้บริการอินเทอร์เน็ตและสื่อสำหรับปี 2562 มีจำนวนทั้งสิ้น 112 ล้านบาท ลดลง 40.4% จาก 188 ล้านบาทในปี 2561 จากการจำหน่ายเงินลงทุนใน CDN

ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร

บริษัทมีค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารปกติ รวมค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร ในปี 2562 รวมทั้งสิ้น 1,040 ล้านบาท ลดลง 31.4% จาก 1,517 ล้านบาท ในปี 2561 โดยมีสาเหตุหลักมาจากการลดลงของค่าใช้จ่ายทางการตลาด ค่าใช้จ่ายพนักงาน และค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

นอกจากนี้ บริษัทมีค่าใช้จ่ายพิเศษที่เพิ่มขึ้นจากค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารปกติ ดังนี้

- ผลขาดทุนจากการตัดจำหน่ายและการด้อยค่าของดาวเทียมและอุปกรณ์ จำนวนรวม 1,623 ล้านบาท
- ผลขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุนใน CDN จำนวน 29 ล้านบาท
- ผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน จำนวน 128 ล้านบาท

ต้นทุนทางการเงิน

ในปี 2562 บริษัทมีต้นทุนทางการเงินทั้งสิ้น 300 ล้านบาท ลดลง 11.4% จาก 338 ล้านบาทในปี 2561 เนื่องจากการชำระคืนหุ้นกู้ในช่วงไตรมาสที่ 4/2562 จำนวน 2,275 ล้านบาท รวมทั้งการชำระคืนเงินกู้ยืมระยะยาวตามกำหนด

ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในการร่วมค้า

ในปี 2562 บริษัทมีส่วนแบ่งกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนในการร่วมค้าในธุรกิจโทรศัพท์ทั้งสิ้น (116) ล้านบาท ลดลงจาก 119 ล้านบาทในปี 2561 โดยส่วนแบ่งผลขาดทุนในปี 2562 มีสาเหตุจากการลดลงของรายได้จากธุรกิจโทรศัพท์ในประเทศลาวจากการแข่งขันด้านราคา ประกอบกับการบันทึกค่าใช้จ่ายทางภาษีจากเงินปันผลของแอลทีซี

ในเดือนธันวาคม 2562 แอลทีซีประกาศจ่ายเงินปันผลเป็นจำนวน 123 ล้านดอลล่าร์สหรัฐฯ โดยแบ่งจ่ายรายปีทั้งหมด 15 งวด บริษัท เซนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีดี ลิมิเต็ด (เซน) มีสิทธิในเงินปันผลดังกล่าว 49% ตามสัดส่วนการถือหุ้น โดย เซน มิได้บันทึกเงินปันผลเป็นรายได้เนื่องจากถือเป็นรายการระหว่างกัน อย่างไรก็ตามค่าใช้จ่ายทางภาษี (10% ของเงินปันผลที่ประกาศจ่าย) ได้ถูกบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในทันที เป็นผลให้ไทยคมได้บันทึกส่วนแบ่งผลขาดทุนจากค่าใช้จ่ายทางภาษีดังกล่าวเป็นจำนวนประมาณ 90 ล้านบาท

กำไรสุทธิ

บริษัทมีผลกำไร (ขาดทุน) สุทธิในปี 2562 เป็นจำนวน (2,250) ล้านบาท เป็นผลมาจากรายได้ที่ลดลงและค่าใช้จ่ายพิเศษจำนวน 1,818 ล้านบาท ซึ่งประกอบไปด้วย ผลขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ ผลขาดทุนจากการขายเงินลงทุน ผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน การรับรู้ต้นทุนบริการเพิ่มเติม และการตัดจำหน่ายสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี

ทั้งนี้ บริษัทมีผลกำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงานปกติสำหรับปี 2562 และปี 2561 เป็นจำนวน (432) ล้านบาท และ 82 ล้านบาท ตามลำดับ

14.2. ฐานะการเงิน

สินทรัพย์

ส่วนประกอบของสินทรัพย์และคุณภาพของสินทรัพย์

ณ สิ้นปี 2562 บริษัทมีสินทรัพย์รวม 17,011 ล้านบาท ลดลง 23.4% จาก 22,202 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2561 มีสาเหตุหลักมาจากค่าเสื่อมราคาและตัดจำหน่ายอาคารและอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการประกอบกับการด้อยค่าของดาวเทียมและอุปกรณ์

ส่วนประกอบหลักของสินทรัพย์

สินทรัพย์ หน่วย: ล้านบาท	31 ธันวาคม 2562		31 ธันวาคม 2561	
	จำนวน (ล้านบาท)	ร้อยละของสินทรัพย์รวม	จำนวน (ล้านบาท)	ร้อยละของสินทรัพย์รวม
สินทรัพย์หมุนเวียน	8,460	49.7%	9,679	43.6%
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	3,313	19.5%	4,815	21.7%
สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ	1,366	8.0%	3,007	13.5%

ลูกหนี้การค้า

ณ สิ้นปี 2562 บริษัทมียอดลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น จำนวน 1,890 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน 11.1% ของสินทรัพย์รวม ลูกหนี้การค้าเพิ่มขึ้น 2.1% จาก 1,851 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2561 โดยมีสาเหตุหลักจากการชำระเงินล่าช้าของหน่วยงานราชการต่างประเทศ ส่งผลให้ระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ยสำหรับปี 2562 เท่ากับ 119 วัน เพิ่มขึ้นจาก 89 วันสำหรับปี 2561 ทั้งนี้ ในปี 2019 บริษัทมีการตั้งหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญจำนวน 66 ล้านบาท ลดลงจาก ณ สิ้นปี 2561 ซึ่งมีจำนวน 155 ล้านบาท เนื่องจากการบริการจัดการลูกนี้ที่ดีขึ้น

บริษัทมีการสอบทานความสามารถในการเก็บเงินของฝ่ายตามหนี้อย่างสม่ำเสมอ บริษัทเชื่อมั่นว่าค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของบริษัท ซึ่งบันทึกจากการวิเคราะห์ลูกหนี้แต่ละรายนั้นเพียงพอต่อหนี้สงสัยจะสูญ ภายหลังจากการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญแล้ว ฝ่ายกฎหมายของบริษัทจะเริ่มกระบวนการทางกฎหมายในการติดตามทวงหนี้ให้จนถึงที่สุดก่อนจะพิจารณาตัดจำหน่ายลูกหนี้การค้าและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่เรียกเก็บไม่ได้

สินค้าคงเหลือ

ณ สิ้นปี 2562 บริษัทมีสินค้าคงเหลือสุทธิทั้งสิ้น 124 ล้านบาท ลดลง 1.3% จากจำนวน 122 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2561 ระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ยของบริษัทคิดเป็น 47 วัน ในปี 2562 ลดลงจาก 68 วัน ในปี 2561 โดยบริษัทได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของสินทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ โดย ณ สิ้นปี 2562 บริษัทมีค่าเผื่อสินค้าล้าสมัย เป็นจำนวน 86 ล้านบาท ลดลงจาก 92 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2561

เงินให้กู้ยืมแก่การร่วมค้าและกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

ณ สิ้นปี 2562 บริษัทมีการให้เงินกู้ยืมแก่การร่วมค้าและกิจการที่เกี่ยวข้องกันเป็นจำนวนทั้งสิ้น 1,758 ล้านบาท ลดลง 9.5% เมื่อเทียบกับ 1,943 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2561 โดยเงินกู้ยืมดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นเงินกู้ยืมแก่ บริษัท เซนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี ลิมิเต็ด

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

บริษัทมีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ (PPE) ณ สิ้นปี 2562 ทั้งสิ้น 3,313 ล้านบาท ลดลง 31.2% จาก 4,815 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2561 มีสาเหตุหลักจากการบันทึกการด้อยค่าของสินทรัพย์ดาวเทียม และค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายอาคารและอุปกรณ์ในปี 2562

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ ได้แก่ สินทรัพย์ของดาวเทียมที่ดำเนินการภายใต้สัญญาสัมปทาน คือ ดาวเทียมไทยคม 4 ดาวเทียมไทยคม 5 และดาวเทียมไทยคม 6 โดย ณ สิ้นปี 2562 บริษัทมีสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการจำนวน 1,366 ล้านบาท ลดลง 54.6% เมื่อเทียบกับ 3,007 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2561 โดยมีสาเหตุหลักจากการตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนในปี 2562 รวมทั้งสินทรัพย์ทั้งหมดของดาวเทียมไทยคม 5

2. สภาพคล่องและความเพียงพอของเงินทุนของบริษัท

แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน

บริษัทมีเงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน ในปี 2562 จำนวน 1,660 ล้านบาท ลดลง 11.2% จาก 1,868 ล้านบาท ในปี 2561 โดยมีสาเหตุหลักจากกำไรจากการดำเนินงานที่ลดลง

เงินกู้ยืมสุทธิของบริษัท ณ สิ้นปี 2562 มีจำนวนทั้งสิ้น 4,203 ล้านบาท ลดลง 40.2% จาก 7,023 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2561 มีสาเหตุหลักจากการชำระคืนหุ้นกู้จำนวน 2,275 ล้านบาท และการชำระคืนเงินกู้ยืมระยะยาวสำหรับโครงการดาวเทียมตามกำหนด

ส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท ณ สิ้นปี 2562 มีจำนวนทั้งสิ้น 10,995 ล้านบาท ลดลง 16.3% จาก 13,137 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2561 มีสาเหตุหลักจากผลขาดทุนสุทธิ

ณ สิ้นปี 2562 บริษัทมีอัตราส่วนเงินกู้ยืมสุทธิต่อส่วนทุน 0.38 เท่า ลดลงอย่างมีนัยสำคัญจาก 0.53 เท่า ณ สิ้นปี 2561

รายจ่ายลงทุน

เงินสดสุทธิได้มา (ใช้ไป) จากกิจกรรมลงทุน ในปี 2562 มีจำนวน 1,241 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นเงินสดจากเงินลงทุนชั่วคราว

ความเพียงพอของสภาพคล่อง

ณ สิ้นปี 2562 บริษัทมีอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน 5.54 เท่า เพิ่มขึ้นจาก 2.39 เท่า ณ สิ้นปี 2561 โดยมีสาเหตุหลักจากการลดลงของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระใน 1 ปีจากการชำระคืนหุ้นกู้

บริษัทมีการควบคุมความเสี่ยงจากการขาดสภาพคล่องโดยการรักษาระดับของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดให้เพียงพอต่อการดำเนินงานของกลุ่มบริษัท รวมทั้งจัดหาวงเงินสินเชื่อระยะสั้นจากธนาคารต่าง ๆ เพื่อสำรองในกรณีที่มีความจำเป็นและเพื่อลดผลกระทบจากความผันผวนของกระแสเงินสด

ความสามารถในการจัดหาแหล่งเงินทุน

ณ สิ้นปี 2561 บริษัทมีหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยทั้งสิ้น 4,203 ล้านบาท ประกอบด้วย หุ้นกู้ที่มีอัตราดอกเบี้ยคงที่ทั้งสิ้น 2,275 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ย 4.68% ต่อปี และเงินกู้ยืมระยะยาวที่มีอัตราดอกเบี้ยลอยตัว ซึ่งใช้สำหรับการลงทุนในโครงการดาวเทียม เป็นจำนวน 1,928 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 4.26% ต่อปี

นอกจากนี้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัทมีวงเงินกู้ยืมที่ยังไม่ได้ใช้จากธนาคารในประเทศและต่างประเทศเป็นจำนวนรวม 607 ดอลลาร์สหรัฐฯ

14.3 ปัจจัยหรือเหตุการณ์ที่จะมีผลต่อการดำเนินงานหรือฐานะการเงินในอนาคต

ความเสี่ยงจากการที่รายได้หลักของบริษัทขึ้นอยู่กับการให้บริการแก่ลูกค้าหลักเพียงน้อยราย

รายได้หลักของบริษัทขึ้นอยู่กับการให้บริการแก่ลูกค้าหลักเพียงน้อยรายซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบธุรกิจการสื่อสารโทรคมนาคมและการสื่อสารโทรทัศน์ หากลูกค้าหลักรายใดรายหนึ่งประสบปัญหาด้านการเงิน หรือได้รับการติดต่อจากผู้ประกอบการดาวเทียมรายอื่น ลูกค้าหลักรายดังกล่าวอาจยกเลิกสัญญา หรือไม่ต่อสัญญากับบริษัท ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อผลประกอบการของบริษัท เนื่องจากบริษัทต้องใช้เวลาในการหาลูกค้ารายใหม่มาทดแทน อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาลูกค้าหลักของบริษัทได้ชำระค่าบริการอย่างสม่ำเสมอโดยเฉพาะลูกค้าด้านการสื่อสารโทรทัศน์ เนื่องมาจากลูกค้ามีความจำเป็นต้องใช้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมเพื่อออกอากาศรายการโทรทัศน์อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การเปลี่ยนไปใช้ดาวเทียมดวงอื่นจะทำให้มีต้นทุนและความยุ่งยากในการปรับเปลี่ยนแนวรับของจานดาวเทียม ซึ่งเป็นข้อจำกัดประการสำคัญหากลูกค้าจะเปลี่ยนไปใช้ดาวเทียมของผู้ให้บริการรายอื่น เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงดังกล่าว บริษัทได้ลงนามในสัญญาให้บริการระยะยาวกับลูกค้าหลัก โดยเน้นคุณภาพการให้บริการที่ดี รวมทั้งการนำเสนอรูปแบบบริการทางเทคนิคและทางธุรกิจที่มีความยืดหยุ่นสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า เพื่อช่วยให้ธุรกิจของลูกค้าเติบโต นอกจากนี้ บริษัทได้รักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าอย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างความพึงพอใจและความร่วมมืออันดีระหว่างกัน และได้ทำรายงานประเมินสุขภาพของลูกค้าหลักอย่างสม่ำเสมอ

อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

บริษัทให้บริการสื่อสารผ่านดาวเทียมทั้งในประเทศและต่างประเทศ และมีการดำเนินธุรกิจให้บริการโทรศัพท์ในต่างประเทศ บริษัทจึงมีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน เนื่องจากการมีรายรับ รายจ่าย รวมถึงการกู้ยืมเป็นเงินตราต่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนส่งผลกระทบต่องบการเงินและกระแสเงินสดของบริษัท

ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนเกิดจากการที่บริษัททำธุรกรรมเกี่ยวกับสกุลเงินตราต่างประเทศที่อาจก่อให้เกิดผลกำไรหรือขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งรวมถึงการใช้อนุพันธ์ทางการเงินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนที่สำคัญได้แก่

1. การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจโลก

2. การเปลี่ยนแปลงนโยบายการเงินการคลังทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ

ทั้งนี้ บริษัทมีนโยบายในการบริหารและป้องกันความเสี่ยง โดยจะพิจารณาจากฐานะสุทธิของรายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศ กล่าวคือบริหารโครงสร้างรายได้และค่าใช้จ่ายให้มีความสมดุลกัน ในกรณีที่เกิดความไม่สมดุล บริษัทอาจใช้วิธีการป้องกันความเสี่ยงด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Foreign Exchange Forward หรือ Forward Contract) การทำสัญญาสิทธิในการซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศในอนาคต (Options) การทำสัญญาแลกเปลี่ยนสกุลเงินและอัตราดอกเบี้ยล่วงหน้า (Cross Currency and Interest rate Swap) และการบัญชีเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน (Hedge Accounting) รวมถึงการชำระคืนเงินกู้ยืมที่เป็นสกุลเงินตราต่างประเทศในกรณีที่บริษัทมีสภาพคล่องที่เพียงพอ เป็นต้น

การรับรองความถูกต้องของข้อมูล

"บริษัทได้สอบทานข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีฉบับนี้แล้ว ด้วยความระมัดระวัง บริษัทขอรับรองว่า ข้อมูลดังกล่าวถูกต้องครบถ้วน ไม่เป็นเท็จ ไม่ทำให้ผู้อื่นสำคัญผิด หรือไม่ขาดข้อมูลที่ควรต้องแจ้งในสาระสำคัญ นอกจากนี้ บริษัทขอรับรองว่า

(1) งบการเงินและข้อมูลทางการเงินที่สรุปมาในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี ได้แสดงข้อมูลอย่างถูกต้องครบถ้วนในสาระสำคัญเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของบริษัทและบริษัทย่อยแล้ว

(2) บริษัทได้จัดให้มีระบบการเปิดเผยข้อมูลที่ดี เพื่อให้แน่ใจว่าบริษัทได้เปิดเผยข้อมูลในส่วนที่เป็นสาระสำคัญทั้งของบริษัทและบริษัทย่อยอย่างถูกต้องครบถ้วนแล้ว รวมทั้งควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามระบบดังกล่าว

(3) บริษัทได้จัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดี และควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามระบบดังกล่าว และบริษัทได้แจ้งข้อมูลการประเมินระบบการควบคุมภายใน ณ วันที่ 29 มกราคม 2563 ต่อผู้สอบบัญชีและกรรมการตรวจสอบของบริษัทแล้ว ซึ่งครอบคลุมถึงข้อบกพร่องและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของระบบการควบคุมภายใน รวมทั้งการกระทำที่มิชอบที่อาจมีผลกระทบต่อการจัดทำรายงานทางการเงินของบริษัทและบริษัทย่อย

ในการนี้ เพื่อเป็นหลักฐานว่าเอกสารทั้งหมดเป็นเอกสารชุดเดียวกันกับที่บริษัทได้รับรองความถูกต้องแล้ว บริษัทได้มอบหมายให้ **นายอนุวัฒน์ สงวนทรัพยากร** หัวหน้าคณะผู้บริหาร ด้านการเงิน เป็นผู้ลงลายมือชื่อกำกับเอกสารนี้ไว้ทุกหน้าด้วย หากเอกสารใดไม่มีลายมือชื่อของ **นายอนุวัฒน์ สงวนทรัพยากร** กำกับไว้ บริษัทจะถือว่าไม่ใช่ข้อมูลที่บริษัทได้รับรองความถูกต้องของข้อมูลแล้วดังกล่าวข้างต้น"

ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
นายเอนก พนาอภิชน	กรรมการ	_____
นายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์	กรรมการ	_____

ผู้รับมอบอำนาจ

นายอนุวัฒน์ สงวนทรัพยากร	หัวหน้าคณะผู้บริหาร ด้านการเงิน	_____

เอกสารแนบ 1
รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจควบคุม และเลขานุการบริษัท

1. ข้อมูลของกรรมการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจควบคุม และเลขานุการบริษัท

1.1 รายละเอียดของกรรมการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจควบคุม และเลขานุการบริษัท มีดังนี้

ชื่อ - สกุล / ตำแหน่ง / วันที่ได้รับการแต่งตั้ง	อายุ (ปี)	คุณวุฒิทางการศึกษา / ประวัติอบรม	สัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท[1] (ร้อยละ)	ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ประสบการณ์ทำงานในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา		
					ช่วงเวลา	ตำแหน่ง	ชื่อหน่วยงาน / บริษัท / ประเภทธุรกิจ
1. **นายประเสริฐ บุญสัมพันธ์** • ประธานกรรมการ • กรรมการอิสระ วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ 1 ตุลาคม 2558	67	<u>คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด</u> • ปริญญาวิศวกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย • ปริญญาบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาตร์ (NIDA) • ปริญญาบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี • ปริญญาบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม • ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา • Advanced Management Program, Harvard Business School • ปริญญาโท บริหารธุรกิจ Utah State University, USA <u>การอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)</u> • Role of the Chairman Program (RCP) รุ่น 27/2555 • Director Accreditation Program (DAP) รุ่น 26/2547 <u>การอบรม / สัมมนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง</u> • หลักสูตรนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 7 (นปธ 7) สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ • หลักสูตรผู้บริหารระดับสูงด้านวิทยาการพลังงาน รุ่นที่ 3 (วพน. 3) สถาบันวิทยาการพลังงาน	ไม่มี	ไม่มี	ต.ค. 2558 – ปัจจุบัน มี.ค. 2561 - ปัจจุบัน <u>ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น</u> เม.ย. 2561 – ปัจจุบัน ก.พ. 2561 – ปัจจุบัน พ.ค. 2561 – ปัจจุบัน เม.ย. 2560 – ปัจจุบัน ม.ค.2555 – ปัจจุบัน ธ.ค. 2554 – ปัจจุบัน <u>ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนในต่างประเทศ</u> มี.ค. 2552 – ปัจจุบัน <u>ตำแหน่งในกิจการที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน</u> พ.ย. 2562 – ปัจจุบัน มิ.ย. 2562 – ปัจจุบัน 2554 – ปัจจุบัน <u>ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา</u> ก.ย. 2557 – พ.ค. 2562 ต.ค. 2554 – 2561 เม.ย. 2556 – ก.พ. 2560	กรรมการอิสระ ประธานกรรมการ กรรมการอิสระ ประธานกรรมการ และกรรมการอิสระ กรรมการอิสระและประธานบริหารความเสี่ยง ประธานกรรมการ และกรรมการอิสระ ประธานกรรมการ และประธานกรรมการบริหาร กรรมการอิสระ ประธานกรรมการ และประธานกรรมการบริหาร ประธานกรรมการ ประธานกรรมการ ประธาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประธานกรรมการ กรรมการอิสระ	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ที.เค.เอส. เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน) บริษัท สายการบินนกแอร์ จำกัด (มหาชน) บริษัท พีทีที โกบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) บริษัท เอสวีไอ จำกัด (มหาชน) บริษัท โทริเซนไทย เอเยนต์ซีส์ จำกัด (มหาชน) บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) บริษัท เมอร์เมด มาริไทม์ จำกัด (มหาชน) (จดทะเบียนในประเทศสิงคโปร์) บริษัท ไอรา พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด บริษัท หลักทรัพย์หยวนต้า (ประเทศไทย) จำกัด องค์กรธุรกิจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ บริษัท พีทีที โกบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

ชื่อ - สกุล / ตำแหน่ง / วันที่ได้รับการแต่งตั้ง	อายุ (ปี)	คุณวุฒิทางการศึกษา / ประวัติอบรม	สัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท[1] (ร้อยละ)	ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ประสบการณ์ทำงานในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา		
					ช่วงเวลา	ตำแหน่ง	ชื่อหน่วยงาน / บริษัท / ประเภทธุรกิจ
		• หลักสูตรผู้บริหารระดับสูง สถาบันวิทยาการตลาดทุน (วตท.) รุ่นที่ 3 • หลักสูตรการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับผู้บริหารขั้นสูง (ปปร.รุ่นที่ 6) สถาบันพระปกเกล้า • Certification in Advanced Management Program (2541) Harvard Business School (สหรัฐอเมริกา) • หลักสูตรป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน (วปรอ. 4010) วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร			ต.ค. 2554 – เม.ย. 2558 ก.ค. 2549 – เม.ย. 2556	กรรมการ และประธานกรรมการบริหาร ประธานกรรมการ และกรรมการ	ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)
2. นางภัทรียา เบญจพลชัย • กรรมการอิสระ • ประธานคณะกรรมการตรวจสอบ • กรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ 30 มีนาคม 2559	65	<u>คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด</u> • พาณิชยศาสตร์มหาบัณฑิต (บริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ • ประกาศนียบัตรด้านการสอบบัญชีขั้นสูง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย <u>การอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)</u> • Ethical Leadership ปี 2561 • Driving Company Success with IT Governance ปี 2559 • Director Certification Program Update ปี 2557 • Financial Institutions Governance ปี 2553 • Director Certification Program (DCP) รุ่น 1/2543 <u>การอบรม / สัมมนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง</u> • IOD (Singapore) 2017 Flagship Conference “The Sustainability Imperative” โดย Singapore Institute of Director (SID) ปี 2560 • IOD (UK) Annual Convention 2016 “Thriving in a changing world” โดย The Institute of Director (UK) ปี 2559	ไม่มี	ไม่มี	มี.ค. 2559 – ปัจจุบัน มี.ค. 2561 – ปัจจุบัน <u>ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น</u> 2563 – ปัจจุบัน 2562 – ปัจจุบัน <u>ตำแหน่งในกิจการที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน</u> 2562 – ปัจจุบัน 2562 – ปัจจุบัน ก.พ. 2560 – ปัจจุบัน 2556 – ปัจจุบัน 2556 – ปัจจุบัน	กรรมการอิสระ ประธานกรรมการตรวจสอบ และกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา กรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบ กรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบ กรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบ กรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบ อนุกรรมการวินิจฉัยการเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ กรรมการอิสระ กรรมการประเมินกองทุนหมุนเวียน	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท อินเตอร์ลิ้งค์ คอมมิวนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท เซ็นทรัลรีเทล คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน) ธนาคารเอเอ็นแซด (ไทย) จำกัด (มหาชน) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ บริษัท บางกอกกล๊าส จำกัด (มหาชน) กระทรวงการคลัง

ชื่อ - สกุล / ตำแหน่ง / วันที่ได้รับการแต่งตั้ง	อายุ (ปี)	คุณวุฒิทางการศึกษา / ประวัติอบรม	สัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท[1] (ร้อยละ)	ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ประสบการณ์ทำงานในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา		
					ช่วงเวลา	ตำแหน่ง	ชื่อหน่วยงาน / บริษัท / ประเภทธุรกิจ
					2556 – ปัจจุบัน	คณะกรรมการพิจารณา SET Award ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านบรรษัทภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม	ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
					2553 – ปัจจุบัน	ตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง	ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง
					ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา		
					2557 – 2562	กรรมการอิสระ และประธานกรรมการตรวจสอบ	บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)
					2560 – 2562	ที่ปรึกษาสำหรับมาตราการลงโทษทางแพ่ง	สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
					2556 – 2562	กรรมการ	สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย
					2554 – 2562	กรรมการอิสระ และกรรมการตรวจสอบ	บริษัท ทิสโก้ไฟแนนเชียลกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
					2554 – 2562	กรรมการอิสระ และกรรมการตรวจสอบ	ธนาคารทิสโก้ จำกัด (มหาชน)
					2556 - 2560	คณะกรรมการวินัยกรรมการและผู้บริหารของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์	สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
					2554 – 2560	กรรมการจรรยาบรรณ	สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์
					2549 – 2553	กรรมการและผู้จัดการ	ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. **นางชรินทร วงศ์ภูธร** • กรรมการอิสระ • กรรมการตรวจสอบ • ประธานคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน	73	คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด • ปริญญาโท บริหารธุรกิจ Creighton University, USA • บัญชีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) • Boards that Make a Difference (BMD) รุ่น 3/2559 • Successful Formulation & Execution of Strategy (SFE) รุ่น 21/2557	ไม่มี	ไม่มี	2555 – ปัจจุบัน	ประธานคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
					2542 – ปัจจุบัน	กรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบ	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
					ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น - ไม่มี –		

ชื่อ - สกุล / ตำแหน่ง / วันที่ได้รับการแต่งตั้ง	อายุ (ปี)	คุณวุฒิทางการศึกษา / ประวัติอบรม	สัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท[1] (ร้อยละ)	ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ประสบการณ์ทำงานในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา		
					ช่วงเวลา	ตำแหน่ง	ชื่อหน่วยงาน / บริษัท / ประเภทธุรกิจ
วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ 8 ธันวาคม 2542		• Monitoring Fraud Risk Management (MFM) รุ่น 2/2553 • Advance Audit Committee Programs (AACP) ปี 2553 • Role of the Compensation Committee (RCC) รุ่น 6/2551 • Monitoring the Internal Audit Function (MIA) รุ่น 2/2551 • Monitoring the System of Internal Control and Risk Management (MIR) รุ่น 2/2551 • Monitoring the Quality of Financial Reporting (MFR) รุ่น 5/2550 • DCP Refresher Course 1/2548 • Audit Committee Program (ACP) รุ่น 1/2547 • Directors Certification Program (DCP) รุ่น 8/2544 การอบรม / สัมมนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง - ไม่มี -			ตำแหน่งในกิจการที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน 2553 – ปัจจุบัน ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา 2558 – ม.ค. 2561 2556 – ม.ค. 2560 2551 – 2557	 กรรมการอิสระและประธานกรรมการตรวจสอบ ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริษัท ที่ปรึกษาประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ที่ปรึกษาประธานเจ้าหน้าที่บริหาร	 บริษัท อินทรี ดิจิตอล จำกัด (มหาชน) บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน โซลาริส จำกัด บริษัทหลักทรัพย์ ซีมิโก้ จำกัด (มหาชน) บริษัทหลักทรัพย์ เคที ซีมิโก้ จำกัด
4. ศาสตราจารย์สำเริง เมฆเกรียงไกร • กรรมการบริษัทอิสระ • กรรมการตรวจสอบ • กรรมการกำหนดค่าตอบแทน • ประธานคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ 10 สิงหาคม 2550	66	คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด • ปริญญาโท นิติศาสตรมหาบัณฑิต (LL.M.) University of Miami, USA • เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา การอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) • Boards that Make a Difference (BMD) รุ่น 3/2559 • Successful Formulation & Execution of Strategy (SFE) รุ่น 19/2556 • How to Measure the Success of Corporate Strategy (HMS) รุ่น 2/2556 • Financial Statement for Directors (FSD) รุ่น 9/2553 • Monitoring Fraud Risk Management (MFM) รุ่น 2/2553 • Audit Committee Program (ACP) รุ่น 20/2550	ไม่มี	ไม่มี	ม.ค. 2561 – ปัจจุบัน 2555 – ปัจจุบัน 2550 – ปัจจุบัน ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น 2559 – ปัจจุบัน 2555 – ปัจจุบัน ตำแหน่งในกิจการที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน 2557 – ปัจจุบัน 2533 – ปัจจุบัน	ประธานคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา กรรมการกำหนดค่าตอบแทน กรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบ กรรมการอิสระ กรรมการอิสระ อาจารย์พิเศษ นักวิจัยด้านกฎหมายและองค์กร	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท เสริมสร้าง พาวเวอร์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ยูนิค เอ็นจิเนียริ่ง แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน) คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อ - สกุล / ตำแหน่ง / วันที่ได้รับการแต่งตั้ง	อายุ (ปี)	คุณวุฒิทางการศึกษา / ประวัติอบรม	สัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท[1] (ร้อยละ)	ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ประสบการณ์ทำงานในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา		
					ช่วงเวลา	ตำแหน่ง	ชื่อหน่วยงาน / บริษัท / ประเภทธุรกิจ
		• Directors Certification Program (DCP) รุ่น 96/2550 <u>การอบรม / สัมมนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง</u> • Top Executive Program in Commerce and Trade (TEPCoT 8) • Deloitte AC Forum “Anti-Bribery & Anti-Corruption”			<u>ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา</u> 2555 – 2562 2561 – 2561 2518 – 2557	 กรรมการอิสระ กรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา อาจารย์ประจำ	 บริษัท เอชอาร์ไอ เอนเทค จำกัด บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. นายสมประสงค์ บุญยะชัย • กรรมการ วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ 11 สิงหาคม 2549	64	<u>คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด</u> ปริญญาโท วิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย <u>การอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)</u> • Role of the Chairman Program (RCP) รุ่น 21/2552 • Directors Certification Program (DCP) รุ่น 65/2548 • Directors Accreditation Program (DAP) รุ่น 30/2547 <u>การอบรม / สัมมนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง</u> • วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ. 4313) • Graduate School of Business, Stanford University: Leading Change and Organizational Renewal • IMD International, MIT Sloan: Leadership Dilemmas and Profitable Growth • สถาบันพระปกเกล้า: หลักสูตรการเมืองการปกครองในระบอบ • หลักสูตรผู้บริหารระดับสูง สถาบันวิทยาการตลาดทุน (วตท.) รุ่นที่ 6 • Top Executive Program in Commerce and Trade (TEPCoT 4) • Harvard Business School: Corporate Restructuring, Mergers, and Acquisitions • หลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.) รุ่น 17	ไม่มี	ไม่มี	2549 – ปัจจุบัน <u>ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น</u> 2561 – ปัจจุบัน 2551 – ปัจจุบัน 2551 – ปัจจุบัน 2560 – ปัจจุบัน 2560 – ปัจจุบัน 2545 – ปัจจุบัน <u>ตำแหน่งในกิจการที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน</u> 2560 – ปัจจุบัน 2559 – ปัจจุบัน <u>ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา</u> 2559 – 2561 ม.ค. 2560 – มี.ค. 2561 ม.ค. 2559 – มิ.ย. 2560 ม.ค. 2559 – ม.ค. 2560 2559 – 2559 2551 – 2559	กรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการอิสระ กรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการอิสระ กรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบ กรรมการ กรรมการ กรรมการ ประธานกรรมการบริหาร ที่ปรึกษาประธานเจ้าหน้าที่บริหาร กรรมการอิสระ กรรมการอิสระ กรรมการ	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท โอสถสภา จำกัด (มหาชน) บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด บริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน) บริษัท ดุสิตธานี จำกัด (มหาชน) บริษัท เพาเวอร์ไลน์ เอ็นจิเนียริ่ง จำกัด (มหาชน) คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ 2560 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพและทรัพยากรมนุษย์ขอบเขต บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด บริษัท โอสถสภา จำกัด บริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน) บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) บริษัท พฤกษา เรียลเอสเตท จำกัด (มหาชน) บริษัท พฤกษา โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) บริษัท โรงพยาบาลพระรามเก้า จำกัด

ชื่อ - สกุล / ตำแหน่ง / วันที่ได้รับการแต่งตั้ง	อายุ (ปี)	คุณวุฒิทางการศึกษา / ประวัติอบรม	สัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท[1] (ร้อยละ)	ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ประสบการณ์ทำงานในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา		
					ช่วงเวลา	ตำแหน่ง	ชื่อหน่วยงาน / บริษัท / ประเภทธุรกิจ
		• หลักสูตรผู้บริหารระดับสูงด้านวิทยาการพลังงาน (วพน.) รุ่น 4 • High Performance Board ปี 2558 จัดโดย IMD			2551 – 2559 2551 – 2558	ประธานคณะกรรมการบริหาร ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร	บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
6. นายเกว็ก บัค ไช • กรรมการ • กรรมการบริหาร • กรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ 27 มีนาคม 2558	65	<u>คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด</u> • Advanced Management Program, Harvard University, USA • ปริญญาตรี การบัญชี University of Singapore <u>การอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)</u> • Director Certification Program (DCP) รุ่น 214/2558 <u>การอบรม / สัมมนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง</u> • High Performance Board ปี 2558 จัดโดย IMD	ไม่มี	ไม่มี	มี.ค. 2560 – ปัจจุบัน มี.ค. 2558 – ปัจจุบัน <u>ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น</u> เม.ย. 2560 – ปัจจุบัน เม.ย. 2559 – ปัจจุบัน ม.ค. 2558 – ปัจจุบัน <u>ตำแหน่งในกิจการที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน</u> 2556 – ปัจจุบัน <u>ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนในต่างประเทศ</u> เม.ย. 2560– ปัจจุบัน 2554 - ปัจจุบัน <u>ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา</u> ก.ย. 2535 – ก.ย. 2556	กรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา กรรมการและกรรมการบริหาร กรรมการ กรรมการ กรรมการ ที่ปรึกษาทางการเงินอิสระ กรรมการ / สมาชิกความเสี่ยงและตรวจสอบ Advisory Committee Member ประธานเจ้าหน้าที่บริหารด้านการเงิน	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) Accuron Technologies Ltd. Trailblazer Foundation Ltd. (Singapore) บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) Singapore CFO Institute, subsidiary of Singapore Accounting Commission Precision Engrg & Aerospace Parts Mfg StarHub Ltd.
7. **นายเอนก พนาอภิชน** • ประธานกรรมการบริหาร • กรรมการกำหนดค่าตอบแทน • กรรมการ (กรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัท) วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ 1 กรกฎาคม 2560	54	<u>คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด</u> • ปริญญาโท บริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย <u>การอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)</u> • Directors Certification Program (DCP) รุ่น 111/2551 <u>การอบรม / สัมมนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง</u> • Advanced Management Program – The Wharton School of the University of Pennsylvania USA	ไม่มี	ไม่มี	มี.ค. 2561 – ปัจจุบัน ก.ค. 2560 – ปัจจุบัน <u>ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น</u> 28 มี.ค. 2562 – ปัจจุบัน ม.ค. 2562 – ปัจจุบัน ก.ค. 2560 – ปัจจุบัน	ประธานกรรมการบริหาร กรรมการ และกรรมการผู้มีอำนาจลงนาม กรรมการ ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร กรรมการและกรรมการผู้มีอำนาจลงนาม	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)

ชื่อ - สกุล / ตำแหน่ง / วันที่ได้รับการแต่งตั้ง	อายุ (ปี)	คุณวุฒิทางการศึกษา / ประวัติอบรม	สัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท[1] (ร้อยละ)	ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ประสบการณ์ทำงานในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา		
					ช่วงเวลา	ตำแหน่ง	ชื่อหน่วยงาน / บริษัท / ประเภทธุรกิจ
		• หลักสูตรผู้บริหารระดับสูง สถาบันวิทยาการตลาดทุน (วตท.) รุ่นที่ 15 • Harvard Leadership Development Program โดย Harvard Business Publishing (2560 – 2561)			<u>ตำแหน่งในกิจการที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน</u>		
					30 เม.ย. 2562 – ปัจจุบัน	กรรมการ	สมาคมบริษัทจดทะเบียนไทย
					28 มี.ค. 2562 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด
					1 ก.ค. 2560 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท อินทัช มีเดีย จำกัด
					2560 – ปัจจุบัน	ประธานกรรมการ	บริษัท ไฮ ช็อปปิ้ง จำกัด
					2558 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท ไอ.ที.แอพพลิเคชั่นส์ แอนด์ เซอร์วิส จำกัด
					2558 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท ไฮ ช็อปปิ้ง ทีวี จำกัด
					<u>ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา</u>		
					2561 – 2562	กรรมการและกรรมการบริหาร	บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน)
					2561 - 2562	กรรมการและกรรมการบริหาร	บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด (มหาชน)
					2560 – 2561	รักษาการประธานเจ้าหน้าที่บริหาร	บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
					2553 – 2561	รองกรรมการผู้อำนวยการ สายงานการเงินและบัญชี	บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
					2553 – 2561	กรรมการบริหาร	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
					2558 – มิ.ย. 2560	กรรมการ	บริษัท ไฮ ช็อปปิ้ง จำกัด
					2553 – 2558	กรรมการ	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
8. นายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์ [2] • กรรมการ • กรรมการบริหาร • ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร (กรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัท) วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ 1 พฤษภาคม 2561	58	<u>คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด</u> • ปริญญาโท บริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย • หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน (ปริญญาบัตร ปรอ รุ่น 26) <u>การอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)</u> • DCP: Director Certification Program รุ่น 66/2548 • DAP: Director Accreditation Program รุ่น 45/2548 • EDP: Executive Development Program รุ่น 2/2551	ไม่มี	ไม่มี	พ.ค. 2561 – ปัจจุบัน	กรรมการและประธานเจ้าหน้าที่บริหาร	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
					มี.ค. 2561 – ปัจจุบัน	กรรมการบริหาร	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
					<u>ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น</u>		
					-ไม่มี-		
					<u>ตำแหน่งในกิจการที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน</u>		
					พ.ค. 2561 – ปัจจุบัน	กรรมการและกรรมการบริหาร	บริษัท เซนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี ลิมิเต็ด
					พ.ค. 2561 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล แซทเทลไลท์ จำกัด
					พ.ค. 2561 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ มหาชน
					พ.ค. 2561 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท ไอพีสตาร์ จำกัด
					พ.ค. 2561 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท สตาร์ นิวเคลียส จำกัด

ชื่อ - สกุล / ตำแหน่ง / วันที่ได้รับการแต่งตั้ง	อายุ (ปี)	คุณวุฒิทางการศึกษา / ประวัติอบรม	สัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท[1] (ร้อยละ)	ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ประสบการณ์ทำงานในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา		
					ช่วงเวลา	ตำแหน่ง	ชื่อหน่วยงาน / บริษัท / ประเภทธุรกิจ
		• SFE: Successful Formulation and Executive of Strategy รุ่น 6/2553 • How to Develop a Risk Management Plan รุ่นที่ 9/2559 การอบรม / สัมมนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง • EDP-Executive Development Program รุ่น 2/2551 จาก TLCA Harvard Business School • Harvard Leadership Development Program (2017-2018)			พ.ค. 2561 – ปัจจุบัน พ.ค. 2561 – ปัจจุบัน พ.ค. 2561 – ปัจจุบัน พ.ค. 2561 – ปัจจุบัน พ.ค. 2561 – ปัจจุบัน พ.ค. 2561 – ปัจจุบัน 2550 - ปัจจุบัน ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา ก.พ. 2559 – 2562 มี.ค. 2553 – 2561 ส.ค. 2552 – 2561 เม.ย. 2556 – เม.ย.2561 ก.ค.2548 – เม.ย.2561	กรรมการ กรรมการ กรรมการ กรรมการ กรรมการ กรรมการ กรรมการและกรรมการบริหาร กรรมการบริหาร กรรมการและกรรมการบริหาร กรรมการ ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร กรรมการผู้จัดการ	บริษัท ไอพีสตาร์ อินเตอร์เนชั่นแนล พีทีอี จำกัด บริษัท ไอพีสตาร์ โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด บริษัท ไอพีสตาร์ ออสเตรเลีย พีทีวาย จำกัด บริษัท ไอพีสตาร์ นิวซีแลนด์ จำกัด บริษัท ไอพีสตาร์ เจแปน จำกัด บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) บริษัท แอดวานซ์ อินโฟ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด (มหาชน) บริษัท เอดี เวนเจอร์ จำกัด (มหาชน) บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน)
9. นายภูเวียง ประคำมินทร์ • กรรมการ วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ 2 เมษายน 2562	58	คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด • ปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (วิทยาศาสตร์ทางทะเล) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย • ปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์ทางทะเล) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) - ไม่มี - การอบรม / สัมมนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง - ไม่มี -	ไม่มี	ไม่มี	2 เมษายน 2562 – ปัจจุบัน ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น - ไม่มี- ตำแหน่งในกิจการที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน 9 พ.ย. 2562 – ปัจจุบัน ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา 15 ธ.ค. 2560 – 8 พ.ย. 2562 6 มี.ค. 2557 - 2560	กรรมการ รองปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้อำนวยการสำนักอุตุนิยมวิทยาการบิน	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กรมอุตุนิยมวิทยา กรมอุตุนิยมวิทยา
10. นายปฐมภพ สุวรรณศิริ [2] • หัวหน้าคณะผู้บริหาร ด้านการค้า	51	คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด • Advanced Management Program, Harvard Business School	0.0008	ไม่มี	ม.ค. 2559 – ปัจจุบัน ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น	หัวหน้าคณะผู้บริหาร ด้านการค้า	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

ชื่อ - สกุล / ตำแหน่ง / วันที่ได้รับการแต่งตั้ง	อายุ (ปี)	คุณวุฒิทางการศึกษา / ประวัติอบรม	สัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท[1] (ร้อยละ)	ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ประสบการณ์ทำงานในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา		
					ช่วงเวลา	ตำแหน่ง	ชื่อหน่วยงาน / บริษัท / ประเภทธุรกิจ
วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้บริหาร 1 มกราคม 2559		• Executive MBA สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) • Director Certification Program (DCP) รุ่น 185/2557 การอบรม / สัมมนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง • Harvard Leadership Development Program (2560-2562) • Strategy and Innovation for Business in Asia (SIBA), College of Management Mahidol University • หลักสูตรผู้บริหารระดับสูง รุ่น 18/2557 สถาบันวิทยาการตลาดทุน			– ไม่มี – ตำแหน่งในกิจการที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน ก.ย. 2562 – ปัจจุบัน ก.พ. 2558 – ปัจจุบัน ก.พ. 2557 – ปัจจุบัน ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา พ.ย. 2558 – เม.ย. 2562 ก.ย. 2560 – 2562 พ.ค. 2557 – ธ.ค. 2558 เม.ย. 2556 – เม.ย. 2557 ม.ค. 2555 – มี.ค. 2556 ก.ค. 2552 – ธ.ค. 2554	 กรรมการ กรรมการ กรรมการ กรรมการบริหาร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (คณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตร การจัดการมหาบัณฑิต) หัวหน้าคณะผู้บริหาร ด้านการตลาด ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการอาวุโส ส่วนงานการตลาดและพัฒนาธุรกิจ ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการ ส่วนงานการตลาดและพัฒนาธุรกิจ ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการ ส่วนงานการตลาดและการขาย	 บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล แซทเทลไลท์ บริษัท โอไรอ้อน แซทเทลไลท์ ซิสเทม พีทีวาย จำกัด บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
11. นายอนุวัฒน์ สงวนทรัพยากร [2] • หัวหน้าคณะผู้บริหาร ด้านการเงิน วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้บริหาร 1 กันยายน 2560	54	คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด • ปริญญาโท บัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)	ไม่มี	ไม่มี	ก.ย. 2560 – ปัจจุบัน ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น – ไม่มี – ตำแหน่งในกิจการที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน	หัวหน้าคณะผู้บริหาร ด้านการเงิน	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

ชื่อ - สกุล / ตำแหน่ง / วันที่ได้รับการแต่งตั้ง	อายุ (ปี)	คุณวุฒิทางการศึกษา / ประวัติอบรม	สัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท[1] (ร้อยละ)	ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ประสบการณ์ทำงานในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา		
					ช่วงเวลา	ตำแหน่ง	ชื่อหน่วยงาน / บริษัท / ประเภทธุรกิจ
		• Director Certification Program (DCP) รุ่น 88/2560			2560 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท เซนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี ลิมิเต็ด จำกัด
		<u>การอบรม / สัมมนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง</u>			2560 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท แคมโบเดียน ดีทีวี เน็ตเวอร์ค จำกัด
		• Harvard Leadership Development Program (2560-2562)			2560 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท ไอพีสตาร์โกเบิล เซอร์วิส จำกัด
		• Capital Market Academy (CMA 27/2561)			2560 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท สตาร์นิวเคลียส จำกัด
		• Executive Development Program (EDP) จัดโดย TLCA รุ่น 9/2555			2560 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล แซทเทลไลท์ จำกัด
		• Diploma ISP Class 116 Institute of Security Psychology, National Defense Studies Institute, Royal Thai Armed Forces Headquarters			2560 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท ไอพีสตาร์ จำกัด
					2560 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท ไอพีสตาร์ ออสเตรเลีย จำกัด
					2560 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท ไอพีสตาร์ นิวซีแลนด์ จำกัด
					2560 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท ไอพีสตาร์ แจแปน จำกัด
					2560 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท ไอพีสตาร์ อินเตอร์เนชั่นแนล พีทีอี จำกัด
					2560 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท ลาวเทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ มหาชน
					2560 – ปัจจุบัน	กรรมการ	บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด
					<u>ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา</u>		
					2560 - 2562	กรรมการ	บริษัท แคมโบเดียน ดีทีวี เน็ตเวอร์ค จำกัด
					พ.ค. 2546 – ส.ค. 2560	หัวหน้าคณะผู้บริหาร ด้านการเงิน	บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน)
12. นายวิชัย กิตติวิทยากุล[2] • หัวหน้าคณะผู้บริหาร ด้านตรวจสอบภายใน วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้บริหาร 1 สิงหาคม 2561	58	<u>คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด</u> • ปริญญาโท บัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ <u>การอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)</u> • Risk Management for Corporate Leader 2562 • Directors Certification Program รุ่น 104/2551 • Company Secretary Program 2548	0.000004	ไม่มี	ส.ค. 2561 – ปัจจุบัน	หัวหน้าคณะผู้บริหาร ด้านตรวจสอบภายใน	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
					<u>ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น</u>		
					ส.ค. 2551 – ปัจจุบัน	รองกรรมการผู้อำนวยการ สายงานกำกับดูแลกิจการ และบริหารความเสี่ยง	บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
					2551 – ปัจจุบัน	เลขานุการบริษัท	บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)

ชื่อ - สกุล / ตำแหน่ง / วันที่ได้รับการแต่งตั้ง	อายุ (ปี)	คุณวุฒิทางการศึกษา / ประวัติอบรม	สัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท[1] (ร้อยละ)	ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ประสบการณ์ทำงานในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา		
					ช่วงเวลา	ตำแหน่ง	ชื่อหน่วยงาน / บริษัท / ประเภทธุรกิจ
		• Board & CEO Assessment Program 2546 • Effective Audit Committee 2545 • Board Practices / Board Policy 2545 • Board Composition and Relations 2545 การอบรม / สัมมนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง • Harvard Leadership Development Program (2560-2562) • High Performance Board Program จัดโดย IMD 2558 • Risk Management for Corporate Leader จัดโดย Harvard Business School (HBS) 2555			ตำแหน่งในกิจการที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน 2559 – ปัจจุบัน ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา 2556 – 2561 2554 – 2560 2553 – 2560 2554 - 2556	 กรรมการ รองกรรมการผู้อำนวยการ สายงานเลขานุการ บริษัทและตรวจสอบภายใน กรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี ที่ปรึกษา ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยกรอาวุโส ส่วนงานเลขานุการบริษัทและตรวจสอบภายใน	 นิติบุคคลอาคารชุดโอกาสหัวหิน บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) สมาคมวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
13. นายสกล กิตติวัชราพงษ์[2] • หัวหน้าฝ่ายงานการตลาดและพัฒนาธุรกิจ วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้บริหาร 1 พฤศจิกายน 2561	59	คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด • ปริญญาเอก สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า The Ohio State University การอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) • Directors Certification Program (DCP) รุ่น 193/2557 การอบรม / สัมมนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง • Harvard Leadership Development Program (2560-2562)	0.0008	ไม่มี	2559 – ปัจจุบัน ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น - ไม่มี- ตำแหน่งในกิจการที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน 2559 – ปัจจุบัน ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา - ไม่มี-	หัวหน้าฝ่ายงานการตลาดและพัฒนาธุรกิจ กรรมการ	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ทีซี โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด
14. นายเอกชัย ภัคดุรงค์[2] • หัวหน้าฝ่ายงานรัฐกิจ วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้บริหาร 1 พฤศจิกายน 2561	49	คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด • ปริญญาโท สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า University of Southern California การอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) • Directors Certification Program (DCP) รุ่น 157/2557	0.0007	ไม่มี	2561 - ปัจจุบัน ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น - ไม่มี- ตำแหน่งในกิจการที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน ปัจจุบัน	หัวหน้าฝ่ายงานรัฐกิจ กรรมการ	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด

ชื่อ - สกุล / ตำแหน่ง / วันที่ได้รับการแต่งตั้ง	อายุ (ปี)	คุณวุฒิทางการศึกษา / ประวัติอบรม	สัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท[1] (ร้อยละ)	ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ประสบการณ์ทำงานในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา		
					ช่วงเวลา	ตำแหน่ง	ชื่อหน่วยงาน / บริษัท / ประเภทธุรกิจ
		การอบรม / สัมมนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง -ไม่มี-			ปัจจุบัน ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา 2557 – 2561 2560 – 2561 2554 – 2557	ปัจจุบัน ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการอาวุโส ส่วนงานรัฐกิจ ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการอาวุโส ส่วนงานสื่อและธุรกิจรีเทล ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการ ส่วนงานกิจการองค์กร	บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
15. นางพรรณี นิวาศนันทน์[2] • หัวหน้าฝ่ายงานการเงิน วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้บริหาร 1 พฤศจิกายน 2561	57	คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด • ปริญญาตรี สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ การอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) • DCP: Directors Certification Program รุ่น 179/2556 การอบรม / สัมมนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง • TLCA Executive Development Program (EDP) • Management Development Program (MDP)	ไม่มี	ไม่มี	พ.ย. 2561 – ปัจจุบัน ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น - ไม่มี- ตำแหน่งในกิจการที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน 2559 – ปัจจุบัน 2559 – ปัจจุบัน 2559 – ปัจจุบัน ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา พ.ค. 2561 – ต.ค. 2561 2553 – เม.ย. 2561	หัวหน้าฝ่ายการเงิน กรรมการ กรรมการ กรรมการ ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายการเงิน ผู้อำนวยการฝ่ายการเงิน	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ไอพีสตาร์ (อินเดีย) ไพรเวท จำกัด บริษัท ทีซี โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
16. นายสลิล จารุจินดา [2] • หัวหน้าฝ่ายกฎหมายและกำกับดูแล วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้บริหาร 1 เมษายน 2562	56	คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด • Master of Law, Washington College of Law, The American University การอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) • Director Certificate Program DCP รุ่น 184/2558 • Advance Audit Committee Program รุ่น 31/2561	ไม่มี	ไม่มี	1 เม.ย. 2562– ปัจจุบัน ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น - ไม่มี- ตำแหน่งในกิจการที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน 2559 – ปัจจุบัน 2559 – ปัจจุบัน	หัวหน้าฝ่ายกฎหมายและกำกับดูแล กรรมการ กรรมการ	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ทีซี โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด บริษัท ไอพีสตาร์ โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด

ชื่อ - สกุล / ตำแหน่ง / วันที่ได้รับการแต่งตั้ง	อายุ (ปี)	คุณวุฒิทางการศึกษา / ประวัติอบรม	สัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท[1] (ร้อยละ)	ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ประสบการณ์ทำงานในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา		
					ช่วงเวลา	ตำแหน่ง	ชื่อหน่วยงาน / บริษัท / ประเภทธุรกิจ
		การอบรม / สัมมนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง - ไม่มี -			2559 – ปัจจุบัน 2556 – ปัจจุบัน 2555 – ปัจจุบัน ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา พ.ย. 2553 – 2562	กรรมการ กรรมการ กรรมการ หัวหน้าส่วนงานกฎหมาย	บริษัท สตาร์ นิวเคลียส จำกัด บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
17. นางสาวชลาลัย ลี้ภูมิวนิชย์ • รักษาการหัวหน้าแผนกงานบัญชี [3] วันที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่รับผิดชอบการควบคุมดูแลการทำบัญชีของบริษัท 1 กรกฎาคม 2562	41	คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด • ปริญญาโท สาขาการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) - ไม่มี - การอบรม / สัมมนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง • School of Tax: Mini-MBA in Taxation รุ่น 17/2558	ไม่มี	ไม่มี	1 ก.ย. 2557 – ปัจจุบัน ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น - ไม่มี- ตำแหน่งในกิจการที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน - ไม่มี- ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา 2 ก.ค. 2544 – 31 ส.ค. 2557	รักษาการหัวหน้าแผนกงานบัญชี Associate Director	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิไชย สอบบัญชี จำกัด
18. นางสาวยุพาพรรณ ปานเคลือบทอง • หัวหน้าส่วนงานเลขานุการบริษัท และเลขานุการบริษัท [4] วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นเลขานุการบริษัท 12 พฤศจิกายน 2555	56	คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด • ปริญญาตรี สาขาอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) • Boards that Make a Difference (BMD) รุ่น 3/2559 • Anti-Corruption: The Practical Guide (ACPG) รุ่น 10/2557 • Directors Certification Program (DCP) รุ่น 185/2557 • Company Secretary Program (CSP) รุ่น 48/2555	ไม่มี	ไม่มี	1 เม.ย. 2562– ปัจจุบัน 2555 – ปัจจุบัน ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น - ไม่มี – ตำแหน่งในกิจการที่ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน - ไม่มี - ประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา 12 พ.ย. 2555 - 2562 2560 – 2561	หัวหน้าส่วนงานเลขานุการบริษัท เลขานุการบริษัท หัวหน้าส่วนงานกำกับดูแล ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการ สำนัก	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

ชื่อ - สกุล / ตำแหน่ง / วันที่ได้รับการแต่งตั้ง	อายุ (ปี)	คุณวุฒิทางการศึกษา / ประวัติอบรม	สัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท[1] (ร้อยละ)	ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ประสบการณ์ทำงานในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา		
					ช่วงเวลา	ตำแหน่ง	ชื่อหน่วยงาน / บริษัท / ประเภทธุรกิจ
		การอบรม / สัมมนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง • TMA: Management Development Program รุ่น 26/2560 • ITD World: Change your habits, change your world 2560 • TLCA Executive Development Program – EDP รุ่น 12/2556			เม.ย. 2557 – 2561 2555 – 2557 2532 – 2555	สื่อสารองค์กร ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการ สำนักประธานกรรมการบริหารและเลขานุการบริษัท ผู้อำนวยการ สำนักประธานกรรมการบริหาร เลขานุการ ประธานกรรมการบริหาร	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

หมายเหตุ

(1) สัดส่วนการถือหุ้นนับรวมจำนวนหุ้นของคู่สมรส หรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

(2) เป็นผู้บริหารตามนิยามของประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(3) เป็นผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบการควบคุมดูแลการทำบัญชีของบริษัท

(4) หน้าที่และความรับผิดชอบของเลขานุการบริษัทได้แสดงไว้แล้วในหัวข้อการจัดการและการกำกับดูแลกิจการที่ดี หัวข้อย่อย เลขานุการบริษัท

1.2 หน้าที่ความรับผิดชอบของเลขานุการบริษัท

เลขานุการบริษัทมีหน้าที่และความรับผิดชอบหลัก ดังนี้

(1) แจ้งมติและนโยบายของคณะกรรมการและผู้ถือหุ้นให้ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องรับทราบ พร้อมทั้ง ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะเบื้องต้นแก่คณะกรรมการตามระเบียบปฏิบัติของบริษัท และข้อพึงปฏิบัติด้านการกำกับดูแลกิจการ

(2) จัดทำและจัดเก็บเอกสาร ดังนี้ ทะเบียนกรรมการ หนังสือนัดประชุมคณะกรรมการ หนังสือนัดประชุมผู้ถือหุ้น รายงานประชุมคณะกรรมการ รายงานการประชุมผู้ถือหุ้น และรายงานประจำปีของบริษัท

(3) ดำเนินการให้กรรมการและผู้บริหารจัดทำรายงานการมีส่วนได้เสียของตนเองและผู้ที่เกี่ยวข้องตามข้อกำหนดของกฎหมาย พร้อมทั้ง เก็บรักษารายงานดังกล่าว และส่งสำเนาให้ประธานกรรมการ และประธานกรรมการตรวจสอบตามที่กฎหมายกำหนด

(4) จัดการประชุมผู้ถือหุ้น การประชุมคณะกรรมการ และคณะกรรมการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับของบริษัท กฎบัตรของคณะกรรมการแต่ละชุด รวมถึงข้อพึงปฏิบัติ รวมทั้ง บันทึกรายงานการประชุมและติดตามให้มีการปฏิบัติตามมติที่ประชุม

(5) ดูแลให้มีการเปิดเผยข้อมูล และรายงานสารสนเทศในส่วนที่รับผิดชอบต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(6) ติดต่อและสื่อสารกับผู้ถือหุ้นทั่วไป ให้ได้รับทราบสิทธิต่าง ๆ ของผู้ถือหุ้น

(7) ดูแลกิจการของคณะกรรมการบริษัท และเป็นผู้ประสานงานระหว่างคณะกรรมการและผู้บริหาร พร้อมทั้ง ให้ข่าวสารและข้อมูลแก่กรรมการในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของบริษัท รวมถึงรายงานการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญแก่กรรมการทราบ

(8) จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัท และคณะกรรมการชุดย่อยทุกชุด รวมถึงการประเมินตนเองเป็นรายบุคคล และรายงานผลการประเมินดังกล่าวต่อคณะกรรมการบริษัท

(9) ดำเนินการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551กฎหมาย และข้อบังคับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ประกาศและข้อกำหนดของคณะกรรมการกำกับตลาดทุน

2. ข้อมูลการดำรงตำแหน่งของกรรมการ ผู้บริหาร และผู้มีอำนาจควบคุม ในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม

(ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562)

รายชื่อกรรมการและผู้บริหาร	บริษัทใหญ่	บริษัท	บริษัทย่อยและบริษัทร่วม															
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	INTOUCH	THAICOM	IPSTAR	IPNZ	IPA	OSS	IPIN	IPGS	IPJ	IPI	STAR	TCB	ISC	TCGS	ThaiAI	SHEN	LTC	TPLUS[1]
1. นายประเสริฐ บุญสัมพันธ์	/	C																
2. นางชรินทร วงศ์ภูธร		/																
3. ศาสตราจารย์สำเริง เมฆเกรียงไกร		/																
4. นางภัทรียา เบญจพลชัย		/																
5. นายสมประสงค์ บุญยะชัย	/	/																
6. นายเกว็ก บัค ไช	/	/, //																
7. นายเอนก พนาอภิชน	/	/, //																
8. นายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์		/, //, E	/	/	/		/	/	/		/	/	/			/, //	/	
9. นายภูเวียง ประคำมินทร์		/																
10. นายปฐมภพ สุวรรณศิริ		E				/							/		/			
11. นายอนุวัฒน์ สงวนทรัพยากร		E	/	/	/		/	/	/		/	/	/			/, //		
12. นายวิชัย กิตติวิทยากุล		E																
13. นายสกล กิตติวัชราพงษ์		E												/				
14. นายเอกชัย ภัคดุรงค์		E										/			/			
15. นางพรรณี นิวาศนันทน์		E						/			/			/	/			
16. นายสลิล จารุจินดา		E						/			/	/		/	/			
17. นางสาวชลาลัย ลี้ภูมิวนิชย์																		
18. นางสาวยุพาพรรณ ปานเคลือบทอง																		

C = ประธานกรรมการ / = กรรมการ // = กรรมการบริหาร E = ผู้บริหาร

หมายเหตุ

(1) บริษัท วิมเปิลคอม จำกัดได้จดทะเบียนเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท ทีพลัส ดิจิทัล จำกัด เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2562

รายชื่อบริษัท

บริษัทใหญ่	INTOUCH	บริษัท อินทัช โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)
บริษัท	THAICOM	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
1	IPSTAR	บริษัท ไอพีสตาร์ จำกัด
2	IPNZ	บริษัท ไอพีสตาร์ นิวซีแลนด์ จำกัด
3	IPA	บริษัท ไอพีสตาร์ ออสเตรเลีย พีทีวาย จำกัด
4	OSS	บริษัท โอไรอ้อน แซทเทลไลท์ ซิสเท็ม พีทีวาย จำกัด
5	IPIN	บริษัท ไอพีสตาร์ อินเตอร์เนชั่นแนล พีทีอี จำกัด
6	IPGS	บริษัท ไอพีสตาร์ โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด
7	IPJ	บริษัท ไอพีสตาร์ เจแปน จำกัด
8	IPI	บริษัท ไอพีสตาร์ (อินเดีย) ไพรเวท จำกัด
9	STAR	บริษัท สตาร์นิวเคลียส จำกัด
10	TCB	บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด
11	ISC	บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล แซทเทลไลท์ จำกัด
12	TCGS	บริษัท ทีซี โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด
13	ThaiAI	บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด
14	SHEN	บริษัท เซนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด
15	LTC	บริษัท ลาวเทเลคอมมิวนิเคชั่น มหาชน
16	TPLUS	บริษัท ทีพลัส ดิจิทัล จำกัด

3. ประวัติการถูกลงโทษของกรรมการ ผู้บริหารและผู้มีอำนาจควบคุม

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ไม่มีกรรมการ ผู้บริหาร และผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทถูกลงโทษ เนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 หรือพระราชบัญญัติซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. 2546

เอกสารแนบ 2
รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการของบริษัทย่อย

รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการของบริษัทย่อย (ทั้งทางตรงและทางอ้อม) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561

รายชื่อกรรมการ	บริษัทย่อยและบริษัทร่วม															
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	IPSTAR	IPNZ	IPA	OSS	IPIN	IPGS	IPJ	IPI	STAR	TCB	ISC	TCGS	ThaiAI	SHEN	LTC	TPLUS[1]
1. นายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์	/	/	/		/	/	/		/	/	/			/, //	/	
2. นายอนุวัฒน์ สงวนทรัพยากร	/	/	/		/	/	/		/	/	/			/, //	/	
3. นายปฐมภพ สุวรรณศิริ				/							/		/			
4. Mr. Mark D. Thompson	/								/							
5. Mr. Chris Ockwell				/												
6. Mr. Shannon Fisher		/	/													
7. Mr. Teh Kwang Hwee					/											
8. นายสลิล จารุจินดา						/			/	/		/	/			
9. Mr. Tommy Lo Seen Chong						/										
10. Mrs. Smitha Algoo Bissonauth						/					/					
11. Mr. Seiji Sugiura							/									
12. Mr. Toru Ishii							/									
13. นางพรรณี นิวาศนันทน์								/				/	/			
14. Mr. Gouri Prasad Das								/								
15. Mr. Rajendra Singh Rathore								/								
16. Mr. William L. Snell									/							
17. นายเอกชัย ภัคดุรงค์										/			/			
18. Ms. Beatrice Lan Kung Wa											/					
19. นาย. สกล กิตติวัชราพงษ์												/				
20. Mr. Kevin Allagapen												/				
21. Mr. Yuvraj Juwaheer												/				

รายชื่อกรรมการ	บริษัทย่อยและบริษัทร่วม															
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	IPSTAR	IPNZ	IPA	OSS	IPIN	IPGS	IPJ	IPI	STAR	TCB	ISC	TCGS	ThaiAI	SHEN	LTC	TPLUS[1]
22. นายปราโมทย์ บุญนำสุข													/			
23. นายชุติเดช ปริญฐิติภา														/, //		
24. นายคิมห์ สิริทวีชัย														/		
25. Mr. Steven Geoffrey Miller														/		
26. Ms. Ho Koon Lian Irene														/		
27. Dr. Nasser Marafih														/		
28. Mr. Alvin Oei														//	/	
29. Mr. David Poon														//		
30. Ms. Lee Pui Yee														//		
31. Mr. Thongsay Xanexaya															/	
32. Mr. Keovisouk Lolaphom															/	
33. Mr. Philip Chen Chong Tan															/	
34. Mr. Khenlangsy Seankhamyong															/	
35. Dr. Thongpheth Chanthanivong															/	
36. Mr. Xayphone Kongmanila															/	
37. Mr. Latthapanya Khieovongphachanh																/
38. Mr. Chanthadeth Atanaphone																/
40. Mr. Phanawouth Phongsampanh																/
41. Mr. Niwat Yenkai																/
42. Ms. Arunee Panpipat																/

/ = Director // = Executive Director

หมายเหตุ

[1] บริษัท วิมเปิลคอม จำกัดได้จดทะเบียนเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท ทีพลัส ดิจิทัล จำกัด เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2562

รายชื่อบริษัท

1	IPSTAR	บริษัท ไอพีสตาร์ จำกัด	8	IPI	บริษัท ไอพีสตาร์ (อินเดีย) ไพรเวท จำกัด	15	LTC	บริษัท ลาวเทเลคอมมิวนิเคชั่น มหาชน
2	IPNZ	บริษัท ไอพีสตาร์ นิวซีแลนด์ จำกัด	9	STAR	บริษัท สตาร์นิวเคลียส จำกัด	16	TPLUS	บริษัท ทีพลัส ดิจิทัล จำกัด
3	IPA	บริษัท ไอพีสตาร์ ออสเตรเลีย พีทีวาย จำกัด	10	TCB	บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด			
4	OSS	บริษัท โอไรอ้อน แซทเทลไลท์ ซิสเท็ม พีทีวาย จำกัด	11	ISC	บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล แซทเทลไลท์ จำกัด			
5	IPIN	บริษัท ไอพีสตาร์ อินเตอร์เนชั่นแนล พีทีอี จำกัด	12	TCGS	บริษัท ทีซี โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด			
6	IPGS	บริษัท ไอพีสตาร์ โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด	13	ThaiAI	บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด			
7	IPJ	บริษัท ไอพีสตาร์ เจแปน จำกัด	14	SHEN	บริษัท เซนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด			

เอกสารแนบ 3
รายละเอียดเกี่ยวกับหัวหน้างานตรวจสอบภายในและหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท

รายละเอียดเกี่ยวกับหัวหน้างานตรวจสอบภายใน

ชื่อ – นามสกุล : นายวิชัย กิตติวิทยากุล

ตำแหน่ง : หัวหน้าคณะผู้บริหาร ส่วนงานตรวจสอบภายใน

คุณวุฒิทางการศึกษา : ปริญญาโท บัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คุณวุฒิด้านวิชาชีพ :

- เป็นผู้ตรวจสอบภายในรับอนุญาตสากล (CIA) จากสถาบันผู้ตรวจสอบภายใน สหรัฐอเมริกา
- เป็นผู้ตรวจสอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรับอนุญาตสากล (CISA) จากสมาคมผู้ตรวจสอบและควบคุมระบบสารสนเทศ สหรัฐอเมริกา

ประสบการณ์ทำงาน :

- รองกรรมการผู้อำนวยการ สายงานกำกับดูแลกิจการและบริหารความเสี่ยง บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
- เลขานุการบริษัท บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
- หัวหน้าคณะผู้บริหาร ด้านตรวจสอบภายใน บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
- รองกรรมการผู้อำนวยการ สายงานเลขานุการบริษัทและตรวจสอบภายใน บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
- กรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมป์
- ที่ปรึกษา สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย
- ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการอาวุโส ส่วนงานเลขานุการบริษัทและตรวจสอบภายใน บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
- ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการ ส่วนงานเลขานุการบริษัทและตรวจสอบภายใน บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
- นายกสมาคม สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย
- เลขานุการคณะกรรมการบริษัท บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)

การฝึกอบรมที่เกี่ยวข้อง :

- Risk Management for Corporate Leader ปี 2562 สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)
- Harvard Leadership Development ปี 2560 – 2562 จัดโดย Harvard Business Publishing
- High Performance Board Program ปี 2558 จัดโดย IMD
- Risk Management for Corporate Leader ปี 2555 จัดโดย Harvard Business School (HBS)
- DCP: Directors Certification Program รุ่น 104/2551 สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

- Company Secretary Program ปี 2548 สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)
- Board & CEO Assessment Program ปี 2546 สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)
- Effective Audit Committee ปี 2545 สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)
- Board Practices ปี 2545 สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)
- Board Composition and Relations ปี 2545 สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)
- Board Policy ปี 2545 สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

*คณะกรรมการตรวจสอบสามารถให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้ง ถอดถอน และโยกย้ายหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน หรือหน่วยงานอื่นใดที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในของบริษัท ซึ่งเป็นไปตามกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัท

รายละเอียดเกี่ยวกับหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท

(ดำรงตำแหน่งระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2555 ถึง 31 มีนาคม 2562)

ชื่อ – นามสกุล : นางสาวยุพาพรรณ ปานเคลือบทอง

ตำแหน่ง : หัวหน้าส่วนงานเลขานุการบริษัท

คุณวุฒิทางการศึกษา : ปริญญาตรี สาขาอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประสบการณ์ทำงาน :

1 เม.ย. 2562 – ปัจจุบัน	หัวหน้าส่วนงานเลขานุการบริษัท บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
2555 – ปัจจุบัน	เลขานุการบริษัท บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
พ.ย. 2555 – 2562	หัวหน้าส่วนงานกำกับดูแล บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
2560 – 2561	ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการ สำนักสื่อสารองค์กร บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
เม.ย. 2557 – ต.ค. 2561	ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการ สำนักประธานกรรมการบริหารและเลขานุการบริษัท บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
2555 – 2557	ผู้อำนวยการ สำนักประธานกรรมการบริหาร บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
2532 – 2555	เลขานุการ ประธานกรรมการบริหาร บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

การฝึกอบรมที่เกี่ยวข้อง :

- Boards that Make a Difference (BMD) รุ่น 3/2559 สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)
- Anti-Corruption: The Practical Guide (ACPG) รุ่น 10/2557 สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)
- Directors Certification Program (DCP) รุ่น 185/2557 สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)
- Company Secretary Program (CSP) รุ่น 48/2555 สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)
- TLCA Executive Development Program (EDP) รุ่น 12/2556 สมาคมบริษัทจดทะเบียนไทย
- TMA: Management Development Program รุ่น 26/2560
- ITD World: Change your habits, change your world 2560

(ดำรงตำแหน่งระหว่างเดือนเมษายน 2562 ถึงปัจจุบัน)

ชื่อ – นามสกุล : นายสลิล จารุจินดา

ตำแหน่ง : หัวหน้าฝ่ายกฎหมายและกำกับดูแล

คุณวุฒิทางการศึกษา : Master of Law, Washington College of Law, The American University

ประสบการณ์ทำงาน :

1 เม.ย. 2562 – ปัจจุบัน	หัวหน้าฝ่ายกฎหมายและกำกับดูแล บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
2559 – ปัจจุบัน	กรรมการ บริษัท ทีซี โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด
2559 – ปัจจุบัน	กรรมการ บริษัท ไอพีสตาร์ โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด
2559 – ปัจจุบัน	กรรมการ บริษัท สตาร์ นิวเคลียส จำกัด
2556 – ปัจจุบัน	กรรมการ บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด
2555 – ปัจจุบัน	กรรมการ บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด
พ.ย. 2553 – 2562	หัวหน้าส่วนงานกฎหมาย บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

การฝึกอบรมที่เกี่ยวข้อง :

- Director Certificate Program (DCP) รุ่น 184/2558 สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)
- Advance Audit Committee Program (AACP) รุ่น 31/2561 สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

หน้าที่ความรับผิดชอบ :

(1) กำกับดูแลการดำเนินงานให้มีความโปร่งใสเป็นไปตามมติของคณะกรรมการบริษัท นโยบายการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance Policy) และภายใต้กรอบของกฎหมาย รวมถึงภายใต้ระเบียบข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตลอดจนแนวทางในการกำกับดูแลกิจการที่ดีตามมาตรฐานสากล

(2) ให้คำแนะนำในการกำกับดูแลกิจการแก่กรรมการและฝ่ายบริหารในการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบตามกรอบและหลักเกณฑ์ของนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัท รวมถึงหลักการกำกับดูแลที่ดี (Best Practice) เพื่อสนับสนุนให้กรรมการและผู้บริหารดำเนินงานเป็นไปด้วยดี และโปร่งใส ให้เป็นไปตามความคาดหวังของผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย

(3) ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติตามกฎหมาย รวมถึงการปฏิบัติตามนโยบายการกำกับดูแลที่ดีของกิจการ ตามแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่กำหนดไว้

เอกสารแนบ 4
รายละเอียดเกี่ยวกับรายการประเมินราคาทรัพย์สิน

- ไม่มี -

เอกสารแนบ 5

รายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

รายงานคณะกรรมการตรวจสอบประจำปี 2562

เรียน ท่านผู้ถือหุ้น บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

คณะกรรมการตรวจสอบได้รับการแต่งตั้งขึ้นตามมติของคณะกรรมการบริษัท ประกอบด้วยกรรมการอิสระ จำนวน 3 ท่าน คือ นางภัทรียา เบญจพลชัย เป็นประธานกรรมการตรวจสอบ นางชรินทร วงศ์ภูธร และศาสตราจารย์สำเริง เมฆเกรียงไกร เป็นกรรมการตรวจสอบ ทั้งนี้ มีนายวิชัย กิตติวิทยากุล หัวหน้าคณะผู้บริหาร ด้านตรวจสอบภายใน ทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ กรรมการตรวจสอบทุกท่านมีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยนางภัทรียา เบญจพลชัย และนางชรินทร วงศ์ภูธร เป็นกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านบัญชีและการเงิน

คณะกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่หลักในการช่วยคณะกรรมการบริษัทสอบทานความถูกต้องของรายงานทางการเงิน ความเพียงพอและมีประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท พิจารณาคัดเลือกและเสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชี ตลอดจนกำกับดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยงานตรวจสอบภายในและผู้สอบบัญชี ภายใต้ขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎบัตรที่อนุมัติโดยคณะกรรมการบริษัทซึ่งสามารถดูรายละเอียดของกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบได้ที่ www.thaicom.net

ในปี 2562 คณะกรรมการตรวจสอบได้ประชุมร่วมกับฝ่ายบริหาร หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน และผู้สอบบัญชี รวม 10 ครั้ง โดยกรรมการทุกท่านได้เข้าร่วมประชุมครบทุกครั้ง คณะกรรมการตรวจสอบได้รายงานผลการปฏิบัติหน้าที่และข้อเสนอแนะต่างๆต่อคณะกรรมการบริษัทเป็นประจำทุกไตรมาส ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ได้ดังนี้

1. **งบการเงิน**: สอบทานงบการเงินรายไตรมาสและประจำปี 2562 รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัท ซึ่งได้ผ่านการสอบทานและตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชี นอกจากนี้ ยังได้หารือร่วมกับฝ่ายบริหารและผู้สอบบัญชี เพื่อพิจารณาถึงการประมาณการและการใช้ดุลยพินิจต่างๆ เพื่อใช้ในการจัดทำงบการเงิน ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่ปรับปรุงใหม่ ประเด็นทางด้านบัญชีที่เป็นสาระสำคัญตลอดจนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matters) ตามที่ระบุไว้ในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชี

2. **การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง**: สอบทานความมีประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในระดับองค์กร (Entity-Level) โดยใช้แบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และกรอบการควบคุมภายในของ COSO ซึ่งจัดทำโดยฝ่ายบริหาร รวมทั้งยังได้สอบทานผลการตรวจสอบระบบงานต่างๆที่สำคัญเป็นประจำทุกไตรมาสจากหน่วยงานตรวจสอบภายใน ตลอดจนประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะในหนังสือจากผู้สอบบัญชีถึงฝ่ายบริหาร (Management Letter) นอกจากนี้ คณะกรรมการได้สอบทานผลการบริหารความเสี่ยง ซึ่งดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงของบริษัทเป็นรายไตรมาส รวมทั้งได้สอบทานและให้ความเห็นชอบต่อกรอบการบริหารความเสี่ยงของบริษัท (Risk management framework) และนโยบายความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk appetite statement)

3. **งานตรวจสอบภายใน**: พิจารณาอนุมัติแผนการตรวจสอบภายในประจำปี ซึ่งได้เน้นและให้ความสำคัญในเรื่องการตรวจสอบการป้องกันเชิงรุกตามฐานความเสี่ยง และที่สอดคล้องกับทิศทางและกลยุทธ์ของบริษัท นอกจากนี้ได้สอบทานความเป็นอิสระ ทิศทางกลยุทธ์ ความเพียงพอของทรัพยากรต่างๆ ต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานตรวจสอบภายใน

คณะกรรมการตรวจสอบยังได้ติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นประจำทุกไตรมาส ประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีของหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในและประชุมร่วมกับผู้ตรวจสอบภายในโดยไม่มีฝ่ายบริหารของบริษัทเข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือกันอย่างเป็นอิสระ

4. **การปฏิบัติตามกฎหมาย**: ประชุมร่วมกับหน่วยงานกฎหมาย หน่วยงาน Compliance และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องของบริษัท เพื่อสอบทานการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ รวมทั้งข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท

นอกจากนี้ ในปี 2562 ไม่มีรายงานจากผู้สอบบัญชีว่าพบพฤติการณ์อันควรสงสัยว่ากรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัท ได้กระทำความผิดตามมาตรา 89/25 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

5. **การกำกับดูแลกิจการ**: สอบทานให้บริษัทนำหลักปฏิบัติ (Principles) ตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียน (Corporate Governance Code) ของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ รวมทั้งนำแนวปฏิบัติที่ดีในการกำกับดูแลกิจการ เช่น หลักเกณฑ์ของโครงการสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนไทยของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) และ ASEAN CG Scorecard มาปรับใช้ในการกำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัท ตลอดจนได้สอบทานให้บริษัทมีการปฏิบัติตามนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ได้กำหนดไว้ สำหรับปี 2562 บริษัทได้รับการประเมินให้เป็นบริษัทจดทะเบียนที่มีการกำกับดูแลกิจการในระดับ “ดีเลิศ” ซึ่งเป็นปีที่ 7 ติดต่อกัน (2556 – 2562) จากสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

6. **การรับแจ้งข้อมูลการกระทำผิดและการทุจริต (Whistleblowing)**: สอบทานรายงานการรับแจ้งข้อมูลการกระทำผิดและการทุจริตของบริษัทและบริษัทในกลุ่ม ซึ่งได้รับการรายงานผ่านช่องทางต่างๆ อาทิเช่น การส่ง E-mail หรือ Ethics Hotline ใน Internet และ Intranet ของบริษัท เป็นประจำทุกไตรมาส ทั้งนี้ ในปี 2562 บริษัทได้รับข้อร้องเรียนจำนวน 3 เรื่อง โดยคณะกรรมการตรวจสอบได้เสนอแนะให้นำผลจากการสอบสวนมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน รวมถึงกำหนดแนวทางการป้องกันและวิธีปฏิบัติต่อไป

7. **ผู้สอบบัญชี**: พิจารณาคัดเลือกผู้สอบบัญชีของบริษัทโดยเห็นว่าผู้สอบบัญชีจากบริษัท ดีลอยท์ ทู้ช โธมัทสุ ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทชั้นนำที่ให้บริการสอบบัญชีในระดับสากล มีความเป็นอิสระและเชี่ยวชาญในการสอบบัญชี ตลอดจนมีค่าสอบบัญชีที่เหมาะสมและปฏิบัติหน้าที่ในปีที่ผ่านมาได้เป็นอย่างดี จึงได้เสนอให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาและขออนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น เพื่อแต่งตั้งผู้สอบบัญชีจากบริษัท ดีลอยท์ ทู้ช โธมัทสุ ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด เป็นผู้สอบบัญชีของบริษัทประจำปี 2562 โดยมีค่าสอบบัญชีประจำปี 2562 เป็นจำนวนเงิน 1.86 ล้านบาท ซึ่งเป็นจำนวนเดียวกันกับปีก่อน นอกจากนี้ คณะกรรมการตรวจสอบยังได้ทบทวนนโยบายการว่าจ้างผู้สอบบัญชีเพื่อทำหน้าที่

ให้บริการอื่นที่มิใช่การสอบบัญชี ซึ่งในปี 2562 ได้มีการใช้บริการอื่นที่มิใช่การสอบบัญชีจากผู้สอบบัญชีเป็นจำนวนเงิน 180,000 บาท

นอกจากนี้ ยังได้ประชุมร่วมกับผู้สอบบัญชีโดยไม่มีฝ่ายบริหารของบริษัทเข้าร่วมประชุมด้วย 1 ครั้ง เพื่อหารือในเรื่องต่างๆ ที่คณะกรรมการตรวจสอบหรือผู้สอบบัญชีเห็นว่าควรหารือเป็นการส่วนตัว ตลอดจนปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สอบบัญชี

8. **รายการที่เกี่ยวโยงกัน**: สอบทานความสมเหตุสมผลและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อบริษัทของรายการที่เกี่ยวโยงกันหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้ถูกต้องและครบถ้วนตามกฎหมายและข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแลและตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

9. **การต่อต้านการให้สินบนและการคอร์รัปชัน**: สอบทานให้มีการปฏิบัติตามนโยบายต่อต้านการทุจริต รวมทั้งเห็นชอบให้มีการปรับปรุงนโยบายต่อต้านการทุจริตให้เป็นปัจจุบัน และสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) นอกจากนี้ ยังได้สนับสนุนให้บริษัทเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต

10. **การประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง**: สอบทานและประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองประจำปี โดยได้เปรียบเทียบกับแนวทางปฏิบัติที่ดีและกฎบัตร ซึ่งผลของการประเมินดังกล่าวสรุปได้ว่าคณะกรรมการตรวจสอบได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิผลและเป็นไปตามขอบเขตหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎบัตร นอกจากนี้ ยังได้ทบทวนกฎบัตรและเสนอขออนุมัติต่อคณะกรรมการบริษัท เพื่อแก้ไขกฎบัตรให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ดียิ่งขึ้น

โดยสรุปคณะกรรมการตรวจสอบเชื่อว่า ในปี 2562 คณะกรรมการตรวจสอบได้ปฏิบัติหน้าที่ตามขอบเขตหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างครบถ้วน โดยใช้ความรู้ความสามารถ ความรอบคอบ และเป็นอิสระ คณะกรรมการตรวจสอบเห็นว่าบริษัทมีการจัดทำงบการเงินโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน มีการเปิดเผยสารสนเทศอย่างเพียงพอและเชื่อถือได้ การทำรายการที่เกี่ยวโยงกันมีความสมเหตุสมผลและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อบริษัท ตลอดจนมีระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงที่เพียงพอและมีประสิทธิผล นอกจากนี้ บริษัทได้ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยไม่มีข้อบกพร่องที่สำคัญตลอดปีที่ผ่านมา

(นางภัทรียา เบญจพลขัย)
ประธานกรรมการตรวจสอบ
ในนามคณะกรรมการตรวจสอบ

13 มกราคม 2563

เอกสารแนบ 6
รายงานคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน

รายงานคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน ประจำปี 2562

เรียน ท่านผู้ถือหุ้น บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนยังคงประกอบไปด้วย กรรมการ 3 ท่าน ได้แก่ นางชรินทร วงศ์ภูธร ประธานคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน ศาสตราจารย์ สำเริง เมฆเกรียงไกร และนายเอนก พนาอภิชน กรรมการกำหนดค่าตอบแทน และมีนางสาวยุพาพรรณ ปานเคลือบทอง เลขานุการบริษัท ทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการ

คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนได้ปฏิบัติหน้าที่ตามขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎบัตร และตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัทอย่างครบถ้วนด้วยความรอบคอบ เต็มความสามารถ และเป็นอิสระเพื่อประโยชน์โดยรวมต่อบริษัทและผู้ถือหุ้นอย่างเหมาะสม

โดยในปี 2562 มีการประชุมทั้งสิ้น 6 ครั้ง ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญของงานที่ได้พิจารณาและปฏิบัติในปี 2562 ดังต่อไปนี้

- พิจารณานโยบายค่าตอบแทนของคณะกรรมการบริษัทประจำปี 2562 โดยเห็นชอบให้คงไว้ซึ่งองค์ประกอบของค่าตอบแทนกรรมการเช่นเดียวกับปีก่อน คือประกอบไปด้วย ค่าตอบแทนรายเดือน เบี้ยประชุม ค่าตอบแทนรายปี เบี้ยเลี้ยง ค่าเบี้ยประกันชีวิตและค่าเบี้ยประกันสุขภาพประจำปี ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของกลุ่มบริษัท
- พิจารณากำหนดงบประมาณค่าตอบแทนกรรมการประจำปี 2562 โดยกำหนดไว้ที่จำนวน 22 ล้านบาท ซึ่งเท่ากับปี 2561 โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับผลประกอบการของบริษัท หน้าที่ความรับผิดชอบและผลการปฏิบัติงานของกรรมการแต่ละท่าน ซึ่งค่าตอบแทนดังกล่าวอยู่ในระดับที่เหมาะสมเทียบเคียงได้กับตลาดและอุตสาหกรรมเดียวกัน รวมทั้งเพียงพอที่จะจูงใจและรักษากรรมการที่มีคุณภาพไว้กับบริษัท
- พิจารณาการจัดสรรค่าตอบแทนประจำปี 2562 ให้แก่คณะกรรมการบริษัท โดยในปี 2562 ได้มีการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่คณะกรรมการบริษัท (รวมค่าตอบแทนทุกประเภท) เป็นจำนวน 14,208,167 บาท ซึ่งไม่เกินวงเงินที่ได้รับอนุมัติจากผู้ถือหุ้นในการประชุมผู้ถือหุ้นสามัญประจำปี
- พิจารณาผลประเมินการปฏิบัติงานของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และผู้บริหารระดับสูง รวมทั้งกำหนดอัตราการขึ้นเงินเดือนและโบนัสประจำปี
- พิจารณางบประมาณและอัตราการขึ้นเงินเดือน และการจ่ายเงินโบนัสประจำปีของบริษัท
- พิจารณาเห็นชอบผลการใช้สิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญของผู้บริหาร (Result of Performance Share Plan โครงการที่ 4) ก่อนนำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัท
- พิจารณาเห็นชอบผล Economic Value (EV) Achievement และการจัดสรรและจ่าย Economic Value (EV) Bonus ประจำปีก่อนนำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติ

- พิจารณากำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานประจำปี 2562 ของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และ ผู้บริหารระดับสูง ก่อนนำเสนอคณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติ และมีการติดตามผลเป็นระยะ
- ทบทวนกฎบัตรของคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน และเห็นว่ากฎบัตรคณะกรรมการชุดปัจจุบันยังคงเหมาะสม และสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ รวมถึงนโยบาย และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง
- ทบทวนและประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง โดยเห็นว่าโครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการมีความเหมาะสม และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างครบถ้วน และมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

ในนามคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน

(นางชรินทร วงศ์ภูธร)
ประธานคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน

เอกสารแนบ 7
รายงานคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา

รายงานคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา ประจำปี 2562

เรียน ท่านผู้ถือหุ้น บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหายังคงประกอบด้วย กรรมการ 3 ท่าน ได้แก่ ศาสตราจารย์สำเริง เมฆเกรียงไกร ประธานกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา นางภัทรียา เบญจพลชัย และนายเกว็ก บัค ไช กรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา และมีนางสาวยุพาพรรณ ปานเคลือบทอง เลขานุการบริษัท ทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการ

คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหาได้ปฏิบัติหน้าที่ตามขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎบัตร และตามที่รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัทอย่างครบถ้วนด้วยความรอบคอบ เต็มความสามารถ และเป็นอิสระเพื่อประโยชน์โดยรวมต่อบริษัทและผู้ถือหุ้นอย่างเหมาะสม

โดยมีหน้าที่รับผิดชอบที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาและกำกับดูแลให้บริษัทดำเนินงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ดี เพื่อให้องค์กรเติบโตอย่างยั่งยืน รวมถึงการพิจารณาและสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการ โดยในปี 2562 คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหามีการประชุมทั้งสิ้น 4 ครั้ง สามารถสรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

1. **ด้านการพิจารณาสรรหา**

   - พิจารณาเสนอแต่งตั้งกรรมการที่มีกำหนดพ้นจากตำแหน่งตามวาระ 3 ท่าน ซึ่งได้แก่ นายประเสริฐ บุญสัมพันธ์ นางภัทรียา เบญจพลชัย และนายสมประสงค์ บุญยะชัย

     โดยทั้งสามท่านได้รับพิจารณาให้กลับเข้าดำรงตำแหน่งอีกวาระหนึ่ง ซึ่งได้นำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท และที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปีเพื่อพิจารณาอนุมัติ

   - พิจารณาเสนอแต่งตั้งกรรมการใหม่ ซึ่งเป็นผู้แทนจากกระทรวงดิจิทัลและสังคม ได้แก่ นายภูเวียง ประคำมินทร์ แทนกรรมการที่ลาออก และนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทพิจารณาเพื่ออนุมัติแต่งตั้ง มีผลเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2562

   - พิจารณาทบทวนหลักเกณฑ์ในการสืบทอดตำแหน่งประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และผู้บริหารระดับสูง ตั้งแต่ระดับหัวหน้าคณะผู้บริหารทุกส่วนงาน ที่รายงานตรงต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหาร เพื่อให้การบริหารงานของบริษัทสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง และเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้สืบทอดตำแหน่ง ในกรณีที่ผู้บริหารระดับสูงเกษียณอายุ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

   - พิจารณาปรับโครงสร้างคณะกรรมการบริหาร เพื่อเสริมองค์ประกอบและความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสำหรับคณะกรรมการบริหารของบริษัท โดยเสนอแต่งตั้ง นายไพบูลย์ ภานุวัฒนวงศ์ ให้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร แทนนายปฐมภพ สุวรรณศิริ และเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทพิจารณาเพื่ออนุมัติแต่งตั้ง มีผลเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2562

   - พิจารณาทบทวนโครงสร้างคณะกรรมการ และเปลี่ยนแปลงกรรมการผู้แทนในบริษัทย่อย เพื่อให้มั่นใจว่าโครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับกลยุทธ์ และสภาพธุรกิจของ

แต่ละบริษัท รวมถึงเพื่อให้แน่ใจว่า บริษัทมีการติดตามควบคุมดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับกฎหมาย และหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี

- พิจารณาทบทวนตาราง Board Skills Matrix เพื่อเป็นการสอบทานโครงสร้าง องค์ประกอบ และความเชี่ยวชาญของคณะกรรมการบริษัท และคณะกรรมการชุดย่อย และใช้ประกอบการพิจารณาในการสรรหากรรมการ และให้เห็นถึงความจำเป็นต่อองค์ประกอบของคณะกรรมการที่ยังขาดอยู่
- ดูแลให้มีการปฐมนิเทศสำหรับกรรมการใหม่ โดยมีเลขานุการบริษัท และผู้บริหารจากสายงานต่างๆ เป็นผู้บรรยายชี้แจงให้กรรมการใหม่ได้รับทราบถึงการบริหารงาน ลักษณะธุรกิจตลอดจนแนวปฏิบัติในการกำกับดูแลกิจการของบริษัท โดยในปี 2562 มีการจัดปฐมนิเทศให้กรรมการใหม่ 1 ครั้ง ให้กับนายภูเวียง ประคำมินทร์ กรรมการผู้แทนจากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2562

2. **ด้านบรรษัทภิบาล**

- ทบทวนนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัทและเห็นว่า ยังคงมีความเป็นปัจจุบัน เหมาะสมกับธุรกิจ และสอดคล้องกับการสำรวจการรายงานด้านการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance Report หรือ CGR Checklist) และหลักปฏิบัติของ CG Code
- นอกจากนี้ บริษัทยังได้ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอย่างสม่ำเสมอ ผ่านการสื่อสารนโยบายของบริษัทให้พนักงานได้รับทราบ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นโยบายต่าง ๆ ของบริษัทได้อย่างถูกต้อง
- ทบทวนกฎบัตรของคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา และเห็นว่ากฎบัตรคณะกรรมการชุดปัจจุบันยังคงเพียงพอและสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ รวมถึงสอดคล้องกับนโยบาย และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง
- ทบทวนและประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง โดยเห็นว่าโครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการมีความเหมาะสม และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างครบถ้วน และมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ผลจากการที่บริษัทได้ให้ความสำคัญต่อการกำกับดูแลกิจการที่ดีอย่างต่อเนื่อง ทำให้ในปี 2562 บริษัทได้รับรางวัลด้านบรรษัทภิบาล ดังนี้

- ได้รับการประเมินจากผลสำรวจรายงานการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียน ประจำปี 2562 โดยมีคะแนนอยู่ในเกณฑ์ “ดีเลิศ” หรือ 5 ดาว ต่อเนื่องเป็นปีที่ 7 (2556-2562) จากผลการสำรวจประจำปีของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- ได้รับคัดเลือกให้อยู่ในรายชื่อหุ้นยั่งยืน หรือ “Thailand Sustainability Investment (THSI)” ประจำปี 2562 ต่อเนื่องเป็นปีที่ 5

ความสำเร็จดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการดำเนินธุรกิจภายใต้หลักธรรมาภิบาลของบริษัท ผ่านการยกระดับมาตรฐานการกำกับดูแลกิจการที่ดี ให้มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ บริษัทจะยังคง

เดินหน้าพันธกิจของการดำเนินตามนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดีและมีมาตรฐานอย่างเคร่งครัด เพื่อสร้างคุณค่าร่วมให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ควบคู่ไปกับการสร้างการเติบโตให้เกิดขึ้นกับบริษัทอย่างยั่งยืน

ในนามคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา

(ศาสตราจารย์สำเริง เมฆเกรียงไกร)
ประธานกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา

เอกสารแนบ 8
รายงานคณะกรรมการบริหาร

รายงานคณะกรรมการบริหาร ประจำปี 2562

เรียน ท่านผู้ถือหุ้น บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

ในปี 2562 ยังคงเป็นอีกหนึ่งปีที่บริษัทต้องเผชิญความท้าทายในการดำเนินธุรกิจจากสภาวะการชะลอตัวของอุตสาหกรรมดาวเทียม และการแข่งขันทางด้านราคาอย่างรุนแรงในตลาด อีกทั้ง ความไม่แน่นอนทางด้านกฎระเบียบของภาครัฐ ที่บริษัทยังคงต้องติดตามและประสานงานอย่างใกล้ชิด โดยคณะกรรมการบริหาร ได้รับมอบนโยบายและแนวทางการดำเนินงานจากคณะกรรมการบริษัทมาบริหาร ติดตามและทำงานร่วมกับฝ่ายจัดการ เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับองค์กรในการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง และพร้อมในการก้าวสู่การต่อยอดธุรกิจใหม่ ทั้งนี้ นโยบายที่คณะกรรมการบริหารได้รับมอบหมายให้ติดตามการดำเนินการที่สำคัญๆ มีดังต่อไปนี้

1) บริหารสินทรัพย์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด นั่นคือเร่งดำเนินการขาย และใช้ประโยชน์จากดาวเทียมที่มีอยู่ให้มากที่สุด
2) เพิ่มช่องทางรายได้จากธุรกิจที่เกี่ยวเนื่อง ต่อยอดจากธุรกิจดาวเทียม
3) พิจารณาสรรหาและพัฒนาธุรกิจใหม่ๆ
4) บริหารจัดการค่าใช้จ่ายให้สอดคล้องกับผลการดำเนินงาน
5) ติดตาม ประเมิน และเตรียมการให้พร้อมสำหรับกฎระเบียบใหม่ของภาครัฐที่จะออกมาควบคุมดูแลกิจการดาวเทียมในอนาคต

สำหรับกิจกรรมที่สำคัญของคณะกรรมการบริหารในปี 2562 ซึ่งเห็นควรรายงานให้ผู้ถือหุ้นทราบ ดังต่อไปนี้

คณะกรรมการบริษัท แต่งตั้งนายไพบูลย์ ภานุวัฒนวงศ์ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมดาวเทียม ให้ดำรงตำแหน่งเป็น กรรมการบริหาร แทน นายปฐมภพ สุวรรณศิริ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2562

ดังนั้น คณะกรรมการบริหาร จึงประกอบด้วย กรรมการ 4 ท่าน คือ

1. นายเอนก พนาอภิชน ประธานคณะกรรมการ
2. นายเกว็ก บัค ไช กรรมการบริหาร
3. นายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์ กรรมการบริหาร
4. นายไพบูลย์ ภานุวัฒนวงศ์ กรรมการบริหาร

นอกจากนี้ คณะกรรมการบริหาร ได้มีการแต่งตั้งที่ปรึกษาเพื่อช่วยให้คำแนะนำทิศทางการดำเนินธุรกิจ การค้าระหว่างประเทศ และเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้แก่บริษัทเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายในการพิจารณาสรรหาธุรกิจใหม่ๆ ของบริษัท โดยมีนางสาวยุพาพรรณ ปานเคลือบทอง เลขานุการบริษัท ทำหน้าที่เป็น เลขานุการคณะกรรมการ

ทั้งนี้ คณะกรรมการบริหาร ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการ (Management Committee) มีผลตั้งแต่วันที่ 4 เมษายน 2562 เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการธุรกิจด้านต่างๆ ของบริษัท รวมถึงสนับสนุน กลั่นกรองข้อมูลที่จะนำเข้าพิจารณาในคณะกรรมการบริหาร ตลอดจนงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหาร โดยคณะกรรมการจัดการ (Management Committee) ประกอบไปด้วย

1. นายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์ ประธาน
2. นายปฐมภพ สุวรรณศิริ กรรมการ
3. นายอนุวัฒน์ สงวนทรัพยากร กรรมการ
4. นายภาคย์ บุญยุบล กรรมการ
5. นายสรรเพชญ สรรพศิริ กรรมการ

ทั้งนี้ คณะกรรมการบริหารได้ปฏิบัติหน้าที่ตามขอบเขตหน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎบัตร ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัทอย่างครบถ้วนด้วยความรอบคอบ และเต็มความสามารถ เพื่อประโยชน์โดยรวมต่อบริษัทและผู้ถือหุ้นอย่างเหมาะสม

คณะกรรมการบริหารมีหน้าที่รับผิดชอบหลักที่สำคัญ คือ บริหารจัดการ และควบคุมดูแลกิจการของบริษัท ให้เป็นไปตามกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์การประกอบกิจการของบริษัท รวมทั้งติดตามการดำเนินให้เป็นไปตามนโยบาย ข้อบังคับ หรือตามมติของคณะกรรมการบริษัท อีกทั้ง มีหน้าที่ในการพิจารณากลั่นกรองเรื่องต่างๆ ที่จะนำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาอนุมัติ

ในปี 2562 คณะกรรมการบริหาร มีการประชุมทั้งสิ้น 12 ครั้ง ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่ได้พิจารณา ดังนี้

- พิจารณา จัดทำและทบทวนแผนกลยุทธ์ ทิศทางของธุรกิจ นโยบาย เป้าหมาย แนวทาง แผนการดำเนินงาน งบประมาณ และการกำหนดตัวชี้วัดของบริษัทและบริษัทย่อย เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาอนุมัติ รวมถึงติดตามผลการดำเนินงานของฝ่ายจัดการให้เป็นไปตามแผนงานและงบประมาณอย่างต่อเนื่อง
- ติดตามการดำเนินนโยบาย และแนวทางการบริหารงานด้านต่างๆ รวมถึงการใช้งบประมาณของบริษัท ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมาย และตามแผนงานงานที่กำหนดไว้
- พิจารณาอนุมัติการดำเนินโครงการ การลงทุน หรือการดำเนินรายการอื่นๆ อันเป็นปกติธุรกิจของบริษัท ภายใต้วงเงินหรืองบประมาณประจำปีตามที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัทและอำนาจดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในตารางอำนาจอนุมัติของบริษัท (Authority Approval Table)
- พิจารณาและติดตามการดำเนินงานธุรกิจหลักของบริษัท และธุรกิจที่เกี่ยวเนื่อง
- พิจารณาแสวงหา รวมถึงติดตามการศึกษา พัฒนา และลงทุนในธุรกิจใหม่ๆ ของบริษัท โดยเปิดกว้างทั้งการพิจารณาลงทุน ร่วมทุน และรูปแบบการลงทุนอื่นๆ
- พิจารณาและติดตามผลการดำเนินงานของบริษัทเป็นประจำทุกเดือน ทั้งทางด้านธุรกิจ ด้านการเงิน และด้านกฎหมาย
- พิจารณาและติดตามความคืบหน้าด้านกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของบริษัท รวมทั้งคดีความต่าง ๆ ที่คงค้างอยู่
- พิจารณาและสอบทานการบริหารความเสี่ยงและระบบควบคุมภายในของบริษัทเป็นประจำทุกไตรมาส
- พิจารณา ทบทวนและประเมินความเพียงพอของกฎบัตรคณะกรรมการบริหาร และได้มีการแก้ไขกฎบัตรคณะกรรมการบริหารให้สอดคล้องกับโครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการชุดปัจจุบัน โดยในส่วนของหน้าที่และความรับผิดชอบยังคงเดิม

- ทบทวนและประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง โดยเห็นว่าโครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการมีความเหมาะสม และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างครบถ้วน และมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

ในนามคณะกรรมการบริหาร

(นายเอนก พนาอภิชน)

ประธานคณะกรรมการบริหาร

เอกสารแนบ 9
สรุปสาระสำคัญสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียม สัญญาร่วมทุน และใบอนุญาต

สรุปสาระสำคัญสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียม สัญญาร่วมทุน และใบอนุญาต

สาระสำคัญสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียม สัญญาร่วมทุน และใบอนุญาตของบริษัท บริษัทย่อย และบริษัทร่วม มีดังนี้

1. สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ

1) สิทธิให้บริการวงจรดาวเทียม

บริษัทมีสิทธิในการบริหารกิจการและให้บริการวงจรดาวเทียม รวมทั้งมีสิทธิเก็บค่าใช้วงจรดาวเทียมจากผู้ใช้

2) ระยะเวลาดำเนินกิจการและการคุ้มครองสิทธิ

บริษัทมีสิทธิในการดำเนินกิจการเป็นเวลา 30 ปี นับแต่วันลงนามในสัญญา โดยกระทรวงคมนาคม (ปัจจุบันอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม) (กระทรวงฯ) จะคุ้มครองสิทธิในการดำเนินกิจการของบริษัทโดยไม่ให้บุคคลอื่นเข้ามาดำเนินกิจการแข่งขันเป็นเวลา 8 ปี ซึ่งได้หมดความคุ้มครองดังกล่าวไปแล้ว เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2542

3) บริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จะต้องเป็นผู้ถือหุ้นใน บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) (ชื่อเดิม บริษัท ชิน แซท เทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40

4) การดำเนินงานและแผนการดำเนินงาน

บริษัทตกลงที่จะดำเนินการดังต่อไปนี้

- จัดสร้างและจัดส่งดาวเทียมสื่อสารดวงที่ 1 ขึ้นสู่ตำแหน่งวงโคจรภายใน 33 เดือน นับจากวันลงนามในสัญญา พร้อมกับจัดให้มีระบบดาวเทียมสำรองในลักษณะดาวเทียมสำรองภาคพื้นดิน รวมทั้งจัดให้มีดาวเทียมหลักและดาวเทียมสำรองดวงที่ 2 และดวงต่อๆ ไปขึ้นทันใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่องกับการสิ้นอายุของดาวเทียมดวงก่อน
- ก่อสร้างสถานีควบคุมดาวเทียม ณ สถานที่ที่กระทรวงฯ และบริษัทตกลงร่วมกัน
- จัดหาและติดตั้งเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินงาน
- จัดส่งดาวเทียมสำรองขึ้นสู่ตำแหน่งวงโคจร หลังจากดาวเทียมดวงแรกเริ่มให้บริการแล้วไม่เกิน 12 เดือน

5) คุณสมบัติของดาวเทียมดวงที่หนึ่ง

ย่านความถี่	แถบความถี่ที่สามารถใช้งานได้ (Usable Bandwidth)	จำนวนวงจรดาวเทียม	ค่า EIRP วัดที่กรุงเทพ เชียงราย อุบล ตาก และสงขลา
C-Band	ไม่น้อยกว่า 36 MHz	10 วงจร	ไม่น้อยกว่า 37 dBW
Ku-Band	ไม่น้อยกว่า 54 MHz	2 วงจร	ไม่น้อยกว่า 50 dBW

6) การจัดหาตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมและย่านความถี่

กระทรวงฯ จะเป็นผู้ดำเนินการติดต่อกับหน่วยงานของประเทศต่างๆ โดยบริษัทต้องให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางด้านเทคนิค และรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด

7) การนำวงจรดาวเทียมไปให้ประเทศอื่นใช้

บริษัทจะให้โอกาสเท่าเทียมกัน สำหรับผู้ใช้วงจรดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศทุกราย แต่หากมีวงจรดาวเทียมเหลือ บริษัทด้วยความเห็นชอบของกระทรวงฯ สามารถนำวงจรดาวเทียมที่เหลือนั้นไปให้ประเทศอื่นๆ ใช้ได้

8) การโอนกรรมสิทธิ์ การส่งมอบ และรับมอบทรัพย์สิน

บริษัทจะต้องยกกรรมสิทธิ์ของดาวเทียมทุกดวงให้เป็นของกระทรวงฯ หลังจากส่งดาวเทียมเข้าสู่ตำแหน่งวงโคจรและผ่านการทดสอบการใช้งานเรียบร้อยแล้ว ส่วนสถานีควบคุมดาวเทียมและอุปกรณ์ต่างๆ ตกเป็นของกระทรวงฯ ทันทีหลังการจัดตั้งและทดสอบประสิทธิภาพ โดยกระทรวงฯ จะมอบทรัพย์สินดังกล่าวให้บริษัทครอบครองเพื่อใช้ในการดำเนินกิจการต่อไป

9) อัตราค่าใช้วงจรดาวเทียม

บริษัทมีสิทธิกำหนดค่าใช้วงจรดาวเทียมได้แต่จะต้องไม่สูงกว่าอัตราค่าใช้วงจรดาวเทียมที่กระทรวงฯ กำหนด ซึ่งจะต้องไม่สูงกว่าอัตราในตลาดของดาวเทียมอื่นๆ ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกัน โดยในการกำหนดอัตราค่าใช้วงจรดาวเทียมจะต้องคำนึงถึง

- คุณภาพการใช้งาน
- ระยะเวลาและกำหนดเริ่มการใช้วงจรดาวเทียม
- ประเภทการใช้วงจรดาวเทียม
- การไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้ใช้วงจรดาวเทียม
- ประเภทและขนาดของสถานีภาคพื้นดิน รวมทั้งประเภทของสัญญาณ

10) การประกันภัยทรัพย์สิน

ตลอดระยะเวลาของสัญญา บริษัทต้องเอาประกันภัยประเภทคุ้มครองการเสี่ยงภัยทุกชนิด และเต็มมูลค่าของทรัพย์สินนั้นๆ

11) การใช้วงจรดาวเทียมโดยไม่เสียค่าตอบแทน

บริษัทตกลงให้กระทรวงฯ หรือส่วนราชการหรือหน่วยงานที่กระทรวงฯ เห็นชอบ ใช้วงจรดาวเทียมในย่านความถี่ C-Band 1 ทรานสพอนเดอร์ ตลอดอายุสัญญาโดยไม่ต้องเสียค่าตอบแทนใดๆ

12) การต่ออายุสัญญา

หากบริษัทมีความประสงค์ที่จะดำเนินกิจการตามสัญญานี้ต่อไป บริษัทต้องเสนอขอทำความตกลงใหม่กับกระทรวงฯ ภายในปีที่ 25 นับจากวันลงนามในสัญญา ระหว่างวันที่ 11 กันยายน 2558 ถึง 10 กันยายน 2559

13) ผลประโยชน์ตอบแทนการให้อนุญาตดำเนินการ

บริษัทตกลงให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่กระทรวงฯ เป็นร้อยละของรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่าย ตลอดระยะเวลาสัญญา 30 ปี โดยผลประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำที่บริษัทต้องจ่ายให้กระทรวงฯ ตลอดอายุสัญญา 30 ปี เป็นเงิน จำนวน 1,415 ล้านบาท

อัตราผลประโยชน์ตอบแทนเป็นร้อยละของรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายต่อปีมีดังนี้

ปี	ผลประโยชน์ตอบแทนเป็นร้อยละของรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่าย	ปี	ผลประโยชน์ตอบแทนเป็นร้อยละของรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่าย
2535	5.5	2550	17.5
2536	5.5	2551	17.5
2537	5.5	2552	17.5
2538	5.5	2553	17.5
2539	5.5	2554	17.5
2540	10.5	2555	20.5
2541	10.5	2556	20.5
2542	10.5	2557	20.5
2543	10.5	2558	20.5
2544	10.5	2559	20.5
2545	15.5	2560	22.5
2546	15.5	2561	22.5
2547	15.5	2562	22.5
2548	15.5	2563	22.5
2549	15.5	2564	22.5

2. สัญญาร่วมทุนเพื่อดำเนินกิจการโทรคมนาคมในประเทศลาว

1) สิทธิให้บริการ

บริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ มหาชน (แอลทีซี) มีหน้าที่ดำเนินการและพัฒนาโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อรองรับความต้องการของทั้ง ภาครัฐ และประชาชนทั่วไป และเพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2) ระยะเวลาดำเนินกิจการและการคุ้มครองสิทธิ

แอลทีซี มีสิทธิในการดำเนินกิจการเป็นเวลา 25 ปี นับแต่วันลงนามในสัญญา และได้รับสิทธิคุ้มครองการลงทุนเป็นเวลา 5 ปี โดยรัฐบาล สปป.ลาว มีหน้าที่ในการจัดหาคลื่นความถี่ อำนวยความสะดวกในเชื่อมโยงเครือข่ายการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกประเทศ (Transmission Link) ต้องอนุญาตให้มีการจัดตั้งสถานีเครือข่ายและช่วยเหลือในการจัดหาสถานที่ในการตั้งสถานีและอุปกรณ์

3) การโอนกรรมสิทธิ์ การส่งมอบ และรับมอบทรัพย์สิน

เมื่อครบกำหนดอายุสัมปทานตามสัญญาร่วมทุนแล้ว บริษัท เซนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี ลิมิเต็ด ต้องโอนหุ้นของแอลทีซีให้แก่รัฐบาลของ สปป.ลาว โดยไม่คิดค่าตอบแทนใดๆ

4) การต่ออายุสัญญา

เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2558 ทางรัฐบาลของ สปป. ลาว และบริษัท เซนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี ลิมิเต็ด ได้ลงนามอย่างเป็นทางการในข้อตกลงในการขยายเวลาของสัญญาร่วมทุนและสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการในการให้บริการทางด้านโทรคมนาคมใน สปป. ลาว ต่อไปอีก 25 ปี โดยเริ่มจากปี 2565 ถึงปี 2589

3. ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่หนึ่ง ของ บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

บริษัทได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่หนึ่ง จากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) เป็นผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่ไม่มีโครงข่ายโทรคมนาคมเป็นของตนเอง และเป็นกิจการที่มีลักษณะสมควรให้มีการบริการได้โดยเสรี เป็นเวลา 5 ปี นับจากวันที่ 16 สิงหาคม 2559 ถึง วันที่ 15 สิงหาคม 2564 โดยครอบคลุมการบริการดังต่อไปนี้

(1) บริการขายต่อบริการโทรคมนาคมเพื่อสาธารณะ (Public Switched Telecommunication Service) ประกอบด้วย

(1.1) บริการสื่อสารร่วมระบบดิจิตอล (Integrated Service Digital Network Service – ISDN)

(1.2) บริการสายผู้เช่าดิจิทัล (Digital Subscriber Line – xDSL)

(1.3) บริการ General Packet Radio Service (GPRS)

(2) บริการขายต่อบริการวงจรหรือช่องสัญญาณเช่า (Leased Circuit / Channel Service) ประกอบด้วย

(2.1) บริการโครงข่ายส่วนตัวเสมือนจริงที่ใช้ Internal Protocol (Internet Protocol Virtual Private Network-IP VPN)

(2.2) บริการ Multi-Protocol Label Switching (MPLS)

(2.3) บริการ Frame Relay

(2.4) บริการ Asynchronous Transfer Mode (ATM)

(2.5) บริการคู่สายเช่าหรือวงจรเช่า (Leased line)

(2.6) บริการวงจรเช่าส่วนบุคคลระหว่างประเทศ (International Private Leased Circuit – IPLC)

(2.7) บริการสื่อสารผ่านดาวเทียมที่ใช้งานสายอากาศขนาดเล็ก (Very Small Aperture Terminal (VSAT) Service)

(2.8) บริการรับ-ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมแบบ Transmission Platform

(3) บริการมูลค่าเพิ่มการบันทึกและส่ง (Store-and-Retrieve Value-Added Service)

(3.1) บริการ GPS Tracking

(3.2) บริการ Vessel Monitoring System (VMS)

(3.3) บริการสื่อสารข้อมูลผ่านดาวเทียม สำหรับการติดตามเรือประมง และเรือทุกชนิดที่เกี่ยวเนื่องกับการประมง (ERS/EM)

4. ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สาม ของ บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

บริษัทได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สาม จากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เป็นผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่มีโครงข่ายโทรคมนาคมเป็นของตนเอง เพื่อให้บริการโครงข่ายสื่อสารผ่านดาวเทียม (Satellite Network Operator) ในลักษณะให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียม (Transponder) เป็นเวลา 20 ปี นับจากวันที่ 26 มิถุนายน 2555 ถึงวันที่ 25 มิถุนายน 2575

5. ใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ตแบบที่หนึ่ง ของ บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

บริษัทได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เป็นผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตแบบที่หนึ่ง โดยสามารถให้บริการอินเทอร์เน็ตเคลื่อนที่ผ่านดาวเทียม และบริการ Co-location ภายใต้ขอบเขตของใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ตแบบที่หนึ่งประเภทไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง เป็นเวลา 5 ปี นับจากวันที่ 7 พฤษภาคม 2558 ถึงวันที่ 6 พฤษภาคม 2563

6. ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ เพื่อให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ของ บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด (ไทยเอไอ)

บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด (ไทยเอไอ) ได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เพื่อให้บริการโครงข่ายการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ระดับชาติ เป็นเวลา 15 ปี นับจากวันที่ 21 มกราคม 2556 สิ้นสุดวันที่ 20 มกราคม 2571

7. ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ เพื่อให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ช่องรายการ ของ บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด (ไทยเอไอ)

บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด (ไทยเอไอ) ได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เพื่อให้บริการการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ช่องรายการ ซึ่งได้แก่ ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ เพื่อให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ช่องรายการ D-Channel เป็นเวลา 5 ปี นับจากวันที่ 28 มกราคม 2559 สิ้นสุดวันที่ 27 มกราคม 2564

8. ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ประเภทโครงข่าย ของ บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด

บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด ได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เพื่อให้บริการโครงข่ายการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ ระดับชาติ เป็นเวลา 15 ปี นับจากวันที่ 4 มีนาคม 2556 สิ้นสุดวันที่ 3 มีนาคม 2571 ซึ่งครอบคลุมการให้บริการดังต่อไปนี้

1. บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ สำหรับกิจการไม่ใช้คลื่นความถี่แบบบอกรับสมาชิก เพื่อให้บริการโครงข่ายดาวเทียม
2. บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ เพื่อให้บริการเผยแพร่บริการโทรทัศน์ที่เป็นการทั่วไปผ่านระบบดาวเทียม
3. บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ สำหรับกิจการไม่ใช้คลื่นความถี่แบบบอกรับสมาชิก เพื่อให้บริการโครงข่ายทางสายระบบไอพีทีวี

9. ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สาม ของ บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด

บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สาม จากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เป็นผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่มีโครงข่ายโทรคมนาคมเป็นของตนเอง เพื่อให้บริการโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อให้เช่าใช้ และเพื่อให้บริการโทรคมนาคม (Network Provider and Service Provider) เป็นเวลา 15 ปี นับจากวันที่ 10 พฤศจิกายน 2558 สิ้นสุดวันที่ 9 พฤศจิกายน 2573 ซึ่งประกอบด้วยประเภทของกิจการโทรคมนาคมและบริการ ดังนี้

1) บริการรับ-ส่งสัญญาณเป็น Transmission Platform
2) บริการรับ-ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม (Satellite Uplink/Downlink Service)
3) บริการรับ-ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม (Satellite Uplink/Downlink Service) จากสถานีแม่ข่าย
4) บริการสื่อสารผ่านดาวเทียมที่ใช้จานสายอากาศขนาดเล็ก (Public Very Small Aperture Terminal (VSAT) Service) เพื่อให้บริการแก่บุคคลทั่วไปจำนวนมาก
5) บริการอินเทอร์เน็ตผ่านดาวเทียม ที่มีสถานีแม่ข่ายเป็นของตนเอง
6) บริการขายส่งบริการสำหรับบริการข้อ 1) – 5)
7) บริการให้เช่าช่องสัญญาณผ่านดาวเทียม (Transponder)
8) บริการอินเทอร์เน็ตประจำที่ผ่านดาวเทียมพร้อมบริการขายส่ง
9) บริการอินเทอร์เน็ตเคลื่อนที่ผ่านดาวเทียมพร้อมบริการขายส่ง
10) บริการ Co-Location

เอกสารแนบ 10
รายงานความรับผิดชอบของคณะกรรมการ
ต่อรายงานทางการเงิน

รายงานความรับผิดชอบของคณะกรรมการต่อรายงานทางการเงินประจำปี 2562

คณะกรรมการบริษัทเป็นผู้รับผิดชอบต่องบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และงบการเงินรวมของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย รวมถึงข้อมูลสารสนเทศทางการเงินที่ปรากฏในรายงานประจำปี งบการเงินดังกล่าวจัดทำขึ้นตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป โดยเลือกใช้นโยบายบัญชีที่เหมาะสมและถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และใช้ดุลยพินิจอย่างระมัดระวังและประมาณการที่ดีที่สุดในการจัดทำรวมทั้งให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญอย่างเพียงพอในหมายเหตุประกอบงบการเงิน เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้นและนักลงทุนทั่วไปอย่าง

คณะกรรมการบริษัทได้จัดให้มีระบบบริหารความเสี่ยง รวมถึงให้มีและดำรงรักษาไว้ซึ่งระบบควบคุมภายในที่เหมาะสมและมีประสิทธิผลเพื่อให้มั่นใจได้อย่างมีเหตุผลว่าข้อมูลทางบัญชีมีความถูกต้อง ครบถ้วน และเพียงพอที่จะดำรงรักษาไว้ซึ่งทรัพย์สินตลอดจนเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริตหรือการดำเนินการที่ผิดปกติอย่างมีสาระสำคัญ

ในการนี้คณะกรรมการบริษัทได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อทำหน้าที่สอบทานนโยบายการบัญชีและคุณภาพของรายงานทางการเงินสอบทานระบบการควบคุมภายใน การตรวจสอบภายใน ระบบการบริหารความเสี่ยง ตลอดจนพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลรายการระหว่างกันโดยความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับเรื่องนี้ปรากฏในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งแสดงไว้ในรายงานประจำปีแล้ว

งบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัท และงบการเงินรวมของบริษัทและบริษัทย่อยได้รับการตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีของบริษัท คือ บริษัท ดีลอยท์ ทู้ช โธมัสสุ ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด ในการตรวจสอบนั้นทางคณะกรรมการบริษัทได้สนับสนุนข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สอบบัญชีสามารถตรวจสอบและแสดงความเห็นได้ตามมาตรฐานการสอบบัญชี โดยความเห็นของผู้สอบบัญชีได้ปรากฏในรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งแสดงไว้ในรายงานประจำปีแล้ว

คณะกรรมการบริษัทมีความเห็นว่าระบบการควบคุมภายในของบริษัทโดยรวมอยู่ในระดับที่น่าพอใจ และสามารถสร้างความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผลได้ว่างบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และงบการเงินรวมของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ โดยถือปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(นายประเสริฐ บุญสัมพันธ์)
ประธานกรรมการ

(นายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์)
ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

เอกสารแนบ 11
งบการเงินบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบการเงิน

ปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562

Deloitte.

บริษัท ดีลอยท์ ทูช โธมัทสุ ไชยยศ
สอบบัญชี จำกัด
เอไอเอ สาทร ทาวเวอร์ ชั้น 23-27
11/1 ถนนสาทรใต้
แขวงยานนาวา เขตสาทร
กรุงเทพฯ 10120

โทร +66 (0) 2034 0000
แฟกซ์ +66 (0) 2034 0100

Deloitte Touche Tohmatsu Jaiyos
Audit Co., Ltd.
AIA Sathorn Tower, 23rd - 27th Floor
11/1 South Sathorn Road
Yannawa, Sathorn
Bangkok 10120, Thailand

Tel: +66 (0) 2034 0000
Fax: +66 (0) 2034 0100
www.deloitte.com

รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เสนอผู้ถือหุ้นและคณะกรรมการ
บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

ความเห็น

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินรวมของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย ("กลุ่มบริษัท") และงบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ("บริษัท") ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงินรวมและเฉพาะกิจการ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 และงบกำไรขาดทุนรวมและเฉพาะกิจการ งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นรวมและเฉพาะกิจการ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นรวมและเฉพาะกิจการ และงบกระแสเงินสดรวมและเฉพาะกิจการสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมและเฉพาะกิจการ รวมถึงสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

ข้าพเจ้าเห็นว่า งบการเงินรวมและเฉพาะกิจการข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย และของบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 และผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการในรายงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความเป็นอิสระจากกลุ่มบริษัทตามข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ และข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดเหล่านี้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ข้าพเจ้าได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its global network of member firms, and their related entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") and each of its member firms and their affiliated entities are legally separate and independent entities. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบคือเรื่องต่างๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดตามดุลยพินิจเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพของข้าพเจ้าในการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการสำหรับงวดปัจจุบัน ข้าพเจ้าได้นำเรื่องเหล่านี้มาพิจารณาในบริบทของการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการโดยรวมและในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ทั้งนี้ ข้าพเจ้าไม่ได้แสดงความเห็นแยกต่างหากสำหรับเรื่องเหล่านี้

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ	วิธีการตรวจสอบที่สำคัญ
การรับรู้รายได้จากการให้บริการ เนื่องจากกลุ่มบริษัทมีจำนวนสัญญาบริการเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีข้อตกลงและเงื่อนไขในการกำหนดราคาที่แตกต่างกัน ดังนั้นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ คือ การเกิดขึ้นจริง ความถูกต้องและความครบถ้วนของการรับรู้รายได้จากการให้บริการตามข้อตกลงและเงื่อนไขตามสัญญาบริการว่าเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินหรือไม่ ทั้งนี้นโยบายการบัญชีสำหรับการรับรู้รายได้ และรายละเอียดของรายได้จากการให้บริการ ได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 3.17 และข้อ 22 ตามลำดับ	วิธีการตรวจสอบที่สำคัญรวมถึง • ทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานและการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้รายได้จากการให้บริการ • ทดสอบการออกแบบและการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้รายได้จากการให้บริการ • ทดสอบความมีประสิทธิผลของการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้รายได้จากการให้บริการ และ • ตรวจสอบเนื้อหาสาระ ซึ่งประกอบด้วย - ตรวจสอบเงื่อนไขของสัญญาบริการและทดสอบการคำนวณรายได้และตรวจสอบเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีสำหรับรายได้จากการให้บริการดังกล่าว - การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับรายได้จากการให้บริการ

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ	วิธีการตรวจสอบที่สำคัญ
การด้อยค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ เนื่องจากการพิจารณาเกี่ยวกับการด้อยค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการขึ้นอยู่กับดุลยพินิจและข้อสมมติฐานที่สำคัญที่ผู้บริหารของกลุ่มบริษัทนำมาใช้ในการประมาณค่าเผื่อการด้อยค่าดังกล่าว ดังนั้นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ คือ การแสดงมูลค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการและค่าเผื่อการด้อยค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการเป็นตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินหรือไม่ ทั้งนี้นโยบายการบัญชีเรื่องที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ การด้อยค่า รายละเอียดเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และรายละเอียดของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 3.8 ข้อ 3.9 ข้อ 3.12 ข้อ 10 และ ข้อ 11 ตามลำดับ	วิธีการตรวจสอบที่สำคัญรวมถึง • ทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานและการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาและการรับรู้การด้อยค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายในสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ • ทดสอบการออกแบบและการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาและการรับรู้การด้อยค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายในสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ • ทดสอบความมีประสิทธิผลของการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาและการรับรู้การด้อยค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายในสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ และ • ตรวจสอบเนื้อหาสาระ ซึ่งประกอบด้วย - ตรวจสอบหลักฐานประกอบการพิจารณาของผู้บริหารเกี่ยวกับข้อบ่งชี้ของการด้อยค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ - พิจารณาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญของผู้สอบบัญชีสำหรับการประเมินและทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลองการประเมินมูลค่า (valuation model) และสมมติฐานที่สำคัญที่ผู้บริหารของบริษัทนำมาใช้ในการประเมินค่าเผื่อการด้อยค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ - การทดสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณค่าเผื่อการด้อยค่าของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการกับเอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้อง - ทดสอบความถูกต้องของการคำนวณค่าเผื่อการด้อยค่าของของอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ	วิธีการตรวจสอบที่สำคัญ
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ การพิจารณาค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้การค้าเป็นรายการที่ต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารของกลุ่มบริษัทในการประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ดังกล่าว ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน บริษัทพิจารณาตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญโดยการวิเคราะห์ประวัติการชำระหนี้และคาดการณ์เกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ในอนาคตของลูกหนี้การค้า ดังนั้นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบคือ การแสดงมูลค่าของลูกหนี้การค้าและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินหรือไม่ ทั้งนี้นโยบายการบัญชีเรื่องค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ รายละเอียดเกี่ยวกับลูกหนี้การค้าและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 3.5 และข้อ 7 ตามลำดับ	วิธีการตรวจสอบที่สำคัญรวมถึง • ทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานและการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ • ทดสอบการออกแบบและการปฏิบัติตามการควบคุมภายใน • ทดสอบความมีประสิทธิผลของการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ • ตรวจสอบเนื้อหาสาระ ซึ่งประกอบด้วย - ตรวจสอบหลักฐานประกอบการพิจารณาของผู้บริหารเกี่ยวกับข้อบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ - ประเมินความเหมาะสมของวิธีการพิจารณาและข้อสมมติฐานที่สำคัญและข้อมูลที่ผู้บริหารของบริษัทนำมาใช้ในการพิจารณาค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ - ทดสอบการคำนวณค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

ข้อมูลอื่น

ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบต่อข้อมูลอื่น ข้อมูลอื่นประกอบด้วยข้อมูลซึ่งรวมอยู่ในรายงานประจำปี ซึ่งข้าพเจ้าได้รับข้อมูลอื่นในรายงานประจำปีฉบับเตรียมเผยแพร่ก่อนวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีนี้

ความเห็นของข้าพเจ้าต่องบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลอื่นและข้าพเจ้าไม่ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับข้อมูลอื่นดังกล่าว

ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าที่เกี่ยวเนื่องกับการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ คือการอ่านและพิจารณาว่าข้อมูลอื่นมีความขัดแย้งที่มีสาระสำคัญกับงบการเงินหรือกับความรู้ที่ได้รับจากการตรวจสอบของข้าพเจ้า หรือปรากฏว่าข้อมูลอื่นมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อมูลอื่นในรายงานประจำปีฉบับเตรียมเผยแพร่ โดยไม่พบว่ามีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่ข้าพเจ้าต้องรายงาน

ความรับผิดชอบของผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลต่องบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของกลุ่มบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่อง เปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่อง (ตามความเหมาะสม) และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องเว้นแต่ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเลิกกลุ่มบริษัทหรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลมีหน้าที่ในการกำกับดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงินของกลุ่มบริษัท

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ

การตรวจสอบของข้าพเจ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของข้าพเจ้าอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญ เมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของข้าพเจ้าตามมาตรฐานการสอบบัญชี ข้าพเจ้าได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของข้าพเจ้ารวมถึง

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติงานตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาดเนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงข้อมูล การแสดงข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน

- ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิผลของการควบคุมภายในของกลุ่มบริษัท
- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร
- สรุปเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหาร และจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของกลุ่มบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าข้าพเจ้าได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ ข้าพเจ้าต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้าโดยให้สังเกตถึงการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องในงบการเงิน หรือถ้าการเปิดเผยดังกล่าวไม่เพียงพอ ความเห็นของข้าพเจ้าจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของข้าพเจ้าขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้า อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้กลุ่มบริษัทต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง
- ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลว่างบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการแสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่
- ได้รับหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินของกิจการภายในกลุ่มหรือกิจกรรมทางธุรกิจภายในกลุ่มบริษัทเพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินรวม ข้าพเจ้ารับผิดชอบต่อการกำหนดแนวทาง การควบคุมดูแล และการปฏิบัติงานตรวจสอบกลุ่มบริษัท ข้าพเจ้าเป็นผู้รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวต่อความเห็นของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าต้องสื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้และประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบ รวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในหากข้าพเจ้าได้พบในระหว่างการตรวจสอบของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้ให้คำรับรองแก่ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลว่าข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอิสระและได้สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทั้งหมดตลอดจนเรื่องอื่นซึ่งข้าพเจ้าเชื่อว่ามีเหตุผลที่บุคคลภายนอกอาจพิจารณาว่ากระทบต่อความเป็นอิสระของข้าพเจ้าและมาตรการที่ข้าพเจ้าใช้เพื่อป้องกันไม่ให้ข้าพเจ้าขาดความเป็นอิสระ

จากเรื่องที่สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ข้าพเจ้าได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญมากที่สุดในการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการในงวดปัจจุบันและกำหนดเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ข้าพเจ้าได้อธิบายเรื่องเหล่านี้ในรายงานของผู้สอบบัญชีเว้นแต่กฎหมายหรือข้อบังคับไม่ให้เปิดเผยต่อสาธารณะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว หรือในสถานการณ์ที่ยากที่จะเกิดขึ้น ข้าพเจ้าพิจารณาว่าไม่ควรสื่อสารเรื่องดังกล่าวในรายงานของข้าพเจ้าเพราะการกระทำดังกล่าวสามารถคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่าจะมีผลกระทบในทางลบมากกว่าผลประโยชน์ต่อส่วนได้เสียสาธารณะจากการสื่อสารดังกล่าว

ชวาลา เทียนประเสริฐกิจ

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเลขทะเบียน 4301

บริษัท ดีลอยท์ ทู้ช โธมัทสุ ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด

กรุงเทพมหานคร

วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2563

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม
		2562	2561	2562	2561
	หมายเหตุ	บาท	บาท	บาท	บาท
สินทรัพย์					
สินทรัพย์หมุนเวียน					
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	5	2,621,710,435	2,830,234,585	1,717,356,107	1,719,753,567
เงินลงทุนชั่วคราว	6	3,080,846,431	4,227,209,793	2,633,569,666	3,834,155,421
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น	7	1,889,979,972	1,851,432,896	3,094,843,758	2,571,027,795
ลูกหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	4	5,849,681	42,699,114	58,399,710	88,525,483
ส่วนของเงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน					
ที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	4	630,634,826	485,724,816	655,634,826	525,724,816
สินค้าคงเหลือ	8	124,027,672	122,483,562	113,600,249	98,280,234
สินทรัพย์ภาษีเงินได้ของงวดปัจจุบัน		78,804,510	96,384,799	78,804,510	96,384,799
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น		28,188,571	22,520,023	21,203,460	19,786,409
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		8,460,042,098	9,678,689,588	8,373,412,286	8,953,638,524
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน					
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	4	1,127,498,629	1,457,174,448	1,127,498,629	1,467,174,448
เงินลงทุนในบริษัทย่อย	9	-	-	1,232,336,021	1,502,621,824
เงินลงทุนในการร่วมค้า	9	1,408,768,775	1,444,282,683	1,408,768,775	1,444,282,683
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	10	3,312,615,980	4,814,703,118	3,305,220,394	4,771,240,586
สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาต					
ให้ดำเนินการ	11	1,365,689,010	3,007,340,364	1,365,689,010	3,007,340,364
ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	11	11,597,293	13,614,935	11,597,293	13,614,935
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	11	228,075,766	325,027,926	152,270,274	240,374,560
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	12	797,296,114	1,117,018,424	741,912,231	992,281,352
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	13	299,195,600	344,227,641	287,412,153	326,404,118
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		8,550,737,167	12,523,389,539	9,632,704,780	13,765,334,870
รวมสินทรัพย์		17,010,779,265	22,202,079,127	18,006,117,066	22,718,973,394

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงฐานะการเงิน (ต่อ)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม
		2562	2561	2562	2561
	หมายเหตุ	บาท	บาท	บาท	บาท
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น					
หนี้สินหมุนเวียน					
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น	15	554,716,866	712,891,519	418,755,625	543,581,634
เจ้าหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	4	1,028,799	169,230	38,961,588	3,724,256
ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนด					
ชำระภายในหนึ่งปี	14	392,001,950	2,673,841,281	392,001,950	2,695,841,281
เงินรับล่วงหน้าค่าบริการจากลูกค้า		349,788,454	275,480,256	105,904,926	65,907,840
ผลประโยชน์ตอบแทนค้างจ่าย		171,654,807	258,340,350	171,654,807	258,340,350
ภาษีเงินได้ค้างจ่าย		140,438	34,032,013	-	-
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	16	56,577,787	91,314,282	23,788,529	44,493,053
รวมหนี้สินหมุนเวียน		1,525,909,101	4,046,068,931	1,151,067,425	3,611,888,414
หนี้สินไม่หมุนเวียน					
เงินกู้ยืมระยะยาว	14	3,810,724,091	4,349,010,715	3,813,724,091	4,352,010,715
เจ้าหนี้ - อาคารและอุปกรณ์ระยะยาว		209,285,970	225,042,120	209,285,970	225,042,120
หนี้สินสุทธิในบริษัทย่อย	9	-	-	1,399,893,099	980,026,152
ประมาณการหนี้สินไม่หมุนเวียนสำหรับ					
ผลประโยชน์พนักงาน	17	231,765,525	160,746,632	205,055,735	135,591,812
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	18	238,134,841	284,153,167	232,130,747	277,356,357
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		4,489,910,427	5,018,952,634	5,860,089,642	5,970,027,156
รวมหนี้สิน		6,015,819,528	9,065,021,565	7,011,157,067	9,581,915,570

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม
		2562	2561	2562	2561
	หมายเหตุ	บาท	บาท	บาท	บาท
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น (ต่อ)					
ส่วนของผู้ถือหุ้น					
ทุนเรือนหุ้น	19				
ทุนจดทะเบียน		5,499,884,200	5,499,884,200	5,499,884,200	5,499,884,200
ทุนที่ออกและชำระแล้ว		5,480,509,770	5,480,509,770	5,480,509,770	5,480,509,770
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	19	4,325,271,183	4,325,271,183	4,325,271,183	4,325,271,183
กำไรสะสม					
จัดสรรแล้ว					
ทุนสำรองตามกฎหมาย	20	549,988,420	549,988,420	549,988,420	549,988,420
ยังไม่ได้จัดสรร		873,555,310	2,936,698,328	873,555,310	2,936,698,328
องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น		(234,364,684)	(155,409,877)	(234,364,684)	(155,409,877)
รวมส่วนของบริษัทใหญ่		10,994,959,999	13,137,057,824	10,994,959,999	13,137,057,824
ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม		(262)	(262)	-	-
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น		10,994,959,737	13,137,057,562	10,994,959,999	13,137,057,824
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		17,010,779,265	22,202,079,127	18,006,117,066	22,718,973,394

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2562	2561	2562	2561
การดำเนินงานต่อเนื่อง	หมายเหตุ	บาท	บาท	บาท	บาท
รายได้	4				
รายได้จากการขายและการให้บริการ	22	4,663,285,238	6,008,200,977	4,269,611,432	5,457,530,264
รายได้ค่าก่อสร้างภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ		-	17,980,846	-	17,980,846
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนสุทธิ		-	5,515,942	-	-
กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย	23	-	1,949,515,538	-	-
รายได้อื่น	24	337,065,896	192,303,277	293,837,264	225,186,039
รวมรายได้		5,000,351,134	8,173,516,580	4,563,448,696	5,700,697,149
ค่าใช้จ่าย	4				
ต้นทุนขายและต้นทุนการให้บริการ		2,968,072,357	3,301,555,523	2,522,579,097	2,833,216,042
ต้นทุนค่าก่อสร้างภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ		-	17,980,846	-	17,980,846
ต้นทุนค่าอนุญาตให้ดำเนินการ		702,808,759	917,473,311	702,808,759	917,473,311
ค่าใช้จ่ายในการขาย		42,335,305	97,842,549	17,746,331	62,937,377
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร		937,663,149	1,362,031,738	732,488,699	964,284,842
ขาดทุนจากการด้อยค่าสินทรัพย์		1,622,699,764	2,253,000,000	1,468,819,073	2,253,000,000
ค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร		59,951,261	56,957,789	59,697,348	56,589,817
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนสุทธิ		128,326,746	-	136,340,095	3,658,714
ขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย		28,542,789	-	28,542,789	-
ต้นทุนทางการเงิน		299,742,497	338,242,739	294,758,082	338,228,829
รวมค่าใช้จ่าย		6,790,142,627	8,345,084,495	5,963,780,273	7,447,369,778
ส่วนแบ่งกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้า		(116,447,819)	119,387,670	(597,865,755)	1,628,779,604
ขาดทุนก่อนภาษีเงินได้จากการดำเนินงานต่อเนื่อง		(1,906,239,312)	(52,180,245)	(1,998,197,332)	(117,893,025)
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	27	(343,709,537)	269,216,801	(251,751,517)	334,929,581
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปีจากการดำเนินงานต่อเนื่อง		(2,249,948,849)	217,036,556	(2,249,948,849)	217,036,556
การดำเนินงานที่ยกเลิก					
กำไรสำหรับปีจากการดำเนินงานที่ยกเลิกสุทธิจากภาษี	23	-	29,649,253	-	12,508,799
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปี		(2,249,948,849)	246,685,809	(2,249,948,849)	229,545,355
การแบ่งปันกำไร (ขาดทุน)					
ส่วนที่เป็นของบริษัทใหญ่		(2,249,948,849)	229,545,355	(2,249,948,849)	229,545,355
ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของ					
การดำเนินงานต่อเนื่อง		-	-	-	-
การดำเนินงานที่ยกเลิก		-	17,140,454	-	-
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปี		(2,249,948,849)	246,685,809	(2,249,948,849)	229,545,355

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบกำไรขาดทุน (ต่อ)

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2562	2561	2562	2561
	หมายเหตุ	บาท	บาท	บาท	บาท
กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้น (บาท)	28				
กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน		(2.05)	0.21	(2.05)	0.21
กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นปรับลด		(2.05)	0.21	(2.05)	0.21
กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้น - การดำเนินงานต่อเนื่อง (บาท)	28				
กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน		(2.05)	0.20	(2.05)	0.20
กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นปรับลด		(2.05)	0.20	(2.05)	0.20

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562

	หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2562	2561	2562	2561
		บาท	บาท	บาท	บาท
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปี		(2,249,948,849)	246,685,809	(2,249,948,849)	229,545,355
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น					
รายการที่จะไม่ถูกจัดประเภทรายการใหม่					
เข้าไปไว้ในกำไรหรือขาดทุน					
กำไร (ขาดทุน) จากการประมาณการตามหลักการคณิตศาสตร์ประกันภัย					
สำหรับโครงการผลประโยชน์พนักงาน		233,780,317	(4,949,366)	233,780,317	(4,949,366)
ภาษีเงินได้ที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น		(46,974,486)	931,481	(46,974,486)	931,481
		186,805,831	(4,017,885)	186,805,831	(4,017,885)
รายการที่อาจถูกจัดประเภทรายการใหม่					
เข้าไปไว้ในกำไรหรือขาดทุน					
ผลต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนจากการแปลงค่าหน่วยงาน					
ในต่างประเทศ		(98,016,940)	(61,929,642)	(98,016,940)	(61,929,642)
การเปลี่ยนแปลงผลสะสมจากการลดสัดส่วนเงินลงทุนในบริษัทย่อย	23	-	(350,970,688)	-	(350,970,688)
การเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมสุทธิของเงินลงทุนเผื่อขาย					
ส่วนที่โอนไปกำไรหรือขาดทุน		(2,677,724)	(1,481,089)	(2,677,724)	(1,481,089)
การเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมสุทธิของเงินลงทุนเผื่อขาย		23,722,310	(12,182,265)	23,722,310	(12,182,265)
ภาษีเงินได้ที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น		(4,208,917)	2,732,671	(4,208,917)	2,732,671
		(81,181,271)	(423,831,013)	(81,181,271)	(423,831,013)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปี - สุทธิจากภาษี		105,624,560	(427,848,898)	105,624,560	(427,848,898)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี		(2,144,324,289)	(181,163,089)	(2,144,324,289)	(198,303,543)
การแบ่งปันกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม					
ส่วนที่เป็นของบริษัทใหญ่		(2,144,324,289)	(198,303,543)	(2,144,324,289)	(198,303,543)
ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม		-	17,140,454	-	-
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี		(2,144,324,289)	(181,163,089)	(2,144,324,289)	(198,303,543)

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562

		งบการเงินรวม											
				กำไรสะสม		องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น							
	หมายเหตุ	ทุนเรือนหุ้นที่ออกและชำระแล้ว	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	ทุนสำรองตามกฎหมาย	ยังไม่ได้จัดสรร	ทุนสำรองอื่นการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	ผลสะสมจากการลดสัดส่วนเงินลงทุนในบริษัทย่อย	ผลต่างจากการแปลงค่างบการเงิน	ผลต่างจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย	รวมองค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	รวมส่วนของบริษัทใหญ่	ส่วนของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	รวมส่วนของผู้ถือหุ้น
		บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561													
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2561		5,480,333,200	4,324,626,137	549,988,420	4,201,676,132	11,792,737	328,844,639	(77,646,719)	2,478,518	265,469,175	14,822,093,064	457,616,373	15,279,709,437
รายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น													
หุ้นทุนออกให้ตามสิทธิ	19	176,570	645,046	-	-	(821,616)	-	-	-	(821,616)	-	-	-
การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	19	-	-	-	-	3,773,577	-	-	-	3,773,577	3,773,577	-	3,773,577
เงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นของบริษัท	29	-	-	-	(1,490,505,274)	-	-	-	-	-	(1,490,505,274)	-	(1,490,505,274)
การจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อยทางอ้อม		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(474,757,089)	(474,757,089)
รวมรายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น		176,570	645,046	-	(1,490,505,274)	2,951,961	-	-	-	2,951,961	(1,486,731,697)	(474,757,089)	(1,961,488,786)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี													
กำไร	28	-	-	-	229,545,355	-	-	-	-	-	229,545,355	17,140,454	246,685,809
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น		-	-	-	(4,017,885)	-	(350,970,688)	(61,929,642)	(10,930,683)	(423,831,013)	(427,848,898)	-	(427,848,898)
รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี		-	-	-	225,527,470	-	(350,970,688)	(61,929,642)	(10,930,683)	(423,831,013)	(198,303,543)	17,140,454	(181,163,089)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561		5,480,509,770	4,325,271,183	549,988,420	2,936,698,328	14,744,698	(22,126,049)	(139,576,361)	(8,452,165)	(155,409,877)	13,137,057,824	(262)	13,137,057,562

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น (ต่อ)

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562

		งบการเงินรวม											
				กำไรสะสม		องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น							
	หมายเหตุ	ทุนเรือนหุ้นที่ออกและชำระแล้ว	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	ทุนสำรองตามกฎหมาย	ยังไม่ได้จัดสรร	ทุนสำรองอื่นการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	ผลสะสมจากการลดสัดส่วนเงินลงทุนในบริษัทย่อย	ผลต่างจากการแปลงค่างบการเงิน	ผลต่างจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย	รวมองค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	รวมส่วนของบริษัทใหญ่	ส่วนของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	รวมส่วนของผู้ถือหุ้น
		บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562													
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2562		5,480,509,770	4,325,271,183	549,988,420	2,936,698,328	14,744,698	(22,126,049)	(139,576,361)	(8,452,165)	(155,409,877)	13,137,057,824	(262)	13,137,057,562
รายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น													
การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	19	-	-	-	-	2,226,464	-	-	-	2,226,464	2,226,464	-	2,226,464
รวมรายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น		-	-	-	-	2,226,464	-	-	-	2,226,464	2,226,464	-	2,226,464
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี													
ขาดทุน	28	-	-	-	(2,249,948,849)	-	-	-	-	-	(2,249,948,849)	-	(2,249,948,849)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น		-	-	-	186,805,831	-	-	(98,016,940)	16,835,669	(81,181,271)	105,624,560	-	105,624,560
รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี		-	-	-	(2,063,143,018)	-	-	(98,016,940)	16,835,669	(81,181,271)	(2,144,324,289)	-	(2,144,324,289)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562		5,480,509,770	4,325,271,183	549,988,420	873,555,310	16,971,162	(22,126,049)	(237,593,301)	8,383,504	(234,364,684)	10,994,959,999	(262)	10,994,959,737

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562

		งบการเงินเฉพาะกิจการ									
				กำไรสะสม		องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น					
	หมายเหตุ	ทุนเรือนหุ้นที่ออกและชำระแล้ว	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	ทุนสำรองตามกฎหมาย	ยังไม่ได้จัดสรร	ทุนสำรองอื่นการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	ผลสะสมจากการลดสัดส่วนเงินลงทุนในบริษัทย่อย	ผลต่างจากการแปลงค่างบการเงิน	ผลต่างจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย	รวมองค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	รวมส่วนของผู้ถือหุ้นบริษัท
		บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561											
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2561		5,480,333,200	4,324,626,137	549,988,420	4,201,676,132	11,792,737	328,844,639	(77,646,719)	2,478,518	265,469,175	14,822,093,064
รายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น											
หุ้นทุนออกให้ตามสิทธิ	19	176,570	645,046	-	-	(821,616)	-	-	-	(821,616)	-
การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	19	-	-	-	-	3,773,577	-	-	-	3,773,577	3,773,577
เงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นของบริษัท	29	-	-	-	(1,490,505,274)	-	-	-	-	-	(1,490,505,274)
รวมรายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น		176,570	645,046	-	(1,490,505,274)	2,951,961	-	-	-	2,951,961	(1,486,731,697)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี											
กำไร	28	-	-	-	229,545,355	-	-	-	-	-	229,545,355
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น		-	-	-	(4,017,885)	-	(350,970,688)	(61,929,642)	(10,930,683)	(423,831,013)	(427,848,898)
รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี		-	-	-	225,527,470	-	(350,970,688)	(61,929,642)	(10,930,683)	(423,831,013)	(198,303,543)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561		5,480,509,770	4,325,271,183	549,988,420	2,936,698,328	14,744,698	(22,126,049)	(139,576,361)	(8,452,165)	(155,409,877)	13,137,057,824

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น (ต่อ)

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562

		งบการเงินเฉพาะกิจการ									
				กำไรสะสม		องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น					
	หมายเหตุ	ทุนเรือนหุ้นที่ออกและชำระแล้ว	ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	ทุนสำรองตามกฎหมาย	ยังไม่ได้จัดสรร	ทุนสำรองอื่นการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	ผลสะสมจากการลดสัดส่วนเงินลงทุนในบริษัทย่อย	ผลต่างจากการแปลงค่างบการเงิน	ผลต่างจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย	รวมองค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	รวมส่วนของผู้ถือหุ้นบริษัท
		บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562											
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2562		5,480,509,770	4,325,271,183	549,988,420	2,936,698,328	14,744,698	(22,126,049)	(139,576,361)	(8,452,165)	(155,409,877)	13,137,057,824
รายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น											
การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	19	-	-	-	-	2,226,464	-	-	-	2,226,464	2,226,464
รวมรายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น		-	-	-	-	2,226,464	-	-	-	2,226,464	2,226,464
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี											
ขาดทุน	28	-	-	-	(2,249,948,849)	-	-	-	-	-	(2,249,948,849)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น		-	-	-	186,805,831	-	-	(98,016,940)	16,835,669	(81,181,271)	105,624,560
รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี		-	-	-	(2,063,143,018)	-	-	(98,016,940)	16,835,669	(81,181,271)	(2,144,324,289)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562		5,480,509,770	4,325,271,183	549,988,420	873,555,310	16,971,162	(22,126,049)	(237,593,301)	8,383,504	(234,364,684)	10,994,959,999

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2562	2561	2562	2561
	หมายเหตุ	บาท	บาท	บาท	บาท
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน					
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปี		(2,249,948,849)	246,685,809	(2,249,948,849)	229,545,355
รายการปรับปรุง					
ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์	10	500,283,459	719,411,686	455,050,178	673,105,752
ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้					
สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ	11	1,213,974,532	1,150,329,737	1,213,974,532	1,150,329,737
ค่าตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	11	2,017,642	2,017,642	2,017,642	2,017,642
ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	11	97,795,101	103,920,740	88,811,135	94,592,453
ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์		1,613,406,614	2,253,000,000	1,459,525,923	2,253,000,000
ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ไม่มีตัวตน		9,293,150	-	9,293,150	-
รายได้จากการลงทุน		(200,657,578)	(181,558,213)	(192,648,091)	(177,488,647)
การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	19	2,226,464	3,773,577	2,226,464	3,773,577
ต้นทุนทางการเงิน		299,742,497	338,242,739	294,758,082	338,228,829
(กำไร) ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน		248,538,557	12,420,499	217,720,861	(18,933,924)
ค่าตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายในการจัดหาเงินกู้ยืม	14, 25	910,874	1,065,891	910,874	1,065,891
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ	7	65,866,756	358,394,586	111,680,903	337,681,328
ค่าเผื่อสินค้าเสื่อมสภาพ (กลับรายการ)		(5,570,270)	9,996,089	(7,333,429)	5,680,403
(กำไร) ขาดทุนจากการจำหน่ายอาคารและอุปกรณ์		(5,161,397)	4,585,037	(4,812,966)	4,541,280
การตัดจำหน่ายอาคารและอุปกรณ์		1,393,792	148,358	1,393,450	148,350
(กำไร) ขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย	23	28,542,789	(1,949,515,538)	28,542,789	-
การตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตน		-	7,223	-	7,223
ส่วนแบ่ง (กำไร) ขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทย่อย					
และการร่วมค้า	9	116,447,819	(119,387,670)	597,865,755	(1,641,288,403)
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		343,709,537	(260,628,962)	251,751,517	(334,929,581)
		2,082,811,489	2,692,909,230	2,280,779,920	2,921,077,265

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2562	2561	2562	2561
	หมายเหตุ	บาท	บาท	บาท	บาท
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน					
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น		(212,409,540)	(549,956,343)	(731,197,250)	(967,715,787)
ลูกหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน		36,341,168	48,053,827	27,768,502	101,771,630
สินค้าคงเหลือ		(5,494,623)	(25,011,294)	(17,128,156)	(14,277,128)
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น		7,888,805	25,282,541	(1,819,929)	8,090,689
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น		5,615,895	(43,119,327)	407,929	(45,387,964)
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น		(141,090,524)	(212,108,369)	(104,973,195)	(121,335,822)
เจ้าหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน		1,183,688	(681,364)	35,550,377	(19,819,551)
เงินรับล่วงหน้าจากลูกค้า		74,308,197	57,088,032	39,997,086	5,887,548
ผลประโยชน์ตอบแทนตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการค้างจ่าย		(86,685,543)	(5,004,497)	(86,685,543)	(5,004,497)
หนี้สินหมุนเวียนอื่น		(32,487,566)	(5,606,818)	(19,994,082)	(19,836,906)
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น		(24,658,947)	(18,772,759)	(25,144,055)	(21,922,548)
ประมาณการหนี้สินไม่หมุนเวียนสำหรับผลประโยชน์พนักงาน		38,012,101	(27,643,171)	37,313,681	(24,253,642)
จ่ายภาษีเงินได้		(83,017,850)	(66,474,200)	(420,951)	(450,012)
เงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน		1,660,316,750	1,868,955,488	1,434,454,334	1,796,823,275
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน					
รับดอกเบี้ย		208,956,365	169,092,557	198,650,148	174,454,150
รับเงินปันผล	9	-	-	184,088,137	1,717,154,736
เงินลงทุนชั่วคราว		1,167,407,949	(818,477,229)	1,221,630,342	(359,635,556)
เงินสดจ่ายเพื่อซื้ออาคารและอุปกรณ์		(224,126,037)	(81,963,778)	(13,105,888)	(59,518,209)
เงินสดรับจากการขายอาคารและอุปกรณ์		25,290,324	5,989,370	6,532,828	5,888,374
เงินสดรับจากเงินให้กู้ยืมแก่บริษัทย่อย	4	-	-	25,000,000	-
เงินสดรับจากเงินให้กู้ยืมแก่การร่วมค้า	4	46,858,086	-	46,858,086	-
เงินให้กู้ยืมแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	4	-	-	-	(10,000,000)
เงินสดจ่ายสำหรับซื้อสินทรัพย์ไม่มีตัวตน		(1,658,484)	(1,409,200)	-	(1,409,200)
เงินสดรับจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย	23	18,100,341	1,950,779,922	24,640,320	-
เงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมลงทุน		1,240,828,544	1,224,011,642	1,694,293,973	1,466,934,295

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบกระแสเงินสด (ต่อ)

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2562	2561	2562	2561
	หมายเหตุ	บาท	บาท	บาท	บาท
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน					
จ่ายเงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นของบริษัท	29	-	(1,490,585,395)	-	(1,490,585,214)
ชำระคืนเงินกู้ยืม	14	(2,790,944,948)	(414,482,938)	(2,812,944,948)	(414,482,938)
จ่ายดอกเบี้ย		(318,735,726)	(318,269,838)	(318,212,049)	(322,536,394)
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมจัดหาเงิน		(3,109,680,674)	(2,223,338,171)	(3,131,156,997)	(2,227,604,546)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ		(208,535,380)	869,628,959	(2,408,690)	1,036,153,024
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันที่ 1 มกราคม		2,830,234,585	1,960,770,857	1,719,753,567	683,765,774
ผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราต่างประเทศ คงเหลือสิ้นงวด		11,230	(165,231)	11,230	(165,231)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันที่ 31 ธันวาคม	5	2,621,710,435	2,830,234,585	1,717,356,107	1,719,753,567
รายการที่ไม่ใช่เงินสด					
ซื้ออาคารและอุปกรณ์เป็นเงินเชื่อ		1,808,702	6,191,328	1,744,942	1,701,109
ซื้ออาคารและอุปกรณ์ภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ		-	271,331	-	271,331
หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน		25,906,391	30,788,907	25,906,391	30,788,907

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562

หมายเหตุ สารบัญ

1. ข้อมูลทั่วไป
2. เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน
3. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ
4. บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน
5. เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด
6. เงินลงทุนชั่วคราว
7. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น
8. สินค้าคงเหลือ
9. เงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้า
10. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์
11. สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชีและสินทรัพย์ไม่มีตัวตน
12. สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี
13. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น
14. หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย
15. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น
16. หนี้สินหมุนเวียนอื่น
17. ประมาณการหนี้สินไม่หมุนเวียนสำหรับผลประโยชน์พนักงาน
18. หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น
19. ทุนเรือนหุ้นและการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์
20. สำรอง
21. ส่วนงานดำเนินงาน
22. รายได้จากการขายและการให้บริการ
23. กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย
24. รายได้อื่น
25. ค่าใช้จ่ายตามลักษณะ
26. เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
27. ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้
28. กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้น
29. เงินปันผล
30. เครื่องมือทางการเงิน

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562

หมายเหตุ	สารบัญ
31.	ภาระผูกพันกับบุคคลหรือกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน
32.	หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น
33.	เหตุการณ์อื่น
34.	เหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลาที่รายงาน
35.	มาตรฐานการรายงานทางการเงินซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วแต่ยังไม่มีผลบังคับใช้

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

งบการเงินนี้ได้รับอนุมัติให้ออกงบการเงินจากคณะกรรมการเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2563

1. ข้อมูลทั่วไป

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) “บริษัท” เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นในประเทศไทย และมีที่อยู่จดทะเบียนตั้งอยู่เลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

บริษัทจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อเดือนมกราคม 2537

บริษัทใหญ่ในระหว่างปี คือ บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (ถือหุ้นร้อยละ 41.13) ซึ่งเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นในประเทศไทย

บริษัท บริษัทย่อยและการร่วมค้า (รวมเรียกว่า “กลุ่มบริษัท”) ประกอบธุรกิจหลักในการให้บริการวงจรดาวเทียมเพื่อการสื่อสารทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ จัดจำหน่ายอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไอพีสตาร์ บริการเนื้อหาสำหรับเครือข่ายบรอดแบนด์ จัดจำหน่ายอุปกรณ์รับสัญญาณโทรทัศน์ บริการศูนย์ข้อมูลอินเทอร์เน็ต บริการอินเทอร์เน็ต บริการรับ-ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม บริการให้คำปรึกษาด้านเทคนิคที่เกี่ยวกับดาวเทียม บริการธุรกิจกระจายเสียงโทรทัศน์และโทรคมนาคม บริการระบบโทรศัพท์ บริการเสริมบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ และบริการด้านวิศวกรรมพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารและอิเล็กทรอนิกส์ โดยส่วนใหญ่เป็นการประกอบธุรกิจภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการต่าง ๆ

กลุ่มบริษัทมีการประกอบกิจการใน 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย สิงคโปร์ กัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ มอริเชียส เกาะบริติช-เวอร์จิน ญี่ปุ่นและอินเดีย

บริษัทได้ทำสัญญากับกระทรวงคมนาคมเพื่อดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารเป็นเวลา 30 ปี โดยบริษัทมีสิทธิในการบริหารกิจการและการให้บริการวงจรดาวเทียมเพื่อการสื่อสารทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และมีสิทธิเก็บค่าใช้วงจรดาวเทียมจากผู้ใช้วงจรดาวเทียมภายในระยะเวลา 30 ปี ซึ่งปัจจุบันสัญญาดังกล่าวอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมและจะหมดอายุในปี 2564

บริษัทได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการโทรคมนาคมจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) ซึ่งบริษัทมีสิทธิให้บริการโทรคมนาคมบนโครงข่ายของตนเองทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยใบอนุญาตดังกล่าวมีอายุ 20 ปี และจะหมดอายุในปี 2575

รายละเอียดของบริษัทย่อยและการร่วมค้า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 และ 2561 มีดังนี้

ชื่อกิจการ	ลักษณะธุรกิจ	ประเทศที่กิจการจัดตั้ง	ส่วนได้เสียในความเป็นเจ้าของ	
			2562	2561
			ร้อยละ	**ร้อยละ**
บริษัทย่อยทางตรง				
บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด	จัดจำหน่ายอุปกรณ์รับสัญญาณโทรทัศน์ บริการให้คำปรึกษาและติดตั้งระบบสำหรับเครือข่ายบรอดแบนด์แบบครบวงจร (System Integration)	ไทย	99.99	99.99
บริษัท ไอพีสตาร์ จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4	เกาะบริติช-เวอร์จิน	100	100
บริษัท สตาร์ นิวเคลียส จำกัด	ให้บริการด้านวิศวกรรมพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารและอิเล็กทรอนิกส์	เกาะบริติช-เวอร์จิน	100	100
บริษัท ไอพีสตาร์ อินเตอร์เนชั่นแนล พีทีอี จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4	สิงคโปร์	100	100
บริษัท ไอพีสตาร์ โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4	มอริเชียส	100	100
บริษัท แคมโบเดียน ดีทีวี เน็ตเวิร์ค จำกัด	จัดจำหน่ายอุปกรณ์รับสัญญาณโทรทัศน์	กัมพูชา	- [(1)]	100

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562

ชื่อกิจการ	ลักษณะธุรกิจ	ประเทศที่กิจการจัดตั้ง	ส่วนได้เสียในความเป็นเจ้าของ	
			2562	2561
			ร้อยละ	**ร้อยละ**
บริษัท ไอพีสตาร์ ออสเตรเลีย พีทีวาย จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 ในประเทศออสเตรเลีย	ออสเตรเลีย	100	100
บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด	ให้บริการด้านธุรกิจกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์	ไทย	99.99	99.99
บริษัท ไอพีสตาร์ เจแปน จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 ในประเทศญี่ปุ่น	ญี่ปุ่น	100	100
บริษัท ไอพีสตาร์ นิวซีแลนด์ จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 และอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4 ในประเทศนิวซีแลนด์	นิวซีแลนด์	100	100
บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล แซทเทลไลท์ จำกัด	จัดจำหน่ายช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 7 และไทยคม 8	มอริเชียส	100	100
บริษัท ไอพีสตาร์ (อินเดีย) ไพรเวท จำกัด	ให้บริการคำปรึกษาด้านเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับระบบโครงข่ายของดาวเทียม	อินเดีย	100	100
บริษัท ทีซี โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด	ให้บริการด้านเทคโนโลยี	มอริเชียส	100	100

ชื่อกิจการ	ลักษณะธุรกิจ	ประเทศที่กิจการจัดตั้ง	ส่วนได้เสียในความเป็นเจ้าของ	
			2562	2561
			ร้อยละ	**ร้อยละ**
บริษัทย่อยทางอ้อมของบริษัท				
บริษัท โอไรอ้อน แซทเทลไลท์ ซิสเทม พีทีวาย จำกัด	ให้บริการด้านการสื่อสารข้อมูลผ่านดาวเทียมและโซลูชั่นเพื่อธุรกิจในประเทศออสเตรเลีย	ออสเตรเลีย	100	100
การร่วมค้าของบริษัท				
บริษัท เชนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด	ประกอบธุรกิจหลักในการลงทุนด้านการสื่อสารโทรคมนาคมในระดับนานาชาติ	สิงคโปร์	51	51
การร่วมค้าของบริษัท เชนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด				
บริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด	ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์สาธารณะ โทรศัพท์ระหว่างประเทศและอินเทอร์เน็ต	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	24.99	24.99

(1) กลุ่มบริษัทได้ขายเงินลงทุนในหุ้นสามัญทั้งหมดในบริษัท แคมโบเดียน ดีทีวี เน็ตเวิร์ค จำกัด เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2562 (ดูหมายเหตุข้อ 9)

รายการระหว่างกิจการที่มีสาระสำคัญระหว่างบริษัทและบริษัทย่อยได้ตัดออกจากงบการเงินรวมแล้ว งบการเงินรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 ได้รวมข้อมูลทางการเงินของบริษัทย่อยสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 ที่ได้ตรวจสอบแล้ว

2. เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน

2.1 เกณฑ์การถือปฏิบัติ

กลุ่มบริษัทจัดทำบัญชีเป็นเงินบาทและจัดทำงบการเงินตามกฎหมายเป็นภาษาไทยตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่รับรองทั่วไปในประเทศไทย

งบการเงินของกลุ่มบริษัทได้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2561) เรื่อง "การนำเสนองบการเงิน" ซึ่งมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2562 เป็นต้นไป และตามข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2560 เรื่อง "การจัดทำและส่งงบการเงินและรายการเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียน พ.ศ. 2560" และตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง "กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559" ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2559

ในระหว่างปีกลุ่มบริษัทได้นำมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับปรับปรุงและฉบับใหม่รวมถึงแนวปฏิบัติทางการบัญชีที่ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งมีผลบังคับใช้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2562 มาถือปฏิบัติ มาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวได้รับการปรับปรุงหรือจัดให้มีขึ้นเพื่อให้มีเนื้อหาเท่าเทียมกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ โดยส่วนใหญ่เป็นการปรับปรุงถ้อยคำและคำศัพท์ การตีความและการให้แนวปฏิบัติทางการบัญชีกับผู้ใช้มาตรฐาน การนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวมาถือปฏิบัตินี้ไม่มีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่องบการเงินของกลุ่มบริษัท

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 กลุ่มบริษัทได้เริ่มต้นปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 เรื่อง รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า เป็นครั้งแรกตามที่มีประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2561 ซึ่งมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2562 เป็นต้นไป กลุ่มบริษัทพิจารณาแล้วพบว่าผลกระทบไม่เป็นสาระสำคัญ

2.2 เกณฑ์การวัดมูลค่า

งบการเงินนี้จัดทำขึ้นโดยถือหลักเกณฑ์การบันทึกตามราคาทุนเดิม ยกเว้นที่ระบุไว้เป็นอย่างอื่น

2.3 สกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานและนำเสนองบการเงิน

งบการเงินนี้จัดทำและแสดงหน่วยเงินตราเป็นเงินบาทซึ่งเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานของกลุ่มบริษัท ข้อมูลทางการเงินทั้งหมดมีการปัดเศษในหมายเหตุประกอบงบการเงินเพื่อให้แสดงเป็นหลักพันบาท ยกเว้นที่ระบุไว้เป็นอย่างอื่น

2.4 การประมาณการและการใช้วิจารณญาณ

ในการจัดทำงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ผู้บริหารต้องใช้วิจารณญาณ การประมาณการและข้อสมมติฐานหลายประการ ซึ่งมีผลกระทบต่อการกำหนดนโยบายการบัญชีและการรายงานจำนวนเงินที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่าย ผลที่เกิดขึ้นจริงอาจแตกต่างจากที่ประมาณไว้

ประมาณการและข้อสมมติฐานที่ใช้ในการจัดทำงบการเงินจะได้รับการทบทวนอย่างต่อเนื่อง การปรับประมาณการทางบัญชีจะบันทึกโดยวิธีเปลี่ยนทันทีเป็นต้นไป

(1) การใช้วิจารณญาณ

ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้วิจารณญาณในการเลือกนโยบายการบัญชีซึ่งมีผลกระทบที่มีนัยสำคัญที่สุดต่อจำนวนเงินที่รับรู้ในงบการเงินซึ่งประกอบด้วยหมายเหตุประกอบงบการเงินต่อไปนี้

หมายเหตุข้อ 9	การจัดประเภทการร่วมค้า
หมายเหตุข้อ 9	การจัดทำงบการเงินรวม: กลุ่มบริษัทมีอำนาจควบคุมโดยพฤตินัย (De facto control) เหนือผู้ได้รับการลงทุน

(2) การประมาณการข้อสมมติฐานและความไม่แน่นอนของการประมาณการ

ข้อมูลเกี่ยวกับความไม่แน่นอนของการประมาณการที่สำคัญซึ่งมีความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญที่เป็นเหตุให้ต้องมีการปรับปรุงจำนวนเงินที่รับรู้ในงบการเงิน ซึ่งประกอบด้วยหมายเหตุประกอบงบการเงินต่อไปนี้

หมายเหตุข้อ 7	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
หมายเหตุข้อ 8	มูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับคืนจากสินค้าคงเหลือ
หมายเหตุข้อ 9, 10, 11	ข้อสมมติฐานสำหรับการประมาณการในการคิดลดกระแสเงินสดในอนาคต
หมายเหตุข้อ 10	การประมาณอายุการใช้งานและมูลค่าคงเหลือของอาคารและอุปกรณ์
หมายเหตุข้อ 11	การประมาณอายุการใช้งานและมูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น
หมายเหตุข้อ 12	ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี
หมายเหตุข้อ 17	การวัดมูลค่าของภาระผูกพันของโครงการผลประโยชน์
หมายเหตุข้อ 19	การวัดมูลค่าของการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์
หมายเหตุข้อ 30	การวัดมูลค่ายุติธรรมของสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า
หมายเหตุข้อ 32 และ 33	ประมาณการหนี้สิน และหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

3. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ

นโยบายการบัญชีที่นำเสนอดังต่อไปนี้ได้ถือปฏิบัติโดยสม่ำเสมอสำหรับงบการเงินทุกรอบระยะเวลาที่รายงาน

3.1 เกณฑ์ในการจัดทำงบการเงินรวม

งบการเงินรวมประกอบด้วยงบการเงินของบริษัท บริษัทย่อย และส่วนได้เสียของกลุ่มบริษัทในการร่วมค้า

การรวมธุรกิจ

กลุ่มบริษัทบันทึกบัญชีสำหรับการรวมธุรกิจตามวิธีซื้อ เมื่อการควบคุมถูกโอนไปยังกลุ่มบริษัท ยกเว้นในกรณีที่เป็นการรวมธุรกิจภายใต้การควบคุมเดียวกัน

การควบคุม หมายถึงอำนาจในการกำหนดนโยบายทางการเงินและการดำเนินงานของกิจการเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์จากกิจกรรมของกิจการนั้น ในการพิจารณาอำนาจในการควบคุม กิจการต้องนำสิทธิในการออกเสียงที่เกิดขึ้นมารวมในการพิจารณา วันที่ซื้อกิจการคือวันที่อำนาจในการควบคุมนั้นได้ถูกโอนไปยังผู้ซื้อ การกำหนดวันที่ซื้อกิจการและการระบุเกี่ยวกับการโอนอำนาจควบคุมจากฝ่ายหนึ่งไปยังอีกฝ่ายหนึ่งต้องใช้ดุลยพินิจเข้ามาเกี่ยวข้อง

ค่าความนิยม ถูกวัดมูลค่า ณ วันที่ซื้อ โดยวัดจากมูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนที่โอนให้ซึ่งรวมถึงการรับรู้จำนวนส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมในผู้ถูกซื้อ หักด้วยมูลค่าสุทธิ (มูลค่ายุติธรรม) ของสินทรัพย์ที่ระบุได้ที่ได้มาและหนี้สินที่รับมาซึ่งวัดมูลค่า ณ วันที่ซื้อ กำไรจากการซื้อในราคาต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรมรับรู้ในกำไรหรือขาดทุนทันที

สิ่งตอบแทนที่โอนให้ ต้องวัดด้วยมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่โอนไป หนี้สินที่กลุ่มบริษัทก่อขึ้นเพื่อจ่ายชำระให้แก่เจ้าของเดิม และส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของที่ออกโดยกลุ่มบริษัท ทั้งนี้สิ่งตอบแทนที่โอนให้ยังรวมถึงมูลค่ายุติธรรมของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นและมูลค่าของโครงการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ที่ออกแทนโครงการของผู้ถูกซื้อเมื่อรวมธุรกิจ หากการรวมธุรกิจมีผลให้สิ้นสุดความสัมพันธ์ของโครงการเดิมระหว่างกลุ่มบริษัทและผู้ถูกซื้อ ให้ใช้ราคาที่ต่ำกว่าระหว่าง มูลค่าจากการยกเลิกสัญญาตามที่ระบุในสัญญา และมูลค่าองค์ประกอบนอกตลาด ไปหักจากสิ่งตอบแทนที่โอนให้ และรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายอื่น

หากมีการออกโครงการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ (โครงการทดแทน) เพื่อแลกเปลี่ยนกับโครงการที่พนักงานของผู้ถูกซื้อถืออยู่ (โครงการผู้ถูกซื้อ) ขึ้นอยู่กับต้นทุนบริการในอดีต ผู้ซื้อต้องวัดส่วนของโครงการทดแทนด้วยมูลค่าตามราคาตลาดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งตอบแทนที่โอน หากมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำงานในอนาคต ผลต่างระหว่างมูลค่าซึ่งรวมอยู่ในสิ่งตอบแทนที่โอนไป และ ราคาตลาดของโครงการทดแทน รับรู้เป็นผลตอบแทนพนักงานภายหลังการรวมธุรกิจ

หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นของบริษัทที่ถูกซื้อที่รับมาจากการรวมธุรกิจ รับรู้เป็นหนี้สินหากมีภาระผูกพันในปัจจุบันซึ่งเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ในอดีต และสามารถวัดมูลค่ายุติธรรมได้อย่างน่าเชื่อถือ

กลุ่มบริษัทวัดมูลค่าส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมตามอัตราส่วนได้เสียในสินทรัพย์สุทธิที่ได้มาจากผู้ถูกซื้อ

ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการซื้อของกลุ่มบริษัทที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากการรวมธุรกิจ เช่น ค่าที่ปรึกษากฎหมาย ค่าธรรมเนียมวิชาชีพและค่าที่ปรึกษาอื่นๆ ถือเป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดขึ้น

การรวมธุรกิจภายใต้การควบคุมเดียวกัน

การรวมธุรกิจซึ่งเกิดจากการโอนส่วนได้เสียในกิจการภายใต้การควบคุมของผู้ถือหุ้นซึ่งควบคุมกลุ่มบริษัท ถือเป็นการเข้าครอบครองเสมือนว่าได้เกิดขึ้นตั้งแต่วันต้นงวดของปีเปรียบเทียบก่อนหน้าสุดหรือ ณ วันที่มีการรวมธุรกิจภายใต้การควบคุมเดียวกันแล้วแต่วันใดจะหลังกว่า เพื่อปรับปรุงงบการเงินเปรียบเทียบ สินทรัพย์และหนี้สินที่ได้มาจะถูกรับรู้ด้วยมูลค่าตามบัญชีก่อนการจัดทำงบการเงินรวมภายใต้การควบคุมของผู้ถือหุ้น ที่กลุ่มบริษัทมีส่วนควบคุมส่วนประกอบอื่นของส่วนของเจ้าของที่ได้มาจากการรวมธุรกิจถือเป็นส่วนหนึ่งของทุนของกลุ่มบริษัท เว้นแต่ส่วนที่ได้มานั้นได้รับรู้เป็นส่วนหนึ่งของส่วนเกินมูลค่าหุ้น เงินสดจ่ายในการรวมธุรกิจรับรู้โดยตรงในส่วนของเจ้าของ

บริษัทย่อย

บริษัทย่อยเป็นกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกลุ่มบริษัท การควบคุมเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มบริษัทเปิดรับหรือมีสิทธิในผลตอบแทนผันแปรจากการเกี่ยวข้องกับกิจการนั้นและมีความสามารถในการใช้อำนาจเหนือกิจการนั้นทำให้เกิดผลกระทบต่อจำนวนเงินผลตอบแทนของกลุ่มบริษัท งบการเงินของบริษัทย่อยได้รวมอยู่ในงบการเงินรวม นับแต่วันที่มีการควบคุมจนถึงวันที่การควบคุมสิ้นสุดลง

การสูญเสียการควบคุม

เมื่อกลุ่มบริษัทสูญเสียการควบคุมในบริษัทย่อย กลุ่มบริษัทตัดรายการสินทรัพย์และหนี้สินของบริษัทย่อยนั้นออก รวมถึงส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมและส่วนประกอบอื่นในส่วนของเจ้าของที่เกี่ยวข้องกับบริษัทย่อยนั้น กำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการสูญเสียการควบคุมในบริษัทย่อยรับรู้ในกำไรหรือขาดทุน ส่วนได้เสียในบริษัทย่อยเดิมที่ยังคงเหลืออยู่ให้วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่สูญเสียการควบคุม

ส่วนได้เสียในเงินลงทุนที่บันทึกตามวิธีส่วนได้เสีย

ส่วนได้เสียของกลุ่มบริษัทในเงินลงทุนที่บันทึกตามวิธีส่วนได้เสีย ได้แก่ส่วนได้เสียในการร่วมค้า

การร่วมค้าเป็นการร่วมการงานที่กลุ่มบริษัทมีการควบคุมร่วมในการงานนั้น โดยมีสิทธิในสินทรัพย์สุทธิของการร่วมการงานนั้นมากกว่าการมีสิทธิในสินทรัพย์และภาระผูกพันในหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับการร่วมการงานนั้น

ส่วนได้เสียในการร่วมค้าบันทึกบัญชีตามวิธีส่วนได้เสีย โดยรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกด้วยราคาทุนซึ่งรวมถึงต้นทุนการทำรายการ ภายหลังการรับรู้รายการเริ่มแรก ส่วนแบ่งกำไรหรือขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นของเงินลงทุนที่บันทึกตามวิธีส่วนได้เสียของกลุ่มบริษัท จะถูกบันทึกในงบการเงินรวมจนถึงวันที่กลุ่มบริษัทสูญเสียความมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ หรือการควบคุมร่วม

การตัดรายการในงบการเงินรวม

ยอดคงเหลือและรายการบัญชีระหว่างกิจการในกลุ่ม รวมถึงรายได้ หรือค่าใช้จ่ายที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงซึ่งเป็นผลมาจากรายการระหว่างกิจการในกลุ่ม ถูกตัดรายการในการจัดทำงบการเงินรวม กำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงซึ่งเป็นผลมาจากรายการกับบริษัทร่วมและกิจการที่ควบคุมร่วมกันถูกตัดรายการกับเงินลงทุนเท่าที่กลุ่มบริษัทมีส่วนได้เสียในกิจการที่ถูกลงทุนนั้น ขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงถูกตัดรายการในลักษณะเดียวกับกำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง แต่เท่าที่เมื่อไม่มีหลักฐานการด้อยค่าเกิดขึ้น

3.2 เงินตราต่างประเทศ

รายการบัญชีที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

รายการบัญชีที่เป็นเงินตราต่างประเทศแปลงค่าเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานของแต่ละบริษัทในกลุ่มบริษัทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่เกิดรายการ

สินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นตัวเงินและเป็นเงินตราต่างประเทศ ณ วันที่รายงาน แปลงค่าเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันนั้น กำไรหรือขาดทุนจากการแปลงค่าบันทึกในกำไรหรือขาดทุน

สินทรัพย์และหนี้สินที่ไม่เป็นตัวเงินซึ่งเกิดจากรายการบัญชีที่เป็นเงินตราต่างประเทศซึ่งบันทึกตามเกณฑ์ราคาทุนเดิม แปลงค่าเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่เกิดรายการ

หน่วยงานในต่างประเทศ

สินทรัพย์และหนี้สินของหน่วยงานในต่างประเทศ รวมถึงค่าความนิยมและรายการปรับปรุงมูลค่ายุติธรรมที่เกิดขึ้นจากการซื้อหน่วยงานในต่างประเทศ แปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่รายงาน

ค่าความนิยมและรายการปรับปรุงมูลค่ายุติธรรมที่เกิดจากการซื้อหน่วยงานในต่างประเทศ แปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่รายงาน

รายได้และค่าใช้จ่ายของหน่วยงานในต่างประเทศแปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนถัวเฉลี่ยในระหว่างปี

ผลต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดจากการแปลงค่า บันทึกในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น และแสดงเป็นรายการผลต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนในส่วนของผู้ถือหุ้น จนกว่ามีการจำหน่ายเงินลงทุนนั้นออกไป ยกเว้นผลต่างจากการแปลงค่าที่ถูกปันส่วนให้ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม

เมื่อหน่วยงานต่างประเทศถูกจำหน่ายส่วนได้เสียทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนที่ทำให้สูญเสียการควบคุม ความมีอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญ หรือการควบคุมร่วมกัน ผลสะสมของผลต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่างประเทศนั้นต้องถูกจัดประเภทเป็นกำไรหรือขาดทุนโดยเป็นส่วนหนึ่งของกำไรขาดทุนจากการจำหน่าย หากกลุ่มบริษัทจำหน่ายส่วนได้เสียในบริษัทย่อยเพียงบางส่วนแต่ยังคงมีการควบคุม ผลสะสมต้องถูกปันสัดส่วนให้กับส่วนของผู้ถือหุ้นที่ไม่มีอำนาจควบคุม หากกลุ่มบริษัทจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทร่วมหรือการร่วมค้าเพียงบางส่วนโดยที่กลุ่มบริษัทยังคงมีอิทธิพลหรือการควบคุมร่วมที่มีสาระสำคัญอยู่ กลุ่มบริษัทต้องจัดประเภทยอดสะสมบางส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นกำไรหรือขาดทุน

3.3 เครื่องมือทางการเงินที่เป็นตราสารอนุพันธ์

เครื่องมือทางการเงินที่เป็นตราสารอนุพันธ์ได้ถูกนำมาใช้เพื่อจัดการความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ที่เกิดจากกิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมจัดหาเงิน และกิจกรรมลงทุน เครื่องมือทางการเงินที่เป็นตราสารอนุพันธ์ไม่ได้มีไว้เพื่อค้า อย่างไรก็ตาม ตราสารอนุพันธ์ที่ไม่เข้าเงื่อนไข การกำหนดให้เป็นเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงถือเป็นรายการเพื่อค้า

เครื่องมือทางการเงินที่เป็นตราสารอนุพันธ์จะถูกบันทึกบัญชีเมื่อเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรม ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการทำรายการดังกล่าวบันทึกในกำไรหรือขาดทุนเมื่อเกิดขึ้น การวัดมูลค่าใหม่ภายหลังการบันทึกครั้งแรกใช้มูลค่ายุติธรรม กำไรหรือขาดทุนจากการวัดมูลค่าใหม่ให้เป็นมูลค่ายุติธรรมบันทึกในกำไรหรือขาดทุนทันที อย่างไรก็ตาม หากตราสารอนุพันธ์เข้าเงื่อนไขมีไว้เพื่อเป็นเครื่องมือป้องกันความเสี่ยง การบันทึกรายการกำไรหรือขาดทุนจากการตีราคาจะขึ้นอยู่กับประเภทของรายการที่ได้รับการป้องกันความเสี่ยง

มูลค่ายุติธรรมของสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าถือตามราคาตลาดของสัญญาล่วงหน้า ณ วันที่รายงาน ถ้ามีราคาตลาด ในกรณีที่ไม่มีราคาตลาด ให้ประมาณมูลค่ายุติธรรมโดยการคิดลดจากผลต่างระหว่างราคาล่วงหน้าตามสัญญากับราคาล่วงหน้าของสัญญาปัจจุบัน ณ วันที่รายงานที่ครบกำหนดในวันเดียวกัน โดยใช้อัตราดอกเบี้ยประเภทที่ใช้กับธุรกรรมการเงินที่ปลอดความเสี่ยง เช่น พันธบัตรรัฐบาล

3.4 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดประกอบด้วย ยอดเงินสด ยอดเงินฝากธนาคารประเภทเผื่อเรียก และเงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูง และมีระยะเวลาครบกำหนดเริ่มแรกภายใน 3 เดือนหรือน้อยกว่า เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารซึ่งจะต้องชำระคืนเมื่อทวงถามถือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมดำเนินงานในงบกระแสเงินสด

3.5 ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น

ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่นแสดงในราคาตามใบแจ้งหนี้หักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญประเมินโดยการวิเคราะห์ประวัติการชำระหนี้ และการคาดการณ์เกี่ยวกับการชำระหนี้ในอนาคตของลูกค้า โดยคำนวณสุทธิจากเงินมัดจำรับจากลูกค้า ลูกหนี้จะถูกตัดจำหน่ายบัญชีเมื่อทราบว่าเป็นหนี้สูญ

3.6 สินค้าคงเหลือ

สินค้าคงเหลือวัดมูลค่าด้วยราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า

ต้นทุนของสินค้าคำนวณโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ต้นทุนสินค้าประกอบด้วย ราคาทุนที่ซื้อและค่าใช้จ่ายทางตรงที่เกี่ยวข้องกับการซื้อสินค้านั้น เช่น ค่าภาษีอากร ค่าขนส่ง หักด้วยส่วนลดและเงินที่ได้รับคืนจากการซื้อสินค้า ต้นทุนของสินค้าสำเร็จรูปและงานระหว่างทำประกอบด้วย ค่าวัตถุดิบ ค่าแรงทางตรง ค่าใช้จ่ายอื่นทางตรง และค่าโสหุ้ยในการผลิต ซึ่งปันส่วนตามเกณฑ์การดำเนินงานตามปกติ แต่ไม่รวมต้นทุนการกู้ยืม

มูลค่าสุทธิที่จะได้รับเป็นการประมาณราคาที่จะขายได้จากการดำเนินธุรกิจปกติหักด้วยค่าใช้จ่ายที่จำเป็นโดยประมาณในการขาย

3.7 เงินลงทุน

เงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้า

เงินลงทุนในบริษัทย่อยและกิจการร่วมค้า ในงบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัท บันทึกบัญชีโดยใช้วิธีส่วนได้เสีย ส่วนการบันทึกบัญชีเงินลงทุนในการร่วมค้าในงบการเงินรวมใช้วิธีส่วนได้เสีย

ส่วนได้เสียในบริษัทร่วม บริษัทย่อยและการร่วมค้าบันทึกตามวิธีส่วนได้เสีย โดยรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกด้วยราคาทุนซึ่งรวมถึงต้นทุนการทำรายการ ภายหลังรับรู้รายการเริ่มแรก ส่วนแบ่งกำไรหรือขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นของเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสียของบริษัท จะถูกบันทึกในงบการเงินเฉพาะกิจการจนถึงวันที่บริษัทสูญเสียความมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ หรือการควบคุมร่วม

เงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนอื่น

ตราสารหนี้และตราสารทุนซึ่งเป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดซึ่งถือไว้เพื่อค้า จัดประเภทเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนและแสดงในมูลค่ายุติธรรม กำไรหรือขาดทุนจากการตีราคาหลักทรัพย์ได้บันทึกในงบกำไรหรือขาดทุน

ตราสารหนี้ซึ่งกลุ่มบริษัทตั้งใจและสามารถถือจนครบกำหนดจัดประเภทเป็นเงินลงทุนที่จะถือจนครบกำหนด เงินลงทุนที่จะถือจนครบกำหนด แสดงในราคาทุนตัดจำหน่ายหักด้วยขาดทุนจากการด้อยค่าของเงินลงทุน ผลต่างระหว่างราคาทุนที่ซื้อมากับมูลค่าไถ่ถอนของตราสารหนี้จะถูกตัดจ่ายโดยวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงตลอดอายุของตราสารหนี้ที่เหลือ

ตราสารหนี้และตราสารทุนซึ่งเป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด นอกเหนือจากที่ถือไว้เพื่อค้าหรือตั้งใจถือไว้จนครบกำหนดจัดประเภทเป็นเงินลงทุนเผื่อขาย ภายหลังการรับรู้มูลค่าในครั้งแรกเงินลงทุนเผื่อขายแสดงในมูลค่ายุติธรรม และการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ใช่ผลขาดทุนจากการด้อยค่าและผลต่างจากสกุลเงินตราต่างประเทศของรายการที่เป็นตัวเงิน บันทึกในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ส่วนผลขาดทุนจากการด้อยค่าและผลต่างจากการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศรับรู้ในกำไรหรือขาดทุน เมื่อมีการตัดจำหน่ายเงินลงทุน จะรับรู้ผลกำไรหรือขาดทุนสะสมที่เคยบันทึกในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นเข้ากำไรหรือขาดทุน ในกรณีที่เป็นเงินลงทุนประเภทที่มีดอกเบี้ย จะต้องบันทึกดอกเบี้ยในกำไรหรือขาดทุนโดยวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

เงินลงทุนในตราสารทุนซึ่งไม่ใช่หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดแสดงในราคาทุนหักขาดทุนจากการด้อยค่า

มูลค่ายุติธรรมของเครื่องมือทางการเงินสำหรับหลักทรัพย์เพื่อค้าและหลักทรัพย์เผื่อขายจะใช้ราคาเสนอซื้อ ณ วันที่รายงาน

การจำหน่ายเงินลงทุน

เมื่อมีการจำหน่ายเงินลงทุน ผลต่างระหว่างจำนวนเงินสุทธิที่ได้รับและมูลค่าตามบัญชีและรวมถึงกำไรหรือขาดทุนสะสมจากการตีราคาหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องที่เคยบันทึกในส่วนของผู้ถือหุ้น จะถูกบันทึกในกำไรหรือขาดทุน

ในกรณีที่กลุ่มบริษัทจำหน่ายบางส่วนของเงินลงทุนที่ถืออยู่ การคำนวณต้นทุนสำหรับเงินลงทุนที่จำหน่ายไปและเงินลงทุนที่ยังถืออยู่ใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักปรับใช้กับมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุนที่เหลืออยู่ทั้งหมด

3.8 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

สินทรัพย์ที่เป็นกรรมสิทธิ์ของกิจการ

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์วัดมูลค่าด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและขาดทุนจากการด้อยค่า

ราคาทุนรวมถึงต้นทุนทางตรง ที่เกี่ยวข้องกับการได้มาของสินทรัพย์ ต้นทุนของการก่อสร้างสินทรัพย์ที่กิจการก่อสร้างเอง รวมถึงต้นทุนของวัสดุ แรงงานทางตรง และต้นทุนทางตรงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์เพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพที่พร้อมจะใช้งานได้ตามความประสงค์ ต้นทุนในการรื้อถอน การขนย้าย การบูรณะสถานที่ตั้งของสินทรัพย์และต้นทุนการกู้ยืม สำหรับเครื่องมือที่ควบคุมโดยลิขสิทธิ์ซอฟแวร์ ซึ่งไม่สามารถทำงานได้โดยปราศจากลิขสิทธิ์ซอฟแวร์นั้นให้ถือว่า ลิขสิทธิ์ซอฟแวร์ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของอุปกรณ์

ส่วนประกอบของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์แต่ละรายการที่มีอายุการให้ประโยชน์ไม่เท่ากันต้องบันทึกแต่ละส่วนประกอบที่มีนัยสำคัญแยกต่างหากจากกัน

กำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่ายที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ คือผลต่างระหว่างสิ่งตอบแทนสุทธิที่ได้รับจากการจำหน่ายกับมูลค่าตามบัญชีของอาคาร และอุปกรณ์ โดยรับรู้สุทธิในกำไรหรือขาดทุน

สินทรัพย์ที่เช่า

การเช่าซึ่งกลุ่มบริษัทได้รับส่วนใหญ่ของความเสี่ยงและผลตอบแทนจากการครอบครองทรัพย์สินที่เช่านั้นๆ ให้จัดประเภทเป็นสัญญาเช่าการเงิน ส่วนที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่ได้มาโดยทำสัญญาเช่าการเงินบันทึกเป็นสินทรัพย์ด้วยมูลค่ายุติธรรมหรือมูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่าแล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสมและขาดทุนจากการด้อยค่า ค่าเช่าที่ชำระจะแยกเป็นส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายทางการเงิน และส่วนที่จะหักจากหนี้ตามสัญญา เพื่อทำให้อัตราดอกเบี้ยแต่ละงวดเป็นอัตราคงที่สำหรับยอดคงเหลือของหนี้สิน ค่าใช้จ่ายทางการเงินจะบันทึกโดยตรงในกำไรหรือขาดทุน

สินทรัพย์ที่ให้เช่า

สินทรัพย์ที่ให้เช่าตามสัญญาเช่าดำเนินงานรวมแสดงอยู่ในอาคารและอุปกรณ์ในงบแสดงฐานะการเงิน และตัดค่าเสื่อมราคาตลอดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ด้วยเกณฑ์เดียวกันกับอาคารและอุปกรณ์ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

ต้นทุนที่เกิดขึ้นในภายหลัง

ต้นทุนในการเปลี่ยนแทนส่วนประกอบจะรับรู้เป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ถ้ามีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กลุ่มบริษัทจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากรายการนั้น และสามารถวัดมูลค่าต้นทุนของรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ ชิ้นส่วนที่ถูกเปลี่ยนแทนจะถูกตัดจำหน่ายตามมูลค่าตามบัญชี ต้นทุนที่เกิดขึ้นในการซ่อมบำรุงอาคารและอุปกรณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในกำไรหรือขาดทุนเมื่อเกิดขึ้น

ค่าเสื่อมราคา

ค่าเสื่อมราคาคำนวณจากมูลค่าเสื่อมสภาพของรายการอาคาร และอุปกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยราคาทุนของสินทรัพย์หรือต้นทุนในการเปลี่ยนแทนอื่น หักด้วยมูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์

ค่าเสื่อมราคาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในกำไรหรือขาดทุน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามเกณฑ์อายุการใช้งานโดยประมาณของส่วนประกอบของสินทรัพย์แต่ละรายการ หรืออายุสัญญาเช่าในกรณีที่อายุสัญญาเช่าสั้นกว่า ประมาณการอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์แสดงได้ดังนี้

สิทธิการเช่าที่ดิน	30 ปี
อาคารและส่วนปรับปรุง	5-10 ปี
อุปกรณ์	5-18 ปี
เครื่องตกแต่ง ติดตั้งและอุปกรณ์สำนักงาน	5-18 ปี
อุปกรณ์คอมพิวเตอร์	3-5 ปี
ยานพาหนะ	5 ปี

กลุ่มบริษัทไม่คิดค่าเสื่อมราคาสำหรับที่ดินและสินทรัพย์ที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง

วิธีการคิดค่าเสื่อมราคา อายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ และมูลค่าคงเหลือ ถูกทบทวนอย่างน้อยที่สุดทุกสิ้นรอบปีบัญชี และปรับปรุงตามความเหมาะสม

3.9 สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการประกอบด้วย สิทธิในการเรียกเก็บค่าบริการจากการให้บริการดาวเทียมภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ

วิธีการตัดจำหน่าย ตัดจำหน่ายตามวิธีเส้นตรงตลอดอายุของสินทรัพย์หรืออายุของสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการแล้วแต่ระยะเวลาใดจะสั้นกว่า

3.10 ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี

ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี ได้แก่ ค่าใช้จ่ายต่างๆในการออกหุ้นกู้และเงินกู้ยืมระยะยาว และตัดจำหน่ายโดยวิธีเส้นตรงตามอายุของหุ้นกู้หรืออายุของสัญญาเงินกู้ยืมระยะยาว

3.11 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

ค่าความนิยม

ค่าความนิยมที่เกิดจากการซื้อกิจการของบริษัทย่อยรับรู้ในสินทรัพย์ไม่มีตัวตน การรับรู้มูลค่าเริ่มแรกของค่าความนิยม ได้อธิบายในหมายเหตุประกอบงบการเงิน 3.1 ภายหลังจากการรับรู้เริ่มแรก ค่าความนิยมจะถูกวัดมูลค่าด้วยวิธีราคาทุนหักผลขาดทุนจากการด้อยค่าสะสม สำหรับตราสารทุน - การบัญชีด้านผู้ลงทุน มูลค่าตามบัญชีของค่าความนิยมรวมอยู่ในมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุน และ ผลขาดทุนจากการด้อยค่าในเงินลงทุนต้องไม่ถูกปันส่วนให้สินทรัพย์ใด ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสียรวมถึงค่าความนิยม

รายจ่ายในการวิจัยและพัฒนา

รายจ่ายในขั้นตอนการวิจัย ได้แก่ การสำรวจตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่ง ความรู้ความเข้าใจใหม่ทางด้านวิทยาศาสตร์หรือทางด้านเทคนิค รับรู้ในกำไรหรือขาดทุนเมื่อเกิดขึ้น

ต้นทุนที่เกิดขึ้นของโครงการเพื่อการพัฒนา (ซึ่งเกี่ยวข้องกับการออกแบบและการทดสอบผลิตภัณฑ์ใหม่หรือที่ปรับปรุงขึ้น) รับรู้เป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนเมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่าโครงการนั้นจะประสบความสำเร็จโดยการประเมินความเป็นไปได้ทั้งทางพาณิชยกรรมและทางเทคโนโลยี และต้องสามารถวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ ส่วนรายจ่ายในการพัฒนาอื่นรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดขึ้น ต้นทุนการพัฒนาที่ได้รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายไปแล้วในงวดก่อนไม่สามารถรับรู้เป็นสินทรัพย์ในงวดถัดไป ต้นทุนการพัฒนาที่บันทึกเป็นสินทรัพย์จะเริ่มตัดจำหน่ายเมื่อเริ่มผลิตผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อการพาณิชย์

รายจ่ายในการพัฒนาซึ่งรับรู้เป็นสินทรัพย์แสดงราคาด้วยราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสมและผลขาดทุนจากการด้อยค่าสะสม

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น ๆ

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่นๆ ที่กลุ่มบริษัทซื้อมาและมีอายุการใช้งานจำกัด แสดงในราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสมและผลขาดทุนจากการด้อยค่าสะสม

ต้นทุนของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่นประกอบด้วยค่าพัฒนาเทคโนโลยีของดาวเทียมไอพีสตาร์ ค่าโปรแกรมคอมพิวเตอร์ รายจ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิบัตร เครื่องหมายทางการค้าและใบอนุญาตโดยมีกำหนดตัดจ่ายโดยวิธีเส้นตรงตลอดอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องโดยมีระยะเวลาตัดจำหน่ายระหว่าง 5 ปีถึง 15.75 ปี

สิทธิการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่ซื้อมาจะเริ่มตัดจำหน่ายเมื่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์นำมาใช้งานได้ตามประสงค์ โดยจะตัดจำหน่ายตลอดอายุประมาณการให้ประโยชน์ภายในระยะเวลา 3-5 ปี

วิธีการตัดจำหน่าย ระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์ และ มูลค่าคงเหลือ จะได้รับการทบทวนทุกสิ้นรอบปีบัญชีและปรับปรุงตามความเหมาะสม

3.12 การด้อยค่า

ยอดสินทรัพย์ตามบัญชีของกลุ่มบริษัทได้รับการทบทวน ณ ทุกวันที่รายงานว่ามีข้อบ่งชี้เรื่องการด้อยค่าหรือไม่ ในกรณีที่มีข้อบ่งชี้จะทำการประมาณมูลค่าสินทรัพย์ที่คาดว่าจะได้รับคืน สำหรับค่าความนิยมและสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่มีอายุการให้ประโยชน์ไม่ทราบแน่นอน หรือ ยังไม่พร้อมใช้งาน จะประมาณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนทุกปีในช่วงเวลาเดียวกัน

ขาดทุนจากการด้อยค่ารับรู้เมื่อมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์หรือมูลค่าตามบัญชีของหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสดสูงกว่ามูลค่าที่จะได้รับคืน ขาดทุนจากการด้อยค่าบันทึกในกำไรหรือขาดทุน

การคำนวณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน

มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์ทางการเงินสำหรับหลักทรัพย์เผื่อขาย คำนวณโดยอ้างอิงถึงมูลค่ายุติธรรม

มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์ที่ไม่ใช่สินทรัพย์ทางการเงิน หมายถึงมูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์ หรือมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์หักต้นทุนในการขายแล้วแต่มูลค่าใดจะสูงกว่า ในการประเมินมูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์ ประมาณการกระแสเงินสดที่จะได้รับในอนาคตจะคิดลดเป็นมูลค่าปัจจุบันโดยใช้อัตราคิดลดก่อนคำนึงภาษีเงินได้เพื่อให้สะท้อนมูลค่าที่อาจประเมินได้ในตลาดปัจจุบัน ซึ่งแปรไปตามเวลาและความเสี่ยงที่มีต่อสินทรัพย์ สำหรับสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดกระแสเงินสดรับโดยอิสระจากสินทรัพย์อื่น จะพิจารณามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนรวมกับหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสดที่สินทรัพย์นั้นเกี่ยวข้องด้วย

การกลับรายการด้อยค่า

ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงิน จะถูกกลับรายการ เมื่อมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนเพิ่มขึ้นในภายหลัง และการเพิ่มขึ้นนั้นสัมพันธ์โดยตรงกับขาดทุนจากการด้อยค่าที่เคยรับรู้ในกำไรหรือขาดทุน ส่วนสินทรัพย์ทางการเงินที่เป็นตราสารทุนที่จัดประเภทเป็นหลักทรัพย์เผื่อขาย การกลับรายการจะถูกรับรู้โดยตรงในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

ขาดทุนจากการด้อยค่าของค่าความนิยมจะไม่มีการปรับปรุงกลับรายการ ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่ไม่ใช่สินทรัพย์ทางการเงินอื่นๆ ที่เคยรับรู้ในงวดก่อนจะถูกประเมิน ณ ทุกวันที่ที่ออกรายงานว่ามีข้อบ่งชี้เรื่องการด้อยค่าหรือไม่ ขาดทุนจากการด้อยค่าจะถูกกลับรายการ หากมีการเปลี่ยนแปลงประมาณการที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน ขาดทุนจากการด้อยค่าจะถูกกลับรายการเพียงเท่าที่มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ไม่เกินกว่ามูลค่าตามบัญชีภายหลังหักค่าเสื่อมราคาหรือค่าตัดจำหน่าย เสมือนหนึ่งไม่เคยมีการบันทึกขาดทุนจากการด้อยค่ามาก่อน

3.13 หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย

หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยบันทึกเริ่มแรกในมูลค่ายุติธรรมหักค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการเกิดหนี้สิน ภายหลังจากการบันทึกหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยจะบันทึกต่อมาโดยวิธีราคาทุนตัดจำหน่าย ผลต่างระหว่างยอดหนี้เริ่มแรกและยอดหนี้เมื่อครบกำหนดไถ่ถอน จะบันทึกในกำไรหรือขาดทุนตลอดอายุการกู้ยืมโดยใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

3.14 เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น

เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่นแสดงในราคาทุน

3.15 ประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์ของพนักงาน

โครงการเงินสมทบ

กลุ่มบริษัทจัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพซึ่งเป็นลักษณะของแผนการจ่ายสมทบตามที่ได้กำหนดการจ่ายสมทบไว้แล้ว สินทรัพย์ของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพได้แยกออกไปจากสินทรัพย์ของกลุ่มบริษัทและบริหารโดยผู้จัดการกองทุนภายนอก กองทุนสำรองเลี้ยงชีพดังกล่าวได้รับเงินสะสมเข้ากองทุนจากพนักงานและเงินสมทบจากกลุ่มบริษัทที่เกี่ยวข้อง เงินจ่ายสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เกิดรายการนั้น

โครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้

ภาระผูกพันสุทธิของกลุ่มบริษัทจากโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้ถูกคำนวณแยกต่างหากเป็นรายโครงการจากการประมาณผลประโยชน์ในอนาคตที่เกิดจากการทำงานของพนักงานในงวดปัจจุบันและงวดก่อนๆ ผลประโยชน์ดังกล่าวได้มีการคิดลดกระแสเงินสดเพื่อให้เป็นมูลค่าปัจจุบัน

การคำนวณภาระผูกพันของโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้นั้นจัดทำโดยนักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่ได้รับอนุญาต โดยวิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้ ผลจากการคำนวณอาจทำให้กลุ่มบริษัทมีสินทรัพย์เกิดขึ้น ซึ่งการรับรู้เป็นสินทรัพย์จะใช้มูลค่าปัจจุบันของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่มีในรูปของการได้รับคืนในอนาคตจากโครงการหรือการหักการสมทบเข้าโครงการในอนาคต ในการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจได้มีการพิจารณาถึงความต้องการเงินทุนขั้นต่ำสำหรับโครงการต่าง ๆ ของกลุ่มบริษัท

ในการวัดมูลค่าใหม่ของหนี้สินผลประโยชน์ที่กำหนดไว้สุทธิ กำไรหรือขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยจะถูกรับรู้รายการในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นทันที กลุ่มบริษัท/บริษัทกำหนดดอกเบี้ยจ่ายของหนี้สินผลประโยชน์ที่กำหนดไว้สุทธิโดยใช้อัตราคิดลดที่ใช้วัดมูลค่าภาระผูกพันตามโครงการผลประโยชน์ ณ ต้นปี โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในหนี้สินผลประโยชน์ที่กำหนดไว้สุทธิซึ่งเป็นผลมาจากการสมทบเงินและการจ่ายชำระผลประโยชน์ ดอกเบี้ยจ่ายสุทธิและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการผลประโยชน์รับรู้รายการในกำไรหรือขาดทุน

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผลประโยชน์ของโครงการหรือการลดขนาดโครงการ การเปลี่ยนแปลงในผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการบริการในอดีต หรือ กำไรหรือขาดทุนจากการลดขนาดโครงการต้องรับรู้ในกำไรหรือขาดทุนทันที กลุ่มบริษัท/บริษัท รับรู้กำไรและขาดทุนจากการจ่ายชำระผลประโยชน์พนักงานเมื่อเกิดขึ้น

ผลประโยชน์ระยะยาวอื่น

ภาระผูกพันสุทธิของกลุ่มบริษัทที่เป็นผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงานเป็นผลประโยชน์ในอนาคตที่เกิดจากการทำงานของพนักงานในงวดปัจจุบันและงวดก่อนๆ ซึ่งผลประโยชน์นี้ได้คิดลดกระแสเงินสดเพื่อให้เป็นมูลค่าปัจจุบัน การวัดมูลค่าใหม่จะรับรู้ในกำไรหรือขาดทุนเมื่อเกิดขึ้น

ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง

ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้างจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อวันใดวันหนึ่งต่อไปนี้เกิดขึ้นก่อน เมื่อกลุ่มบริษัทไม่สามารถยกเลิกข้อเสนอการให้ผลประโยชน์ดังกล่าวได้อีกต่อไป หรือเมื่อกลุ่มบริษัทรับรู้ต้นทุนสำหรับการปรับโครงสร้าง หากระยะเวลาการจ่ายผลประโยชน์เกินกว่า 12 เดือนนับจากวันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้างจะถูกคิดลดกระแสเงินสด

ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงาน

ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงานรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อพนักงานทำงานให้ หนี้สินรับรู้ด้วยมูลค่าที่คาดว่าจะจ่ายชำระ หากกลุ่มบริษัท/บริษัทมีภาระผูกพันตามกฎหมายหรือภาระผูกพันโดยอนุมานที่จะต้องจ่ายอันเป็นผลมาจากการที่พนักงานได้ทำงานให้ในอดีตและภาระผูกพันนี้สามารถประมาณได้อย่างสมเหตุสมผล

การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์

มูลค่ายุติธรรมของสิทธิซื้อหุ้น ณ วันที่ให้สิทธิแก่พนักงาน (ชำระด้วยตราสารทุน) รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายพร้อม ๆ ไปกับการเพิ่มขึ้นในส่วนของผู้ถือหุ้น ตลอดระยะเวลาที่พนักงานสามารถเข้าใช้สิทธิได้อย่างไม่มีเงื่อนไข จำนวนที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายจะถูกปรับปรุงเพื่อให้สะท้อนถึงจำนวนสิทธิซื้อหุ้นที่แท้จริงซึ่งเข้าเงื่อนไขการให้บริการที่เกี่ยวข้องและเงื่อนไขการได้รับสิทธิที่ไม่ใช่เงื่อนไขเรื่องตลาดทุน ซึ่งเป็นจำนวนที่เดิมเคยรับรู้ตามจำนวนสิทธิซื้อหุ้นที่เข้าเงื่อนไขการให้บริการที่เกี่ยวข้องและเงื่อนไขการได้รับสิทธิที่ไม่ใช่เงื่อนไขเรื่องตลาดทุน ณ วันที่ได้รับสิทธิ สำหรับเงื่อนไขการได้รับสิทธิที่ไม่ใช่เงื่อนไขการบริการหรือผลงาน มูลค่ายุติธรรมของสิทธิซื้อหุ้น ณ วันที่ให้สิทธิจะถูกวัดค่าเพื่อให้สะท้อนถึงเงื่อนไขนั้นและไม่มีการปรับปรุงสำหรับผลต่างระหว่างจำนวนที่คาดไว้กับผลที่เกิดขึ้นจริง

มูลค่ายุติธรรมของจำนวนที่จ่ายให้แก่พนักงานจากราคาหุ้นที่เพิ่มขึ้นที่ชำระด้วยเงินสดรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายพร้อมๆ ไปกับการเพิ่มขึ้นในส่วนของหนี้สิน ตลอดระยะเวลาที่พนักงานมีสิทธิได้รับชำระอย่างไม่มีเงื่อนไข หนี้สินถูกวัดมูลค่าใหม่ทุกๆ วันที่ในรายงานและวันที่จ่ายชำระ การเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของหนี้สินรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายพนักงานในกำไรหรือขาดทุน

3.16 ประมาณการหนี้สิน

ประมาณการหนี้สินจะรับรู้ก็ต่อเมื่อกลุ่มบริษัทมีภาระหนี้สินตามกฎหมายที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหรือที่ก่อตัวขึ้นอันเป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอดีต และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนว่าประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจะต้องถูกจ่ายไปเพื่อชำระภาระหนี้สินดังกล่าว ประมาณการหนี้สินพิจารณาจากการคิดลดกระแสเงินสดที่จะจ่ายในอนาคตโดยใช้อัตราคิดลดในตลาดปัจจุบันก่อนคำนึงถึงภาษีเงินได้ เพื่อให้สะท้อนจำนวนที่อาจประเมินได้ในตลาดปัจจุบันซึ่งแปรไปตามเวลาและความเสี่ยงที่มีต่อหนี้สิน ประมาณการหนี้สินส่วนที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากเวลาที่ผ่านไปรับรู้เป็นต้นทุนทางการเงิน

ประมาณการค่าประกันความเสียหาย

ประมาณการค่าประกันความเสียหายจะบันทึกเมื่อได้ขายสินค้าหรือให้บริการแก่ลูกค้าแล้ว ประมาณการค่าใช้จ่ายพิจารณาจากประวัติการจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการประกันความเสียหาย และปัจจัยต่างๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับความน่าจะเป็นที่จะเกิดความเสียหายดังกล่าว

3.17 รายได้

รายได้ที่รับรู้ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม และแสดงสุทธิจากส่วนลดการค้า

การขายสินค้าและให้บริการ

รายได้จะรับรู้เมื่อกลุ่มบริษัทได้ปฏิบัติตามข้อผูกพันในการโอนสินค้าหรือบริการแก่ลูกค้าแล้ว โดยต้องปันส่วนรายได้ที่ได้รับจากสัญญาที่ทำกับลูกค้าให้กับแต่ละภาระที่ต้องปฏิบัติ ซึ่งอ้างอิงกับราคาขายแบบเอกเทศ

รายได้จากการขายสินค้า รวมถึงรายได้จากการขายอุปกรณ์พร้อมติดตั้ง รับรู้ในกำไรหรือขาดทุนเมื่อได้โอนอำนาจการควบคุมในสินค้าให้กับผู้ซื้อแล้ว กล่าวคือผู้ซื้อสามารถสั่งการการใช้และได้รับประโยชน์ที่เหลืออยู่เกือบทั้งหมดจากสินค้าและกลุ่มบริษัทมีสิทธิที่จะได้รับชำระเงินสำหรับสินค้านั้น ทั้งนี้ กลุ่มบริษัทจะไม่รับรู้รายได้ถ้าฝ่ายบริหารยังมีการควบคุมหรือบริหารสินค้าที่ขายไปแล้วนั้นหรือมีความไม่แน่นอนที่มีนัยสำคัญในการได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากการขายสินค้านั้นไม่อาจวัดมูลค่าของจำนวนรายได้และต้นทุนที่เกิดขึ้นได้อย่างน่าเชื่อถือ หรือมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนที่จะต้องรับคืนสินค้า

รายได้จากการให้บริการวงจรดาวเทียมและบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจดาวเทียม บริการอินเตอร์เน็ตและบริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจอินเตอร์เน็ต และบริการโทรศัพท์ รับรู้เมื่อลูกค้าได้รับและใช้ประโยชน์จากการให้บริการของบริษัท

รายได้จากการให้เช่าอุปกรณ์ รับรู้รายได้ตลอดช่วงเวลาและตามอัตราที่กำหนดในสัญญาเช่า

รายได้เกี่ยวกับค่าสิทธิรับรู้ตามเกณฑ์คงค้างซึ่งเป็นไปตามเนื้อหาและความเป็นจริงเชิงเศรษฐกิจของข้อตกลงที่เกี่ยวข้อง

ดอกเบี้ยรับ

ดอกเบี้ยรับบันทึกในกำไรหรือขาดทุนตามเกณฑ์คงค้าง

3.18 ต้นทุนทางการเงิน

ต้นทุนทางการเงินประกอบด้วยดอกเบี้ยจ่ายของเงินกู้ยืมและประมาณการหนี้สินส่วนที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากเวลาที่ผ่านไป และสิ่งตอบแทนที่คาดว่าจะต้องจ่าย ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ทางการเงินที่ถือไว้เพื่อขาย เงินปันผลของหุ้นบุริมสิทธิซึ่งถูกจัดประเภทเป็นหนี้สิน ขาดทุนจากมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ทางการเงินที่รับรู้ในกำไรหรือขาดทุน หรือขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงิน (นอกเหนือจากลูกหนี้การค้า) และ ขาดทุนจากเครื่องมือป้องกันความเสี่ยง รับรู้ในกำไรหรือขาดทุน

ต้นทุนการกู้ยืมที่ไม่ได้เกี่ยวกับการได้มา การก่อสร้างหรือ การผลิตสินทรัพย์ที่เข้าเงื่อนไข รับรู้ในกำไรหรือขาดทุนโดยใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

3.19 สัญญาเช่าดำเนินงาน

รายจ่ายภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงานบันทึกในกำไรหรือขาดทุนโดยวิธีเส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่า ค่าเช่าที่อาจเกิดขึ้นต้องนำมารวมคำนวณจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามระยะเวลาที่คงเหลือของสัญญาเช่า เมื่อได้รับการยืนยันการปรับค่าเช่า

การจำแนกประเภทสัญญาเช่า

ณ วันที่เริ่มต้นข้อตกลง กลุ่มบริษัทจะพิจารณาว่าข้อตกลงดังกล่าวประกอบด้วยสัญญาเช่าหรือมีสัญญาเช่าเป็นส่วนประกอบหรือไม่ โดยพิจารณาจากสินทรัพย์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง ถ้าการปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นขึ้นอยู่กับการใช้สินทรัพย์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง และข้อตกลงนั้นจะนำไปสู่สิทธิในการใช้สินทรัพย์ ถ้าทำให้กลุ่มบริษัทมีสิทธิในการควบคุมการใช้สินทรัพย์

ณ วันที่เริ่มต้นข้อตกลง หรือ มีการประเมินข้อตกลงใหม่ กลุ่มบริษัทแยกค่าตอบแทนสำหรับสัญญาเช่า และส่วนที่เป็นองค์ประกอบอื่นโดยใช้มูลค่ายุติธรรมเป็นเกณฑ์ในการแยก หากกลุ่มบริษัทสรุปว่าเป็นสัญญาเช่าการเงิน แต่ไม่สามารถแบ่งแยกจำนวนดังกล่าวได้อย่างน่าเชื่อถือ ให้รับรู้สินทรัพย์และหนี้สินในจำนวนที่เท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงนั้น หลังจากนั้นจำนวนหนี้สินจะลดลงตามจำนวนที่จ่าย และต้นทุนทางการเงินตามนัยจากหนี้สินจะรับรู้โดยใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมส่วนเพิ่มของกลุ่มบริษัท

3.20 ภาษีเงินได้

ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้สำหรับปีประกอบด้วยภาษีเงินได้ของปีปัจจุบันและภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ภาษีเงินได้ของปีปัจจุบันและภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีรับรู้ในกำไรหรือขาดทุนเว้นแต่ในส่วนที่เกี่ยวกับรายการที่เกี่ยวข้องในการรวมธุรกิจ หรือ รายการที่รับรู้โดยตรงในส่วนของผู้ถือหุ้นหรือกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

ภาษีเงินได้ของปีปัจจุบันได้แก่ภาษีที่คาดว่าจะจ่ายชำระหรือได้รับชำระ โดยคำนวณจากกำไรหรือขาดทุนประจำปีที่ต้องเสียภาษี โดยใช้อัตราภาษีที่ประกาศใช้หรือที่คาดว่ามีผลบังคับใช้ ณ วันที่รายงาน ตลอดจนการปรับปรุงทางภาษีที่เกี่ยวกับรายการในปีก่อนๆ

ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีบันทึกโดยคำนวณจากผลแตกต่างชั่วคราวที่เกิดขึ้นระหว่างมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์และหนี้สินและจำนวนที่ใช้เพื่อความมุ่งหมายทางภาษี ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะไม่ถูกรับรู้เมื่อเกิดจากผลแตกต่างชั่วคราวต่อไปนี้ การรับรู้ค่าความนิยมในครั้งแรก การรับรู้สินทรัพย์หรือหนี้สินในครั้งแรกซึ่งเป็นรายการที่ไม่ใช่การรวมธุรกิจและรายการนั้นไม่มีผลกระทบต่อกำไรขาดทุนทางบัญชีหรือทางภาษี และผลแตกต่างที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้าหากเป็นไปได้ว่าจะไม่มีการกลับรายการในอนาคตอันใกล้

การวัดมูลค่าของภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีต้องสะท้อนถึงผลกระทบทางภาษีที่จะเกิดจากลักษณะวิธีการที่กลุ่มบริษัทคาดว่าจะได้รับผลประโยชน์จากสินทรัพย์หรือจะจ่ายชำระหนี้สินตามมูลค่าตามบัญชี ณ วันที่สิ้นรอบระยะเวลาที่รายงาน

ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีวัดมูลค่าโดยใช้อัตราภาษีที่คาดว่าจะใช้กับผลแตกต่างชั่วคราวเมื่อมีการกลับรายการโดยใช้อัตราภาษีที่ประกาศใช้หรือที่คาดว่ามีผลบังคับใช้ ณ วันที่รายงาน

ในการกำหนดมูลค่าของภาษีเงินได้ของปีปัจจุบันและภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี กลุ่มบริษัทต้องคำนึงถึงผลกระทบของสถานการณ์ทางภาษีที่ไม่แน่นอนและอาจทำให้จำนวนภาษีที่ต้องจ่ายเพิ่มขึ้น และมีดอกเบี้ยที่ต้องชำระ กลุ่มบริษัทเชื่อว่าได้ตั้งภาษีเงินได้ค้างจ่ายเพียงพอสำหรับภาษีเงินได้ที่จะจ่ายในอนาคต ซึ่งเกิดจากการประเมิน

ผลกระทบจากหลายปัจจัย รวมถึง การตีความทางกฎหมายภาษี และจากประสบการณ์ในอดีต การประเมินนี้อยู่บนพื้นฐานการประมาณการและข้อสมมติฐาน และอาจจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอนาคต ข้อมูลใหม่ๆอาจจะทำให้กลุ่มบริษัทเปลี่ยนการตัดสินใจโดยขึ้นอยู่กับความเพียงพอของภาษีเงินได้ค้างจ่ายที่มีอยู่ การเปลี่ยนแปลงในภาษีเงินได้ค้างจ่ายจะกระทบต่อค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ในปีที่เกิดการเปลี่ยนแปลง

สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีและหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีสามารถหักกลบได้เมื่อกิจการมีสิทธิตามกฎหมายที่จะนำสินทรัพย์ภาษีเงินได้ของปีปัจจุบันมาหักกลบกับหนี้สินภาษีเงินได้ของปีปัจจุบันและภาษีเงินได้นี้ประเมินโดยหน่วยงานจัดเก็บภาษีหน่วยงานเดียวกันสำหรับหน่วยภาษีเดียวกันหรือหน่วยภาษีต่างกัน สำหรับหน่วยภาษีต่างกันนั้นกิจการมีความตั้งใจจะจ่ายชำระหนี้สินและสินทรัพย์ภาษีเงินได้ของปีปัจจุบันด้วยยอดสุทธิหรือตั้งใจจะรับคืนสินทรัพย์และจ่ายชำระหนี้สินในเวลาเดียวกัน

สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะบันทึกต่อเมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนว่ากำไรเพื่อเสียภาษีในอนาคตจะมีจำนวนเพียงพอกับการใช้ประโยชน์จากผลแตกต่างชั่วคราวดังกล่าว สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะถูกทบทวน ณ ทุกวันที่รายงานและจะถูกปรับลดลงเท่าที่ประโยชน์ทางภาษีจะมีโอกาสถูกใช้จริง

4. บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ได้แก่ บุคคลและหรือกิจการที่มีอำนาจควบคุม หรือถูกควบคุมไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งกระทำผ่านบริษัทที่ทำหน้าที่ถือหุ้น บริษัทย่อย และกิจการที่เป็นบริษัทย่อยในเครือเดียวกัน นอกจากนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกันยังรวมถึงการร่วมค้าและบุคคลที่มีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญกับกิจการไม่ว่าจะเป็นโดยตรงหรือทางอ้อม ผู้บริหารสำคัญของกิจการรวมตลอดทั้งสมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าวซึ่งมีอำนาจชักจูง หรืออาจถูกชักจูงให้ปฏิบัติตามบุคคลดังกล่าว และกิจการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลข้างต้น ในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันแต่ละรายการบริษัทคำนึงถึงเนื้อหาของความสัมพันธ์มากกว่ารูปแบบทางกฎหมาย

บริษัทอยู่ภายใต้การควบคุมของ บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (“Intouch”) ซึ่งตั้งอยู่ในประเทศไทย โดยถือหุ้นคิดเป็นอัตราร้อยละ 41.13 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดของบริษัท รายการที่กลุ่มบริษัทมีกับบริษัทในกลุ่ม Intouch และผู้ถือหุ้นของกลุ่ม Intouch จะถือเป็นรายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

บริษัทคิดราคาซื้อขายสินค้าและบริการกับกิจการที่เกี่ยวข้องกันตามสัญญาและเงื่อนไขทางการค้าโดยปกติเช่นเดียวกับลูกค้าทั่วไป สำหรับรายการค่าที่ปรึกษาและบริหารงาน กลุ่มบริษัทคิดราคาตามที่ตกลงร่วมกัน โดยคำนวณตามอัตราร้อยละของสินทรัพย์

รายการที่สำคัญกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 และ 2561 สรุปได้ดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
รายได้				
รายได้จากการขายและการให้บริการ				
บริษัทใหญ่	-	91	-	-
บริษัทย่อย	-	-	1,709,980	1,794,641
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	73,077	114,016	52,346	72,121
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	-	45	-	-
รายได้อื่น				
บริษัทย่อย	-	-	30,748	43,476
การร่วมค้า	110,648	109,316	110,648	109,316
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	176	19	176	19
รวมรายได้	183,901	223,487	1,903,898	2,019,573

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ค่าใช้จ่าย				
การซื้อสินค้าและบริการ				
บริษัทย่อย	-	-	102,936	135,827
การร่วมค้า	929	5,322	-	-
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	2,665	4,658	2,665	2,945
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	-	21,760	-	7,768
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร				
บริษัทใหญ่	1,445	771	1,445	723
บริษัทย่อย	-	-	16,718	17,767
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	10,863	7,898	10,527	7,153
ค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร	60,673	57,782	60,419	57,414
รวมค่าใช้จ่าย	76,575	98,191	194,710	229,597

ยอดคงเหลือกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 และ 2561 มีดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ลูกหนี้การค้าและรายได้ค้างรับ				
ลูกหนี้การค้า				
บริษัทย่อย	-	-	2,025,736	1,295,882
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	8,762	29,288	5,705	28,834
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	-	52,736	-	2,629
รวม	8,762	82,024	2,031,441	1,327,345
รายได้ค้างรับ				
บริษัทย่อย	-	-	2,372	1,580
การร่วมค้า	-	350	-	350
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	3,505	1	3,388	-
รวม	3,505	351	5,760	1,930
รวมลูกหนี้การค้าและรายได้ค้างรับ	12,267	82,375	2,037,201	1,329,275
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	-	(52,737)	-	(2,629)
สุทธิ	12,267	29,638	2,037,201	1,326,646
ลูกหนี้หมุนเวียนอื่น				
บริษัทใหญ่	180	250	180	250
บริษัทย่อย	-	-	52,550	45,826
การร่วมค้า	5,670	42,449	5,670	42,449
รวม	5,850	42,699	58,400	88,525

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินให้กู้ยืมแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน				
ส่วนของเงินให้กู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี				
บริษัทย่อย	-	-	25,000	40,000
การร่วมค้า	630,635	485,725	630,635	485,725
	630,635	485,725	655,635	525,725
เงินให้กู้ยืมระยะยาว				
บริษัทย่อย	-	-	-	10,000
การร่วมค้า	1,127,499	1,457,174	1,127,499	1,457,174
	1,127,499	1,457,174	1,127,499	1,467,174
รวม	1,758,134	1,942,899	1,783,134	1,992,899

เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บริษัทย่อยมีอายุสัญญา 2 ปี และ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 มีอัตราดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 5.77 ต่อปี (31 ธันวาคม 2561 : ร้อยละ 5.05 ถึง 5.64 ต่อปี)

เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่การร่วมค้ามีอายุสัญญา 10 ปี และมีอัตราดอกเบี้ยต่อปีในอัตราร้อยละ LIBOR + 3

รายการเคลื่อนไหวของเงินให้กู้ยืมแก่บริษัทย่อยและการร่วมค้าสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 และ 2561 มีดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินให้กู้ยืมระยะยาว				
บริษัทย่อย				
ณ วันที่ 1 มกราคม	-	-	50,000	40,000
เพิ่มขึ้น (ลดลง)	-	-	(25,000)	10,000
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	-	-	25,000	50,000
การร่วมค้า				
ณ วันที่ 1 มกราคม	1,942,899	1,956,729	1,942,899	1,956,729
ลดลง	(46,858)	-	(46,858)	-
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง	(137,907)	(13,830)	(137,907)	(13,830)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	1,758,134	1,942,899	1,758,134	1,942,899

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น				
บริษัทย่อย	-	-	3	-
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	11	2	11	2
รวม	11	2	14	2
เจ้าหนี้การค้า				
บริษัทใหญ่	132	72	133	72
บริษัทย่อย	-	-	3,744	13,596
การร่วมค้า	-	445	-	-
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	2,499	2,052	1,985	1,781
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	-	1,252	-	1,252
รวม	2,631	3,821	5,862	16,701
เจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น				
บริษัทย่อย	-	-	38,254	3,555
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	1,029	97	708	97
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	-	72	-	72
รวม	1,029	169	38,962	3,724
เงินรับล่วงหน้าค่าบริการจากลูกค้า				
บริษัทย่อย	-	-	360	3,411
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	5,294	9,974	4,386	8,865
รวม	5,294	9,974	4,746	12,276

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย				
บริษัทย่อย	-	-	126,726	143,663
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	34	374	32	370
กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน	-	14,686	-	-
รวม	34	15,060	126,758	144,033
หนี้สินหมุนเวียนอื่น				
กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน	1,740	2,200	-	160
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น				
บริษัทย่อย	-	-	-	1,308

ค่าตอบแทนผู้บริหารสำคัญ

ค่าตอบแทนผู้บริหารสำคัญประกอบด้วย

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ผลประโยชน์ระยะสั้น	58,819	55,403	58,565	55,035
ผลประโยชน์ระยะยาวอื่น				
- ต้นทุนบริการที่แสดงรวมในค่าใช้จ่ายบริหาร	922	1,154	922	1,154
- ต้นทุนดอกเบี้ยที่แสดงรวมในต้นทุนทางการเงิน	722	824	722	824
- การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	210	401	210	401
รวม	60,673	57,782	60,419	57,414

ตลอดเวลาที่ผ่านมากรรมการของกลุ่มกิจการหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน อาจซื้อสินค้าจากกลุ่มบริษัท รายการซื้อเหล่านี้มีระยะเวลาและเงื่อนไขปกติเช่นเดียวกับรายการที่กลุ่มบริษัทมีกับพนักงานหรือลูกค้า

ค่าตอบแทนกรรมการ

ค่าตอบแทนกรรมการเป็นค่าตอบแทนรายเดือน ค่าตอบแทนประจำปี เบี้ยประชุมและผลประโยชน์อื่น ค่าตอบแทนกรรมการเหล่านี้ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมสามัญประจำปีผู้ถือหุ้นของบริษัท ค่าตอบแทนกรรมการนี้เป็นส่วนหนึ่งของค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหารที่แสดงไว้ในงบกำไรขาดทุน

สัญญาสำคัญที่ทำกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันมีดังนี้

1. บริษัทและบริษัทย่อยได้ทำสัญญากับบริษัทย่อยแห่งหนึ่ง โดยบริษัทและบริษัทย่อยมีภาระผูกพันที่จะต้องชำระค่าสิทธิ (Royalty) ร้อยละ 1 ของรายได้ที่ได้มาจากการขายหรือให้เช่าสถานีควบคุมเครือข่ายภาคพื้นดิน (เกตเวย์) ไอพีสตาร์ ร้อยละ 1 ของรายได้ที่ได้มาจากการขายหรือให้เช่าอุปกรณ์ปลายทางไอพีสตาร์ (IPSTAR User Terminal : “UT”) และร้อยละ 3 ของรายได้ที่ได้มาจากการขายหรือให้เช่าช่องสัญญาณดาวเทียมไทยคม 4

2. บริษัทได้ทำสัญญาในการดำเนินธุรกิจทางด้านดาวเทียมกับบริษัทย่อยและกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกัน โดยบริษัทมีภาระผูกพันในการให้บริการเช่าช่องสัญญาณดาวเทียมและให้คำปรึกษา บริษัทย่อยและกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกันมีภาระผูกพันต่อบริษัทที่จะต้องชำระค่าบริการดังกล่าวตามสัญญาอีกเป็นจำนวนเงินรวมประมาณ 6.36 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ 4.38 ล้านบาท (2561: ประมาณ 14.97 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ 9.20 ล้านบาท) ค่าบริการเป็นไปตามอัตราที่ตกลงไว้ในสัญญา คิดตามจำนวนที่ใช้จริงหรือคิดตามจำนวนการติดตั้งอุปกรณ์รับส่งสัญญาณปลายทาง

3. บริษัทได้ทำสัญญากับบริษัทย่อยแห่งหนึ่ง โดยบริษัทย่อยมีภาระผูกพันในการให้บริการรวมสัญญาณภาพ สัญญาณเสียง และสัญญาณข้อมูล ซึ่งบริษัทมีภาระผูกพันที่จะต้องชำระค่าบริการ เป็นจำนวนเงิน 6,480 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อช่อง/ต่อปี

5. เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินสดในมือ	2,008	105,311	1,786	91,879
เงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวันและประเภทออมทรัพย์	1,697,169	2,230,682	844,016	1,330,209
เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูง	922,533	494,242	871,554	297,666
รวม	2,621,710	2,830,235	1,717,356	1,719,754
อัตราดอกเบี้ยถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของเงินฝากธนาคารประเภทออมทรัพย์และเงินฝากประจำ	0.47%	0.71%	0.58%	0.77%

6. เงินลงทุนชั่วคราว

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินฝากระยะสั้นและตั๋วแลกเงิน	1,135,692	2,272,934	524,892	1,787,934
ตราสารหนี้ที่เป็นหลักทรัพย์เผื่อขาย	1,945,154	1,954,276	2,108,678	2,046,221
รวม	3,080,846	4,227,210	2,633,570	3,834,155

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 เงินฝากระยะสั้นและตั๋วแลกเงินมีอัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 1.50 ถึง ร้อยละ 2.40 ต่อปี (31 ธันวาคม 2561: ร้อยละ 0.80 ถึง ร้อยละ 2.87 ต่อปี) และครบกำหนดชำระภายใน 1 ปี

7. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น

	หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2562	2561	2562	2561
		พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ลูกหนี้การค้า					
กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	4	8,762	82,024	2,031,441	1,327,345
กิจการอื่น		1,910,811	1,891,098	989,884	1,144,910
รวม		1,919,573	1,973,122	3,021,325	2,472,255
รายได้ค้างรับ					
กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	4	3,505	351	5,760	1,930
กิจการอื่น		557,974	639,793	415,304	447,482
รวม		561,479	640,144	421,064	449,412
ลูกหนี้หมุนเวียนอื่น					
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า		55,240	49,760	41,228	28,567
เงินจ่ายล่วงหน้า		96,123	159,038	95,328	139,418
อื่นๆ		194,028	106,599	168,313	79,881
รวม		345,391	315,397	304,869	247,866
รวมลูกหนี้การค้า รายได้ค้างรับ และลูกหนี้หมุนเวียนอื่น		2,826,443	2,928,663	3,747,258	3,169,533
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ		(936,463)	(1,077,230)	(652,414)	(598,505)
สุทธิ		1,889,980	1,851,433	3,094,844	2,571,028

	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญสำหรับ ปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	65,867	358,395	111,681	337,681

การวิเคราะห์อายุของลูกหนี้การค้า มีดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
กิจการที่เกี่ยวข้องกัน				
ยังไม่ครบกำหนดชำระ	5,464	8,668	247,576	795,961
เกินกำหนดชำระ:				
น้อยกว่า 3 เดือน	2,837	3,721	361,480	411,054
3 - 6 เดือน	-	15,537	376,769	115,739
6 - 12 เดือน	-	463	1,045,155	1,063
มากกว่า 12 เดือน	461	53,635	461	3,528
	8,762	82,024	2,031,441	1,327,345
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	-	(52,737)	-	(2,629)
	8,762	29,287	2,031,441	1,324,716
กิจการอื่น				
ยังไม่ครบกำหนดชำระ	92,857	138,934	50,409	97,118
เกินกำหนดชำระ:				
น้อยกว่า 3 เดือน	147,626	416,532	101,957	345,010
3 - 6 เดือน	188,277	226,721	76,523	100,455
6 - 12 เดือน	525,542	256,184	65,030	148,889
มากกว่า 12 เดือน	956,509	852,727	695,965	453,438
	1,910,811	1,891,098	989,884	1,144,910
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(811,815)	(1,024,493)	(527,766)	(595,876)
	1,098,996	866,605	462,118	549,034
สุทธิ	1,107,758	895,892	2,493,559	1,873,750

โดยปกติระยะเวลาการให้สินเชื่อแก่ลูกค้าของกลุ่มบริษัทสำหรับลูกค้าทั่วไป มีระยะเวลาตั้งแต่ 15 วัน ถึง 120 วัน

8. สินค้าคงเหลือ

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
วัตถุดิบและวัสดุสิ้นเปลือง	26,873	45,066	26,600	44,777
งานระหว่างทำ	72,144	15,434	72,144	15,434
สินค้าสำเร็จรูป	110,852	154,303	83,005	113,551
สินค้าระหว่างทาง	1,042	134	-	-
	210,911	214,937	181,749	173,762
หัก ค่าเผื่อการลดมูลค่าของสินค้าคงเหลือ	(86,883)	(92,453)	(68,149)	(75,482)
สุทธิ	124,028	122,484	113,600	98,280

9. เงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้า

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินลงทุนในบริษัทย่อย	-	-	(167,557)	522,595
เงินลงทุนในการร่วมค้า	1,408,769	1,444,283	1,408,769	1,444,283
รวมเงินลงทุน - สุทธิ	1,408,769	1,444,283	1,241,212	1,966,878
โดยแสดงรายการในงบแสดงฐานะทางการเงินดังนี้				
เงินลงทุนซึ่งบันทึกโดยวิธีส่วนได้เสีย	1,408,769	1,444,283	2,641,105	2,946,904
หนี้สินสุทธิในบริษัทย่อย	-	-	(1,399,893)	(980,026)
รวมเงินลงทุน - สุทธิ	1,408,769	1,444,283	1,241,212	1,966,878

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 1 มกราคม	1,444,283	1,356,701	1,966,878	2,455,515
ส่วนแบ่งกำไร (ขาดทุน) สุทธิจากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย	(116,448)	119,388	(597,866)	1,628,780
ส่วนแบ่งกำไรสุทธิจากการดำเนินงานที่ยกเลิก	-	-	-	12,509
เงินปันผลรับ	-	-	(184,088)	(1,717,155)
กำไรจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยสำหรับโครงการผลประโยชน์พนักงาน	207,939	-	207,488	130
รายการตัดจ่ายจากการขายเงินลงทุนในบริษัทย่อย	-	-	(40,685)	(350,971)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	(127,005)	(31,806)	(110,515)	(61,930)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	1,408,769	1,444,283	1,241,212	1,966,878

เงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 และ 2561 และเงินปันผลรับสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน มีดังนี้

	งบการเงินรวม									
	สัดส่วนความเป็นเจ้าของ		ทุนชำระแล้ว		ราคาทุน		มูลค่าตามวิธีส่วนได้เสีย		เงินปันผลรับ	
	2562	2561	2562	2561	2562	2561	2562	2561	2562	2561
	ร้อยละ	**ร้อยละ**			ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท
การร่วมค้า										
บริษัท เชนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด	51.00	51.00	15 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์	15 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์	138	138	1,409	1,444	-	-
					138	138	1,409	1,444	-	-

บริษัทไม่มีเงินลงทุนในการร่วมค้าซึ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ดังนั้นจึงไม่มีราคาที่เปิดเผยต่อสาธารณชน

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562

	งบการเงินเฉพาะกิจการ									
	สัดส่วนความเป็นเจ้าของ		ทุนชำระแล้ว		ราคาทุนสุทธิจากการด้อยค่า		มูลค่าตามวิธีส่วนได้เสีย		เงินปันผลสำหรับปี	
	2562	2561	2562	2561	2562	2561	2562	2561	2562	2561
	ร้อยละ	ร้อยละ			ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท
บริษัทย่อย										
บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด	99.99	99.99	399 ล้านบาท	399 ล้านบาท	399	399	464	478	-	1,491
บริษัท ไอพีสตาร์ จำกัด	100.00	100.00	2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ	2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ	157	157	(1,331)	(964)	-	-
บริษัท สตาร์ นิวเคลียส จำกัด	100.00	100.00	-	-	-	-	88	74	-	99
บริษัท ไอพีสตาร์ อินเตอร์เนชั่นแนล พีทีอี จำกัด	100.00	100.00	20,000 ดอลลาร์สิงคโปร์	20,000 ดอลลาร์สิงคโปร์	1	1	(51)	1	-	-
บริษัท ไอพีสตาร์ โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด	100.00	100.00	20,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ	20,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ	1	1	17	54	44	-
บริษัท แคมโบเดียน ดีทีวี เน็ตเวิร์ค จำกัด	-	100.00	-	600,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ	-	21	-	84	29	-
บริษัท ไอพีสตาร์ ออสเตรเลีย พีทีวาย จำกัด	100.00	100.00	6.95 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย	6.95 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย	425	425	178	249	-	-
บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด	99.99	99.99	0.25 ล้านบาท	0.25 ล้านบาท	-	-	14	8	-	-
บริษัท ไอพีสตาร์ เจแปน จำกัด	100.00	100.00	100 ล้านเยน	100 ล้านเยน	33	33	301	261	-	29
บริษัท ไอพีสตาร์ นิวซีแลนด์ จำกัด	100.00	100.00	3.20 ล้านดอลลาร์นิวซีแลนด์	3.20 ล้านดอลลาร์นิวซีแลนด์	98	98	94	102	-	-
บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล แซทเทลไลท์ จำกัด	100.00	100.00	50,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ	50,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ	2	2	41	160	111	98
บริษัท ไอพีสตาร์ (อินเดีย) ไพรเวท จำกัด	100.00	100.00	30 ล้านรูปีอินเดีย	30 ล้านรูปีอินเดีย	16	16	36	32	-	-
บริษัท ทีซี โกลเบิล เซอร์วิส จำกัด	100.00	100.00	12,500 ดอลลาร์สหรัฐฯ	12,500 ดอลลาร์สหรัฐฯ	1	1	(19)	(16)	-	-
รวม					1,133	1,154	(168)	523	184	1,717
การร่วมค้า										
บริษัท เชนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด	51.00	51.00	15 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์	15 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์	138	138	1,409	1,444	-	-

การร่วมค้า

ตารางต่อไปนี้สรุปข้อมูลทางการเงินการร่วมค้าที่รวมอยู่ในงบการเงินของการร่วมค้า ปรับปรุงด้วยการปรับมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่ซื้อ และความแตกต่างของนโยบายการบัญชี การกระทบยอดรายการระหว่างข้อมูลทางการเงินโดยสรุปดังกล่าวกับมูลค่าตามบัญชีของส่วนได้เสียของกลุ่มกิจการในกิจการเหล่านี้

	วันที่รายงาน	สัดส่วนความเป็นเจ้าของ	สินทรัพย์หมุนเวียน	สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	หนี้สินหมุนเวียน	หนี้สินไม่หมุนเวียน	สินทรัพย์สุทธิ	รายได้รวม	กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	ขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	กำไร (ขาดทุน) เบ็ดเสร็จรวม
		ร้อยละ	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ปี 2562											
บริษัท เชนนิงตัน	31										
อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด	ธันวาคม	51.00	1,714,903	4,591,210	(1,355,402)	(2,133,396)	2,817,315	-	(228,329)	(297,664)	(525,993)
รวม			1,714,903	4,591,210	(1,355,402)	(2,133,396)	2,817,315	-	(228,329)	(297,664)	(525,993)
ปี 2561											
บริษัท เชนนิงตัน	31										
อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด	ธันวาคม	51.00	151,905	6,701,997	(89,239)	(3,829,076)	2,935,587	4	234,093	(73,483)	160,610
รวม			151,905	6,701,997	(89,239)	(3,829,076)	2,935,587	4	234,093	(73,483)	160,610

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของเงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้าสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 และ 2561 มีดังต่อไปนี้

บริษัทย่อย

เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2562 บริษัทได้ทำสัญญา Share Purchase Agreement กับบริษัทแห่งหนึ่งในกัมพูชา เพื่อขายเงินลงทุนในบริษัท แคมโบเดียน ดีทีวี เน็ตเวิร์ค จำกัด ("CDN") ทั้งหมดที่ถืออยู่จำนวน 1,000 หุ้นหรือคิดเป็นร้อยละ 100 ของหุ้นทั้งหมดให้แก่บริษัทดังกล่าว โดยบริษัทตกลงขายหุ้นดังกล่าวในราคา 0.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯหรือประมาณ 24.64 ล้านบาทและได้รับชำระค่าหุ้นแล้ว เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2562

การร่วมค้า

การจ่ายเงินปันผลของบริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด ("LTC")

ในการประชุมสามัญประจำปีผู้ถือหุ้นของ LTC เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2562 ผู้ถือหุ้นมีมติอนุมัติให้จ่ายเงินปันผลแก่ผู้ถือหุ้นจากผลการดำเนินงานประจำปี 2561 ของ LTC เป็นจำนวนเงิน 26 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ในการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นของ LTC เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2562 ผู้ถือหุ้นมีมติอนุมัติให้จ่ายเงินปันผลพิเศษแก่ผู้ถือหุ้นจากกำไรสะสมของ LTC เป็นจำนวนเงิน 123 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยจะจ่ายชำระเป็นงวดทั้งหมด 15 งวด งวดละ 8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี

สัญญาซื้อหุ้น บริษัท Vimpelcom Lao Company Limited

เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2562 Lao Telecommunication Public Company ("LTC") ได้ทำสัญญา Sale and Purchase Contract for Shares in Vimpelcom Lao Company Limited กับ The Government of The Lao PDR ("LAOGOV") เพื่อซื้อหุ้นในบริษัท Vimpelcom Lao Company Limited จำนวน 500,000 หุ้น คิดเป็นร้อยละ 100 ของหุ้นทั้งหมด โดย LTC ตกลงซื้อหุ้นดังกล่าวในราคา 42 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่ง LTC ได้ชำระเงินแก่ LAOGOV แล้วทั้งจำนวนในเดือนกรกฎาคม 2562 และ LTC ได้รับมอบใบหุ้นจำนวน 500,000 หุ้น คิดเป็นร้อยละ 100 ของหุ้นทั้งหมดจาก LAOGOV แล้ว ในวันที่ 1 สิงหาคม 2562 ต่อมาบริษัท Vimpelcom Lao Company Limited ได้เปลี่ยนชื่อเป็น TPLUS Digital Company Limited

ภาระผูกพัน

ตามที่ระบุไว้ในสัญญาร่วมทุนระหว่างกลุ่มบริษัทและรัฐบาลของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กลุ่มบริษัทจะต้องโอนหุ้นทั้งหมดใน LTC ให้แก่รัฐบาลของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยไม่คิดค่าตอบแทนใด ๆ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาอนุญาตให้ดำเนินการในปี 2589 (หมายเหตุ 31.2)

10. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

	ที่ดิน สิทธิการเช่าที่ดินและอาคาร	อุปกรณ์	งบการเงินรวม รถยนต์และอุปกรณ์สำนักงาน	สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ราคาทุน					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2561	438,709	11,443,954	378,881	4,380	12,265,924
เพิ่มขึ้น	2,010	61,474	24,061	5,237	92,782
โอน	(1,630)	(9,939)	(9,122)	(77)	(20,768)
จำหน่าย	(427)	(32,149)	(33,594)	-	(66,170)
ตัดจำหน่าย	(1,138)	(17,704)	(2,994)	-	(21,836)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	(27,248)	(19,726)	(5,004)	(577)	(52,555)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 1 มกราคม 2562	410,276	11,425,910	352,228	8,963	12,197,377
เพิ่มขึ้น	35	183,713	7,666	10,365	201,779
โอน	522	17,920	-	(9,711)	8,731
จำหน่าย	(6,131)	(41,814)	(71,440)	(277)	(119,662)
ตัดจำหน่าย	(5,824)	(11,762)	(451)	-	(18,037)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	(18,927)	(30,361)	(7,042)	(773)	(57,103)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562	379,951	11,543,606	280,961	8,567	12,213,085

	งบการเงินรวม				
	ที่ดิน สิทธิการเช่าที่ดินและอาคาร	อุปกรณ์	รถยนต์และอุปกรณ์สำนักงาน	สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ค่าเสื่อมราคาสะสมและขาดทุนจากการด้อยค่า					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2561	379,094	3,740,605	286,909	-	4,406,608
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	19,752	660,192	39,468	-	719,412
ขาดทุนจากการด้อยค่า	-	2,423,000	-	-	2,423,000
โอน	(1,558)	(29,015)	(8,370)	-	(38,943)
จำหน่าย	(356)	(25,349)	(29,891)	-	(55,596)
ตัดจำหน่าย	(1,136)	(17,620)	(2,931)	-	(21,687)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	(27,027)	(18,638)	(4,455)	-	(50,120)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 1 มกราคม 2562	368,769	6,733,175	280,730	-	7,382,674
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	15,693	444,005	40,586	-	500,284
ขาดทุนจากการด้อยค่า	-	1,186,881	-	-	1,186,881
โอน	-	(410)	-	-	(410)
จำหน่าย	(3,762)	(41,046)	(54,725)	-	(99,533)
ตัดจำหน่าย	(5,615)	(11,762)	(418)	-	(17,795)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	(18,616)	(27,577)	(5,439)	-	(51,632)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562	356,469	8,283,226	260,734	-	8,900,469

	งบการเงินรวม				
	ที่ดิน สิทธิการเช่าที่ดินและอาคาร	อุปกรณ์	รถยนต์และอุปกรณ์สำนักงาน	สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
มูลค่าสุทธิทางบัญชี					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2561					
ภายใต้กรรมสิทธิ์ของกลุ่มบริษัท	59,615	7,703,349	70,984	4,380	7,838,328
ภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	-	-	20,988	-	20,988
	59,615	7,703,349	91,972	4,380	7,859,316
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 1 มกราคม 2562					
ภายใต้กรรมสิทธิ์ของกลุ่มบริษัท	41,507	4,692,735	55,131	8,963	4,798,336
ภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	-	-	16,367	-	16,367
	41,507	4,692,735	71,498	8,963	4,814,703
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562					
ภายใต้กรรมสิทธิ์ของกลุ่มบริษัท	23,482	3,260,340	12,236	8,567	3,304,625
ภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	-	-	7,991	-	7,991
	23,482	3,260,340	20,227	8,567	3,312,616

ราคาทรัพย์สินของกลุ่มบริษัทก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสมของอาคารและอุปกรณ์ ซึ่งได้คิดค่าเสื่อมราคาเต็มจำนวนแล้ว แต่ยังคงใช้งานจนถึง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 มีจำนวน 2,422.43 ล้านบาท (31 ธันวาคม 2561 : 2,239.61 ล้านบาท)

การด้อยค่าของอุปกรณ์

เนื่องจากธุรกิจดาวเทียมมีการแข่งขันสูง มีผลทำให้ราคาตลาดลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจดาวเทียม ทั้งนี้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 และ 2561 บริษัทได้ทดสอบการด้อยค่าของอุปกรณ์ซึ่งวัดมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของอุปกรณ์ (มูลค่าจากการใช้) โดยการคิดลดกระแสเงินสดในอนาคตที่คาดว่าจะได้รับ โดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 8.3 และร้อยละ 8 ตามลำดับ ซึ่งพบว่ามูลค่าตามบัญชีสูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน บริษัทจึงบันทึกขาดทุนจากการด้อยค่าจำนวน 1,187 ล้านบาท และ 2,423 ล้านบาท ตามลำดับ โดยแสดงอยู่ในขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 และ 2561 ตามลำดับ

	งบการเงินเฉพาะกิจการ				
	สิทธิการเช่าที่ดินและอาคาร	อุปกรณ์	รถยนต์และอุปกรณ์สำนักงาน	สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ราคาทุน					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2561	168,560	10,554,888	222,817	-	10,946,265
เพิ่มขึ้น	2,004	51,233	12,608	-	65,845
โอน	(1,630)	11,030	(8,298)	-	1,102
จำหน่าย	(427)	(32,149)	(24,450)	-	(57,026)
ตัดจำหน่าย	(1,138)	(17,468)	(1,878)	-	(20,484)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 1 มกราคม 2562	167,369	10,567,534	200,799	-	10,935,702
เพิ่มขึ้น	35	9,385	3,876	1,555	14,851
โอน	-	9,478	-	(746)	8,732
จำหน่าย	-	(39,198)	(26,244)	(55)	(65,497)
ตัดจำหน่าย	(5,824)	(11,713)	(355)	-	(17,892)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562	161,580	10,535,486	178,076	754	10,875,896

	งบการเงินเฉพาะกิจการ				
	สิทธิการเช่าที่ดินและอาคาร	อุปกรณ์	รถยนต์และอุปกรณ์สำนักงาน	สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ค่าเสื่อมราคาสะสมและขาดทุนจากการด้อยค่า					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2561	114,783	2,875,368	162,073	-	3,152,224
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	18,841	629,635	24,630	-	673,106
ขาดทุนจากการด้อยค่า	-	2,423,000	-	-	2,423,000
โอน	(1,558)	(7,831)	(7,548)	-	(16,937)
จำหน่าย	(356)	(25,349)	(20,892)	-	(46,597)
ตัดจำหน่าย	(1,136)	(17,384)	(1,815)	-	(20,335)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 1 มกราคม 2562	130,574	5,877,439	156,448	-	6,164,461
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	14,927	419,462	20,661	-	455,050
ขาดทุนจากการด้อยค่า	-	1,033,000	-	-	1,033,000
โอน	-	(410)	-	-	(410)
จำหน่าย	-	(38,839)	(24,938)	-	(63,777)
ตัดจำหน่าย	(5,614)	(11,713)	(321)	-	(17,648)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562	139,887	7,278,939	151,850	-	7,570,676
มูลค่าสุทธิทางบัญชี					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2561					
ภายใต้กรรมสิทธิ์ของกลุ่มบริษัท	53,777	7,679,520	39,756	-	7,773,053
ภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	-	-	20,988	-	20,988
	53,777	7,679,520	60,744	-	7,794,041

	งบการเงินเฉพาะกิจการ				
	สิทธิการเช่าที่ดินและอาคาร	อุปกรณ์	รถยนต์และอุปกรณ์สำนักงาน	สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 1 มกราคม 2562					
ภายใต้กรรมสิทธิ์ของกลุ่มบริษัท	36,795	4,690,095	27,984	-	4,754,874
ภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	-	-	16,367	-	16,367
	36,795	4,690,095	44,351	-	4,771,241
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562					
ภายใต้กรรมสิทธิ์ของกลุ่มบริษัท	21,693	3,256,547	18,235	754	3,297,229
ภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	-	-	7,991	-	7,991
	21,693	3,256,547	26,226	754	3,305,220

ราคาทรัพย์สินของบริษัทก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสมของอาคารและอุปกรณ์ ซึ่งได้คิดค่าเสื่อมราคาเต็มจำนวนแล้ว แต่ยังคงใช้งานจนถึง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 มีจำนวน 1,860.39 ล้านบาท (31 ธันวาคม 2561 : 1,722.15 ล้านบาท)

11. สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชีและสินทรัพย์ไม่มีตัวตน

	งบการเงินรวม				
	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินงาน	ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	สินทรัพย์ไม่มีตัวตน		
			ค่าความนิยม	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น	รวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ราคาทุน					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2561	26,233,096	20,177	967,503	1,615,807	2,583,310
เพิ่มขึ้น	271	-	-	1,409	1,409
โอน	17,710	-	-	-	-
จำหน่าย	-	-	-	(298)	(298)
ตัดจำหน่าย	-	-	-	(8,135)	(8,135)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	-	(5,096)	(5,639)	(10,735)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 1 มกราคม 2562	26,251,077	20,177	962,407	1,603,144	2,565,551
เพิ่มขึ้น	-	-	-	1,658	1,658
โอน	-	-	-	10,000	10,000
จำหน่าย	(430)	-	-	(18)	(18)
ตัดจำหน่าย	(237,171)	-	-	(144)	(144)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	-	-	(12,390)	(12,390)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562	26,013,476	20,177	962,407	1,602,250	2,564,657

	งบการเงินรวม				
	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินงาน		สินทรัพย์ไม่มีตัวตน		
		ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	ค่าความนิยม	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น	รวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ค่าตัดจำหน่ายสะสมและขาดทุนจากการด้อยค่า					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2561	22,246,527	4,544	913,539	1,242,723	2,156,262
ค่าตัดจำหน่ายสำหรับปี	1,150,330	2,018	-	103,921	103,921
กลับรายการการด้อยค่า	(170,000)	-	-	-	-
โอน	16,880	-	-	-	-
จำหน่าย	-	-	-	(298)	(298)
ตัดจำหน่าย	-	-	-	(8,128)	(8,128)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	-	(5,877)	(5,357)	(11,234)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 1 มกราคม 2562	23,243,737	6,562	907,662	1,332,861	2,240,523
ค่าตัดจำหน่ายสำหรับปี	1,213,975	2,018	-	97,795	97,795
ขาดทุนจากการด้อยค่า	426,526	-	-	9,293	9,293
จำหน่าย	(430)	-	-	(1)	(1)
ตัดจำหน่าย	(236,021)	-	-	(144)	(144)
การปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	-	-	(10,885)	(10,885)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562	24,647,787	8,580	907,662	1,428,919	2,336,581

	งบการเงินรวม				
	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินงาน	ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	สินทรัพย์ไม่มีตัวตน		
			ค่าความนิยม	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น	รวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
มูลค่าสุทธิทางบัญชี					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2561	3,986,569	15,633	53,964	373,084	427,048
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 1 มกราคม 2562	3,007,340	13,615	54,745	270,283	325,028
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562	1,365,689	11,597	54,745	173,331	228,076

การด้อยค่าของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ

เนื่องจากธุรกิจดาวเทียมมีการแข่งขันสูง มีผลทำให้ราคาตลาดลดลงอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้บริษัทยังสูญเสียลูกค้ารายใหญ่ทั้งในประเทศและต่างประเทศและยังไม่มีความแน่นอนในการหาลูกค้าทดแทน ซึ่งมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจดาวเทียมซึ่งบริษัทได้พิจารณาบันทึกขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการจำนวน 3,196 ล้านบาท สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560 อย่างไรก็ตามบริษัทได้ทดสอบการด้อยค่าของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ ซึ่งวัดมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ (มูลค่าจากการใช้) โดยการคิดลดกระแสเงินสดในอนาคตที่คาดว่าจะได้รับ โดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 8 ซึ่งพบว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนสูงกว่ามูลค่าตามบัญชี จึงบันทึกกลับรายการขาดทุนจากการด้อยค่าจำนวน 170 ล้านบาทสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2562 บริษัทได้พบเหตุขัดข้องทางเทคนิคของระบบแจ้งสถานะของดาวเทียมไทยคม 5 โดยบริษัทพร้อมทั้งผู้ผลิตดาวเทียมไทยคม 5 และผู้เชี่ยวชาญอยู่ระหว่างดำเนินการกู้คืนระบบดังกล่าว โดยหลังจากนี้ผู้เชี่ยวชาญจะให้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการดาวเทียมไทยคม 5 ซึ่งอาจจะส่งผลให้มีการหยุดให้บริการในอนาคต อย่างไรก็ตามเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการให้บริการแก่ลูกค้า บริษัทได้ประสานงานกับลูกค้าทุกรายที่ใช้บริการดาวเทียมไทยคม 5 เพื่อจัดการโอนย้ายลูกค้าไปยังดาวเทียมดวงอื่น

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 ดาวเทียมไทยคม 5 และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมีมูลค่าตามบัญชีจำนวน 222 ล้านบาท โดยบริษัทได้ตั้งสำรองค่าเผื่อการด้อยค่าแล้วทั้งจำนวน นอกจากนี้บริษัทได้ทดสอบการด้อยค่าของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ (ไม่รวมดาวเทียมไทยคม 5) ซึ่งวัดมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ (มูลค่าจากการใช้) โดยการคิดลดกระแสเงินสดในอนาคตที่คาดว่าจะได้รับ โดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 8.3 เป็นผลให้มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนต่ำกว่ามูลค่าตามบัญชีเป็นจำนวน 205 ล้านบาท ซึ่งบริษัทได้รับรู้ขาดทุนจากการด้อยค่าแล้วสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562

	งบการเงินเฉพาะกิจการ		
	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินงาน	ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น
	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ราคาทุน			
ณ วันที่ 1 มกราคม 2561	26,233,096	20,177	1,426,004
เพิ่มขึ้น	271	-	1,409
โอน	17,710	-	-
จำหน่าย	-	-	(298)
ตัดจำหน่าย	-	-	(8,135)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 1 มกราคม 2562	26,251,077	20,177	1,418,980
โอน	-	-	10,000
จำหน่าย	(430)	-	-
ตัดจำหน่าย	(237,171)	-	(144)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562	26,013,476	20,177	1,428,836
ค่าตัดจำหน่ายสะสมและขาดทุนจากการด้อยค่า			
ณ วันที่ 1 มกราคม 2561	22,246,527	4,544	1,092,439
ค่าตัดจำหน่ายสำหรับปี	1,150,330	2,018	94,592
กลับรายการด้อยค่า	(170,000)	-	-
โอน	16,880	-	-
จำหน่าย	-	-	(298)
ตัดจำหน่าย	-	-	(8,128)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 1 มกราคม 2562	23,243,737	6,562	1,178,605
ค่าตัดจำหน่ายสำหรับปี	1,213,975	2,018	88,812
ขาดทุนจากการด้อยค่า	426,526	-	9,293
จำหน่าย	(430)	-	-
ตัดจำหน่าย	(236,021)	-	(144)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562	24,647,787	8,580	1,276,566
มูลค่าสุทธิทางบัญชี			
ณ วันที่ 1 มกราคม 2561	3,986,569	15,633	333,565
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และ 1 มกราคม 2562	3,007,340	13,615	240,375
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562	1,365,689	11,597	152,270

12. สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีภายหลังจากการนำมาหักกลบกันตามความเหมาะสม ได้แสดงรวมไว้ในงบแสดงฐานะการเงินโดยมีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	797,296	1,117,018	741,912	992,281
	797,296	1,117,018	741,912	992,281

รายการเคลื่อนไหวของสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีรวมที่เกิดขึ้นในระหว่างปีมีดังนี้

	งบการเงินรวม			
		บันทึกเป็น (รายจ่าย)/รายได้ ใน		
	ณ วันที่ 1 มกราคม 2562	กำไรหรือขาดทุน **(หมายเหตุ 27)**	กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี				
ยอดขาดทุนยกไป	61,228	(60,136)	(659)	433
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	6,202	1,922	(486)	7,638
ค่าเผื่อสินค้าเสื่อมสภาพ	15,096	(1,467)	-	13,629
เงินมัดจำรับ	24,463	(3,537)	-	20,926
เงินรับล่วงหน้าค่าบริการจากลูกค้า	12,948	1,524	(1,226)	13,246
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	31,016	14,350	5,010	50,376
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	34,015	(9,950)	(1,815)	22,250
การด้อยค่าของสินทรัพย์	915,429	(261,421)	(2,187)	651,821
อื่นๆ	16,621	6,398	(6,042)	16,977
รวม	1,117,018	(312,317)	(7,405)	797,296

	งบการเงินรวม			
		บันทึกเป็น (รายจ่าย)/รายได้ ใน		
	ณ วันที่ 1 มกราคม 2561	กำไรหรือขาดทุน **(หมายเหตุ 27)**	กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี				
ยอดขาดทุนยกไป	3,122	63,904	(5,798)	61,228
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	4,350	2,284	(432)	6,202
ค่าเผื่อสินค้าเสื่อมสภาพ	16,250	(293)	(861)	15,096
เงินมัดจำรับ	30,735	(6,272)	-	24,463
เงินรับล่วงหน้าค่าบริการจากลูกค้า	21,131	(7,452)	(731)	12,948
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	33,941	(3,856)	931	31,016
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	17,765	18,946	(2,696)	34,015
การด้อยค่าของสินทรัพย์	639,200	276,229	-	915,429
อื่นๆ	9,331	5,854	1,436	16,621
รวม	775,825	349,344	(8,151)	1,117,018

	ณ วันที่ 1 มกราคม 2562	งบการเงินเฉพาะกิจการ บันทึกเป็น (รายจ่าย)/รายได้ ใน กำไรหรือขาดทุน (หมายเหตุ 27)	กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี				
ค่าเผื่อสินค้าเสื่อมสภาพ	15,096	(1,467)	-	13,629
เงินมัดจำรับ	23,301	(3,233)	-	20,068
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	27,118	13,893	5,170	46,181
การด้อยค่าของสินทรัพย์	915,429	(258,303)	-	657,126
อื่นๆ	11,337	(2,221)	(4,208)	4,908
รวม	992,281	(251,331)	962	741,912

	ณ วันที่ 1 มกราคม 2561	งบการเงินเฉพาะกิจการ บันทึกเป็น (รายจ่าย)/รายได้ ใน กำไรหรือขาดทุน (หมายเหตุ 27)	กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี				
ค่าเผื่อสินค้าเสื่อมสภาพ	13,960	1,136	-	15,096
เงินมัดจำรับ	29,963	(6,662)	-	23,301
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	29,790	(3,709)	1,037	27,118
การด้อยค่าของสินทรัพย์	639,200	276,229	-	915,429
อื่นๆ	(8,060)	16,664	2,733	11,337
รวม	704,853	283,658	3,770	992,281

13. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	147,970	164,440	140,608	154,075
เงินมัดจำการประเมินภาษี	182,701	200,994	182,701	200,994
เงินมัดจำอื่น	15,256	15,290	15,256	15,290
อื่นๆ	4,422	17,459	-	10,000
	350,349	398,183	338,565	380,359
หัก ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์	(51,153)	(53,955)	(51,153)	(53,955)
รวม	299,196	344,228	287,412	326,404

14. หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ส่วนที่หมุนเวียน				
ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี				
เงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน	383,273	412,127	383,273	412,127
เงินกู้ยืมจากบุคคลภายนอกอื่น	8,729	8,714	8,729	8,714
รวมส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	392,002	420,841	392,002	420,841
หุ้นกู้ที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	-	2,253,000	-	2,275,000
รวมหนี้สินที่มีดอกเบี้ยระยะสั้น	392,002	2,673,841	392,002	2,695,841
ส่วนที่ไม่หมุนเวียน				
เงินกู้ยืมระยะยาว				
เงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน	1,533,091	2,060,638	1,533,091	2,060,638
เงินกู้ยืมจากบุคคลภายนอกอื่น	6,410	18,061	6,410	18,061
รวมเงินกู้ยืมระยะยาว	1,539,501	2,078,699	1,539,501	2,078,699
หุ้นกู้ระยะยาว	2,271,223	2,270,312	2,274,223	2,273,312
รวมหนี้สินที่มีดอกเบี้ยไม่หมุนเวียน	3,810,724	4,349,011	3,813,724	4,352,011
รวม	4,202,726	7,022,852	4,205,726	7,047,852

หุ้นกู้ระยะยาว

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 บริษัทมีหุ้นกู้ระยะยาวชนิดระบุชื่อผู้ถือไม่มีหลักประกัน ไม่ด้อยสิทธิ และมีผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ จำนวน 1 ชุด วงเงิน 2,275 ล้านบาท มูลค่าหน่วยละ 1,000 บาท มีรายละเอียดดังนี้

วันที่จำหน่าย	จำนวนหน่วย	จำนวนเงิน	อัตราดอกเบี้ย **(ต่อปี)**	กำหนดจ่ายชำระดอกเบี้ย	กำหนดชำระคืนเงินต้น	ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562
	หลักล้าน	ล้านบาท				ล้านบาท
29 กันยายน 2557	2.275	2,275	ร้อยละ 4.68	ทุก 6 เดือน	ครบกำหนดไถ่ถอนทั้งจำนวนในวันที่ 2 ตุลาคม 2564	2,275
รวมหุ้นกู้						2,275
หัก ต้นทุนในการออกหุ้นกู้						(1)
สุทธิ						2,274

การเปลี่ยนแปลงของเงินกู้ยืมสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

	หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2562	2561	2562	2561
		พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
สำหรับแต่ละปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม					
ราคาตามบัญชีต้นงวด - สุทธิ		7,022,852	7,446,417	7,047,852	7,483,417
จ่ายคืนเงินกู้ยืม		(2,790,945)	(414,483)	(2,812,945)	(414,483)
ค่าตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายในการจัดหาเงินกู้ยืม	25	911	1,066	911	1,066
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน		(30,092)	(28,433)	(30,092)	(28,433)
อื่นๆ		-	18,285	-	6,285
ราคาตามบัญชีปลายงวด - สุทธิ		4,202,726	7,022,852	4,205,726	7,047,852

กลุ่มบริษัทต้องดำรงอัตราส่วนทางการเงินตามที่กำหนดไว้ในสัญญาเงินกู้ยืมระยะยาว

อัตราดอกเบี้ยของเงินกู้ยืมของกลุ่มบริษัทมีดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินกู้ยืมทั้งสิ้น				
- อัตราคงที่	2,286,362	4,550,086	2,289,362	4,575,086
- อัตราลอยตัว	1,916,364	2,472,766	1,916,364	2,472,766
รวม	4,202,726	7,022,852	4,205,726	7,047,852
อัตราดอกเบี้ยถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก				
- เงินกู้ยืม	4.27%	4.78%	4.27%	4.78%
- หุ้นกู้	4.68%	4.48%	4.68%	4.48%

ระยะเวลาการครบกำหนดของเงินกู้ยืมระยะยาวและหุ้นกู้ระยะยาว - สุทธิจากต้นทุนทางการเงิน มีดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เกินกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี	2,656,315	423,778	2,659,315	423,778
เกินกว่า 2 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	1,154,409	3,925,233	1,154,409	3,928,233
รวม	3,810,724	4,349,011	3,813,724	4,352,011

กลุ่มบริษัทต้องดำรงอัตราส่วนทางการเงินตามที่กำหนดไว้ในสัญญาเงินกู้ยืมระยะยาว และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขรวมทั้งการรักษาอัตราส่วนทางการเงินที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของผู้ออกหุ้นกู้และผู้ถือหุ้นกู้

วงเงินกู้ยืมจากธนาคาร

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัทมีวงเงินกู้ยืมที่ยังไม่ได้ใช้จากธนาคารในประเทศและต่างประเทศเป็นจำนวน 3,247.57 ล้านบาท และ 30.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (2561: 3,924.41 ล้านบาท และ 30.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

การเปลี่ยนแปลงในหนี้สินที่เกิดจากกิจกรรมจัดหาเงิน

หน่วย: พันบาท

	งบการเงินรวม			
	หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน	เงินกู้ยืมระยะยาว	หุ้นกู้	รวม
ณ วันที่ 1 มกราคม 2562	26,775	2,472,765	4,523,312	7,022,852
การเปลี่ยนแปลงในกระแสเงินสด				
ชำระคืนเงินกู้ยืม	(11,635)	(526,310)	(2,253,000)	(2,790,945)
รายการที่ไม่ใช่เงินสด				
ค่าใช้จ่ายในการจัดหาเงินกู้ยืมตัดจำหน่าย	-	-	911	911
ปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	(30,092)	-	(30,092)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562	15,140	1,916,363	2,271,223	4,202,726

หน่วย: พันบาท

	งบการเงินรวม			
	หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน	เงินกู้ยืมระยะยาว	หุ้นกู้	รวม
ณ วันที่ 1 มกราคม 2561	30,721	2,905,450	4,510,246	7,446,417
การเปลี่ยนแปลงในกระแสเงินสด				
ชำระคืนเงินกู้ยืม	(10,231)	(404,252)	-	(414,483)
รายการที่ไม่ใช่เงินสด				
สัญญาเช่าทางการเงินเพิ่มขึ้น	6,285	-	-	6,285
ค่าใช้จ่ายในการจัดหาเงินกู้ยืมตัดจำหน่าย	-	-	1,066	1,066
การลงทุนในหุ้นกู้ภายในกลุ่มกิจการ	-	-	12,000	12,000
ปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	(28,433)	-	(28,433)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561	26,775	2,472,765	4,523,312	7,022,852

หน่วย: พันบาท

	งบการเงินเฉพาะกิจการ			
	หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน	เงินกู้ยืมระยะยาว	หุ้นกู้	รวม
ณ วันที่ 1 มกราคม 2562	26,775	2,472,765	4,548,312	7,047,852
การเปลี่ยนแปลงในกระแสเงินสด				
ชำระคืนเงินกู้ยืม	(11,635)	(526,310)	(2,275,000)	(2,812,945)
รายการที่ไม่ใช่เงินสด				
ค่าใช้จ่ายในการจัดหาเงินกู้ยืมตัดจำหน่าย	-	-	911	911
ปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	(30,092)	-	(30,092)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562	15,140	1,916,363	2,274,223	4,205,726

หน่วย: พันบาท

	งบการเงินเฉพาะกิจการ			
	หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน	เงินกู้ยืมระยะยาว	หุ้นกู้	รวม
ณ วันที่ 1 มกราคม 2561	30,721	2,905,450	4,547,246	7,483,417
การเปลี่ยนแปลงในกระแสเงินสด				
ชำระคืนเงินกู้ยืม	(10,231)	(404,252)	-	(414,483)
รายการที่ไม่ใช่เงินสด				
สัญญาเช่าทางการเงินเพิ่มขึ้น	6,285	-	-	6,285
ค่าใช้จ่ายในการจัดหาเงินกู้ยืมตัดจำหน่าย	-	-	1,066	1,066
ปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	-	(28,433)	-	(28,433)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561	26,775	2,472,765	4,548,312	7,047,852

15. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น

	หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2562	2561	2562	2561
		พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เจ้าหนี้การค้า					
- บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	4	2,631	3,821	5,862	16,701
- บุคคลหรือกิจการอื่นๆ		248,507	258,785	127,679	146,204
รวม		251,138	262,606	133,541	162,905
เจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น					
- ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย		234,211	329,036	250,958	302,859
- อื่นๆ		69,368	121,250	34,257	77,818
รวม		303,579	450,286	285,215	380,677
รวมเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น		554,717	712,892	418,756	543,582

16. หนี้สินหมุนเวียนอื่น

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินมัดจำรับจากลูกค้าระยะสั้น	22,228	31,091	19,677	28,197
ภาษีอื่นๆ	33,592	58,215	4,111	16,296
อื่นๆ	758	2,008	1	-
รวม	56,578	91,314	23,789	44,493

17. ประมาณการหนี้สินไม่หมุนเวียนสำหรับผลประโยชน์พนักงาน

ภาระผูกพันตามงบแสดงฐานะการเงินมีดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
มูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพัน				
ที่ไม่ได้จัดให้มีกองทุน	231,766	160,747	205,056	135,592
ภาระผูกพันตามงบแสดงฐานะการเงิน	231,766	160,747	205,056	135,592

การเปลี่ยนแปลงในมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันของโครงการผลประโยชน์

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ภาระผูกพันของโครงการผลประโยชน์				
ณ วันที่ 1 มกราคม	160,747	175,940	135,592	148,951
ผลประโยชน์จ่ายโดยโครงการ	(30,401)	(85,311)	(18,657)	(71,172)
รับรู้ในกำไรขาดทุน				
ต้นทุนบริการปัจจุบันและดอกเบี้ย	75,278	23,212	62,269	19,387
ขาดทุนจากการจ่ายชำระผลประโยชน์พนักงานระหว่างปี	-	41,957	-	33,241
	75,278	65,169	62,269	52,628
รับรู้ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น				
ขาดทุนจากการประมาณตามหลักคณิตศาสตร์				
ประกันภัยที่รับรู้ในระหว่างปี	26,142	4,949	25,852	5,185
	26,142	4,949	25,852	5,185
ภาระผูกพันของโครงการผลประโยชน์				
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	231,766	160,747	205,056	135,592

ข้อสมมติฐานหลักในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ณ วันที่รายงาน (แสดงโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก)

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
อัตราคิดลด	2.40	3.20	2.40	3.20
การเพิ่มขึ้นของเงินเดือนในอนาคต	5.00	5.00	5.00	5.00

การวิเคราะห์ความอ่อนไหว

การเปลี่ยนแปลงในแต่ละข้อสมมติฐานที่เกี่ยวข้องในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่อาจเป็นไปได้อย่างสมเหตุสมผล ณ วันที่รายงาน โดยถือว่าข้อสมมติฐานอื่นๆ คงที่ จะมีผลกระทบต่อภาระผูกพันผลประโยชน์ที่กำหนดไว้เป็นจำนวนเงินดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ภาระผูกพันของโครงการผลประโยชน์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562	เพิ่มขึ้น	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง
อัตราคิดลด (เปลี่ยนแปลงร้อยละ 0.5)	(13,056)	14,074	(10,898)	11,739
การเพิ่มขึ้นของเงินเดือนในอนาคต (เปลี่ยนแปลงร้อยละ 0.5)	12,970	(12,188)	10,812	(10,167)

แม้ว่าการวิเคราะห์นี้ไม่ได้คำนึงการกระจายตัวแบบเต็มรูปแบบของกระแสเงินสดที่คาดหวังภายใต้โครงการดังกล่าว แต่ได้แสดงประมาณการความอ่อนไหวของข้อสมมติฐานต่างๆ

18. หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
เงินมัดจำรับจากลูกค้าระยะยาว	127,165	161,876	121,161	155,079
อื่นๆ	110,970	122,277	110,970	122,277
รวม	238,135	284,153	232,131	277,356

19. ทุนเรือนหุ้นและการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์

	มูลค่าหุ้นต่อหุ้น (บาท)	2562		2561	
		จำนวนหุ้น พันหุ้น	จำนวนเงิน พันบาท	จำนวนหุ้น พันหุ้น	จำนวนเงิน พันบาท
ทุนจดทะเบียน					
ณ วันที่ 1 มกราคม					
- หุ้นสามัญ	**5**	1,099,977	5,499,884	1,099,977	5,499,884
ออกหุ้นใหม่	**5**	-	-	-	-
ณ วันที่ 31 ธันวาคม					
- หุ้นสามัญ	**5**	1,099,977	5,499,884	1,099,977	5,499,884
หุ้นที่ออกและชำระแล้ว					
ณ วันที่ 1 มกราคม					
- หุ้นสามัญ	**5**	1,096,102	5,480,510	1,096,067	5,480,333
การออกหุ้นสามัญโดยใช้					
ใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้น	**5**	-	-	35	177
ณ วันที่ 31 ธันวาคม					
- หุ้นสามัญ	**5**	1,096,102	5,480,510	1,096,102	5,480,510

ผู้ถือหุ้นสามัญจะได้รับสิทธิในการรับเงินปันผลจากการประกาศจ่ายเงินปันผลและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนหนึ่งเสียงต่อหนึ่งหุ้นในที่ประชุมของบริษัท

การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์

19.1 การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ที่ชำระด้วยตราสารทุน

19.1.1 ข้อมูลโครงการ

ใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญออกให้สำหรับกรรมการและพนักงานของบริษัทและบริษัทย่อย โดยบริษัทได้เสนอขายใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญโดยจัดสรรใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญของบริษัทให้แก่พนักงานที่ทำงานเต็มเวลา (Full-time Employment) ของบริษัทและบริษัทย่อยที่เข้าร่วมโครงการ Performance share plan ("โครงการ") โดยข้อมูลสำคัญของใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญมีดังนี้

	โครงการ 2	โครงการ 3	โครงการ 4
วันที่อนุมัติ:	27 มีนาคม 2557	26 มีนาคม 2558	30 มีนาคม 2559
จำนวนหน่วยที่เสนอขาย:	1,197,700 หน่วย	1,085,300 หน่วย	1,074,300 หน่วย
ราคาใช้สิทธิที่จะซื้อหุ้น:	38.265 บาท/หุ้น	37.626 บาท/หุ้น	25.918 บาท/หุ้น
จำนวนหุ้นที่ออกเพื่อรองรับ:	1,197,700 หุ้น	1,085,300 หุ้น	1,074,300 หุ้น
อายุของโครงการ:	5 ปี นับจากวันที่มีการเสนอขายใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญครั้งแรก		
ราคาเสนอขายต่อหุ้น:	หน่วยละ 0 บาท (ศูนย์บาท)		
อัตราการใช้สิทธิ:	ใบสำคัญแสดงสิทธิ 1 หน่วยมีสิทธิซื้อหุ้นสามัญได้ 1 หุ้น		

การเปลี่ยนแปลงใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญแสดงได้ดังนี้

	1 มกราคม 2562	ออกให้ ระหว่างงวด	รับคืน ระหว่างงวด	ใช้สิทธิ ระหว่างงวด	หมดอายุ ระหว่างงวด	31 ธันวาคม 2562
	พันหน่วย	พันหน่วย	พันหน่วย	พันหน่วย	พันหน่วย	พันหน่วย
ESOP - Grant II						
กรรมการ	374	-	-	-	(374)	-
พนักงาน	769	-	-	-	(769)	-
รวม	1,143	-	-	-	(1,143)	-
ESOP - Grant III						
กรรมการ	254	-	-	-	-	254
พนักงาน	691	-	-	-	-	691
รวม	945	-	-	-	-	945
ESOP - Grant IV						
กรรมการ	155	-	-	-	-	155
พนักงาน	741	-	-	-	-	741
รวม	896	-	-	-	-	896
รวมทั้งสิ้น	2,984	-	-	-	(1,143)	1,841

19.1.2 การวัดมูลค่ายุติธรรม

บริษัทวัดมูลค่าของรายจ่ายโครงการ โดยอ้างอิงกับมูลค่ายุติธรรมของตราสารทุนที่ออกให้ ณ วันที่ให้สิทธิโดยใช้ Monte Carlo Simulation techniques โดยมีข้อสมมติฐานที่สำคัญดังนี้

	โครงการ 2	โครงการ 3	โครงการ 4
มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่ให้สิทธิ	27.864 บาท	20.424 บาท	12.475 บาท
ราคาหุ้น ณ วันที่ให้สิทธิ	40.500 บาท	36.500 บาท	27.000 บาท
ราคาใช้สิทธิ	38.265 บาท	37.626 บาท	25.918 บาท
ความผันผวนที่คาดหวัง	41.562%	39.894%	36.534%
เงินปันผลที่คาดหวัง	1.111%	1.781%	2.407%
อัตราดอกเบี้ยที่ปราศจากความเสี่ยง	3.082%	2.340%	1.721%

รายการกระทบยอดทุนสำรองอื่น - การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ที่ชำระด้วยตราสารทุน

	งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ	
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	2562	2561
	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 1 มกราคม	14,745	11,793
ค่าใช้จ่ายรวมที่รับรู้ระหว่างปีในงบกำไรขาดทุน	2,226	3,774
ลดลงในระหว่างปี	-	(822)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	16,971	14,745

19.2 การจ่ายผลตอบแทนแก่ผู้บริหารโดยชำระด้วยเงินสด

เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2561 ที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท มีมติอนุมัติแก้ไขจำนวนเงินสำหรับการจ่ายค่าตอบแทนสำหรับผลการดำเนินงานเป็นจำนวนรวม 22.76 ล้านบาท เพื่อจัดสรรให้กับผู้บริหาร ณ วันสิ้นสุดโครงการ โดยมีเงื่อนไขว่าผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้นโดยรวม (Absolute Total Shareholder Return) และผลตอบแทนโดยรวมของผู้ถือหุ้นเมื่อเทียบกับผลตอบแทนเฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Relative Total Shareholder Return) ต้องถึงเกณฑ์ที่กำหนดในปีที่ 3 ของโครงการ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 บริษัทได้มีการประเมินเกณฑ์ที่กำหนดของโครงการพบว่า บริษัทไม่สามารถดำเนินการได้ตามเงื่อนไขที่กำหนดได้ บริษัทจึงไม่ได้บันทึกรายการดังกล่าว

ส่วนเกินมูลค่าหุ้น

ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 มาตรา 51 ในกรณีที่บริษัทเสนอขายหุ้นสูงกว่ามูลค่าหุ้นที่จดทะเบียนไว้ บริษัทต้องนำค่าหุ้นส่วนเกินนี้ตั้งเป็นทุนสำรอง (“ส่วนเกินมูลค่าหุ้น”) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นนี้จะนำไปจ่ายเป็นเงินปันผลไม่ได้

20. สำรอง

สำรองประกอบด้วย

การจัดสรรกำไร และ/หรือ กำไรสะสม

สำรองตามกฎหมาย

ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 มาตรา 116 บริษัทจะต้องจัดสรรทุนสำรอง ("สำรองตามกฎหมาย") อย่างน้อยร้อยละ 5 ของกำไรสุทธิประจำปีหลังจากหักขาดทุนสะสมยกมา (ถ้ามี) จนกว่าสำรองดังกล่าวมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียน เงินสำรองนี้จะนำไปจ่ายเป็นเงินปันผลไม่ได้

องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น

ผลต่างจากการแปลงค่างบการเงิน
ผลต่างจากการแปลงค่างบการเงินแสดงในส่วนของเจ้าของประกอบด้วยผลต่างการแปลงค่าทั้งหมดจากงบการเงินของหน่วยงานในต่างประเทศ

ผลต่างจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขาย
ผลต่างจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขายแสดงในส่วนของเจ้าของประกอบด้วยผลรวมการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเผื่อขายจนกระทั่งมีการตัดรายการหรือเกิดการด้อยค่า

21. ส่วนงานดำเนินงาน

กลุ่มบริษัทนำเสนอข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงานโดยแสดงส่วนงานธุรกิจและส่วนงานภูมิศาสตร์ เป็นรูปแบบหลักในการรายงาน โดยพิจารณาจากโครงสร้างการบริหารและการรายงานทางการเงินภายในของกลุ่มบริษัทเป็นเกณฑ์ในการกำหนดส่วนงาน

ส่วนงานธุรกิจ

กลุ่มบริษัทเสนอส่วนงานธุรกิจที่สำคัญ ดังนี้

ส่วนงาน 1	บริการวงจรดาวเทียมและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจดาวเทียม
ส่วนงาน 2	การขายและบริการที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจอินเทอร์เน็ตและสื่อ
ส่วนงาน 3	การขายและบริการที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจโทรศัพท์

ส่วนงานภูมิศาสตร์

ในการนำเสนอการจำแนกส่วนงานภูมิศาสตร์ รายได้ตามส่วนงานแยกตามเขตภูมิศาสตร์โดยกำหนดจากสถานที่ตั้งของลูกค้า

ส่วนงานในประเทศไทยมีขอบเขตการดำเนินงานหลักเกี่ยวกับการบริการวงจรดาวเทียมและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจดาวเทียม ธุรกิจอินเทอร์เน็ตและสื่อ ส่วนงานในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีขอบเขตการดำเนินงานหลักเกี่ยวกับการขายและบริการที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจโทรศัพท์ การบริการวงจรดาวเทียมและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจดาวเทียม ส่วนงานในประเทศออสเตรเลีย ประเทศอินเดีย ประเทศญี่ปุ่น ประเทศพม่า ประเทศมาเลเซียและประเทศสิงคโปร์ มีขอบเขตการดำเนินงานหลักเกี่ยวกับการขายและบริการที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจดาวเทียม

กลุ่มบริษัทเสนอส่วนงานภูมิศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้

ส่วนงาน 1	ประเทศไทย
ส่วนงาน 2	ประเทศออสเตรเลีย
ส่วนงาน 3	ประเทศอินเดีย
ส่วนงาน 4	ประเทศญี่ปุ่น
ส่วนงาน 5	ประเทศพม่า
ส่วนงาน 6	ประเทศมาเลเซีย
ส่วนงาน 7	ประเทศสิงคโปร์
ส่วนงาน 8	ประเทศอื่น ๆ

การจำแนกรายได้

กลุ่มบริษัทจำแนกรายได้จากการขายสินค้าและให้บริการให้แก่ลูกค้าตลอดช่วงเวลาและ ณ เวลาใดเวลาหนึ่งตามประเภทส่วนงานซึ่งสอดคล้องกับการเปิดเผยข้อมูลรายได้แยกตามส่วนงานที่รายงานสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 และ 2561 มีดังนี้

	งบการเงินรวม	
	2562	2561
	พันบาท	พันบาท
รายได้ตามส่วนงาน		
บริการธุรกิจดาวเทียม	4,560,949	5,808,081
บริการอินเตอร์เน็ตและสื่อ	102,336	200,120
รวม	4,663,285	6,008,201
ช่วงเวลาแห่งการรับรู้รายได้		
ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง		
บริการธุรกิจดาวเทียม	326,316	216,189
บริการอินเตอร์เน็ตและสื่อ	82,223	177,328
	408,539	393,517
ตลอดช่วงเวลา		
บริการธุรกิจดาวเทียม	4,234,633	5,591,893
บริการอินเตอร์เน็ตและสื่อ	20,113	22,791
	4,254,746	5,614,684
รวม	4,663,285	6,008,201

รายได้และผลการดำเนินงานจากส่วนงานทางธุรกิจในงบการเงินรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 และ 2561 มีดังนี้

	บริการธุรกิจดาวเทียม		บริการอินเตอร์เน็ตและสื่อ		บริการระบบโทรศัพท์		ตัดรายการระหว่างส่วนงาน		การดำเนินงานต่อเนื่อง		การดำเนินงานที่ยกเลิก		งบการเงินรวม	
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	2562	2561	2562	2561	2562	2561	2562	2561	2562	2561	2562	2561	2562	2561
	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท
รายได้	4,594	5,850	122	229	-	-	(53)	(71)	4,663	6,008	-	224	4,663	6,232
ส่วนแบ่งกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนในการร่วมค้า	-	-	-	-	(116)	119	-	-	(116)	119	-	-	(116)	119
ต้นทุนขายและบริการตามส่วนงาน	(3,613)	(4,112)	(112)	(188)	-	-	54	81	(3,671)	(4,219)	-	(137)	(3,671)	(4,356)
ค่าใช้จ่ายตามส่วนงาน	(1,001)	(1,487)	(39)	(33)	-	-	1	4	(1,039)	(1,516)	-	(51)	(1,039)	(1,567)
ผลการดำเนินงานตามส่วนงาน	(20)	251	(29)	8	(116)	119	2	14	(163)	392	-	36	(163)	428
กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย									(29)	1,950	-	-	(29)	1,950
รายได้อื่น									337	192	-	3	337	195
กำไร (ขาดทุน) จากอัตราแลกเปลี่ยนสุทธิ									(128)	5	-	-	(128)	5
ขาดทุนจากการด้อยค่าสินทรัพย์									(1,623)	(2,253)	-	-	(1,623)	(2,253)
กำไร (ขาดทุน) ก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้									(1,606)	286	-	39	(1,606)	325
ต้นทุนทางการเงิน									(300)	(338)	-	(1)	(300)	(339)
กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงาน									(1,906)	(52)	-	38	(1,906)	(14)
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้									(344)	269	-	(8)	(344)	261
ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม									-	-	-	(17)	-	(17)
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ									(2,250)	217	-	13	(2,250)	230

	บริการธุรกิจดาวเทียม		บริการอินเตอร์เน็ตและสื่อ		บริการระบบโทรศัพท์		ตัดรายการระหว่างส่วนงาน		การดำเนินงานต่อเนื่อง		การดำเนินงานที่ยกเลิก		งบการเงินรวม	
	2562	2561	2562	2561	2562	2561	2562	2561	2562	2561	2562	2561	2562	2561
	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท
สินทรัพย์จำแนกตามส่วนงาน	13,891	18,741	488	644	-	-	(535)	(570)	13,844	18,815	-	-	13,844	18,815
เงินให้กู้ยืมแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1,758	1,943	-	-	-	-	-	-	1,758	1,943	-	-	1,758	1,943
เงินลงทุนในการร่วมค้า	-	-	-	-	1,409	1,444	-	-	1,409	1,444	-	-	1,409	1,444
รวมสินทรัพย์													17,011	22,202
หนี้สินจำแนกตามส่วนงาน	1,806	1,987	14	72	-	-	(6)	(17)	1,814	2,042	-	-	1,814	2,042
เงินกู้ยืม	4,202	7,023	-	-	-	-	-	-	4,202	7,023	-	-	4,202	7,023
รวมหนี้สิน													6,016	9,065

รายได้จากส่วนงานทางภูมิศาสตร์ในงบการเงินรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 และ 2561 มีดังนี้

	2562	2561
	พันบาท	พันบาท
รายได้จากส่วนงาน		
ประเทศไทย	2,250,706	3,224,969
ประเทศออสเตรเลีย	250,008	252,494
ประเทศอินเดีย	660,084	649,830
ประเทศญี่ปุ่น	618,626	662,558
ประเทศพม่า	126,924	180,258
ประเทศมาเลเซีย	257,905	272,771
ประเทศอื่นๆ	499,032	765,321
รวมส่วนงานที่ดำเนินงานอยู่	4,663,285	6,008,201
ส่วนงานที่ยกเลิกการดำเนินงาน	-	224,527
รวม	4,663,285	6,232,728

ข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้ารายใหญ่ของกลุ่มกิจการ

สำหรับแต่ละปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 และ 2561 กลุ่มบริษัทไม่มีรายการกับลูกค้าภายนอกกิจการรายใดรายหนึ่งที่มีมูลค่าตั้งแต่ร้อยละ 10 ของรายได้รวมของกลุ่มบริษัท

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนตามส่วนงานภูมิศาสตร์ในงบการเงินรวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 และ 2561 มีดังนี้

	2562	2561
	พันบาท	พันบาท
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
ประเทศไทย	5,102,533	8,323,092
ประเทศออสเตรเลีย	24,295	16,787
ประเทศอินเดีย	7,308	17,460
ประเทศญี่ปุ่น	9,182	17,636
ประเทศพม่า	-	19
ประเทศสิงคโปร์	2,536,267	2,901,457
ประเทศอื่นๆ	73,856	129,920
รวม	7,753,441	11,406,371

22. รายได้จากการขายและการให้บริการ

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
การดำเนินงานต่อเนื่อง				
รายได้จากการขาย	264,909	382,882	147,187	191,381
รายได้จากการให้บริการ	4,398,376	5,625,319	4,122,424	5,266,149
	4,663,285	6,008,201	4,269,611	5,457,530
การดำเนินงานที่ยกเลิก				
รายได้จากการขาย	-	31,184	-	-
รายได้จากการให้บริการ	-	193,343	-	-
	-	224,527	-	-
รวม	4,663,285	6,232,728	4,269,611	5,457,530

23. กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย

บริษัท ไทย แอนวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด (“Thai AI”) ซึ่งเป็นบริษัทย่อยของบริษัทได้ทำสัญญา Shares Tender Agreement เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2560 เพื่อขายหุ้นสามัญทั้งหมดที่ถืออยู่ในบริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) (“CSL”) จำนวน 250,099,990 หุ้น หรือคิดเป็นร้อยละ 42.07 ของหุ้นที่ออกและชำระเต็มมูลค่าแล้ว ให้แก่บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด (“AWN”) ในราคาเสนอซื้อ 7.80 บาทต่อหุ้น คิดเป็นมูลค่า 1,950.78 ล้านบาท ซึ่งการขายได้เสร็จสิ้นแล้ว เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2561 โดยมีกำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนดังกล่าวจำนวน 1,949.52 ล้านบาท และกำไรจากการดำเนินงานที่ยกเลิกจำนวน 29.65 ล้านบาท ในงบกำไรขาดทุนรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561

กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 แสดงรายการดังต่อไปนี้

	หน่วย : พันบาท
สิ่งตอบแทนที่ได้รับจากการขาย	1,950,780
หัก ค่าใช้จ่ายในการขาย	(4,876)
สิ่งตอบแทนที่ได้รับจากการขาย-สุทธิ	1,945,904
สินทรัพย์รวม	1,842,453
หนี้สินรวม	1,020,338
สินทรัพย์สุทธิ	822,115
หัก ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	(474,756)
สินทรัพย์สุทธิส่วนที่เป็นของบริษัทใหญ่	347,359
โอนกลับบัญชีผลกำไรสะสมจากการลดสัดส่วนการลงทุนในบริษัทย่อย	350,971
	3,612
กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนในบริษัทย่อย	1,949,516

งบกำไรขาดทุนสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561 ได้ถูกนำเสนอการดำเนินงานที่ยกเลิกเป็นรายการแยกต่างหากจากการดำเนินงานต่อเนื่อง ดังนี้

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	หมายเหตุ	งบการเงินรวม 2561
		พันบาท
ผลการดำเนินงานของการดำเนินงานที่ยกเลิก		
รายได้		227,372
ค่าใช้จ่าย		(189,241)
ผลการดำเนินงานจากกิจกรรมการดำเนินงาน		38,131
ภาษีเงินได้		(8,482)
ผลการดำเนินงานจากกิจกรรมการดำเนินงาน (สุทธิจากภาษีเงินได้)		29,649
กำไรต่อหุ้น		
กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน **(บาท)**	28	0.01
กำไรต่อหุ้นปรับลด **(บาท)**	28	0.01

24. รายได้อื่น

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
การดำเนินงานต่อเนื่อง				
รายได้ค่าที่ปรึกษาและบริหาร	7,389	7,717	35,425	48,603
รายได้ดอกเบี้ย	203,335	182,852	192,648	177,488
กำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายอุปกรณ์	5,161	(4,585)	4,813	(4,541)
รายได้ค่าเบี้ยปรับจากลูกค้า	59,530	-	-	-
หนี้สูญรับคืน	51,752	-	51,752	-
อื่นๆ	9,899	6,319	9,199	3,636
รวมรายได้อื่นจากการดำเนินงานต่อเนื่อง	337,066	192,303	293,837	225,186
การดำเนินงานที่ยกเลิก	-	2,845	-	-
รวม	337,066	195,148	293,837	225,186

25. ค่าใช้จ่ายตามลักษณะ

งบการเงินได้รวมการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายตามหน้าที่ ค่าใช้จ่ายตามลักษณะได้เปิดเผยตามข้อกำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับต่าง ๆ ดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561	2562	2561
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
การดำเนินงานต่อเนื่อง				
ขาดทุนจากการด้อยค่าสินทรัพย์	1,622,700	2,253,000	1,468,819	2,253,000
ค่าเสื่อมราคาของอาคาร และอุปกรณ์	500,283	719,412	455,050	673,106
ค่าตัดจำหน่ายของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชีและสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	1,313,787	1,256,268	1,304,803	1,246,940
ค่าตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายในการจัดหาเงินกู้ยืม	911	1,066	911	1,066
ค่าใช้จ่ายพนักงาน	887,799	959,965	627,277	663,717
การดำเนินงานที่ยกเลิก				
ค่าเสื่อมราคาของอาคาร และอุปกรณ์	-	13,029	-	-
ค่าตัดจำหน่ายของสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	-	1,312	-	-
ค่าใช้จ่ายพนักงาน	-	42,221	-	-

26. เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

กลุ่มบริษัทได้จัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับพนักงานของกลุ่มบริษัทบนพื้นฐานความสมัครใจของพนักงานในการเป็นสมาชิกของกองทุน โดยพนักงานจ่ายเงินสะสมในอัตราร้อยละ 3 ถึงอัตราร้อยละ 7 ของเงินเดือนทุกเดือน และกลุ่มบริษัทจ่ายสมทบในอัตราร้อยละ 3 ถึง อัตราร้อยละ 7 ของเงินเดือนของพนักงานทุกเดือน กองทุนสำรองเลี้ยงชีพนี้ได้จดทะเบียนเป็นกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามข้อกำหนดของกระทรวงการคลังและจัดการกองทุนโดยผู้จัดการกองทุนที่ได้รับอนุญาต

27. ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้

	หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2562	2561	2562	2561
		พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ภาษีเงินได้จากการดำเนินงานต่อเนื่อง					
ภาษีเงินได้ปัจจุบัน		(31,393)	(80,127)	(421)	51,271
ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี					
การเปลี่ยนแปลงของผลต่างชั่วคราว	12	(312,317)	349,344	(251,331)	283,658
รวม		(343,710)	269,217	(251,752)	334,929
รวมภาษีเงินได้จากการดำเนินงานต่อเนื่อง		(343,710)	269,217	(251,752)	334,929
ภาษีเงินได้จากการดำเนินงานที่ยกเลิก	23	-	(8,482)	-	-
รวมค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		(343,710)	260,735	(251,752)	334,929

การกระทบยอดเพื่อหาอัตราภาษีที่แท้จริง

	งบการเงินรวม			
	2562		2561	
	อัตราภาษี (ร้อยละ)	พันบาท	อัตราภาษี (ร้อยละ)	พันบาท
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปี		(2,249,949)		217,036
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้รวม		343,710		(269,217)
ขาดทุนก่อนภาษีเงินได้รวม		(1,906,239)		(52,181)
จำนวนภาษีตามอัตราภาษีเงินได้	20	381,248	20	10,436
ผลกระทบจากความแตกต่างของอัตราภาษีสำหรับกิจการในต่างประเทศ		(131,972)		110,897
ส่วนแบ่งกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนในการร่วมค้า		(23,290)		(23,878)
ผลกระทบจากรายได้ที่รับรู้ต่างงวดกันระหว่างบัญชีและภาษี		-		7,119
ผลกระทบจากค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถหักภาษีได้และค่าใช้จ่ายที่รับรู้ต่างงวดกันระหว่างบัญชีและภาษี		(201,812)		51,497
ผลขาดทุนในปีปัจจุบันที่ไม่รับรู้เป็นสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี		(68,456)		29,827
ตัดจำหน่ายสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี		(269,213)		-
อื่นๆ		(30,215)		83,319
รวม	(18)	(343,710)	516	269,217

	งบการเงินเฉพาะกิจการ			
	2562		2561	
	อัตราภาษี (ร้อยละ)	พันบาท	อัตราภาษี (ร้อยละ)	พันบาท
กำไร (ขาดทุน) สำหรับปี		(2,249,949)		217,036
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		251,752		(334,929)
ขาดทุนก่อนภาษีเงินได้		(1,998,197)		(117,893)
จำนวนภาษีตามอัตราภาษีเงินได้	20	399,639	20	23,579
รายได้ที่ไม่ต้องเสียภาษี		5,951		9,720
ส่วนแบ่งกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนในบริษัทย่อยและการร่วมค้า		(119,573)		325,756
ผลกระทบจากรายได้ที่รับรู้ต่างงวดกันระหว่างบัญชีและภาษี		-		6,684
ผลกระทบจากค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถหักภาษีเงินได้และค่าใช้จ่ายที่รับรู้ต่างงวดกันระหว่างบัญชีและภาษี		(200,557)		(85,442)
ผลขาดทุนในปีปัจจุบันที่ไม่รับรู้เป็นสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี		(67,999)		-
ตัดจำหน่ายสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี		(269,213)		-
อื่นๆ		-		54,632
รวม	(13)	(251,752)	284	334,929

28. กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้น

กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน

กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นขั้นพื้นฐานสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 และ 2561 คำนวณจากกำไร (ขาดทุน) สำหรับปีที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญของบริษัทและจำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายแล้วระหว่างปีในแต่ละปีโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก แสดงการคำนวณดังนี้

	งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ					
	2562			2561		
	การดำเนินงานต่อเนื่อง	การดำเนินงานที่ยกเลิก	รวม	การดำเนินงานต่อเนื่อง	การดำเนินงานที่ยกเลิก	รวม
	(พันบาท/พันหุ้น)					
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม						
กำไร (ขาดทุน) ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญของบริษัท (ขั้นพื้นฐาน)	(2,249,949)	-	(2,249,949)	217,036	12,509	229,545
จำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายแล้ว	1,096,102	-	1,096,102	1,096,102	1,096,102	1,096,102
กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้น (ขั้นพื้นฐาน) **(บาท)**	(2.05)	-	(2.05)	0.20	0.01	0.21

กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นปรับลด

กำไร (ขาดทุน) ต่อหุ้นปรับลดสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 และ 2561 คำนวณจากกำไร (ขาดทุน) สำหรับปีที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญของบริษัทและจำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายแล้วระหว่างปี หลังจากที่ได้ปรับปรุงผลกระทบของหุ้นปรับลด อย่างไรก็ตาม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 และ 2561 บริษัทไม่ได้คำนวณกำไรต่อหุ้นปรับลด เนื่องจากราคาตามสิทธิมีมูลค่าสูงกว่ามูลค่ายุติธรรมของหุ้นสามัญถัวเฉลี่ยระหว่างปี

29. เงินปันผล

ในการประชุมสามัญประจำปีของผู้ถือหุ้นของบริษัทเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2561 ผู้ถือหุ้นมีมติอนุมัติการจัดสรรกำไรเป็นเงินปันผลระหว่างกาลในอัตราหุ้นละ 1.36 บาท เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 1,491 ล้านบาท เงินปันผลดังกล่าวได้จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นแล้วเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2561

30. เครื่องมือทางการเงิน

นโยบายการจัดการความเสี่ยงทางด้านการเงิน

กลุ่มบริษัทต้องเผชิญกับความเสี่ยงทางการเงินที่สำคัญได้แก่ ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ยและความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน กลุ่มบริษัทได้กู้ยืมเงินสำหรับรายจ่ายฝ่ายทุน ซึ่งต้องจ่ายอัตราดอกเบี้ยทั้งแบบคงที่และแบบลอยตัว รวมทั้งมีรายการขาย และรายการซื้อที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ดังนั้นฝ่ายบริหารของกลุ่มบริษัทจึงทำรายการตราสารอนุพันธ์เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดจากความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยนดังกล่าว

กลุ่มบริษัทใช้ตราสารอนุพันธ์เพื่อลดความไม่แน่นอนของกระแสเงินสดในอนาคตที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยน และเพื่อช่วยในการบริหารสภาพคล่องของเงินสด กลยุทธ์ที่ใช้ในการป้องกันความเสี่ยงได้แก่ ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ยได้ป้องกันโดยการทำสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยกับธนาคารที่ให้กู้ยืม ส่วนความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนที่จะเกิดขึ้นจากการขายในอนาคตได้ป้องกันโดยการทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าและสิทธิในการซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า ทั้งนี้เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนในอนาคตของรายการขาย รายการซื้อและการกู้ยืม การตัดสินใจที่จะรับระดับความเสี่ยงขึ้นอยู่กับนโยบายของกลุ่มบริษัท ซึ่งกำหนดระดับความเสี่ยงที่สามารถรองรับได้ตามประเภทของรายการและคู่ค้า

กลุ่มบริษัทไม่อนุญาตให้มีการใช้เครื่องมือทางการเงินที่มีลักษณะเป็นทางการค้าเพื่อเก็งกำไร การทำตราสารอนุพันธ์ทุกประเภทต้องได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารก่อนทำสัญญา

ผู้บริหารฝ่ายการเงินมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและอัตราดอกเบี้ย รายงานผู้บริหารประกอบด้วย รายละเอียดของต้นทุน และราคาตลาดของเครื่องมือทางการเงินทั้งหมด รวมถึงสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า และสัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและอัตราดอกเบี้ยที่ยังคงค้างอยู่ นอกจากนี้ยังได้มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบความเสี่ยงที่มีอยู่กับระดับความเสี่ยงที่ผู้บริหารกำหนดให้เป็นระดับความเสี่ยงที่สามารถรับได้ครอบคลุมถึงความเสี่ยงในเรื่องเงินลงทุนโดยมีการกำหนดนโยบายในการลงทุนระยะสั้น

การบริหารจัดการทุน

วัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการทุนของบริษัทเพื่อสร้างผลตอบแทนที่เหมาะสมต่อผู้ถือหุ้นและเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนได้เสียอื่น ตลอดจนเพื่อดำรงไว้ซึ่งโครงสร้างของทุนที่เหมาะสมเพื่อให้มีความสอดคล้องและสามารถสนับสนุนแผนการบริหารเงินลงทุนหรือโอกาสในการลงทุนต่างๆ อันจะเป็นการสร้างมูลค่า และเสริมความมั่นคงทางการเงินให้กับกลุ่มบริษัท

ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

กลุ่มบริษัทมีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเกิดจากการซื้อสินค้าและการขายสินค้าที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 และ 2561 กลุ่มบริษัทมีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อันเป็นผลมาจากการมีสินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศดังนี้

	งบการเงินรวม			
	2562		2561	
	เงินตราต่างประเทศ	เงินบาท	เงินตราต่างประเทศ	เงินบาท
	หลักล้าน	หลักล้าน	หลักล้าน	หลักล้าน
สินทรัพย์				
ดอลลาร์สหรัฐฯ	71.07	2,130.46	114.76	3,704.99
ยูโร	0.12	3.86	0.11	4.26
อินเดียรูปี	463.12	182.70	446.35	193.71
ดอลลาร์นิวซีแลนด์	0.95	19.01	0.14	3.09
ดอลลาร์ออสเตรเลีย	0.06	1.26	0.10	2.15
ดอลลาร์ฮ่องกง	2.50	9.58	2.50	10.26
รวม		2,346.87		3,918.46

	งบการเงินรวม			
	2562		2561	
	เงินตราต่างประเทศ	เงินบาท	เงินตราต่างประเทศ	เงินบาท
	หลักล้าน	หลักล้าน	หลักล้าน	หลักล้าน
หนี้สิน				
ดอลลาร์สหรัฐฯ	78.61	2,384.48	94.34	3,076.80
อินเดียรูปี	246.87	110.97	246.77	122.22
ดอลลาร์ออสเตรเลีย	0.06	1.25	0.05	1.22
ดอลลาร์นิวซีแลนด์	0.34	6.90	-	-
เวียดนามดอง	50.91	6.66	163.63	0.23
รวม		2,510.26		3,200.47

สินทรัพย์ที่เป็นเงินตราต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นเงินฝากธนาคารและลูกหนี้การค้า ส่วนหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นเจ้าหนี้การค้า เจ้าหนี้ - อาคารและอุปกรณ์ และเงินกู้ยืม

ความเสี่ยงทางด้านสินเชื่อ

ความเสี่ยงด้านการให้สินเชื่อของกลุ่มบริษัทมีลักษณะที่ไม่มีการกระจุกตัวอย่างมีนัยสำคัญ กลุ่มบริษัทมีนโยบายที่จะทำให้แน่ใจได้ว่ากลุ่มบริษัทจะขายสินค้าและให้บริการแก่ลูกค้าที่มีประวัติสินเชื่อที่อยู่ในระดับที่มีความเหมาะสม คู่สัญญาในอนุพันธ์ทางการเงินและรายการเงินสดเป็นสถาบันการเงินที่มีคุณภาพและมีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับสูง

ความเสี่ยงจากสภาพคล่อง

กลุ่มบริษัท มีการควบคุมความเสี่ยงจากการขาดสภาพคล่องโดยการรักษาระดับของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดให้เพียงพอต่อการดำเนินงานของกลุ่มบริษัท รวมทั้งจัดหาวงเงินสินเชื่อระยะสั้นจากธนาคารต่างๆ เพื่อสำรองในกรณีที่มีความจำเป็นและเพื่อลดผลกระทบจากความผันผวนของกระแสเงินสด

การกำหนดมูลค่ายุติธรรม

มูลค่ายุติธรรม หมายถึง จำนวนเงินที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงแลกเปลี่ยนสินทรัพย์หรือชำระหนี้สินกัน ในขณะที่ทั้งสองฝ่ายมีความรอบรู้และเต็มใจในการแลกเปลี่ยนกัน และสามารถต่อรองราคากันได้อย่างเป็นอิสระในลักษณะของผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกัน

ราคาตามบัญชีของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด เงินลงทุนชั่วคราว ลูกหนี้การค้า ลูกหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน เงินให้กู้ยืมระยะสั้นและเงินทดรองแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน เจ้าหนี้การค้า เจ้าหนี้ - อาคารและอุปกรณ์ เจ้าหนี้กิจการที่เกี่ยวข้องกัน และเงินกู้ยืมระยะสั้น มีมูลค่าใกล้เคียงกับมูลค่ายุติธรรมเนื่องจากมีระยะเวลาครบกำหนดที่สั้น

มูลค่ายุติธรรมของหนี้ที่มีภาระดอกเบี้ยพร้อมทั้งมูลค่าตามบัญชีที่ปรากฏในงบแสดงฐานะทางการเงิน มีดังนี้

		งบการเงินรวม มูลค่ายุติธรรม			
	มูลค่าตามบัญชี	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562					
หมุนเวียน					
ตราสารหนี้ที่เป็นหลักทรัพย์เผื่อขาย	1,945,154	-	1,945,154	-	1,945,154
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกันที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	630,635	-	-	632,116	632,116
เงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	392,002	-	-	396,693	396,693
ไม่หมุนเวียน					
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1,127,499	-	-	1,130,148	1,130,148
เงินกู้ยืมระยะยาว	1,539,501	-	-	1,558,266	1,558,266
หุ้นกู้	2,271,223	-	2,410,492	-	2,410,492

		งบการเงินรวม			
		มูลค่ายุติธรรม			
	มูลค่าตามบัญชี	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561					
หมุนเวียน					
ตราสารหนี้ที่เป็นหลักทรัพย์เผื่อขาย	1,954,276	-	1,954,276	-	1,954,276
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกันที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	485,725	-	-	598,473	598,473
เงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	420,841	-	-	426,386	426,386
หุ้นกู้ที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	2,253,000	-	2,353,503	-	2,353,503
ไม่หมุนเวียน					
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1,457,174	-	-	1,795,418	1,795,418
เงินกู้ยืมระยะยาว	2,078,699	-	-	2,106,425	2,106,425
หุ้นกู้	2,270,312	-	2,371,588	-	2,371,588

		งบการเงินเฉพาะกิจการ			
		มูลค่ายุติธรรม			
	มูลค่าตามบัญชี	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562					
หมุนเวียน					
ตราสารหนี้ที่เป็นหลักทรัพย์เผื่อขาย	2,108,678	-	2,108,678	-	2,108,678
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกันที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	655,635	-	-	657,116	657,116
เงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	392,002	-	-	396,693	396,693
ไม่หมุนเวียน					
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1,127,499	-	-	1,130,148	1,130,148
เงินกู้ยืมระยะยาว	1,539,501	-	-	1,558,266	1,558,266
หุ้นกู้	2,274,223	-	2,414,125	-	2,414,125

		งบการเงินเฉพาะกิจการ			
		มูลค่ายุติธรรม			
	มูลค่าตามบัญชี	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	รวม
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท	พันบาท
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561					
หมุนเวียน					
ตราสารหนี้ที่เป็นหลักทรัพย์เผื่อขาย	2,046,221	-	2,046,221	-	2,046,221
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกันที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	525,725	-	-	638,473	638,473
เงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	420,841	-	-	426,386	426,386
หุ้นกู้ที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	2,275,000	-	2,376,480	-	2,376,480
ไม่หมุนเวียน					
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1,467,174	-	-	1,795,418	1,795,418
เงินกู้ยืมระยะยาว	2,078,699	-	-	2,106,425	2,106,425
หุ้นกู้	2,273,312	-	2,374,717	-	2,374,717

ลำดับขั้นของมูลค่ายุติธรรม

ตารางข้างต้นวิเคราะห์การวัดมูลค่ายุติธรรมที่เกิดขึ้นประจำสำหรับสินทรัพย์ทางการเงิน การวัดมูลค่ายุติธรรมเหล่านี้ถูกจัดประเภทอยู่ในระดับที่ต่างกันของลำดับชั้นมูลค่ายุติธรรมตามข้อมูลที่ใช้ในการประเมินมูลค่า นิยามของระดับต่างๆ มีดังนี้

- ข้อมูลระดับ 1 เป็นราคาเสนอซื้อขาย (ไม่ต้องปรับปรุง) ในตลาดที่มีสภาพคล่องสำหรับสินทรัพย์หรือหนี้สินอย่างเดียวกัน ซึ่งกลุ่มบริษัท/บริษัทสามารถเข้าถึงตลาดนั้น ณ วันที่วัดมูลค่า
- ข้อมูลระดับ 2 เป็นข้อมูลอื่นที่สังเกตได้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมสำหรับสินทรัพย์นั้นหรือหนี้สินนั้นนอกเหนือจากราคาเสนอซื้อขายซึ่งรวมอยู่ในข้อมูลระดับ 1
- ข้อมูลระดับ 3 เป็นข้อมูลที่ไม่สามารถสังเกตได้สำหรับสินทรัพย์นั้นหรือหนี้สินนั้น

กลุ่มบริษัทพิจารณามูลค่ายุติธรรมระดับ 2 สำหรับหุ้นกู้โดยอ้างอิงราคาซื้อขาย ณ วันที่รายงานจากสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

บริษัทพิจารณามูลค่ายุติธรรมระดับ 3 สำหรับเงินกู้ยืมคำนวณโดยใช้วิธีคิดลดกระแสเงินสดรับ โดยใช้อัตราดอกเบี้ยส่วนเพิ่มของเงินกู้ยืมของกลุ่มบริษัทที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

31. ภาระผูกพันกับบุคคลหรือกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน

31.1 สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ

บริษัทได้รับสิทธิจากกระทรวงคมนาคมให้ดำเนินการโครงการดาวเทียมสื่อสาร โดยให้บริษัทมีสิทธิในการบริหารกิจการและการให้บริการวงจรดาวเทียมเพื่อการสื่อสารทั้งภายในและต่างประเทศ และมีสิทธิเก็บค่าใช้วงจรดาวเทียมจากผู้ใช้วงจรดาวเทียมเป็นระยะเวลา 30 ปี ตามสัญญาลงวันที่ 11 กันยายน 2534 ซึ่งได้มีการแก้ไขลงวันที่ 22 มีนาคม 2535 ซึ่งปัจจุบันสัญญาดังกล่าวอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (“MDE”) (เดิมชื่อกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (“MICT”))

ภายใต้สัญญาดังกล่าวข้างต้น บริษัทจะต้องจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่ MDE ในอัตราร้อยละของรายได้ค่าบริการที่บริษัทได้รับหรืออย่างน้อยเท่ากับเงินขั้นต่ำที่ระบุไว้ในสัญญาแล้วแต่มูลค่าใดจะสูงกว่า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 ต้นทุนค่าอนุญาตให้ดำเนินการขั้นต่ำคงเหลือ 159 ล้านบาท (31 ธันวาคม 2561: 245 ล้านบาท) นอกจากนี้ภายใต้สัญญาดังกล่าวข้างต้น บริษัทยอมให้ดาวเทียมทุกดวงและสถานีควบคุมดาวเทียมรวมทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นตามสัญญาฉบับนี้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของ MDE เมื่อได้ดำเนินการก่อสร้างและติดตั้งเรียบร้อยแล้ว

31.2 สัญญาร่วมทุน

บริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (“LTC”) ได้ก่อตั้งขึ้นตามสัญญาร่วมทุน ลงวันที่ 8 ตุลาคม 2539 ระหว่างรัฐบาลของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) และบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (เดิมชื่อบริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน)) ภายใต้สัญญาอนุญาตให้ดำเนินการดังกล่าว LTC ได้รับสิทธิในการให้บริการทางด้านโทรคมนาคมใน สปป. ลาว เป็นระยะเวลา 25 ปี และได้รับสิทธิในการให้บริการทางด้านโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์ติดตามตัว ปัจจุบันบริษัท เชนนิงตัน อินเวสเม้นท์ส พีทีอี จำกัด (“SHEN”) ซึ่งเป็นการร่วมค้าของบริษัทเป็นผู้ถือหุ้นในอัตราร้อยละ 49 ของทุนจดทะเบียนของ LTC ตามสัญญาร่วมทุนดังกล่าวเมื่อสิ้นสุดปีที่ 20 ของสัญญาร่วมทุน (ปี 2559) รัฐบาลของ สปป. ลาว มีสิทธิในการพิจารณาการซื้อหุ้นทั้งหมดของ LTC ที่กลุ่มบริษัทถืออยู่ด้วยราคาตลาด และเมื่อสิ้นสุดปีที่ 23 ของสัญญาร่วมทุน (ปี 2562) หากกลุ่มบริษัทมีความประสงค์ในการดำเนินกิจการตามสัญญาร่วมทุนต่อไป กลุ่มบริษัทมีสิทธิในการยื่นขอต่ออายุสัญญา โดยการยื่นความประสงค์ขอขยายระยะเวลาของสัญญาต่อรัฐบาลของ สปป. ลาว แต่อย่างไรก็ตามหากคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายไม่มีการตกลงกันเพื่อต่อสัญญาตามเงื่อนไขข้างต้น เมื่อครบกำหนด 25 ปี (ปี 2564) กลุ่มบริษัทจะต้องโอนหุ้นของ LTC ที่ถืออยู่ทั้งหมดให้แก่รัฐบาลของ สปป. ลาว โดยไม่คิดค่าตอบแทน (หมายเหตุ 9) ตามข้อตกลงเบื้องต้นของสัญญาร่วมทุน LTC ต้องลงทุนในโครงการที่ได้รับสิทธิตามที่ระบุในสัญญาร่วมทุนข้างต้นในประเทศลาวเป็นจำนวนเงินไม่ต่ำกว่า 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ภายในระยะเวลา 25 ปี ซึ่ง LTC ได้ลงทุนครบถ้วนตามข้อตกลงแล้ว

เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2558 SHEN และรัฐบาลของ สปป. ลาว ได้ลงนามอย่างเป็นทางการในข้อตกลงในการขยายเวลาของสัญญาร่วมทุนและสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการในการให้บริการทางด้านโทรคมนาคมใน สปป. ลาว ซึ่งมีผลให้ LTC ได้รับการต่ออายุสิทธิในการให้บริการทางด้านโทรคมนาคมใน สปป. ลาว ต่อไปอีก 25 ปี จนถึงปี 2589 ทั้งนี้ตามสัญญาที่มีการแก้ไขใหม่ LTC จะต้องลงทุนในโครงการที่ได้รับสิทธิตามที่ระบุในสัญญาร่วมทุนข้างต้นในประเทศลาวเป็นจำนวนเงินไม่ต่ำกว่า 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ภายในระยะเวลา 25 ปี

31.3 สัญญาดำเนินกิจการในประเทศไทยของบริษัทและบริษัทย่อยที่เกี่ยวกับการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์และสัญญาณบริการอินเทอร์เน็ตผ่านดาวเทียม และการให้บริการอินเทอร์เน็ต

ปัจจุบันคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) (เดิมชื่อคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กทช.”)) เป็นผู้มีอำนาจในการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม และการให้บริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย โดยบริษัท และบริษัทย่อย ได้ดำเนินกิจการการให้บริการอินเทอร์เน็ต กระจายเสียงหรือโทรทัศน์และโทรคมนาคมภายใต้ใบอนุญาตต่าง ๆ จาก กสทช. ดังนี้

ประเภทใบอนุญาต	วันที่ได้รับใบอนุญาต	ระยะเวลาอนุญาต
ใบอนุญาตที่บริษัท ได้รับ		
ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม แบบที่หนึ่ง	16 สิงหาคม 2559	5 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม แบบที่สาม	26 กันยายน 2555	20 ปี
ใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ต แบบที่หนึ่ง	7 พฤษภาคม 2558	5 ปี
ใบอนุญาตที่บริษัท ไทย แอดวานซ์ อินโนเวชั่น จำกัด ได้รับ		
ใบอนุญาตประกอบกิจการ กระจายเสียงหรือโทรทัศน์	21 มกราคม 2556	15 ปี
ใบอนุญาตที่บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด ได้รับ		
ใบอนุญาตประกอบกิจการ กระจายเสียงหรือโทรทัศน์	4 มีนาคม 2556	15 ปี
ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม แบบที่สาม	10 พฤศจิกายน 2558	15 ปี

รายได้ของบริษัทภายใต้ข้อบังคับของ กสทช.

รายได้จากการให้บริการและให้เช่าอุปกรณ์ของบริษัทสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 และ 2561 สามารถจำแนกได้ดังนี้

	งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2562	2561
	พันบาท	พันบาท
ใบอนุญาตโทรคมนาคมแบบที่หนึ่ง	39,199	65,566
ใบอนุญาตโทรคมนาคมแบบที่สาม	272,651	229,464
ใบอนุญาตอินเทอร์เน็ตแบบที่หนึ่ง	20,963	-
รายได้ค่าบริการอื่น	3,936,798	5,162,500
รวม	4,269,611	5,457,530

31.4 สัญญาเช่าดำเนินงาน

กลุ่มบริษัทมีภาระผูกพันตามสัญญาเช่าดำเนินงาน จำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายในอนาคตตามสัญญาเช่าดำเนินงานที่ไม่สามารถยกเลิกได้ ดังนี้

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	สกุลเงิน	2562	2561	2562	2561
		หลักพัน	หลักพัน	หลักพัน	หลักพัน
ไม่เกิน 1 ปี	บาท	30,655	3,581	30,655	3,581
	อินโดนีเซียรูเปีย	42,000	115,000	42,000	115,000
	เวียดนามดอง	13,420	13,328	13,420	13,328
	เยน	1,392	1,392	-	-
	ดอลลาร์สหรัฐฯ	38	70	38	-
	รูปีอินเดีย	2,596	1,825	-	-
	เปโซฟิลิปปินส์	85	-	85	-
	ดอลลาร์ออสเตรเลีย	61	180	-	-
	หยวน	188	-	188	-
รวมเป็นเงินบาท		35,662	11,660	32,796	3,872
เกินกว่า 1 ปีแต่ไม่เกิน 5 ปี	บาท	20,073	5,933	20,073	5,933
	เยน	2,657	4,049	-	-
	ดอลลาร์ออสเตรเลีย	9	9	-	-
	รูปีอินเดีย	4,542	-	-	-
รวมเป็นเงินบาท		23,046	7,345	20,073	5,933
รวมเป็นเงินบาททั้งสิ้น		58,708	19,005	52,869	9,805

31.5 ภาระผูกพันอื่น

กลุ่มบริษัทมีภาระผูกพันในการให้ธนาคารออกหนังสือค้ำประกันสัญญาทางธุรกิจ เลตเตอร์ออฟเครดิต หนังสือค้ำประกันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัญญาทางธุรกิจ ดังนี้

		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	สกุลเงิน	2562	2561	2562	2561
		หลักพัน	หลักพัน	หลักพัน	หลักพัน
ค่าอนุญาตให้ดำเนินการขั้นต่ำที่ต้องจ่ายให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	บาท	61,238	56,667	61,238	56,667
สัญญาเช่าดาวเทียมของลูกค้า	ดอลลาร์สหรัฐฯ	2,372	2,347	2,364	2,336
	บาท	50,799	134,349	50,635	133,799
อื่นๆ	บาท	29,356	25,450	29,087	25,181

31.6 สัญญาบริการอื่น

เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2560 บริษัทได้ทำสัญญาบริการเพื่อเพิ่มอายุการใช้งานของดาวเทียมเป็นระยะเวลา 5 ปี ซึ่งบริษัทมีภาระผูกพันขั้นต่ำจนถึงวันสิ้นสุดสัญญาสัมปทานเป็นจำนวน 8.88 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา โดยบริษัทมีสิทธิในการยกเลิกสัญญาภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขตามที่ระบุไว้ในสัญญา สำหรับค่าบริการอีกส่วนหนึ่งเป็นจำนวน 71.12 ล้านเหรียญสหรัฐฯ จะเกิดขึ้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไขในสัญญาหากบริษัทได้รับอนุญาตให้ดำเนินงานตามสัมปทานดาวเทียมต่อภายหลังจากที่สัญญาสัมปทานที่มีอยู่สิ้นสุดลง

เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2563 บริษัทได้แจ้งยกเลิกสัญญาดังกล่าว เนื่องจากความล่าช้าในการปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งถือว่าเป็นการผิดสัญญา

32. หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

การประเมินภาษีเงินได้ที่ประเทศอินเดีย

บริษัทและเจ้าพนักงานประเมินภาษีของประเทศอินเดียมีความเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับประเภทรายได้ และภาระภาษีสำหรับรายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียม โดยเจ้าพนักงานประเมินภาษีมีความเห็นว่ารายได้ของบริษัทจากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมให้กับผู้ใช้บริการที่มีถิ่นที่อยู่และไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศอินเดียแต่สามารถรับชมและเข้าใจได้โดยผู้รับชมในประเทศอินเดียเป็นรายได้ประเภทค่าสิทธิหรือ Royalty ตามพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ของประเทศอินเดีย และอนุสัญญาเพื่อหลีกเลี่ยงการเก็บภาษีซ้อนระหว่างประเทศไทยกับประเทศอินเดีย รายได้ดังกล่าวของบริษัทจึงต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15 บริษัทไม่เห็นด้วยกับความเห็นดังกล่าว โดยบริษัทมีความเห็นว่ารายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมเป็นรายได้จากการทำธุรกิจ (business income) เมื่อบริษัทไม่มีสถานประกอบการถาวรในประเทศอินเดีย รายได้ดังกล่าวจึงไม่ต้องเสียภาษีในประเทศอินเดีย

แต่กรมสรรพากรอินเดียยืนยันความเห็นเดิมและได้ประเมินภาษีเงินได้ เงินเพิ่ม ภาษีเพื่อการศึกษาและดอกเบี้ยจากรายได้ที่บริษัทได้รับจากผู้ใช้บริการของบริษัท สำหรับปีประเมิน 2541 - 2542 ถึง 2555 - 2556 (วันที่ 1 เมษายน 2540 ถึง วันที่ 30 มีนาคม 2555) เป็นจำนวนเงินรวม 859.4 ล้านรูปี (ประมาณ 362.7 ล้านบาท) เบี้ยปรับและดอกเบี้ยที่เกี่ยวข้องกับเบี้ยปรับเป็นจำนวนเงินรวม 566.1 ล้านรูปี (ประมาณ 238.9 ล้านบาท)

ทั้งนี้บริษัทได้นำใบภาษีหัก ณ ที่จ่าย ที่ผู้ใช้บริการในประเทศอินเดียได้หักภาษี ณ ที่จ่ายไว้จนถึงปีประเมิน 2555 - 2556 เป็นเงินจำนวนสุทธิ 593.8 ล้านรูปี (ประมาณ 250.6 ล้านบาท) ซึ่งบางส่วนเป็นภาษี หัก ณ ที่จ่ายที่ลูกค้าเป็นผู้รับผิดชอบจ่ายแทนบริษัท วางเป็นหลักประกันสำหรับภาษีเงินได้ เงินเพิ่ม ภาษีเพื่อการศึกษาและดอกเบี้ย รวมถึงเบี้ยปรับและดอกเบี้ยที่เกี่ยวข้องกับเบี้ยปรับ และบริษัทยังได้วางเงินประกันเพิ่มเติมเป็นเงินจำนวน 480.4 ล้านรูปี (ประมาณ 202.7 ล้านบาท) โดยบริษัทได้แสดงเงินประกันดังกล่าวไว้เป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่นในงบแสดงฐานะการเงิน

เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2554 Income Tax Appellate Tribunal (ITAT) ได้มีคำตัดสินว่ารายได้ของบริษัท จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมในประเทศอินเดียไม่ถือว่าเป็นค่าสิทธิ (royalty) เมื่อบริษัทไม่มีสถานประกอบการถาวรในประเทศอินเดีย รายได้ดังกล่าวจึงไม่ต้องเสียภาษีในประเทศอินเดีย

สำหรับเบี้ยปรับและดอกเบี้ยที่เกี่ยวข้องกับเบี้ยปรับที่กรมสรรพากรอินเดียได้เรียกเก็บจากบริษัทให้ถือว่าไม่มีผล และ ITAT ได้มีคำสั่งให้ยกเลิกการเรียกเก็บเบี้ยปรับสำหรับปีประเมินภาษี 2541-2542, 2542-2543, 2543-2544, 2544-2545 และ 2545-2546 ที่กรมสรรพากรเรียกเก็บจากบริษัท และ กรมสรรพากรของประเทศอินเดียไม่ได้ยื่นอุทธรณ์คำตัดสินในเรื่องเบี้ยปรับสำหรับปีประเมินภาษีดังกล่าวต่อศาล High Court ดังนั้น คำตัดสินของ ITAT ในเรื่องของเบี้ยปรับจึงถือเป็นที่สุด และเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554 กรมสรรพากรของประเทศอินเดียได้แจ้งคืนหลักประกันที่บริษัทได้วางไว้สำหรับเบี้ยปรับและดอกเบี้ยที่เกี่ยวข้องกับเบี้ยปรับสำหรับปีประเมิน 2541- 2542 ถึง 2544 - 2545 เป็นจำนวนเงิน 162.4 ล้านรูปี (ประมาณ 68.6 ล้านบาท)

จากคำตัดสินของ ITAT ข้างต้น บริษัทอยู่ระหว่างการดำเนินการขอคืนเงินประกัน และภาษีหัก ณ ที่จ่ายส่วนที่เหลือจากกรมสรรพากรของประเทศอินเดีย โดยภาษี หัก ณ ที่จ่ายส่วนที่ลูกค้ารับผิดชอบจ่ายแทนบริษัท บริษัทจะส่งคืนลูกค้า ภายหลังคดีตัดสินถึงที่สุดโดย Supreme Court

เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2554 กรมสรรพากรอินเดียได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของ High Court เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2554 ซึ่งพิพากษาว่ารายได้จากการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมไม่ถือเป็นรายได้ประเภทค่าสิทธิต่อ Supreme Court แล้ว ขณะนี้เรื่องอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล Supreme Court

ศาลได้มีหนังสือลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2554 แจ้งให้ตัวแทนด้านภาษีของบริษัททราบถึงการอุทธรณ์ดังกล่าว ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของ Supreme Court

33. เหตุการณ์อื่น

33.1 ตามที่ได้มีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2553 ซึ่งมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับบริษัทและบริษัทในกลุ่มอยู่หลายประการนั้น บริษัทเห็นว่าผลของคำพิพากษาฎีกานั้นจำกัดอยู่แต่เฉพาะในประเด็นที่ว่าทรัพย์สินบางส่วนของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่สมควร สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่เท่านั้น มิได้มีผลให้บริษัทและบริษัทในกลุ่มต้องไปดำเนินการใด ๆ เนื่องจากมิใช่คู่ความในคดี บริษัทและบริษัทในกลุ่มได้ปฏิบัติการทุกอย่างให้เป็นไปตามกฎหมายและตามสัญญาด้วยความสุจริตตลอดมา ซึ่งบริษัทและบริษัทในกลุ่มมีสิทธิโดยชอบตามกฎหมายและสัญญาที่จะพิสูจน์ข้อเท็จจริงและความสุจริตของตนต่อไปในการดำเนินการใด ๆ ของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องเป็นไปตามกระบวนการทางกฎหมายและหลักการยุติธรรม

33.2 เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2550 นายสุพงษ์ ลิ้มธนากุล ได้ยื่นฟ้อง กทช. สำนักงาน กทช. และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (เดิมชื่อกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) ต่อศาลปกครองกลาง โดยอ้างเหตุเรื่องเจ้าหน้าที่รัฐและหน่วยงานทางปกครองละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบบริษัทว่าประกอบกิจการโทรคมนาคมโดยฝ่าฝืนกฎหมายหรือไม่ หลังจากที่มีการโอนขายหุ้นของ บริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ให้แก่ผู้ถือหุ้นรายใหม่

ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งลงวันที่ 8 เมษายน 2552 เรียกให้บริษัทเข้ามาเป็นผู้ถูกฟ้องคดีร่วมโดยกำหนดให้บริษัทเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ 4 ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้บริษัทได้ยื่นคำให้การแก้คำฟ้องรวมทั้งพยานหลักฐาน ต่อศาลปกครองกลางซึ่งบริษัทได้ดำเนินการไปแล้วในเดือน กรกฎาคม 2552 เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2554 ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษายกฟ้อง

เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2554 นายสุพงษ์ ลิ้มธนากุล ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด ซึ่งคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดและเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2554 บริษัทได้ยื่นคำแก้อุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด

เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2561 ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งกำหนดให้ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2562 เป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง โดยผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องยื่นเอกสารเพิ่มเติมต่อศาลภายในกำหนดดังกล่าว หลังจากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ศาลจะกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกต่อไป

บริษัทมีความเห็นว่าบริษัทจะไม่ได้รับผลกระทบจากคดีดังกล่าว เนื่องจากเป็นการยื่นฟ้อง กทช. สำนักงาน กทช. และกระทรวงเทคโนโลยีฯ ในการละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ และไม่น่าจะเป็นเหตุที่กระทรวงเทคโนโลยีฯ บอกเลิกสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการกับบริษัทได้ เนื่องจากบริษัทได้ดำเนินการถูกต้องตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ

33.3 บริษัทย่อยแห่งหนึ่ง ถูกฟ้องให้ชดใช้ค่าเสียหายจากความชำรุดของอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมในประเทศออสเตรเลีย โดยคดีดังกล่าวเริ่มมาตั้งแต่ปี 2554 และเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2559 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตัดสินให้ชดใช้เงินค่าเสียหาย จำนวน 5.3 ล้านเหรียญดอลลาร์ออสเตรเลีย พร้อมดอกเบี้ย โดยบริษัทได้บันทึกผลกระทบของค่าใช้จ่ายดังกล่าวในงบการเงินแล้วในปี 2559 เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2560 บริษัทย่อยได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาแล้ว

เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2561 ศาลอุทธรณ์ได้มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของบริษัทย่อย ซึ่งบริษัทย่อยได้ชำระดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายบางส่วนหลังคำพิพากษาเป็นจำนวน 1.8 ล้านเหรียญดอลลาร์ออสเตรเลียแล้ว ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายทางกฎหมายที่บริษัทย่อยต้องรับผิดชอบให้ฝ่ายโจทก์เพิ่มเติมยังอยู่ระหว่างการสรุปจำนวนที่แน่นอนจากศาลอุทธรณ์

33.4 บริษัทมีความเห็นที่ไม่ตรงกันในการตีความข้อสัญญาบางประการในสัญญาความร่วมมือที่มีต่อกันกับบริษัทแห่งหนึ่ง ซึ่งทำให้บริษัทและบริษัทดังกล่าวต้องยื่นเรื่องต่ออนุญาโตตุลาการเพื่อพิจารณาความเห็นในการตีความข้อสัญญาดังกล่าว โดยได้มีการสืบพยานของทั้งสองฝ่าย และในระหว่างปี 2561 อนุญาโตตุลาการได้มีคำตัดสินแล้ว โดยมีความเห็นว่าการตีความข้อสัญญาความร่วมมือดังกล่าวของบริษัทถูกต้องแล้ว และถือว่าการตัดสินคดีนี้เป็นอันสิ้นสุด

อย่างไรก็ตาม บริษัทคู่สัญญาดังกล่าวยังคงมีความเห็นไม่ตรงกับบริษัทและกระทำการอันถือว่าเป็นการกระทำผิดสัญญา บริษัทจึงต้องนำเรื่องเข้าอนุญาโตตุลาการเพื่อให้วินิจฉัยอีกครั้งหนึ่ง ปัจจุบันยังอยู่ในระหว่างกระบวนการอนุญาโตตุลาการ และยังไม่ได้กำหนดวันนัดพิจารณา

33.5 ข้อพิพาทเรื่องดาวเทียมไทยคม 7 และไทยคม 8 ภายใต้สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ

เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2560 บริษัทได้รับหนังสือจากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (“กระทรวงดิจิทัลฯ”) แจ้งว่า ดาวเทียมไทยคม 7 และดาวเทียมไทยคม 8 เป็นดาวเทียมภายใต้สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ ลงนามเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2534 ระหว่างบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (“อินทัช”) และกระทรวงดิจิทัลฯ (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเดิม) (“สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ”) โดยอินทัชได้จัดตั้งบริษัทไทยคมขึ้นมาเพื่อดำเนินงานตามสัญญาดังกล่าว ทั้งนี้หนังสือจากกระทรวงดิจิทัลฯ ระบุให้ปฏิบัติตามสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ ให้ครบถ้วนโดยด่วน อาทิ การโอนกรรมสิทธิ์และส่งมอบทรัพย์สิน การจัดสร้างดาวเทียมสำรอง การชำระเงินผลประโยชน์ตอบแทน และการประกันภัยทรัพย์สิน

ที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทวาระพิเศษ เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2560 ได้พิจารณาหนังสือฉบับดังกล่าวรวมถึงได้หารือกับที่ปรึกษากฎหมายของบริษัทแล้วมีความเห็นว่า ดาวเทียมไทยคม 7 และไทยคม 8 ไม่ใช่ดาวเทียมภายใต้สัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ เพราะการดำเนินการดาวเทียมไทยคม 7 และไทยคม 8 เป็นการดำเนินการภายใต้กรอบของการรับใบอนุญาตจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ บริษัทได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขและข้อกำหนดในสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ อย่างครบถ้วน โดยมิได้มีการดำเนินการใด ๆ ที่ขัดต่อสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ ดังนั้นบริษัทจึงมีความเห็นในเรื่องดาวเทียมไทยคม 7 และดาวเทียมไทยคม 8 ตามรายละเอียดข้างต้นแตกต่างไปจากความเห็นของกระทรวงดิจิทัลฯ ที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทจึงมีมติให้บริษัทยื่นเสนอข้อพิพาทดังกล่าวต่ออนุญาโตตุลาการเพื่อพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากข้อกำหนดหรือการปฏิบัติตามสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ และคู่สัญญาไม่สามารถตกลงกันได้ ทั้งนี้เป็นไปตามข้อ 45.1 ของสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารฯ โดยบริษัทได้ดำเนินการยื่นข้อโต้แย้งต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการในวันที่ 25 ตุลาคม 2560 เป็นข้อพิพาทหมายเลขดำที่ 97/2560

ขณะนี้ข้อพิพาทดังกล่าวอยู่ในกระบวนการทางอนุญาโตตุลาการ บริษัทยังไม่มีหน้าที่ใด ๆ ในการปฏิบัติตามที่กระทรวงดิจิทัลฯ ได้อ้างถึงข้างต้นจนกว่าคดีจะสิ้นสุด อย่างไรก็ตาม ในเดือนสิงหาคม 2562 กระทรวงดิจิทัลฯ ได้ยื่นคำร้องต่อศาลปกครองกลางเพื่อขอให้วินิจฉัยว่า คณะอนุญาโตตุลาการไม่มีอำนาจพิจารณาข้อเรียกร้องของบริษัท ในข้อพิพาทหมายเลขดำที่ 97/2560 ของสถาบันอนุญาโตตุลาการและยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งห้ามคณะอนุญาโตตุลาการดำเนินกระบวนพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการไว้เป็นการชั่วคราวนั้น เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2562 ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งไม่รับคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งห้ามดังกล่าว

34. เหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลาที่รายงาน

การประกาศจ่ายเงินปันผลของบริษัท

เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2563 ที่ประชุมคณะกรรมการของบริษัทมีมติอนุมัติการจ่ายเงินปันผลในอัตราหุ้นละ 0.20 บาท เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 219 ล้านบาท โดยบริษัทจะนำเสนอให้ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี 2563 ของบริษัทพิจารณาอนุมัติต่อไป

35. มาตรฐานการรายงานทางการเงินซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว แต่ยังไม่มีผลบังคับใช้

สภาวิชาชีพบัญชีได้ออกประกาศเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการรายงานทางการเงินและการตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับใหม่ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว และจะมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป ดังนี้

มาตรฐานการบัญชี	เรื่อง
ฉบับที่ 32	การแสดงรายการสำหรับเครื่องมือทางการเงิน

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน	เรื่อง
ฉบับที่ 7	การเปิดเผยข้อมูลเครื่องมือทางการเงิน
ฉบับที่ 9	เครื่องมือทางการเงิน
ฉบับที่ 16	สัญญาเช่า

การตีความมาตรฐาน การรายงานทางการเงิน	เรื่อง
ฉบับที่ 16	การป้องกันความเสี่ยงของเงินลงทุนสุทธิในหน่วยงานต่างประเทศ
ฉบับที่ 19	การชำระหนี้สินทางการเงินด้วยตราสารทุน

มาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการรายงานทางการเงิน การตีความมาตรฐานการบัญชี และการตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2562) จำนวน 46 ฉบับ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2562 โดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงหลักการที่เป็นสาระสำคัญ ซึ่งจะมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป

ผู้บริหารของกลุ่มบริษัทจะนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องมาเริ่มถือปฏิบัติกับงบการเงินของกลุ่มบริษัทเมื่อมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวมีผลบังคับใช้ โดยผู้บริหารของกลุ่มบริษัทอยู่ระหว่างการประเมินผลกระทบจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวที่มีผลต่องบการเงินของกลุ่มบริษัทในงวดที่จะเริ่มถือปฏิบัติ

สแกน QR code
เพื่อดูออนไลน์

บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

63/21 ถ.รัตนาธิเบศร์ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000
โทรศัพท์ : (66) 2596 5060
โทรสาร : (66) 2596 0705
อีเมล์ : ir@thaicom.net
เว็บไซต์ : www.thaicom.net

ThaicomPlc